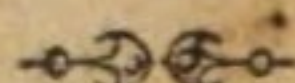

ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ ΔΟΥΠΛΕΣΙΟΣ.

REPLYING TO THE

H

THE

THE

METAPHYSICAL

THE

TOMORROW

THE

ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ ΔΟΥΠΛΕΣΙΟΥ

Η

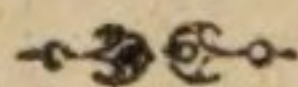
ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΑΥΑΡΟΣ ΣΥΖΥΓΟΥ.

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΕΥΓΕΝΙΟΥ ΣΥΗ ΤΟΥ ΓΑΛΛΟΥ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΘΕΝ

ΥΠΟ

Ι. ΙΣΙΔΩΡΙΔΟΥ ΣΚΥΛΙΣΣΗ.

ΤΟΜΟΣ Β'. 2.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ ΤΗΣ ΣΜΥΡΝΗΣ

Διευθυνόμενον ὑπὸ Κ. Προκήδου.

1852.

19

h.m. 5176

Bayerische
Staats-
Bibliothek
München

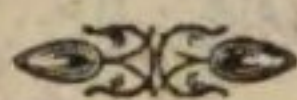
1828

ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ ΔΟΥΠΛΕΣΙΟΣ

Η

ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΑΝΔΡΟΣ ΣΥΖΥΓΟΥ

Μέρος Β'.

ΚΕΦ. Α'.

Σεπτέμβριος, 1828.

Από τῆς γῆς... ἐνυμφεύθην.

Θεωρῶ ὡς ἐπωφελές καὶ διὰ τὸ παρὸν καὶ διὰ τὸ μέλλον νὰ ἐξακολουθήσω τὸ ἡμερολόγιόν μου τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἤρχισα ἀπὸ τῆς νεανικῆς ἡλικίας μου.

Ὁμολογητέον, ὅτι ὅσον δικαίως καὶ ἂν ἔχη τις ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν γυναῖκά του, οὐσιῶδες εἶναι πάντοτε νὰ μανθάνῃ ὅσον ἔνεστιν ὅλας τὰς πράξεις της καὶ ὅλα τὰ διανοήματα, διὰ νὰ γνωρίζῃ κατὰ βάθος καὶ νὰ ρυθμίζῃ τὴν διαγωγὴν του κατὰ τὴν ἰδικήν της.

Ἡ βαθεῖα αὕτη γνώσις τῆς ζωῆς μιᾶς γυναικὸς ἀλλέως δὲν εἶναι δυνατόν ν' ἀποκτηθῇ εἰμὴ διὰ σταθερᾶς καὶ λεπτομεροῦς παρατηρήσεως· διὰ τοῦτο, ἂν ὁ παρατηρητής, ὅσον

προσεκτικός καὶ ἂν ὑποτεθῇ, βασιίζεται εἰς μόνον τὸ μνημό-
νικόν του, αἱ παρατηρήσεις του αἱ σημεριναί, ἢ αἱ ἐντυπώσεις
του αἱ χθεςαῖ, αὐτίον θέλουν πάντως λησμονηθῇ, ἢ συγχυ-
σθῇ ἐντὸς τοῦ πνεύματός του, ἐνῶ, ἂν ἐξ ἐναντίας σημειώσῃ
ἀμέσως τὰ πράγματα ὅσα τὸν ἐπροξένησαν αἰσθησίν τινα,
αἱ ἀναμνήσεις, τεταγμέναι οὕσαι κατὰ τὴν φυσικὴν των ἀλ-
ληλουχίαν, χρησιμεύουν ἐν ᾧ δα δεύσῃ ὡς νῆμα ἀριάδνειον, τὸ
ὁποῖον κρατῶν τις καὶ ἀκολουθῶν ἀνακαλύπτει τὴν ἀλήθειαν,
ὅσακις ἔχει συμφέρον νὰ μάθῃ αὐτήν.

Σχεδὸν πάντοτε, ὅσα πράγματα φαίνονται μυστήρια εἰς
τὸ παρόν, ἐξηγοῦνται διὰ τῆς γνώσεως τοῦ παρελθόντος· ὅθεν,
ἀνερευνῶν καὶ ἐγὼ τὰς αἰτίας ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων, χάρις
εἰς τὸ παρόν μου ὑπόμνημα, καὶ ἀνακαλύπτων αὐτάς, θέλω
πραττεῖ καθὼς εἰ νῆται οὔτινες, διὰ τοῦ ἡμερολογίου τὸ ὁ-
ποῖον διατηροῦν θαλασσοπόροι·τες, καὶ ἐντὸς τοῦ ὁποίου ση-
μειοῦν πᾶσαν ἰδιαιτέραν παρατήρησιν κατὰ τὸ διάστημα τοῦ
πλοῦ των, γνωρίζουν πάντοτε ἀκριβέστατα εἰς ποίαν θέσιν
εὑρίσκεται τὸ πλοῖόν των.

Τὸ ὑπόμνημα λοιπὸν τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἤρχισα πρὸ δύο ἐ-
τῶν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ παραβάλλω τὰ πράγματα πρὸς
ἄλλα, μᾶλλον χάριν ματαίας περιεργείας, τοῦ λοιποῦ θέλει μὲ
χρησιμεύει ὡς συ·έκδοτος, ἢ θέλει εἶσθαι τὸ ναυτικὸν ἡμε-
ρολόγιον τοῦ συζυγικοῦ βίου μου, αὐτοῦ τοῦ πελάγους ὅπου ἐμ-
ῆκα ἀπὸ τῆς χθες. Ἄρα θεωρῶ ὡς χρέος μου ἐκ τῶν κυριω-
τέρων νὰ τὸ ἀκολουθήσω.

Χθές τὸ ἐσπέρας, μετὰ μακρὸν καὶ ἀνυπόφορον συμπόσιον,
ὅπερ ἐστὶν ἡ προτελευταία πράξις τῆς ἡμέρας παντὸς γάμου,
ἡ Ἀλβίνη συνοδευομένη ὑπὸ τῆς μητρὸς τῆς ἦλθε νὰ περάσῃ
εἰς τὰ δόματα μου τὴν πρώτην νύκτα τῆς σήμερον δὲ περ
μεσημέριαν ἀναχωροῦνεν δεῖα τὴν εἰς τὸ Βερρὺ ἐξοχὴν μου.

Ἡ κυρία Σεβριερ, ἡ πενθερά μου, ἀφοῦ ἡσπάσθη διὰ τε-
λευταίαν φορὰν τὴν θυγατέρα τῆς, τὴν ἔφερε καὶ τὴν ἀφῆκε
εἰς τὸν νυμφῶνα, ὅπου ὤφειλα νὰ εἰσελθῶ καὶ ἐγὼ εὐθὺς ἔ-
πειτα.

Ἔκρουσα διαφόρους λεγομένους φιλοσόφους, νὰ κατακραυγάζωσι καὶ νὰ σχίζωσι τὰ φορέματά των προκειμένου τοῦ λόγου περὶ γάμου, διὰ τὸν ἐπόμενον λόγον· « ὅτι δηλαδὴ μία ἀπὸ τὰς βαρβάρους καὶ τερατώδεις συνεπείας τῶν ἐκ συνθήκης συνοικεσίων, (ὅποια ἄλλως τε ὑπάρχουσι τὰ πολυπληθέστερα) εἶναι τὸ ὅτι ρίπτουσιν αἰφνιδίως εἰς τὰς ἀγκάλας ἐνὸς ἀνδρὸς μίαν νέαν κόρην, ἥτις χθὲς ἀκόμη, ἥτις μίαν ὥραν πρὸ τῆς δυναστικῆς ταύτης ἐγκαταλείψεως ὅλης ἑαυτῆς εἰς ἓνα ξένον ἄνθρωπον, μόλις, ὡς ἐκ τῶν ἀρχῶν τῆς ἀνατροφῆς της, ἐτόλμα νὰ ἀτενίσῃ τὰ βλέμματα ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ἀνθρώπου. »

Τοῦτο φαίνεται εἰς τοὺς εἰρημένους φιλοσόφους ἀπενθρωπότερον καὶ ἀναιδέστατον· κάθηνται δὲ καὶ σὲ ζωγραφίζουν τὴν σεμνότητά μιᾶς κόρης, ὅλης συγκεκινημένης, ὅλης τρεμούσης, ὅλης πλήρους παλμῶν ἀγωνίας καὶ φόβου πολλάκις· ἔπειτα παριστοῦν ὅτι αὐτὸς ὁ πέπλος τῆς αἰδοῦς, ὑπὸ τοῦ ὁποίου ἡ κόρη ἐκαλύπτετο καὶ εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦς μιᾶς ἀδελφῆς της, μιᾶς φίλης της, ἰδοὺ προσεγίγγει νὰ διαρρήχθῃ βρναύτως ἀπὸ ἓνα ἄνδρα σχεδὸν ἄγνωστον, διὰ τὸν λόγον ὅτι αὐτὸς ἔγινε σύζυγος καὶ πράττει ἐντὸς τῶν δικαιωμάτων του.

Ἐξ αὐτῶν δὲ τῶν τερατωδίων, καθὼς αὐτοὶ οἱ κύριοι φιλόσοφοι τὰς ἀποκαλοῦν, ἐξάγουν τὸ συμπέρασμα καὶ διαβεβαιοῦν, ὅτι πολλαὶ γυναῖκες, ἀπὸ τῆς νυκτὸς ἐκείνης τοῦ γάμου, συνέλαβον πρὸς τοὺς συζύγους των ἀποστροφὴν τινα καὶ θδελυγμίαν, πολλάκις δὲ καὶ ἀνυπέρβλητον ἀπέχθειαν, καὶ ὅτι ἐκ τούτου ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πηγάζει ἡ ἀφορμὴ τῶν παρεκτροπῶν, ἢ τῶν ἀνοσιῶν σχέσεων, αἵτινες ἀτιμάζουσι πάμπολλα συνοικέσια.

Κατ' ἐμὴν ἰδέαν οἱ φιλόσοφοι οὗτοι σκέπτονται ὡς... φιλόσοφοι καθὼς καὶ εἶναι.

Ὁ γάμος δὲν εἶναι τελείως δεσμὸς ἐρωτικῶν ἀπολαύσεων ἢ πρόφασις τοιούτων.

Ὁ γάμος εἶναι ζωὴ αὐστηρῶν καθηκόντων καὶ θυσιῶν, μάλιστα δ' ἐκ μέρους τῆς γυναικὸς· καὶ μάρτυς τούτου εἶναι

ἡ ἐγκυμόνησις αὐτῆς καὶ ἐν γένει τὰ τῆς μητρὸς ἴδια, μετὰ μυρίων πόνων καὶ μόχθων ἐκπληρούμενα, καὶ ἀδιάκοπον ἀπαιτοῦντα αὐταπάρνησιν.

Δὲν μὲ φαίνεται λοιπὸν ἄπορον, ἀλλὰ σχεδὸν καὶ μετὰ πύχνης ῥίστησεν ἡ θυμώδης σκυθρωπότης τὴν ὁποίαν ἡ Ἀλβίνη μὴ δειξε σήμερον τὸ πρῶτ', μὴ δίδουσα ἀπόκρισιν εἰς κανένα μου λόγον, καὶ φυλάττουσα καταφρονητικὴν τινα σιωπὴν μέχρι τῆς στιγμῆς καθ' ἣν τὴν ἀφῆκα. Βλέπων τις τὴν περιαλγῆ ἐκείνην ἀμνηχανίαν της, τὴν ἄφωρόν της ἀπελπισίαν, ἤθελεν εἰπεῖ ὅτι ἡ Ἀλβίνη μὲ ἤλεγχε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὥσάν νὰ τὴν ἐπροξένησα ὕβριν τινὰ ἄτιμον· ἀλλ' ὁμως, ἀφοῦ ἀπαξ λησμονήσῃ τὴν ἐφήμερον ταύτην μνησικακίαν της, εἶμαι βέβαιος ὅτι δὲν θέλει μὲ βλέπει εἰμὴ ὡς φίλον καὶ ἀδελφον, ὡς σύντροφον σπουδαῖον τοῦ σπουδαίου βίου της· ὁ δὲ σκοπός μου τότε θέλει ἐπιτευχθῇ, καὶ αἱ περὶ τοῦ οἴκου της ἐνασχολήσεις, αἱ περὶ ἐμοῦ φροντίδες, αἱ θεραπειαὶ της, ἢ εἰς τὰ θρησκευτικὰ της χρέη συνεχῆς ἀκολουθία, θέλουν καταστήσει αὐτὴν τὴν φρονιμωτέραν καὶ τὴν χρηστοτέραν τοῦ κόσμου σύζυγον.

Ἡ φρόνησις καὶ ἡ περὶ τὰς γυναῖκας πεῖρά μου μ' ὑπὴγόρευσαν νὰ λάβω ἐν μέτρον, ἡνάξιον μὲν προσοχῇ· κατ' ἐπιφάνειαν, ἀλλ' ὁμως οὐσιωδέστατον.

Ἔδωκα εἰς τὴν Ἀλβίνην μίαν θαλαμηπόλον, γυναῖκα τὴν ὁποίαν ἐγὼ καὶ ἔκλεξα ὁ ἴδιος καὶ ἐδοκίμασα. Ὀνομάζεται κυρία Κλώδου. Αὕτη ὑπηρετήσεν πάντοτε εἰς καλὰς οἰκίας, μία τῶν ὁποίων καὶ ἡ τῆς κυρίας δουκίσσης τοῦ ^{***}, μιᾶς παλαιᾶς ἐρωμένης μου, ὅπου τὴν ἐγνώρισα καὶ εἶδα τὴν ἱκανότητά της. Εἶναι γυνὴ σαρανταπέντε ἐτῶν, ἄσχημος πολὺ, πολὺ φιλοκερδὴς, ἀλλὰ καὶ πολὺ ἐπιτηδεῖα, πολυμήχανος καὶ πανοῦργος. Ἐπαρουσιάσθη πρὸ ὀκτὼ ἡμερῶν εἰς τὴν Ἀλβίνην καὶ εἰς τὴν μητέρα της, καὶ κατῴρθωσε νὰ ταῖς ἀρέτῃ πολὺ. Ἐννοεῖται ὅτι, καθὼς προηγουμένως ἐμείναμεν σύμφωνοι μετὰ τῆς κυρίας Κλώδου, δὲν ταῖς ἀπέδειξεν ὅτι εἶχα τὴν ἐλαχίστην περὶ αὐτῆς εἰδήσιν· καὶ διὰ νὰ καλύψω καλῆτερον τὴν σκευωρίαν

μου, ἔδειξα διὰ τὴν ἐκλογὴν αὐτὴν τῆς Ἀλβίνης ὀλίγιστον ἐν-
θουσιασμόν, δυσανασχετήσας διὰ τὴν ἡλικίαν καὶ διὰ τὴν
δυσάρεστον μορφήν τῆς νέας θαλαμηπόλου της. Ἐπὶ τούτοις
δὲ ἡ κυρία Σεβριέρου μὲ ἀπῆντησε φρονίμως, καὶ μὲ ἄκραν μά-
λιστα ~~τῆς~~ θυγατρὸς της εὐχαρίστησιν, « ὅτι καλῆτερα ἐμπορεῖ
κάνει· νὰ ἐμπιστεύεται καὶ νὰ ᾔηται ἀσφαλὲς ἔχων μίαν θα-
λαμηπόλον ὠρίμου ἡλικίας καὶ μορφῆς μὴ θελκτικῆς, παρὰ μίαν
κόρην εὐειδῆ, ἥτις ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶναι τρελλὴ καὶ εὐδιά-
θετος νὰ δίδῃ προσοχὴν εἰς τὸν ὅστις κάμῃ πρὸς αὐτὴν τὰ
γλυκὰ ῥήματα. » Ἐφάνην κλίνων τὸν αὐχένα εἰς τοὺς λόγους
τούτους, ἀλλ' ἐνταυτῷ ἐξηκολούθησα νὰ δεικνύω μεγάλην ψυ-
χοσθέντα πρὸς τὴν κυρίαν Κλώδου, τὴν ἀφωσιωμένην μοι αὐ-
τὴν θεράπαιναν.

Εἶδα πλείστας θαλαμηπόλους κατεχούσας τὰ ἐρωτικὰ μυ-
στικά τῶν δεσποινῶν των· ἡ συνενοχὴ αὕτη, (μολονότι ἔχει
τοὺς κινδύνους της) ἐξομαλύνει πολλὰ προσκόμματα, συγχω-
ρεῖ πολλὰ μυστήρια, καὶ τέλος πάντων συντείνει μεγάλως πρὸς
τὸ νὰ ρίπτεται στάκτι εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ συζύγου· εἰς
τρόπον ὥστε θεωρῶ ὅτι ἔπραξα μέτρον φρονιμώτατον βαλὼν
τὴν κυρίαν Κλώδου εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς γυναικὸς μου.

Ἀπέχω βέβαια τοῦ νὰ νομίζω τὴν Ἀλβίνην ἱκανὴν νὰ μὲ
ἀπατήσῃ ποτέ· ἂν δὲν εἶχα τὴν πίστιν ταύτην εἰς αὐτὴν, δὲν
ἤθελα τὴν νυμφευθῆ. Θέλομεν ζῆ εἰς τὴν ἐξοχὴν, εἰς σχεδὸν
παντελῆ ἐρημίαν· παρατηρῶ μὲ πολλὴν προσοχὴν τὸ καθὲν
πράγμα, καὶ δὲν φρονῶ νὰ ἡπατήθῃ ποτὲ ἀπὸ μίαν γυναῖκα,
ὅσον πανοῦργος, ὅσον πονηρὰ καὶ ἂν ὑπῆρξε, χωρὶς νὰ προαι-
σθανθῶ ἢ νὰ προμαντεύσω τὴν προδοσίαν της· ἀλλὰ τέλος
πάντων, κάλλιον εἶναι πάντοτε, διὰ μυρίους λόγους, νὰ ὑ-
πάρχῃ πλησίον τῆς γυναικὸς μου ἓνας μυστικοσύμβουλός της,
ἄνθρωπος εἰς ἐμὲ πιστότατος.

Τόσῳ μᾶλλον, καθόσον μὲ τὴν ἀνατροφὴν της τὴν ἀστικὴν,
(πρῶγμα τὸ ὁποῖον μ' εὐχαριστεῖ) ἡ Ἀλβίνη θέλει ἔλθῃ εἰς
πολλὴν οἰκειότητα μὲ τὴν θαλαμηπόλον της, καὶ ἡ μοναξία
ὅπου θέλομεν ζῆ, ἐξ ἀνάγκης θέλει αὐξήσῃ αὐτὴν τὴν οἰκειό-
τητα. Ἡ κυρία Κλώδου ἐξεύρει τόσον ἐπιτηδεύως νὰ κυλα-

κεύη, ὥστε μὴν δὲ, θέλει προέλθει, καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι θέλει ἰάται ὅλην τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς δεσποίνης της.

Θέω ἔχει καὶ ἀρχιτρίκλινόν μου, ἐνταυτῷ δὲ ἄνθρωπον τῆς ἐμπιστοσύνης μου, τὸν θαλαμηπόλον μου Δουπῖνον, ἄνθρωπον ἔξυπνον, ἐχέμετον, ἀτφαλῆ, τὸν ὁποῖον ἔχω εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μου δέκα ἡδὴ ἔτη, καθ' ἃ ἔλαβα παρ' αὐτοῦ πλεῖστα τεκμήρια τῆς ἀκροτέρως πρὸς ἐμὲ ἀφροσιώσεως. Αὐτὸς καὶ ἡ κυρία Κλώδου θέλουν ἐπιτρεῖ τοῖς λοιποῖς ὑπηρετάς, εἰς τοὺς ὁποίους δὲν δίδομεν τὰ πιστά.

Δὲν ἀμφισβῆλλω ποσῷ περὶ τοῦ μέλλοντος ὅτι θέλει εἶσθαι κατὰ τὰ εὐχάς μου, χάρις εἰς τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον καταλαμβάνω τὸν γάμον· ὁμοίως καὶ τὸ ἐναντίον τῶν ἐλπίδων μου ἂν συνέβαινε, τοῦ ἀχίστου θέλω λέγει, ἀναγινώσκων τὰς σελίδας ταύτας καὶ ὅσας ἀκολουθῶς γράψω, ὅτι ἔλαβα ὅλας τὰς φρονίμους προφυλάξεις καὶ ὅλα τὰ εὐστοχα μέτρα ὅσα ἡ πεῖρα τῇ ζωῇ· καὶ ἡ γνώσις τῶν γυναικῶν δύνανται νὰ ὑπαγορεύσωσιν εἰς ἓνα ἄνδρα.

.....

Ὁρλεάνη. — Σεπτέμβριος, 1828.

Σήμερον τὸ πρωτὶ ἀνεχωρήσαμεν ἐκ Παρισίων δι' ἀμάξης ταχυδρομικῆς, τῆς ὁποίας τὰ μὲν ἔμπροσθεν κατείχομεν ἐγὼ καὶ ἡ Ἀλβίνη, τὰ δὲ ὀπίσθεν ὁ Δουπῖνος καὶ ἡ κυρία Κλώδου· ἐρχομαι δὲ, ἀφοῦ ὠδήγησα τὴν γυναῖκά μου εἰς τὸ ἐν ἐκ τῶν δύο δωματίων τὰ ὁποῖα εἰς τὸ ξενοδοχεῖον ἐζήτησα. Ἴδον λοιπὸν ἐγὼ ὡς εἰς τὸν οἶόν μου.

Ἄς ἀναπολήσω καλῶς τὰς ἀναμνήσεις αὐτῆς τῆς ἡμέρας, διότι ἐδιαφέρουσι τὰ μέγιστα, καὶ οὐχ' ἥττον ἔχουσι τὴν σημασίαν των.

Ὁ κύριος καὶ ἡ κυρία Σεβριέρου ἦλθον σήμερον τὸ πρωτὶ καὶ ἐπροευματίσαν εἰς τὰ δώματά μου, διὰ ν' ἀποχαιρετήσωσι τὴν θυγατέρα των ἀναχωροῦσαν ἀπὸ τοῦ Παρισίου. Εἶπον ἐκ ἐμοῦ μετ' ἐγκαρδίου ἐπιμονῆς ὅτι ἐπεθύμουν νὰ ἔλθωσιν ὁσονῶπως εἰς τὴν *Ριβαλιέρην* νὰ μᾶς εὕρωσι. Ἀπήντησα δὲ καὶ ἐγὼ μετὰ οὐχ' ἥττον ἐγκαρδίου ἐπιμονῆς ὅτι αὐτὸ ἦτο

πράγμα αδύνατον, προφασισθεὶς ὅτι ὁ πύργος μου εἶναι εἰς κα-
κὴν κατάστασιν, καὶ ἐπρόσθεσα μάλιστα τὴν ὑπερβολὴν, ὅτι
μόλις θέλομεν εὖρει ἐγὼ καὶ ἡ σύζυγός μου δύο θαλάμους νὰ
κατοικήσωμεν, ἕως νὰ μᾶς ἔλθωσι τὰ ἀναγκαῖα ἐπιπλά διὰ
τὸ λοιπὸν μέρος τοῦ οἰκήματος.

Ὅσον εὐλογοφανὴς καὶ ἂν ὑπῆρχεν ἡ πρόφασις αὕτη, οἱ γο-
νεῖς τῆς Ἀλβίνης τὴν ἤκουσαν μὲ πολὺν κόπον· ὁ χάχας ὁ
πενθερός μου, ἐπιτηδευόμενος τὸν ἄνθρωπον τῶν ἀγρῶν, ἔλεγε
μὲ ἥθος ἱκανότητος, ὅτι τὸ 1812 εἶχεν εὐρεθῇ καὶ αὐτὸς εἰς
τὴν ἐκστρατείαν κατὰ τῆς Πρωσσίας ὡς γενικὸς τροφοδότης
τοῦ στρατοῦ, καὶ ὅτι ἔμαθεν ἀπὸ τότε νὰ ἀντέχῃ εἰς τὴν κα-
κοπάθειαν, καὶ ἠδύνατο νὰ περάσῃ ὅπωςδῆποτε· ἐνῶ ἀφ' ἐ-
τέρου ἡ πενθερά μου, οὐχ' ἥττον τοῦ ἀνδρός της ἡρωϊκὸς καὶ
αὐτὴ ἄνθρωπος, (εἶχεν ὑπάγει ἐπὶ τοῦ πολέμου ἐκείνου εἰς τὴν
Βρεσλαύην πρὸς συνάντησιν τοῦ συζύγου της) ἠξίου ὅτι καὶ
χαριστεῖτο καὶ ὑπὸ μίαν σκηνὴν νὰ κατοικήσῃ.

Ἀπήντησα ὅτι δὲν ἐγίνοντο αὐτὰ τὰ πράγματα, ὡς τρο-
ποντινὰ φερόμενος ἀπὸ σέβας καὶ φιλοστοργίαν πρὸς τοὺς γο-
νεῖς τῆς συζύγου μου, καὶ ὡς μὴ ἀνεχόμενος νὰ τοὺς δεχτῶ μὲ
τρόπον ἀνάξιον αὐτῶν. Θέλω νὰ εἶπω ὅτι παντὶ σθένει ἐπροσ-
πάθησα νὰ τοὺς ξεκολλήσω, κατὰ τὸν κοινὸν λόγον, ἀπὸ τὴν
ρίχιν μου, ὡς καὶ τὸ κατώρθωσα. Ἀφοῦ ἔλθουν εἰς Ῥίβαλιέ-
ρην τὰ ἐπιπλά, τότε βλέπομεν.

Καθ' ὅλον τὸ πρόγευμα ἡ Ἀλβίνη ἦτο σκυθρωπὴ καὶ ἄφω-
νος, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ της ἔφευγον τοὺς ὀφθαλμούς μου· δις ἢ
τρὶς παρετήρησα ὅτι μόλις ἐκράτησε τὰ ἐτοιμόρροπα δάκρυά
της.

Εἰς τὰς ἑνδεκα ὥρας, ὁ κρότος τῶν ταχυδρομικῶν ἵππων,
εἰσελθόντων εἰς τὴν αὐλὴν, ἔδωκε τὸ σημεῖον τοῦ ἀποχωρι-
σμοῦ. Οἱ ἀποχαιρετισμοὶ ὑπῆρξαν μεταξὺ τῆς Ἀλβίνης, τῆς
μητρὸς της καὶ τοῦ πατρὸς της, καθὼς πάντοτε γίνονται οἱ τοι-
οῦτοι ἀποχαιρετισμοὶ, ἠνωμένοι δηλαδὴ μὲ δάκρυα, μὰ ἀπο-
σπασμῶν, ῥαγδαίους, μὲ διαμαρτυρήσεις ἀγάπης ἀμοιβαίας,
μὲ ὑποσχέσεις νὰ γράφῃ ὁ εἰς πρὸς τὸν ἄλλον συνεχῶς καὶ νὰ
ἐπαινίδωσιν ἀλλήλους ὅσον τάχιστα. Ὁμολογῶ ὅτι ἡ θανόμενη

ὀλιγωτέραν κατάνυξιν παρὰ ἀνυπομονηδίαν νὰ ἴδω τὸ τέλος αὐτῆς τῆς σκηνῆς, καὶ νὰ καταλάβω ὅτι ἔχω τέλος πάντων ἐν πάσῃ ἐλευθερίᾳ τὴν γυναῖκά μου.

Χάρις τῷ Θεῷ, μετὰ δέκα λεπτά, τὸ θύρετρον τοῦ ὀχήματος ἐκλείσθη ἐφ' ἡμῶν, καὶ ὁ Δρουπῖνος, ἀναβὰς ἐπὶ τοῦ καθίσματός του, εἶπεν εἰς τὸν ἡνίοχον· — Διὰ τὴν Ὀρλεάνην, δρόμον ὅσον ἐμπορεῖτε, καὶ... θὰ σᾶς εὐχαριστήσῃ ὁ αὐθέντης, μὲ τὸ παράνω.

Οἱ τέσσαρες ἵπποι ἐβλήθησαν καθ' ὁδὸν μὲ ταχὺ βῆμα, ἡ Ἀλβίνη ἔκυψε διὰ τελευταίαν φοράν ἐκ τοῦ θυρέτρου διὰ ν' ἀπευθύνη διὰ τῆς χειρὸς καὶ τελευταῖον ἀποχαιρετισμὸν πρὸς τὸν πατέρα καὶ πρὸς τὴν μητέρα της, ἔπειτα δὲ ἐρρίφθη εἰς τὸν βυθὸν τοῦ ὀχήματος, δοθεῖσα εἰς νέα δάκρυα καὶ κρύψασα τὸ πρόσωπον ἐντὸς τοῦ μανδηλίου της.

Οὕτω σὲ παρήγησα, ὦ πόλις τῶν Παρισίων! σὺ ἡ ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον ὑπάρξασα τὸ κέντρον τῶν ἡδονῶν μου, ἡ τῆς νεότητός μου χρυσῇ πόλις· οὕτω σὲ παραιτῶ διὰ παντός καὶ ἄνευ λύπης, καθὼς ὁ θεατριστὴς ὅστις, αἰσθανόμενος ὅτι ἡ τέχνη του ἦλθεν εἰς τὴν παρακμὴν αὐτῆς, παραιτεῖ φρονίμως ποιῶν τὸ θέατρον ὅπου ἐπὶ πολὺν χρόνον διεκρίθη καὶ διέλαμψε.

Ἡ Ἀλβίνη δὲν ἔπαυσε νὰ κλαίῃ· τὴν ἀφῆκα εἰς τὴν σιωπὴν της καὶ εἰς τὰ δάκρυά της ἕως οὗ ἀνεχωρήσαμεν ἐκ τοῦ δευτέρου σταθμοῦ.

Ἐγνώριζα ὅτι ἡ Ἀλβίνη ἔμελλε νὰ αἰσθανθῇ λύπην ἀποχωριζομένη τῶν γονέων της· τὴν ἀφῆκα λοιπὸν νὰ δώσῃ ἔξοδον εἰς αὐτὴν τὴν λύπην της, ὥστε νὰ τὴν πρᾶνῃ τοιοιτοτρόπως καὶ νὰ τὴν ἐξαντλήσῃ. Βέβαια ὥφειλε νὰ θλιβῇ εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν, μολονότι ὁ πατὴρ της καὶ ἡ μήτηρ δὲν ἦσαν ἐξ ἐκείνων τῶν μητέρων καὶ τῶν πατέρων αἵτινες ἐμπνέουν εἰς τὰ τέκνα δικαίαν λατρείαν πρὸς αὐτούς· ὑπῆρχε μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῆς θυγατρὸς των ἡ κοινὴ καὶ τετριμμένη ἐκείνη φιλοστοργία, ἥτις προέρχεται μᾶλλον ἐκ τῆς ἀνατροφῆς καὶ τῆς συνηθείας, παρὰ ἐκ τῆς βαθείας ἐκείνης στοργῆς, ἥτις ἐκπηγάσκει ἀπὸ φίλτρον τι περιπαθὲς καὶ νοῆμον, ἢ ἀπὸ ἀφοσιώσεως

τινάς ὑψηλὰς, αἵτινες προάγουσιν εἰς ὑπέρτατον βαθμὸν εὐγε-
νείας τὸ οἰκογενειακὸν αἴσθημα.

Περιπλέον δὲ, ἡ λύπη τῆς Ἀλβίνης εἶχε καὶ ἄλλην πηγὴν·
τὴν κατ' ἐμοῦ μνησικακίαν τῆς διὰ τὰ τῆς πρώτης νυκτὸς τοῦ
γάμου μας. Ἐλαβα καιρὸν πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς μας νὰ ἐρω-
τήσω τὴν κυρίαν Κλώδου τί παρετήρησεν εἰς τὴν φυσιογνω-
μίαν ἢ εἰς τοὺς λόγους τῆς δεσποσύνης τῆς, καθ' ἣν ὥραν εἰσ-
ῆλθε νὰ παρέξῃ εἰς αὐτὴν τὰς δεούσας τῆς πρώτης ὑπηρεσίας
καὶ εἶχε μείνει μόνη πλησίον τῆς γυναικὸς μου.

Ἴδου ἡ ἀπόκρισις τῆς κυρίας Κλώδου.

« Ὅταν ἐμβῆκα εἰς τὸν θάλαμον τῆς κυρᾶς, ἐφόρει τὰ νυ-
κτικὰ τῆς καὶ ἐκάθητο εἰς μίαν θρονίδα ἔχουσα τοὺς ἀγκῶνας
ἐπάνω εἰς τὰ γόνατα καὶ τὸ μέτωπον στηριγμένον εἰς τὰς
χεῖράς τῆς, ἀκίνητος ὡς ἂν ἄγαλμα· οὔτε ὅταν μὲ εἶδεν ἐκι-
νήθη παντελῶς.

» — Ἀγαπᾷ ἡ κυρά μου νὰ ἐνδύθῃ — τὴν εἶπα. — Λαμ-
βάνω τὸ θάρρος νὰ ἐνθυμίσω εἰς τὴν κυρὰν, ὅτι μέλλει ν' ἀ-
ναχωρήσῃ εἰς τὰς ἑνδεκα ὥρας ὁμοῦ μὲ τὸν αὐθέντην; καὶ ὅτι
τώρα εἶναι ἑννέα ὥραι.

» Ἡ κυρὰ ἐφάνη ὡς νὰ μὴ μὲ εἶχεν ἀκούσει, διότι ἐξηκο-
λούθησεν ἀρκετὴν ὥραν νὰ μένῃ καθὼς ἦτο, χωρὶς νὰ μὲ δώσῃ
καμμίαν ἀπόκρισιν· ἀλλ' ὕστερον, ὡς νὰ ἠσθάνθη αἰφνιδίως
ὅτι ἤμην παροῦσα, ἠγέρθη καὶ μὲ εἶπε·

» — Καλή μου κυρία Κλώδου, ἔχεις καμμίαν κόρην;

» — Νομίζω ὅτι ἔλαβα ἤδη τὴν τιμὴν νὰ εἰπῶ εἰς τὴν
κυρὰν μου, ὅτι εἶμαι χήρα καὶ χωρὶς τέκνα...

» — Τόσον τὸ καλῆτερον διὰ σέ, πτωχή μου κυρία Κλώ-
δου, διότι ἂν εἶχες καμμίαν κόρην... βέβαια θὰ τὴν ὑπάν-
δρευες;

» — Θὰ τὴν ὑπάνδρευα, κυρά μου, διότι ἐκ τῶν ὅσα βλέ-
πω εἰς τὴν κυρὰν... ὁ γάμος εἶναι ἡ εὐτυχία...

» — Βέβαια, κυρία Κλώδου, — μὲ ἀπεκρίθη ἡ κυρὰ, τόσον
περιλύπως μειδιάσασα, ὥστε δὲν δύναμαι νὰ παραστήσω εἰς
τὸν αὐθέντην. — Βέβαια, εἶναι ἡ εὐτυχία...

» Καὶ ἕως εἰς τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ἡ μητέρα τῆς κυρᾶς

ἐμβῆκεν εἰς τὸν θάλαμον ὅπου ἔλειναν μόναι αἱ δύο τῶν, ἡ κυρὰ δὲν ἤνοιξε τὰ χεῖλη τῆς· νὰ μὲ εἰπῇ ἄλλην λέξιν ἢ ὧ τὴν ἔνδυσ· μ' ἐφκίνετο ὥτ' ἂν προκληγισμένη, ὥτ' ἂν νὰ μὴν ἦτον εἰς τὴν φυσικὴν τῆς κατὰστατιν· διὰ τοῦτο καὶ δὲν ἠθέλησα νὰ τὴν εἰπῶ τίποτε περισσότερον, φοβουμένη μὴ τὴν γίνω φορτικὴ καὶ διεγείρω δυσπιστίαν τινὰ πρὸς ἐμὲ ἐκ μερους τῆς.»

Ἡ διήγησις αὕτη τῆς κυρίας Κλώδου ἐπεβεβαίωσεν ὅ,τι προεῖδα καὶ ἤλπισα· ἐπὶ τῆς πεποιθήσεως δὲ ταύτης βρασι-σθεῖς, ἔλαβα μετὰ τῆς γυναικὸς μου τὴν ἐπομένην συνομιλίαν, ὅτε, δύο ὥρας μετὰ τὴν ἐκ Παρισίων ἀναχώρησίν μας, διέκοψα τὴν σιωπὴν, τὴν ὁποίαν ἕως τότε εἶχομεν φυλάττει.

ΚΕΦ. Β'.

Ἰδοὺ ὁποῖα τις ὑπῆρξεν ἡ συνομιλίᾱ μας·

— Φιλτάτῃ μου Ἀλβίνη, λέγω πρὸς τὴν γυναῖκά μου· τόσον ἐντελῶς κατανοῶ τὴν ἀθυμίαν τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ σ' ἐπροξένησεν ὁ πρῶτος ἀποχωρισμός σου ἀπὸ τοὺς καλοὺς σου γονεῖς... ὥστε οὔτε ἠθέλησα, οὔτε ἐτόλμησα νὰ διακόψω τὰς θλιβεράς σου διασκέψεις.

Ἀλβίνη. — Σὰς εὐχαριστῶ, κύριε... διὰ τὸν τρόπον σας...

Εγώ. — Κύριε...; Αὐτὸς ὁ τίτλος εἶναι μεταξὺ συζύγων πολὺ λειτουργικὸς, φιλτάτῃ μου Ἀλβίνη...

Ἀλβίνη. — Χθὲς δὲν σας ἔδίδα ἄλλον τινά. Δὲν εἶναι ἰδικόν μου τὸ πταῖσμα· πλὴν μὲ εἶναι ἀδύνατον νὰ συνοικει-ωθῶ μαζὶ σας ταχύτερα.

Εγώ. — Καταλαμβάνω ἐντελῶς τὴν συστολήν σου, ἀγαπητή μου φίλη· δός με μόνον τὴν ἄδειαν νὰ μὴ σὲ μιμηθῶ, καὶ νὰ μὴ σὲ ἀποκαλῶ καὶ ἐγὼ κυρίαν.

Ἀλβίνη μὲ πικρὸν μειδίαμα καὶ μετὰ τινα στιγμὴν σιωπῆς. — Τὴν ἰδικήν μου ἄδειαν! Ἀστεῖζεσθε, κύριε; Ἀλλῶς τε, ἀποκαλεῖτέ με ὅπως θέλετε.

Εγώ. — Ἐχω τόσῃν ἀγάπῃν πρὸς σέ, φιλότατη μου Ἀλβίνη, ὥστε μαντεύω κατὰ βάθος τὸ πνεῦμα αὐτοῦ τοῦ λόγου.

Αλβίνη. — Τόσον τὸ χειρότερον δια σᾶς, κύριε.

Εγώ. — Προχθές ἀκόμη, χωρὶς να ἔχῃς πλειότεραν μετ' ἐμοῦ οἰκιστότητα, με ἀπεκάλεις· « κύριε Φερνάνδε » ἐφκινεσο εὐχαριστημένη· ἐλέγαμεν ἐν πλήρει ἐμπιστοσύνῃ περὶ τῶν σχεδίων μας, καὶ ἐκτὸς τῆς εὐλογητάτης λύπης τὴν ὁποίαν ὤφειλε νὰ σ' ἐμπνέῃ ἡ ἰδέα ὅτι ἄφινες τοῦ φιλοστόργου γονεὺς σου, τὸ ταξεῖδι τὸ ὁποῖον κάμνομεν αὐτὴν τὴν ὥραν δὲν ἐφκινετο ὅτι ἐμελλε νὰ σὲ προξενῇ τύσῃν δυσαρέσκειαν.

Αλβίνη. — Ἐχετε δίκαιον, κύριε... ἀλλὰ προχθές...

Εγώ. — Προχθές ἤμουν μνηστήρ σου, καὶ σήμερον εἶμαι σύζυγός σου... Ἰδοὺ τὸ ἔγκλημά μου, πῶς; Δὲν με δίδεις κάμμιναν ἀπόκρισιν; Ὁρθῶς λιπὸν ἐράντευσά... Αἱ καλὰ! σὲ ὑπόσχομαι ὅτι ἀπόψε, εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, ὡς καὶ ἀκολουθῶς εἰς τὸν οἶκόν σου, τὰ δώματά μας, μολονότι προσεχῇ τὸ ἐν εἰς τὸ ἄλλο, θέλουν εἰσθαι εἰς τὸ ἐξῆς χωριστά...

Ἡ σύζυγός μου ἤκουε τοὺς λόγους μου ἐν σιωπῇ ἔχουσα τὴν κεφαλὴν προσκλινῇ καὶ τὸ κρήδεμνον τοῦ καπελλίου καταβιβασμένον ἐπὶ τοῦ προσώπου της, βεβαία διὰ νὰ μὴ βλέπω τὴν ταραχὴν καὶ ἀμηχανίαν ὑπὸ τῆς ὁποίας κατείχετο· ἀλλ' ὅταν τὴν ὑπεσχέθην, ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς τὰ δωμάτια μας θέλουν εἰσθαι χωριστά, ἐσκίρτησε καὶ ἀνήγειρε τὴν κεφαλὴν· τὸ σκυθρωπὸν καὶ πικρὸν ἦθος τὸ ὁποῖον συνεῖχεν ἕως τότε τοὺς χαρακτῆρας τῆς μορφῆς της ἐξηλειφθη ὀλίγον κατ' ὀλίγον, καὶ ὑπολαβοῦσα με εἶπε με φωνὴν ἀλλοιωθεῖσαν ὁπωσοῦν ἐπὶ τὸ ἱλαρώτερον.

— Μὴ ὑπόσχεσθε νὰ ἦναι πάντοτε τὰ δωμάτιά μας χωριστά;

Εγώ. — Σὲ τὸ ὁμνύω.

Αλβίνη. — Ὅτι ποτὲ δὲν θὰ εἰσέλθετε διὰ νυκτὸς... εἰς τὸ δωματίόν μου;

Εγώ. — Ποτέ.

Αλβίνη. — Σκεφθῆτε ὁμῶς τί ὑπόσχεσθε· διότι σᾶς ὁμνύω καὶ ἐγὼ ἄφ' ἑτέρου, ὅτι μᾶλλον ἤελα θανατωθῇ!

Εγώ. — Σὲ εἶπα· δὲς τὴν πᾶσαν πίστιν εἰς τὸν λόγον μου.

Ἀλβίνη, μετὰ μακρὰν σιωπὴν. — Τότε λοιπὸν θὰ προσπαθήσω καὶ ἐγὼ νὰ λησμονήσω...

Ἐγώ. — Καὶ θὰ λησμονήσης, φιλτάτη Ἀλβίνη· ἡ κατ' ἐμοῦ ἔχθρα σου θέλει ἐξαλειφθῇ ὡς καπνός. Πλὴν καὶ ἐγὼ σὲ ὀρκίζω· ἄφες με νὰ ἐλπίσω ὅτι ὁ εἰλικρινέστερος φίλος, ὅτι ὁ θερμότερος ἀδελφός θέλουν σὲ κάμει νὰ λησμονήσης τὸν σύζυγον, τὸν ἄνδρα, τέλος πάντων....

Ἀλβίνη (μετὰ κατανύξεως). — Μὲ ὑπεσχέθητε νὰ μὴ μὲ φέρετε τοῦ λοιποῦ εἰς τὴν δεινὴν ἀμνηχανίαν τὴν ὁποίαν μὲ προξενεῖ μία τοιούτου εἵδους συνομιλία... Κρατήσετε τὸν λόγον σας, καὶ θὰ καταβάλω καὶ ἐγὼ πᾶσαν δύναμιν νὰ τὰς ἀποδείξω τὴν εὐγνωμοσύνην μου.

Ἐγώ. — Σὲ ὁμνύω νὰ φυλάξω τὸν λόγον μου.

Ἀλβίνη. — Σὰς πιστεύω· ἔχω ἀνάγκην νὰ σὰς πιστεύω, διότι αἰσθάνομαι τὴν ψυχὴν μου ἕως θανάτου περίλυπον... (κλαίονσα) ὦ! ναὶ... περίλυπον ἕως θανάτου.

Ἐγώ. — Παρακαλῶ, παρακαλῶ, ἡσύχασε. Διατί αὐτὰ τὰ δάκρυα;

Ἀλβίνη. — Σὰς ὑπεσχέθην νὰ ᾔμαι εὐγνώμων. Ἴδου λοιπὸν σὰς τὸ ἀποδεικνύω, μὴ ζητοῦσα νὰ κρύψω πλέον τὰ δάκρυά μου.

Ἐγώ. — Πραγματικῶς, τίποτε εἰς τὸν κόσμον δὲν μὲ ἀρέσκει ὅσον ἡ εἰλικρίνεια. Ἀλλὰ καὶ πάλιν θὰ σ' ἐρωτήσω, ἀγαπητῇ μου φίλη, αὐτὴ σου ἡ βαθυτάτη λύπη... πόθεν προέρχεται; Δὲν ἐννοῶ τὴν λύπην ὅτι ἀφίνεις τοὺς γονεῖς σου· αὐτὴ εἶναι δικαία, καὶ μάλιστα τιμᾷ πολὺ τὴν καρδίαν σου· ἀλλ' εἶναι καὶ ἄλλη τίς.

Ἀλβίνη. — Ἐχετε δίκαιον· ὁ χωρισμός αὐτός δὲν εἶναι τὸ μόνον τὸ ὁποῖον μὲ θλίβει.

Ἐγώ. — Τί ἄλλο λοιπόν; Αὐτὰς τὰς τελευταίας ἡμέρας ἐφαίνεσο εὐχαριστημένη διὰ τὴν ἀποδημίαν μας.

Ἀλβίνη. — Εἶναι ἀληθές... καὶ τώρα...

Ἐγώ. — Τώρα;

Ἀλβίνη, (μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς δακρυβρέκτους καὶ στρεφόμενη πρὸς ἐμὲ μὲ ἠνωμένας τὰς χεῖρας. — Κύριε Φερνάνδε,

σᾶς παρακαλῶ θερμῶς, φανῆτε καλὸς πρὸς ἐμέ· εἶμαι τόσον μόνη... τόσον ἀπομεμονωμένη... ἀφ' ἧς ὥρας ἄφησα τὸν πατέρα μου καὶ τὴν μητέρα μου!

Ἐγώ. — Δὲν ἔχεις ἐμέ... πλησίον σου;

Ἀλβίρη. — Ναὶ... πλὴν σᾶς γνωρίζω τόσον ὀλίγον...

Ἐγώ. — Ἐντοσούτῳ ὁλόκληρον μῆνα καὶ περισσότερον ἡρόχον καὶ σ' ἔβλεπα καθημέραν σχεδὸν εἰς τὸν οἶκόν σας.

Ἀλβίρη. — Πάντατε ὁμῶς ἦσαν παρόντες καὶ οἱ γονεῖς μου... ἐκτὸς τούτου, φυσικῶς τῷ λόγῳ, δὲν ἐλέγετε εἰμὴ ὅ,τι ἠθέλετε νὰ εἰπῆτε· ἴσως εἶναι καὶ ἑλλειψὶς ὀξυδερκείας ἐκ μέρους μου, ἢ ἴδιον τοῦ χαρακτῆρός σας νὰ εἴσθε σοβαρὸς· ἀλλ' ἰδοὺ τέλος πάντων εἶμαι σύζυγός σας· ἡ ζωὴ μου συνεδέθη διὰ παντός μετὰ τὴν ζωὴν σας, δύνασθε νὰ με κάμετε ὅπως βούλεσθε, διότι εἶμαι ὁλωσδιόλου ἀνυπεράσπιστος, καὶ αἰσθάνομαι ὅτι εὐρίσκομαι πλησίον σας ὡς πλησίον ἐνὸς ξένου...

Ἐγώ. — Παρακαλῶ, νὰ ὁμιλήσωμεν ἐν ἐμπιστοσύνῃ καὶ οἱ δύο· τώρα δεκαπέντε ἡμέρας, δὲν ἔπρεπε νὰ συνηθίσῃς εἰς τὴν ιδέαν αὐτῆς τῆς ἀποδημίας, αὐτῆς τῆς μονώσεως, καθὼς πρὸ ὀλίγου εἶπες;

Ἀλβίρη. — Πῶς νὰ σᾶς εἶπω;... Τούλάχιστον ἤμην ἀκόμη ἐντὸς τῆς οἰκογενείας μου· καὶ αὐτὴ δὲ ἡ ἰδίᾳ τότε ἄγνοια τῶν τόπων ὅπου ὑπάγομεν νὰ διατρίψωμεν διὰ δύο μῆνας... διότι μόνον διὰ δύο μῆνας ἀναχωροῦμεν, δὲν εἶναι ἀληθές, κύριε Φερνάνδε;

Ἐγώ. — Βέβαια... βέβαια... Ἀλλ' ἐξακολούθησε· τί ἠθελες νὰ με εἰπῇς;

Ἀλβίρη. — Ἡμην, θέλω νὰ σᾶς εἶπω, περίεργος νὰ ἴδω τὸν πύργον ὅπου ὑπάγομεν· σήμερον ὁμῶς αἰσθάνομαι μίαν παραλλολίαν βαθυτάτην εἰς τὴν ψυχὴν μου... Εἶμαι ὡς ἄνθρωπος ὅστις ὑπάγει... χωρὶς νὰ γνωρίζῃ ποῦ ὑπάγει.

Ἐγώ. — Νὰ σὲ τὸ εἶπω λοιπόν, φιλτάτη Ἀλβίρη, διότι κατανοῶ κάλλιστα τὸ εἶδος τῆς ἀνησυχίας ἣτις σὲ κατέχει αὐτὴν τὴν ὥραν... Εἰς δύο λέξεις, ἰδοὺ ποῦ ὑπάγεις· μετὰ ἄλλους λόγους, ἰδοὺ ὅποιά τις θέλει εἶσθαι ἡ ζωὴ μας καθ' ἑκάστην ἡμέραν... καὶ ἀφοῦ ἀπαξ μάθῃς τοῦτο, θέλεις δύνασθαι

νὰ ἔχῃς ὑπ' ὄψιν τὴν κοινὴν καὶ εἰς τοὺς δύο μας ὑπαρξίν ἀπὸ τοῦ ἐνὸς ἄκρου ἕως εἰς τὸ ἄλλο, διότι θέλει εἶσθαι μέχρι τέλους τοιαύτη ὁποῖαν ἔρχομαι νὰ σὲ τὴν παραστήσω.

Ἀλβίνη.— Σὰς ἀκούω, κύριε Φερνάνδε.

Ἐγώ.— Τὸ νὰ σὲ περιγράψω τὸν πύργον μας μὲ φαίνεται περιττόν· ἐκεῖ πηγαίνομεν καὶ θέλεις τὸν ἰδῇ· εἶναι μία ὥρα ῥαία τοποθεσία, ζωγραφικωτάτη· τὸ κλίμα ὑγιεινότατον. Ὁ πύργος ἐσωτερικῶς θέλει σὲ φανῇ βέβαια σκυθρωπὸς ὀλίγον, διότι ἔμεινεν ἐστρωμένος κατὰ τὸν παλαιὸν συρμόν, ὡς ἦτον εἰς τὸν καιρὸν τῆς μάμμης μου, ἀλλ' ἂν σὺ ἐπιθυμῇς, θέλομεν τὸν στρώσει ὅλον μὲ ἔπιπλα τοῦ νέου συρμοῦ. Ὅσον διὰ τὴν ζωὴν τὴν ὁποῖαν θέλομεν διάγει ἐκεῖ διατρίβοντες, ἰδοὺ αὕτη· θὰ ἐγείρωμαι τῆς κλίνης τὸ πρωτὶ εἰς τὰς ὀκτὼ ὥρας ἀκριβῶς, διότι μὲ διώρισαν πρὸ πάντων νὰ διάγω μίαν ζωὴν τακτικωτάτην.

Ἀλβίνη.— Σὰς τὸ διώρισαν;

Ἐγώ.— Ναί... οἱ ἰατροί.

Ἀλβίνη.— Καὶ πάσχετε, κύριε Φερνάνδε;

Ἐγώ.— Δηλαδή, πάσχω δὲν εἶναι ἀκριβῶς ἡ λέξις, ἀλλ' ἐκληρονόμησα ἀπὸ τὴν μακαρίτιδα τὴν μητέρα μου μίαν ὑγείαν ὀλίγον φιλάσθενον· ἔχω χρεῖαν πολλῆς διαίτης, πολλῆς θεραπευτικῆς περιποιήσεως, καὶ δι' αὐτὴν τὴν περιποίησιν... ἤλπισα πολὺ εἰς τὴν πρὸς ἐμὲ φιλότητά σου, ἀγαπητή μου *Ἀλβίνη.*

Ἀλβίνη.— Θέλω κάμει τὸ χρέος μου.

Ἐγώ.— Λοιπὸν θὰ ἐγείρωμαι τῆς κλίνης εἰς τὰς ὀκτὼ ὥρας ἀκριβῶς... Ὅφείλω νὰ λαμβάνω καθεκάστην μίαν κύμην γάλα τῆς ὄνου, καὶ ἤθελε μὲ φαίνεσθαι πολὺ ἱαματικώτερον ἂν μὲ τὸ ἐπρόσφερεν ἡ ἀγαπητή σου χεὶρ.

Ἀλβίνη.— Θέλει γίνεи καθὼς τὸ ἐπιθυμεῖτε.

Ἐγώ.— Πόσον εἶσαι καλὴ! εὐχαριστῶ. Μετὰ τὸ γάλα μου τῆς ὄνου, θὰ μένω ἡμίσειαν ὥραν εἰς τὴν κλίνην· ἔπειτα, κατὰ τὸν καιρὸν, ἢ θὰ πηγαίνω νὰ περιπατῶ ὀλίγον μέχρι τῆς ὥρας τοῦ προγεύματος, ἢ θὰ θεωρῶ μὲ τὸν ἀγρονόμον μου τὰς υποθέσεις τοῦ ἀγροκηπίου· σὺ δὲ, ἀγαπητή μου φίλη, τὸ μὲν

πρωτῇ, ἂν θέλῃς ν' ἀκολουθήσῃς τὴν γνώμην μου, θὰ πηγαίνῃς εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ χωρίου ν' ἀκούῃς τὴν λειτουργίαν σου, ἀφοῦ πρῶτον ῥίπτῃς ἐν βλέμμα εἰς τὰς διαφόρους ὑπηρεσίας τοῦ οἴκου...

Ἀλβίνη.— Καθημέραν θὰ ἀκούω τὴν λειτουργίαν;

Ἐγώ.— Θὰ σὲ εἶναι εὐκολώτατον· δὲν θὰ σὲ προξενεῖται ὁ παραμικρὸς κόπος· ὅταν κατασκευασθῇ ὁ ναὸς, τὸ κατωφλί του θὰ ᾔηται μέσα εἰς τὸν οἶκόν σου, μέσα εἰς τὸ ἰδιαίτερόν σου προσευχητήριον· ἀλλ' ἕως νὰ κτισθῇ ὁ ναὸς, θὰ σὲ πηγαίνουν εἰς τὴν ἐκκλησίαν μὲ τὸ ὄχημά σου, ἐκτὸς ὅταν ἡ ἡμέρα ᾔηται καλὴ καὶ προτιμᾷς νὰ πηγαίνῃς πεζή.

Ἀλβίνη.— Δὲν ἐννοῶ, κύριε Φερνάνδε, ὅτι θέλει εἶσθαι εὐκολος ἢ δύσκολος ὁ τρόπος τοῦ νὰ μεταβαίνω εἰς τὴν ἐκκλησίαν· ἀλλὰ μὲ φαίνεται ἄρκετόν νὰ ἀκούω τὴν λειτουργίαν κατὰ πᾶσαν μόνον κυριακὴν, καθὼς κάμνει ὅλος ὁ κόσμος.

Ἐγώ.— Ἀγαπητή μου Ἀλβίνη, ἐμὲ ἄκουσε· ὅτον περισσότερον εἶναι κάνεις φιλόθρησκος, ὅσον ἀκολουθεῖ τὰ θρησκευτικά του καθήκοντα, τόσον καλὸν κάμνει εἰς τὸν ἑαυτόν του· ἄφες ὅτι αὐτὸ εἶναι ψυχοσωτήριο, καὶ ὅτι ὁ ἄνθρωπος δι' αὐτοῦ τοῦ μέσου ἀρύεται καθεκᾶστην νέας δυνάμεις πρὸς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν χρεῶν του, ἀλλ' εἶναι προσέτι ἐξαίρετον παράδειγμα καὶ διὰ τὸν οἶκόν του ἰδίως καὶ ἐν γένει διὰ τοὺς γείτονas. Ἐγὼ τοῦλάχιστον θεωρῶ ὡς ἐν τῶν οὐσιωδεστέρων πραγμάτων, πάλιν διὰ τὸ συμφέρον σου, τὸ νὰ γίνεσαι εἰς ὅλους παράδειγμα κατὰ τὴν εὐλάβειαν, καὶ ἐν γένει κατὰ τὰς θρησκευτικὰς ἀρετάς. Εἰς τὰς ἑνδεκα ὥρας θὰ προγευματίζομεν· μετὰ τὸ πρόγευμα θὰ ἐπανέρχομαι εἰς τὰς γεωργικὰς μου ὑποθέσεις, τὰς ὁποίας θέλω νὰ ἐπεκτείνω ὅσον τὸ δυνατόν· εἰς τὰς τέσσερας μετὰ μεσημβρίαν θὰ κάμνωμεν ἓνα ἐκτεταταμένον περίπατον πεζῶς ἢ μὲ τὸ ὄχημα, κατὰ τὴν διάθεσιν τὴν ὁποίαν θὰ ἔχῃς· ἔπειτα θὰ ἐπιστρέφομεν διὰ νὰ δειπνώμεν εἰς τὰς ἑπτὰ. Μετὰ τὸ δεῖπνον θὰ λαμβάνῃς τὴν καλωσύνην νὰ μοῦ ἀναγινώσκῃς ἑφημερίδας τινὰς, ἔπειτα, πίνοντες τὸ τεῖν, εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν θὰ σφαιρίζωμεν ὀλίγον, μέχρι τῶν δέκα ὥρῶν· τὸ σφαιριστήριο εἶναι μίχ γύμνασις εὐ-

κολος καὶ ὑγιεινὴ, τὴν ὁποίαν μοῦ ἐσύστησαν ὡσχύτως οἱ ἰατροί· τέλος πάντων, ἅμα ἀκούωμεν τὰς δέκα ὥρας νὰ σημαίνουν, θὰ σὲ συνοδεύω εἰς τὸν κοιτῶνά σου καὶ θὰ ἐπιστρέψω εἰς τὸν ἰδικόν μου... Ἰδοὺ ἀγαπητὴ Ἀλβίνη, ἐκτὸς ὀλίγων μεταβολῶν τὰς ὁποίας θέλει ἐπιφέρει εἰς αὐτὴν μας τὴν δίδαιταν ἢ διαφορὰ τῶν ὥρῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ, καὶ μάλιστα τὴν ἐποχὴ τοῦ κυνηγίου, τὸ ὁποῖον ἀγαπῶ καθ' ὑπερβολὴν, πλὴν μέχρι τῆς ἐντελοῦς ἀναρρώσεως τῆς ὑγείας μου θέλω ἀκολουθεῖν μετριοτήτα, ἰδοὺ, λέγω, ὁποία θέλει εἶσθαι πάντοτε ἡ ζωὴ μας..... Οὕτω λοιπὸν, γνωρίζεις τώρα, δὲν ἀμφιβάλλω, ποῦ ἀπέρχεται.

Ἀλβίνη. — Μάλιστα, κύριε Φερνάνδε... πλὴν αὐτὴ ἡ ἐξοχικὴ ζωὴ ἐφέτος δὲν θὰ διαρκέσῃ εἰμὴ ἕως τέλη δεκεμβρίου, τὸ πολὺ· δὲν εἶναι ἀληθές; καὶ ἀκολουθῶς, καθὼς ἐμείναμεν σύμφωνοι, θὰ περνῶμεν εἰς τὰ Παρίσια τοὺς ἑπτὰ ἢ τοὺς ὀκτὼ μῆνας ἐκάστου ἔτους.

Εγώ. — Ἀγαπᾶς λοιπὸν πολὺ τὰ Παρίσια;

Ἀλβίνη. — ὦ! πολὺ· φυσικῶς τῷ λόγῳ· ἔχω ἐκεῖ τὸν πατέρα μου, τὴν μητέρα μου, τινὰς φίλας μου ἀπὸ τὸ σχολεῖον... καὶ ἔπειτα, τέλος πάντων, ἄλλη φαιδρότης ὑπάρχει εἰς τὰ Παρίσια παρὰ εἰς τὴν ἐξοχήν.

Εγώ. — Δύνασαι νὰ εἶσαι βεβαία, ἀγαπητὴ μου Ἀλβίνη, ὅτι αἱ ἐπιθυμίαι μου θὰ ᾔναι πάντοτε σύμφωνοι μετὰ τὰς ἰδικὰς σου· ἀλλὰ στοιχηματίζω ὅτι, ἀφοῦ ἰδῇς τὴν καλὴν καὶ εἰρηνικὴν μας ζωὴν τῆς Ριβαλλιέρης, δὲν θὰ θέλεις ν' ἀκούης οὔτε ν' ἀναφέρουν πλέον τὰ Παρίσια.

Ἀλβίνη. — Αὐτὸ, κύριε Φερνάνδε... δὲν τὸ πιστεύω ποτέ.

Εγώ. — Θὰ ἰδῇς....

Ἀλβίνη. — Εἶμαι βεβαία δι' αὐτὸ τὸ ὁποῖον σὰς λέγω.

Εγώ. — Τὸ αὐτὸ ἤμποροῦσα καὶ ἐγὼ νὰ σὲ ἀποκριθῶ· ἀλλὰ σ' ἐπαναλαμβάνω, πρόσμεινε, δοκίμασε, καὶ θὰ ἰδῇς.

Ἀλβίνη. — Θὰ ἰδοῦμεν· ἀλλ' ἂν, ὡς δὲν ἀμφιβάλλω... μετὰ φανῇ ἀρεστότερον τὸ νὰ διάγωμεν τὸ μέγα μέρος τοῦ χρόνου εἰς τὰ Παρίσια... θὰ γίνῃ καθὼς εἶπα· τοῦλάχιστον μετὰ τὸ ὑπεσχέσθαι.

Ἐγώ. — Βέβαια... ἐκτὸς ἂν... πράγμα τὸ ὁποῖον δὲν μὲ φαίνεται κατ' εὐτυχίαν πιθανόν... ἐκτὸς ἂν ἡ ὑγεία μου μὲ ἀναγκάσῃ νὰ διαμένω εἰς τὴν Ῥιβαλλιέρην· διότι οἱ ἰατροὶ μ' ἐσύστησαν προ πάντων τὴν δίαιταν καὶ τὸν ἀέρα τῆς ἐξοχῆς... δὲν θὰ θέλῃς βέβαια νὰ διακινδυνεύσω τὴν ὑγείαν μου διὰ νὰ ζῶ μεν εἰς τὰ Παρίσια.

Ἀλβίνη. — Σᾶς εἶπα· ἔχω εἰς τὰ Παρίσια τοὺς γονεῖς μου καὶ τὰς φίλας μου· ἔπειτα ὑπάρχουν ἐκεῖ μυρίων εἰδῶν διασκεδάσεις περὶ τῶν ὁποίων ἤκουσα μόνον νὰ λέγουν, χωρὶς ποτὲ καὶ νὰ τὰς γνωρίσω· εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς μου ἐξούσαμεν πολὺ περιορισμένοι, πλὴν ἔζω τοῦ κόσμου... αἱ διασκεδάσεις μας ἦσαν μετριώταται, πάντοτε οἰκιακαί... διὰ τοῦτο, κύριε Φερνάνδε, σᾶς ὁμολογῶ ὅτι πολὺ ἐπεθύμουν παρδειγματος χάριν νὰ πηγαίνωμεν ἐνίοτε εἰς τοὺς χοροὺς, εἰς τὰ θέατρα, εἰς τὰς πανηγύρεις... εἰς αὐτὰ ὅλα τὰ πράγματα... ἔξέρω κ' ἐγώ;!

Ἐγώ. — Ἀ! ἀγαπητή μου φίλη· ἔχεις δίκαιον νὰ λέγῃς· — ἔξέρω κ' ἐγώ;! — διότι δὲν ἤθελες ἐπιποθεῖ αὐτὰς τὰς διασκεδάσεις τὰς ὁποίας ἀνέφερες, ἂν ἤξευρες πόσον εἶναι μάταιαι, πόσον εἶναι κεναὶ ὁλωσδιόλου. Πίστευσε.

Ἀλβίνη. — Πλὴν διὰ νὰ αἰσθηνθῶ τοῦλάχιστον τὴν ματαιότητά των ἤθελα νὰ τὰς γνωρίσω...

Ἐγώ. — Ἀλλ' ἄκουσε ἐμὲ ὅστις τὰς γνωρίζω· ναί, ἀγαθή μου φίλη, ἐγὼ τὰς ἐγνώρισα, καὶ πολὺ μάλιστα, καὶ διὰ τοῦτο εἶμαι εἰς θέσιν νὰ σὲ ὁμιλῶ τοιουτοτρόπως περὶ αὐτῶν· πίστευσε ὅτι ὅστις τὰς ἀπέφυγεν ἐκεῖνος ἐλυτρώθη ἀπὸ πλῆθος ἀνιῶν· αὐτὸς τοῦλάχιστον δὲν εἶδε ματαιούμενα ἀλληλοδιαδέχως τὰ γλυκύτερα τῶν ὀνείρων του.

Ἀλβίνη. — Τοὺς χοροὺς, τὰς πανηγύρεις, τὰ θέατρα, τοὺς κώμους, τὰ νῦρετε πάντοτε ἀνιὰρὰ, κύριε Φερνάνδε, αὐτὰ τὰ πράγματα; Σᾶς παρκαλῶ· βάλετε τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς συνειδήσεώς σας· δὲν σᾶς διεσκέδαταν αὐτὰ ποτέ;

Ἐγώ. — Τοῦλάχιστον τὰ παρηκολούθησε πάντοτε ἡ θλιβερὰ ἰδέα τῆς ματαιότητός των.

Ἀλβίνη. — Πᾶν ὅ,τι λοιπὸν σᾶς ζητῶ εἶναι, καθὼς καὶ

πρὸ μικροῦ εἶπα, νὰ δώσετε καὶ εἰς ἐμὲ τὸν καιρὸν τοῦ νὰ γνωρίσω αὐτὴν τὴν ματαιότητα.

Ἐγώ. — Ἐστω, ἀφοῦ τὸ θέλεις· ἀλλ' ἐγὼ ἀπονίπτω τὰς χεῖράς μου· σὲ προειδοποίησα περὶ αὐτῶν τῶν πραγμάτων, καὶ δὲν θὰ μ' ἐλέγχῃ τοῦλάχιστον ἡ συνείδησις.

Ἀλβίνη. — Αὐτὴ σας ἡ ὑπόσχεσις θέλει μ' ἐμπνέει καρτερίαν, καθ' ὅλον τὸν καιρὸν τὸν ὁποῖον θὰ περάσωμον διατρίβοντες εἰς τὴν Ῥιβαλλιέρην.

Ἐγώ. — Καρτερίαν, διὰ νὰ διάγῃς μίαν ζωὴν τόσον γλυκεῖαν, τόσον ἀκύμαντον!

Ἀλβίνη. — Ἴσως θὰ μὲ φανῇ τοιαύτη ἡ ζωὴ αὐτή· τὸ ἐπιθυμῶ καὶ τὸ ἐλπίζω... πλὴν μέχρι τοῦδε...

Ἐγώ. — Μέχρι τοῦδε;

Ἀλβίνη. — Θέλετε νὰ σᾶς ὁμιλήσω εἰλικρινῶς;

Ἐγώ. — Βέβαια.

Ἀλβίνη. — Αἶ καλὰ! ἡ ζωὴ τὴν ὁποίαν μὲ παρестήσετε ὅτι θὰ διάγωμεν εἰς τὸν πύργον σας δὲν μὲ φαίνεται ὅτι θὰ εἶναι... πολὺ πολὺ διασκεδαστική.

Ἐγώ. — Τί ἐννοεῖς μὲ τὸ διασκεδαστική;

Ἀλβίνη. — Τέλος πάντων... κἀνένα, κἀνένα δὲν θὰ βλέπωμεν ποτέ; Θὰ ζῶμεν ἐκεῖ... ὡς δύο λύκοι;

Ἐγώ. — Πρῶτον μὲν, φιλτάτη μου Ἀλβίνη, νομίζω ὅτι εἴμεθα ἱκανότατοι πρὸς τὸ νὰ διασκεδάσωμεν καὶ μόνοι οἱ δύο μας, χωρὶς νὰ ἔχωμεν τὴν ἀνάγκην ἄλλου κἀνενός· θὰ εἴμεθα βιασμένοι μολοντοῦτο νὰ δεχώμεθα εἰς τὴν συναναστροφὴν μας καὶ τινὰς γείτονας.

Ἀλβίνη. — Αὐτὸ εἶναι ὅπως οὖν παρήγορον· δὲν μὲ εἶχετε εἰπεῖ ἀκόμη περὶ τούτου.

Ἐγώ. — Δὲν σὲ εἶχα εἰπεῖ, διὰ τὸν ἀπλούστατον λόγον, ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ δεχώμεθα οὔτε αὐτὰς τὰς ἐπισκέψεις, ἀφοῦ ἀναλάβω ἐντελέστατα τὴν ὑγείαν μου· καὶ τοῦτο διότι, ὅταν αὐτοὶ ἔρχωνται εἰς τὸν οἶκόν μας, θὰ εἴμεθα καὶ ἡμεῖς ἀναγκασμένοι νὰ πηγαίνωμεν εἰς τοὺς ἰδιόκοῦς των, καὶ τοῦτο ἥθελε μὲ φέρει εἰς παρεκτροπὰς διαίτης, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον πάντως ὀφείλω ν' ἀποφεύγω.

Ἀλβίρη. — Τότε λοιπὸν, ἀφίνομεν πλέον τὰς ἐπισκέψεις τῶν γειτόνων διὰ τὸ ἐλευσόμενον ἔτος, ὅτε θὰ ἐπιστρέψωμεν ἀπὸ τὰ Παρίσια.

Ἐγώ. — Βέβαια... Λοιπὸν, ἀγαπητῇ μου φίλῃ, ἡσύχασες τώρα ὅπως οὖν διὰ τὴν τρομερὰν αὐτὴν ἀποδημίαν ἣτις μέλλει νὰ ἀπολήξῃ εἰς τὴν οὐχ' ἥττον τρομερὰν ζωὴν τοῦ πύργου;

Ἀλβίρη. — Ναί, κύριε Φερνάνδε· ἤρχησα ὀλίγον νὰ συνηθίζω εἰς αὐτὴν τὴν ιδέαν... καὶ ἔπειτα... ὁ ὀρθὸς λόγος... καὶ ἔπειτα, τέλος πάντων ἐγὼ τί ζητῶ; νὰ εἶμαι εὐτυχὴς χωρὶς τελείως νὰ ἐνοχλῶ τὴν ιδιὴν σας εὐτυχίαν. Καταβάλλοντες ἕκαστος ἐξ ἡμῶν ἀπὸ ὀλίγον, θὰ δυνηθῶμεν νὰ καταστήσωμεν τὴν ζωὴν μας ὅσον ἔνεστι καλητέραν· δὲν εἶναι ἀληθές;

Ἐγώ. — Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία.

Ἀλβίρη. — Θὰ κάμνω πᾶν ὅ,τι ἐξαρτᾶται ἀπ' ἐμέ διὰ νὰ μὴ σᾶς προξενῶ ἐνόχλησιν εἰς τίποτε· ἂν δὲ τύχῃ νὰ διαφωνήσωμεν ποτὲ κατὰ τι, μὴ δυσαρεστηθῆτε· νὰ ἐνθυμεῖσθε μόνον ὅτι εἶμαι δεκαοκταετῆς καὶ νὰ μὴ ἀγανακτῆτε ἐναντίον μου ἂν θὰ ἔχω τὰς ὁρέξεις καὶ τὰς ιδέας τῆς ἡλικίας μου· ὅταν θὰ ἔχετε νὰ μὲ ἐλέγξετε εἰς τίποτε, νὰ μὲ λέγετε τὸν ὀρθὸν λόγον μὲ πραότητα καὶ συγκατάβασιν, διότι μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον μεταχειριζόμενός με, θὰ μὲ κάμνετε, κύριε Φερνάνδε, ὅπως θέλετε... Βλέπετε πόσον εἶμαι εἰλικρινής· σᾶς λέγω τὸ μυστικόν μου ἐλατήριον.

Ἐγώ. — Καὶ νὰ σὲ εἶπω καὶ ἐγὼ ποῖον εἶναι τὸ ἰδικόν μου, διὰ νὰ μὴ ἔχῃ, φιλτάτῃ μου Ἀλβίρη, ὁ εἷς ἐξ ἡμῶν ἐν ὅπλον τὸ ὁποῖον δὲν ἤθελεν ἔχει ὁ ἕτερος· νὰ ἀκούῃς πάντοτε τὰς συμβουλὰς μου, ὡς συμβουλὰς τοῦ καλητέρου καὶ εἰλικρινεστέρου τῶν φίλων σου· πρὸ πάντων νὰ εἶσαι πρὸς ἐμέ εἰλικρινής, καὶ ἂν ἀκόμη ὑπάρχῃ κίνδυνος τοῦ νὰ μοὶ ἀπαρέσῃς πρὸς στιγμὴν· καὶ σὲ λέγω ὅτι καὶ σὺ μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ ἐμπορεῖς νὰ μὲ κάμνης ὅπως θέλεις· εἴμεθα σύμφωνοι;

Ἀλβίρη. — Συμφωνότατοι, κύριε Φερνάνδε.

Ἡ συνομιλία μας διετῆρητε μέχρι τοῦδε τὸν ὅλως φιλικόν

τρόπον τοῦτον. Μετὰ δὲ τὸ δεῖπνον, ὠδήγησα τὴν γυναῖκα μου εἰς τὸν κοιτῶνά της καὶ ἐπέστρεψα ἐδῶ, εἰς τὸν ἰδίον μου, ὅπου καὶ ἔγραψα τὰ ἀνωτέρω.

Ἐπανελάβα μετὰ προσοχῆς τὴν ἀνάγνωσιν τῆς πρώτης σοβαρᾶς συνομιλίας τὴν ὁποίαν ἔλαβα μὲ τὴν Ἀλβίνην· εἶναι ἀκριβῶς ὅσα ἐλέχθησαν· τίποτε δὲν ἐλησμόνησα. Ἐν ἐνὶ λόγῳ, εἶμαι ὑπερευχαριστημένος ἀπὸ τὴν γυναῖκά μου· εἶναι τὰ ὄντι καθὼς τὴν ἐσυμπέρανα ἐξ ἀρχῆς· μία κόρη ἡπία, δειλὴ μὲ πνεῦμα ὀλίγον, χωρὶς θελήσεις, χωρὶς ἰσχυρογνωμίαν· διότι δὲν δύναμαι βέβαια νὰ θεωρήσω ὡς ἰσχυρογνωμίαν τὴ φυσικὴν ἐκείνην ἔφρουν ὅλων τῶν νεανίδων τοῦ νὰ πηγαίνωσιν εἰς τοὺς χοροὺς, εἰς τὰ θέατρα, κτλ. κτλ. τέλος πάντων νὰ διασκεδάζωσι, καθὼς λέγουν αἱ ἀφελέσταται!

Ὡσαύτως δὲν μὲ φαίνεται παράδοξον καὶ ὅτι ἡ ζωὴ τῆς ὁποίας τὴν εἰκόνα καθυπέβαλα ἀτελῶς προσχεδιασμένην εἰς τὴν Ἀλβίνην, τὴν φαίνεται, ἐκ πρώτης ὄψεως, ἀνιὰρὰ καὶ μονότονος· βέβαια πρέπει νὰ τὴν φαίνεται τοιαύτη, ὡς θεωρουμένη μὲ τὰ ὄμματα τῶν ἀπονενοημένων ψυχῶν αἵτινες ζητοῦν τὴν εὐτυχίαν εἰς τὰς ἀνοήτους ἡδονὰς τοῦ κόσμου· πραγματικῶς ὁμῶς, διὰ πάντα νουνεχῇ ἄνθρωπον, δὲν δίδεται ὑπαρξίς καλητέρα, ὑγιειντέρα διὰ τε τὴν ψυχὴν καὶ διὰ τὸ σῶμα, παρὰ τὴν ἐπιφυλαττομένην εἰς τὴν γυναῖκά μου. Τί τὴν λείπει τῶνόντι;

Θὰ ἔχῃ ἓνα ὠραιότατον πύργον! ἓνα λαμπρότατον κῆπον, μίαν καλὴν τράπεζαν, ἵππους καὶ ὀχήματα ὑπὸ τὰς διαταγὰς της! Θὰ ἦναι ἐλευθέρᾳ νὰ διαθέσῃ ὅπως θέλῃ εἰκοσιπέντε χρυσὰ λοδοβίκια κατὰ μῆνα διὰ τὰς φαντασίας της καὶ διὰ τὰς ἐλημοσύνας· θὰ ὑπάρχῃ πλησίον της ἓνας σύζυγος σχεδὸν κατῆρ· θὰ χαίρῃ παντὸς ἀνθρώπου τὸ σέβας καὶ τὴν ὑπόληψιν, ὥς εἶμαι ὑπερβέβαιος, θὰ εἶναι ἀξία αὐτῆς. Ἐρωτῶ λοιπὸν τί λείπει ἀπ' αὐτὴν τὴν γυναῖκα;

Ὅσον διὰ τὴν αἵτησιν τῆς Ἀλβίνης, τοῦ νὰ πηγαίνωμεν συνεχῶς καὶ διὰ πολὺν καιρὸν εἰς τὰ Παρίσια, αὐτὸ εἶναι μία φαντασιοπληξία τῆς νεαρᾶς ἡλικίας της, εἰς τὴν ὁποίαν δὲν

μαί τελείως υπόχρεως νὰ καθυποτάξω ἐγὼ τοὺς λόγους τῆς
 γαίας μου, τῆς κλίσεως καὶ τῆς προτιμήσεώς μου, λόγους ὅ-
 ρως ἐναντιούμενους εἰς τὸ τοιοῦτο· πλὴν οὔτε θὰ χρειασθῇ νὰ
 μεταχειρισθῶ τὸν τόνον τῆς ἐξουσίας μου διὰ νὰ κόψῃ αὐτὴν
 τὴν πρὸς τὰ τοῦ κόσμου κλίσιν τῆς.

Ἔχω τὴν βαθεῖαν πεποίθησιν ὅτι ἡ Ἀλβίνη ὀλίγον κατ' ὀ-
 λίγον, καὶ χωρὶς νὰ τὸ αἰσθανθῇ τελείως, θέλει ὑπυχωρήσει
 εἰς τὴν ἀτονικὴν ἢ ναρκωτικὴν ἐπιρροὴν τῆς ζωῆς ταύτης,
 ζωῆς ὡς ἡ τῶν μοναστηρίων γαληνίου καὶ κανονισμένης. Βέ-
 βαια, κατὰ τοὺς πρώτους μῆνας, θ' ἀκούῃ ἀνόμη, μολονότι
 ἐπισθενημένην ἤδη, τὴν ἡχὴ τῶν τέρψεων καὶ ἐορτῶν τὰς ὁ-
 ποίας ὀνειροπολεῖ ἡ νεότης τῆς· ἀλλ' ὀλίγον κατ' ὀλίγον θέλει
 περιέλθει εἰς γλυκεῖαν καὶ μαλθακὴν τινα ὕπνωσιν. Ἄς γίνῃ
 ἅπαξ (καὶ θὰ προσπαθῶσω ἐλπίζων πλήρη ἐπιτυχίαν) ἅς γίνῃ
 καλλιόδουλος καὶ εὐλαβής, καὶ νὰ μὴ περάσουν τρεῖς μῆνες,
 καὶ νὰ νομίζῃ ὅτι δὲν ὑπάρχει ἄλλη ζωὴ παρὰ ἡ τὴν ὁποίαν
 θεωρεῖ σήμερον ὡς τὴν ἀνιανοτέραν πασῶν.

Τότε θέλει ἐπιτευχθῇ ὁ σκοπός μου πληρῆς αὐτά· θέλω ἔχει μίαν
 σύντροφον ἡπίαν, εὐπειθῆ, ἐταίμην εἰς τὰ νεύματά μου, μετὰ
 πάσης χαρᾶς συμμεριζομένην τὰς ὁρέξεις μου· θέλω ἐμπορεῖ
 νὰ ἐναποθέτω εἰς τὴν γυναῖκά μου ὅλην τὴν ἐμπιστοσύνην,
 ἡ δὲ ἀσπαύτῃ καὶ μειδιῶσα μορφὴ τῆς θέλει διαχέει περὶ ἐμὲ
 αὖραν ζωῆς καὶ νεότητος. Τέλος πάντων, ἐλπίζω ὅτι θέλει
 μὲ κάμει νὰ γνῶρίσω τὰς ἀπαλὰς ἀγαλλιάσεις τῆς γνησίας
 πατρικότητος, βεβαιότητος ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας σπανιωτάτη·
 θέλω ἀπολαύσει λοιπὸν τὸν τελευταῖον θρίαμβον τῆς φιλοτι-
 μίας μου, καὶ ὁ θρίαμβος οὗτος θέλει στέφει ἐπαξίως τὰ κα-
 τορθώματα τῆς πρώτης νεότητός μου. Ἀληθὲς θρίαμβος,
 διότι ἀφοῦ ἠπάτησα τόσους καὶ τόσους συζύγους, ἐνυμφεύθην
 μίαν νέαν καὶ εὖειδῆ γυναῖκα, καὶ πώποτε δὲν ὑπῆρξα ἠπα-
 τημένος καὶ ἐγὼ σύζυγος.

Διέκοψα ἐνταῦθα τὴν συνέχειαν τοῦ ἡμερολογίου τούτου,
 διὰ νὰ βάλω κατὰ τάξιν, ἀκολουθῶν τὴν σειρὰν τῆς χρονο-
 λογίας, διαφόρους ἐπιστολάς τῆς γυναικός μου.

Καὶ προηγουμένως εἶπα, ὅτι πολὺν καιρὸν ἀρῶ ἐνυμφεύθην τὴν Ἀλβίνην ἔλαβον κατὰ πρῶτον γνῶσιν διαφόρων ἐπιστολῶν τῆς ἰδιογράφου, διηγουμένων παρὰλλήλως, ὡς οὕτως εἰπεῖν, μὲ τὸ ἡμερολόγιόν μου, πλὴν καὶ ὑπὸ τὴν ἔσπιν τὴν ἐδικήν της, τὰς διαφορὰς φάσεις τῆς συζεύξεώς μας.

Αἱ ἐπιστολαὶ αὗται συμπληροῦν σκληρῶς τὸ μάθημα τὸ ὁποῖον θέλει ἐξάξει ἵτω· ὁ ἀναγνώστης ἐκ τῆς διηγήσεως ταύτης· σαφηνίζουσιν δὲ κάλλιστα καὶ περιστάσεις τινὰς, ἐξ ὧν φαίνομαι πολὺ πλεόν ἀξιόμμεπτος· ἀλλ' εἶπα ὅτι θέλω ἐκφέρει τὴν πᾶσαν ἀλήθειαν πρὸς ἐξιλασμόν μου, καὶ αἰσθάνομαι λοιπὸν πικράν τινα εὐχαρίστησιν συνάπτων καὶ αὐτὰς τὰς ἐπιστολάς εἰς τὰ ἀναχεῖρας Ἀπομνημονεύματα.

Τὰ ἀποσπάσματα ταῦτα τοῦ ἡμερολογίου τὸ ὁποῖον ἔχει ὁ ἀναγνώστης ὑπ' ὄψιν, ἀντιγραφέντα παρ' ἐμοῦ τοῦ ἰδίου μετὰ τόσα ἔτη ἐν συντριβῇ καρδίας, ὑπῆρχον ἢ εἰλικρινεστέρᾳ ἐκφρασίᾳ τῆς διανοίας μου κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν· ἐπίστευα σταθερῶς καὶ ἐν συνειδήσει ὅτι, πράττων ὡς ἔπραττα, παρῆχα εἰς τὴν Ἀλβίνην ὅλα τὰ μέσα τοῦ νᾶ ἀπολαύτῃ τὴν εὐδαιμονίαν ὅση εἶναι εὐταχία καὶ ἐφικτὴ εἰς μίαν γυναῖκα σύζυγον· ἀλλ' ἡ κατὰ τοῦτο ἀπάτη μου ὑπῆρξε μεγάλῃ ὅσον καὶ ἡ ἐκπληξίς μου, ὅταν τὰ πράγματα μοὶ ἀπεκάλυψαν τρομερῶς εἰς πόσῃ πλάνῃ εἶχα περιπέσει.

ΚΕΦ. Γ'.

Ἰδοὺ αἱ ἐπιστολαὶ τῆς Ἀλβίνης.

Ἀλβίνη πρὸς τὴν Ἑρμαντίαν.

Ῥιβαλλιέρη, ὀκτώβριος 1828.

Τέλος πάντων, ἡώρα τὸν τρόπον τοῦ νᾶ σὲ γράψω. Ἀδελφὴ, πνίγομαι... Ἡ πτωχή μου καρδιά ἰδοὺ τέλος πάντων δύναται ν' ἀνοιχθῇ εἰς μίαν φίλην ψυχὴν.

Ἡ τελευταία φορὰ καθ' ἣν σοῦ ἐσφιγξά τὴν χεῖρα καὶ σοῦ

ἀπαύστην τὴν παρειάν, ἦτον ἡ νύξ καθ' ἣν ἠγέρθην ἀπὸ τοῦ
θανατηφόρου ἐκεῖνο συμπόσιον τοῦ γάμου μου, διὰ ν' ἀπέλθω
μετὰ τῆς μητρός μου εἰς τὸν οἶκον τοῦ συζύγου μου.

Ἑρμαντία, εἶναι πράγματα τὰ ὑποῖα δὲν ἤθελα δυνηθῇ νὰ
εἴπω οὔτε εἰς σέ τὴν ἰδίαν, χωρὶς ν' ἀποθάνω ἀπὸ ἐντροπὴν...
Νὰ τολμήσω νὰ τὰ γράψω;

Θέλω νὰ πειραθῶ.

Ὁχι, δὲν δύναμαι νὰ ἐξακολουθήσω... Ὁ κάλαμος μου ἔ-
πεσεν ἐκ τῆς χειρὸς, καὶ δεκάκις τὸν ἐπανέλαβα, ἀλλ' εἰς μάτην.

Καὶ ὅταν συλλογισθῶ ὅτι ἡ μήτηρ... μου ἤλεγχεν ὡς πράγ-
μα ἄσεμνον τὸ νὰ θέλω νὰ φέρω κοντὰς τὰς χειρίδας τῆς
ἐσθῆτός μου!... καὶ ὅτι δύο ἡμέρας πρὸ τοῦ γάμου μου, ἀποτα-
θεῖσα πρὸς ἐμέ κατ' ἰδίαν, μὲ εἶχεν εἰπεῖ.

«— Ἀλδίνη, ἂν κατὰ τύχην συνομιλῶν μετὰ σοῦ ὁ Κ.
Φερνάνδος ἤθελε ζητήσῃ νὰ λάβῃ τὴν χεῖρά σου, αὐτὸ νὰ μὴ
τὸ συγχωρήσῃς... Εἶναι θάρρος τὸ ὁποῖον μόνον ὅταν ᾔναι σύ-
ζυγος ἓνας ἄνδρας δύναται νὰ λάβῃ μὲ τὴν γυναῖκά του...»

Τότε δὲν ἐννόουν τί ἤθελε νὰ μὲ εἴπῃ ἡ μήτηρ μου. Μόνον
ἔλεγα κατ' ἐμαυτὴν ὅτι ἡ σύστασίς της αὕτη ἦτον ἀνωφελής·
ὅσῃν ὀρεξίν εἶχα νὰ ἀσπασθῶ τὸν Κ. Δουπλέσιον, ἄλλην τό-
σῃν καὶ νὰ τὸν ἀφήσω τὴν χεῖρά μου.

Τώρα δὲ, Ἑρμαντία μου, βέβαια θὰ μὲ εἴπῃς ἄφρονα ἢ
εὐήθη, ἀφοῦ, τὴν ἐπαύριον ἐκείνης τῆς νυκτός... ἀνεχώρησα
μετὰ τοῦ ἀνδρός μου διὰ τὴν ἐξοχὴν, ὁπόθεν καὶ σὲ γράφω.

Τί νὰ γίνῃ; Δὲν εἶναι δεσπότης μου καὶ κύριος, καθὼς μὲ
εἶπεν ἡ μήτηρ μου; Δὲν εἰμι σύζυγος αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου;
Δὲν χρεωστῶ νὰ ὑποστήσω ὅλας τὰς συνεπείας τοῦ γάμου εἰς
τὸν ὁποῖον ἔλαβα τὴν οἰκτρὰν ἀδυναμίαν νὰ στέρξω;

Ἐνθυμεῖσαι τί σ' ἔγραφα; ὅτι, βαρυνθεῖσα πλέον ν' ἀντι-
παλαίω, ἔστερξα εἰς τὴν συζυγίαν ταύτην, μ' ὅλας μου τὰς
ἀπαισίας προαισθήσεις, μ' ὅλην μου τὴν περὶ τοῦ χαρακτῆρος
τοῦ Κ. Φερνάνδου ἄγνοιαν; Ἀφοῦ λοιπὸν ἔστερξα ἅπαξ, θὰ
ἦμην ἀνόητος ἂν τώρα δὲν ἐπροσπάθουν νὰ οἰκονομῶ ὅπως δύ-

ναμαι μίαν θέσιν τὴν ὁποίαν τέλος πάντων ἐδέχθην ἐλευ-
 θέρως...

Αὐτὸν τὸν σκῆπὸν ἔχω, καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς ιδέας ὀρμωμένη,
 ἀφοῦ κατεσίγασα τὴν πρώτην ἀγανάκτησίν μου, μαθοῦσα παρὰ
 τῆς μητρὸς ὅτι ὁ σύζυγός μου εἶχε κάμει χρήτιν ἐνὸς δικαιώ-
 ματος, εἶπα κατ' ἐμαυτήν· ὅ,τι ἔγινε πλέον ἔγινε καὶ οὔτε
 ἀπογίνεται· χρεῖα τώρα νὰ καταστήσω ὅσον τὸ δυνατόν ὀλι-
 γώτερον δυσάρεστον τὴν θέσιν εἰς τὴν ὁποίαν περιέπεσα, νὰ
 προσπαθήσω νὰ διατεθῶ κατ' αὐτήν, καθὼς ὅταν εὑρεθῇ πλέ-
 ον κἀνεῖς εἰς οἶκον δύτχρηστον καὶ ἐπλήρωσε τὸ ἐνοίκιον, προ-
 σπαθεῖ νὰ διατεθῇ ἐντὸς αὐτοῦ ὅπως ἐμπορεῖ καλῆτερα.

Ἡ τληπαθὴς ἀπόφασις αὕτη εἶναι δι' ἐμὲ τὸ μόνον κατα-
 φύγιον, διὸ καὶ τὴν ἔλαβον· πλὴν μ' ὅλην ταύτην, εἶναι πρᾶγ-
 μά τι τὸ ὁποῖον ποτὲ δὲν θὰ ὑπερνικήσω· ἐννοῶ τὴν ψυχρότη-
 τα, τὴν ἀνυπέρβλητον ἀποστροφὴν τὴν ὁποίαν μ' ἐμπνέει καὶ
 μόνη ἢ ἐπαφὴ τῆς χειρὸς τοῦ Κ. Δουπλετίου, ὅποτεν κατὰ
 πᾶσαν ἐσπέραν, ὁδηγῶν με εἰς τὸν κοιτῶνά μου, μοῦ σφίγσει
 τὰ δάκτυλα κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν ἁγγλων, ὡς λέγων μοι
 τροποντινὰ τὸ καληννύκτα. Ὡς βλέπεις, ἀδελφὴ, ἡ ὀλίγη μου
 διάθεσις τοῦ νὰ ἀσπασθῶ τὸν ἄνδρα μου μετεβλήθη εἰς ἀκα-
 ταμάχητον ἀποστροφὴν πρὸς αὐτόν.

Θὰ μὲ εἰπῇς ὅτι εἶναι ὑπερβολή.

Ὅχι· θὰ προσπαθήσω νὰ σοὶ παραστήσω πόθεν πηγάζει
 μία ἀπὸ τὰς ἀφορμὰς τῆς ἀποστροφῆς μου, καὶ ἐκ τούτου ἐν-
 νοεῖς τὰ ἐπίλοιπα.

Ἐνθυμεῖσαι τὴν ὑποδιδασκάλισσαν τῶν μικρῶν κορασίων
 τοῦ παρθεναγωγείου ὅπου ἐμαθητεύαμεν, μὲ τὰ κισσόφυλλα
 τὰ ὁποῖα ἐπήγαινε καὶ ἐλάττειν ὅσάκις ἐξηρχόμεθα πρὸς πε-
 ρίπατον εἰς τὸ δάσος τῶν Βιγκεννῶν; «— Ὡς τῆς βδελυρίας!...
 θὰ ἀνακράξης. Μήπως καὶ ὁ σύζυγός σου... ἔχει ὡσαύτως ἀ-
 νάγκην νὰ μεταχειρίζεται κισσόφυλλα; Ἄ! θὰ ἦτον ἀηδία
 ἀνυπόφορος.»

Τί νὰ σὲ εἶπω, Ἑρμαντίξ μου· λέγει ὅτι τὸ ἀπαιτεῖ ἡ ὑγεία
 του, καὶ ὅτι εἶναι ὁδὸς πρὸς τὸ νὰ ἐξέρχωνται αἱ κακοχυμῖαι
 τοῦ σώματος.

Όλα τὰ πράγματα εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον εἶναι, πτωχή μου φίλη, ὡσὰν γεγραμμένα εἰς τὸν ἄνθρωπον νὰ τὰ πάθῃ. Ἐνθυμεῖσαι τί σ' ἔλεγα περὶ τῶν συζύγων ἐκείνων οἵτινες, κατὰ τὴν ιδέαν ἣτις ὑπῆρχε σχηματισμένη ἐντὸς τοῦ νοός μου περὶ συνοικεσίου, δὲν μ' ἐφαίκοτο συνεζευγμένοι;

Εἶμαι καὶ ἐγὼ σήμερον ἐξ αὐτῶν, ἀδελφή.

Φεῦ! καὶ δι' ἐμέ καθὼς καὶ διὰ τόσους ἄλλους, τὸ συνοικέσιον δὲν θέλει ὑπάρχει ἡ ἐορτὴ τῆς νεότητός μου, ἐορτὴ τὴν ὁποίαν ἤθελα ἐορτάσει μεθ' ἐνός συντρόφου ἔχοντος τὴν καρδίαν, τὴν ἡλικίαν καὶ τὰς ὀρέξεις μου. Ὁ Κ. Δουπλέσιος εἶναι καὶ θέλει εἶσθαι βέβαια πρὸς ἐμέ εἶδος κηδεμόνος, μὲ τὸν ὁποῖον ποτὲ δὲν θέλω λάβει θάρρος, ποτὲ δὲν θέλω ἀνοίξει τὴν καρδίαν μου ἐμπιστευτικῶς. Μὲ νομίζει καὶ ὀφείλει νὰ μὲ νομίζῃ χιλιάκις κουφονουστέρα παρ' ὅσον εἶμαι· ὀλίγον μὲ μέλει. Ἀφ' ἑτέρου πλὴν εἶναι καλὸς ἄνθρωπος κατὰ βάθος, καὶ εὐχαριστεῖται εὐκόλως δι' ὅλα, ἐνόσω τὸν κάμνουν ὅ,τι θέλῃ· οὔτε τὴν καρτερίαν ἔχω, οὔτε ὀρεξιν νὰ ἐναντιοῦμαι· ὑπείκω εἰς τὰς θελήσεις του, ζητοῦσα παρ' αὐτοῦ μόνον νὰ μὴ μ' ἐπιπλήττῃ ἀποτόμως ἂν παρεκκλίνω ἀπὸ τὴν γραμμὴν τὴν ὁποίαν μοὶ διέγραψε. Ἐμείναμεν σύμφωνοι ὅτι θὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὰ Παρίσια πρὸς τὰ τέλη τοῦ δεκεμβρίου· μὲ τοῦτο ὑποφέρω ἐν ὑπομονῇ τὴν φρικτὴν, ἀδελφή, ἀνίαν καὶ πληξιν τῆς ἐδῶ διατριβῆς μου· μολοντοῦτο ὀφείλω καὶ νὰ σοὶ ὁμολογήσω ὅτι τώρα μόνον πληξιν αἰσθάνομαι, καὶ αὐτὸ εἶναι πρόεδρος, διότι εἰς τὴν ἀρχὴν ἡσθανόμην δέος καὶ τρόμον... δὲν σὲ λέγω ὑπερβολήν. Κρῖνε περὶ τούτου ἐκ τῆς ἐπομένης διηγήσεως τῆς εἰς τὰ ἐνταῦθα ἀφίξεώς μου.

Ἐπιπτε κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν μία βροχὴ λεπτὴ καὶ ὁ καιρὸς ἦτο σκυθρωπότατος· ἠκολουθήσαμεν μίαν ἀπέραντον δεινδοστοιχίαν ἀπὸ καστανέας, τῶν ὁποίων τὰ φύλλα ἦσαν ἤδη κατακίτρινα· τέλος πάντων ἐφάνη πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου μέγας τις πύργος κτισμένος μὲ κόκκινα τοῦβλα, μὲ πλάκας ἐξ ἀρδωσίας γῆς ἐστεγασμένος πυραμιδοειδῶς, καὶ μὲ διάφορα ἄλλα πυργώματα μικρὰ περικυκλωμένος· τὸ ὄχημά μας διέβη

ἐπὶ μιᾷ γεφύρᾳ, διότι περιβρέχουν τὸν πύργον ὕδατα· εἰσ-
 ἤλθομεν εἰς μίαν αὐλὴν τὸ λιθόστρωτον τῆς ὁποίας ἦτο σκε-
 पासμένον σχεδὸν ἀπὸ τὰ ἀναφυέντα χόρτα· εἰς γέρων πολιο-
 θριξ (ὁ ἐπιστάτης) μᾶς ἐπρόσμενεν εἰς τὰς πρὸ τῆς θύρας τοῦ
 οἴκου κλίμακας· ἀνέβημεν, διήλθομεν ἓνα θολοσκεπαστον, πρό-
 δομον, ἔπειτα τρεῖς ἢ τέσσαρας ἀχανεῖς θαλάμους ἐστρωμέ-
 νους μὲ ἐπιπλα τῆς ἀρχαίας τάξεως· ἠσθάνεσο μίαν ὑγρασίαν
 ἐκεῖ καὶ ἓν ψῦχος ὡσάν εἰς ἐκκλησίαν· ἐφθάσαμεν εἰς δῶμά
 τι μικρότερον καὶ στρογγύλον, ὅπου ὑπῆρχε προητοιμασμένον
 ἐξαίρετον πῦρ, ἐφαίνετο δὲ καὶ τράπεζά τις ἐτοίμη διὰ νὰ δεχ-
 θῇ τὸ γεῦμα, ἐπειδὴ ὁ Κ. Δουπλίσιος εἶχε λάβει τὴν πρόνοιαν
 νὰ στείλῃ ἔμπρὸς τὸν μάγειρόν του καὶ ἄλλους ὑπηρέτας.

— Ἔως νὰ φέρουν τὸ φαγητὸν, μὲ λέγει ὁ Κ. Δουπλίσιος,
 θὰ κάμῃς, ἀγαπητὴ μου Ἀλβίνη, καλὰ, νὰ θερμάνῃς ὀλίγον
 τοῦς πόδας σου, καὶ ἔπειτα θὰ μεταβῶμεν εἰς μίαν ἄλλην
 πλευρὰν τοῦ πύργου, ὁπόθεν ἐκτείνεται ὑπὸ τὰ παράθυρα ὁ κή-
 πος, τοῦ ὁποίου χαίρει τις ὅλην τὴν θέαν· περὶ δὲ τοῦ ἐσωτε-
 ρικοῦ, βέβαια καὶ ἡδὴ παρετήρησες πόσον εἶχα δίκαιον νὰ σὲ
 λέγω ὅτι χρειάζεται νὰ ἀλλάξωμεν ὅλα τὰ ἐπιπλα. Θὰ μὲ
 εἰπῇς λοιπὸν τὴν ἀρέσκειάν σου, καὶ χωρὶς ἀναβολὴν θὰ ἐνα-
 σχοληθῶμεν εἰς αὐτὸ τὸ ἔργον· ἐντὸς δύο μηνῶν θὰ μετα-
 βληθῇ ὁλωσδιόλου ἡ ὄψις τῶν ὅσα ὑπάρχουσι. Ἐλα τώρα,
 ἀγαπητὴ φίλη· τοῦλάχιστον ἐλπίζω νὰ ὁμολογήσῃς ὅτι ἡ θέα
 τοῦ κήπου εἶναι τῶνόντι μεγαλοπρεπής.

Εἰς τὸ πρῶτον βλέμμα τὸ ὁποῖον ἔρριψα εἰς τὰ ἐντὸς αὐ-
 τοῦ τοῦ οἰκήματος, μὲ κατέλαβε θλίψις καὶ κατήφεια· τόσον
 δε πλακωμένη ἦτον ἡ καρδιά μου, ὥστε μόλις ἀπεκρινόμην εἰς
 τὸν σύζυγόν μου διὰ μονοσυλλάβων λέξεων. Ἀφοῦ διήλθομεν
 δευτέραν τινὰ σειρὰν δωματίων, ἐξέβημεν εἰς ἓνα ἡλιακὸν ἐκ-
 τεταμένον, μὲ πέτρινα κάγκελλα χαμηλὰ καὶ ὡσαύτως ἀπὸ
 ὕδατα περικυκλωμένον καὶ τοῦτον· ὑπῆρχε δὲ μία γέφυρα διὰ
 τῆς ὁποίας ἠδύνατό τις νὰ μεταβῇ ἀπὸ τοῦ ἡλιακοῦ εἰς τὴν
 γῆν τὴν πέραν τοῦ ὕδατος, γῆν χλοερωτάτην καὶ ἐπίπεδον,
 ὅπου ἔβλεπέ τις εἰς ἀπέραντον ἑκτασιν σωρίτας δένδρων γι-
 γαντοσώμων, καὶ τοῦς διαφόρους ἐλιγμοὺς τοῦς ὁποίους ἐσχη-

μάτιζεν ὁ ποταμός, ἐρχόμενος νὰ διαβρέξῃ τοὺς πόδας τοῦ ἡλιακοῦ καὶ τοῦ πύργου. Εἰς δὲ τὸν ὀρίζοντα διέκρινέ τις διαφορὰς λόφους καὶ δάστη ὑψίκομα. Ἡ θεὰ αὕτη εἶχε τι μεγαλοπρεπὲς βέδαια, ἀλλὰ μ' ἐφάνη πένθιμος, πένθιμος, ὅσον νὰ σὲ περιγράψω ἀδυνατῶ. Ἐβραδύαζεν ἤδη, καὶ ἔδλεπα τὰ πάντα δι' ὁμίχλης φθινοπωρινῆς.

Ἐκεῖ ἦλθον καὶ μάς εἶπον ὅτι τὸ τραπέζι ἦτον ἕτοιμον. Ἐκάθησα, ἀδελφὴ, πλὴν δὲν ἤγρισα τίποτε εἰς τὰ χεῖλη μου· ἔδλεπα μόνον τρώγοντα τὸν Κ. Δουπλέσιον, καὶ προφασισθεῖσα ἀκολούθως ὅτι ὁ δρόμος μ' ἐκούρασεν, ἀπεσύρθην εἰς τὸν κοιτῶνά μου. Ὁ σύζυγός μου μὲ ὠδήγησεν εἰς τὰ δώματα ἅτινα εἶχεν ἡ μάμμη του, ὡς μὲ εἶπεν, ὅταν ἔζη καὶ ἤρχετο νὰ κατοικήσῃ εἰς τὴν ἐξοχὴν. Τὰ ἰδικά του δώματα χωρίζει ἀπὸ τὰ ἰδικά μου μία κοινὴ αἴθουσα· προηγεῖται τοῦ κοιτῶνος μου εἰς θάλαμος· ἀπὸ δὲ τοῦ κοιτῶνός μου μεταβαίνει τις εἰς ἓν δωμάτιον καλλυντήριον (cabinet de toilette) καὶ ἀπὸ τοῦ καλλυντηρίου εἰς ἓνα ἄλλον θάλαμον, ὅπου ἔμελλε νὰ κοιμᾶται ἡ θαλαμηπόλος μου. Μὲ κατεῖχεν ἀθυμία μεγίστη, μάλιστα δὲ καὶ φόβος τις· ἀλλ' ὅμως ἡσθανόμην τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ μείνω μόνη. Ἐστειλα τὴν θαλαμηπόλον μου νὰ δειπνήσῃ, ἐκάθησα πλησίον τῆς ἐστίας, καὶ ἀνελύθην εἰς δάκρυα.

Ἀφοῦ ἔκλαυσα καλὰ, καλὰ, ἔστρεψα τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ εἶδα τὰ τριγύρω μου μὲ μηχανικὴν περιέργειαν· ὁ εὐρύχωρος αὐτὸς θάλαμος, τὸν ὁποῖον ἐφώτιζον κηρία τινὰ ἀσθενῶς, ἦτον ἐστρωμένος ἀπὸ ὕφασμά τι λευκὸν μὲ ζωγραφήματα πορφυρᾷ, παριστῶντά Κινέζους, ἐδῶ μὲν ἐνασχολημένους εἰς τὴν ἀλιείαν, ἐκεῖ δὲ περιφερομένους ἐντὸς φορείων· ἐκ τοῦ αὐτοῦ ὕφασματος ἦσαν καὶ τῆς κλίνης τὰ παραπετάσματα καὶ τῶν παραθύρων, μεγάλων παραθύρων μὲ μικρὰς ὑάλους· τὸ ἔδαφος ἐκάλυπτεν εἰς τάπης τουρκικός· διὰ νὰ συμπληρώσω δὲ τὴν περιγραφὴν τῆς ἀρχαϊκῆς ταύτης οἰκοσκευῆς, ὀφείλω νὰ σοὶ προσθέσω ὅτι, ὑπεράνω τοῦ μικροῦ καθρέπτου τῆς ἐστίας, ὑπῆρχε καὶ μία ζωγραφία διὰ βαφῶν πρασίνων, ῥοδινῶν καὶ κυανῶν, παριστῶσα ἓνα βροσκὸν παίζοντα τὸν ἄσκαυλόν του

ἐνώπιον δύο ποιμενίδων καὶ τινων προβάτων ὕλον ἔχόντων τὸ ἔριον.

Σήμερον ἐσυνήθισα τὸν θάλαμόν μου· μοὶ ἀρέσκει δι' αὐτὸν μάλιστα τὸν ἀρχαῖον χαρακτῆρά του· ἀλλ' ὅταν τὸν ἐκατοίκησα κατὰ πρῶτον, δὲν δύναμαι νὰ σοὶ παραστήσω ποίαν θλιβεράν, ποίαν παγετώδη ἐντύπωσιν μ' εἶχε προξενήσει· μ' ἐφαίνετο ὅτι εὐρισκόμην ἐρριμμένη τὸσον μακρὰν ἀπὸ τὰς ιδέας τὰς ὁποίας εἶχα, ἀπὸ τὰς χρεῖας μου, ἀπὸ τὰς ὀρέξεις τῆς ἡλικίας μου, ὅσον ἀπεῖχον τοῦ σημερινοῦ συρμοῦ καὶ τῶν σημερινῶν συνηθειῶν τὰ παλαιὰ ἐκεῖνα ἔπιπλα.

Ἡ ψυχὴ μου εἶχεν ἔλθει εἰς στενοχωρίαν, ἡσθάνομην τὴν κεφαλὴν μου καίουσαν· ἤνοιξα ἐν τῶν παραθύρων· ἐφαίνετο ἐκεῖθεν ὁ κήπος· εἶχεν ἐγερθεῖ ἄνεμος καὶ ἐδίωκε πυκνὰ ὑετώδη νέφη διαβαίνοντα ἔμπροσθεν τῆς ὠχρᾶς ἡμισελήνου· ἄλλο τοῦ κήπου δὲν διέκρινα εἰμὴ τοὺς μεγάλους σωρίτας τῶν δένδρων, διαγραφομένους ὡς μελανοὺς ἐπὶ τοῦ φαιοῦ οὐρανοῦ, καὶ τὸ λευκάζον ρεῖθρον τοῦ ποταμοῦ, διερχόμενον τὸν λειμῶνα.

Τὸ νὰ σοὶ παραστήσω, Ἑρμαντία μου, τὰς πενθίμους ιδέας αἵτινες ἀνέβησαν εἰς τὸ πνεῦμά μου μίαν ὁλόκληρον ὥραν, τὴν ὁποίαν ἐπέρασα ἔχουσα τὴν κεφαλὴν στηριγμένην ἐπὶ τοῦ παραθύρου ἐκείνου, καὶ τὸ πρόσωπον δερόμενον ὑπὸ τῆς βροχῆς, τὸ νὰ σοὶ παραστήσω αὐτὰ ὅλα μὲ εἶναι ἀδύνατον.

Ἐβλεπα ἐμαυτὴν διὰ παντὸς ἐρημωθείσαν, μακρυνθεῖσαν τοῦ κόσμου καὶ τῶν οἰκείων μου, χαθεῖσαν ἐντὸς αὐτῆς τῆς μοναξίας· τέλος, τὸσον εἶχε καταντήσει τὸ δέος μου, ὥστε ἀπεφάσισα νὰ κηρύξω τὴν ἐπιούσαν εἰς τὸν Κ. Δουπλέσιον, ὅτι τίποτε εἰς τὸν κόσμον δὲν ἤθελε μὲ θιάσει νὰ κατοικήσω εἰς αὐτὸν τὸν πύργον, ὅτι ἤθελα ἀποθάνει τῆς πλήξεως καὶ τοῦ φόβου μου, ὅτι ἐπεπόθουν νὰ ἐπιστρέψω πλησίον τῆς μητρὸς μου, καὶ τέλος πάντων νὰ ζητήσω τὸ διαζύγιόν μου, ἂν ἄλλως δὲν ἐγίνετο.

Ἡ ἐπιστροφή τῆς θαλαμηπόλου μου μὲ ἠνάγκασε ν' ἀποσυρθῶ ἀπὸ τὸ παράθυρον· ἐξεδύθην ἐν τάχει, τὴν ἔβαλα καὶ ἐκλείδωτε καλὰ τὴν θύραν τοῦ κοιτῶνός μου ἐνδοθεν, καὶ, εἰς τὸ πῶς τοῦ πυρὸς, τὸ ὅποιον ἐσβύνετο βραδέως εἰς τὴν ἐστίαν,

ἔφηκα τὸν νοῦν μου εἰς τὰς θλιβερωτέρας τῶν διασκέψεων, μέχρι τῆς στιγμῆς καθ' ἣν ἀπεκοιμήθην, ἀποκαμοῦσα τοῦ νὰ θρηνῶ καὶ νὰ ταλανίζωμαι.

Τοιαύτη, ἀδελφή μου, ὑπῆρξεν ἡ πρώτη νύξ τὴν ὁποίαν ἐπέρασα εἰς αὐτὸν τὸν πύργον.

Τὴν ἐπαύριον, ὅταν ἐξύπνησα, αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου διήρχοντο διὰ τῶν χαραγμάτων τῶν παραθύρων μου. Ἦκουσα τὸ ὠρολόγιον σημαῖνον ὥρας δέκα· ἡ ἀνάπαυσις, ἡ ὕπνος εἶχον κατευνάσει τὴν ταραχὴν μου τῆς νυκτὸς ἥτις διέτρεξε. Ἐσκέφθην περὶ τῆς θέσεώς μου μετὰ πλειότερας ψυχρότητος, καὶ ἀναπολήσασα τοὺς φόβους καὶ τὰ σχέδιά μου, ἐπέπληξα ἐμαυτὴν αὐστηρῶς ὅτι εἶχα συλλάβει τὴν ἀκατόρθωτον ιδέαν τοῦ ν' ἀφήσω τὸν πύργον καὶ νὰ διαζευχθῶ τὸν σύζυγόν μου, ἂν αὐτὸς δὲν ἔστεργε νὰ μὲ ἐπαναφέρῃ εἰς τὰ Παρίσια. Τέλος πάντων, ἐπανῆλθα ἐκ νέου εἰς τὴν ιδέαν (ἡ ιδέα αὕτῃ εἶναι δὲ ἡ μεγάλη μου ιδέα) ὅτι ὠφείλα νὰ στέρξω τὰ παρόντα ὅπως ἡδυνάμην, καὶ ὅτι ἐντὸς δύο ἢ τριῶν μηνῶν θέλομεν ἐπιστρέψῃ εἰς τὰ Παρίσια, ὅπου θέλω ἐπανεύρει τοὺς γονεῖς μου καὶ τὰς φίλας μου· τὰς φίλας μου! σὲ δηλαδή.

Ἦγέρθην τῆς κλίνης πολὺ φρονιμωτέρα παρ' ὅσον ἤμην ὅταν χθὲς ἐπλαγίασα· ἐπέρασα μίαν ἐσθῆτα νυκτικὴν, καὶ πορευθεῖσα ἤνοιξα τὰ ἐσωτερικὰ παραθυρόφυλλα διὰ νὰ ἴδω διὰ τῶν περσικῶν (παῖουρίων) τὸν κῆπον, πῶς ἦτο εἰς μίαν τοιαύτην ὥραίαν πρωτὴν φθινοπωρινήν, διότι ἡ ἡμέρα ἐκείνη εἶχεν ἀνατείλει τόσον καλὴ καὶ αἰθρία, ὅσον ἡ προτέρα ὑπῆρξε κατηφής.

Τί θὰ εἰπῇ ἐντοσούτῳ, ἀδελφή μου Ἑρμαντία, ὀλίγος ἥλιος εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ὀλίγη ἐλπίς· εἰς τὴν ταλαίπωρον καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου! Ὁ κῆπος οὗτος μ' ἐφάνη πάντῃ διάφορος παρὰ χθὲς· ἡ χλὴν τοῦ ἦτο πράσινη ὡς ὁ σμάραγδος, τὰ δένδρα εἶχον τοὺς ὠραίους ἐκείνους φαιούς χρωματισμοὺς τοῦ μετοπώρου· ὁ ποταμὸς, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἀνεδίδετο λεπτὸς τις ἀτμός, ἔστιλβεν ὑπὸ τὸν ἥλιον ὡς ἄργυρος ὑπὸ διαφανέστατον λευκὸν ὕφασμα· ὁ δροσερὸς ζέφυρος τῆς πρωΐας μ' ἔφερε τὴν γλυκυτάτην ἐκείνην εὐωδίαν τοῦ ἀγρίου αἰγοκλήματος, τυ-

χαίως πῶς φυτρώσαντος ἴσως εἰς κάμμιναν γωνίαν· τέλος πάντων εἶδα μακρόθεν βόσκουσιν ἐντὸς τοῦ λειμῶνος μίαν ἀγέλην ἀπὸ λαμπρᾶς δαμάλεις λευκὰς μὲ πορτογαλλόχροα στίγματα· σὲ λέγω, ἡ ἡμέρα ἦτον αἰθριοτάτη, ἤκουα τὸν λεπτὸν βόμβον μικροῦ τινος σμήνους μελισσῶν, ἐρχομένων νὰ ἐκμυζήσωσι τὸν κάλυκα κλυθατίδων τινῶν αἱ ὁποῖαι ἦσαν φυτρωμένοι μεταξὺ τῶν πλακῶν τοῦ δώματος· ἡ θεὰ τῆς δροσερᾶς καὶ ἰλαρᾶς πρωίας ταύτης μ' ἐπροξένησεν ἀνέκφραστον νηνεμίαν καρδίας, ἐξ ἧς μὲ ἀπέσπασεν ὁ κώδων τοῦ προγεύματος· εἶχα ἀκόμη νὰ ἐνδυθῶ· ὁ Κ. Δουπλέσιος, κατὰ τὴν ἐντολὴν τῶν ἱατρῶν, φυλάττει σπανίαν ἀκρίβειαν ὡς πρὸς τὴν ὥραν τῆς τραπέζης, ἀλλ' εἶχα νὰ προφασισθῶ διὰ τὴν ἔλλειψίν μου τὴν χθεσινὴν μου κόπωσιν, καὶ ἐσήμανα λοιπὸν διὰ νὰ ἔλθῃ ἡ θαλαμηπόλος μου, ἡ κυρία Κλώδου.

Δύο μόνον λέξεις περὶ τῆς καλῆς αὐτῆς γυναικός· ἐν τῷ μέσῳ τῆς μοναξίας μου, εἶναι δι' ἐμὲ εὐτύχημα ὅτι ἔχω εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μου ἓνα ἄνθρωπον μὲ τὸν ὁποῖον δύναμαι νὰ συνομιλῶ, χωρὶς ὑπέρμετρον οἰκειότητα· ἡ κυρία Κλώδου εἶναι μία γυνὴ ἐξαίρετος, ἡπιοτάτη καὶ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μου προθυμοτάτη· εἶναι ἄσχημος ὁμως καὶ πλησιάζει τὴν πεντηκοντάδα· ἀλλὰ διὰ μίαν γυναῖκα τῆς τάξεώς της, εἶναι ἀδύνατον νὰ ὑπάρχῃ εἰς ἄλλην ἐντελεστέρα ἀνατροφὴ, ἀφοφροσύνη καὶ σύνεσις· διὸ καὶ ἀπορῶ τίνος ἕνεκεν ὁ Κ. Δουπλέσιος ἔχει πρὸς αὐτὴν σχεδὸν ἀντιπάθειαν· νομίζω ἄλλως τε ὅτι μὲ τὸν καιρὸν, ἡ κυρία Κλώδου θέλει ἀφοσιωθῇ εἰς ἐμὲ ὁλωσδιόλου· καὶ μ' ἦλθε μάλιστα εἰς τὸν νοῦν νὰ δοκιμάσω ἀπὸ τῶρα τὴν ἀφοσίωσίν της, ἐπιφορτίζουσα αὐτὴν νὰ σοὶ διαβιβάζει μυστικῶς τὰς πρὸς σὲ ἐπιστολάς μου· ψευδῆς τις αἰδῶς μὲ ἡμπόδισεν εἰς τοῦτο. Χωρὶς ἀμφιβολίαν, οὐδὲν ἀθώωτερον τῆς ἀλληλογραφίας μου· ἐδίστασα μολοντοῦτο νὰ ὑπόκειμαι κατὰ τι εἰς τὴν διάκρισιν μιᾶς γυναικὸς τὴν ὁποίαν ἔχω πλησίον μου πρὸ ὀλίγου ἔτι καιροῦ. Δὲν μεταμελοῦμαι δι' αὐτὴν μου τὴν προσοχὴν· ἤρρα τὸν τρόπον τοῦ νὰ σοὶ διαβιβάζωνται αἱ ἐπιστολαί μου χωρὶς νὰ ἐπιφορτίζω κανένα· κατωτέρω θέλεις ἰδῆ πῶς.

Ἐτήμηνά τὸ κωδώνιον τοῦ κοιτῶνός μου· ἡ κυρία Κλώ-
 δου, νομίζουσα ὅτι ἐκραιμώμενη, δὲν εἶχε τολμήσει νὰ εἰσέλθῃ
 εἰς τὸ δωμάτιόν μου· ὁ Κ. Δουπλέσιος εἶχεν ἔλθει ἤδη πολλάκις
 διὰ νὰ πληροφορηθῇ περὶ τῆς υἱείας μου· ἐνεδύθη ὅσον τὸ δυ-
 νατὴν ταχύτερα, καὶ κατέβην διὰ νὰ προγευματίσω. Πρὶν
 φθάσω εἰς τὸ ἐστιατόριον, ἀπεπλανήθην εἰς τοὺς μεγάλους
 αὐτοὺς θαλάμους. Μὲ τὸ φῶς τῆς ἡμέρας μ'ἐφάνησαν ὀλιγώ-
 τερον σκυθρωποὶ παρὰ χθές· ὁ εἰς τὰς βαφάς, εἰς τὰ κοσμή-
 ματα καὶ τὴν στρώσιν αὐτῶν διακρινόμενος ἀρχαῖσμός μ'ἐφά-
 νη τώρα προτιμότερος δι' ἓνα πύργον, παρὰ τὴν κομψότητα τῶν
 ἐπίπλων τοῦ σημερινοῦ καιροῦ. Ἦῤα τὸν Κ. Δουπλέσιον εἰς
 τὸ ἐστιατόριον· μὲ ἠρώτησε φιλοφρονέστατα πῶς ἐπέρασα
 τὴν νύκτα· τὸν εἶπα τὰς περὶ τῶν ἐπίπλων τοῦ πύργου παρα-
 τηρήσεις μου καὶ τὸν εἶδα σύμφωνον, ἀλλ' ἐπιθυμοῦντα μο-
 λοντοῦτο νὰ διατηρηθῇ μὲν ὁ χαρακτήρ ὁ ἀρχαῖκός τῆς κα-
 τοικίας, νὰ προστεθῶσι δὲ καὶ τὰ χρειώδη πρὸς τὸ νὰ γίνῃ
 ὅσον ἐνεστὶν εὐχερεστέρα.

Μετὰ τὸ πρόγευμα, μ'ἐπρότεινεν ὁ σύζυγός μου νὰ ἐξέλθω-
 μεν εἰς μικρὸν περίπατον ἐντὸς τοῦ ὀχήματος, διὰ νὰ ἐπισκε-
 φθῶμεν τὰς ἐπαύλεις τὰς ὁποίας προτίθεται νὰ δώσῃ πρὸς
 καλλιέργειαν ὑπὸ τὴν ἰδίαν ἐποπτείαν του· ἐμέλλαμεν νὰ ἐ-
 πιστρέψωμεν διὰ τοῦ χωρίου, καὶ νὰ ἐπισκεφθῶμεν τὸν ἐφημέ-
 ριον, διὰ νὰ συμφωνήσωμεν μὲ αὐτὸν περὶ τῆς ὥρας καθ' ἣν
 ἡδύνατο νὰ τελῇ καθεκάστην μίαν λειτουργίαν, ὅπου ὁ σύζυ-
 γός μου ἐπεθύμει νὰ παρευρίσκωμαι· τὸσον ἀνυπερβλήτως ἐ-
 φαίνετο θέλων αὐτὴν τὴν λειτουργίαν, ὥστε δὲν ἀντέταξα
 καμμίαν παρατήρησιν.

Ἡ γῆ ἡ περὶ τῆς Ῥιβαλλιέρης ὀλίγα παρέχει εἰς τὸν ὀ-
 φθαλμὸν ἀνωμαλίας, ἀλλ' εἶναι δασυτάτη· πολλαχοῦ τρέχουν
 ῥυάκια ὀρμητικά· ὑπάρχει πλῆθος νερομύλων, δίδει δὲ τοῦτο
 ζωὴν ἱκανὴν εἰς αὐτὴν τὴν τοποθεσίαν. Διετρέξαμεν διαφόρους
 ἐπαύλεις τὰς ὁποίας ῥῥαμεν εἰς κακίστην κατάστασιν· οἱ εἰς
 αὐτὰς κατοικοῦντες εἶναι τὸσον πένητες καὶ ἐλεεινοὶ, ὥστε ν'
 ἀποστρέφῃ καὶ τοὺς ὀφθαλμούς· ἐκαθήμεθα εἰς ἓνα φαέθον-
 τα· ὁ Κ. Δουπλέσιος ἠνιόχει, καὶ εἰς τὸ ὀπίσθιον ἐδῶλιον ἐκά-

θητό ὁ ἐπιστάτης του· δὲν ἔπαυσαν στιγμὴν τοῦ νὰ ὀμιλῶσιν οἱ δύο περὶ γεωργίας, ἐγὼ δὲ περιειργαζόμενῃ ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ αὐτοὺς τοὺς τόπους, τοὺς νέους δι' ἐμέ. Ὁ περίπατός μας διήρκεσε τρεῖς ἢ τέσσαρας ὥρας. Ἐπεστρέψαμεν διὰ τοῦ χωρίου, τὸ ὁποῖον ἀπέχει ἀπὸ τὸν πύργον ἕως δέκα λεπτά. Ἐστάθημεν εἰς τὸ πρεσβυτέριον, συνεχόμενον μὲ τὴν ἐκκλησίαν· ὁ ἐφημέριος ἔλλειπε πρὸς ἐπίσκεψιν ἐνὸς ἀσθενοῦς. Σὲ εἶπα, φιλτάτη μου Ἑρμαντία, ὅτι δὲν ἀδημόνησεν ἡ ψυχὴ μου πολὺ κατὰ τῆς καθημερινῆς λειτουργίας τὴν ὁποίαν ὁ σύζυγός μου τόσον ἐπιποθεῖ ν' ἀκούω. Ἐλαβὰ δὲ ἀνταμοιβὴν δι' αὐτὴν τὴν ὑπακοήν μου, καὶ ἰδοὺ πῶς.

Ἡ ἐκκλησία καὶ τὸ πρεσβυτέριον εὐρίσκονται εἰς τὸ μέσον τοῦ χωρίου· διηρχόμεθα λοιπὸν δι' αὐτοῦ διὰ νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὸν πύργον, ὅτε παρετήρησα ἔξωθεν ἐνὸς τῶν τελευταίων τοῦ χωρίου οἰκῶν, ἐπὶ σανίδος, τὴν ἐξῆς χαροποιὰν ἐπιγραφὴν *Ταχυδρομικὸν γραφεῖον*. Τοῦτο ὑπῆρξεν ἀκτὶς ἣτις διέχυσε φῶς εἰς τὴν καρδίαν μου· στέργουσα τὴν καθημερινὴν λειτουργίαν, ἡδυνάμην, ὅσάκις ἦτο καλὸς ὁ καιρὸς, νὰ πηγαίνω εἰς τὴν ἐκκλησίαν πεζῶς, καὶ, διαβαίνουσα ἔμπροσθεν τοῦ ταχυδρομείου, νὰ ρίπτω τὴν πρὸς σὲ γραφὴν μου, χωρὶς κἀνείς νὰ μὲ ἰδῇ, εἰς τὴν θήκην τὴν ὁποίαν ἔχουν ἔξωθεν τοῦ καταστήματος· δὲν θὰ ἔχω λοιπὸν ἀνάγκην νὰ ἐπιφορτίζω κἀνέναν ὁσάκις θέλω νὰ γράψω πρὸς σέ.

Φαντάζεσαι τὴν χαράν μου! διὰ νὰ ἴδω ἀμέσως πόσον διαστήμα εἶναι ἐκεῖθεν μέχρι τοῦ πύργου, καὶ νὰ καταλάβω πόσον δύναμαι νὰ ῥῆμαι ἐπάνω κάτω ὠκύπους, ἐζήτησα νὰ καταβῇ τοῦ ὀχήματος καὶ νὰ ἐπιστρέψω πεζῶς εἰς τὸν πύργον. Ὁ Κ. Δουπλέσιος μ' ἔδωκε τὸν βραχίονά του, καὶ ἠκολουθήσαμεν τότε μίαν λαμπρὰν δεινροστοιχίαν ἀπὸ πλατάνους, λήγουσαν εἰς ἀπόστασιν ἑκατὸν βημάτων ἀπὸ τοῦ πύργου.

— Εὐρέτε, λέγω εἰς τὸν ἄνδρα μου, ὅτι ἐκτὸς τοῦ δρόμου τὸν ὁποῖον ἠθέλε τις κάμει διερχόμενος τὸ χωρίον, εἶναι ἀληθὲς περίπατος τὸ νὰ πηγαίνη τις πεζῶς ἀπὸ τὸν πύργον εἰς τὴν ἐκκλησίαν! Θὰ τὸν κάμνω συχνά, ἂν ἡ ὥρα τῆς λειτουργίας δύναι πολὺ ἐωθινῇ.

— Τωόντι, ὅταν ὁ καιρὸς ᾗναι ὥραϊος, δὲν διαφέρει ἀπὸ περίπατον, ἀγαπητὴ μου Ἀλβίνη, αὐτὴ ὅλη ἡ ὁδὸς, μοὶ ἀπεκρίθη ὁ σύζυγός μου. — Ὅσάκις θέλεις νὰ πηγαίνης πεζῶς εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἀντὶ δι' ὀχήματος, οὐδὲν εὐκολώτερον· εἰς τῶν ὑπηρετῶν θὰ σὲ ἀκολουθῇ διὰ νὰ φέρῃ τὸ βιβλίον τῆς προσευχῆς σου, καὶ ἐντὸς 20 λεπτῶν θὰ εὐρίσκεσαι εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

Αὐτὸ τὸ — εἰς τῶν ὑπηρετῶν — ἀνέτρεπεν ὅλον μου τὸ σχέδιον. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ὁ λόγος οὗτος μ' ἐτρόμαξε. Ἄν ἤρχετο μετ' ἐμοῦ ὑπηρετῆς καὶ μ' ἔβλεπε νὰ ρίπτω συνεχῶς μίαν ἐπιστολὴν εἰς τὴν θήκην τοῦ ταχυδρομείου, ἠδύνατο ν' ἀπορήσῃ πῶς νὰ λαμβάνω ἐγὼ μόνη αὐτὴν τὴν φροντίδα, καὶ νὰ κάμῃ λόγον. Ἀλλ' εὐθὺς ἔπειτα ἐσκέφθην, ὅτι περιοριζομένη εἰς τὸ νὰ σὲ γράφω σπανίως μὲν, ἀλλ' ἐκτεταμένως, ἠδυνάμην ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν ν' ἀναχωρῶ χωρὶς νὰ προσμένω τιτὰ τῶν ὑπηρετῶν, καὶ νὰ ρίπτω τὴν ἐπιστολὴν μου εἰς τὸ ταχυδρομεῖον, μὴ ἔχουσα πλησίον μου κανένα αὐτόπτην μάρτυρα. Ἐμπλεως χαρᾶς διὰ τὴν ἀνακάλυψίν μου, ἐπέστρεψα περὶ τὴν ἑκτην ὥραν μετὰ τοῦ Κ. Δουπλέσιου· καὶ ἐκεῖνος μὲν ἐπῆγεν, ὡς μ' εἶπε, νὰ δώσῃ μία ματρά εἰς τὸ γαλακτοκομεῖον τῶν δαμάλεων, τὸ ὁποῖον εἶχε χρεῖαν ἐπισκευῆς· ἐγὼ δὲ ἀνέβην εἰς τὸ οἶκόν μου διὰ νὰ ἐνδυθῶ· διότι μὲ εἶχε παρακαλέσει νὰ σολίζωμαι καθ' ἑσπέρας διὰ τὸ δεῖπνον μὲ κομψότητα.

Πρὶν νυμφευθῶμεν, εἶχα πάντοτε ἰδῆ τὸν Κ. Δουπλέσιον ἐνδεδυμένον μὲ ἐπιμέλειαν. Ἦξευρα ὅτι ἡ ζωὴ τῶν ἀγρῶν συνεπάγει φορέματα ἀγροτικώτερα παρὰ τὰ τῆς ζωῆς τῶν Παρισίων· ὅθεν καὶ δὲν μ' ἐφαίνετο τελείως ἀπρεπὲς ὅτι ἔβλεπα τὸν ἄνδρα μου νὰ φορῇ τὴν ἡμέραν μίαν βέτταν κυνηγετικὴν ἀπὸ βελούδον, καὶ χονδρὰς ἐμβάδας μὲ περικνήμια (guêtres) δερμάτινα· ἠπόρησα ὁμῶς καὶ σχεδὸν μ' ἐφάνη ὡς προσβολὴ ὅταν, καταβᾶσα εἰς τὸ ἐστιατόριον, ἤυρα τὸν Κ. Δουπλέσιον μὲ τὰ φορέματά του τῆς ἡμέρας, ἐξαπλωμένον εἰς μίαν ἀναπαυστικὴν θρονίδα, καὶ μάλιστα μὴ ἀφαιρέσαντα οὔτε αὐτὰ τὰ δερμάτινα περικνήμιά του, ἐξ' ὧν καὶ ἐφάνη ὅτι ὁ σύζυγός μου ἐπεσκέφθη τωόντι τὸ γαλακτοκομεῖον καθ' ὅλην τὴν συνείδησιν τοῦ πράγματος.

— Ἄ! φιλτάτη μου Ἀλβίνη, μέ λέγει ἅμα ἐπαρουσιάζου-
 θην, — πόσον καλὸν ἀέρας ἀναπνέει ἐδῶ ὁ ἄνθρωπος!... πόσον
 εἶναι ζωογόνος ἐδῶ ὁ ἀήρ!... Ποία γαλήνη... ποία ἡσυχία...
 ποία ἐλευθερία!... Νὰ μὴν ᾔναι κανεὶς ὑποχρεωμένος νὰ ἐνδι-
 εται καθεσπέρας... Σὲ βεβαιῶ, ἡ καλύπτρα σου αὐτὴ ἡ μικρὴ
 εἶναι τί χαριέστατον... ἡ ἐσθῆς σου εἶναι μία μαγεία. Αἱ λο-
 πὸν, ἀγαπητὴ φίλη! εἶσαι εὐχαριστημένη ἀπὸ τὰς πρώτας σου
 γνωριμίας μὲ τὴν πτωχὴν αὐτὴν γῆν τοῦ Βερρύ; Πίστευσε ὅτι
 ὅσον περισσότερον ζήσης ἐδῶ, τόσον θέλεις στερεωθῇ εἰς τὴν
 πεποίθησιν, ὅτι ἡ ἀληθὴς εὐτυχία συνίσταται εἰς τὸν ἡσυχον
 καὶ τακτικὸν βίον. Τὸ κατ' ἐμὲ, νομίζω ὅτι ἀναγεννῶμαι· ἡ
 σημερινὴ περιοδεία μου μὲ τὸν ἐπιστάτην μου ἦτο πολλοῦ λό-
 γου ἀξία· εἶναι ἓνας πολῦτιμος ἄνθρωπος· εἶμαι βέβαιος ὅτι
 μὲ τὰς συμβουλὰς ἐνὸς ἀνθρώπου τόσον εἰδήμονος καὶ ἐμπείρου,
 καὶ μὲ τὴν σπουδὴν ἀγρονομικῶν τινων βιβλίων ἐκ τῶν ὁμο-
 λογουμένως ἀρίστων, ἐντὸς ἐνὸς ἔτους θέλω ἀρχήσει νὰ διευθύ-
 νω ἐγὼ ὁ ἴδιος τὰ πράγματά μου· ἔχω σκοπὸν νὰ θρέψω ἀ-
 γέλας βοῶν, νὰ εἰσάξω ἐδῶ τὰ ὠραιότερα καὶ σπανιώτερα εἶ-
 δη τῆς Ἀγγλίας· θὰ βάλω νὰ μοῦ κατασκευάσουν παραδεγ-
 ματικούς σταύλους. Ἐγραψα σήμερον εἰς τὰ Παρίσια, εἰς τὸν
 ἀρχιτέκτονά μου, καὶ ἐπειδὴ ἐκτὸς ἐπισκευῶν τινων ἐσωτερι-
 κῶν, ὁ πύργος σὲ ἀρέσκει καθὼς εἶναι, τὰ ἔξοδα τὰ ὅποια ᾔ-
 θελα νὰ κάμω δι' αὐτὸν θέλω τὰ μεταφέρει εἰς τὰ γαλακτο-
 τροφεῖά μου. Νὰ ἰδῇς· θὰ κάμω βασιλικά πράγματα. Θέλω
 νὰ ἀναστατώσω ὅλον τὸ Βερρύ διὰ τοῦ παραδείγματός μου.

Ἐπὶ τοῦ δείπνου, ὁ Κ. Δουπλέσιος ἐξηκολούθησε τὰς αὐ-
 τὰς ὁμιλίας περὶ τῶν γεωργικῶν σχεδίων τὰ ὅποια ἐμελί-
 νησεν νὰ πραγματοποιήσῃ· ἀλλ' ἔνεκα τῆς παντελοῦς ἀγνοίας μου
 περὶ τοιαύτης ὕλης, πολὺ ὀλίγον ἐνδιέφερον ταῦτα πάντα εἰς
 ἐμέ. Ἐδόθην εἰς τὸ φαγητόν· ὁ ζωογόνος τῶντι ἀήρ τῆς
 ἐξοχῆς καὶ ὁ περίπατος μοῦ εἶχαν ἀνοίξει πολὺ τὴν ὄρεξιν, καὶ
 ὁμολογητέον δὲ ὅτι καὶ ὁ μάγειρός μας εἶναι ἀληθῶς ἐξαίρετος·
 ὅθεν καὶ πρώτην φοράν ἔσως ἐπὶ ζωῆς μου (πόσον ὑλικὴ θὰ
 σοὶ φανῶ), σχεδὸν ἐκατάλαβα τί ἐστὶ γαστριμαργία. Ὁ Κ.

Δουπλέσιος βλέπων με τοιαύτην ἐφαίνετο ὑπερευχαριστούμενος· ἐκλέγων β' ἔδιδε τὰ καλήτερα κομμάτια καὶ μ' ἔλεγεν·

— Ὁμολόγησε, φιλτάτη μου Ἀλβίνη, ὅτι ἰδοὺ μία τῶν πραγματικῶν τρυφῶν τοῦ ἀνθρώπου! Ἄ! ἄφες ν' ἀναλάβω ἐντελῶς τὴν ὑγείαν μου, καὶ θὰ ἰδῇς πῶς θὰ σὲ δίδω τὸ παράδειγμα!

Τί νὰ σ' εἶπω, Ἑρμαντία μου, ἐδόθην εἰς τὴν εὐωχίαν καθ' ὅλην τὴν ἑκτασιν· ἐγὼ ἥτις ἀπεστρεφόμην πάντοτε τὸν οἶνον, θέλεις μὲ τὰς παραινέσεις τοῦ ἀνδρός μου νὰ πῶ δύο δάκτυλα Καμπανίτου ἀποψυχραμένου εἰς τὸν πάγον, καθὼς καὶ εἰς τὰ ὀπωρικά ἐν δάκρυ οἴνου τοῦ Μαλβουαζῆ; Φεῦ!... τὸ ηῦρα νέκταρ!

Μετὰ τὸ δεῖπνον, τὸ ὁποῖον παρεξετάθη μέχρι τῆς ὥρας ὀγδόης καὶ ἡμιτείας, ἐξήλθουμεν εἰς τὴν κυανῇν αἴθουσαν, ὅπου μέγα πῦρ ἔκαεν εἰς τὴν ἐστίαν· ὁ Κ. Δουπλέσιος ἐκάθησεν ἀφ' ἐνὸς εἰς εὐρύχωρον καὶ ἀναπαυτικωτάτην θρονίδα, ἐγὼ δὲ ἀφ' ἐτέρου εἰς μίαν ἄλλην· τάχιστα δὲ μ' ἦλθεν ἀκουσίως ὑπνωσίς τις. Ὁ σύζυγός μου, κουρασμένος ἀπὸ τὸν περίπατον βέβαια, ἔκλειτε τοὺς ὀφθαλμούς· καὶ ἀπεκοιμήθη· εἰλικρινῶς σὲ λέγω, αὐτὸ δὲν μ' ἐπεύραξε τελείως, διότι κ' ἐγὼ, χωρὶς νὰ ἔχω θετικῶς διάθεσιν νὰ κοιμηθῶ, ἡσθάνόμην τὰ βλέφαρα βεβαρυμένα, καὶ ἤθελε μὲ φκίνεσθαι φορτικὸν ἂν μὲ ἠνάγκαζε κανεὶς νὰ ὀμιλῶ εἰς ἐκείνην τὴν ὑπνηλὴν κατὰστασιν ὅπου ὑπῆρχα βυθισμένη. Δὲν ἐκοιμώμην, καὶ ὁμῶς οὔτε ἐτυλλογιζόμην τίποτε· ἢ μᾶλλον, ὁ μόνος μου συλλογισμὸς ἦτο ὅτι εὕρισκόμεν ὠραιότατα καθὼς εὕρισκόμεν.

Ἀγνοῶ πόσην ὥραν διήρκεσεν αὐτὸ, ἀλλὰ νομίζω ὅτι εἶχα βάλει ἀρχὴν νὰ κοιμῶμαι σπουδαίως, ὅτε ἐξυπνῶ ἐκ τοῦ κρότου τὸν ὁποῖον ἔκαμεν εἰς τῶν ὑπηρετῶν ἀνοίξας τὴν θύραν. Ὁ Κ. Δουπλέσιος ἔτριψε τοὺς ὀφθαλμούς του, ἐτανύσθη, καὶ τέλος ἠγέρθη λέγων μοι· — Ἀλβίνη μου, τὸ τέϊ εἶναι ἑτοιμον μέσα εἰς τὸ σφαιριστήριον· ἂν θέλῃς, παίζομεν καὶ κάνέν παιγνίδι ἐνῶ θὰ πίνωμεν τὸ τέϊ μας· αὐτὴ ἡ γύμνασις, μίαν ὥραν μετὰ τὸ δεῖπνον, εἶναι πολὺ ὠφέλιμος εἰς τὴν ὑγείαν, καὶ μὲ τὴν ἐσύστησαν μάλιστα πολὺ.

— Ἀλλὰ, τὸν λέγω, δὲν ἐξεύρω νὰ σφαιρίζω παντελῶς.

— Καὶ μήπως ἡμεῖς θὰ παίζωμεν διὰ νὰ κερδήσωμεν; τὸ παιγνίδι εἶναι ἀπλῶς ἡ πρόφασις αὐτοῦ τοῦ εἵδους τοῦ περιπάτου· φθάνει μόνον νὰ κτυπᾷς μίαν σφαῖραν, καὶ ἰδοὺ πᾶν ὅ,τι ἀπαιτεῖται· ἐγὼ σὲ δεικνύω πῶς νὰ κτυπᾷς.

Εἰσῆλθαμεν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ σφαιριστηρίου, μεγάλην αἴθουσαν πλὴν κάλλιστα θερμασμένην, ὡραῖα φωτισμένην καὶ ἐστρωμένην διὰ παχέως τάπητος.

Ἐκαμα ὅ,τι μ'ἐζήτει ὁ Κ. Δουπλέσιος. Διὰ πρώτην φοράν, δὲν ἐφάνην πολὺ ἀδέξιος· ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν ἐπλησίαζα εἰς τραπέζιον τι, καὶ λαμβάνουσα ἐκεῖθεν τὴν κύμβην, ἔπινα τὸ τέϊόν μου ἀναμεμιγμένον μὲ παχυτάτην κορυφὴν γάλακτος... καὶ φεῦ! ἐβουτούσα, χρεῖα καὶ τοῦτο νὰ σοὶ τὸ ὁμολογήσω, ὡραιότατα μικρὰ πλακούντια, μόλις ἐξαχθέντα ἀπὸ τὸν φοῦρνον. Εἰς τὰς δέκα ὥρας, ὁ Κ. Δουπλέσιος ἐζήτησε τὰ κηροπήγια μας, καὶ μὲ συνώδευσεν ἕως εἰς τὴν θύραν μου. Ἐξεδύθην ταχέως, καὶ ἀληθῶς ἐχώθην εἰς τὴν κλίνην μου μὲ πολλὴν ἀγαλλίασιν, ἐκεῖ δὲ μ'ἐπῆρεν ἀμέσως ὁ νήδυμος ὕπνος εἰς τὸ γλυκὺ φέγγος τῆς ἀναμμένης ἀνθρακιᾶς, ἐξ ἧς ἦτο πλήρης ἡ ἐστία μου.

Ὅποια διαφορὰ, θὰ μὲ εἰπῆς, φιλτάτη Ἑρμαντία μου, μεταξὺ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς ἐδῶ ἀφίξεώς μου καὶ τῆς δευτέρας ἡμέρας!

Εἶναι ἀληθές· ἀλλὰ γνωρίζεις· σὲ γράφω ὡς ἀληθῶς διανοοῦμαι καὶ ὡς ἀληθῶς αἰσθάνομαι.

Διακόπτω ἐδῶ τὴν ἐπιστολήν μου· ὅμως θέλω τὴν ἐξακολουθήσει ταχέως.

ΚΕΦ. Δ'.

Αλβίνη πρὸς τὴν Ἑρμαντίαν.

5 νοεμβρίου 1828.

Φίλη μου, συμβαίνει τι παράδοξον εἰς ἐμέ· δὲν ἀναγνωρίζω τὸν ἑαυτόν μου· εἰς καλὸν εἶναι αὐτὴ μου ἢ μεταβολὴ ἢ εἰς κακὸν, ἀγνοῶ· ἰδοὺ διατὶ ἀνέβαλλα ἀφ' ἡμέρας εἰς ἡμέραν τὴν ἐξακολουθήσιν τῆς ἐπιστολῆς μου ταύτης, καὶ παρῆλθε μὴν ἀφοῦ τὴν ἤρχισα.

Ἦθελα νὰ σοὶ εἶπω ἀκριβῶς πῶς διάκειμαι, καὶ τί ἐπιθυμῶ τώρα, καὶ τί μὲ λυπεῖ, ἐλπίζουσα ὅτι ἤθελα φωτισθῇ περὶ τούτων ὅλων ἐγὼ αὐτὴ καὶ δι' ἑαυτῆς· ἐπειδὴ ὁμῶς βλέπω ὅτι παντελῶς δὲν φωτίζομαι, καὶ ὅτι ἂν ἀφήσω νὰ παρέλθωσι καὶ δεκαπέντε ἡμέραι ἀκόμη καὶ εἰς δεῦτερος μὴν, ἴσως δὲν θέλω ἐξάξει πάλιν τίποτε, διὰ τοῦτο προτιμῶ νὰ σοὶ γράψω σήμερον.

Γνωρίζεις ὅτι δὲν ἤμην ἀστέρι καθὼς ἡσυνηθίζαμεν εἰς τὸ σχολεῖον νὰ λέγωμεν, πλὴν οὔτε ἐστερούμην ζωηρότητος καὶ εὐφυΐας· ἠγάπων πολὺ νὰ ἀναγινώσκω, νὰ μουσουργῶ, νὰ ἐνασχολοῦμαι πάντοτε εἰς τίποτε· ἢ αἰέποτε ἐγρήγορος φαντασία μου ἔπαστο τῇ δε κάκεισε, χωρὶς νὰ μεριμνῶ πολὺ πού· τέλος πάντων μὴ φθαρεῖσα ποτὲ ὑπὸ θωπειῶν οὔτε εἰς τὸ σχολεῖον, οὔτε εἰς τὸν οἶκον τῆς μητρός μου, ἥτις ἔζη μᾶλλον με λιτότητα, ὀλίγον μ' ἔμελε περὶ αὐτοῦ τὸ ὁποῖον ὀνομάζουν ἀνέσεις τῆς ζωῆς· κὺχαριστούμην ἐξαίρετα μὲ τὸν μικρόν μου θάλαμον τοῦ ὁποίου τὰ τοῦβλα ἔλαμπον, καὶ μὲ τὴν ἐστίαν μου, τὴν πάντοτε σχεδὸν στερημένην πυρὸς τὸν χειμῶνα. Γνωρίζεις προσέτι ὅτι μακρὰν τοῦ νὰ ἦμαι γαστρίμαργος, κὺχαριστούμην ὅταν ἔτρωγα δύο ἢ τρία μῆλα ὅτον τὸ δυνατόν πράσινα, καὶ αὐτὸ ἐθεώρουν ὡς τὸ τρυφηλότερον τῶν ἐδεσμάτων. Σὲ λέγω αὐτὰς τὰς λεπτομερείας, θέλεις ἰδῇ τώρα διατί.

Ἡ ἀρχὴ αὐτῆς μου τῆς ἐπιστολῆς σοὶ προέστησε πρῶτον εἰς τύπωσιν πληρῶς· καὶ σχεδὸν θέλω σὶ εἰπεῖς φρίκης μ' ἐπρόξενησαν ἡ θεὰ αὐτοῦ τοῦ πύργου καὶ τοῦ μέλλοντος τὸ ὁποῖον μ' ἐπρόσμενεν εἰς αὐτόν· ἡ ἐντύπωσις αὕτη εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἐτροποποιήθη ὅπως οὖν τὴν ἄλλην ἡμέραν, χάρις εἰς τὰς φρονίμους σκέψεις καὶ εἰς τὴν ἐνασχόλησιν τὴν ὁποίαν ἔδωκεν εἰς τὸ πνεῦμά μου ἡ θεὰ ἐνὸς τόπου νέου δι' ἐμέ· πλὴν σὲ εἶπα, μακρὰν τοῦ νὰ θεωρήσω καὶ νὰ δεχθῶ τὴν θέσιν μου ὡς εὐτυχῇ καὶ σύμφωνον μὲ τὰς κλίσεις μου καὶ μὲ τὰς ἐλπίδας μου, τὴν ὑπέμενα ἀγογγύττως, προσμένουσα ἀνυπομόνως τὴν ἐπιστροφὴν μου εἰς τὰ Παρίσια. Αἶ καλὰ! Ἑρμαντία, καθὼς σ' ἔλεγα εἰς τὴν ἀρχὴν ταύτης μου τῆς ἐπιστολῆς, δὲν ἀναγνωρίζω πλέον τὸν ἑαυτόν μου, δὲν ἐξεύρω πλέον τί θέλω, τὸ πνεῦμά μου σβύνεται, ἡ θέλησίς μου παραλύεται ὑπὸ τὴν ὑπνωτικὴν ἐπιρροὴν τῆς ὑλικῆς εὐεξίας, καὶ μιᾶς ζωῆς μονοτόνου ὡς ἡ τῶν μοναστηρίων.

Ναὶ, ἀδελφὴ, τὰ πάντα εἰς ἐμὲ ἀποκριμῶνται· τὰ πάντα, καὶ αὕτη ἀκόμη ἡ ἀγάπη ἡ πρὸς τοὺς φιλτάτους μου· τὴν ἀγάπην ταύτην δὲν ἐξυπνεῖ πλέον οὔτε αὕτη ἡ ἀνάμνησις των. Τί νὰ σ' εἶπω, Ἑρμαντία; ἐνίστε παρέρχεται ἡμέρα ὁλόκληρος χωρὶς νὰ σὲ ἀναπολήσω, ἢ τοὺς γονεῖς μου. Εἰς τί λοιπὸν προσήλωσες τὸν νοῦν σου; θέλεις μ' ἐρωτήσῃς, βέβαια.

Εἰς τίποτε δὲν τὸν προσήλωσα, ἢ τὸ χεῖριστον, εἰς πράγματα μηδαμινά, μαρτυροῦντα μόνον ἓνα ἐγωῖσμόν εἰς ἐμὲ ἀπαρადειγμάτιστον· ἔχω τὸν νοῦν μου εἰς τὰ νέα ἄνθη ἀπὸ τὰ ὁποῖα ὁ Κ. Δουπλέσιος ἐγέμινεν ἐν ὑαλοσκεπαστῷ δωματίῳ ὅπου ἀνοίγεται ἡ θύρα τῆς αἰθούσης μου· ἔχω προτέτι τὸν νοῦν μου καὶ εἰς τί φηγῆτά θέλομεν ἔχει εἰς τὸ γεῦμα ἢ εἰς τὸ δεῖπνον· ἔχω τὸν νοῦν μου εἰς τὴν καὶρὸν θὰ κάμῃ διὰ τὸν περίπατόν μου, ἢ ἂν ᾖ πολὺς ἄνεμος, ἢ ἂν θὰ πέσῃ, ὡς χθὲς, πρῶτος χιὼν· ἔχω τὸν νοῦν μου εἰς τὰς ἀπολαύσεις τὰς ὁποίας χαίρω, μαλακῶς ἐξαπλωμένη ἐφ' ἐνὸς ἀνακλίντρου, εἰς τὴν γωνίαν ἐνὸς ἐξαιρέτου πυρὸς, θεωροῦσα τὴν σμαραγδῶδη πρασινάδα τῶν καμηλίων μου, ἐνῶ ἔξω τὰ πάντα εἶναι ἄηρ, χειμὼν καὶ ψυχρός... Καὶ αὕτη δὲ τέλος πάντων ἡ σιγὴ τοῦ με-

γάλου τούτου πύργου, ἡ σκυθρωπή αὐτὴ σιγὴ ἥτις κατ' ἀρχὰς μὲ ἐτρόμαζε σχεδὸν, τώρα μοὶ ἀρέσκει, καθὼς εἰς τὸν ὑπνώτοντα ἀρέσκει ἡ σιωπὴ. Ναὶ, ζῶ ὡς ἂν ἐκοιμώμην ἀείποτε.

Χάνω τὴν συνήθειαν τοῦ ὁμιλεῖν, καθὼς χάνω καὶ τὴν συνήθειαν τοῦ σκέπτεσθαι· ἀνυπόφορον μὲ φαίνεται σήμερον τὸ νὰ δεχθῶ ἐπισκέψεις· διὰ τοῦτο καὶ παρεκάλεσα τὸν Κ. Δουπλέσιον νὰ ἀναβάλῃ εἰς ἀπροσδιόριστον καιρὸν τὸ πρὸς τοὺς γείτονας βῆμα, τὸ ὁποῖον ἡμεθα εἰς χρέος νὰ κάμωμεν ὡς ἐλθόντες ἐδῶ νὰ κατοικήσωμεν. Τί ὁμιλίας ἤθελα ἔχει μὲ αὐτούς;

Ὁ σύζυγός μου, ὅταν ἐξερχώμεθα εἰς τὸν περίπατον, συνδιαλέγεται πάντοτε περὶ τῶν ἀγροτικῶν του ὑποθέσεων μὲ τὸν ἐπιστάτην του, ἢ ἂν σταθῶμεν εἰς κάμμίαν ἑπαυλιν, συνομιλεῖ μὲ τοὺς γεωργούς του. Ὅταν δὲ σπανίως καὶ ὡς ἐκ τύχης μοὶ ἀπευθύνῃ τὸν λόγον, τὸν ἀποκρίνομαι διὰ μονοσυλλάβων.

Ὁ μακρότερος καιρὸς τὸν ὁποῖον διάγομεν οἱ δύο ὁμοῦ, εἶναι ὁ τοῦ γεύματος καὶ ὁ τοῦ δείπνου. Εἰς τὸ γεῦμα λοιπὸν καὶ εἰς τὸ δείπνον, ἡ συνομιλία μας περιορίζεται σχεδὸν εἰς τὰ ἐπόμενα ἢ ἄλλα ὁμοια.

— Φάγε, Ἀλβίνη μου, ἀπ' αὐτό· εἶναι ἐξαίρετον.

— Φίλε μου, σὲ συστήνω αὐτὸ τὸ φαγητὸν, εἶναι νοστιμώτατον...

— Ἀλβίνη, μισὸν ποτηράκι ἀπ' αὐτὸ τὸ παλαιὸν κρασί;

— Μετὰ χαρᾶς φίλε μου.

— Καὶ αὔριον, Ἀλβίνη μου, μὲ ἀσκεπὲς ὄχημα θὰ ἐξέλθωμεν ἢ μὲ κλειστόν;

— Μὲ ἀσκεπὲς, ἂν τὸ συγχωρῇ ὁ καιρός.

— Δὲν ἐκρύωνες σήμερον τὸ πρωτὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν;

— Ὁχι.

— Ἐξέτασες τοὺς λογαριασμοὺς τοῦ οἰκονόμου καὶ τοῦ μαγειροῦ; Εἶναι, φίλη μου, ἀκριβεῖς;

— Ἀκριβέστατοι.

— Αὔριον, φιλτάτη μου Ἀλβίνη, θὰ ὑπάγωμεν νὰ ἴδωμεν ἂν θέλῃς, ἓνα θαυμαστὸν ταῦρον τοῦ γένους Δούραμ, τὸν ὁποῖον μ' ἔφεραν ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν.

— Ναί, φίλε μου.

Δέν εἶναι χρεῖα νά σέ εἶπω, Ἑρμαντία μου, ὅτι ὀλίγον διαφέρουν ἀπὸ αὐτάς ὅλαι αἱ ὁμιλίαι μας· ἀφοῦ ἐγερθῶ μεν τῆς τραπέζης, ἐμβαίνομεν πάλιν εἰς τὴν αἴθουσαν, ὅπου ἐξαπλούμεθα ἕκαστος εἰς τὴν μαλακὴν θρονίδα του· ἐκεῖ, βεβαρυμένοι ἐκ τῆς πέψεως τοῦ στομάχου, ὑπνώττομεν ἕως τὴν ὥραν τοῦ σφαιριστηρίου καὶ τοῦ τεῖου· ἄνευ τῆς γατριμοχγίας μου, τὴν ὁποῖαν διεγείρει ἡ ὀσμὴ καὶ ἡ θέα τῶν μικρῶν πλακουντίων τῆς ἐσπέρας, ἄγνοῶ πῶς ἤθελα ἐμπορεῖ πολλάκις νά προσμένωτὰς δέκα ὥρας τῆς νυκτός· καθίσταμαι φίλυπνος εἰς τὸ ἄκρον, καὶ μόλις καὶ μετὰ βίας ἐγείρομαι τῆς κλίνης εἰς τὰς ἐννέα, διὰ νά ὑπάγω καθεκάρτην εἰς τὴν δι' ἐμὲ ἰδιαιτέρως γινομένην λειτουργίαν, ἣτις κατ' ἀρχὰς μ' ἐραίνετο τόσον κοπιώδης· τώρα ἔξ ἐναντίας, ὑπάγω ἐκεῖ τακτικώτατα· δέν σέ λέγω ὅτι πράττω τοῦτο μὲ διάπυρον θρησκευτικὸν ζῆλον, ἀλλ' ἔλαβα πλεόν τὴν ἔξιν, καὶ, συμπεριλαμβανομένου τοῦ καιροῦ τὸν ὁποῖον δαπανῶ καθ' ὁδὸν πηγαίνουσα καὶ ἐπιστρέφουσα, παρέρχονται πάντοτε δι' αὐτὸ τοῦλάχιστον δύο πλήρεις ὥραι τῆς ἡμέρας· ἔπειτα τέλος πάντων, τί νά σ' εἶπω; ὑπάρχει εἰς τὸν μονότονον μουρμουρισμὸν τῆς φωνῆς τοῦ ἱερέως, εἰς τὴν σιωπὴν καὶ εἰς τὸ ἀμφίβολον φῶς τῆς ἐκκλησίας, ἄγνοῶ τὶ ἐντελῶς ἐν ἀρμονίᾳ μὲ τὴν συνήθη ῥυθμίαν μου· ἐνόσω εἶμαι ἐκεῖ, δέν ἔχω οὔτε τὸν κόπον τοῦ νά ἐργάζεται ὁ νοῦς μου· ἀναγινώσκω τὸ βιβλίον τῶν προσευχῶν μου, τοῦτο μὲ ἀρκεῖ.

Ἀλλὰ θὰ μ' ἐρωτήσης· Εἶσαι λοιπὸν εὐτυχής;

Τὸ βεβαιότερον τῶν ὅσων δύναμαι νά σ' εἶπω, Ἑρμαντία μου, εἶναι ὅτι τόσον ἐπαχύνθην ἀφοῦ ἦλθα καὶ ἐκ κατοικητὰ ἐδῶ, ὥστε καμμία τῶν ἐσθήτων μου δέν μὲ κομβώνει· περὶ δὲ τοῦ ἂν ᾔμαι εὐτυχής, δέν γνωρίζω τίποτε.

Ἀγνοῶ ἂν ὁ ἀρκτόμος (la marmotte), ὅστις ζῇ καθ' ὅλον τὸν χειμῶνα νεναρκωμένος μέσα εἰς τὴν τρώγλην του, αἰσθάνεται εἰς ἐαυτὸν εὐτυχίαν.... Προχρηματικῶς νομίζω αὐτὴν τὴν ὥραν ὅτι πολλὴν ἔχω ἀναλογία μὲ αὐτὸ τὸ ζῶν.

Ἄλλως τε, διὰ νά ἐπιθυμήσω ἐγὼ νά ζήσω ἄλλως παρὰ καθὼς ζῶ τὴν σήμερον, πρέπει νά καταβάλῃ ἡ φαντασία μου

κόπους καὶ μόχθους διὰ τοὺς ὁποίους, σὲ βεβαιῶ, δὲν αἰσθάνομαι πλέον εἰς τὸν ἑαυτόν μου τὴν ἀπαιτούμενην ἱκανότητα· ἢ ῥάθυμος· ἀδιαφορία μου ἐκτείνεται εἰς ὅλα ἀνεξαιρέτως.

Παραδείγματος χάριν, εἰς τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς ἐνταῦθα διατριβῆς μου, δυσανεσχέτουν πρὸς χίλια πράγματα ἀφορῶντα τὴν διαγωγὴν καὶ τοὺς τρόπους τοῦ Κ. Δουπλεσίου, καὶ εὗρισκα ὅτι μάλιστα αὐτὰ μὲ προσέβαλλαν· τώρα εὗρισκω ὅτι εἶναι πολὺ κόπιαστικὸν τὸ νὰ χαλᾷ κάνεις τὴν ἡσυχίαν του, καὶ περιπλέον ἀνωφελέστατον τὸ νὰ πειράζεται ἀπὸ ὅ, τι καὶ ἂν ᾖ.

Οὔτε ἀγάπην μοὶ ἐμπνέει ὁ σύζυγός μου, οὔτε ἀποστροφὴν· μ' εἶναι ἀδιάφορος· ὁ χαρακτήρ του εἶναι τόσῳ εὐκολώτερος ὅσῳ λέγω ὅ,τι καὶ αὐτὸς λέγει· πράττω ὡς αὐτὸς θέλει, καὶ ἡ ὑγεία του βελτιοῦται· καθεκάστην πρωΐαν, πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς μου διὰ τὴν λειτουργίαν, τὸν πηγαίνω μόνη μου τὸ γάλα του τῆς ὄνου· ἐπαγρυπνῶ νὰ φορῇ πάντοτε λεπτὴν φλάνελλαν ἀγγλικήν, τὸν ἐνθυμίζω τὴν ὥραν καθ' ἣν ὀφείλει νὰ λαμβάνῃ τὰ ἱατρικά του, θεωρῶ καθεκάστην ἐβδομάδα τοὺς λογαριασμοὺς τοῦ ἀρχιτρικλίνου καὶ τοῦ μαγείρου μας, ἐπισκέπτομαι συνεχῶς τὰ ἀσπρόρρουχα, καὶ ἀπονέμω τὴν προσήκουσαν τιμὴν εἰς τὰ αὐγά, εἰς τὰ ὀρνίθια καὶ εἰς τὸ γάλα τῶν ἐπαύλεων τοῦ Κ. Δουπλεσίου. Αὐτὸς δὲ φυλάττει πιστῶς τὴν ὑπόσχεσίν του, τοῦ νὰ μὴ πατῇ διὰ νυκτὸς ποτὲ εἰς τὸν κοιτῶνά μου, διότι ἡ πρὸς αὐτὸν ἀπέχθειά μου, ὡς πρὸς τὰ περὶ τὴν κλίνην, εἶναι καὶ θέλει εἶσθαι πάντοτε ἀνυπέρβλητος· καταγίνεται νὰ ἐφευρίσκη, ὀφείλω νὰ τὸν ἀπονεύω αὐτὴν τὴν δικαιοσύνην, πᾶν ὅ,τι δύναται ν' αὐξήσῃ τὰς ὑλικὰς τῆς ζωῆς μου ἀπολαύσεις· τέλος πάντων, φίλη μου ἀγαπητὴ, θέλω νὰ σὲ φέρω εἰς ἀμηχανίαν νοὸς ἀναφέρουσά σοι λόγους τινὰς οἵτινες ἐλέχθησαν προχθὲς μεταξὺ ἐμοῦ καὶ τοῦ Κ. Δουπλεσίου, ἐνῷ ἐσφαιρίζαμεν· πρὸ πολλοῦ δὲν εἶχαμεν καταβάλλει τοσαύτην προσπάθειαν πρὸς τὸ ν' ανταλλάξωμεν τινὰς λέξεις.

— Αἶ! Ἀλβίνη μου, μὲ λέγει· καὶ πότε ἐπιστρέφομεν εἰς τὰ Παρίσια;

— Ὅταν θέλῃς φίλε μου.

— Καὶ ἂν ἐγὼ δὲν ἤθελα;

— Ὅπως ἀγαπᾷς.

— Οὕτω λοιπὸν, φιλτάτῃ Ἀλβίνη, ἤθελες συγκατατεθῆ
νὰ περάσωμεν ἐδῶ τὸν χειμῶνα;

— Μ' εἶναι ἀδιάφορον...

— Ἀληθινά;

— Ἀληθινά!

— Ἐνθυμεῖσαι, τί σ' ἔλεγα πρὸ ἐνὸς καὶ ἡμίσεως μηνός;

— Τί;

— Ὅτι ἔμελλε νὰ ἔλθῃ ἡμέρα, καὶ προσεχῶς μάλιστα,
καθ' ἣν τόσον ἤθελε σοὶ ἀρέσκει ἡ εἰρηνικὴ μας ζωὴ, ὥστε νὰ
μὴ ἐπιποθῇς ἄλλην τινά;

— Τώρα ὅτε ἡ δίπλα, καθὼς συνηθίζουν νὰ λέγουν, ἔγινε
πλέον, πᾶσα μεταβολὴ ἕξως ὁμολογῶ ὅτι ἤθελε μὲ εἶσθαι δυ-
σάρεστος.

Καὶ ὠμίλουν εἰλικρινῶς.

Ναὶ, Ἑρμαντία μου... ἔγινε πλέον ἡ δίπλα! Πρὸς τί κα-
λὸν τώρα νὰ ἀλλάζω ζωὴν; τί ἤθελα κερδήσει;

— Ἀλλὰ, δυστυχὴς Ἀλβίνη, θὰ μὲ εἰπῇς· σὺ ἀφίνεις νὰ
ναρκώνεσαι, νὰ γίνεσαι βαρεῖα... καὶ συγχώρει μου τὸ ἀπότο-
μον τῆς λέξεως, νὰ ἀποκτηνῶνεσαι διὰ παχυλῶν ἀπολαύσεων.
Ἡ ἐξομοιωσίς σου εἶναι ὀρθή, ζῆς καθὼς ὁ ἀρκτόμυς, ὁ ἀ-
ποναρκωμένος μέτα εἰς τὴν τρώγλην του... Ἀλλ' ἐνῶ παχύ-
νεσαι, τὸ πνεῦμά σου σβύνεται, ἡ καρδιά σου παύει τοῦ νὰ
πάλλῃ, ἡ ἀναλγησία σὲ ἀποψυχραίνει· ἐξυπνᾷς, κοιμᾷσαι, πη-
γαίνεις, ἔρχεσαι, προσεύχεσαι, τρώγεις, χωνεύεις, κοίτεσαι· τὸ
σῶμά σου ζῇ, ἀλλ' ἡ ψυχὴ σου ἀποθνήσκει. Πτωχὴ Ἀλβίνη.

Ἔχεις δίκαιον, Ἑρμαντία! Πλὴν τί ὠφελεῖ τὸ νὰ ζῇ κά-
νεις διὰ τοῦ πνεύματος, διὰ τῆς καρδίας, διὰ τῆς ψυχῆς; ἔ-
ζων διὰ τῆς ψυχῆς ὅταν ὠνειροπόλουν περὶ συνοικεσίου τόσα
ὑπερφυῖ καὶ χρυσᾶ πράγματα! ἔζων διὰ τῆς ψυχῆς ὅταν, προσέ-
χουσα εἰς τοὺς ἐνδοιασμούς μου ἴσως δὲ καὶ εἰς τὰς προαισθήσεις
μου, δὲν ἔστεργα νὰ νυμφευθῶ τὸν Κ. Δουπλέσιον, διότι
μ' ἦτον ἀδιάφορον νὰ τὸν νυμφευθῶ, καὶ διότι δὲν εἶχα ὄρεξιν
νὰ τὸν ἀσπάζωμαι.

Εἶπέ με σὺ τῶρα! τί μὲ ὠφέλησεν αὐτὴ ἡ ζωὴ τῆς ψυχῆς; τί χρεωστῶ εἰς αὐτήν;

Δάκρυα, λύπας, ἀγωνίας... Ἀφίνω κατὰ μέρος τοὺς ὀφθαλμούς μου ὅτι εἶχαν γίνεи κόκκινοι, καὶ τὴν μορφὴν μου ὅτι ἔπαθε τόσον!...

Σήμερον ἐξ ἐναντίας, ὅτε ἡ ψυχὴ μου κοιμᾶται, ζῇ δέ μόνον τὸ σῶμά μου, εἶμαι ἥσυχος, ἀναπαυμένη, εὐχρους, μειδιῶ πάντοτε χωρὶς πολὺ νὰ γνωρίζω διατὶ, καὶ ἀποκτῶ πάχη...

Καὶ μὴ ὑπολάβῃς, Ἑρμαντία, ὅτι ταῦτα λέγουσα ἀστεῖζομαι πικρῶς! ὅτι ὑπάρχει ἡ ἐλαχίστη λύπη εἰς ὃ, τι σοὶ γράφω· ὄχι, ὄχι, ὁμιλῶ εἰλικρινῶς· αὐτὴν δὲ τὴν ὥραν καθ' ἣν γράφουσα πρὸς σέ εἶμαι ἀναγκασμένη νὰ σκέπτομαι (ὄχι χωρὶς κόπον, σὲ βεβαιῶ), ἡ καρδία μου τείνει εἰς τὸ νὰ οἰκτείρω παραδόξως τὰς πλάνας τὰς ὁποίας εἶχα ὅταν ἦμην κόρη, καὶ νὰ ἀναγνωρίζω τὴν ὀρθότητα τῶν ὅσα μ' ἔλεγαν ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ μου, ἀντικρούοντες τοὺς δισταγμοὺς ἀπὸ τοὺς ὁποίους περιεκυκλούμην ὅταν ἐπρόκειτο τοῦ νὰ νυμφευθῶ τὸν Κ. Δουπλέσιον· καὶ αὐτὸς δὲ πιθανότατα εἶχε δίκαιον ὅταν μ' ἔλεγεν·

«— Ἀλβίνη, πιστευσέ με, οὐδὲν ματαιότερον ἢ κουφότερον τῶν ἡδονῶν αὐτοῦ τοῦ κόσμου.»

Τῶνόντι, Ἑρμαντία μου, ἔχω, ὑπόθεσις, τὰ κομψότερα στολίδια τῶν Παρισίων.

Ἔπειτα;

Ἔχω θεωρεῖον εἰς τὸ Θέατρον.

Ἔπειτα;;

Εἶμαι ἡ βασίλισσα εἰς ὅλους τοὺς χορούς!

Ἔπειτα;;;

Ἀπ' ὅλα αὐτὰ τί ἤθελε μὲ μείνει, ὅταν, ἐξερχομένη τοῦ χοροῦ ἤθελα ἐπιστρέφει εἰς τὸν εἰκόν μου περὶ τὸ λυκαυγές, κατάκοπος, πεινῶσα, ἀλλὰ καὶ μὴ τολμῶσα νὰ φάγω, διὰ νὰ μὴ χάσω τὴν λεπτὴν μου μέσην; Θέλεις μ' εἰπεῖ ὅτι ἤθελα τέρπεσθαι παρυσκομένη εἰς ἓνα χορὸν λαμπρότατον, ἀκούουσα μίαν καλὴν μουσικὴν, βλέπουσα τὴν θεατρικὴν ὄρχησιν τοῦ συρμοῦ, ἔστω· ἀλλ' αὐτὴν τὴν τέρψιν ἀντὶ πόσων φροντίδων καὶ μεριμνῶν καὶ ἀνησυχιῶν ἤθελα τὴν ἀπολαμβάνει; Νὰ κάθησαι ὥρας μὲ τὰς

ῥαπτρίας αἵτινες ἤλθαν νὰ σὲ ῥάψωσι τὸ φόρεμα! Νὰ ἀδημονῇς καὶ νὰ τήκεσαι ὅτι ὁ κομμωτὴς ἢ τὰ ἄνθη τὰ ὁποῖα προσμένεις ἀνυπομόνως δὲν ἔρχονται; Καὶ ἂν ἡ ἐσθὴς δὲν στέκει καλά; Καὶ ἂν ἡ τριχοστασία δὲν ἔχει χάριν; Καὶ ἂν ἄλλαι γυναῖκες σοῦ πάρουν τὸν αἴρα διὰ τῆς κομψότητος ἢ τῆς πολυτελείας των; ὁποῖοι στεναγμοὶ ὁποῖα ταπείνωσις! ὁποῖα πικρία ὅταν ἐπιστρέφῃς εἰς τὸν οἶκόν σου!

Ὁμολόγησε, Ἑρμαντία, ὅτι ἡ ὑπαρξίς τὴν ὁποίαν διάγω ἐδῶ εἶναι ἀπειράκις προτιμότερα καὶ αὐτῆς τῆς κολάσεως.

Πλὴν θέλεις μ' εἰπεῖ, — ὑπάρχει ἄλλο τι παρὰ τὰ δύο ταῦτα ἄκρα, ὑπάρχει εἰς μέσος ὁρος μεταξὺ μιᾶς ἐρημίας ἣτις ἀποκτηνώνει τὸν ἄνθρωπον καὶ μιᾶς ἀσώτου, τρελλῆς καὶ ἀκάρπου ζωῆς.

Σὲ καταλαμβάνω, Ἑρμαντία, ὑπάρχει ἴσως ἡ ἐορτὴ ἐκείνη τῆς νεότητός μου, τὸ μάταιον ἐκεῖνο φάσμα τὸ ὁποῖον ἄλλοτε ἐδίωκα. Ἔστω· ἄς ὑποθέσωμεν ὅτι δὲν εἶναι φάσμα ἀλλὰ πρᾶγμα· ἄς παραδεχθῶμεν ὅτι δύνανται νὰ ὑπάρξωσι τοιαῦτα συνοικέσια πρὸς ἀνεκκλάλητον ὀλβιότητα τῶν ὅσοι τὰ ἐπέτυχαν. Μήπως εἶναι τοῦλάχιστον συγχωρημένον εἰς ἐμὲ νὰ τὰ συλλογίζωμαι.

Μήπως δὲν εἶμαι δεδεμένη διὰ παντὸς μὲ τὸν δεσπότην μου καὶ κύριον;

ὦ! φίλη μου, ἄφες. Ἦρξησα νὰ πιστεύω ὅτι εἷς τινὰς περιστάσεις ἢ καρδίᾳ καὶ ὁ νοῦς εἶναι ὁ ὀλεθρὸς μας, καὶ ἂν δὲν ἦσθάνομεν ὅτι ἀποναρκοῦται ἄφ' ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἐν ἐμοὶ τὸ αἶσθημα, ἤθελα προσπαθήσει νὰ τὸ καταπνίξω μόνη μου.

Καὶ ὁμως, φιλτάτη μου Ἑρμαντία, τελειώνω τὸ δεύτερον μέρος τῆς ἐπιστολῆς ταύτης καθὼς τὸ ἤρξησα.

Αὕτῃ ἡ μεταμόρφωσις ἣτις γίνεται ἐν ἐμοὶ, εἷς καλὸν εἶναι ἢ εἷς κακόν;

Ἄν ἐπρόκειτο μόνον περὶ τοῦ παρόντος, δὲν ἤθελα ἐκφέρει αὐτὴν τὴν ἐρώτησιν· διότι σὺ ἐπαναλαμβάνω ὅτι διὰ μὲν τὸ παρὸν εἶμαι τόσον εὐχαριστημένῃ, ὅσον ἴσως ὁ ἀρκτόμυς· ἀλλ' εἶμαι μόλις δεκαοκτοετῆς· τί θέλει ἀποδῇ μέχρι τέλους;

.

Ἵγίαινε, φίλη μου, θέλω ὑπάγει αὔριον τὸ πρῶτ' μόνη εἰς τὴν λειτουρίαν, πεζῶς, διὰ νὰ ρίψω τὴν παροῦσάν μου εἰς τὸ ταχυδρομεῖον.

Παράδοξον, ἐνόμιζα ὅτι εἶχα νὰ σὲ γράψω τόμους· ἡφραινόμην ὅτι ἀνεκάλυψα τὴν ταχυδρομικὴν ἐκείνην θήκην τῶν ἐπιστολῶν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἀπὸ ἐνὸς καὶ ἡμίσεως μηνός, καθ' ὃ διάστημα εἴμεθα χωρισμένοι, ἰδοὺ τὶ μόνον εὕρίσκω νὰ σὲ γράψω. Ἐγίνα ὅμως καὶ τόσον ὀκνηρὰ ἐνταυτῶ!!!

Μὴ μοὶ ἀπαντήσης, ἕως νὰ εὔρω τὸν τρόπον τοῦ νὰ λαμβάνω τὰς ἐπιστολάς σου· ἐπεθύμησα νὰ σ' ἔχω πληροφορημένην περὶ ὅλων μου τῶν περιστάσεων, σὲ ἥτις μοὶ ἔδειξες πάντοτε τὴν συμπάθειαν τῆς φιλοστοργότερας ἀδελφῆς.

Σὲ ἀσπάζομαι ἀπὸ ψυχῆς.

Α. Δ.

ΚΕΦ. Ε΄.

Θέλω ἐξακολουθήσει νὰ παρεμβάλλω ἐν τῷ μεταξὺ τοῦ ἡμερολογίου μου, κατὰ τὴν χρεῖαν τῶν πραγμάτων, τὰς διαφοροὺς ἐπιστολάς τῆς Ἀλβίνης· ἐντοσούτῳ δὲ ἐπανέρχομαι εἰς τὴν σειρὰν τῆς διηγήσεώς μου, ὡς αὕτη εὕρίσκεται εἰς τὰς σελίδας τὰς ὁποίας ἔχω ὑπ' ὄψιν.

Νοέμβριος, 1828.

Προχθὲς ἠρώτησα τὴν Ἀλβίνην ἂν ἤθελε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὰ Παρίσια, καὶ με ἀπεκρίθη·

— Ὅπως ἀγαπᾷς.

— Ἀλλ' ἂν ἐγὼ δὲν ἠγάπων; τὴν εἶπα· ἤθελες περάσει τὸν χειμῶνα εἰς τὴν Ριβαλλιέρην;

— Ἐξαίρετα, με ἀπεκρίθη· ἔλχθα τώρα τὴν ἔξιν τῆς ζωῆς· τὴν ὁποίαν διάγομεν ἐδῶ· μία μεταβολὴ ἤθελε με εἶσθαι δυσάρεστος.

Τέλος πάντων εἰς τὸ ἐξῆς ὑπάρχει ἐξασφαλισμένη ἡ εὐδαιμονία μου· ἐπέτυχα τὸν ὁποῖον ἐδίωκα σκοπόν. Ἀλλὰ μήπως ἐξηγόρασα τὴν ἑκβάσιν ταύτην θυσιάσας παντελῶς τὴν εὐτυχίαν τῆς γυναικός μου; Ἐξ ἐναντίας! ἡ Ἀλβίνη θεωρεῖ ἐαυτὴν εὐτυχῇ· δὲν ζητεῖ ἄλλο τι περισσότερον.

Ἄλλως τε καὶ τί ἡδύνατο νὰ ἐπιθυμήσῃ; Ἀνέπτυξα ἐν αὐτῇ εἰς τὸν ἀνώτατον βαθμὸν τὴν κλίσιν πρὸς τὸ εὖ ζῆν καὶ πρὸς τὴν νωχελῇ ἡσυχίαν τὴν ὁποίαν παρέχει ἡ μοναξία· τῆς ἐνεθάρρυνα ἀβλαβεῖς τινὰς ὀρέξεις, καθὼς τὸν ἔρωτα τὸν πρὸς τὰ ἄνθη καὶ πρὸς τὰ καλὰ φαγητά· τὴν κατέστησα δὲ καὶ μηχανικῶς πῶς εὐλαβῇ· διότι ἐκκλησιαζομένη καθεκάστην θεωρεῖ τοῦτο ὡς τρόπον τοῦ νὰ περάσουν ἀπλῶς ὥραί τινες τῆς ἡμέρας, καὶ τοῦτο εἶναι ἀκριβῶς ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἤθελα.

Βεθυτέρα τις εὐλάβεια εἰς τὴν ψυχὴν τῆς γυναικός μου ἴσως ἤθελε τὴν φέρει εἰς μυστικισμόν, ἐκ τῶν διαπύρων ἐκείνων οἵτινες αὐξάνουν ἐντὸς τῆς μοναξίας· ὁ δὲ μυστικισμὸς γεννᾷ συνήθως ιδέας θελξικαρδίου ἔρωτος, οὐρανίου μὲν, πλὴν κινδυνώδους πάντοτε· διότι ἡ καρδιά ἥτις τιτρώσκεται ὑπ' αὐτοῦ, πολλάκις ἀναφλέγεται ὡς ἂν ἐπρόκειτο περὶ πάθους γένου· εἰς αὐτὴν δὲ τὴν κατάστασιν τῆς ἐξάψεως εὐκόλως τὸ οὐράνιον δύναται νὰ τραπῇ εἰς γήϊνον.

Τοιοῦτον ὁμῶς φόβον δὲν ἔχω ἐκ μέρους τῆς Ἀλβίνης· βέβαια δὲν εἶχε ποτὲ ζωηρὸν τὸ πνεῦμα, ἀλλ' ὅσον συνηθίζει εἰς τὸν τρόπον τοῦ ζῆν τὸν ὁποῖον ἀκολουθοῦμεν, τόσον τὸ αἷμά της κατευνάζεται, τόσον πᾶν αἶσθημα ἰσχυρογνωμίας ὑπάρχον ἐν αὐτῇ ἔρχεται εἰς ἀτροφίαν, τόσον ἡ νωχελῆς ὑπακοή της πρὸς τὰς ἐλαχίστας τῶν ἐπιθυμιῶν μου καθίσταται ἐντελέστερα· εἶναι τόσον εὐκόλον, τόσον ἀναπαυτικὸν τὸ νὰ ἐμπιστεύεται κανεὶς εἰς ἕνα ἄλλον τὴν φροντίδα τοῦ νὰ διανοῇται καὶ νὰ θέλῃ ἀντὶ αὐτοῦ!

Ἀγνοῶ ποῖος τῶν πολιτικῶν.... εἶπεν ὅτι—α ὁ καλῆτερος τρόπος τοῦ νὰ καθυποτάξῃ τις ἕνα λαὸν καὶ νὰ τοῦ ἐξοντώσῃ πᾶσαν ὁρμὴν τοῦ ἐπικρίνειν τὰς πράξεις τῶν ἀρχόντων τοῦ καὶ στασιάζειν, εἶναι τὸ νὰ τὸν ἀποκτηνῶνῃ διὰ τῆς δεισδαιμονίας, καὶ νὰ παρέχῃ εἰς αὐτὸν ἐν εἴδει ὑπνωτικοῦ τι

μέσα τοῦ νὰ εὐχαριστῇ ὁ λαὸς οὗτος τὰς ὑλικὰς του ὀρέξεις ὀ-
πωσδ' ἦποτε.»

Τὸ αὐτὸ καὶ εἰς τὴν συζυγικὴν βασιλείαν· ἡ γυνή μας
εἶναι ὁ ὑπὴκοος, ὁ λαὸς ἡμῶν τῶν ἀνδρῶν· διὸ καὶ νομίζω
τὴν ἀνωτέρω μέθοδον ἐξαίρετον, καὶ τὴν βάλλω εἰς πρᾶξιν.

Ἄς ἔλθῃ ὅστις θέλει νὰ μὲ εἴπῃ, ὅτι εἶναι εὐτυχέστερός μου·
ἀνακτῶ τὴν ὑγείαν μου· ἡ γεωργία, ἡ βελτίωσις τῶν χωρα-
φίων μου ἐπέχει· τώρα εἰς ἐμὲ τόπον ἀληθοῦς πάθους νεανικοῦ·
αἱ νυεραὶ μου δυνάμεις ἠΐξησαν, καὶ εἶναι θαῦμα πόσον ἐμβα-
θύνω εἰς ὅλους τοὺς κλάδους τῶν γνώσεων τὰς ὁποίας ὀφείλω
ν' ἀποκτήσω πρὸς τὸ νὰ ἐνώσω τὴν θεωρίαν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν·
ἡ σύζυγός μου εἶναι ὅ,τι ἔπρεπε νὰ ᾔῃ διὰ τὴν εὐτυχίαν καὶ
ἀσφάλειάν μου· μ' ἐπιμελεῖται μετὰ πάσης προθυμίας, ὁμιλεῖ
ὀλίγον, μὲ ἀκούει χωρὶς νὰ μὲ διακόπῃ, ἐπιτηρεῖ εἰς τὰ τοῦ
οἴκου μου, καὶ παριστᾷ πάντοτε εἰς τὴν ὁρασίῳ μου χαρίεν τι
καὶ ἐράσμιον ὅλον, ἀρκετὸν μὲν ὥστε νὰ ἐπχναπύω τοὺς ὀ-
φθαλμούς μου εἰς αὐτὸ εὐαρέστως, ἀλλ' ὅχι καὶ τόσον θελξι-
κάρδιον ὥστε νὰ ὑπερπηδῇ τὸ ὄριον τὸ ὁποῖον ἔθεσα μεταξὺ
αὐτῆς καὶ ἐμοῦ ἐν τῇ ψυχρᾷ φρονήσει μου.

Νοέμβριος, 1828.

Ἦρχησα ν' ἀμφιβάλλω περὶ τῆς ὠφελείας τοῦ ἡμερολογίου
τούτου· τόσον ὁ βίος τῆς Ἀλβίνης εἶναι διαφανὴς διὰ νὰ
εἴπω οὕτω.

Δὲν ἤρρα ἀκόμη νὰ ἀναφέρω ἐνταῦθα οὐδεμίαν παρατήρη-
ρησιν, οὐδεμίαν πρᾶξιν ἥτις νὰ μ' ἔδωκεν ἀφορμὴν, δὲν λέγω
ὑποψίας τινὸς δι' αὐτὴν, ἀλλ' οὔτε τῆς ἐλαχίστης ἀπορίας, ὥ-
στε νὰ εἴπω·

— Διατί νὰ εἴπῃ αὐτὸ ἡ Ἀλβίνη; ἢ διατί νὰ κάμῃ ἐ-
κεῖνο;

Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς τὸ προφυλακτικὸν μέτρον τὸ ὁ-
ποῖον ἔλαβα, δόσας εἰς τὴν Ἀλβίνην μίαν θαλαμηπόλον τῆς
ἐκλογῆς μου.

Ἡ κυρία Κλώδου τὴν ὁποίαν πολλάκις ἠρώτησα ἂν εἶδε
τίποτε, ἐπιβεβαιοῖ κατὰ πάντα τὴν πεποιθήσιν μου.

« Δὲν ἔχω νὰ εἶπω εἰς τὸν αὐθέντην τίποτε τὸ ὁποῖον νὰ μὴ γνωρίζῃ καὶ ὁ ἴδιος καθὼς ἐγὼ, μ' ἔλεγε· ἐσχάτως ἡ κυρία Κλώδου· — ἐμβαίνουσα εἰς τὸν κοιτῶνά της τὸ ἐσπέρας, ἡ κυρὰ εἶναι ἀποκοιμισμένη σχεδὸν, καὶ μὲ λέγει. — Ὑγίωρα, κυρία Κλώδου μου, ἐκδυσέ με, ἀποθαίνω τοῦ ὕπνου· — καὶ μόλις ἀκουμβᾷ τὴν κεφαλὴν της εἰς τὸ προσκεφάλαιον... καὶ ἀποκοιμᾶται ἀθάνατα. Τὸ πρῶτον, ὅταν πηγαίνω νὰ τὴν ἐξυπνήσω, ὁ πρῶτός της λόγος εἶναι· — Πῶς! εἶναι δέκα ὥραι ἤδη! θ' ἀφήσω λοιπὸν τὴν καλὴν μου τὴν κλίνην, ὅπου εἶμαι τόσον ἀναπαυμένη; — Καὶ τὸ ἐσπέρας, ὅταν ἡ κυρὰ ἐνδύεται διὰ νὰ δειπνήσῃ· — Κάμε Ὑγίωρα, μὲ λέγει, κυρία Κλώδου, κάμε Ὑγίωρα, καὶ ἔχω μίαν ὀρεξιν νὰ φάγω ἴσα μὲ δέκα· — Ἰδοὺ σχεδὸν εἰς τί πράγματα περιορίζονται ὅλα ὅσα ἔχει νὰ μὲ εἶπῃ ἡ κυρὰ, καὶ σὰς βεβαιῶ, αὐθέντη, ὅτι αὐτὰ εἶναι καὶ τὰ μόνα τὰ ὁποῖα ἐπασχολοῦν τὴν ιδέαν της· τρεῖς ἢ τέσσαρας φορές εἶχε σβύσει τὴν νύκτα ὁ λύχνος τοῦ κοιτῶνος τῆς κυρᾶς, καὶ ἐπειδὴ τὸ παρετήρησα μὴ βλέπουσα φῶς ὑπὸ τὴν θύραν, ἐστικώθηκα διὰ νὰ ὑπάγω νὰ τὸν ἀνάψω, καὶ ἐμβῆκα εἰς τὸν κοιτῶνα χωρὶς ν' ἀκούσῃ ἡ κυρὰ τον κρότον τῆς θύρας, οὔτε τὸ βῆμά μου. Τὴν εἶδα νὰ κοιμᾶται... δὲν δύνασθε, αὐθέντη μου, νὰ φαντασθῆτε εἰς τί βαθὺν καὶ ἥσυχον ὕπνον ἦτον βυθισμένη! ἐνόμιζε κανεὶς ὅτι ἔβλεπε τὸν ὕπνον ἐνὸς παιδίου τὸ ὁποῖον ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκατακοπίασε νὰ τρέχῃ καὶ νὰ παίζῃ. Τέλος πάντων, ἂν ποτὲ εἶπω εἰς τὴν κυρὰν, ὅτι πρέπει νὰ ᾔναι ἐδῶ πολὺ εὐχαριστημένη, καὶ εὐτυχῆς, — Εὐτυχῆς, μὲ ἀποκρίνεται, ὡς ἓνας ἄνθρωπος ὅστις κοιμᾶται τὸν καλλήτερόν του ὕπνον, ἀγαπητῇ μου κυρίᾳ Κλώδου.

Ἡ Ἀλβίνη ἔχει δίκαιον· κοιμᾶται, καὶ ὅσον ὁ ὕπνος της παρτείνεται, τόσον γίνεται βαθύτερος.

Νοέμβριος, 1828.

Σημειῶ ἐνταῦθα ἀπλῶς πρὸς ἐνθύμησιν πράγματι λίαν ἀ-

σήμαντον· πλὴν εἶναι τόσον σπάνια τὰ πράγματα, ὥστε καὶ τὰ ἐλάχιστα αὐτὰ μὲ προξενοῦν αἴσθησιν.

Σημειῶ, λέγω, ὅτι χθὲς ἡ Ἀλβίνη, καθὼς μὲ εἶπεν ἡ κυρία Κλώδου, ἀντὶ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν λειτουργίαν μὲ τὸ ὄχημα, μολονότι ὁ καιρὸς ἦτον ὀλίγον νεφελώδης καὶ ἄστατος, ἐπῆγε πεζῶς, καὶ δὲν ἐπρόσμενε τὸν ὑπηρέτην ὅστις συνήθως τὴν συνοδεύει.

Ἀπόψε λοιπὸν, ἐνῶ ἐδειπνοῦμεν, εἶπα εἰς τὴν γυναῖκά μου, χωρὶς νὰ φανῶ ὅτι ἀπέδιδά βαρύτητά τινα εἰς αὐτὴν μου τὴν ἐρώτησιν·

— Πεζῶς ἐπῆγες χθὲς εἰς τὴν λειτουργίαν, ἀγαπητὴ φίλη, ἢ μὲ τὸ ὄχημα;

— Πεζῶς.

— Καὶ ποῖος σὲ συνώδευσεν; Ὁ ἀκαμάτης αὐτὸς ὁ Ἰωσήφ;

— Κάνεις, φίλε μου, δὲ μὲ συνώδευσεν· ἐπῆγα μόνη.

— Καὶ πῶς ἔτυχες;

— Ὅταν κατέβην, δὲν εὐρέθη κανένας ὑπηρέτης εἰς τὴν αὐλήν... διὰ νὰ μὴ λάβω λοιπὸν τὸν κόπον ν' ἀναβῶ ἐκ νέου ἐπάνω καὶ νὰ στείλω νὰ κράξουν κανένα, ἀνεχώρησα μόνη.

— Εἶδες ἐκεῖ τὴν ὀκνηράν! εἶπα μειδιάσας. Ἀλλοτε ὁμῶς, φίλη μου, μὴ ἐξέρχεται τοιουτοτρόπως μόνη, διότι δὲν εἶναι φρόνιμον. Εἰς τὸν δρόμον ἀπ' ἐδῶ ἕως εἰς τὸ χωρίον ὑπάρχει μοναξία πολλή· τυχαίνει ν' ἀπαντήσῃς κανένα μέθυσον, ἢ κανένα κακὸν σκύλον, καὶ νὰ τραμάξῃς. Ἐπειτα;

— Ἐχεις δίκαιον, φίλε μου· φρονιμώτερον εἶναι νὰ ἔχω πάντοτε μαζὶ μου κανένα ἄνθρωπον.

Ἡ ἀπόκρισις τῆς Ἀλβίνης, ὁ τρόπος τῆς, ὁ τόνος τῆς φωνῆς, ὅλα ἐνέφκινον τὴν εἰλικρίνειαν, ὥστε δὲν ἤθελα σημειώσῃ τὸ ἀσήμαντον τοῦτο περιστατικὸν, ἄνευ τῆς μεγάλης σπάνεως οὐσιωδεστέρων παρατηρήσεων.

Ἀφ' ἐτέρου δὲ εἶναι καὶ καλὸν τὸ νὰ μὴ παραλείπω τίποτε· πολλάκις ἔρχεται ἡμέρα καθ' ἣν παρατηρήσεις τινές, τὸ φαινόμενον ἀδιάφοροι ὁλωσδιόλου, ἀποκτῶσι βαρύτητα.

• • • • •

8 δεκεμβρίου, 1828.

Τὸ συμβᾶν τῆς ἐξόδου τῆς Ἀλβίνης ἄνευ ὑπηρετοῦ, δὲν εἶχε καμμίαν σημασίαν, καθὼς καὶ ἐπείσθην ἐξ ἀρχῆς· ὅτ᾽ αὖτις ἐπῆγεν ἔκτοτε εἰς τὴν λειτουργίαν πεζῶς, ἔλαβε μετ' αὐτῆς, κατὰ τὸ σὺνικθες, ἓνα τῶν ὑπηρετῶν.

.....

Ἰανουάριος, 1829.

Τίποτε, ἄκρα ἡσυχία. Τελεία εὐδαιμονία.

Ταύτας δὲ τὰς λέξεις ἡδυνάμην νὰ γράφω καθεκάστην ἀφ' ἐνὸς ἤδη μηνός.

Ἡ Ἀλβίνη ἀποκτᾷ καθημερινῶς νέα πάχη, ὥστε ἤρχισε μάλιστα νὰ βλάπτεται ἡ χάρις τοῦ ἀναστήματός της· δὲν ἔλειπε πλέον παρ' αὐτὸ εἰς τὴν γυναῖκά μου διὰ νὰ ἀμεριμνῶ ὀλοτελῶς διὰ τὴν κλίνην της· διότι εἰς τὰς παχείας γυναῖκας πάντοτε ἡσθάνθην ἀποστροφὴν.

Ἄλλως τε ἡ Ἀλβίνη εἶναι πάντοτε θυσσαυρὸς ὡς πρὸς ἐμέ· ἤρχισα νὰ καταλαμ εἴπω πόσον ἤθελα αἰσθανθῇ τὴν ἔλλειψίν της, ὅχι βέβαια ἕνεκα τοῦ ὅ,τι εἶναι, ἀλλ' ἕνεκα τῶν ἀρνητικῶν ἀρετῶν τὰς ὁποίας ἔχει.

Θεέ μου! Θεέ μου! πόσον εἶμαι εὐτυχής!... τόσον εὐτυχής ὥστε ἤθελα νὰ εἶχα τινὰ εἰς τὸν ὁποῖον νὰ προσφέρω τὴν εὐγνωμοσύνην μου διὰ τὴν τόσην εὐδαιμονίαν ἧς ἀπολαύω· πλήμολονότι μὲ συνέχει αἶσθημα μετριοφροσύνης, ἀναγκάζομαι μολονταῦτο ν' ἀπονείμω χάριτας εἰς ἐμαυτὸν ὅτι προητοίμασα καὶ ἐξησφάλισα μὲ τόσην σύνεσιν καὶ εὐστοχίαν τὸ μέλλον μου.

.....

25 φεβρουαρίου.

Ἄκρα γαλήνη, ἀδιάκοπος εὐδαιμονία, πλὴν μέγα ὁ συμβηκὸς διὰ τὸν τόπον τοῦτον, τὸν ὑπὸ μικρῶν ἀνθρώπων κατοικούμενον!

Χθὲς ἐδέχθην πρὸς ἐπίσκεψίν μου τὸν νομάρχην μας, εὐρισκόμενον κατ' αὐτὰς εἰς περιοδείαν, διὰ τὰς ἐκλογάς.

Δὲν ἤθελα ἀναφέρει ἐνταῦθα ἐν περιστατικὸν τόσον ἀνάξιον λόγου ὅσον εἶναι ἢ ἐπίσκεψις ἐνὸς νομάρχου, ἂν δὲν μ' ἐγίνετο πρόξενον ἱκανῆς ἐκπλήξεως, καὶ, ὁμολογητέον, ἀλγεινῆς τινος ἀναμνήσεως, ἐπειδὴ ὁ νομάρχης οὗτος ἦτον ὁ Κ. Δὲ Σαὶντ Μαρχῆ, ὅστις, διευθυντῆς ὢν ἄλλοτε τοῦ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργείου, ἐφάνη τόσον πρόθυμος καὶ ὑποχρεωτικὸς πρὸς ἐμὲ διορίσας τὸν πτωχὸν τὸν Ὑάκινθον ὑποτμηματάρχην τοῦ γραφείου.

Ὁμολογῶ ὅτι, ὁσάκις ἀναπολήσω τὸ ἀγγελικὸν ἐκεῖνο πλάσμα, τὸν Ὑάκινθον, εἰς τὸν ὁποῖον ἐπροξένησα τόσον ὀλεθρίαν καὶ ἄωρον συμφορὰν, αἰσθάνομαι εἰς τὴν καρδίαν νυγμόν τινα, μόνον ἴσως ἄλλος τὸ ὁποῖον γνωρίζω ἐν τῷ μέσῳ τῆς εὐδαιμονίας ἧς ἀπολαύω.

Ὁ Κ. Δὲ Σαὶντ Μαρχῆ, μαθὼν ὅτι κατοικῶ εἰς τὴν Ῥιβαλλιέρην ἀπὸ τινος καιροῦ, ἐξέκλινεν ὀλίγον ἐκ τῆς ὁδοῦ του διὰ νὰ ἔλθῃ, μὲ εἶπε, καὶ νὰ ἀνακαλέσῃ εἰς τὴν μνήμην μου μίαν παλαιὰν γνωριμίαν, ὥς καὶ νὰ τεθῇ ὑπὸ τὰς προσταγὰς μου, ἂν ἠδύνατο νὰ μὲ ᾔῃ κατὰ τι χρήσιμος, καὶ ἄλλας τοιαύτας εὐγενείας.

Ἡ Ἀλβίνη, εἰς τὸ ἄκουσμα ὅτι ὁ νομάρχης ἔρχεται εἰς ἐπίσκεψίν μας, ἔτρεξε καὶ ἐχώθη εἰς τὰ δωματὰ της, παρακαλοῦσά με νὰ τὴν λυτρώσω τῆς ἀγλαρίας τοῦ νὰ ὑποδεχθῇ ἓνα δημόσιον ὑπ' ἄλληλον· ὁπτημέραι λαμβάνει ἀποστροφὴν πρὸς τὸν κόσμον, ὥστε κατήντησε νὰ μὲ καθικετεύῃ νὰ ἀναβάλω τὰς πρὸς τινὰς τῶν γειτόνων ἐπισκέψεις μας εἰς ἀπροσδιόριστον διάστημα καιροῦ. Καί τοι κινδυνεύων νὰ φανῶ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ἀπολίτευτος, ἐνέδωκα εὐχαρίστως εἰς αὐτὴν τὴν αἵτησιν τῆς γυναικός μου· διὰ νὰ δέχωμαι καὶ ν' ἀνταποδίδω ἐπισκέψεις ἔπρεπε ν' ἀλλάζω ὁπωσοῦν τὰς ἑξεῖς μου, καὶ νὰ διαταράξω τὴν θείαν αὐτὴν ἀταραξίαν, ἥτις δὲν εἶναι ἐφικτὴ εἰμὴ ὅταν κανεὶς περιορίζεται εἰς μόνην τὴν συναναστροφὴν τῆς γυναικός του.

Ἐζήτησα λοιπὸν συγγνώμην παρὰ τοῦ νομάρχου μας διὰ τὴν ἀπουσίαν τῆς κυρίας Δουπλεσίου, προφασισθεὶς ὅτι ἦτον ὀλίγον ἀδιάθετος, κτλ.

Ἦν ὁ Κ. Δὲ Σαὶντ Μαρῆ πάντοτε περὶ τοὺς τρόπους
 ἀβρόν· ὁ λόγος περὶ τῆς περιοδείας τοῦ ἔγινεν ἀφορμὴ νὰ
 λήσωμεν περὶ τῶν ἐκλογῶν καὶ τῆς πολιτικῆς· εἶναι σφοδρὸ
 συμπολιτευόμενος, φυσικῶς τῷ λόγῳ... ὡς εἶναι πᾶς ὑπάλ-
 ληλος ἀφωσιωμένος εἰς τὴν κυβέρνησιν τὴν ὁποίαν ὑπηρετεῖ.
 Μὴ ἀμφιβάλλων ὅτι εἶμαι ὁπαδὸς τῶν ἰδεῶν του, ὡς χρημα-
 τίσας κατὰ καιρὸν ἀκόλουθος καὶ σωματοφύλαξ τοῦ βασιλέως,
 ὁ νομάρχης μας ἤνοιξεν ὅλην του τὴν καρδίαν πρὸς ἐμέ. Καί
 τοι μὴ συμμεριζόμενος τὸν ὑπερβολικὸν τοῦ ἐνθουσιασμὸν, εἶ-
 μαι ὅμως τῆς πεποιθήσεως καὶ ἐγὼ ὡσαύτως, ὅτι οὐδὲν ὑπάρ-
 χει προτιμότερον τῆς νομίμου μοναρχίας ὑπὸ τὴν ὁποίαν δια-
 τελοῦμεν, καὶ συνεμερίσθην τὴν ἀγανάκτησιν τοῦ Κ. Δὲ Σαὶντ
 Μαρῆ, ὅταν ἤκουσα παρ' αὐτοῦ ὅτι οἱ ἐλευθερόφρονες ὑπεκι-
 νοῦντο ἐκ νέου, ὅτι αἱ μυστικαὶ ἐταιρίαι, καὶ μεταξὺ αὐτῶν
 ἡ τῶν *Καρβονάρων* καὶ ἡ τῶν *Δικαίων* τοῦ *Ἀνθρώπου*,
 συγκεείμεναι ἀπὸ δημοκράτας, προσάπекτων ὁσημέραι πολυ-
 πληθέστερα μέλη, καθιστάμεναι ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐπί-
 φοβοι· ὅτι αὗται εἶχον πανταχοῦ κλάδους, καὶ ὅτι μάλιστα
 ἐφίσταται κίνδυνος μήποτε συμβῶσι νέοι ἀναβρασμοὶ εἰς τοὺς
 Παρισίους καὶ εἰς τὸ Λυὸν, καθὼς καὶ εἰς τινὰς ἄλλας ἐκ τῶν
 μεγάλων πόλεων· κατ' εὐτυχίαν ὅμως, μὲ εἶπεν ὁ Κ. Δὲ Σαὶντ
 Μαρῆ, ἡ κυβέρνησις ἀγρυπνεῖ, καὶ ἡ ἰσχὺς αὐτῆς θέλει φανῇ
 πρὸς τὸ κοινὸν συμφέρον ἴση τῆς ἀγρυπνίας της· διότι τέλος
 πάντων, καθὼς εἶπε καὶ ὁ ἴδιος νομάρχης μας, τὸ πᾶν ὑπάρ-
 χει ἀλληλένδετον· ἡ νόμιμος μοναρχία συνεπάγει τὴν ἐπιρροὴν
 τῆς θρησκείας, ἡ δὲ θρησκεία τὸ σέβας πρὸς τὰ ἥθη, πρὸς τὴν
 ιδιοκτησίαν, πρὸς τοὺς δεσμοὺς τῆς οἰκογενείας, κτλ.
 Ὁ Κ. Δὲ Σαὶντ Μαρῆ ἀνεχώρησε λέγων, ὅτι ἀναθέτει τὴν
 ἐκβασιν τῶν προσεχῶν ἐκλογῶν εἰς ἐμέ, ὡς ἓνα τῶν μεγα-
 λυτέρων κτηματιῶν τῆς ἐπαρχίας, καὶ δυναμένων, καὶ ὀφει-
 λόντων πρὸς τὸ ἴδιον αὐτῶν συμφέρον, νὰ μετέλθωσιν ὅλην
 αὐτῶν τὴν ἐπιρροὴν πρὸς ὑποστήριξιν καὶ θρίαμβον τοῦ
 ὑπουργικοῦ ὑποψηφίου· αἱ συστάσεις τοῦ Κ. Δὲ Σαὶντ Μαρῆ
 τόσον ἦσαν σύμφωνοι μὲ τὴν γνώμην μου, ὥστε ἀπῆλθεν ὑ-
 περευχαριστημένος διὰ τὰς ὑποσχέσεις μου.

— Πιστεύσατέ με, φίλτατε κύριε Δουπλέσιε, μὲ εἶπεν ἀποχαιρετῶν με· Ἡ ὥρα εἶναι κρίσιμος, τὸ καταστρεπτικὸν στοιχεῖον ὑποκινεῖται... ὑπὸ ὁποῖονδῆποτε δὲ προσωπεῖον καὶ ἂν καλυφθῶσιν οἱ ἐχθροί μας, εἶναι καὶ θέλουν εἶσθαι πάντοτε οἱ ἰακωβῖνοι, οἱ ἐπαναστάται.

Ἄφου ἔμεινα μόνος, αἱ τελευταῖαι λέξεις τοῦ Κ. Δὲ Σαὶντ Μαρῆ, οἱ ἰακωβῖνοι, οἱ ἐπαναστάται, μοῦ ἀνεκάλεσαν εἰς τὴν μνήμην, ὡς ἐκ παραδόξου ἀνακυκλήσεως τῆς διανοίας μου, τὸν Ἰωάννην Ραϋμόνδον καὶ τὴν μητέρα του.

Ποῦ εἶναι αὐτοὶ ἄρα γε;

Ἡ χαριεστίατη γυνὴ ἐκείνη, ἡ τόσον βλοσυρὰ καὶ ἐνταυτῷ γλυκεία... τί ἀπέγινεν; Ἀ! αἰσθάνομαι ὅτι ἡ καρδιά μου δὲν ἀπενεκρώθη διὰ παντός, ὅχι!... ἀφου ἀκόμη, καὶ εἰς μόνην τὴν ἀνάμνησιν τῆς κυρίας Ραϋμόνδου, πάλλει δι' αὐτὴν ὡς ἄλλοτε... ὡς πρὸ ἑνδεκα σχεδὸν ἐτῶν, ὅτε ἔφηβος ὢν τὴν εἶχα ἰδῆ κατὰ πρῶτον.

Ἑνδεκα ἔτη... τίς οἶδε ποίαν μεταβολὴν ἐπέφερον αὐτὰ μέχρι τῆς σήμερον εἰς τὰ γοητευτικὰ ποτὲ θέλγητρα αὐτῆς τῆς γυναικός!... Πόσον εὐτυχῆς πρέπει τῇ ἀληθείᾳ νὰ λογίζωμαι ὅτι εἶδα αὐτὴν τὴν γυναῖκα εἰς τὴν λαμπροτέραν ὥριμότητα τῆς καλλονῆς της, καὶ ὅτι διατελῶ μέχρι τοῦδε ὑπὸ τὴν ἀνεξάλειπτον ταύτην ἐντύπωσιν!

15 ἀπριλίου, 1829.

Παρήλθον δύο μῆνες ἀφου δὲν ἐπρόσθεσα οὔτε μίαν καὶ μόνην λέξιν εἰς τὸ ἡμερολόγιον τοῦτο· τί ὠφελεῖ νὰ γράφω καθεκάστην, Ἀσφάλεια, εὐτυχία, ἐντελεστιάτη ἀνδρόγῳσις;

Ἀλλ' ὅμως, ὁμολογητέον ὅτι εἶμαι καὶ ἐπέκεινα τοῦ δέοντος εὐτυχῆς. Ἡ Ἀλβίνη ὑπερβαίνει τὰς ἐλπίδας μου... κατήντησε ν' ἀναπτύξῃ ὑπὲρ πᾶν μέτρον τὰς ἀρνητικὰς ἐκείνας ἀρετὰς, διὰ τὰς ὁποίας κατ' ἀρχὰς ἐμακάριζα τόσον τὸν ἑαυτόν μου...

Ἐγὼ ἐπεθύμησα καὶ ἡῶρα μάλιστα κατ' ἀρχὰς εἰς τὸ ἄγομὸν της μίαν γυναῖκα ἡμέρον, ἥτιχον, χωρὶς ἰσχυρογνώ-

μίας, λαλοῦσαν ὀλίγα, σκεπτομένην ἔτι ὀλιγώτερον... Αὐτὸ ἐζήτουν καὶ οὔτέ τι πλειότερον οὔτέ τι ὀλιγώτερον... Κατὰ δυστυχίαν ἔχω ὀλιγώτερον... Ὡ! ναὶ, ἤρχησα νὰ βλέπω ὅτι ἡ γυνή μου καθίσταται ὀλίγον κατ'ὀλίγον ἐν αὐτόματον, μία ἀληθῆς μηχανή, ἥτις ἐμβαίνει εἰς κίνησιν διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν ἐκκλησίαν, διὰ νὰ ἴδῃ τὰ ἄνθη της, διὰ νὰ καθήσῃ εἰς τὸ γεῦμα, διὰ νὰ ἐξέλθῃ εἰς περίπατον, διὰ νὰ καθήσῃ εἰς τὸ δεῖπνον, διὰ νὰ σφαιρίσῃ τὸ ἐσπέρας, καὶ διὰ νὰ κοιτασθῇ ἀκριβέστατα εἰς τὰς δέκα τῆς νυκτός, διὰ νὰ κοιμηθῇ ὡσάν ξύλιν ἕως τὸ πρωτὶ τῆς ἐπιούσης, καὶ διὰ νὰ ἐπανσλάβῃ τὴν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον αὐτοματικὴν ταύτην ζωὴν της.

Καθεκᾶστην καταβάλλω καὶ πλειότερον κόπον διὰ ν' ἀποσπάσω λέξιν τινὰ ἀπὸ τὰ χεῖλη τῆς Ἀλβίνης· πρὸς μίαν φλύαρον γυναῖκα, ἥθελα ἔχει ἀπέχθειαν, πλὴν καὶ μία πάλιν ἄφωνος καὶ εὐήθης γυνή, βλέπω τὴν σήμερον ὅτι πολὺ πλεόν με γίνεται ἐπαχθῆς καὶ ἀνυπόφορος.

Εἰς τοὺς πρώτους καιροὺς τοῦλάχιστον, ἡ Ἀλβίνη δὲν περιωρίζετο εἰς τὸ νὰ με ἀκούῃ ἀπαθῆς ὡσάν ἄγαλμα· ποῦ καὶ ποῦ καὶ μίαν ἐρώτησιν ἢ παρρησίαν της μὲ ἀπεδείκνυαν ὅτι ἠκολούθει τὴν σειρὰν τῆς ὁμιλίας μου μέ τινα προσοχὴν καὶ περιέργειαν· τώρα, τίποτε! φυλάττει μίαν σιωπὴν βαρυτάτην καὶ σχεδὸν δύναμαι νὰ εἶπω βλακώδη· προσθέτει δὲ εἰς ταῦτα μίαν ἀπάθειαν ἀείποτε αὐξοῦσαν· καθίσταται ἀμέριμνος περὶ πάντων καὶ πασῶν· ἤδη ἔλαβε δύο ἐπιστολάς τῆς μητρὸς της, καὶ δύο τώρα μῆνας, μ'ὅλας μου τὰς παρρησιάζσεις, ἀναβάλλει ἀφ' ἡμέρας εἰς ἡμέραν τὴν ἀπόκρισίν της ὑπὸ τὴν ωραίαν πρόφασιν, — ὅτι βαρύνεται νὰ γράφῃ.

Οὕτω νωθρούμενος ὀλίγον κατ'ὀλίγον ὁ νοῦς της δύναται, ἂν δὲν λάβω φροντίδα, νὰ τὴν καταντήσῃ εἰς ἡλιθιότητα· ἄλλως τε ἐξακολουθεῖ πάντοτε νὰ ἀποκτᾷ πάχην, καὶ φαίνεται τρισμακάριος καὶ ὑπερευχαριστημένη διὰ τὴν ἀπάθειαν ὅπου ἀφ' ἡμέρας εἰς ἡμέραν βυθίζεται περισσότερον· παραδείγματος χάριν, τὴν ἐρωτῶ προχθὲς δι' ἓν πρᾶγμα, καὶ αὐτὴ δὲν με ἀποκρίνεται λέξιν· ἐπαναλαμβάνω νὰ τὴν ἀπευθύνω τὴν ἐρώτησιν, αὐτὴ τίποτε.

— Ἀλβίνη, τὴν λέγω, ἐγίσας ὀλίγον τὸν βραχίονά της, δὲν μὲ ἀκούεις; Δὲν μὲ λέγεις ποῦ ἔχεις τὸν νοῦν σου;

— Πουθενά.

— Πῶς! μένεις τοιουτοτρόπως χωρὶς νὰ συλλογίζεσαι τίποτε;

— Ναί, μὲ ἀποκρίνεται μὲ μειδίαμά τι εὐχαριστήσεως, τὸ βλακῶδες ἐκεῖνο μειδίαμα, τὸ ὁποῖον φαίνεται κατ' αὐτὰς ὡς στερεότυπον εἰς τὰ χεῖλη της. — ναί· αὐτὸ μὲ συμβαίνει πολὺ συχνά· τὸ νὰ συλλογίζομαι χωρὶς νὰ συλλογίζωμαι τίποτε.

— Καὶ δὲν ἐντρέπεσαι ὀλίγον δι' αὐτὴν σου τὴν ἀπάθειαν;

— Μὲ εἶναι ἀδιάφορον.

— Πῶς; τί σὲ εἶναι ἀδιάφορον;

— Τί μὲ εἶναι ἀδιάφορον... ὅλα.

Ἡ ἀπόκρισις αὕτη, ὡς συνοδευθεῖσα μάλιστα καὶ ἀπὸ τὸ αἰώνιον ἐκεῖνο μειδίαμά της, τόσον μ' ἐφάνη δυσανάσχετος, ὥστε δὲν ἠδυνήθην νὰ μὴ ὑπολάβω ἀποταθεῖς πρὸς τὴν Ἀλβίνην ἐντόνως πῶς·

— Βέβαια, ὅλα σὲ εἶναι ἀδιάφορα, ἀρκεῖ νὰ ἔχῃς τὰ ἄνθη σου, νὰ τὰ βλέπῃς, νὰ τρώῃς τὰ ἐκλεκτά σου τὰ φαγητά, καὶ τὸ καλὸν σου ὄχημα διὰ νὰ ἐξέρχῃσαι πρὸς περίπατον.

— Αἶ, ναὶ!... — ἀπεκρίθη πνίξασα εἰς τὸ στόμα της ἐν χάσμημα.

— Ἀλλ' ὑποθέτω ἐντοσοῦτώ, ἀνέκραξα, ὅτι μ' ὅλην τὴν ὥραίαν σου αὐτὴν ἀναλγησίαν, ἂν ἔπιπτα ἀσθενὴς εἰς τὴν κλίνην, βαρέως ἀσθενὴς, δὲν θὰ σὲ ᾔτον αὐτὸ ἀδιάφορον... Δὲν ὁμιλεῖς πάλιν; σιωπᾶς... πῶς πρέπει νὰ ἐξηγήσω αὐτὴν σου τὴν σιωπὴν;...

Δὲν ἔλαβα ἀνάγκην νὰ ἐπαναλάβω αὐτὴν τὴν ἐρώτησιν, ἢ Ἀλβίνη ἀνέστρεψε ῥαθύμως τὴν κεφαλὴν της εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ ἀπεκοιμήθη ἐντὸς τῆς ἀναπαυτικῆς θρονίδος της.

Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι τὸ αἷμά της ἐβάρυνεν ὑπὲρ τὸ δέον· πλησιάζει νὰ γίνῃ δεκαεννέα ἐτῶν, ἔχει μίαν κρᾶσιν ὑγιεστάτην, πολυτρώγει, δὲν σκέπτεται τίποτε, δὲν ἀνοίγει βιβλίον, δὲν δίδεται εἰς κανέν γύμνασμα σωματικόν· ἀφοῦ ἀπέβη τὴν σήμερον ἀδύνατον τὸ νὰ τὴν βάλῃ τις νὰ περιπα-

τήτη πεζῶς, οὔτε διὰ νὰ ὑπάγῃ ἀπὸ τὸν οἶκον ἕως εἰς τὴν ἐκκλησίαν της· καὶ ἀλλοίμονον! τόσον κακὸν νὰ ἔχω ὅσον καλὸν ἀποβαίνει διὰ τὴν ψυχὴν της ἀπ' αὐτὰς τὰς λειτουργίας τὰς ὁποίας πηγαίνει καὶ ἀκούει! μὲ τὴν πρόφασιν ὅτι κλείει τοὺς ὀφθαλμούς της ἀπὸ τὴν πολλὴν εὐλάβειαν, πολλάκις κοιμᾶται εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Τὴν παρελθούσαν κυριακὴν παρετήρησα εἰς τὸ τέλος τῆς ἀκολουθίας, ὅτι ἐκράτει ἄνω κάτω τὸ βιβλίον της.

Ὁχι, ὄχι· τοιαύτη νωθρότης δὲν εἶναι πρᾶγμα φυσικόν· αὐτὸ πλεον καταντᾷ ἀσθένεια. Πρέπει νὰ γράψω εἰς τὸν ἱατρόν μου, νὰ τὸν ἐρωτήσω τί μὲ λέγει περὶ τούτου. Ἄλλως τε, ἂν ᾔηναι ἀσθένεια αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, περατηρῶ ὅτι ποσῶς δὲν ἔδωκε τὴν ζωηρότητα τῆς ὀψέως καὶ τὴν ὑγείαν τῆς Ἀλβίνης. Ἡ εὐσυχρία της αὐξάνει ἀκαταπαύστως, χωρὶς ὁμῶς νὰ ἐπιφέρῃ ἀκόμη ἀσχημίαν τινὰ εἰς τὸ ἀνάστημά της· καὶ τόσον ῥοδοκόκκινα εἶναι τὰ χρώματα τοῦ προσώπου της, τόσον πορφύρᾳ τὰ χεῖλη της, ὥστε...

Διατί νὰ τὸ ἀποσιωπῶ εἰς τὸν ἐαυτόν μου τὸν ἴδιον; μ' ὅλην τὴν ἀπέχθειαν τὴν ὁποίαν ἔχω πρὸς τὰς ἡανθὰς καὶ πρὸς τὰς παχείας γυναῖκας, αἰσθάνομαι ἐνίοτε, καθύστερον μοῦ ἐπανερχεται ἡ ὑγεία, τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ ἔρω μίαν ἐσπέραν εἰς τὸν κοιτῶνα τῆς γυναικὸς μου. Ἡ μοναξιά ἄρχε, ἢ ἡ ἑλληψις πάσης ἄλλης γυναικὸς τὴν ὁποίαν ἡδυνάμην νὰ συγκρίνω μὲ τὴν Ἀλβίνην μὲ δίδει τὰς κινδυνώδεις αὐτὰς ἰδέας. . . τοῦ ν' ἀθετήσω τὴν τόσον ἄλλως τε φρονίμην καὶ ἐξαίρετον ἀπόφασίν μου;

Ὁχι, ὄχι· μὴ ἀφροσύνας αἵτινες ἔπειτα δὲν ἔχουν διόρθωσιν· ἂν ὁ πειρασμὸς μὲ κεντήσῃ ποτὲ εἰς βαθμὸν ὥστε... πρᾶγμα τὸ ὁποῖον μὲ φαίνεται ὅτι πολὺ ἀπέχω τοῦ νὰ πάθω, ὑπάρχουν εἰς τὴν κωμόπολιν τοῦ Σαρδλῦ εὐειδεῖς κόραι, καὶ ὁ θαλαμηπόλος μου εἶναι ἄνθρωπος ἐπιτήδειος καὶ ἐχέμυθος.

ΚΕΦ. 5.

Συνέχεια τοῦ Ἡμερολογίου. — Ἀπρίλιος, 1829.

Πατήθην ἐγὼ ἄρά γε θεωρήσας τὸν γάμον ὡς τὸν ἐθε-
ώρησα, μάλιστα δὲ ὡς πρὸς τὸ ὅτι ἀπαιτεῖται δι' αὐτὸν μία
ζωὴ μεμακρυσμένη ἀπὸ τὴν κοινωνίαν, καθὼς εἶναι ἢ τὴν
ἐποίαν διάγω, ζωὴ ἐκ τῆς ὁποίας εἶμαι ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλ-
λον εὐχαριστημένος;

Ἀντὶ νὰ ζητῶ νὰ ἀποναρκώσω τὸ πνεῦμα καὶ τὸ σῶμα
τῆς γυναικὸς μου διὰ τῆς πρὸς τὰ θεῖα ἀφοσιώσεως, ἀντὶ νὰ
φαίνωμαι ψυχρὸς καὶ παγετώδης πρὸς αὐτήν, ἤθελεν ἄρά γε
αἰσθαι καλῆτερον ἂν τὴν περιεποιούμενη ὡς ἐρωμένην; ἂν διή-
γειον μᾶλλον τὴν φαντασίαν της, τὸ πνεῦμά της...

Ὡ! ναὶ, ναί· διότι τότε, ἀντὶ νὰ αἰσθάνωμαι ὡς αὐτήν
τὴν ὥραν διὰ τὴν γυναικᾶ μου πόθους τινὰς διὰ τοὺς ὁποί-
ους ἀπορῶ, καὶ εἰς τοὺς ὁποίους θέλω ἀντισταθῇ μὲ ὅλην τὴν
ἐξουσίαν, βέβαια ἤθελα αἰσθάνεσθαι χορτασμόν, κόρον.
Ἀλλ' ὅταν ἅπαξ ἡ καρδία καὶ αἱ αἰσθήσεις μιᾶς γυναικὸς
διεγερθῶσι, πάλιν δὲ ἀφεθῶσιν ἔπειτα, τί δὲν εἶναι ἱκανὴ
νὰ πράξῃ ἐκείνη ἡ γυνή!... Ὅχι, ὄχι· καλῆτερον ἄς μείνῃ
ἡ Ἀλβίνη, ἄς μείνῃ καθὼς εἶναι.

Καὶ τὰ κάλλιστα τῶν πραγμάτων ἔχουν τὸ κακόν των· εὐ-
δαιμονία ἐντελὴς καὶ ἀκύμαντος δὲν ὑπάρχει· τέλος πάντων
τί σημαίνουν αἱ μικραὶ ἀδαιμονίαι, αἱ ἐλαφραὶ δυσαρέσκεια
ταῖς ὁποίαις μὲ προσενεῖ ἡ ὑπνηλὴ κατάστασις τῆς Ἀλβίνης,
παραβαλλόμεναι πρὸς τὰς τρομεράς ἐκείνας σκηνὰς αἵτινες συμ-
βαίνουν μεταξὺ τῶν ἀνδρογύνων, καὶ τῶν ὁποίων τοσάκις ἔ-
γυνα μάρτυς αὐτόπτης καθὼς καὶ αὐτουργὸς ἐπὶ τῆς νεανικῆς
μου ζωῆς! Ἡ Ἀλβίνη εἶναι ἐν ἐξαίρετον πλάσμα, καὶ, νὰ εἶς
πῇ τις καὶ τὴν ἀλήθειαν, τὸ μόνον πταῖσμα τῆς πτωχῆς εἶναι·
ὅτι πολὺ μὲ ὑπήκουσεν, ὅτι πολὺ ὑπεχώρησεν εἰς τὴν ἐπιρροήν
τῶν ἀντικειμένων μὲ τὰ ὁποῖα τὴν περιεκύκλωσα.

Ἀπελπίζομαι χωρὶς λόγον, ἐνῶ ἀπόκειται εἰς ἐμὲ νὰ τὴν ἐξάξω ὀλίγον ἀπὸ τὴν νάρκωσίν της, νὰ ἐξυπνήσω ἐλαφρὰ τὸ πνεῦμά της, νὰ τὴν ἐπαναγάγω τέλος πάντων ὅπου ἦτο προτοῦ νὰ καταντήσῃ εἰς τὴν ὑπερβολὴν τὰς ἀρνητικὰς ἀρετὰς της· πρέπει τέλος πάντων νὰ τὴν ὑποχρεώσω νὰ περιπατῇ πολὺ, καθὼς καὶ νὰ τὴν καθυποβάλω εἰς μίαν ἐγκρατεστέραν δίαιταν.

Πόσον ὠφέλιμον πρᾶγμα εἶναι τὸ νὰ γράφῃ κάνεις τὰς ἰδέας του! τὸ νὰ τὰς ἐλέγῃ, διὰ νὰ εἴπω οὕτω, νὰ ἐκτυλίσσονται ὑπὸ τὸν κάλαμόν του ὁραταί! Νομίζει ὁ ἄνθρωπος ὅτι αὐταὶ φωτίζονται, ὅτι εὐκρινίζονται περισσότερο, καὶ ὅτι προκύπτει σαφέστερα τὸ ἀληθὲς ἐκ τοῦ ψευδοῦς. Τοιουτοτρόπως, ὅταν ἤρχησα αὐτὴν τὴν σελίδα, ἦμην ὠργισμένος, σχεδὸν ἀπηλπισμένος· ἐνῶ τώρα τὴν τελειώνω μὲ ἐνδόμυχον ἐλπίδος αἴσθημα.

.

20 ἀπριλίου, 1829.

Ἐναντίον τῆς ἀποφάσεώς μου τοῦ νὰ διατηρηθῶ ψυχρὸς πρὸς τὴν Ἀλβίνην ὡς μέχρι τοῦδε, ὑποχωρήσας ἀπόψε ἀγνοῶ εἰς ποῖον ὀλέθριον ἐλκυσμὸν, προξενηθέντα μοι βέβαια ἀπὸ τὸν κατηραμένον αὐτὸν οἶνον τῆς Βουργονίας, συνώδευσα κατ' ἀρχὰς τὴν γυναῖκά μου εἰς τὸν κοιτῶνά της καὶ ἀπεμακρύνθην μίαν στιγμὴν· ἔπειτα, ἐπανελθὼν εἰς τὴν θύραν της, ἔκρουτα ἔξωθεν, καὶ ἡ Ἀλβίνη μὲ ἤνοιξε χωρὶς τινος δυσπιστίας· μετὰ τινὰς στιγμὰς συνδιαλέξεως, ἠθέλησα νὰ τὴν ἀσπασθῶ· ἐξεληθούσα ὁμῶς τότε τῆς συνήθους ἀναλγησίας της, μ' ἐν πλήδημα ἐτινάχθη μακρὰν ἀπ' ἐμοῦ· ἠθέλησα νὰ πορευθῶ πλησίον της, πλὴν ἀγριωθεῖσα καὶ ἀρπάσασα τὸ σχοινίον τοῦ κώδωνος τοῦ θαλάμου της·

— Μὴν ἔλθῃς πλησίον, ἀνέκραξεν, ἢ τώρα σημαίνω καὶ ἔρχεται ἡ κυρία Κλώδου...

Ἐπειτα δ' ἐπρόσθεσε μὲ τόνον πικροῦ ὀνειδισμοῦ καὶ τρέμουσα ἀπὸ συγκίνησιν.

— Αὐταὶ λοιπὸν εἶναι αἱ ὑποσχέσεις σας, κύριε! Ἐξέλ-

θετε... Ἐξέλθετε ἀπὸ τὸν κοιτῶνά μου... Καὶ προσέξετε, μὴ μ' ἐπαναφέρετε ποτὲ ἀναμνήσεις αἱ ὅποῖαι ἤθελαν μὲ κάμειν ἅς ἀποστραφῶ...

Τόσον δὲ εἰλικρινὴς ἦτον ὁ τόνος τῆς Ἀλβίνης, καὶ τὸ συνήθως ἀπαθέστατον καὶ δειλὸν ἦθος τῆς μορφῆς της τόσῃν ἔδειξε τόλμην καὶ ἀπόφασιν, ὥστε φοβηθεὶς μὴ συμῆῃ γελοῖόν τι σκάνδαλον, διότι δὲν ἔπαυε κρατοῦσα τὸ σχοινίον τοῦ κώδωνος, ἐξῆλθα τοῦ θαλάμου ἐκείνου.

Τὸ μάθημα τοῦτο θέλει μὲ ἀποβῆῃ σωτήριον. Ἡ ἀντίστασις τῆς Ἀλβίνης θέλει μὲ σώσει καὶ ἀκουσίως μου, ἂν εἶμαι τόσον ἀνόητος ὥστε νὰ ὑποχωρήσω καὶ ἄλλοτε εἰς μίαν τοιαύτην ὁρμὴν μου.

Καὶ ὁμῶς πόσον ωραία μ' ἐφάνη ἀπόψε ἡ Ἀλβίνη... ὅταν ὠρθώθη ὑπερήφανος, ὀργίλη, μὲ σπινθηρεβόλον ὄμμα, μὲ διασταλμένον ῥώθωνα, μὲ πορφυρᾶν παρειάν, μὲ πᾶλλον στῆθος!

Καὶ ὁμῶς, εἶναι γυνή μου τέλος πάντων! ἔχω τὰ δικαιώματά μου· αἰσθάνομαι ὅτι ἀνανεοῦμαι καθόσον ἡ τακτικὴ ζωὴ τὴν ὁποίαν ἀκολουθῶ στηρίζει τὴν ὑγείαν μου... Εἶμαι μωρὸς, τῇ ἀληθείᾳ, ὅτι ἐμποδίζομαι ἀπέναντι τῆς ἀντιστάσεως τῆς Ἀλβίνης...

Ναί· ἀλλ' ὑπόθεσ' ὅτι ὑπερνικῶ τὴν πρὸς ἐμὲ ἀντίστασιν τῆς γυναικός μου· ποῖος μὲ βεβαιοῖ ὅτι ταχέως, ἀφοῦ εὐχαριστηθῇ ἡ φαντασιοπληξία μου, δὲν θέλει τὴν διαδεχθῇ ὁ κόρος;

Ποῖος μὲ βεβαιοῖ, ὅτι ἀφοῦ μέχρι τοῦδε ἐπέτυχ' ἀπέκλεινα τῶν ἐλπίδων μου νὰ παγώσω τὸ αἷμα τῆς Ἀλβίνης, αὕτῃ δὲν θέλει ἐξέλθῃ πάντῃ διάφορος ἐκ τῆς ληθαργίας ὅποθεν θέλω τὴν ἀποσπάσει τοσοῦτον ἀπερισκέπτως;

Ποῖος μὲ βεβαιοῖ, ὅτι τότε ἡ Ἀλβίνη δὲν θέλει λάβῃ ἀπέχθειαν πρὸς τὴν γαλήνιον καὶ ἐρημικὴν αὐτὴν ζωὴν ἣτις μ' εὐχαριστεῖ τόσον, καὶ τὴν ὁποίαν κατώρθωσα ἐπὶ τέλους νὰ στέργῃ ἡ Ἀλβίνη;

Ἀναμφιδόλως, μετερχόμενος τὴν συζυγικὴν ἐξουσίαν μου, θέλω κρατήσῃ τὴν γυναῖκά μου ὅπου μένω ἐγώ· ἀλλὰ πόσαι ἔριδες θέλουν συμβαίνει, πόσοι διαπληκτισμοὶ, πόσαι ἀμφισβητήσεις, καὶ τέλος πάντων ὅποια κόλασις θέλει διχδεχθῇ

τὴν ἀνάπαυσιν καὶ ἀσφάλειαν, τὴν ὁποίαν μέχρι τοῦδε ἔχαιρα!

Ὅχι, ὄχι· ἡ ἀντίστασις τῆς γυναικὸς μου ὑπῆρξεν αἰσιολάτῃ δι' ἐμέ· ἂν συνεμερίζετο αὐτὴν τὴν νύκτα τὴν διάθεσίν μου, μεγάλαι συμφοραὶ ἤθελαν ἴσως ἐπέλθει ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου μίαν ἡμέραν.

Καὶ πάλιν λέγω· ἂν ὁ πειρασμὸς μὲ κεντήσῃ πολὺ, ἔχω μικρὰν τινα ἑπαυλιν ἀκατοίκητον πρὸς τὰ μεθόρια τοῦ Σαμβλῦ, ἥτις δύναται νὰ μὲ χρησιμεύσῃ ἐξαίρετα ὡς μικρὸς οἶκος.

Ἄς μὲ γίνῃ μάθημα τὸ πάθημά μου αὐτῆς τῆς νυκτὸς, καὶ δὲν θέλω μεταμεληθῇ ποτέ· μὲ συνέβη διὰ καλόν· εἶδα τὸν κίνδυνον μιᾶς μου στιγμιαίας ἀφροσύνης καὶ ἐσωφρονίσθην. Ἐντοσούτῳ εἶμαι ἀρκετὰ ἀνήσυχος νὰ ἴδω πῶς θέλει μὲ ἰδῇ, πῶς θέλει μὲ δεχθῇ ἡ Ἀλβίνη αὔριον.

24 ἀπριλίου, 1829.

Ἐμαθα σήμερον τὸ πρῶτ' παρὰ τῆς κυρίας Κλώδου, ὅτι ἡ Ἀλβίνη δὲν ἐπῆγεν εἰς τὴν λειτουργίαν, καὶ ὅτι ὅλην τὴν νύκτα ἦτον ἀνήσυχος εἰς τὸν ὕπνον της· μολοντοῦτο ἠγέρθη τῆς κλίνης εἰς τὴν συνήθη ὥραν· ἀντὶ δὲ νὰ λάβῃ τὴν ὁδὸν τῆς ἐκκλησίας, κατηύθυνε τὰ βήματά της πρὸς τὸν κῆπον, ὅπου πολλὴν ὥραν ἐπεριπάτησεν· ἐπιστρέψασα ἐκεῖθεν εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν, ὅπου τὴν ἐπρόσμενα διὰ νὰ προγευματίσωμεν· ἡ μορφή της ἦτο ζωηρὰ παρὰ τὸ σύνηθες· ἅμα μὲ εἶδεν ἐφάνη ταραχθεῖσα, καὶ εἰς τὴν φυσιογνωμίαν της διεκρίθη δυσχέρειά τις· τὴν ἐπλησίασα καὶ τὴν ἔτεινα ἀδελφικῶς τὴν χεῖρά μου.

— Σὲ δίδω λόγον ὡς ἄνθρωπος τίμιος, ὅτι ποτὲ δὲν θέλεις λάβει ἀφορμὴν νὰ παραπονηθῇς ἐκ τῆς διαγωγῆς μου.

— Ἐντοσούτῳ... μὲ τὸν εἶχετε δώσει καὶ ἄλλοτε αὐτὸν τὸν λόγον.

— Εἶναι ἀληθές... φιλτάτῃ Ἀλβίνη... πλὴν σὲ ὁμνύω...

— Ἀκούσατέ με, — μὲ λέγει διακόψασά με· σὰς κάμνω τὴν παρατήρησιν μᾶλλον πρὸς τὸ συμφέρον σας παρὰ πρὸς τὸ ἰδικόν μου· μὴ θελήσετε ν' ἀνανεώσετε τὴν σκηνὴν ἥτις συνέβη χθὲς τὸ ἑσπέρας· ἰδοὺ διατί· ἔλαβα τὴν ἀπόφασιν νὰ

ζήσῳ ἐδῶ, νὰ κάμνω ὅλας σας τὰς θελήσεις, νὰ ὑπάρχω, διὰ νὰ εἶπω οὕτω, χωρὶς νὰ σκέπτομαι, χωρὶς νὰ συλλογίζωμαι. Ἡ ζωώδης σχεδὸν αὕτη ὑπαρξὶς εἶναι ἰδίᾳ ἀνθρώπου ἡλιθίου, πλὴν τόση μ' ἐκυρίευσεν νωθρότης καὶ νάρκωσις ψυχῆς τε καὶ σώματος, χάρις εἰς σᾶς ἴσως, ὥστε οὔτε τὴν δύναμιν ἔχω πλέον νὰ θέλω ἄλλο τι παρ' ὅ,τι ἐστὶ καὶ εὗρίσκεται. Γνωρίζω ὅτι εἰς τοὺς λόγους μου τούτους ἀπορεῖτε· ἀπορῶ καὶ ἐγὼ αὐτῇ· ἀνευ τῆς σφοδρᾶς καὶ ἐπωδύνου συγκινήσεως τὴν ὁποίαν ἠσθάνθητε χθὲς τὸ ἐσπέρας, βέβαια δὲν ἤθελα σᾶς ὁμιλήσει καθὼς σᾶς ὁμιλῶ. Ἀκόμη ἓνα λόγον θέλω νὰ σᾶς εἶπω. Σᾶς συμφέρει νὰ κοιμῶμαι πάντοτε καθὼς κοιμῶμαι, δὲν εἶναι ἀληθές; Αἰ! καλὰ! σᾶς λέγω λοιπὸν προσέξτε μὴ μ' ἐξυπνήσετε! Τοῦτο δὲ διότι πρέπει, κύριε, νὰ σκεφθῆτε, ὅτι μὲ τὴν ἐξέγερσιν ἐκ τοῦ ὕπνου ἔρχεται ἡ σκέψις, ἡ σύγκρισις, τὸ αἶσθημα τῆς φιλοτιμίας μας, τὸ αἶσθημα τῶν δικαιωμάτων μας. Ἐν ἐνὶ λόγῳ, ὅτι τὸν λήθαργον διαδέχεται ἡ ζωή... Ἀκούετε, κύριε; ἡ ζωή... μὲ ὅλα της τὰ πάθη, μὲ τὰς θελήσεις της, μὲ τὴν ἀντίστασίν της πρὸς πᾶν ὅ,τι εἶναι ἀδίκον, σκληρὸν, ἢ καὶ ἀπλῶς ἀνιάρότατον... Ἰδοὺ σᾶς εἶπα, καὶ ἰδοὺ μὲ ἠκούσετε καὶ μ' ἐκαταλάβετε· τώρα λοιπὸν, τούτου οὕτως ἔχοντος, στέργω νὰ λησμονήσω τὸ παρελθόν, πλὴν καὶ σᾶς παρακινῶ, σεῖς νὰ μὴ τὸ λησμονήσετε.

Ἐμείνα ὡς ἐμβρόντητος πρὸ τῶν λόγων αὐτῶν τῆς Ἀλβίνης.

Οἱ ὀλίγοι αὐτοὶ λόγοι διὰ σταθερᾶς καὶ καθαρᾶς φωνῆς λεχθέντες, ὑπῆρξαν εἰς ἐμὲ ὡς μία ἀποκάλυψις· ποτὲ δὲν ἤθελα πιστεύσει τὴν γυναικᾶ μου ἱκανὴν νὰ ἐκφρασθῇ μὲ αὐτὴν τὴν ἀκρίβειαν, μὲ αὐτὴν τὴν ἐξουσίαν· προπάντων ὅμως ἀπεῖχα λεύγας χιλίας, τρισχιλίας τοῦ νὰ φαντασθῶ ὅτι εἶχε τὴν συναισθησὶν τῆς νάρκώσεως ἐντὸς τῆς ὁποίας ἔζη, καὶ τὴν ὁποίαν μολοντοῦτο ἀνείχετο.

Διπλασίως λοιπὸν ὀφείλω νὰ μετανοῶ διὰ τὴν μωρὰν φαντασιοπληξίαν ἣτις μ' ἤλθε χθὲς τὸ ἐσπέρας, διότι ἴσως ἐξύπνησε τὴν Ἀλβίνην, καθὼς δικαίως ἡ ἰδίᾳ εἶπε.

Εἴθε μόνον ν' ἀποκοιμηθῇ ἐκ νέου.

Εἶθε πρὸ πάντων, νὰ μὴ προσποιηθῇ ὅτι ἀπεκοιμήθη ἐκ νέου, διότι τοῦτο ἤθελεν εἶσθαι κινδυνωδέστατον.

Ἄ! ἀνάθεμα, τρισανάθεμα τὴν ἀνοησίαν μου! Ἦμην τέσον εὐτυχῆς, τόσον ἡσυχος, τόσον ἀσφαλῆς...

30 ἀπριλίου, 1829.

Καὶ διέβη ἀνωθέν μου ὀλ' ἡ καταιγὶς βροντῶσα.

εἶπεν ὁ ποιητής... Λέγω καὶ ἐγὼ ὡς ὁ ποιητής. Ἡ Ἀλβίνη ἀπεκοιμήθη ἐκ νέου ἐντελέστατα· ἀπεκοιμήθη εἰλικρινέστατα.

ὦ! καλὰ εἶχα διακρίνει τὰ πράγματα· παρετήρησα κατὰ τὰς δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας ὕστερον ἀπὸ ἐκείνην, στενοχωρίαν τινὰ εἰς τὴν γυναῖκά μου· ἐφαίνετο δυσανασχετοῦσα πρὸς ὅλα, ἔτι δὲ καὶ ἀπεκρίνετο μὲ πεισμονὴν τινά, ἥτις ἦτο βέβαια ἢ τελευταία ἡχὼ τῆς δυσαρεσκείας της. Ἐπειτα, ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἡ ταραχὴ της κατεπραῦνθη μόνη· οἱ πρότερον ὀργῖλοι καὶ σπινθηροβόλοι ὀφθαλμοί της ἐκαλύφθησαν ὑπὸ τὸν πέπλον τῶν βεβαρυμένων βλεφάρων των· τὸ πικρὸν καὶ σπασμωδικὸν ἐκεῖνο μειδίαμά της ἔδωκε χώραν εἰς μειδίαμα ῥαθυμίας καὶ ἀναλγησίας· τὸ ἀνήσυχον καὶ πᾶλλον ὑπὸ συγκινήσεων στῆθός της φαίνεται τὴν ὥραν ταύτην ἀκίνητον ὡς τὸ μάρμαρον τοῦ ὁποίου ἔχει καὶ τὴν σκληρότητα· ἐν ἐνὶ λόγῳ, ὁ ἀκράδαντος τύραννος, ἡ ἑξὺς, ἐπανεέλαβε τὸ ἐπὶ τῆς Ἀλβίνης κράτος της· ἔγινε πάλιν ὡς ἦτο πρὸ δεκαπέντε ἡμερῶν... καθὼς καὶ ἐγὼ ἔγινα ὡσαύτως ὁ πρὸ δεκαπέντε ἡμερῶν εὐδαίμων καὶ ἡσυχος ἄνθρωπος.

Διπλασίως εὐτυχῆς, διότι εἶχα πιστεύσει πρὸς στιγμήν ὅτι ἀπειλεῖτο ἡ εὐτυχία καὶ ἡ ἀνάπαυσίς μου.

Μάϊος, 1829.

Ἡ πτωχὴ Ἀλβίνη, ἂν ἔπιπτεν εἰς τὰς χεῖρας ἐνὸς ἀνδρὸς σπαταλοῦ, πόσον εὐκόλα αὐτὸς θὰ τὴν ἠφάνιζε!

Ἐχει τῇ ἀληθείᾳ μίαν ἄγνοιαν, μία ἀθωότητα εἰς τὰς ὑποθέσεις τὰς περὶ συμφέροντος, ἥτις ὑπερβαίνει πᾶν ὄριον!

Χθὲς ἔλαβα χρεῖαν τῆς ὑπογραφῆς της διὰ νὰ πωλήσω μερῶν ἀκινήτων τῆς προικὸς της· ὑπέγραψε χωρὶς καὶ νὰ μ' ἐρωτήσῃ

περὶ τίνος ἐπρόκειτο. Κατ'εὐτυχίαν της δὲν εἶμαι ἄσωτός τις ἢ ἀπονενοημένος εἰς τὸ δαπανᾶν. Θέλω μὲν δαπανήσῃ πολλά χρήματα διὰ τὴν καλλιέργειαν τῶν μέχρι τοῦδε χέρσων χωραφίων μου, καὶ διὰ τὰς μάνδρας καὶ παραδειγματικὰς φάτνας τὰς ὁποίας κατασκευάζω, καθὼς καὶ δι' ἄλλας παντοειδεῖς βελτιώσεις τὰς ὁποίας ἔχω σκοπὸν νὰ ἐπιφέρω εἰς τὰ ἐξοχικά μου κτήματα, ὁμολογῶ δὲ μάλιστα καὶ ὅτι αἱ δαπάναι αὐταὶ ὑπερβαίνουν ὅσα ἐφρόνουν, καὶ εὐρίσκομαι πρὸς στιγμὴν κατὰχρεως, πλὴν ὅλα αὐτὰ μίαν ἡμέραν θέλουν μὲ φέρει καρποὺς μεγάλους καὶ ἀσφαλεῖς, μολονότι βραδεῖς. Ἀλλως τε, ὁ ἐπιστάτης μου μ'εἶπε πρὸ ὀλίγου περὶ ἐνὸς ἀμυλοποιείου (féculerie) τὸ ὁποῖον ἐσυστήθη ἐδῶ σιμὰ, καὶ μὲ συμβουλεύει νὰ καταθέσω εἰς αὐτὸ ὀγδοήκοντα ἕως ἑκατὸν χιλιάδας φράγκων. Αὕτῃ ἡ ἐπιχείρησις ἤθελε μὲ δίδει εἰσόδημα εἰκοσιπέντε ἕως τριάντα τοῖς ἑκατὸν ἐτησίως· ὥστε τοιουτοτρόπως δύναμαι νὰ σκεπάσω ἀφ' ἐνὸς διὰ τῶν κερδῶν τὰ ἐξοδα τὰ ὁποῖα κάμνω πρὸς καλλιέργειαν καὶ βελτίωσιν τῶν χωραφίων μου. Ἐξετάζω νὰ ἰδῶ πῶς εἶναι αὕτῃ ἡ ὑπόθεσις, καὶ ἂν ᾖ καθὼς μὲ τὴν λέγουν, θέλω τὴν τελειώσῃ.

Τὸ ἡμερολόγιόν μου διεκόπη διὰ τινὰ χειρὸν, ἔνεκα οὐσιωδῶν περιστάσεων, εἰς τὰς ὁποίας ἡ Ἀλβίνη ἦτο πάντῃ ξένη κατ' ἀρχάς.

Αἱ περιστάσεις αὗται δὲν ἄφησαν τὸν νοῦν μου ἄρκετὰ ἐλεύθερον ὥστε νὰ ἐξακολουθήσω ἄνευ διακοπῆς τὸ ὁποῖον ἐπέβαλα εἰς ἑμαυτὸν ἔργον. Θέλω λοιπὸν ἀναπληρώσῃ αὐτὸ τὸ κενὸν διὰ τῆς διηγήσεως τῶν πραγμάτων περὶ ὧν ἀνέφερα.

Μίαν πρωτὴν, κατὰ τὰς ἀρχὰς μαΐου, εἰς τὴν ἐπιστροφὴν μου ἀπὸ τινὰ περιοδείαν εἰς τὰς ἐπαύλεις μου, λαμβάνω τὸ ἐξῆς γραμματίον·

» Κύριε,

» Εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ οἴκου σας καὶ εἰς ἀπόστασιν ἐνὸς τετάρτου τῆς ὥρας ἀπὸ τῆς κωμοπόλεως τοῦ Σαμβλῦ, ὑπάρχει στέγη τις ἐρειπωμένη καὶ ἐγκαταλελειμμένη.

« Λάβετε τὴν καλωσύνην νὰ ἔλθετε ἐνταῦθα μόνος, ἀπὸ

τάς τρεῖς πρὸς τὰς τέσσαρας ὥρας μετὰ μεσημβρίαν, οἵτις ἔχουν ἅσας διακοινώσωσιν οὐσιῶδές τι ἐκ μέρους παλαίου τινος φίλου σας, ἴσως δὲ καὶ νὰ σᾶς ζητήσωσι μεγίστην τινὰ ὑπηρεσίαν.

» Ἐρειδόμενοι ἐπὶ τῆς εὐαισθησίας τῆς ψυχῆς σας, εἶναι βέβαιοι ὅτι θέλετε ἔλθει.»

Ὁ γραφικὸς χαρακτὴρ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης μὲ ἦτον ἄγνωστος· ἠρώτησα πόθεν εἶχον αὐτὴν τὴν γραφὴν, καὶ μὲ ἀπεκρίθησαν ὅτι μικρὸς τις χωρικὸς τὴν εἶχε φέρει καὶ ἀνεχώρησεν, ἐπειδὴ τὸν εἶχε πληρώσει διὰ τὸν κόπον τοῦ ἐκεῖνος ὅστις τὴν ἔδωκεν εἰς αὐτόν.

Ἡ περιέργειά μου διηγέρθη ἐκ τοῦ μυστηριώδους τρόπου τῆς προσκλήσεως ταύτης· ἐσυλλογίσθην τίς ἄρα γε νὰ ἦτον ὁ γράψας, καὶ τί ἠδύνατο νὰ μὲ θέλῃ, πλὴν δὲν ἠδυνήθην νὰ μαντεύσω τίποτε.

Μοῦ ἦλθεν εἰς τὸν νοῦν ἡ Καισαρίνη, περὶ τῆς ὁποίας πρὸ δύο ἐτῶν δὲν εἶχα ἀκούσει πλέον τίποτε· εἶπα ὅτι ἴσως ἐξ αὐτῆς προήρχετο ἡ πρόσκλησις· ἐν ἐνὶ λόγῳ, ἐπρόσμεινα ἀνυπομόνως νὰ ἔλθουν αἱ ὥραι τρεῖς. Πρὸς τὰς τέσσαρας, κατηνύνην πρὸς παλαιάν τινα ἔπαυλιν ἐρειπωμένην, ἣτις τῶνόντι ἔκειτο σχεδὸν περὶ τὸ ἡμισυ τοῦ δρόμου μεταξὺ τῆς κωμοπόλεως Σαμβλῦ καὶ τῆς Ῥιβαλλιέρης.

ΚΕΦ. Ζ΄.

Πλησιάσας εἰς τὸ μέρος ὅπου μὲ προσεκάλεσαν, παρετήρησα ὑπὸ ἄλλος τι ἐξ ἰτεῶν, κείμενον πλησίον τῶν ἐρειπίων, ἄνθρωπον καθήμενον ἐπὶ μιᾶς πέτρας καὶ ἔχοντα τὸν πῖλον ἀποτεθειμένον παρὰ τοὺς πόδας του, καὶ τὴν κεφαλὴν στηριγμένην ἐπὶ τῆς μιᾶς τῶν χειρῶν, ὡς ἂν ἦτο βυθισμένος εἰς σκέψεις. Εἰς τὸν θόρυβον τῶν βημάτων μου, ἠγέρθη καὶ ἦλθεν εἰς προὔπαντήσιν μου. Ἦτον ἄνθρωπός τις ὑψηλός, πεντήκον-

τα ἕως πεντήκοντα καὶ πέντε ἐτῶν· ἡ κόμη του λευκὴ, αἱ ὀφρύς του μελαναὶ, τὸ πρόσωπον ἀνοικτὸν, τὸ ἦθος εὐτολμον, ἡ ἐνδυμασία σεμνή.

— Εἰς τὸν Κ. Φερνάνδον Δουπλέσιον ἀξιοῦμαι τῆς τιμῆς νὰ ὁμιλῶ; με λέγει.

— Μάλιστα, κύριέ μου· εἰσθε βέβαια ὁ γράψας μοι αὐτὸ τὸ γραμματίον;

Καὶ ἔδειξα τὸ γραμματίον εἰς αὐτόν.

— Εἶμαι ἐγὼ, κύριε· καὶ νὰ σᾶς εἴπω διατί δὲν ἐπαρουσιάσθην εἰς τὸν οἶκόν σας, καθὼς καὶ ποῖος εἶναι ὁ φίλος περὶ τοῦ ὁποίου σᾶς ἀνέφερα. Ὁ φίλος αὐτός... εἶναι ὁ Ἰωάννης Ραϋμόνδος...

— Ἀ! χαίρω, — ἀνέκραξα, εὐφρανθεὶς τῶντι ὅτι μετὰ τόσον καιρὸν ἐμάνθανα περὶ τοῦ Ἰωάννου. — αὐτὸ καὶ μόνον τὸ ὄνομα εἶναι, κύριε, μία ὅλη σύστασις διὰ σᾶς πλησίον μου.

— Δὲν με γνωρίζετε, κύριε Φερνάνδε; με λέγει ὁ ἄγνωστος μετὰ τινὰ σιωπὴν, ἀτενίσας πρὸς ἐμέ με προσήλωσιν.

Ἀμυδρά τις ιδέα ἦλθεν εἰς τὴν μνήμην μου ὅταν παρετήρησα μετὰ προσοχῆς πλειότερας τὸν ἄνθρωπον, πλὴν τόσον συγκεχυμένη ἦτον ἡ ιδέα αὕτη, ὥστε ὑπῆρξεν ἀνωφελής.

— Ὁχι, κύριε, τὸν λέγω, νομίζω ὅτι δὲν σᾶς εἶδα ποτὲ... καὶ ὁμῶς...

— Καὶ ὁμῶς, ἤδη συνηντήθημεν δις, κύριε Φερνάνδε· ἀλλ' εἶναι ἔκτοτε περίπου ἑνδεκα χρόνοι... εἰς τὸν οἶκον τῆς μητρὸς τοῦ Ἰωάννου Ραϋμόνδου.

— Ὀνομάζεσθε Σαρπεντιέρης! ἀνέκραξα. Εἰσθε σεῖς ὅστις διὰ τῆς εὐτολμίας σας, διὰ τῆς ἀταραξίας, καὶ διὰ τῆς συμβοηθείας τῶν φίλων σας, ἐσώσετε ἀπὸ τὴν λαιμητόμον τὸν θεῖον τοῦ Ἰωάννου... Ἀ! εἶμαι εὐτυχὴς ὅτι δύναμαι νὰ σφίγξω τὴν χεῖρα ἐνὸς ἀνθρώπου ὡσὰν ὑμᾶς!

Καὶ ἐνθυμηθεὶς τὴν ἀφοσίωσιν τοῦ Σαρπεντιέρου, τὴν τόσον θαυμασίαν εἰς τὴν ἡρωϊκὴν αὐτῆς ἀπλότητα, ἔσφιγξα τὴν χεῖρά του ἀπὸ καρδίας· ἔπειτα ἠσθάνθην συστολὴν καρδίας ἀνεπολήσας κατὰ νοῦν, ὅτι ἐγὼ εἶχα γίνει ἡ ἀκούσιος αἰτία τῆς κρατήσεως τοῦ θεῖου τοῦ Ἰωάννου καὶ τῆς μητρὸς του.

Ἰδὼν με οὕτω περίλυπον ὁ Σαρπεντιέρης, ἐμάντευσε βέβαια τὴν διάνοιάν μου, διότι μ' εἶπε διὰ τῆς τραχείας του φωνῆς·

— Ἀ! κύριε Φερνάνδε, ἀφήσετε, μὴν ἐνθυμεῖσθε πλέον ἐκείνους τοὺς καιροὺς! τὸ κακὸν ἐκεῖνο ἐδιορθώθη... Ἦσθε τότε παιδί· ἔφυγαν λόγοι τινὲς ἀπὸ τὰ χεῖλη σας χωρὶς νὰ ἔχετε ἰδέαν τοῦ κινδύνου των· ὁ Ἰωάννης σὰς ἐσυγχώρησε δι' ἐκεῖνο πρὸ πολλοῦ.

— Εἷς τῶν ἐκ παιδικῆς ἡλικίας φίλων καὶ τοῦ Ἰωάννου καὶ ἐμοῦ, ὁ Ὑάκινθος Δουράνδος, μὲ εἶχεν εἰπεῖ ὡσαύτως ὅτι ὁ Ραϋμόνδος δὲν ἔτρεφε τὴν ἐλαχίστην πρὸς ἐμὲ μνησικακίαν... Κατὰ δυστυχίαν, ὁ Ὑάκινθος ἀπέθανεν, — εἶπα μὲ νέαν συστολὴν καρδίας, — καὶ μόνος ἐκεῖνος ἠδύνατο νὰ μὲ σχετίσῃ ἐκ νέου μετὰ τοῦ Ἰωάννου· πλὴν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ φίλου μας, ἀπεδήμησα, ἔπειτα ἐνυμφεύθην, καὶ δὲν ἔλαβα ἔκτοτε κάμμίαν περὶ τοῦ Ἰωάννου εἰδήσιν. Σὰς εὐχαριστῶ λοιπὸν, κύριε Σαρπεντιέρη, διπλασίως, πρῶτον διότι θέλετε μὲ εἰπεῖ νέα περὶ τοῦ ἀρίστου τῶν φίλων τῆς παιδικῆς ἡλικίας μου, καὶ δεύτερον διότι θέλετε μὲ καθυποβάλλει κατὰ τί δύναμαι νὰ τὸν εἶμαι χρήσιμος.

— Δύνασθε νὰ τὸν σώσετε... καὶ αὐτὸν... καὶ τὴν μητέρα του, κύριε Φερνάνδε.

— Τὴν μητέρα του; Τί λέγετε;... Πῶς! τί τοὺς συνέβη;

— Κύριε Φερνάνδε, ὑπέλαβεν ὁ Σαρπεντιέρης προσηλώσας ἐπ' ἐμοῦ τὸ βλέμμα του· ἡ εὐγενία σας ὑπὴρξετε ἀκόλουθος καὶ σωματοφύλαξ τοῦ βασιλέως... Εἷσθε τοῦ κόμματος τοῦ βασιλικοῦ, ἐξ οὗ καὶ ἀποδεικνύεται ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ εὕρισκωνται ἀξιότιμοι ἄνθρωποι εἰς ὅλα τὰ κόμματα...

— Ναί, κύριε Σερπεντιέρη, εἶμαι τοῦ βασιλικοῦ κόμματος... χωρὶς ὅμως νὰ προσωθῶ τὰς πολιτικάς μου δοξασίας μέχρι τῆς ὑπερβολῆς...

— Ἐστω, κύριε Φερνάνδε· ἀλλ' εἷσθε τέλος πάντων βασιλικός... Λοιπόν! βασιλικὸς ὢν ἠθέλετε δώσει ἄσυλον εἰς τὸν Ἰωάννην... τὸν δημοκράτην; Διατρέχει κίνδυνον θανάτου, καὶ τὴν ὥραν ταύτην καταδιώκεται, καθὼς καὶ ἡ μήτηρ του καὶ ἐγώ, ἀπὸ τὴν ἀστυνομίαν τοῦ Καρόλου Ι'.

Ἡ φανέρωσις αὕτη τοῦ Σαρπεντιέρου μ' ἔβαλεν εἰς δεινὴν περὶ τῆς τύχης τοῦ τε Ἰωάννου καὶ τῆς μητρός του ἀνησυχίαν· ἀλλ' ἐνταυτῷ ἠσθάνομην εἶδος γενναίας χαρᾶς συλλογιζόμενος ὅτι ἠδυνάμην νὰ πράξω τι πρὸς τὸ νὰ λησμονηθῇ τὸ κακὸν τὸ ὁποῖον εἶχα προξενήσει ἄλλοτε· διὸ καὶ εἶπα μετὰ κατανύξεως καὶ ἐνθουσιασμοῦ·

— Κύριε Σαρπεντιέρη, καὶ μόνον διὰ τὴν παλαιὰν φιλίαν μου μὲ τὸν Ἰωάννην εἶχα χρέος νὰ προσπαθῶσω παντοίοις τρόποις νὰ τὸν σώσω· πολὺ μᾶλλον ἀφοῦ, ὡς γνωρίζετε, τὸν ἔγινα πρόξενος ὡς ἐκ τῆς ἀκριτομυθίας μου τόσων δυστυχημάτων... ἀφοῦ τὸν εἶχα φέρει εἰς τόσον τρομερὸν κίνδυνον...

— Καλὰ, καλὰ, κύριε Φερνάνδε, — μὲ λέγει ὁ Σαρπεντιέρης λαβὼν τὴν χεῖρά μου, ἐνῶ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του ἐφάνη τὸ δάκρυ· — ὁ Ἰωάννης δὲν ἠπατήθη στηριχθεὶς εἰς τὰ αἰσθήματα σας...

— Ἀλλὰ ποῦ εἶναι; τί τὸν συνέβη; διατί καταδιώκεται, καθὼς καὶ ἡ μήτηρ του;

— Ὁ Ἰωάννης εἶναι ἀρχηγὸς μιᾶς τῶν μυστικῶν ἐταιριῶν μας. Ἐπρόκειτο νὰ ἐκραγῇ ταῦτοχρόνως εἰς τοὺς Παρισίους, εἰς τὸ Λυὸν, εἰς τὴν Γρενόβλην, εἰς τὴν Δίλλην καὶ εἰς τὸ Μέζον μεγάλη τις δημοκρατικὴ στάσις. Συνέβη ὅμως προδοσία καὶ ἡ συνωμοσία ἀνεκαλύφθη ὑπὸ τῆς ἀστυνομίας· ὅπου εἶχομεν ὀπλαφυλαγμένα ἐκρατήθησαν· συνελήφθησαν τμηματάρχαι τινές, διεκόπη ἡ ἀλληλογραφία, τὰ πάντα χωρὶς τελείως νὰ γίνῃ θόρυβος, διὰ νὰ μὴ φανῇ σημαντικὴ ἢ ὑπόθεσις· ἀγαθὴ τύχη... (διότι ἀπέβη εἰς καλὸν), ἀγαθὴ τύχη, ὁ Ἰωάννης, ὅκτῳ ἡμέρας πρὸ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς συνωμοσίας, εἶχε πληγῇ βαρέως...

— Ὁ πτωχὸς ὁ Ἰωάννης! Καὶ πῶς;

— Εἶχεν ἔλθει εἰς μονομαχίαν μ' ἓνα ἀξιωματικὸν τῆς ἐλθετικῆς φρουρᾶς, διὰ τινὰ ἔριδα πολιτικὴν...

— Καὶ πῶς εἶναι τώρα ὁ Ἰωάννης;

— Εἶναι πολὺ κακά. Καταλαμβάνετε, κύριε Φερνάνδε, νὰ εὑρεθῇ ἀναγκασμένος νὰ δραπετεύσῃ, νὰ κρυφθῇ, καὶ νὰ ἔχῃ καὶ μίαν βαρεῖαν πληγὴν κατάστηθα, μίαν πληγὴν ἀπὸ

σπαθί... ἥτις χρειάζεται πολλήν περιποίησιν διὰ τὴν θεραπείαν.

— Καὶ ἡ κυρία Ραϋμόνδου! Πῶς ἔτοχε νὰ εὐρεθῇ καὶ ἐκείνη ἐνοχοποιημένη;

— Πιστεύετε ποτὲ ὅτι ἡ κυρία Ραϋμόνδου ἤθελεν ἀφήσῃ τὸν υἱὸν τῆς νὰ διακινδυνεύσῃ τὴν κεφαλὴν του, χωρὶς νὰ διακινδυνεύσῃ καὶ αὐτὴ τὴν ἰδικήν της;

— Τί μὲ λέγετε! ἡ κυρία Ραϋμόνδου ἐγνώριζε τὴν συνωμοσίαν;

— Ἦτον ἡ ψυχὴ τῆς συνωμοσίας! ναὶ, αὐτὴ, μὲ τὴν γλυκεῖαν φωνήν της καὶ τὸ ἀγγελικὸν εἶδός της! Συνηθροίζοντο εἰς τὸν οἶκόν της καὶ συνεσκέπτοντο· ἔδιδεν ὅ,τι ἠμπόρει διὰ ν' ἀγοράσωσιν ὅπλα καὶ πυρίτιδα· ἐνθουσίαζε τοὺς χλιαροὺς, ἐμετρίαζε τὴν ζέσιν τῶν λίαν ἐξημμένων, ἐπράϋνε τὰς διχονοίας, μᾶς συνῆπτε πάντοτε ὑπὸ τὸ κοινὸν καὶ ἱερὸν σύνθημα διὰ τῶν συμβιβαστικῶν λόγων της· ὅχι· δὲν εἶναι, ἔλεγεν, ἄξιοι νὰ πολεμήσωσιν ὑπὲρ ἐλευθερίας ὅσοι δὲν φαίνονται μεγάλοι κατὰ τὴν καρδίαν, κατὰ τὴν αὐταπάρνησιν, καὶ ἀφροσύσιν.

— Ἀ! τοιαύτην πάντοτε τὴν ἐθεώρησα ἐκείνην τὴν γυναῖκα! εἶναι μία γυνὴ τῆς ἀρχαίας Ρώμης!—ἀνέκραξα.—Καὶ πῶς ἠδυνήθη νὰ διαφύγῃ τὴν καταδίωξιν;

— Ὅταν ὁ Ἰωάννης ἐπληγώθη, ὁ ἰατρὸς εἶχεν εἰπεῖ ὅτι αἱ συνέπειαι τῆς πληγῆς ἠδύναντο νὰ ἀποβῶσι κινδυνωδέσταται, ἂν ὁ πάσχων δὲν ἀφίνετο εἰς παντελῆ ἀταραξίαν σώματος καὶ πνεύματος· τότε λοιπὸν ἡ κυρία Ραϋμόνδου ἐπῆρε τὸν υἱὸν της καὶ ἐπῆγεν εἰς τὰς Σκαύας, (Sceaux) διὰ νὰ τὸν ἐπιμεληθῇ, χωρὶς νὰ εἰπῇ εἰς κανένα ἄλλον, παρὰ εἰς ἐμὲ, ποῦ ἀπῆρχετο μὲ τὸν Ἰωάννην· ἄνευ τούτου, οἱ φίλοι μας ἤθελαν ἔλθει νὰ τὸν ἰδοῦν, ἤθελαν ἀναφέρει ἐμπρὸς τοῦ περὶ τοῦ κινήματος τὸ ὁποῖον ἔμελλε νὰ γίνῃ προσεχῶς, καὶ αὐτοὶ οἱ λόγοι ἤθελαν διαταράξει τὸν Ἰωάννην. Διὰ τοῦτο λέγω, ὅτι ἡ πληγὴ ἐκείνη ὑπῆρξε διὰ καλὸν, διότι ὅταν ἡ ἀστυνομία ἐπῆγε καὶ ἐπάτησε τὸν οἶκον τῆς κυρίας Ραϋμόνδου, δὲν ᾔφηνεν ἐκεῖ μέσα κανένα· ἐπῆρεν ὅμως ὅλα τὰ χαρτία, ὅπλα ὅσα ὑπῆρχαν, πολεμεφόδια, κτλ. Μαθὼν τὰ πράγματα ἀπὸ ἓνα τῶν ἀνθρώπων μας, λαμβάνω ἓνα ἵππον, τρέχω μ' ὅλην τὴν

ταχύτητα, καίεις ἡμίσειαν ὥραν φθάνω εἰς τὰς Σκαύας καὶ διακοινώνω τὰ πάντα εἰς τὸν Ἰωάννην καὶ εἰς τὴν μητέρα του. Τὸ ταχυδρομικὸν ὄχημα τῆς Ὁρλεάνης διέβαινεν ἀπὸ τὸ Βασιλίσσης Βουργον εἰς τὰς ἑπτὰ ὥρας τῆς ἑσπέρας. Καταπεῖθω τὴν κυρίαν Ραϋμόνδου ν' ἀναχωρήσῃ ὁμοῦ μετὰ τὸν Ἰωάννην, μολονότι ἀκόμη ἀσθενῇ· ἔτυχεν ἡ καλή μας τύχη νὰ εὑρεθοῦν θέσεις εἰς τὸ ταχυδρομικὸν ὄχημα. Τὴν ἄλλην ἡμέραν τὸ πρωῒ, φθάνομεν εἰς τὸν τελευταῖον σταθμὸν πρὸ τῆς Ὁρλεάνης· ἐκεῖ, καταβαίνομεν, καὶ ἀφίνομεν ἐπίτηδες ν' ἀπέλθῃ ἐκεῖνο τὸ ὄχημα· διότι δὲν εἴχαμεν διαβατήρια, καὶ ἂν ἐπροχωρούσαμεν ἕως εἰς τὴν πόλιν, ἐκεῖ ἤθελαν μᾶς τὰ ζητήσῃ.

— Καὶ τότε λοιπὸν τί ἐκάμετε;

— Ὁ Ἰωάννης ἔπασχε δεινῶς διὰ τὴν κόπωσιν τὴν ὡς ἐκ τοῦ δρόμου. Ἐμβαίνομεν εἰς ἓν ξενοδοχεῖον προφασισθέντες ὅτι ἔφυγε τὸ ὄχημα καὶ μᾶς ἄφησε. Λαμβάνομεν ἓνα θάλαμον· ἡ κυρία Ραϋμόνδου δένει τὴν πληγὴν τοῦ υἱοῦ της, ἔπειτα συμβουλευόμεθα τί τὸ πρακτέον. Νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τοὺς Παρισίους, ἦτο μέγας ὁ κίνδυνος. Οἱ φίλοι μας, πλησίον τῶν ὁποίων ἠδυνάμεθα νὰ ζητήσωμεν ἄσυλον, ἦσαν ἡ πεφυλακισμένοι ἢ ὑποπτοι. Ὁ Ἰωάννης ἔλεγε νὰ παραδοθῇ μόνος του, διὰ νὰ συμμερισθῇ τὴν τύχην τῶν συναδελφῶν μας.

— Ἦθελεν εἶσθαι ἀνωφελὴς ἡρωϊσμὸς, — εἶπα εἰς τὸν Σαρπεντιέρην· βέβαια ἡ μήτηρ του πρέπει νὰ κατεπολέμησεν αὐτόν του τὸν στοχασμόν.

— « Ἄν δὲν ἦσο πληγωμένος, τὸν εἶπε, καὶ ἐγὼ θὰ ἤμην τῆς γνώμης σου· ἀλλὰ νὰ σὲ ἀφήσω εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν, ἐνῶ ἡ πληγὴ σου βάλλει τὴν ζωὴν σου εἰς κίνδυνον, νὰ σὲ χωρισθῶ... διότι οὔτε θὰ μᾶς ἔβαλλαν βέβαια εἰς τὴν ἰδίαν φυλακὴν, αὐτὸ εἶναι ἀνώτερον τῶν δυνάμεών μου. »

— Γαλαίπωρος γυνή... Καὶ τότε λοιπὸν τί ἀπεφασίσετε;

— Εἰς τὸν θάλαμον ὅπου ἤμεθα, ἔτυχεν νὰ ὑπάρχῃ εἰς τὸν τοῖχον ἓνας χάρτης γεωγραφικὸς τῆς Γαλλίας. Ὁ Ἰωάννης, ὅστις ἦτον ἐξαπλωμένος εἰς τὴν κλίνην καὶ ἐπειρᾶτο νὰ μειδιᾷ διὰ νὰ μᾶς καθησυχάζῃ, μετὰ παρακαλεῖ ν' ἀποκρεμάσω τὸν χάρτην ἐκεῖνον, καὶ ἰδοὺ καὶ οἱ τρεῖς καθήμεθα καὶ ζη-

τοῦμεν ποῖον δρόμον ἡδυνάμεθα ν' ἀκολουθήσωμεν. Ἐκεῖ, ὁ Ἰωάννης, ἐνῶ παρετήρει ἐντὸς τοῦ χάρτου, μᾶς δεικνύει τὴν πόλιν *Καστελορόσσον* (Châteauroux)... — Εἰς αὐτὴν τὴν πόλιν πλησίον, μᾶς λέγει, εἶναι ὁ ἐξοχικὸς πύργος τοῦ Φερνάνδου, εἰς τὸ βάθος τοῦ Βερρύ, εἰς ἓν μέρος ἐρημικόν... ὅπου ζῇ ἀφότου ἐνυμφεύθη, ὡς φιλόσοφος.»

— Ἦξευρε λοιπὸν ὁ Ἰωάννης ὅτι ἐνυμφεύθη;

— Τὸ ἤξευρε· μία φίλη τῆς μητρός του γνωρίζει μίαν φίλην τῆς οἰκογενείας τῆς συζύγου σας· ἐξ ἐκείνης λοιπὸν ἔμαθε πρότινος καιροῦ ὅτι ἐζούσατε ἐδῶ μεμακρυσμένος ἀπὸ τὴν κοινωνίαν. Ὅταν ἤκουσε τὸν υἱὸν τῆς νὰ ἀναφέρῃ περὶ τῆς ἐρημικῆς διαμονῆς σας εἰς τὸ βάθος τοῦ Βερρύ, ἡ κυρία Ραϋμόνδου, — Ἀληθινὰ, εἶπε, διατί νὰ μὴν ἀπευθυνθῶμεν εἰς τὸν φίλον σου ἐκεῖνον; Ἐνα καιρὸν ἐφάνη ἀπερίσκεπτος καὶ ἀκριτόμυθος ἐπειδὴ ἦτο καὶ παιδί, ἀλλ' ἀπὸ τὴν μετάνοιάν του ἀκολουθῶς ἀπεδείχθη ὅτι εἶχεν ἀγαθὴν τὴν ψυχὴν... Εἶναι ἄνθρωπος μὲ χαρακτῆρα· διατί νὰ μὴ ζητήσωμεν πλησίον του ἄσυλον, μόνον ἕως νὰ ἰατρευθῇ ἐντελῶς; Τί λέγεις, Σαρπεντιέρη καὶ σύ; στρέφεται καὶ μ' ἐρωτᾷ.

— Εἰς τὴν κατάστασιν, ἀποκρίνομαι, ὅπου εὐρίσκεται ὁ Ἰωάννης, δὲν θὰ ἐμπορεῖ νὰ ὑποφέρῃ διὰ πολὺν καιρὸν ὥσάν αὐτῇ; τῆς νυκτὸς τοὺς κόπους καὶ τὰς ἀνησυχίας, καὶ ἂν ὁ Κ. Δουπλέσιος ἔστεργε νὰ τὸν δώσῃ ἄσυλον, αὐτὸ θὰ ἦτο τὸ καλλήτερον.

— Καὶ ὁ Ἰωάννης, τί εἶπεν εἰς αὐτὴν τὴν πρότασιν; ἠρώτησα τὸν Σαρπεντιέρην μὲ παλμούς· ἐλπίζω ὅτι δὲν ἐδίωτασε περὶ ἐμοῦ οὔτε στιγμὴν.

— Βέβαια... διότι εὐθὺς εἶπε· — «Τὸν Φερνάνδον τὸν κρίνω ἐκ τῆς καρδίας μου· μολονότι ἐκεῖνος εἶναι βασιλικὸς, ἂν αὖριον ἤρχετο καὶ μ' ἐζήτει ἄσυλον, ἤθελα τὸ δώσῃ εἰς αὐτὸν καὶ μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς μου.»

— Εὖγε, Ἰωάννη μου! ἀνέκραξα πλήρης συγκινήσεως· — σ' εὐχαριστῶ ὅτι ἔκρινες τὴν καρδίαν μου ἐκ τῆς ἰδικῆς σου ὄχι, ὄχι, δὲν ἠπατήθης!

— Ἀφοῦ ἐσχηματίσαμεν τοιοῦτοτρόπως τὸ σχέδιό μας,

ἔπεινέλαβεν ὁ Σαρπεντιέρης, ἔπρεπε ν' ἀναχωρήσωμεν διὰ τὸ Καστελορόσσον, ἀπὸ δρόμους ὅσον τὸ δυνατόν πλαγίους καὶ ἐρημικούς. Κράζει λοιπὸν ἡ κυρία Ραῦμόνδου τὸν ξενοδόχον, καὶ τὸν λέγει, — ὅτι ὁ υἱὸς τῆς ἔπασχεν ἀπὸ στηθικὴν ἀσθένειαν καὶ ἡ πολλὴ κίνησις καθὼς καὶ ἡ ταχύτης τῶν δημοσίων ὀχημάτων πολὺ τὸν ἔελαπταν· διὰ τοῦτο ἐπεθύμει νὰ εὑρίσκειν ὄχημά τι ἰδιωτικόν, καὶ μὲ αὐτὸ νὰ ἐπηγαίναμεν ἡσυχῶς πρὸς τὰ μέρη τοῦ Καστελορόσσου· εἰς τοιαύτην δὲ περίστασιν ἐπλήρωνε καλὰ τὸ ὄχημα· ἃς ἦτο καὶ ἀπλοῦν ἀμάξιον, φθάνει νὰ ὑπῆρχε σκεπασμένον ὅπωςδῆποτε, καὶ νὰ ἦναι μέσα ὁ υἱὸς τῆς ἐξαπλωμένος μὲ ὅλην τὴν τὴν ἀνεσιν. — Μετὰ δύο ὥρας, μᾶς κῦρεν ὁ ξενοδόχος ἐν ἀπλοῦν ἀμάξιον μὲ μόνον ἐν κάθισμα εἰς τὰ ἐμπρὸς, καὶ μ' ἐν στῶμα εἰς τὸ βάθος· σκεπασμένον ὅμως καλὰ, καὶ ἐξευγμένον εἰς ἐν καλὸν ἄλογον, δυνάμενον νὰ διατρέξῃ καὶ δέκα καὶ δώδεκα λεύγας τὴν ἡμέραν. Ἐμελλε κατ' ἀρχὰς νὰ μᾶς φέρῃ εἰς ἀπόστασιν τεσσάρων ἢ πέντε λευγῶν πέραν τῆς Ὀρλεάνης, χωρὶς νὰ σταθῇ καθ' ὁδόν.

Ὁ ἀμαξηλάτης μας ἔτυχε νὰ ἦναι ἓνας παλαιὸς στρατιώτης. Ὡμιλούσαμεν μὲ αὐτὸν καθ' ὁδόν, καὶ εἶδα μετὰ μιᾶς ἢ δύο ὥρῶν συναναστροφὴν, ὅτι ἦτον ἓνας ἐξαίρετος ἄνθρωπος· πολλὴν συμπάθειαν ἐλάμβανε διὰ τὰς φροντίδας τῆς κυρίας Ραῦμόνδου πρὸς τὸν υἱὸν τῆς. Χωρὶς νὰ ἐξηγηθῶ εἰς αὐτὸν τελείως τίνες ἡμεθα, τὸν εἶπα ὅτι πολὺ συμφέρον εἶχαμεν νὰ ρηθῶμεν εἰς τὸ Καστελορόσσον διὰ τῆς ἐρημικωτέρας ὁδοῦ. Ἐμῶνκεν ἀμέσως εἰς τὸ νόημα καὶ μὲ ἀπεκρίθη· — «Μεῖνετε ἡσυχος καὶ γνωρίζω καλὰ αὐτὰ τὰ μέρη· ὑπῆρξα καιρὸν πολὺν ταχυδρόμος μεταξὺ Ὀρλεάνης καὶ Βιερζῶνος. Κόπτομεν τώρα τὸν δρόμον ἀπὸ ἓνα στενάδι ἐδῶ κοντὰ, καὶ οὕτως ἀποφεύγομεν ὅλας σχεδὸν τὰς πόλεις, καὶ κοιμώμεθα ὅλον εἰς κουτσοχώρια.» — Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐφθάσαμεν χθὲς τὴν ἑσπέραν εἰς ἀπόστασιν δύο λευγῶν ἀπὸ τὸ Καστελορόσσον. Ὁ ἀμαξηλάτης μας, διὰ τὸ φρονιμώτερον, ἐπῆγε μόνος εἰς αὐτὴν τὴν πόλιν καὶ ἐπληροφορήθη ποῦ ἔκειτο τὸ ὑποστατικόν σας, μᾶς ἔφερε δὲ καὶ ἐν ἄλλο ὄχημα ἀγοραῖον, μὲ τὸν

ὁποῖον ἤλθαμεν σήμερον τὸ πρωῒ εἰς τὸ Σαμβλῦ, χωρὶς νὰ περάσωμεν ἀπὸ τὸ Καστελορόσσον, ὅπου ἐφοβούμεθα μὴ μᾶς ζητήσωσι διαβατήρια.

— Καὶ ὁ Ἰωάννης... μὲ τὴν πληγὴν του, πῶς ὑπέφερε τὸν δρόμον;...

— Ἀ! κύριε Φερνάνδε, δὲν τολμῶ νὰ τὸ εἶπω εἰς τὴν κυρίαν Ραϋμόνδου... ὅμως πολὺ μὲ φοβίζει ἡ κατάστασις τοῦ Ἰωάννου. Δὶς ἢ τρεῖς εἶδα τὰ χεῖλη του βαμμένα ἀπὸ αἷμα... καὶ κατώρθωσε νὰ κρύψῃ ἀπὸ τὴν μητέρα του τὰ κακὰ αὐτὰ συμπτώματα.

— Ὁ πτωχὸς ὄνερς!... ἐκ τοῦ πολλοῦ κόπου ἴσως. Κατ'εὐτυχίαν εἶναι εἰς τὸ τέρμα τῆς ὁδοιπορίας του. Πλὴν διατί νὰ μὴν ἔλθετε, κύριε Σαρπεντιέρη, κατ'εὐθεΐαν εἰς τὸν οἶκόν μου, ἀντὶ νὰ μὲ μηνύσετε πρῶτον νὰ ἔλθω ἐδῶ;

— Εἰς τὸ Σαμβλῦ ἔμαθα ποῦ κεῖται ὁ πύργος σας· ἐκεῖ δὲ ἐρχόμενος παρετήρησα αὐτὸ τὸ ἐρείπιον. Ἐσυλλογίσθην, ὅτι ἂν ἀκολουθῶς χρειασθῇ νὰ ἐμφανισθῶ εἰς τὸν οἶκόν σας διὰ τίποτε ἀνάγκην τοῦ νὰ εἰδοποιήσω τὸν Ἰωάννην καὶ τὴν μητέρα του, εἶναι ἴσως φρονιμώτερον νὰ μὲ ἴδωσιν οἱ οἰκεῖοί σας τότε κατὰ πρώτην φοράν· ἐπροτίμησα λοιπὸν νὰ σᾶς γράψω μᾶλλον, διὰ νὰ ἔλθετε ἐδῶ ἢ εὐγενία σας.

— Λοιπὸν ὁ Ἰωάννης καὶ ἡ μήτηρ του εἶναι εἰς τὸ Σαμβλῦ, — εἶπα εἰς τὸν Σαρπεντιέρην, ἀφοῦ ἱκανὴν ὥραν ἐσχέφθην ποῖος ἦτον ὁ καταλληλότερος τρόπος τοῦ νὰ σώσω αὐτοὺς τοὺς πολιτικούς φυγάδας. — Πλὴν νὰ τοὺς κρύψω εἰς τὴν Ῥιβαλλιέρην εἶναι ἀδύνατον· οἱ ὑπηρέται πρέπει νὰ μάθουν τὸ μυστήριον, καὶ δὲν εἶμαι ἀρκετὰ βέβαιος περὶ τῆς ἐχεμυθίας των· δὲν τολμῶ νὰ πράξω μίαν ἀπερিসκεψίαν· νὰ διακυβεύσω τὴν ἀσφάλειαν τῶν ἀνθρώπων...

— Κατὰ τοῦτο ἔχετε δίκαιον, κύριε Φερνάνδε, ἀλλὰ πῶς λοιπὸν νὰ γίνῃ;

— Ξεύρετε τί λέγω; νὰ δεχθῶ φανερά τὸν Ἰωάννην καὶ τὴν μητέρα του, ὡς φίλους οἵτινες ἤλθαν νὰ διατρίψουν ὀλίγον καιρὸν εἰς τὸν ἐξοχικόν μου οἶκον. Μόνον πρέπει νὰ λάβω πλάστον τι ὄνομα.

— Ἐκ πρώτης ὄψεως, κύριε Φερνάνδε, αὐτὸ τὸ μέτρον δὲν φαίνεται φρόνιμον· πλὴν στοχάζομαι ὅτι εἶναι κατὰ βάθος τὸ καλλήτερον· ἡ εὐγενία σας εἴσθε ἐγνωσμένος εἰς τὸν τόπον ὡς βασιλικός· δὲν θὰ ἔλθουν βέβαια εἰς τὸν οἶκον τὸν ἰδικόν σας νὰ ἰδοῦν ἂν ἔχετε κρυμμένους δημοκράτας συνωμότας.

— Καὶ πρὸς περιστοτέραν μάλιστα ἀσφάλειαν, λέγω διακόψας τὸν Σαρπεντιέρην, ἂν ἡ κυρία Ραϋμόνδου δὲν αἰσθάνεται πρὸς τοῦτο ἀπέχθειαν, ἤθελεν ἀποτρέψει πᾶσαν ὑπόψιν ἂν ἐλάμβανεν ὅχι μόνον ἐν πλαστὸν ὄνομα, ἀλλὰ καὶ τίτλον τινα, καθὼς παραδείγματος χάριν κομήσσης ἢ μαρκεσίας... καὶ ἀκόμη... θέλω προχωρήσει καὶ περαιτέρω, — ἐπρόσθεσα σκεπτόμενος· — διότι τέλος πάντων, ἂν φρονοῦν ὅτι ὁ Ἰωάννης ἀνεχώρησεν ὁμοῦ μὲ τὴν μητέρα του, αἱ ὁδηγίαι αἵτινες ἐδόθησαν ἀπὸ τὴν ἀστυνομίαν πρὸς ἀνακάλυψίν των πρέπει νὰ ᾔναι κατὰ συνέπειαν...

— Βέβαια, βέβαια, κύριε Φερνάνδε, ἐπειδὴ γνωρίζουν ὅτι ἡ μήτηρ καὶ ὁ υἱὸς παντεῶς εἶναι ἀχώριστοι.

— Προσέτι χρεωστῶ νὰ σᾶς εἶπω, κύριε Σαρπεντιέρη, ὅτι μ' ὅλην τὴν ἐρημικὴν θέσιν τῆς κατοικίας μου, γνωρίζουν πάντοτε εἰς τὸ Σαμβλῦ, καὶ διὰ τοῦ Σαμβλῦ εἰς τὸ Καζελορόσσον, πᾶν ὅ,τι συμβαίνει εἰς τὸν οἶκον μου, ἢ ἀπὸ τοῦς ὑπηρέτας οἵτινες πηγαίνουν εἰς τὴν κωμόπολιν, ἢ ἀπὸ τοῦς τροφοδότας, τέλος πάντων ἀπὸ τοῦς πηγαίνοντας καθημέραν καὶ ἐρχομένους. Ἄν λοιπὸν διεδίδετο εἰς τὰ περίξ ἡ φήμη ὅτι ὁ Κ. μαρκέσιος Δὲ Βερτέλ (παραδείγματος χάριν) καὶ ἡ κυρία μαρκεσία ἡ σύζυγός του, ὁμοῦ καὶ ὁ υἱὸς των, ἤλθαν εἰς τὸν πύργον τοῦ Κ. Δουπλεσίου, ὅπου ἔχουν σκοπὸν νὰ διατρίψουν μερικὸν καιρὸν, ποίαν σχέσιν ἤθελαν ἔχει αὐτὰ τὰ τρία πρόσωπα μὲ τὴν κυρίαν Ραϋμόνδου καὶ μὲ τὸν υἱόν της; κάμμιαν· ἤθελαν ἀποπλανήσαι ἐξαίρετα τὰς ἐρεῦνας τῆς ἐξουσίας, ἐγὼ νομίζω.

— Ἀριστα τὸ ἐσκέφθητε, κύριε Φερνάνδε. Μόνον τί; ὅτι δὲν βλέπω ποῖος θὰ παραστήσῃ τὸ πρόσωπον τοῦ μαρκεσίου.

— Σεῖς, κύριε Σαρπεντιέρη· σεῖς ὁ ἴδιος... ἂν συναινῇ ἡ κυρία Ραϋμόνδου· δὲν εἴσθε ψυχῇ καὶ σώματι ἀφωσιωμένος εἰς αὐτὴν καὶ τοῦς περὶ αὐτήν;

— Ναί, ἀρκετὰ ἀφωσιωμένος διὰ νὰ περάσω ὡς μαρκέσιος, ἂν εἶχα τὸ ἥθος ἐνὸς μαρκεσίου. Πλὴν, κύριε Φερνάνδε... δὲν εἶναι καὶ τοῦ παρόντος καιροῦ τὸ νὰ γελαῖ κανεὶς, πλὴν συλλογίζομαι πόσον κωμικὴν μορφήν θὰ τὴν χάμνω... ὅσάκις θὰ ἀκούω νὰ μὲ κράζουν μαρκέσιον.

— ὦ! ἀδελφέ· καταλαμβάνω πολὺ καλὰ ὅτι ὅλα αὐτὰ εἶναι παρατράγωδα πράγματα, πλὴν δύνανται νὰ σώσουν καὶ τὸν Ἰωάννην, καὶ τὴν μητέρα του, καὶ σᾶς, τίς οἶδεν ἀπὸ ποῖον κίνδυνον, καὶ τέλος πάντων νὰ δώσουν καιρὸν εἰς τὸν πτωχὸν αὐτὸν καὶ ἐξαίρετον φίλον νὰ ἰατρευθῇ τοῦλάχιστον, καὶ τότε γίνεται ἄλλη σκέψις, ἂν ἦναι χρεία· κατὰ τὸ παρὸν, τὸ οὐτιῶδες εἶναι νὰ λυτρώσωμεν τὸν Ἰωάννην ἀπὸ τοὺς κινδύνους καὶ κόπους τῆς ζωῆς ἐνὸς κατατρεχομένου ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν· ἤδη εἶναι θαῦμα ὅτι ἠδυνήθη νὰ ἔλθῃ ἕως ἐδῶ χωρὶς νὰ γνωρισθῇ. Ἄς κάμωμεν λοιπὸν κάθε δυνατὸν νὰ ὠφεληθῶμεν ἀπὸ τὴν καλὴν αὐτὴν περίστασιν. Ἄλλως τε, συμβουλευθῆτε καὶ τὴν κυρίαν Ραϋμόνδου· ἡ φρόνησίς της καὶ ἡ πρὸς τὸν Ἰωάννην στοργὴ θέλουν τὴν ὑπαγορεύσει πῶς συμφέρει νὰ πράξετε· χρεία ὁμῶς νὰ σπεύσετε, καὶ κατ' ἐμὴν ιδέαν, ἰδοὺ ποῖον δρόμον πρέπει ν' ἀκολουθήσετε· εἶναι τέσσαρες ὥραι· ἐντὸς εἴκοσι λεπτῶν φθάνετε εἰς τὸ Συμβλῦ.

— Πολὺ καλὰ!

— Κατελύσετε βέβαια εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τοῦ Λευκοῦ Σταυροῦ;

— Μάλιστα, κύριε Φερνάνδε.

— Ἐπιστρέψετε, ὑποβάλλετε τὸ σχέδιόν μου εἰς τὴν κυρίαν Ραϋμόνδου καὶ εἰς τὸν Ἰωάννην... Ἄν ἰδοῦν ὅτι ὑπάρχει τι ἀσύμφορον, ἢ ὅτι χρειάζεται τροποποίησίς τις, ἐπανέρχεσθε ἐδῶ, ὅπου ἐγὼ θὰ σᾶς προσμείνω μίαν ὥραν καὶ ἡμίσειαν, καὶ τότε πάλιν σκεπτόμεθα· ἂν, ἐκ τοῦ ἐναντίου, δὲν σᾶς ἴδω νὰ ἐπιστρέψετε, θέλω τὸ θεωρήσει ὡς σημεῖον ὅτι καὶ οἱ δύο ἐδέχθησαν τὸ σχέδιον, καὶ ἀπὸ τὰς ἑξ πρὸς τὰς ἑπτὰ ὥρας θέλω ἔλθῃ εἰς τὸ Συμβλῦ ἐντὸς τοῦ ὀχήματός μου. νὰ ζητήσω μὲ τρόπον παρρησιαστικὸν τὸν κύριον μαρκέσιον καὶ τὴν κυρίαν μαρκεσίαν Δέ Βερτέλ μετὰ τοῦ υἱοῦ των, καὶ νὰ

τοὺς φέρω εἰς τὸν οἶκόν μου. Ὅσον διὰ τὴν γυναῖκά μου, ἀφίνετε εἰς ἐμὲ τὰς ἀποχρώσας πρὸς αὐτὴν τροπολογίας, καθὼς καὶ πρὸς τοὺς ὑπηρέτας μου, διὰ πᾶν ὅ,τι ἡ ἀπροσδόκητος αὐτὴ ἄφιξις ἤθελε φανῇ παριςῶσα παράδοξον. Ἀλλως τε, θέλομεν συνεννοηθῇ καὶ μετὰ τὸν Ἰωάννην καὶ τὴν μητέρα του καθ' ὁδὸν, ἔτε θέλομεν μεταβαίνει ἀπὸ τὸ Σαμβλῦ εἰς τὸν πύργον μου.

— Ἐχετε μίαν γενναίαν καὶ ἀγαθὴν καρδίαν, κύριε Φερνάνδε... με λέγει ὁ Σαρπεντιέρης σφίγξας μετὰ συγκινήσεως τὴν χεῖρά μου. — Ἐπιστρέφω λοιπὸν εἰς τὸ Σαμβλῦ... Εἵμεθα καθ' ὅλα σύμφωνοι! ἂν εἰς μίαν ὥραν ἢ μίαν καὶ τέταρτον τὸ πολὺ, δὲν με ἰδῇτε νὰ ἐπιστρέψω, θέλει εἶσθαι σημεῖον ὅτι ἡ κυρία Ραϋμόνδου ἐνέκρινε τὸ σχέδιόν σας.

— Καὶ τότε λοιπὸν, μεταξὺ τῶν ἑξ καὶ ἑπτὰ ὥρῶν, με προσμένετε· θέλω ἔλθει καθὼς σᾶς εἶπα.

Καὶ ὁ Σαρπεντιέρης ἀπεμακρύνθη μετὰ σπουδῆς.

ΚΕΦ. Η΄.

Προσμένων τὴν ἐπιστροφὴν ἢ μὴ ἐπιστροφὴν τοῦ ἀπεσταλμένου τοῦ Ἰωάννου, κατ' ἀρχὰς μὲν ἠσθάνθη τὴν ἐκ τῆς ἐκπληρώσεως ἐνὸς καθήκοντος σεμνὴν ἐκείνην τῆς καρδίας ἀγαλλίασιν, καὶ νύχαρίστησα τὴν τύχην ὅτι ἐπαρουσιάσθη περίστασις νὰ διορθώσω κατὰ μέρος τὸ ὅποῖον ἐπροξένησα κακὸν ἄλλοτε· ἐνθυμούμην μετὰ μελαγχολικῆς συγκινήσεως τὴν πρώτην καὶ μόνην συνάντησίν μου μετὰ τῆς κυρίας Ραϋμόνδου, τῆς ἀξιολατρεύτου αὐτῆς γυναικὸς ἥτις με ἀφῆκεν ἐντύπωσιν ζωηροτάτην, οἷαν οἱ χρόνοι ἀντὶ νὰ ἐξαλείψωσιν ἐνεχάραξαν εἰς τὰ βάθη τῆς καρδίας μου· πόση λοιπὸν χαρὰ ὅτι μετὰ τόσα ἔτη, ἐγινόμην εἰς αὐτὴν τὴν γυναῖκα χρήσιμος κατὰ μέγα τί, καὶ ὅτι ἔμελλα τοιοῦτοτρόπως νὰ τὴν δώσω τεκμήριον τι ἐνὸς ἔρωτος τοῦ ὁποίου οὔτε ἔλαβεν οὔτε ἔμελλε νὰ λάβῃ γνῶσιν πώποτε!

Αἱ σκέψεις αὗται ἦσαν συνεπεῖς μετὰ τὴν γενναιότητα τῆς πρώτης ὁρμῆς τῆς καρδίας μου. Συναρπασθεὶς ἐξ ἀπροόπτου, διὰ νὰ εἶπω οὕτω, ἀπὸ τὴν φανέρωσιν τὴν ὁποίαν ὁ Σαρπεντιέρης ἤλθε καὶ μ' ἔκαμεν, ὑπεσχέθην καὶ ἐπρόσφερα τὴν συνδρομὴν μου, λησμονήσας πᾶσαν δευτέρου λόγου θεωρίαν· ἀφοῦ ὁμῶς μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Σαρπεντιέρου, κατηυνάσθη ὁ πρῶτος ἐνθουσιασμός τὸν ὁποῖον με εἶχεν ἐμπνεύσει ἡ ἀνάμνησις τῆς κυρίας 'Ραϋμόνδου, ἐσκέφθην ὠριμώτερον περὶ τῶν συνεπειῶν τῆς συνδρομῆς μου ταύτης, δηλαδή περὶ τῆς διημερεύσεως τοῦ 'Ιωάννου καὶ τῆς μητρὸς του εἰς τὸν οἶκόν μου, καὶ αἴφνης κατεπολιορκήθην ἀπὸ μυρίους δισταγμούς, θεωρήσας τὴν προσωπικὴν θέσιν μου.

Ἡ 'Αλβίνη ἐμελλε, ἐξ ἀνάγκης νὰ λάβῃ πολλὴν οἰκειότητα μετὰ τῆς κυρίας 'Ραϋμόνδου καὶ τοῦ υἱοῦ της· μολονότι ὁ ἀφελὴς ἐγωϊσμός μου με εἶχε τετυφλωμένον ὡς πρὸς τὸν τρόπον τοῦ ζῆν τὸν ὁποῖον ἐπέβαλλα εἰς τὴν γυναῖκά μου, μολονότι τὴν ἐφρόνουν ἀληθῶς ὡς τὴν εὐτυχεστέραν τῶν γυναικῶν, ἀγνοῶ ποῖον ἀκούσιον αἶσθημα δικαιοσύνης καὶ ἀληθείας με ἐπηγόρευε νὰ φοβοῦμαι τὴν περὶ τῆς θέσεως τῆς 'Αλβίνης κρίσιν τῆς κυρίας 'Ραϋμόνδου, μιᾶς γυναικὸς τοιοῦτου χαρακτῆρος καὶ τοιοῦτου πνεύματος· περιπλέον, αὐτὸ δὲ μ' ἔδιδεν ἔτι μεγαλητέραν ἀνησυχίαν, ὁ 'Ιωάννης 'Ραϋμόνδος ἦτο νέος καὶ ὠραῖος· τὸ τραῦμά του, ὁ καταδιωγμός του ἐπέσυραν ἐπ' αὐτοῦ συμπάθειαν· ἐγνώριζα τὸ πνεῦμά του, τὸ ὕψος τοῦ χαρακτῆρός του, τὴν εὐγένειαν τῆς καρδίας του· βέβαια τὰ σπάνια ταῦτα προτερήματά του πρέπει νὰ ἠύξησαν με τοὺς χρόνους. Τίς οἶδε ποῖα ἀποτελέσματα ἠδύνατο νὰ ἐπιφέρῃ εἰς τὴν ἡσυχίαν μου, εἰς τὴν φιλοτιμίαν μου, ἴσως δὲ καὶ εἰς τὴν τιμὴν μου αὐτὴν (ἕως ἐκεῖ ἐπροχώρει ὁ νοῦς μου), ἡ σύγκρισις τὴν ὁποίαν ἀφεύκτως ἐμελλεν ἡ σύζυγός μου νὰ κάμῃ μεταξὺ τοῦ 'Ιωάννου καὶ ἐμοῦ;

Παράδοξος ἀντίθεσις! δὲν ἠγάπων τὴν 'Αλβίνην, τὴν ἐνόμιζα εὐήθη καὶ ὡς ἄγαλμα ἐκ μαρμάρου ψυχρὰν καὶ ἀναίσθητον· ὥφειλα λοιπὸν νὰ εἶμαι ὀλωσδιόλου ἡσυχος καὶ νὰ μὴν αἰσθάνωμαι οὔτε τὴν ἐλαχίστην ζηλίαν... Ἐντοσοῦτω,

συλλογιζόμενος τὴν οἰκειότητα ἣτις ἔμελλε νὰ λάβῃ χώραν μεταξὺ τοῦ Ἰωάννου καὶ τῆς γυναικός μου, ἠσθάνομην ὅχι τὴν ζηλίαν ἐκείνην τῆς καρδίας, ἀλλ' ἐνδοιασμούς τινας φιλοτιμίας, ἀλλὰ φόβον τινὰ μὴ ἤθελα παριστᾶ γελοῖον πρόσωπον, ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ὁ φίλος μου ἤθελε φέρεσθαι πρὸς τὴν Ἀλβίνην ἐρωτικῶς. Μυσαραὶ ὑποψίαι· δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἐσυκοφάντουν τὸν Ἰωάννην· ἐλησμόνουν ὅτι ἡ παρουσία τῆς μητρός του, πρὸς ἣν αὐτὸς εἶχεν ἀπεριόριστον σέβας, ἦτο ἱερώτατον διὰ τὴν τιμὴν μου ἐχέγγυον· καὶ πρὸ πάντων ἐλησμόνουν ὅτι ὁ Ἰωάννης, ὡς κατατρεχόμενος, καὶ ὡς εὐρὼν παρ' ἐμοὶ ἄσυλον καὶ πᾶσαν γενναίαν περίθαλψιν, ἦτον ἀδύνατον, αὐτὸς μάλιστα, νὰ καταχρασθῇ ἀνάνδρως τῆς φιλοξενίας μου...

Πλὴν, φεῦ! ἐνθυμούμην ταῦτοχρόνως, ὅτι καὶ ἐγὼ κατεχράσθην ἀνάνδρως τῆς οἰκειότητος τοῦ Ὑακίνθου.

Ὑπὸ τοιούτων κατεχόμενος ἀγωνιωδῶν δισταγμῶν, ἐπρόσμενα τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ Σαρπεντιέρου μὲ παλμούς ἀνεξηγήτους. Ἦρχισα νὰ μετανοῶ διὰ τὴν γενναϊότητά μου, διὰ τὴν πρὸς τὸν Σαρπεντιέρην δοθεῖσαν πρόσκλησίν μου, ἣτις ἂν ἐγίνετο δεκτὴ, ὡς πολὺ ἐφοβούμην, ἔμελλε νὰ προκύψῃ ἡ μεταξὺ τῆς γυναικός μου, τοῦ Ἰωάννου καὶ τῆς μητρός του οἰκειότης τὴν ὁποίαν τόσον ἔτρεμα. Ἐκτὸς τούτων ὅλων ἔμελλε καὶ νὰ διαταραχθῇ ἡ ἡσυχία μου, ἡ τακτικὴ μου ζωὴ. Ὅσον ἀξιόλογοι ἄνθρωποι καὶ ἂν ἦσαν οἱ ξένοι μου κατὰ τὴν διάκρισιν καὶ συστολὴν, ἔπρεπε πάντοτε ν' ἀλλάξω τινὰς ἔξεις μου· δὲν ἤθελα κοιμᾶσθαι εὐθύς μετὰ τὸ δεῖπνον, δὲν ἤθελα τέλος πάντων ἀπολαύει ὅλης τῆς σχεδὸν βαναύσου ῥαθυμίας εἰς τὴν ὁποίαν ἐσυνήθισα νὰ ζῶ γλυκύτατα.

Ὅσον ἐσυλλογιζόμην αὐτὰ ὅλα, τότον μ' ἐφαίνετο ὡτὰν νὰ ἔβλεπα ὄνειρον· ἐγὼ; ἔλεγα· ἐγὼ, ὁ Φερνάνδος Δουπλέσιος, ὁ τόσον φίλος τῆς ἡσυχίας μου καὶ τῆς ἀσφαλείας, ἐγὼ νὰ ριφθῶ ἐκουσίως καὶ εὐχαρίστως εἰς τοιαύτην σφηκιάν; νὰ εὐρεθῶ τόσον ἄφρων; Ἀκατανόητος μ' ἐφαίνετο ἡ τόση μου τωόντι ἀγοησία.

Μία μόνη ἐλπίς μ' ἔμεγεν, ὅτι ἴσως ὁ Ἰωάννης καὶ ἡ μή-

τηρ του δὲν δεχθῶν τὴν πρότασίν μου, θεωροῦντες αὐτὴν ὡς μωρὰν ἢ ἐπικίνδυνον. Ἐκράτουν λοιπὸν τὸ ὠρολόγιόν μου μὲ προσηλωμένα τὰ βλέμματα ἐπὶ τοῦ ὠροδείκτου, καὶ ἠκυλούθουν τὰς προόδους τῆς ὥρας ἀνησύχως, δίδων ἀκρόασιν εἰς τὸν ἐλάχιστον θόρυβον, ἐλπίζων ἐκάστοτε νὰ ἴδω τὸν Σαρπεντιέρην ἐπιστρέφοντα...

Τίποτε ὁμως· ὁ ὠροδείκτης ἐπέβη εἰς τὰς πέντε... εἰς τὰς πέντε καὶ ἡμίσειαν, καὶ ὁ Σαρπεντιέρης δὲν ἀνεφάνη.

Ἀμφιβολία δὲν μ'ἔμεινεν, ὅτι ὁ Ἰωάννης· καὶ ἡ μήτηρ του εὔρον τὸ σχέδιόν μου καλόν· εἶδα ὅτι ἦτον ἀνάγκη νὰ ὑποστήσω τὰς συνεπείας τῆς γενναίας μου ὁρμῆς.

Ἐπέστρεψα εἰς τὴν Ῥιβαλλιέρην, διὰ νὰ προειδοποιήσω τὴν γυναῖκά μου περὶ τῆς ἀπροσδοκῆτου ταύτης ἐπισκέψεως, καὶ νὰ δώσω τὰς ἀποχρώσας διαταγὰς πρὸς δεξίωσιν τῶν ξένων οἵτινες ἔμελλον νὰ μᾶς ἔλθωσιν ἐντὸς ὀλίγου.

Εἰς τὴν δεξιὰν πτέρυγα τοῦ πύργου ὑπῆρχον δώματά τινα κρυφίαν ἔχοντα ἔξοδον διὰ τινος στενοῦ διαδρόμου κατεσκευασμένου ἐντὸς τῆς παχύτητος τοῦ τοίχου. Τὴν θύραν αὐτοῦ τοῦ διαδρόμου ἐκάλυπτε κινητόν τι φάτνωμα ξύλινον περιωραϊτμένον διὰ γλυφῶν. Ἐσυλλογίσθην ὅτι εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν ἤθελε γίνεи ἔρευνα τῆς ἐξουσίας εἰς τὸν οἶκόν μου, τὰ δώματα ἐκεῖνα ἦσαν κατάλληλα διὰ τὸν Ἰωάννην καὶ τὴν μητέρα του, οἵτινες ἠδύναντο νὰ κρυβῶσιν εἰς τὸν διάδρομον ἢ καὶ νὰ δραπετεύσωσιν. Αὐτὸ λοιπὸν τὸ μέρος τοῦ πύργου μ'ἐφάνη καλὸν διὰ νὰ κατοικήσωσιν. Ἐσύγκειτο ἀπὸ δύο κοιτῶνας, τοὺς ὁποίους ἐχώριζε μία αἶθουσα καὶ εἷς ἀντιθάλαμος. Εἰς τὸν ἕνα τῶν κοιτῶνων ἠδύνατο νὰ ἐγκατασταθῇ ὁ Σαρπεντιέρης, εἰς τὸν ἄλλον ἡ κυρία Ῥαϋμόνδου. Ὑπῆρχε δὲ καὶ διὰ τὸν Ἰωάννην ἐν ἄλλῳ δωματίῳ συνεγγυς τοῦ τῆς μητρὸς του. Παρήγγειλα τὴν κυρίαν Κλώδου νὰ ἐπιστατήσῃ νὰ στρώσωσιν οἱ ὑπηρεταὶ αὐτὰ τὰ δώματα, νὰ ζητήσωσι δὲ καὶ εἰς τὸ χωρίον κάμμίαν νέαν θεράπαιναν πρὸς ὑπηρεσίαν τῆς κυρίας μαρκεσίας Δὲ Βερτέλ· ἥτις δυσηρεστήθη μὲ τὴν θαλαμηπόλον τῆς διὰ τινὰ προπέτειαν τὴν ὁποίαν εἶδεν εἰς αὐτὴν, — εἶπα εἰς τὴν κυρίαν Κλώδου, — καὶ τὴν ἔδωκε δρόμον

καθ' ὁδόν. » — Εἷς τῶν ὑπηρετῶν μου προσδιωρίσθη νὰ ὑπηρετῇ τὸν μαρκέσιον καὶ τὸν υἱόν του. Μετὰ ταῦτα εἶπα καὶ ἔξευξαν τοὺς ἵππους μου εἰς τὸ ὄχημα· ἐνῶ δὲ ἐνησχολοῦντο πρὸς τοῦτο, μετέβην εἰς τῆς Ἀλβίνης τὸ δωμάτιον. Εἶχα εἰπεῖ εἰς τὴν κυρίαν Κλώδου νὰ ἔλθῃ μέσα καὶ ἐκείνη, διὰ νὰ λάβῃ τὰς τελευταίας μου διαταγὰς· τοῦτο δὲ διὰ ν' ἀκούσῃ καὶ αὕτῃ πᾶν ὅ,τι ἔμελλα νὰ εἶπω εἰς τὴν γυναῖκα μου, παριστῶν τὴν ὅλως ἀπροσδόκητον ταύτην ἐπίσκεψιν ὡς τὰ μάλιστα εὐλογοφανῇ· διότι ἄνευ τῶν προοικονομιῶν τούτων ἡδύνατο τῶνόντι νὰ φανῇ παράδοξος εἰς τοὺς ὑπηρέτας μου, καὶ νὰ φλυαρήσωσι.

Εὔρον τὴν Ἀλβίνην ἐξαπλωμένην εἰς τὸ ἀνάκλιντρον καὶ θεωροῦσαν τὰ ἄνθη.

— Ἀγαπητὴ φίλη, τὴν λέγω· ἦλθα νὰ σὲ εἶπω ἓνα νέον... διότι νέον εἶναι βέβαια καὶ ἀπὸ τὰ σημαντικὰ, εἰς ἀνθρώπους ἀγρίους ὡσὰν ἡμᾶς, ὅτι ἔρχονται νὰ μᾶς εὔρωσι τρεῖς ἐκ τῶν γνωρίμων μου.

— Τί μὲ λέγεις;

— Ὁ κύριος μαρκέσιος καὶ ἡ κυρία μαρκεσία Δὲ Βερτέλ, παλαιοὶ φίλοι τῆς μάμμης μου, ἔρχονται νὰ περάσουν ἐδῶ μερικὰς ἡμέρας... ἔχουν ὁμοῦ καὶ τὸν υἱόν των, ὅστις εἶναι εἷς ἐκ τῶν καλητέρων φίλων μου.

Ἡ Ἀλβίνη μὲ παρετήρησε μετὰ βαθυτάτου θαυμασμοῦ, ἔπειτα δὲ μὲ εἶπε δυσανασχετοῦσα·

— Ἀληθινὰ μὲ λέγεις; Τῶνόντι, δὲν εἶναι ἀστεῖτμός;

— Γνωρίζεις ὅτι τοὺς ἀστεῖσμούς ὀλίγον τοὺς μεταχειρίζομαι. Σπουδαίως σὲ λέγω, φίλη μου, ὅτι οἱ ξένοι αὐτοὶ θὰ εἶναι ἐντὸς δύο ὥρῶν εἰς τὸν οἶκόν μας. Τώρα θὰ ὑπάγω νὰ τοὺς παραλάβω ἀπὸ τὸ Σαμβλῦ, ὅπου ἦλθαν μὲ ὄχημα ἰδιαίτερον ἀπὸ τὸ Καστελορόσσον, ὅπου τοὺς ἄφησε, νομίζω, ἡ ταχυδρομικὴ ἅμαξα.

— Μία τοιαύτη ἐπίσκεψις... οὕτως αἰφνιδίως... σὲ βεβαιῶ, φίλε μου, εἶναι πρᾶγμα καὶ ἀνυπόφορον καὶ πολὺ παράδοξον.

— Παράδοξον δὲν εἶναι τελείως, — εἶπα στηρίξας διὰ προφορᾶς ἰδιαιτέρας τοὺς λόγους τούτους, ἐπειδὴ ἦτο παρῶσα ἡ

κυρία Κλώδου καὶ μᾶς ἤκουε. — Ἐξ ἐναγτίας εἶναι πρᾶγμα ἀπλούστατον. Ὁ Κ. Δὲ Βερτέλ μὲ εἶχε γράψει πρὸ δεκαπέντε ἡμερῶν εἰδοποιῶν με περὶ τῆς προσεχοῦς ἐπισκέψεώς του, τὴν ὁποίαν πρὸ πολλοῦ καιροῦ τὸν εἶχα παρακαλέσει ν' ἀποφασίσῃ νὰ κάμῃ· ἀλλ' ὑποθέτω ὅτι ἡ γραφή του ἢ δὲν ἐδόθη εἰς τὸ ταχυδρομεῖον ἢ ἐχάθη, ἐπειδὴ δὲν τὴν ἔλαβα, καὶ ὁ μαρκέσιος φρονῶν ὅτι ἤμην προειδοποιημένος περὶ τῆς ἐλεύσεώς του, μ' ἐγράψε σήμερον τὸ πρωτὸν ἐκ νέου ἀπὸ τοῦ Σαμβῆλῦ, ὅπου προσμένει νὰ στείλῃ ἄνθρωπον νὰ τὸν ὀδηγήσῃ ἕως ἐδῶ· χάριν εὐγενείας θὰ ὑπάγω μόνος μου νὰ τὸν ἐπάρω. Εἶπα εἰς τὴν κυρίαν Κλώδου νὰ ἔλθῃ ἐδῶ, διὰ νὰ τὴν δώσῃς τὰς ἀναγκαῖας διαταγὰς· ἄλλως τε τὴν εἰδοποίησα ἤδη καὶ ἐγὼ, ὅτι τοὺς ξένους αὐτοὺς θὰ τοὺς βάλωμεν εἰς τὴν ἀριστερὰν πλευρὰν τοῦ πύργου, ἐπάνω, εἰς τὰ δώματα τὰ ὅποια ὀνομάζομεν τῶν ἐμπετασμάτων.

— Δὲν ἔχω λοιπὸν ἄλλας διαταγὰς νὰ δώσω εἰς τὴν κυρίαν Κλώδου, παρὰ νὰ τὴν συστήσω νὰ βάλῃ τὰ πάντα ἐν τάξει, ὅσον δύναται καλῆτερα, — ἀπεκρίθη ἡ Ἀλβίνη· ἔπειτα δ' ἐπρόσθεσεν ἀποταθεῖσα εἰς τὴν θαλαμηπόλον τῆς· — Ἀφες μας, κυρία Κλώδου.

Μόλις ἡ θαλαμηπόλος ἐξῆλθεν, καὶ ἡ Ἀλβίνη ἀναλαβοῦσα τὸν λόγον μ' εἶπε μὲ φωνὴν περιαλγῇ, καὶ μὲ δυσaréσκειαν ἥτις ἤρξανεν ὅσον ἡ οἰκία ἐπροχώρει.

— Ἀλλ' αὐτὴ ἡ ἐπίσκεψις... ἦγουν δὲν γίνεται ἀνιαιρότερον πρᾶγμα δι' ἐμέ... ἀνθρώπους τοὺς ὁποίους δὲν γνωρίζω τελείως, νὰ εἶμαι ὑπόχρεως νὰ φροντίζω δι' αὐτοὺς... νὰ ἐκπληρῶ κοπιώδη καθήκοντα οἰκοδεσποίνης... ν' ἀλλάξω τῶρα τὰς ἐξεις μου... Σὲ βεβαιῶ ὅτι αὐτὸ ὑπερβαίνει τὰς δυνάμεις μου...

— Ἐντοσούτω, φιλτάτη μου Ἀλβίνη...

— Οἰκονόμησέ τους λοιπὸν καθὼς ἀγαπᾷς... Προσεκάλεσες τοὺς φίλους σου, ὑποδέξου τους.

— Τί λέγεις, Ἀλβίνη!...

— Σὲ δίδω τὴν εἰδήσιν ὅτι δὲν θὰ ἐξέλθω ἀπὸ τὸν θάλασσαν μου.

— Εἶναι ἀδύνατον αὐτό...

— Τοῦς λέγεις, ὅτι εἶμαι ἀσθενής... ἤ, ἂν αὐτὴ ἡ πρόφα-
σις δὲν σε φαίνεται εὐλόγος, εὔρε τους μίαν ἄλλην... ὀλίγον
μέ μέλει, ἀρκεῖ νὰ ἀποφύγω μίαν ζάλην ὥσάν αὐτήν.

— Ἀλλὰ τέλος πάντων...

— Πῶς! αἱ ἐπισκέψεις τῶν γειτόνων μας, αἵτινες μόλις
μίαν ὥραν ἤθελαν διαρεῖ, καὶ ἤθελαν γίνεσθαι σπανιώταται,
σ' ἐφάνησαν, καθὼς καὶ εἰς ἐμέ, τόνον ὀχληραὶ, τόσον ἐπα-
χθεῖς, ὥστε πνυτὶ σθέλει ἐτροσπάθησες νὰ τὰς ἀποφύγῃς...
καὶ τώρα προσκαλεῖς ξένους, νὰ ἔλθουν καὶ νὰ καταλύσουν εἰς
τὸν οἶκόν μας;

— Τοῦς προσεκάλεσα τέλος πάντων· τώρα τί νὰ γίνῃ;
Νὰ προφασισθῶ ὅτι εἶσαι ἀσθενής, φίλη μου, εἶναι πράγμα ἀ-
δύνατον· δὲν ἐγίνετο μεγαλητέρα τρέλλα παρὰ νὰ περιορισθῇς
μέσθαι εἰς τὸν κλιτῶνά σου τίσας ἡμέρας· τὸ μόνον τὸ ὁποῖον
στοχάζομαι ὅτι γίνεται, εἶναι τὸ νὰ σὲ ἀπαλλάξω ἀπόψε τῆς
φροντίδος τοῦ νὰ τοῦς ὑποδεχθῇς· θὰ ᾔηναι κουρασμένοι ἀπὸ
τὴν ὁδοιπορίαν· ὁ υἱός των πάσχει, ἔρχεται ἐδῶ μόλις ἀνα-
λαβὼν ἀπὸ μίαν μακρὰν ἀσθένειαν· θὰ τοῦς εἶναι εὐχάριστον
ν' ἀπέλθουν ἀμέσως εἰς τὰ δώματά των διὰ ν' ἀναπαυθῶν...
Αὔριον ὁμῶς, δὲν ἐμπορεῖς νὰ μὴ παρουσιασθῇς διὰ νὰ τοῦς
προσφερθῇς ὡς οἰκοδέσποινα.

Ἡ κυρία Κλώδου ἤλθε τότε νὰ με εἰδοποιήτῃ, ὅτι τὸ ὄχη-
μά μου ἦτον ἕτοιμον· καὶ οὕτως, ἀφίσας τὴν γυναῖκά μου
ἐν τῇ δυσθυμίᾳ της, ἀνεχώρησα διὰ τὴν κωμόπολιν τοῦ Σαμβόλῦ.

Καθότι προσήγγιζα εἰς τὴν στιγμήν τοῦ νὰ ἐπανίδω μετὰ
παρέλευσιν τούτου καιροῦ τὴν κυρίαν Ῥαϋμόνδου, παράδουζόν
τινα ἡτθανόμην συγκίνησιν ἤτις καὶ κατεσίγασε τὴν ὡς ἐκ
τοῦ Ἰωάννου ζήλειαν μου· ἐσυλλογιζόμην μεθλίψιν, ὅτι οἱ χρό-
νοι καὶ αἱ λύπαι πρέπει νὰ ἐξηφάνισαν τὸ κάλλος ἐκεῖνο τῆς
κυρίας Ῥαϋμόνδου, τὸ ὁποῖον ἕνα καιρὸν με εἶχε προξενήσει
τόσην ἐντύπωσιν. Ἐπρόσμενα νὰ τὴν ἴδω με ῥυτίδας εἰς τὸ
πρῶτον, με ὑπόψαρον τὴν κόμην, χωρὶς τὴν ζωρότητα ἐ-
κείνην εἰς τὸ βλέμμα της, καὶ ἔλεγα με ἄλγος ψυχῆς· Ἰδοὺ
μία γυνὴ τῆς ὁποίας ἠράσθην τόσον ἐνδομύχως! ἡ μόνη ἔτι

τὴν ὁποίαν ἠγάπησα ἀληθῶς!... ἡ μόνη τέλος πάντων τῆς ὁποίας ἡ ἐνθύμησις διετηρήθη μέχρι τοῦδε ἐντὸς τῆς καρδίας μου ὡς ὁ ἰδανικὸς τύπος γυναικὸς συγκατεχούσης τὴν χάριν μετὰ τῆς ἐμβριθείας, τὴν σοβαρότητα μετὰ τῆς γλυκύτητος καὶ τὴν φρόνησιν μετὰ τῆς ἐρασμιότητος, δῶρα τιμαλφῇ, τῶν ὁποίων δύναμαι τὴν σήμερον νὰ ἐκτιμήσω τὴν ἀξίαν ὡς ἐκ τῆς πρωτοῦ ὀριμότητός μου καὶ τῆς πείρας τοῦ κόσμου, τὴν ὁποίαν ἀπέκτησα!

Τέλος πάντων, νὰ τὸ ὁμολογήσω; Παράδοξον ἀληθῶς καὶ ἀνεξήγητον! ἐσυλλογιζόμην προσέτι· — Καλὴ τύχη δι' ἐμέ ὅτι ἡ κυρία 'Ραϋμόνδου εἶναι τώρα μία γραῖα γυνή· διότι, μολονότι δὲν ὑπάρχει πλέον ὁ ἐλάχιστος ὕλισμός εἰς τὸ πρὸς αὐτὴν αἶσθημά μου, βεβαίως ἤθελα ὑποστήσει σκληρὰν δοκιμασίαν ἂν τὴν ἐπανέβλεπα ὡραίαν καθὼς ἄλλοτε.

Τόσον δὲ μοῦ ἀπησχίληταν τὸ πνεῦμα τὰ διανοήματα ταῦτα, ὥστε ὅταν εἶδα πλέον τὸν οἶκον ὅπου μ' ἐπρόσμενε ἡ κυρία 'Ραϋμόνδου, ἡσθάνθην ὡς ἂν ἀγῶνα ψυχῆς.

Ὁ Σαρπεντιέρης, καθήμενος εἰς ἓν τῶν παραθύρων τοῦ ξενοδοχείου τοῦ Λευκοῦ Σταυροῦ, ἐπρόσμενε τὴν ἔλευσίν μου. Ἀμα δὲ μὲ εἶδε, κατέβη καὶ μὲ εἶπε χαμηλῇ τῇ φωνῇ.

— Σύμφωνοι καθ' ὅλα... ἡ μαρκεσία Δὲ Βερτέλ καὶ ὁ υἱὸς τῆς... εἶναι ἐπάνω.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν, ἦλθεν ὁ ξενοδόχος νὰ μ' ἐρωτήσῃ ἂν ἤθελα νὰ ἀποζεύξουν τοὺς ἵππους μου. Πρὶν νὰ τὸν δώσω περὶ τούτου ἀπόκρισιν, ἀπηυθύνθην εἰς τὸν Σαρπεντιέρην.

— Τί γνώμης εἰσθε, φίλτατε μαρκέσιε; τὸν λέγω· δὲν σᾶς εἶναι προτιμότερον νὰ ἀναχωρήσωμεν ἀμέσως διὰ τὴν 'Ριβαλλιέρην; Ἀς ἐρωτήσωμεν μολοντοῦτο καὶ τὴν κυρίαν μαρκεσίαν.

Καὶ στραφεὶς πρὸς τὸν ξενοδόχον·

— Εἰπῆτε, παρακαλῶ, εἰς τοὺς ἀνθρώπους μου νὰ μὴ ἀποζεύξουν τοὺς ἵππους...

Καὶ ἠκολούθησα τὸν Σαρπεντιέρην εἰς τὸν θάλαμον τῆς κυρίας 'Ραϋμόνδου καὶ τοῦ υἱοῦ τῆς. Ὅταν εἰσῆλθα, ὁ μὲν Ἰω-

άννης ἔκειτο ἀπλωμένος κατὰ τὸ ἥμισυ τοῦ σώματος ἐπὶ τῇ κλίνῃς του· ἡ δὲ μήτηρ του, καθημένη πλησίον τοῦ προσκεφαλαίου, τὸν ὠμίλει καὶ εἶχε τὴν ῥάχιν ἐστραμμένην πρὸς ἐμέ, εἰς τρόπον ὥστε δὲν ἠδυνήθην νὰ τὴν ἴδω ἀμέσως κατὰ πρόσωπον. Κατεπλάγην ἰδὼν τὴν ὠχρότητα τῆς ὄψεως καὶ τὴν ἀδυναμίαν τοῦ φίλου μου. Δὲν τὸν εἶχα ἐπαιδῆ ἀφ' οὗ ἐξῆλθα ἐκ τοῦ σχολείου· εἶχεν ἀναπτυχθῇ τὸ ἀνάστημά του, καὶ τὸ πρόσωπόν του δὲ ὀλίγον ἥλλαξε· ἡ μελαγχροινὴ καὶ ἀρρενωπὴ μορφή του εἶχε τώρα πυκνὰ· παρωτίδας (φαβορίτας) μελανὰς, αἵτινες τὸν παρέστηνον ἀνδρειότερον παρ' ἄλλοτε καὶ εὐτολμότερον.

Εἰς τὸν κρότον τῆς θύρας ἦτις ἐκλείσθη ὅταν εἰσῆλθα, ἡ κυρία 'Ραῦμόνδου ἐστράφη πρὸς ἐμέ.

Περίεργον! τὴν πρώτην καὶ μόνην φορὰν καθ' ἣν εἶδα αὐτὴν τὴν γυναῖκα, ἐνησχολεῖτο τακτοποιοῦσα ἑγγράφια ἐντὸς μιᾶς σκευοθήκης, καὶ ὅταν ἦλθεν εἰς ἐμέ, ἔμεινα ἑκθαμβὸς εἰς τὸ κάλλος τοῦ προσώπου της, διότι ἐπρόσμενα νὰ ἴδω μᾶλλον σοβαράν τινα καὶ αὐστηρὰν γυναῖκα.

Ἐπανεβλέπα τὴν κυρίαν 'Ραῦμόνδου μετὰ παρέλευσιν ἑνδεκα ἐτῶν, καὶ ὁ θαυμασμός μου, καὶ ἡ ἐκπληξίς μου ὑπῆρξαν ἔτι μεγαλύτερα... Πολλάκις εἶπαν περὶ τῆς Νινόννης Δὲ Λαγκλὼ καὶ περὶ ἄλλων γυναικῶν περιωνύμων, ὅτι ὑπερέβησαν τοὺς ἐξῆντα καὶ ὅμως ἐνέπνεαν διαπύρους ἔρωτας· ἐδίσταζα νὰ πιστεύσω τοιαῦτα θαύματα, ἀλλ' ἡ κυρία 'Ραῦμόνδου μ' ἔκαμεν ἀλλάξω ιδέαν· τότε αὕτῃ πρέπει νὰ ἦτο σαρανταπέντε ἐτῶν γυνή, τοῦλάχιστον, καὶ ὅμως μ' ἐφάνη καθὼς τὴν εἶχα ἰδῆ καὶ πρὸ ἑνδεκα ἐτῶν· εἶχε τὸ αὐτὸ ἐκεῖνο χαριτόβρυτον πρόσωπον, τὴν μελίχρυσον κόμην, τῆς ὁποίας δὲν ἐλευκάνθη οὔτε θρίξ· τοὺς αὐτοὺς ἐκείνου μεγάλους ὀρθαλμοὺς, τοὺς κυανοὺς καὶ τόσο γλυκεῖς ὅσον ἐπαγωγούς· εἶχε τὸ φιλόφρον ἐκεῖνο καὶ πνευματῶδες μειδίαμα τὸ ὁποῖον ἀπεκάλυπτεν ἐνίοτε τοὺς μαργαριτώδεις ὀδόντας της· εἶχεν ἐπὶ τῆς φυσιογνωμίας τὸ ὡς ἡ φρόνησις σπουδαῖον καὶ ὡς ἡ ἀρετὴ γαληναῖον, καὶ ὡς ἡ χάρις θελκτικὸν ἐκεῖνο ἦθος· τέλος πάντων εἶχε πάντοτε τὸ εὖζωνιον ἐκεῖνο καὶ κεχαριτωμένον ἀνάστημα

τὸ ὅποιον κατ' οὐδέν ἄλλο ἐτροποποίησαν οἱ χρόνοι εἰμὴ προστέσαντες εὐταρκίαν τινὰ περισσοτέραν, ἀλλ' ἀνεπαίσθητον.

Μ' ὅλα τὰ εἰκοσιεννέα ἔτη μου, ἠρυθρίασα, ἐταράχθην ὡς ἄλλοτε· καὶ ἴσως ἤθελε προδοθῇ ἡ συγκίνησίς μου ἀκουσίως μου, ἂν ὁ Ἰωάννης δὲν ἠγείρετο ὀλίγον ἐπὶ τῆς κλίνης του, ἅμα μὲ εἶδε, τείνων τὰς χεῖρας πρὸς ἐμὲ καὶ κράζων μὲ τὰ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς·

— Ἐνδεκα χρόνους!... ἔνδεκα χρόνους!... εἶχα νὰ σὲ ἰδῶ!

Οἱ ἐκ τῶν ἐνδομύχων τοῦ Ἰωάννου βληθέντες λόγοι οὗτοι μὲ ἀνεκάλεσαν εἰς ἑμαυτὸν, καὶ εἰς πολλὴν κατάνυξιν μ' ἔφεραν· πλειότερον τὸν ἀπησχόλει ἡ χαρὰ τοῦ ὅτι μ' ἐπανέβλεπε παρὰ ἡ ἰδέα τοῦ ἀσύλου τὸ ὅποιον τὸν ἐπρόσφερα· συνεμερίσθην τὴν συγκίνησιν τοῦ φίλου μου καὶ ὑγράνθησαν ἀπὸ δάκρυα καὶ οἱ ἰδικοί μου ὀφθαλμοί. Μετὰ δε ταῦτα, στραφεὶς πρὸς τὴν κυρίαν Ῥαῦμόνδου, διὰ νὰ δικαιωθῶ παρ' αὐτῇ,

— Κυρία μου, τὴν εἶπα· σᾶς ζητῶ συγνώμην, ἀλλὰ μὲ ἦτον ἀδύνατον νὰ μὴ τρέξω πρῶτον εἰς τὸν Ἰωάννην.

Ἡ κυρία Ῥαῦμόνδου μ' ἔδωκε τὴν ὠραίαν τῆς χεῖρα, τὴν ὁποίαν ἔλαβα ὅχι χωρὶς τρόμον τινὰ, καὶ μ' εἶπε κατανενυγμένη·

— Χρεωστῶ χάριν εἰς τὸν υἱόν μου, κύριε Φερνάνδε, ὅτι μ' ἔγινε πρόξενος τῆς εὐτυχίας τοῦ νὰ σᾶς εἶπω ὅτι ἔχετε μίαν γενναίαν ψυχὴν.

— Κυρία μου...

— Μὴ σᾶς μέλη· δὲν θέλω καταχρασθῇ τῆς εὐγνωμοσύνης. Ὑπάρχουν ἐκδουλεύσεις διὰ τὰς ὁποίας εὐχαριστεῖ ἅπαξ ὁ ἄνθρωπος... πλὴν τὰς ἐνθυμεῖται διὰ παντός... Ἄς ἔλθωμεν τώρα εἰς τὰ πράγματα. Ὁ Κ. Σαρπεντιέρης μᾶς εἶπε τὸ σχέδιόν σας καὶ εἴμεθα τῆς γνώμης σας· εἶναι φρόνιμον τῶντι καὶ εὐφυὲς ν' ἀλλάζωμεν τὰ ὀνόματά μας καὶ νὰ λάβωμεν πλαστοὺς τίτλους· τοῦτο δύναται ν' ἀποπλανήσῃ πᾶσαν ὑποψίαν... Ὁ Κ. Σαρπεντιέρης χιλιάκις ἔδειξε διὰ πραγμάτων τὴν ἀφοσίωσίν του καὶ εἰς τὸν υἱόν μου, καὶ εἰς τὸν ἀδελφόν μου καὶ εἰς ἐμέ· εἶναι εἰς ἐκ τῶν ἀνδρῶν τοὺς ὁποίους ὑπολήπτομαι εἰς τὸν κόσμον τὰ μέγιστα. Τὸν δέχομαι λοιπὸν μετὰ πάσης συ-

κινέσεως ὡς... μαρκέσιόν μου, — ἐπρόσθεσεν ἡ κυρία 'Ραϋμόνδου μέ λεπτόν τι μειδιάμα. — Τώρα, κύριε Φερνάνδε... εἴμεθα εἰς τὴν διάθεσίν σας ν' ἀναχωρήσωμεν ὅταν θέλετε.

— Εἶμαι εἰς τὰς προσταγὰς σας, κυρία μου, τὴν λέγω. — καὶ ἀποταθεὶς πρὸς τὸν 'Ιωάννην, — Τοῦλάχιστον, φίλε μου, θὰ εὔρης τὴν ἡσυχίαν εἰς τὸν οἶκόν μου, ἐλπίζω δὲ καὶ τὴν υγείαν σου. — Καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν κυρίαν 'Ραϋμόνδου, — στοχάζεσθε, κυρία μου, ἀναγκαῖον νὰ ζητήσωμεν ἀπὸ τὸ Καστελλορόσσο κανένα ἱατρόν;... Ἡ πληγὴ τοῦ 'Ιωάννου... ἴσως ἔχει ἀνάγκην ἐπισκέψεως ἱατρικῆς;

— Ὁχι, κύριε Φερνάνδε, ὁ ἱατρός μας μ' ἔμαθε πῶς νὰ δένω τὴν πληγὴν τοῦ υἱοῦ μου· αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἡ πληγὴ δὲν εἶναι βαρεῖα πολὺ, πλὴν ἐσύστησαν εἰς τὸν 'Ιωάννην πρὸ πάντων τὴν ἀνάπαυσιν, τὴν σιωπὴν... τὴν ἀποφυγὴν πάσης ἰσχυρᾶς συγκινήσεως... καὶ ὅμως τρεῖς ἡμέρας τώρα... συμπεραίνετε, κύριε Φερνάνδε, πόσον ἠκολουθήσαμεν αὐτὰς τὰς ἐντολάς! — ἐπρόσθεσεν ἡ κυρία 'Ραϋμόνδου ρίψασα ἐπὶ τοῦ υἱοῦ τῆς βλέμμα φιλόστοργον καὶ περιαλγές.

— Σὰς βεβαιῶ, μητέρα, ὑπέλαβεν ὁ 'Ιωάννης, ὅτι ἐκτὸς ὀλίγης ἀδυναμίας καὶ θερμῆς εἰς τὸ στήθος, δὲν εἶμαι χειρότερα παρ' ὅσον ἤμην εἰς τὰς Σκαύας...

— Ἄφες αὐτὰ, 'Ιωάννη, ὑπέλαβεν ὁ Σαρπεντιέρης, ἄφες αὐτά... Ζητεῖς νὰ μᾶς ἀποκοιμήσης, ὥστε ἂν αὔριον ἢ μεθαύριον θελήσης νὰ ἐκτεθῇς, νὰ μὴ σ' ἐμποδίσωμεν... Ὁμολόγησε ὅτι σήμερον πάλιν τὸ πρωτὶ ἐξέμεσες αἷμα.

— Καὶ μὲ τὸ ἐκρύψετε! εἶπεν ἡ κυρία 'Ραϋμόνδου πρὸς τὸν Σαρπεντιέρην περιλύπως.

— Ναί, σὰς τὸ ἔκρυψα, ἀπήντησεν ὁ Σαρπεντιέρης· τώρα ὅμως ὅτε ὁ 'Ιωάννης θὰ ἐμπορῇ νὰ ἡσυχάσῃ, δὲν φοβοῦμαι νὰ σὰς τὸ εἰπῶ...

— Λοιπὸν, κυρία μου, — ὑπέλαβα· ἃς σπεύσωμεν ν' ἀναχωρήσωμεν διὰ τὸν πύργον μου· εὐαρεστηθῆτε νὰ στηριχθῆτε εἰς τὸν βραχίονά μου, καὶ ὁ Κ. Σαρπεντιέρης βοηθεῖ τὸν 'Ιωάννην νὰ καταβῇ.

Ἐξήλθομεν δὲ τότε τοῦ ξενοδοχείου, διεκωδώνιστα ὅσον ἦτο

δυνατὸν εἰς τὰ ὦτα τῶν ὑπηρετῶν τοῦ Λευκοῦ Σταυροῦ τοῦς τίτλους μαρκέσιος καὶ μαρκεσία, ἐνῶ κατεγίνοντο νὰ φορτώσωσι τὰ μέτρια ἐπιπλα τῶν ξένων μου εἰς τὰ ὀπίσθια τοῦ ὀχήματός μου, καὶ ἀνεχωρήσαμεν διὰ τὴν Ῥιβαλλιέρην.

ΚΕΦ. Θ'.

Αγαπητὲ Φερνάνδε, μὲ λέγει ὁ Ἰωάννης, ἀφ' οὗ ἐβλήθημεν καθ' ὁδόν· ὤρριλα ἔτι νὰ διαπιστευθῶ εἰς τὴν γενναίαν καρδίαν σου τὰ καθέκαστα τοῦ συμβεβηκότος, τὸ ὁποῖον ὁ Σαρπεντιέρης σ' ἐδιηγήθη ἔτι ἐν περιλήψει· νὰ σὲ εἴπω τὸν σκοπὸν τῆς συνωμοσίας εἰς τὴν ὁποίαν ἐλάττωμεν μέρος, καὶ...

— Παιδί μου, εἶπεν ἡ κυρία Ῥαϋμόνδου διακόψασα τὸν υἱὸν της· γνωρίζεις ὅτι διὰ κάμποσον ἀκρίβη καιρὸν πρέπει νὰ ὁμιλῇς ὅσον τὸ δυνατὸν ὀλιγώτερον, ἐπειδὴ ἡ ὁμιλία σου ἐρεθίζει τὸ στῆθος. Γνωρίσετε, κύριε Φερνάνδε, ὅτι ἐξ ἀρχῆς ἐσυλλογίσθημεν νὰ μὴ σᾶς κούψωμεν τίποτε, διὰ δύο λόγους. Πρῶτον, διὰ νὰ ἰδῆτε ὅτι ὁ σκοπὸς αὐτῆς τῆς συνωμοσίας ἦτον ἐξ ἐκείνων τοῦς ὁποίους δύναταί τις νὰ ὁμολογήσῃ σεμνυνόμενος μάλιστα ἐπ' αὐτῶ· ἐθεωρήσαμεν αὐτὴν μας τὴν διαπίστευσιν ὡς χρέος τὸ ὁποῖον ἡ φιλία μᾶς ἐπέβαλλε. ἀλλ' ἐσκέφθημεν ὅτι μᾶς ἐγνωρίζετε ἀρκετὰ, ὥστε νὰ εἴσθε βέβαιοι ὅτι, μολονότι προγεγραμμένοι, δὲν ἐπράξαμεν τί ἀνάξιον τῆς ὑπολήψεως τῶν ἐναρέτων ἀνθρώπων.

— Καὶ ἠδύνασθε, εἶπα, κυρία μου, τὴν ἐλαχίστην νὰ ἔχετε περὶ τούτου ἀμφιβολίαν;

— Ὁχι, ἀλλ' ἐσκέφθημεν ὡσαύτως μήπως ἡ φανέωσις τοῦ σκοποῦ αὐτῆς τῆς συνωμοσίας ἤθελε σᾶς πειράζει, ὡς ἔχοντα ἄλλο φρόνημα πολιτικόν· ἡ εὐγενία σας, κύριε Φερνάνδε, εἴσθε βασιλικός· μεταξὺ τῶν ἰδικῶν σας πεποιθήσεων καὶ τῶν τοῦ Ἰωάννου ὑπάρχει ἄδυσσος. Ἄν σᾶς ἐλέγαμεν τί ἐθεώρει ὁ Ἰωάννης, τί θεωρεῖ εἰσέτι καὶ τί θέλει διώκει μέχρι τῆς τελευταίας πνοῆς του, ὡς τὴν μόνην εὐδαιμονίαν τῆς πατρίδος του,

ἤθελα μὲν βέβαια προσβάλει κατὰ τινὰ τρόπον τὰ φρονήματά σας, τὰ ὅποια εἶναι βέβαια ἀξιοσέβαστα, ὡς εἰλικρινῇ καὶ εἰς τὴν εὐγενίαν σας· διατί λοιπὸν, εἶπα μὲν, νὰ σᾶς δυσαρεστήσωμεν; Ὅθεν ἐμείναμεν σύμφωνοι μὲ τὸν Σαρπεντιέρην καὶ μετὰ τὸν υἱόν μου, νὰ φυλάζωμεν σιωπὴν ὡς πρὸς αὐτὸ τὸ προκαίμενον, βέβαιοι ὅτι ἐμέλλετε νὰ συμπεράνετε τὰς αἰτίας μας.

— Τὰς ἐννοῶ πολὺ καλὰ καὶ τὰς σέβομαι, κυρία μου, καὶ τοὶ διαβεβαιῶν ὑμᾶς προτέτι, ὅτι τελείως δὲν ἤθελα θλιεῖν καὶ ἂν σᾶς ἤκουα ἐκφραζόντας τὸ πολιτικὸν σας φρόνημα, καὶ τοὶ ἐναντίον τοῦ ἰδικοῦ μου.

— Σύμφωνοι λοιπὸν, κύριε Φερνάνδε, — ὑπέλαβεν ἡ κυρία 'Ραϋμόνδου· περὶ πολιτικῶν οὔτε λέξιν... Ἄλλως τε, ἡ ἀποφασίς μας αὕτη θέλει ἔχει τὸ πλεονέκτημα τοῦ νὰ ᾔηται καὶ εἰς τὴν κυρίαν Δουπλεσίου εὐάρεστος, διότι αἱ γυναῖκες... ἐκτὸς ὅταν ἰδίως πῶς ἐνδιαφέρονται, ὀλίγον ἀγαπῶν τὰ πολιτικὰ καὶ τὰς συνωμοσίας· καὶ δικαίως.

— Κατὰ πάντα τρόπον, κυρία μου, ἤθελε μᾶς εἶσθαι ἀπηγορευμένη ἡ τοιαύτη ὁμιλία ἐπὶ παρουσίᾳ τῆς γυναικὸς μου.

— Διατί, κύριε Φερνάνδε;

— Διότι δὲν ἔκρινα ὡς καλὸν νὰ εἶπω οὔτε εἰς τὴν κυρίαν Δουπλεσίου τὸ μυστικὸν τῆς ἐλεύσεώς σας· ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς ἐκείνην ὡσαύτως θὰ εἴσθε ἡ μαρκεσία Δὲ Βερτέλ.

Ἡ κυρία 'Ραϋμόνδου μὲ παρετήρησε μὲ πολλὴν ἀπορίαν· μ' ἐφάνη μάλιστα ὅτι εἰς τὴν φυσιογνωμίαν της εἶδα ἀμυδρόν τινα ἔλεγχον· ὅμως οὔτε τὴν προσοχὴν ἐκείνης διέφυγεν ὡς φαίνεται ἡ ἐντύπωσίς μου αὕτη, διότι ὑπολαβοῦσα μὲ εἶπε μὲ χαριεστάτην τινὰ εὐλικοίνειαν καὶ φιλότητα·

— Ἀ! κύριε Φερνάνδε, μολονότι ἡ εὐγενία σας δὲν εἶσθε πλέον ὁ πρὸ ἑνδεκα ἐτῶν μαθητής... ἐγὼ εἶμαι πάντοτε ἡ εἰλικρινὴς γυνὴ τὴν ὁποίαν ἐγνωρίσετε, καὶ θὰ σᾶς εἶπω καὶ σήμερον μὲ τὴν αὐτὴν ἀπλότητα τὴν ἰδέαν μου, καθὼς ἐκεῖνον τὸν καιρόν.

— Σᾶς παρακαλῶ νὰ μὲ τὴν εἰπῆτε, κυρία μου...

— Λοιπὸν αὐτὴ σας ἡ ἐχεμυθία πρὸς τὴν γυναῖκά σας ἢ

προξενεῖ ἀπορίαν ὄχι μικράν· ἐνῶ εἶναι μία νέα μέ πολὺ πνεῦμα καὶ μέ πολλὴν εὐχισθησίαν, καθὼς ἔμαθα...

— Ἐμάθετε, κυρία μου, αὐτὸ τὸ πρᾶγμα;... καὶ πῶς, σὰς παρακαλῶ; — εἶπα, ἔκθαμβος ὅτι ἤκουα νὰ λέγουν τὴν Ἀλβίνην νέαν μέ πνεῦμα· τὴν Ἀλβίνην, ἥτις, κατ' ἐμέ, ἦτο πάντοτε πρόβατον καὶ τίποτε περισσότερον.

— Εἶναι ἀπλούστατον, κύριε Φερνάνδε· μία ἀπὸ τὰς φίλας μου, ἔχουσα σχέσεις πολλὰς μέ μιαν συγγενῇ τῆς γυναικό· σας, μᾶς εἶπε πρό τινος καιροῦ, ὅτι ἐνυμφεύθητε, καὶ ὅτι κατοικεῖτε εἰς αὐτὸ ἐδῶ τὸ μέρος. Κατὰ τὴν φίλην μου λοιπὸν αὐτὴν, καὶ ἔχω ἄκραν πεποίθησιν εἰς τὴν ὀρθότητα τῶν κρίσεών της, ἡ κυρία Δουπλεσίου εἶναι ὄχι μόνον μία νέα μέ σπανίαν εὐχισθησίαν, ἀλλὰ καὶ μέ διακεκριμένον νοῦν καθὼς καὶ πνεῦμα· μάλιστα σὰς ὁμολογῶ ὅτι, ἂν δέν ἤξευρα ὅτι ἐνυμφεύθητε μιαν γυναῖκα τοιαύτην, ἤθελα διστάσει νὰ παρακινήσω τὸν υἱόν μου νὰ ἔλθῃ εἰς τὸν οἶκόν σας... φοβομένη μὴ γίνῃ αἷτιος νὰ εὐρεθῇτε εἰς τὴν ἀνήσυχον θέσιν εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκεται φυσικῶς τῷ λόγῳ πᾶς σύζυγος ἔχων μιαν γυναῖκα μὴ χαίρουσαν τὴν ἀκέραιον ἐμπιστοσύνην του· διὰ τοῦτο καὶ ἀπορῶ πολὺ πῶς εἶναι τρόπος ἡ κυρία Δουπλεσίου νὰ μὴ γνωρίζῃ ὅλα σας τὰ μυστικά.

— Εἶναι ἀκόμη τόσον νέη, κυρία μου, καὶ τόσον ἀπειροῦς τοῦ κόσμου, — ἔπεκρίθην εἰς τὴν κυρίαν Ραϋμόνδου, ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον τεθορυβημένος ἐκ τοῦ ἀκούσματος ὅτι ἐξεῖχε δῆθεν ἡ Ἀλβίνη κατὰ τὸν νοῦν, — ὥστε δέν φοβοῦμαι μήπως ἤθελε κεινοποιήσῃ τὸ πρᾶγμα· ἀλλὰ φοβοῦμαι ἐξ ἐναντίας τὸν πολὺν ζῆλον τὸν ὁποῖον ἡδύνατο νὰ καταβάλλῃ πρὸς τὸ ν' ἀποτρέψῃ τὰς ὑποψίας, καὶ ἴτω; ἐκ τούτου ἤθελε τὰς διεγείρει περισσότερον... Καὶ ἔπειτα, κυρία μου, ἡ εὐγενία σας γνωρίζετε ὅτι οἱ ἄνδρες δέν εἶναι ὑπόχρεοι νὰ φαίνωνται πρὸς τὰς γυναῖκάς των περιποιητικῶς ὡς ἐρατταί.

— Ὅχι βέβαια, κύριε Φερνάνδε, ἀλλὰ νὰ ᾔῃναι εἰλικρινεῖς... ὅταν μάλιστα τὰς ἀγαπῶν.

— Δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία, κυρία μου, ὅτι ἀγαπῶ τὴν γυναῖκά μου· εἶναι τῶντι μία νέα μέ ἀγαθὴν, τὴν ἀγαθιτέραν

ψυχὴν... ὅσον διὰ πνεῦμα ὁμῶς καὶ νοῦν τηλικῶτον ὅποιον
σᾶς παρέστησαν, βέβαια ἐκεῖνος ὅστις τὸ εἶπε πρέπει νὰ ᾔτον
ὀλίγον τετυφλωμένος ἀπὸ τὴν συγγενικὴν ἀγάπην... πράγμα
ἄλλως τε φυσικώτατον. Σᾶς λέγω, ἡ σύζυγός μου ἔχει ἀρετάς,
ἔχει ψυχικὰ ἰδιώματα πολὺ καλὰ· εἶναι ὁμῶς παιδί... εἶναι
ἀγρία, δειλὴ, εἶναι σιωπηλὴ, διότι εἶναι ὀλίγον ῥάθυμος...

— Τῇ ἀλγθείᾳ, κύριε Φερνάνδε, ἐγὼ πολὺ ἀπορῶ...

— Τί νὰ σᾶς εἶπω, κυρία μου; ἐγὼ ἀπεχαιρέτησα τὰς μα-
ταιότητας ὅλας τοῦ κόσμου, διὰ νὰ περάσω μίαν ζωὴν κατὰ
τὰς ἐρέξεις μου· ζωὴν ἡσυχον καὶ ἐρημικὴν· ἔνεκα τούτου, ἐ-
ζήτησα καὶ κῆρα εἰς τὴν γυναῖκά μου, ὅχι πνεῦμα ἀπ' ἐκεῖνα
τὰ ὅποια διαλάμπουν, ἀλλὰ πραότητα, τὸν εὐκόλον ἐκεῖνον χα-
ρακτῆρα ὅστις ἀποκαθιστᾷ τὸν βίον μας γλυκύν καὶ εἰρηνικόν.

— Δὲν ἐννοήσετε, κύριε Φερνάνδε, τὸ αἷτιον τῆς ἀπορίας
μου... ἤθελα νὰ σᾶς εἶπω ὅτι ἀπορῶ πολὺ, καὶ σᾶς παρακαλῶ
μὴ μὲ γελάσετε, ἐπειδὴ βλέπω ὅτι ἐγνωρίζετε τὴν γυναῖκά
σας τόσον ὀλίγον.

— Πῶς, κυρία μου, εἶπα μειδιάσας· δὲν γνωρίζω τὴν γυ-
ναῖκά μου;

— Ἄς σᾶς εἶπῃ καὶ ὁ Ἰωάννης· μόνον διὰ νεύματος ὁμῶς
καταφατικοῦ τὸν συγχωρῶ ν' ἀποφανθῇ· δὲν εἶναι ἀλγθές, ὅτι
πολλάκις ἡ φίλη περὶ τῆς ὁποίας εἶπα, μᾶς ὠμίλησε περὶ τῆς
δεσποσύνης Ἀλβίνης Σεβριέρου, ὡς περὶ νέας προικισμένης ἐκ
φύσεως μὲ ἔξοχα προτερήματα;

Ὁ Ἰωάννης ἐνευσε καταφατικῶς, ὁ δὲ Σάρπεντιέρης ἐπρό-
σθεσε.

— Δύναμαι νὰ σᾶς βεβαιώσω, κύριε Φερνάνδε, καὶ ἐγὼ, ὅτι
πολλάκις εὐρέθην εἰς τὸν οἶκον τῆς κυρίας Ραϋμόνδου ὅταν ὠμί-
λουν περὶ τοῦ συνοικεσίου σας, καὶ ἤκουσα τὸν Ἰωάννην νὰ λέγῃ·
πόσον ὁ Φερνάνδος εἶναι εὐτυχής ὅτι κῆρε μίαν γυναῖκα τῶσων
σπανίων προτερημάτων! καθόσον μᾶς λέγει αὕτῃ ἡ νέα.

Ὁ Ἰωάννης ἐνευсен ἐκ νέου καταφατικῶς, ἡ δὲ κυρία Ραϋ-
μόνδου ἐπανελάβε.

— Τώρα, κύριε Φερνάνδε, νὰ σᾶς εἶπω καὶ τὰς πηγὰς ἀπὸ
τὰς ὁποίας ἐμάθαμεν αὐτὰ ὅλα τὰ καθ' ὑμᾶς· ἡ σύζυγός σας

ἔχει μίαν ἐξαδέλφην καὶ φίλην τῆς ἀπὸ τὸ παρθεναγωγεῖον, τὴν δεσπούνην Ἑρμαντίαν Δὲ Βιλλιέρς, δὲν εἶναι ἀληθές;

— Τῶντι, κυρία μου... αὐτὴ ἡ νέα ἦτον ἡ παρὰνύμφη τῆς γυναικός μου εἰς τὸν γάμον μας.

— Ἡ μήτηρ τῆς δεσπούνης Ἑρμαντίας ἔχει στενάς σχέσεις μετὰ τὴν φίλην μου περὶ τῆς ὁποίας σᾶς εἶπα, καὶ αὐτὴ πάλιν ἡ φίλη εἶδε πολλάκις τὴν δεσπούνην Ἀλβίνην Σεβριέρου, τὴν ἐξαδέλφην τῆς, προτοῦ νὰ νυμφευθῇ· τὴν ἤκουσεν ὁμιλοῦσαν, καὶ, ὡς σᾶς εἶπα, τόσον ἐθαύμασε τὴν συναναστροφὴν αὐτῆς τῆς νέας, ἥτις τότε ἦτο μνηστή σας, ὥστε, καὶ χωρὶς νὰ τὴν γνωρίζω, ἔλαβα μεγάλην συμπάθειαν πρὸς τὴν εὐγενίαν τῆς... Σᾶς παρακαλῶ, κύριε Φερνάνδε, — ἐπρόσθεσεν ἡ κυρία Ραϋμόνδου μειδιῶσα, — ἐλᾶτε· μὴ προσποιεῖσθε τὸν μετριοφρονα σύζυγον· ὁμολογήσετε ὅτι τὸ πνεῦμα τῆς κυρίας Δουπλεσίου τὸ γνωρίζετε, καὶ εἶναι κατὰ τὴν φήμην τὴν ὁποίαν ἔχει· μιμηθῆτε ἐμὲ ἥτις, ὅταν μὲ λέγουν δίκαιόν τινα ἔπαινον διὰ τὸν υἱόν μου... τὸν ἀκούω καὶ τροποντινὰ τὸν δέχομαι μετὰ πᾶσαν εὐχαρίστησιν.

— Ἐλα, Φερνάνδε, — ἐπρόσθεσεν ὁ Ἰωάννης μειδιάσας καὶ αὐτὸς, ὡς ἐνθυμηθεὶς μίαν φράσιν τὴν ὁποίαν μετεχειρίζετο πρὸς ἐμὲ ὅταν ἦμεθα παιδία, — σκάσε το, σκάσε το, ἄφες τὰς ἀποσιωπήσεις...

— Αἰ, τῶντι, κυρία μου, — ὑπέλαβα μειδιάσας καὶ ἐγὼ, διὰ νὰ κρύψω τὴν αὐξοῦσαν ἀπορίαν καὶ ἀνησυχίαν μου, — τῶντι... ἔχω, καθὼς εἶπετε, τὴν μετριοφροσύνην τοῦ συζύγου ὑπέρμετρον... καὶ γνωρίζων τὴν δειλίαν, τὸν ἀγριανθρωπικόν, διὰ νὰ εἶπω οὕτω, χαρακτῆρα τῆς γυναικός μου...

— Ἐφοβεῖσθε μήπως ἡ κυρία Δουπλεσίου μᾶς φανῇ κατωτέρα τῆς προσδοκίας μας.

— Ναὶ, κυρία μου· καὶ ἰδοὺ διατὶ ἐδίσταζα νὰ ὁμολογήσω μίαν ἀλήθειαν ἥτις ἠδύνατο, ἥτις δύναται ἴσως, νὰ σᾶς φανῇ ἀμφίβολος...

— Ἐχω τὴν ἀξίωσιν, κύριε Φερνάνδε, ὅτι θέλω δυνηθῇ νὰ ἐξημερώσω τὴν ἀγριότητα τῆς κυρίας Δουπλεσίου ἄρκετὰ, ὥστε νὰ ἀπολαύσω ἔπειτα τὴν τέρψιν τὴν ἐκ τοῦ γλυκυτάτου

χαρακτῆρός της, περὶ τοῦ ὁποίου μὲ εἶπαν τόσα, καὶ τὸν ἠγάπησα πρὶν ἔτι τὴν γνωρίσω. Ὅσον διὰ τὸ μυστικόν μας, φρονῶ ὅτι δύνασθε ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ νὰ τῆς τὸ ἐμπιστευθῇτε. Πιστεύσατέ με, κύριε Φερνάνδε... μᾶς κρίνουν κακῶς τὰς γυναῖκας, πάντοτε σχεδὸν θεωροῦντες ἡμᾶς ὡς μὴ κατανοούσας τὴν βαρύτητα τῶν δυσχερῶν ἢ ἐπικινδύνων περιστάσεων... Μία γυνὴ μὲ χαρακτῆρα, ἥτις ἀγαπᾷ γενναίως τὸν υἱὸν ἢ τὸν ἄνδρα της, τὸν πατέρα της ἢ τὸν ἀδελφόν, πάντοτε ἀναδεικνύεται εἰς τὸ ὕψος τῶν σοβαρῶν περιπετειῶν τῆς ζωῆς, ὅταν αὐταὶ ἐνδιαφέρωσι τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀφοσιώσεώς της.

— Ἀ! ἂν δὲν ἦτο παροῦσα ἡ κυρία Ῥαϋμόνδου, νὰ μὲ ἀκούη εἶπεν ὁ Σαρπεντιέρης, πόσας εἶχα νὰ σᾶς φέρω, Κ. Φερνάνδε, λαμπράς καὶ γενναίας ἀποδείξεις, εἰς ὑποστήριξιν αὐτοῦ τοῦ λόγου της!...

— Ναὶ, ἀλλ' εἶμαι παροῦσα, κύριε Σαρπεντιέρη, ἀπεκρίθη ἡ κυρία Ῥαϋμόνδου, καὶ ὁ Κ. Φερνάνδος θέλει εὐαρεστηθῇ νὰ μὲ πιστεύσῃ... Ἀλλως τε, — ἐπρόσθεσεν ἀποταθεῖσα πρὸς ἐμὲ, — καλῆτερον κριτὴν παρὰ τὸν ἑαυτὸν σας βέβαια δὲν θέλετε, ἀφοῦ καταστήσετε καὶ τὴν κυρίαν Δουπλεσίου συμμέτοχον τοῦ μυστικοῦ μας. Τί μόνον σᾶς παρακαλῶ; νὰ μὴ μὲ ἀφίσετε νὰ παίξω διὰ πολλὴν ὥραν τὸ πρόσωπον μαρκεσίας ἐνώπιόν της; πολὺ θέλει μὲ θλίβῃ τὸ νὰ αἰσθάνωμαι ὅτι σχεδὸν θέλω τὴν ἀπατᾶ. Σᾶς λέγω, κύριε Φερνάνδε, ἐμπιστευθῆτε τυφλῶς εἰς τὴν γυναῖκά σας· ἐπειδὴ, ἐξεύρετε διατί ἡμεῖς αἱ γυναῖκες δὲν δεικνύμεν πολλάκις ὅλην μας τὴν ἀξίαν;... διότι δὲν μᾶς ζητοῦν ἀρκετά...

— Φίλτατε Φερνάνδε, ὑπέλαβεν ὁ Ἰωάννης, μολονότι ἡ μήτηρ μ' ἐμποδίζει τοῦ νὰ ὁμιλῶ... θὰ σὲ εἶπω μὲ πόσῃν εὐγλωττίαν καρδίας ὁ πτωχός μας Ὑάκινθος ὑπεστήριξεν αὐτὸ τὸ ζήτημα τὸ ὁποῖον τώρα ὑποστηρίζει ἡ μήτηρ μου... Ἐγνώρισε τὴν γυναῖκα τοῦ φίλου μας· ἔμαθες ἀπὸ τὸν ἴδιον πόσον οἰκτρῶς τὴν εἶχαν ἀναθρέψει· μόλις εἶχεν ἀναπτυχθῇ τὸ πνεῦμα της· ἡ ἀγνοιά της ἦτον ἀπίστευτος. Ἐντοσούτῳ, ὁ Ὑάκινθος, ζητῶν παρ' αὐτῆς πολλὰ, μὲ ὑπομονὴν ὁποίαν δύναται νὰ ἔχῃ ἓνας ὅστις ἀγαπᾷ, κατῴρθωσε νὰ καταστήσῃ τὴν γυ-

ναϊκά του ἀληθῶς ἀξιέραστον, καθὼς πρέπει νὰ τὴν ἐγνώρισε καὶ ὁ ἴδιος.

— Βέβαια, εἶπα μὴ δυνάμενος νὰ κούψω λεπτὴν τινα ἀμχανίαν· ἔζησα, ὡς γνωρίζεις, οἰκειότατα μὲ τὸν δυστυχῆ Ὑακίνθον, μέχρι τοῦ θανάτου του...

— Ναὶ, εἰς ὅλας του τὰς ἐπιστολάς μὲ παρέστηνε πόσον ἐθεωρεῖτο εὐτυχὴς διὰ τὴν σχέσιν σας, διὰ τὴν πρὸς σὲ ἀγάπην του.

— Καὶ πολὺ μᾶς συνεκίνουν αἱ περιγραφαὶ τῆς συναναστροφῆς σας, καὶ τὸν υἱόν μου καὶ ἐμὲ, ὑπέλαβεν ἡ κυρία Ῥαϋμόνδου. Αὕτῃ ἡ ἐπιστροφή πρὸς μίαν παλαιὰν φιλίαν ἀπεδείκνυε τὴν ἀγαθότητα τῆς ψυχῆς σας.

— Καὶ ὁμῶς, κυρία μου, ἦτο πρᾶγμα ἀπλούστατον.

— Ὅχι, κύριε Φερνάνδε· τὸ νὰ προτιμᾶτε τὴν σχέσιν ἐνὸς μικροῦ ὑπαλλήλου, ἀντὶ τοῦ λαμπροῦ κόσμου ὅπου εἴχετε ζήσει ἕως τότε, αὐτὸ σᾶς περιποιεῖ πολλὴν τιμὴν· ὁ Ἰωάννης δὲν ἔβλεπε τὴν ὥραν πότε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τοὺς Παρισίους διὰ νὰ συμπληρωθῇ ἡ τριάς, καθὼς ὁ ταλαίπωρος Κ. Ὑακίνθος ἔλεγε. Κατὰ δυστυχίαν, ὅταν ὁ υἱός μου ἔφθασεν εἰς τοὺς Παρισίους, ὁ κοινὸς φίλος σας εἶχεν ἀποθάνει, ἡ σύζυγός του ἦτον ἀποῦσα, καὶ σεῖς ὡσαύτως εἴχετε ἀποδημήσει, κύριε Φερνάνδε.

— Εἶναι ἀληθές, κυρία μου· ἡ λύπη τὴν ὁποίαν μὲ εἶχε προξενήσει ὁ θάνατος τοῦ Ὑακίνθου, ἡ περὶ τῆς υἡείας μου φροντίς, μὲ ἠνάγκασαν ν' ἀναχωρήσω τότε ἀπὸ τοὺς Παρισίους.

Ἀληθινὰ, — μὲ λέγει ὁ Ἰωάννης, — ἐξεύρεις ὅτι ἡ κυρία Ὑακίνθου Δουράνδου ἦλθεν εἰς δευτέρους γάμους;

— Ὅχι, δὲν ἔχω εἶδῃσιν!...

— Πῶς! δὲν σὲ τὸ ἔγραψεν; Εἰς ἐμὲ τὸ ἔγραψε... Παράδοξον νὰ μὴ τὸ γράψῃ καὶ εἰς σέ...

— Ἴσως τὸ ἔγραψε καὶ εἰς ἐμὲ καὶ παρέπεσεν ἡ ἐπιστολή της· ἀλλ' εἶναι πρώτη φορά καθ' ἣν ἀκούω ὅτι ἡ γυνὴ τοῦ μακαρίτου Ὑακίνθου ἐνυμφεύθη ἐκ νέου.

— Ἐνυμφεύθη, κύριε Φερνάνδε, καὶ ἂν τὰ ἄπειρα πλούτη δύνανται νὰ ἐξασφαλίσουν τὴν εὐδαιμονίαν ἐνὸς ἀνθρώπου, — ὑπέλαβεν ἡ κυρία Ῥαϋμόνδου, — ἡ χήρα τοῦ φίλου σας πρέπει νὰ ᾔηται ἡ εὐτυχესτέρα τῶν γυναικῶν.

— Πῶς! εἶναι τόσον πλούσιος ὁ σύζυγός της;

— Καθόσον ἡ ἰδία ἔγραψεν εἰς τὸν υἱὸν μου, ἐνυμφεύθη ἓνα Ἀμερικανὸν, κολοσσαίας περιουσίας ἄνθρωπον... κατοικεῖ δὲ εἰς τοὺς Παρισίους πρό τινων μηνῶν· ὁ σύζυγός της ἡγόρασεν ἓνα λαμπρὸν καὶ πολυτελέστατον οἶκον, ὅπου ἐφέτος τὸν χειμῶνα ἔδωκεν, ὡς λέγουν, μεγαλοπρεπεστάτους χορούς.

— Ἐνθυμοῦμαι, εἶπα εἰς τὴν κυρίαν Ῥαϋμόνδου, ὅτι εἰς τινὰς ἐπιστολάς τὰς ὁποίας ἐφέτος τὸν χειμῶνα μ' ἔγραψαν διάφοροι φίλοι ἀπὸ τοὺς Παρισίους, μ' ἔλεγαν περὶ τῶν πολυτελειῶν ἐνθὺς Ἀμερικανοῦ, ὅστις ὠνομάζετο Ἰέρφερσων, νομίζω, καὶ περὶ τῆς σπανίας καλλονῆς τῆς συζύγου του...

— Εἶναι αὕτῃ ἡ ἰδία, μὲ λέγει ἡ κυρία Ῥαϋμόνδου· εἴθε νὰ εὕρῃ καὶ τὴν εὐτυχίαν εἰς τὰ πλούτη της...

— Καὶ νὰ μὴ στενάξῃ ποτὲ ἐνθυμουμένη τὸν μακαρίτην τὸν Ὑάκινθον, ἐπρόσθεσεν ὁ Ἰωάννης, καὶ τὴν ταπεινήν της ὑπαρξίν ἐκεῖνου τοῦ καιροῦ.

.....

Ἐφθάσαμεν εἰς τὸν πύργον μου περὶ λύχνων ἀφάς.

Ἀφοῦ ὠδήγησα τοὺς ξένους μου εἰς τὰ δώματά των, ἐπέστρεψα εἰς τὰ ἰδικά μου χωρὶς τελείως νὰ ἴδω τὴν γυναῖκά μου, ἥτις εἶχε κατακλινθῇ, καθ' ἃ μὲ εἶπεν ἡ κυρία Κλώδου, πολὺ ἐνωρίς.

ΚΕΦ. Ι'.

Τὸ αὐτὸ ἐκεῖνο ἐσπέρας τῆς ἀφίξεως τοῦ Ἰωάννου καὶ τῆς μητρὸς του, ἐξηκολούθησα τὸ ἡμερολόγιόν μου.

Κατὰ τὴν ἐποψίν ὑπὸ τὴν ὁποίαν ἐθεώρουν τὴν ὠφέλειάν του, ποτὲ δὲν μ' ἐφάνη ἀναγκαιότερον. Ἰδοὺ τὶ ἀναγινώσκω ἐντὸς αὐτοῦ.

Μαῖος, 1829.

Ἰδοὺ ἐγὼ μόνος.

Προσπαθῶ νὰ ἐνθυμηθῶ ὅλας τὰς ἐντυπώσεις ὅσας ἡσθάν-

θην κατὰ τὴν παράδοξον αὐτὴν ἡμέραν· τὰς καλὰς καὶ κακὰς ιδέας, τῶν ὁποίων ὅλων ὁμοῦ συμπεφυρμένων ὑπέστησα τὴν ἐπιρροήν.

Πρῶτον διακρίνω ἐντὸς τοῦ χάους ὅπου ὑπάρχει βεβυθισμένον τὸ πνεῦμά μου, τρία κυριώτερα ἀντικείμενα·

Ὁρμήν τινα ἐνδόμυχον ζηλίας πρὸς τὸν Ἰωάννην Ῥαϋμόνδον, μολονότι μέχρι τοῦδε κάμμιαν δὲν ἔχω πρὸς τοῦτο ἀφορμήν.

Μυστικὴν τινα ἀνησυχίαν μετὰ δυσπιστίας ἠνωμένην, γεννηθεῖσαν εἰς ἐμὲ ἐκ τῆς παραδόξου φανερώσεως τὴν ὁποίαν μ' ἔκαμεν ἡ κυρία Ῥαϋμόνδου, ὅτι ἡ σύζυγός μου ἔχει νοῦν ἔξοχον.

Τέλος πάντων (καὶ μόλις τολμῶ νὰ ὁμολογήσω εἰς ἐμαυτὸν τὴν γελοῖαν ταύτην παρεκτροπὴν τῆς φαντασίας μου), αἰσθάνομαι ὅτι εἶμαι εἰς τὴν ἀκμὴν τοῦ νὰ ἐρασθῶ ἐκ νέου τῆς κυρίας Ῥαϋμόνδου.

Πρώτην φορὰν τώρα φοβοῦμαι σπουδαίως (καὶ διατί ἡ ιδέα αὕτη νὰ μ' ἔρχεται ἐνῶ διανοοῦμαι τὴν κυρίαν Ῥαϋμόνδου;) φοβοῦμαι σπουδαίως μήποτε ἐθεώρησα τὸν γάμον ὑπὸ ψευδῇ ἔποψιν... μήποτε ἐλησμόνησα ὅτι ὑπάρχουν μὲν δυσαναλογίαι ἡλικίας, περιουσίας, κοινωνικῆς τάξεως, ἀλλ' ὑπάρχουν ὡσαύτως καὶ ἐσωτερικαὶ τινες δυσαναλογίαι ἠθικαί.

Διὸ καὶ, μολονότι τὸ μετὰ τῆς συζύγου μου συνοικέσιον κατ' ἐπιφάνειαν ὑπῆρχε θεμελιωμένον εἰς ὅλας τὰς ἐφικτάς καὶ ἐπιθυμητάς ἀναλογίας, δὲν δύναμαι νὰ μείνω τυφλὸς εἰς τὸ ἐξῆς· ὑπάρχει μεταξὺ αὐτῆς καὶ ἐμοῦ ἄβυσσος.

Αἱ ἡλικίαι μας φαίνονται ἀνάλογοι, ἠθικῶς τε ὁμως καὶ φυσικῶς ἐγὼ εἶμαι πεντηκοντούτης, ἐνῶ ἡ Ἀλβίνη εἶναι δεκαοκταετής.

Διατί ἀντὶ νὰ ζητήσω εἰς σύζυγον γυναῖκά τινα ἄπειρον τοῦ κόσμου, εὐπειθῆ, σιωπηλὴν, ὅπως εἰς τὰ νεύματά μου ὑποταγμένην, μὴ πράττουσαν οὔτε ποθοῦσαν τὸ ἐλάχιστον τῶν πραγμάτων ἄνευ τῆς θελήσεώς μου, νὰ μὴ ἐκλέξω γυναῖκά τινα ὠρίμου ἡλικίας, βαρυνθεῖσαν τὰς τυρβώδεις καὶ ματαίας τοῦ κόσμου ἡδονάς, καθὼς ἐγώ· γυναῖκα ἔξυπναν, εὐαρέστου συ-

ναναστροφῆς, ἐνὶ λόγῳ, γυναῖκα ἀποκτήτασεν ἀρχὴς στερεᾶς καὶ χαρακτῆρα ὁποῖον οἱ χρόνοι σχηματίζουν εἰς τὸν ἄνθρωπον;

Μία τοιαύτη γυνὴ ἤθελε μοὶ παρέχει εἰς αὐτὴν τὴν μοναξίαν καὶ τέρψεις ἀσυγκρίτως περισσοτέρας, διὰ τῆς δεδοκιμασμένης εὐφυΐας τῆς, καὶ ἀσφάλειαν...

Ἦθελα ἔχει σύντροφον τοῦ βίου μου μίαν φίλην, ἀντὶ μιᾶς ὑποτελοῦς εἰς τὴν ὁποίαν ἄρχω μὲν, ἀλλὰ... δὲν ἐμπορῶ καὶ νὰ ἐμπιστευθῶ ὁλωσδιόλου... διότι δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἡ Ἀλβίνη μὲ φοβεῖται μᾶλλον παρ' ὅσον μὲ ἀγαπᾷ...

Καὶ πάντοτε ἐντὸς αὐτῶν μου τῶν διασκέψεων ἡ ἰδέα τῆς κυρίας Ῥαϋμόνδου μοῦ ἐπανέρχεται εἰς τὸν νοῦν, ὡς μέτρον συγκρίσεως.

Τρώντι, τρώντι! ἀφ' ἧς ὥρας ἐπανεῖδα αὐτὴν τὴν γυναῖκα, εἶπα κατ' ἐμαυτὸν, ὅτι ἰδοὺ· μία τοιαύτη γυνὴ ἤθελεν εἶσθαι δι' ἐμὲ σύντροφος ἀξία λατρείας.

Εἶμαι τρελλός· τὸ βλέπω· εἶμαι θεότρελλος· δὲν σκέπτομαι πόσον δεινὰ ἤθελον εἶσθαι αἱ συνέπειαι, ἂν ἔδιδα στάδιον εἰς αὐτὴν μου τὴν ὀλεθρίαν τάσιν.

Οὐδὲν τρώντι ἀφρονέστερον! Ἡ Ἀλβίνη εἶναι σύζυγός μου, καὶ ἡ κυρία Ῥαϋμόνδου δὲν δύναται γὰρ συλλάβῃ πρὸς ἐμὲ ἔρωτα. Ἐρωμένη μου νὰ γίνῃ ποτὲ ἡ κυρία Ῥαϋμόνδου!... ἡ κυρία Ῥαϋμόνδου! μία γυνὴ τεσσαράκοντα καὶ πέντε ἐτῶν! ἡ μήτηρ τοῦ Ἰωάννου, πρὸς τὸν ὁποῖον αἰσθάνομαι φυσικὴν τινα ζηλίαν! Παράδοξον! οὔτε ἀγαπῶ οὔτε ἠγάπησα ποτὲ τὴν γυναῖκά μου, καὶ ὅμως τὸ αἶμά μου ἀνάπτει, καὶ εἰς τὴν καρδίᾳ μου ἀναβαίνουν ὀρμαὶ ἐχθροπαθείας καὶ λύσσης, εἰς μόνην τὴν ἰδέαν μήποτε καταστηθῶ καὶ ἐγὼ ἡπατημένος σύζυγος, ὡς τόσοι ἄλλοι τὸ ἔπαθαν!

Ἄ! ἐπικατάρματος ἡ ὥρα καθ' ἣν μ' ἦλθεν ἡ μωρὰ ἐκείνη γενναιότης, τοῦ νὰ εἰσάξω τὸν Ἰωάννην εἰς τὴν οἰκίαν μου!

Ναὶ, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου νύτύχησα νὰ προσφέρω ἄσυλον εἰς τὴν μητέρα του, νὰ ἐπισύρω εὐγνωμοσύνην ἐξ αὐτῆς τῆς γυναικός· καὶ ἐπομένως, τίς οἶδε τί δύναται νὰ συμβῇ ἐξ ἀπροόπτου, καὶ νὰ ἀναγκασθῇ ὁ Ἰωάννης ν' ἀναχωρήσῃ ἀπ' ἐδῶ, χωρὶς νὰ

διακινδυνεύση ἡ ἀσφάλειά του... Τότε ὁμως ἀναχωρεῖ με τὸν καὶ ἡ μήτηρ του... καὶ ἰδοὺ πάλιν ἐγὼ μόνος, κατὰ μόνος με τὴν Ἀλβίνην.

Τότε δὲ νέα περιπλοκὴ, νέα ἀνησυχία. Μὴ κλείω τοὺς ὀφθαλμούς μου· πρέπει νὰ καταμετρήσω τὸ βάθος τῆς ἀβύσσου ὅπου ἐμπίπτω.

Ἐκ τῶν δύο τὰ ἓν· ἢ ἡ Ἀλβίνη εἶναι καθὼς πάντοτε τὴν ἐνόμισα, μία ἀγαθὴ νέα, ἀπλὴ, ἄκακος, περιορισμένου πνεύματος καὶ εὐκόλου χαρακτῆρος, ῥαθύμου καὶ ἡπίας φύσεως, εὐχαριστουμένη εἰς τὴν ὑλικὴν εὐζωίαν ἧς ἀπολαύει παρ' ἐμοί.

Ἡ πραγματικῶς ἡ Ἀλβίνη εἶναι μία γυνὴ ἐξόχου νοός, καὶ ἀφοῦ ἐνυμφεύθημεν ὑπῆρξε τόσον ἐπιτηδεῖα, τόσον πανούργος, ὥστε νὰ προσποιηθῇ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου τὴν ἀφελῆ, καὶ σχεδὸν δύναμαι νὰ εἶπω τὴν εὐήθη.

Εἰς τοιαύτην δὲ περίπτωσιν, ποῖος νὰ ᾔῃαι ἁράγε ὁ σκοπὸς τῆς; Διατί αὐτὴ ἡ ὑπόκρισις; Διὰ νὰ κηρυχθῇ τίς εἶναι ἀληθῶς, ποίαν περίστασιν προσμένει; Ἄν ἡ φαντασία τῆς ᾔῃαι τῶντι ζωηρὰ καὶ τὸ πνεῦμά τῆς διακεκριμένον, γίνεται πρᾶγμα κινδυνωδέστερον αὐτῆς τῆς συγκεντρώσεως, αὐτῆς τῆς περὶ ἑαυτὴν συμπτύξεως, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἐρημικοῦ βίου τὸν ὁπεῖθ' ἐδῶ διάγομεν; ἐπὶ τέλους θέλει βέβαια γίνεαι ἐκρηγίς τις, καὶ τότε ἀλλοίμονον!

Τὸ δε γέριστον εἶναι τοῦτο... τῇ ἀληθείᾳ, ὅσον ἀνασκάπτω καὶ ἐξερευνῶ τὴν θέσιν μου, τόσον ἱλιγγιῶ καὶ φρυάττω... Ἡ ἀποστροφή, ἡ ἀπέχθεια τὴν ὁποίαν συνέλαβεν ἡ Ἀλβίνη πρὸς ἐμὲ ἐκ τῆς πρώτης νυκτὸς τῶν γάμων μας, ἀπέχθεια διὰ τὴν ὁποίαν ἐλογιζόμην εὐτυχῆς, διότι ἐθεώρουν τὴν γυναῖκά μου ὡς λίαν ἀθώαν καὶ εὐήθη... συμπεραίνω ὁποίας ὁλεθρίας συνεπειάς δύναται νὰ ἔχη ἐν τῷ μελλόντι, ἂν ἡ γυνὴ μου δὲν εἶναι ὅ, τι τὴν ἐ-όμιζα! Δὲν ἔπρεπε ποσῶς νὰ λησμονήσω με πόσῃ σαφήνειαν ἐκφράσεως με εἶχεν εἰπεῖ ἡ Ἀλβίνη, ὅταν ὑπεχώρησα εἰς ἐκείνην τὴν στιγμιαίαν μου ὁρμὴν... — Πρόσεξε! Μὴ μ' ἐξυπνήσης...

Νὰ μὴ ἐμβραθύνω εἰς αὐτὸν τῆς τὸν λόγον ὁ ἀνόητος ἐγὼ, ἂ ἐλαχῇ! Ἐνῶ ἔπρεπε νὰ με φανῇ ἀμέσως ὡσάν μία ἀστραπὴ,

μία ἀποκάλυψις. Ἀλλ' ὅχι· ὑπέθετα ὅτι ἀπλῶς εἶπεν ἓνα λό-
γον τυχαῖον! Αὐτὴ λοιπὸν ἡ νεκρὰ γυνὴ, ἡ ὡς οὕτως εἰπεῖν
περθένος ἔτι, καὶ ὠρχία, καὶ πλήρης ζωῆς καὶ υἱείας, καὶ
εὐρυεστάτη, καὶ πλήρης τέχνης καὶ ὑπικρισίας, ἀρῶ βέβαια
κατ' ὁρθεύσε μέχρι τοῦδε νῦν με ἀπκτῆ, αὐτὴ λέγω ἡ νεκρὰ
γυνὴ, ἥτις ἔχει πρὸς ἐμὲ ἀντιπύθειαν, αὐρίον θέλει συνανα-
στρέφεσθαι οικειότατα, κατὰ πᾶσαν ἡμέραν, κατὰ πᾶσαν
ὥραν τὸν Ἰωάννην Ῥαῦμόνδον, νέον τοιαῦτα ἔχοντα πλεο-
νεκτήματα!...

Ἄ! εἶναι ὁ ὀλεθρὸς μου! εἶναι φανερά ἡ ἀτίμωσίς μου, τὸ
γέλοϊον τῆς θέσεώς μου! Πρέπει νὰ εἶμαι φρενήρης, ἡλιθίος,
διὰ νὰ ἐκτεθῶ μόνος μου εἰς ἓνα τοιοῦτον κίνδυνον, εἰς ἓνα
κίνδυνον ἀναπύρευκτον! Ἡθελα εἶσθαι εὐχέστχτος ἂν ἐκρι-
μώμην με τὴν ιδέαν, ὅτι ὁ Ἰωάννης δὲν εἶναι ἱκανὸς νὰ κα-
ταχρασθῇ τῆς φιλοξενίας τὴν ὁποίαν τὸν προσφέρω. Τὰ χρέη
φίλου πρὸς φίλον... παραμύθια! Συλλογίζεται τὸ πάθος ποτε!
Τὰ χρέη φίλου πρὸς φίλον!... καὶ ποῖος με βεβαιοῖ ὅτι παρα-
θάς αὐτὰ τὰ χρέη, καθὼς ἐγὼ τὰ παρέβην, δὲν ὑπῆρξε καὶ ὁ
Ἰωάννης ἐραστής τῆς γυναικὸς τοῦ Ὑακίνθου, καθὼς πολλά-
κις τὸ ὑπωπτεύθην; Καὶ ἂν πρὸς τὸν Ὑακίνθον διῆξε τοιοῦ-
τος, διατι δὲν ἤτελε πράξει τὸ αὐτὸ καὶ πρὸς ἐμὲ; Τὰ χρέη
τῆς φιλοξενίας· λόγοι κενοὶ καὶ εὐηγοί! Δὲν βλέπω ἐκ τοῦ
ἐαυτοῦ μου; μήπως, καὶ τοι θεωρῶν πότον ἀπεγνωσμένος καὶ
αἰτχρὸς εἶναι ὁ πρὸς τὴν κυρίαν Ῥαῦμόνδου ἔρως μου, δύνα-
μαι νὰ τὸν ἐλποδίσω τοῦ νὰ με κυριεύῃ;

ὦ! πανταχόθεν βλέπω στενὴν καὶ ἐπισφαλεστάτην τὴν
θέειν μου. Φεύγω ἀπὸ τὴν Σκύλλαν καὶ πίπτω εἰς τὴν Χάρυβδιν.

Ἡ θέλει διαρκέσει ὀλίγον ἡ διατριβὴ τοῦ Ἰωάννου καὶ τῆς
μητρὸς του εἰς τὸν οἶκόν μου, καὶ τότε, με τὴν ἐρωτικὴν
μαίαν ἥτις ἐμφωλεύει εἰς τὴν καρδίαν μου διὰ μίαν γυναι-
κα εἰς σαράκοντα καὶ πέντε ἐτῶν θέλω μείνει κατὰ μόνος πάλιν
εἰς τὴν Ἀλβίνην, ἥτις οὐδὲν ἄλλο πλέον μ' ἐμπνέει εἰ μὴ
ἀποπροφὴν καὶ δυσπιστίαν.

Ἡ δὲ διατριβὴ τοῦ Ἰωάννου, ἐξ ἐναντίας, θέλει παρεκταθῇ,
καὶ εἶναι φόβος μήποτε ὁ πρὸς τὴν κυρίαν Ῥαῦμόνδου ἔρως

μου αὐξήσῃ ἀφ' ἡμέρας εἰς ἡμέραν με σφοδρότητα ἴσῃ τῇ πρὸς τὸν Ἰωάννην ζηλίας μου.

Μάϊος 1829.

Παράδοξος, παράδοξος ἡμέρα ἡ σημερινή!

Ἄς θάλω τινὰ τάξιν εἰς τὰς ἀναμνήσεις μου.

Ὁ ὕπνος εἶχεπραῦνει ὀλίγον τὴν ταραχὴν ἣτις χθὲς τὸ ἔσπερας με εἶχε καταλάβει· ἐξυπνήσας ἐνεβλεψα με ψυχρότερον ὄμμα εἰς τὴν θέσιν μου· ἤλεγξα ἑμαυτὸν ὅτι εἰς τὴν ὑπερβολὴν μου ἐθεώρησα τὴν πιθανότητα ὡς βεβαιότητα, καὶ ἀναθέσας τὴν ἐμπιστοσύνην μου εἰς τὸν τίμιον χαρακτῆρα τοῦ Ἰωάννου καὶ εἰς τὴν ἀρετὴν τῆς γυναικὸς μου, ἐπροσπάθησα ν' ἀποβάλλω ἐκ τῆς διανοίας μου τὰ ἀναμνήσεις τῆς κυρίας Ραῦμόνδου, καὶ τέλος πάντων ἀπεφάσισα, ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἤθελεν εὐλόγως πως διεγερθῇ ἡ πρὸς τὸν Ἰωάννην ζηλία μου, ν' ἀνταγωνισθῶ τοῦλάχιστον με αὐτὸν, καὶ ἀπὸ τῆς ἰδίας ἐκείνης ἡμέρας νὰ φανῶ πρὸς τὴν γυναῖκά μου τόσω μᾶλλον περιποιητικὸς, καὶ ἐράσμιος δὲ πρόσθε, ὅσον ὑπῆρξα μέχρι τοῦδε ψυχρὸς καὶ ἀμελής.

Ἐνεκα τούτου ἀφῆκα πλέον σήμερον τὸ πρωῒ τὰ χονδρά μου πέδιλα καὶ τὰ δερμάτινα περικνημίδια, τὰ εὐρύχωρά μου ἀπὸ βελουδὸν φορέματα καὶ τὸν παλαιὸν μου πῖλον, τὸν φαιὸν, τὸν πανταχόθεν κτυπημένον, καὶ ἐστολίσθην με κομψότητα, καθὼς ἐστολιζόμην ὅταν εἰς τὸν καλὸν μου καιρὸν διῆγα τὴν ζωὴν τῶν ἀγρῶν εἰς τὸν οἶκον ἐρωμένης μου τινός. Ἐμεινεν ἔκθαμβος ὁ Κ. Δουπῖνος, ὁ θαλαμηπόλος μου, ὅταν τὸν εἶπεν ἂν φέρῃ τὸ σίδηρον με τὸ ὁποῖον πυρρῦμενον στρέφουν τὴν κόμην εἰς βοστρύχους, πράγμα πάντῃ ἀσύνηθες ἀφ' ἧς ἡμέρας ἤλθομεν εἰς τὴν Ριβαλλιέρην. Καὶ εἶναι μὲν παιδαριῶν ταῦτα πάντα, πλὴν τὰ σημειῶ διότι, μ' ὅλας τὰς φρονίμους ἀποφάσεις τὰς ὁποίας σήμερον τὸ πρωῒ συνέλαβα, αἰδοῦμαι πάλιν ἀπόψε νὰ ὁμολογήσω τὴν κυρίως ἀφορμὴν αὐτῆς τῆς τοῦ κομψότερον περιποιήσεως τοῦ ἐξωτερικοῦ μου· στολιζόμενος ἀπέβλεπα εἰς δύο τινὰ· πρῶτον εἰς τὸ ν' ἀνταγωνισθῶ

κατὰ τὰ ἐξωτερικὰ πλεονεκτήματα μὲ τὸν Ἰωάννην, καὶ δευτέρον εἰς τὸ φανῶ ὅσον ἔνεστιν ἐρασμιώτερος εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς κυρίας Ῥαῦμόνδου.

Ἀφοῦ ἐνεδύθην, ἔστειλα τὸν θαμηπόλόν μου νὰ ἐρωτήσῃ πῶς ἐπέρασαν τὴν νύκτα οἱ ξένοι μας, νὰ εἴπῃ δὲ καὶ εἰς τὴν κυρίαν Κλώδου νὰ παρακαλέσῃ τὴν γυναῖκά μου νὰ μὲ προσμείνῃ εἰς τὰ δώματά της πρὶν ὑπάγῃ εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

Ἔμαθα ὅτι ὁ Κ. μαρκέσιος καὶ ἡ κυρία μαρκεσία ἐπέρασαν τὴν νύκτα πολὺ καλὰ, πλὴν ὅτι ὁ κύριος υἱὸς των ἔτασχε, καὶ ὅτι ἔμελλε νὰ μὴ ἐγερθῇ ἐκ τῆς κλίνης καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν.

Μετὰ περὲλευσιν ἡμισείας ὥρας, εἰσῆλθα εἰς τὰ δώματα τῆς γυναικός μου· μ' ἐπροξένησεν ἐντύπωσιν ὁποῖαν ποτὲ ἔτις ἢ ῥοδόκρινος ὄψις τοῦ προσώπου της καὶ ἡ πρωϊνὴ ἐκείνη δροσερότης, ἡ εἰς τὰς νέας γυναῖκας τοσοῦτον ἐπαγωγός. Ἴσως ἦτο πλάνη τῆς ὀράσεώς μου, πλὴν ποτὲ δὲν τὴν εἶχα ἰδῆ τόνον ὡραίαν· ἀδημονία τις μ' ἐκυρίευσεν· ἐνθυμήθην εὐθὺς τὸν Ἰωάννην· ἔπειτα δὲ ἀναπολήσας καὶ ὅσα μὲ εἶχεν εἰπεῖ ἡ κυρία Ῥαῦμόνδου περὶ τοῦ πνεύματος τῆς Ἀλβίνης, ἐνησχολήθην ν' ἀνακαλύψω εἰς τὴν φυσιογνωμίαν τῆς γυναικός μου ἢ εἰς τὴν ὁμιλίαν της τεκμήριόν τι, ἐκ τοῦ ὁποίου νὰ φωτισθῶ.

Κατὰ πρῶτον εἶδα ἐλαφρόν τι κίνημα ἀπορίας, τὸ ὁποῖον ἡ Ἀλβίνη δὲν ἠδυνήθη νὰ καταστείλῃ εἰς τὴν θέαν μου.

— Ἀγαπητὴ μου φίλη, τὴν λέγω, ἤθελα νὰ σὲ ζητήσω συγνώμην ὅτι ἦλθα καὶ σὲ ἀνησύχησα τόσον πρωτῶ· πλὴν, βλέπων σε μόλις ἐγερθεῖσαν ἐκ τοῦ ὕπνου τόσον ὡραίαν καὶ τόσον ζωηράν, δὲν μὲ δίδει ἡ καρδιά νὰ μεταμεληθῶ δι' αὐτὴν τὴν ἀδιακρισίαν μου...

Πάλιν ἡ Ἀλβίνη ἠτένισε πρὸς ἐμὲ ὡς ἀποροῦτα εἰς τοὺς λόγους μου, καὶ τόσον ἐφάνέρωσε μάλιστα αὐτόν της τὸν θαυμασμόν, ὥστε δὲν ἐκρατήθην τοῦ νὰ τὴν εἴπω·

— Ἀλλὰ τί ἔχει, φίλη μου!

— Ἦλθες εἰς τὸν θάλαμόν μου, μὲ ἀπεκρίθη, διὰ νὰ ἐπαίσσης τὸ κάλλος μου... παρήτησες τὴν ἀγροτικὴν ἐνδυμασίαν σου... Τοῦτο ἀπλῶς θαυμάζω, τίποτε ἄλλο...

Εἰς τοὺς πρώτους τούτους λόγους τῆς Ἀλβίνης, ἐφοβήθη καὶ τοι ἀκαίρως πλέον, μήποτε ἔπραξα ἀνεπιτηδείως ἀλλάξα ἔνδυμα καὶ λεκτικόν· διὸ καὶ κρύψας τὴν μετάνοιάν μου ὑπὸ ἀγαθόν τι μειδίαμα, ὑπέλαβα·

— Μὲ βλέπεις, φιλτάτη μου Ἀλβίνη, σπανίως τῶνόν τι νὰ σοὶ ἐπαινῶ τὴν πρωϊνὴν ζωηρότητα καὶ καλλονὴν, διότι δὲν ἔχει πάντοτε τὸ δικαίωμα νὰ εἰσέρχωμαι εἰς τὰ δώματά σου ἐνωρίς· δὲν πρόκειται ὁμως σήμερον νὰ ἀπονεύμω μόνον τὸν δικαίον φόρον τοῦ θαυμασμοῦ μου εἰς τὰ κάλλη σου, ἀλλὰ καὶ νὰ σ' ἐνθυμίσω, ὅτι οἱ ξένοι οἱ ὅποιοι μᾶς ἤλθαν χθὲς τὸ ἔσπερας, εἶναι ἀνάγκη νὰ σὲ ἴδωσι σήμερον, καὶ πρέπει νὰ ἐτοιμασθῇς διὰ νὰ σὲ παρουσιάσω εἰς αὐτούς.

— Ἦλθαν λοιπόν· ὑπομονή· μὲ ἀποκρίνεται ἡ Ἀλβίνη, ὡς λίαν ἀνιωμένη καὶ δυσανασχετοῦσα· — ἀφοῦ δὲν εἶναι τρόπος νὰ τὸ ἀποφύγῃ τις πλέον... Καὶ θὰ διαρκέσῃ αὐτὴ ἡ ἐνόχλησις πολὺν καιρόν;

— Ἄν σὲ ἦναι τόσον δυσάρεστος ἡ παρ' ἡμῖν διαμονή των, δὲν θέλει διαρκέσει εἰμὴ ὅσον ἔνεστιν ὀλιγώτερον. Ἄλλως τε, ἀγαπητὴ φίλη, δικαίῳ πληρέστατα τὴν δυσαρέσκειάν σου· διότι ὅταν κάνεις ἐσυνήθισε καθὼς ἡμεῖς εἰς τὴν γλυκεῖαν ἐλευθερίαν μιᾶς ζωῆς μεμακρυσμένης ἀπὸ τὴν τύρβην τοῦ κόσμου, ζωῆς ἡσύχου, θλίβεται πραγματικῶς παρεκκλίνων ἀπὸ τὰς ὁποίας ἔλαβεν ἔξεις.

— Θεέ μου, τί ἀνιαρὸν πράγμα εἶναι, νὰ μὴν ἐξεύρῃ κανεὶς τί νὰ λέγῃ εἰς τοὺς φίλους σου!

— Μὴ σε μέλη ὁμως· ὁ μαρκέσιος καὶ ἡ σύζυγός του εἶναι ἄνθρωποι ἀπλούστατοι, χωρὶς ἀξιώσεις, χωρὶς ἀπαίτησιν ἐθιμοταξιῶν καὶ τρόπων· δὲν θὰ ζαλίζεσαι πολὺ διὰ νὰ τοὺς περιποιῇσαι.

— Ναί· διὰ τοῦτο, φίλε μου, σὲ βλέπω ἐνδυμένον μὲ τόσῃν εὐπρόπειαν...

— Ὡς πρὸς τοῦτο, νὰ σὲ εἶπω, φιλτάτη μου Ἀλβίνη, τὴν ἀλήθειαν... ἐς ολίγην καθὼς μὲ βλέπεις διὰ σὲ καὶ μόνην...

— Δι' ἐμέ;

— Συνήθως εἶσαι πρὸς ἐμὲ λίαν συγκαταβατικὴ· βλέπεις

ὅτι πραγματικῶς αἱ γεωργικαί μου ἐνασχολήσεις ἀποτελοῦν ὥστε ν' ἀμελῶ καὶ τὴν ἐνδυμασίαν καὶ τὰ ἔθιμα, καὶ με συγχωρεῖς... Σ' εὐχαριστῶ ἀπείρως, δὲν θέλω ὅμως αὐτοὶ οἱ ξένοι νὰ ὑπολάβουν ὅτι κατὰ τινὰ τρόπον λείπω τῶν πρὸς σέ χρεῶν μου. Ἴδου διὰ ποίαν αἰτίαν με βλέπεις ἐνδυμένον, καθὼς εἶπες, με εὐπρέπειαν. Ὁ λόγος ἦτο περὶ τῶν ξένων μας· ὁ Κ. Δὲ Βερτέλ εἶναι ἄνθρωπος ἀπλοῦς καὶ ἀγαθός, ἡ κυρία Δὲ Βερτέλ... μία γυνὴ διακεκριμένη, πλήρης εὐγενείας πρὸς τὸν ἄνδρα τῆς καὶ φιλοστοργίας πρὸς τὸν υἱὸν τῆς. Περὶ δὲ τοῦ υἱοῦ των... ἐπειδὴ αὐτὸς πάσχει πολὺ ἀπὸ στηθικὴν τινὰ ἀσθένειαν, καὶ ὁ δρόμος τὸν ἐκούρασε, δὲν θὰ τὸν ἰδῇς σήμερον, οὔτε ἴσως διὰ τινος ἡμέρας... Πᾶν ὅ,τι δύναμαι νὰ σέ εἶπω περὶ αὐτοῦ, εἶναι ὅτι ὑπάρχει φίλος μου ἐκ τῶν καλητέρων καὶ παλαιότερων.

—Θέλω τὸν ὑποδεχθῆ λαιπὸν... ὅσον καλῆτερα δυνηθῶ...

— Ἐννοεῖται, καὶ σ' εὐχαριστῶ διὰ τὴν καλὴν σου αὐτὴν διάθεσιν. Μόνον...

— Μόνον;

— Ἐδίστασα μίαν στιγμὴν, ἀγαθὴ μου φίλη, ἐπειδὴ πρόκειται περὶ ἀντικειμένου λίαν ἁβροῦ· ἀλλ' ἡ ἄκρα σου νεότης, ἡ ἀπειρία σου εἰς τὰ πράγματα τοῦ κόσμου, καὶ αὕτη δὲ ἡ ἀγνότης σου, μοῦ συνιστοῦν ὡς ἓν ἀπὸ τὰ πρὸς σέ χρέη μου... νὰ σέ ὁμιλήσω με ὅλην τὴν ἐλευθερίαν...

— Τί πάνδημον ὕψος μεταχειρίζεσαι! περὶ τίνος πρόκειται;

— Ἴδου. Ὁ Ἰωάννης Δὲ Βερτέλ εἶναι σχεδὸν τῆς ἡλικίας μου, καὶ ὅταν ἀναλάβῃ ἀπὸ τὴν ἀσθένειαν θέλει μετέχει τῆς συναναστροφῆς σου καθὼς καὶ ὁ πατήρ καὶ ἡ μήτηρ του... καὶ θέλει λάβῃ χώραν οἰκειότητος βέβαια πολλὴ μεταξύ μας... Σὲ συστήνω λοιπὸν ὡς φίλος... καταλαμβάνεις... ὡς ἀληθὴς σου φίλος... νὰ προσέχης... ἀποφεύγουσα τὴν ὑπερβολὴν ἐκείνην τῆς οἰκειότητος τὴν ὁποίαν συγχωρεῖ ἡ ζωὴ τῶν ἀγρῶν. Ἀναμφιβόλως ὅσον ἀπὸ μέρους σου θέλει ὑπάρχει ἄκρα ἀθωότης... μολοντοῦτο θὰ σέ συστήσω νὰ εἶσαι ὡς πρὸς αὐτὸ τὸ κεφάλαιον συνεσταλμένη πολὺ... Μὲ καταλαμβάνεις;

— Ὁχι τόσο.

— Διατί δηλαδή λέγεις ὅτι δὲν μὲ καταλαμβάνεις;

— Μὲ συστήνεις νὰ εἶμαι συνεσταλμένη πολὺ πρὸς ἓνα τὸν ὁποῖον δὲν εἶδα ἐπὶ ζωῇ μου.

— Καὶ δι' αὐτὸ ἀπορεῖς;

— Ναί, διότι δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι πρὸς ἓνα ξένον ἄνθρωπον θέλω εἶσθαι συνεσταλμένη, βέβαια.

— Τὸ εἶπα δηλαδή, ἐπειδὴ εἶσαι μία γυνὴ νέα καὶ καθ' ὅλα χαριεστάτη, ὁ Ἰωάννης Δὲ Βερτέλ εἶναι ὡσαύτως νέος... Ἐννοεῖς λοιπὸν, ὅτι καὶ διὰ σέ, καὶ δι' ἐμέ, καὶ διὰ τὸν κόσμον... ὑπάρχει ἐπάνα γκες νὰ προσέχης οὐκ ὀλίγον εἰς τὰς μετὰ τοῦ φίλου μου αὐτοῦ σχέσεις.

— Καταλαμβάνω, φίλε μου, ὅτι δι' αὐτῶν σου τῶν συστάσεων θέλεις νὰ ὑποδεχθῶ τὸν φίλον σου ψυχρότατα... ἀντὶ νὰ προσπαθήσω νὰ τὸν δεξιωθῶ ὅσον δύναμαι καλύτερα... μ' ὅλην τὴν ἀνίαν τὴν ὁποίαν μὲ προξενεῖ ἡ παρουσία του εἰς τὸν οἶκόν μας· ἔστω λοιπὸν, θέλω πράξει καθὼς σὺ ἀγαπᾷς.

— Ὑπάρχει, φιλτάτη μου Ἀλβίνη, μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἄκρων μέσος τις ὅρος, καὶ βέβαια τὸν μέσον τοῦτον ὅρον θέλεις τὸν εὔρει, ἀποφεύγουσα ὅσον τὸ δυνατόν τὴν κατὰ μόνας μετὰ τοῦ Ἰωάννου συναναστροφήν.

— Διατί νὰ τὸν συναναστρέφωμαι κατὰ μόνας;

— Ἐννοεῖται ὅτι δὲν θέλεις ζητεῖς τὰς τοιαύτας εὐκκιρίας σύ· ἀλλὰ τέλος πάντων διὰ μίαν νέαν γυναῖκα εἶναι κοσμιώτατον τὸ ν' ἀποφεύγῃ εὐγενῶς πᾶσαν συνομιλίαν κατ' ἰδίαν.

— Ἀλλὰ τί θέλεις νὰ μὲ εἶπῃ κατ' ἰδίαν ὁ φίλος σου;

— Τίποτε βέβαια παρὰ τὰ προσήκοντα· ἐπαναλαμβάνω ὁμῶς ὅτι θὰ κάμῃς πολὺ καλὰ ν' ἀκολουθήσῃς τὰς συμβουλὰς μου ὡς πρὸς αὐτὸ τὸ προκείμενον.

Ἡ κυρία Κλώδου ἐλθοῦσα ἐπὶ τούτοις διέκοψε τὴν μετὰ τῆς γυναικὸς μου συνομιλίαν· μᾶς εἶπεν ὅτι ὁ Κ. μαρκέσιος καὶ ἡ κυρία μαρκεσία κατέβησαν εἰς τὴν αἵτουσαν, ἐλπίζοντες νὰ εὔρωσιν ἐκεῖ τὴν κυρίαν. Συνώδευσα λοιπὸν τὴν Ἀλβίνην διὰ νὰ τὴν παρουσιάσω εἰς τοὺς ξένους μου.

Διακόπτω τὸ ἡμερολόγιόν μου συνεχόμενος ὑπὸ σκέψεως τὴν ὁποίαν μ' ὑπαγορεύει ἡ ἀνάγνωσις τῶν σελίδων τούτων, γεγραμμένων εἰς ἄλλους καιρούς.

Ὁ ἄνθρωπος εἶναι τῇ ἀληθείᾳ πλάσμα ἀλλόκοτον.

Αἱ συστάσεις τὰς ὁποίας ἔκαμνα τότε εἰς τὴν γυναῖκά μου διὰ τὸν Ἰωάννην, πρὸς πᾶσάν μου προφύλαξιν, συνέτειναν μάλιστα νὰ συμβῇ τὸ ἐνάντιον τοῦ ὅ,τι ἐπεθύμουν, ὡς διεγείρουσαι τὴν προσοχὴν καὶ περιέργειαν τῆς Ἀλβίνης ἐπὶ τῶν συνεπειῶν τὰς ὁποίας ἠδύνατο νὰ λάβῃ ἡ μετὰ τοῦ φίλου μου οἰκειότης της, καὶ ἐλθισμόνουν ὅτι, ὁπόταν ἦμην νέος ἄνυμφος, εἶδα πολλάκις ὅτι ἐχρεώσθουν τὰς πλησίον τῶν γυναικῶν ἐπιτυχίας μου εἰς αὐτάς τὰς τοιούτου εἵδους ἀνοήτους προφυλάξεις τὰς ὁποίας ἐλάμβανα καὶ ἐγὼ αὐτός· ἐλθισμόνουν ὅτι σχεδὸν τοιουτοτρόπως, εἰς τὴν ἐποχὴν τὴν ὁποίαν ἀνέφερα, σύζυγός τις εἶχεν ἐπιστήσει τῆς γυναικὸς του τὴν προσοχὴν ἐπ' ἐμοῦ, λέγων καὶ ἐπαναλαμβάνων εἰς αὐτὴν ἀδιακόπως·

« Πρόσεχε, μὴ ἔχεις πολλὰς ὀμιλίας μὲ τὸν Κ. Δουπλέσιον· ἔσο πλησίον του συνεσταλμένη· αὐτὸς εἶναι ἄνθρωπος ἀπ' ἐκείνους τοὺς λεγομένους τοῦ συρμοῦ· ὅλαι αἱ γυναῖκες τρέχουν ὥσάν δαιμονισμέναι κατόπιν του· γνωρίζω κάλλιστα ὅτι ἐγὼ δὲν ἔχω κανένα φόβον· γνωρίζω τὴν ἀρετὴν τῶν ἀρχῶν σου· ἀλλ' ὁ κόσμος εἶναι, φίλη μου, φιλοκατήγορος, καὶ εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ἀνθρώπων ἡ ἐπιφάνεια τῶν πραγμάτων εἶναι τὸ πᾶν· διὸ καὶ ἡ ὑπόληψις μιᾶς τιμίας γυναικὸς συμβαίνει ἐνίοτε νὰ ἀμαυρωθῇ διὰ μίαν ἀθῶαν ἀπερισκεψίαν τὴν ὁποίαν ἔκαμε. »

Ἐγνώριζα αὐτὰ τὰ πράγματα ἐκ πείρας ἰδίης· χιλιάκις ἐγέλασα μὲ τὴν μωρίαν αὐτῶν τῶν ἀνδρῶν, οἵτινες νομίζουν ὅτι θέλουν σβέσει τὸ πῦρ φυσῶντες ἐπ' αὐτοῦ, καὶ ἐξ ἐναντίας τὸ ἀνάπτουν περισσότερον·

Καὶ νὰ ὑπάγω καὶ ἐγὼ αὐτὸς νὰ περιπέσω εἰς τὴν αὐτὴν χονδροειδεστάτην ἀνεπιτηδειότητα, τὴν ὁποίαν τόσον κατεγέλασα εἰς ἄλλους ἄνδρας, καὶ ἡ ὁποία ἀπέβη πάντοτε τόσον αἰσία εἰς ἐμέ!

Ὅταν εἰσῆλθα εἰς τὴν αἴθουσαν μετὰ τῆς συζύγου μου,

εὔρομεν ἐκεῖ τὴν κυρίαν Ῥαῦμόνδου καὶ τὸν Σαρπεντιέρην.

Ἡ ἀνάπτυξις τῆς κλίνης, ἡ ἀγαλλίασις ὅτι ἔβλεπε τέλος πάντων τὸν υἱὸν τῆς εἰς ἀσφάλειαν, παρεῖχον εἰς τὴν φουτιογνομίαν τῆς κυρίας Ῥαῦμόνδου ἐξαίτια τινὰ γαληνότητα· τὴν εἶχα ἰδῆ χθὲς περὶ τὴν ἀμφιλύκην· ἀλλὰ σήμερον τὸ πρωτὶ, ἀπίστευτον ἀληθῶς, ἠδύνατο κατὰ τὴν ζωηρότητα τῆς ὀφείας καὶ κατὰ τὴν καθαρότητα τῆς ἐπιδερμίδος νὰ παρὰ ὅληθῃ μετὴν Ἀλβίνην.

Ἡ κυρία Ῥαῦμόνδου ἐφόρει, κατὰ τὸ σῦνηθε, μαύρην ἐσθῆτα· λευκὴ δέ τι· καλύπτει ἀπὸ δαντέλλαν, ἀπλουστάτην, ἐκάλυπτε μὲν τὴν ἐνθὲν καὶ ἐνθὲν τῆς κεφαλῆς χωρισμένην κόμην αὐτῆς, τὴν ὀλίγον ξανθοτέραν τῆς τῆς Ἀλβίνης. Εἶδα πολλάς μαρκετίνας ἀληθεῖς, ἀλλ' ὅμως καμμία δὲν εἶχε τόσην διαπρέπειαν εἰς τὴν συμπεριφορὰν, τόσην χάριν καὶ εὐγένειαν εἰς τοὺς τρόπους, ὅσον ἡ ψευδὴς κυρία Δὲ Βερτέλ· ἀνησυχουν διὰ τὸν Σαρπεντιέρην· ἔλεγα ὅτι σκχιῶς βέβαια ἤθελε παρὰ στήσει τὸ πρόσωπον ἀριστοκράτου εἰς ἄνθρωπον τοῦ ὁποίου ἐπάγγελμα ἦτο κατὰ καιρὸν νὰ κατασκευάζῃ ἐφίππια· ἀλλ' εἶδα καὶ τώρα καθὼς καὶ πολλάκις ἄλλοτε, ὅτι οὐδὲν ὑπάρχει τόσον συγγενὲς τῆς ἀξιοπρεπείας... ὅσον ἡ ἀπλότης.

Ὁ Σαρπεντιέρης, μετὰ τὸ ἀκεραιότητος ἐμφαντικὸν καὶ ἁρμόνιον πρόσωπόν του, τὸ διὰ κόμης πολιᾶς σχεδὸν ἐστεμμένον, καὶ μετὰ τὸ γαληναῖον ἡθὺς του, τὸ σοφιστικὸν καὶ μεγαγχολίας τινὸς ἐκφραστικόν, καὶ μετὰ τὴν μετρίαν μὲν ἀλλὰ καθαριωτάτην ἐνδυμασίαν του, πρὶς χιλιάδας καλῆτερον τὸν τύπον τοῦ γηραιοῦ εὐπατρίδου τῶν ἀγρῶν, παρὰ πολλοὶ μεγάλοι ἄρχοντες γνωστοί μου, προπετεῖς, νωδοὶ, πλήρεις ρυτίδων, ἐψιμυθιωμένοι ὡς γραῖαι φιλάρεσκοι, κρύπτοντες τὴν ἡλικίαν των ὡς ἐρυθρῶντες δι' αὐτὴν, καὶ προσπαθοῦντες νὰ τὴν καλύπτωσιν ὑπὸ νεανικοῦς τρόπους γελοιωδεστάτους.

Παρατήρησα ὅτι ἡ σύζυγός μου, εἰς τὴν θέαν τῆς κυρίας Ῥαῦμόνδου, δὲν ἠδυνήθη νὰ κρύψῃ τὴν ἀρετὴν ἐκπλαζίν της, ὡς ἀπέχουσα βέβαια τοῦ νὰ φαντασθῇ τὴν μητέρα ἐνθὲς νέου εἰκονικτῶ ἢ εἰκασινένεχ ἐτῶν τόσον νέαν ἀκόμη καὶ εὐεῖδῃ.

Ἔσπευσα νὰ εἶπω εἰς τὴν κυρίαν Ῥαῦμόνδου.

— Συγχωρήσατε, κυρία μαρκεσία, νὰ σᾶς παρουσιάσω τὴν κυρίαν Δουπλεσίου· κατὰ δυστυχίαν χθὲς τὸ ἑσπέρας, ἀδιάθετος οὖσα, ἐστερήθη ἐξ ἀνάγκης τῆς τιμῆς τοῦ νὰ σᾶς κάμῃ τὴν ὀφειλομένην δεξίωσιν.

Ἡ κυρία Ραϋμόνδου ὑπέκλινε χαριέντως πρὸς τὴν γυναῖκά μου. Ἐγὼ δὲ ἀποταθεὶς ἀμέσως πρὸς τὴν Ἀλβίνην,

— Σοὶ παρουσιάζω, φίλη μου, τὸν κύριον μαρκέσιον Δε Βερτέλ, τὸν πατέρα τοῦ ἀρίστου τῶν φίλων μου...

Ὁ Σαρπεντιέρης ἐχαιρέτησεν εὐσεβάστως, καὶ ἡ κυρία Ραϋμόνδου εἶπεν εἰς τὴν γυναῖκά μου· — Ἐλπίζω, κυρία, ὅτι ἡ χθεσινὴ ἀδιαθεσία σας δὲν εἶχε τελείως συνεπείας.

— Ὅχι, κυρία, σᾶς εὐχαριστῶ, ἀπήντησεν ἡ Ἀλβίνη τραυλίσχασα σχεδὸν τὰς λέξεις ταύτας μὲ δειλίας ἥθος· καὶ τοιούτοτρόπως ἀφῆκεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὴν συνομιλίαν νὰ λήξῃ εἰς σιωπὴν.

— Ἐγὼ, κυρία, ἐπεθύμουν πρὸ πολλοῦ νὰ λάβω τὴν εὐχαρίστησιν τοῦ νὰ σᾶς γνωρίσω προσωπικῶς, εἶπεν ἡ κυρία Ραϋμόνδου· διὰ τοῦτο καὶ ἦλθαμεν, ὡς ἐλέπετε, ὀλίγον ἀδιακρίτως ἔσως, νὰ ἐνθυμίσωμεν εἰς τὸν Κ. Δουπλέσιον τὴν εὐγενῆ πρόσκλησιν τὴν ὁποίαν εἶχεν εὐαρεσθηθῇ νὰ μᾶς κάμῃ πέρυσιν εἰς τὰ Παρίσια...

Ἡ σύζυγός μου, ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον περιερχομένη εἰς τὴν ἀμνηχανίαν, δὲν ἠδυνήθη ν' ἀποκριθῇ ἄλλο τι, εἰμὴ,

— Βέβαια... κυρία... χαίρω πολὺ ὅτι σᾶς ἔχομεν σήμερον.

— Μόνον τὸ ὁποῖον μᾶς λυπεῖ, κυρία μου, — ἐπρόσθεσα διὰ νὰ ἔλθω εἰς βοήθειαν τῆς Ἀλβίνης, — εἶναι ὅτι ἡ ὑγεία τοῦ προσφιλοῦς σας υἱοῦ σᾶς παρέσχεν ἐπὶ τῆς ὁδοιπορίας ἀνισυχίαν τινά.

— Ναὶ τωόντι, κυρία, — εἶπε τότε καὶ ἡ Ἀλβίνη, τὴν ὁποίαν ἐπροσπάθησα νὰ ἐνθαρρύνω δι' ἐνὸς ἐλέμματος, — λυπούμεθα πολὺ ὅτι ὁ κύριος υἱός σας πάσχει.

— Χάρις τῷ Θεῷ, κυρία μου, — ὑπελάβεν ὁ Σαρπεντιέρης, — ὁ υἱός μας ἀνεπαύθη αὐτὴν τὴν νύκτα, καὶ δὲν ὑπέφερε τόσον...

— Μολοντοῦτο δὲν εἶναι ἀκόμη εἰς κατάστασιν νὰ ἔλθῃ,

κυρία, νὰ σᾶς εὐχαριστήσῃ, διὰ τὴν ἀγαθὴν φιλοξενίαν τὴν ὁποίαν εὐχρεστεῖσθαι νὰ τὸν ἀπονείματε, — ἐπρόσθεσεν ἡ κυρία Ῥαῦμόνδου. Ἡμεῖς ἀνεχωρήσαμεν ἀπὸ τὰ Παρίσια νομίζοντες ὅτι ἦτον εἰς πλήρη ἀναρρώσιν· κατὰ δυστυχίαν, ὁ κόπος τοῦ δρόμου τὸν ἔρριψεν ἐκ νέου εἰς τὴν κλίνην, καὶ τῇ ἀληθείᾳ πολὺ μᾶς θλίβει ὅτι σᾶς ἐφεραμεν ἐδῶ εἰς πτωχὸν ἀσθενῆ.

Εἶδα ὅτι ἡ σύζυγός μου, μὴ τολμῶσα ἢ μὴ γνωρίζουσα εἰσέτι τί νὰ εἴπῃ, ἔμελλε νὰ σιωπήσῃ, διὸ καὶ εὐθὺς πάλιν ἐγὼ ὑπολαβὼν, ἀπετάθην πρὸς τὴν κυρίαν Ῥαῦμόνδου, ἥτις ἐφαίνετο βαθμηδὸν ἀποροῦσα διὰ τὴν πτωχείαν τῶν ἀποκρίσεων τῆς Ἀλβίνης, καὶ τὴν εἶπα·

— Δὲν τολμῶμεν, κυρία μου, νὰ σᾶς εἴπωμεν πῶσον θέλομεν προθυμοποιηθῇ νὰ παρέξωμεν εἰς τὸν Ἰωάννην πᾶσαν ἐφικτὴν θεραπείαν... ἀφοῦ εὐτυχεῖ νὰ σᾶς ἔχῃ πλησίον του... Ἄλλο δὲν δυνάμεθα, εἰμὴ νὰ εὐχώμεθα εἰλικρινῶς ὑπὲρ τῆς ταχίστης ἀναρρώσεώς του.

Μόλις εἶπα ταῦτα, καὶ ἀκούω ἔξω βήματα πολλῶν ἵππων. Τὸ παράθυρον τῆς αἰθούτης ὅπου εὕρισκόμην ἠνοιγέτο ἐπὶ τῆς αὐλῆς. Ἡ σύζυγός μου, ὡς ἰσταμένη κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν πλησίον τοῦ παραθύρου, ἀνεωγμένου ὄντος, ἔρριψεν ἔξω τὸ βλέμμα της, καὶ ἔβλεπε φωνὴν ἐκπλήξεως.

— Ἀ! θεέμου... χωροφύλακες ἔριπποι!...

ΚΕΦ. ΙΑ'.

Ἡ Ἀλβίνη, βαλοῦσα τὴν φωνήν, — Ἀ! Θεέμου χωροφύλακες! — φωνὴν ἥτις μ' ἐνέπλησε φόβου, ἔκυψε ταῦτοχρόνως εἰς τὸ παράθυρον, εἰς τρόπον ὥστε εἶχε στρέψει τὰ νῶτα πρὸς τὴν κυρίαν Ῥαῦμόνδου, πρὸς τὸν Σαρπεντιέρην καὶ πρὸς ἐμέ.

Ἡ μήτηρ τοῦ Ἰωάννου ὠχρίασε καὶ ἔστρεψε τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸ μέρος τοῦ πύργου ὅπου εὕρισκετο ὁ υἱός της. Ὁ Σαρπεντιέρης παρετήρησε τὴν κυρίαν Ῥαῦμόνδου ἀνησυχῶς· ἔβλε-

επέ τις ὁμῶς ὅτι δὲν ἔτρεμε διὰ τὸν ἑαυτὸν του. Διεδήλωσα καὶ ἐγὼ εἰς ἀμφοτέρους τον φόβον μου διὰ νεύματος, ἀλλ' ἡ κυρία 'Ραϋμόνδου μὲ παρεκάλεσε διὰ χειρονομίας τινὸς νὰ μὴ φαίνωμαι τοιουτοτρόπως ἐν ἀμηχανία, μήποτε προδοθῶ.

Ταῦτα πάντα διέτρεξαν ἐντὸς ἐνὸς δευτερολέπτου μόλις, ἐνῶ ἡ σύζυγός μου ἔβλεπεν ἔξω τοῦ παραθύρου.

Τότε ἡ κυρία 'Ραϋμόνδου, πλησιάσασα εἰς τὸ παράθυρον μὲ γαλήνην καὶ ἀταραξίαν ἥτις ἀληθῶς μ' ἐξέπληξεν, ἐστήριξε τοὺς ἀγκῶνας καὶ αὐτὴ πλησίον τῆς 'Αλβίνης, καὶ τὴν εἶπε φαιδρῶς·

— Χωροφύλακες, κυρία;... Εἰς αὐτὴν σας ἐδῶ τὴν μοναξίαν πρέπει νὰ ᾔναι φαινόμενον σχεδὸν περίεργον· θέλω κ' ἐγὼ, ἂν μὲ δίδετε τὴν ἄδειαν, νὰ λάβω τὴν τέρψιν τοῦ θεάματος αὐτῆς τῆς ἀπροσδοκῆτου ἱππικῆς συνοδίας. Τόσῳ μᾶλλον, καθόσον αὐτοὶ ὅλοι οἱ ἱππεῖς φαίνονται συνοδεύοντες ἐν ὥραϊον ὄχημα. Ἴδου ἐστάθη καὶ τὸ ὄχημα. Ποῖος εἶναι αὐτὸς ὅστις καταβαίνει ἐξ αὐτοῦ; φαίνεται διακεκριμένος ἄνθρωπος... δηλαδή, δὲν τὸ λέγω ἐπειδὴ μᾶς ἐχαιρέτησε μὲ τόσῃν εὐγένειαν· ἀλλὰ, σᾶς παρακαλῶ, διατί αὐτὸς ὁ κύριος, ὅστις ἔρχεται βέβαια πρὸς ἐπίσκεψίν σας, ἔχει μίαν τοιαύτην φοβεράν συνοδίαν;

— Εἶναι ὁ νομάρχης μας, εἶπα εἰς τὴν κυρίαν 'Ραϋμόνδου μετὰ παλμῶν, κύψας ὑπεράνω τοῦ ὤμου της.

Ἦτο τῶνόντι ὁ Κ. Δὲ Σαϊντ Μαρῆ. Ἡ ἔλευσίς του αὕτη εἰς τὸν οἶκόν μου, τὴν ἐπιοῦσαν τῆς ἀφίξεως τῶν πολιτικῶς καταδιωκομένων φίλων μου, καὶ ἡ συνοδία του, πρᾶγμα ἀσύνηθες, μ' ἔφερον εἰς τὴν ἐσχάτην ἀνησυχίαν· ἔνεκα τούτου καὶ νεύσας πρὸς τὴν κυρίαν 'Ραϋμόνδου, ὡς συνεννοούμενος μετ' αὐτῆς,

— Νὰ σᾶς εἶπω, κυρία μου, τὴν εἶπα· θέλω νὰ σᾶς λυτρώσω ἀπὸ μίαν πληῆξιν ὅχι μετρίαν· ὁ νομάρχης μας εἶναι ὀχληρὸς ἄνθρωπος, ἀνυπόφορος ὅταν ἀρχήσῃ νὰ λέγῃ τὰ ἰδικά του· θὰ κάμετε καλὰ νὰ ἀποσυρθῇτε μὲ τὴν γυναῖκά μου εἰς τὰ δώματά σας, καὶ ἐγὼ ὑποδέχομαι μόνος τὸν Κ. Δὲ Σαϊντ Μαρῆ.

— Ἐξ ἐναντίας, κύριε Δουπλέσιε, μὲ εἶπε γελῶσα ἡ κυρία

Ῥαϋμόνδου, δὲν μὲ φαίνεται διόλου δίκαιον νὰ ἐγκατ᾽αλείψωμεν τοὺς φιλοξενοῦντας μας φίλους εἰς τὴν ὥραν ἴσα ἴσα τοῦ κινδύνου των· ὦ! κατὰ τοῦτο γνωρίζομεν τὰ χρεῖα τῶν φιλοξενουμένων... Λέγετε ὅτι ὁ νομάρχης σας εἶναι ἀνυπόπαρος, ὅταν βάλῃ ἀρχὴν νὰ λέγῃ! Αἶ καλὰ! θέλομεν νὰ ὑποστήσωμεν καὶ ἡμεῖς ἀνδρείως αὐτὴν τὴν ὀχληρίαν. Συμμεριζόμεθα τὰς τέρψεις σας... χρεωστούμεν νὰ συμμερισθῶμεν καὶ τὰς ἀνίας σας... Δὲν εἴσθε, μικρέςι, τῆς αὐτῆς γνώμης καὶ ἡ εὐγενία σας;

— Ἀναμφιβόλως, ἀπήντησεν ὁ Σκρπεντιέρης νεύσας πρὸς ἐμὲ· ἔπειτα δ' ἐξηκολούθησεν· — Ὁ Κ. νομάρχης εἶδεν ἤδη τὴν μαρκεσίαν εἰς τὸ πκράθυρον, πλησίον τῆς κυρίας Δουπλέσιου, ἀφοῦ ἐχαιρέτησε καὶ τὰς δύο αὐτάς κυρίας· λοιπὸν θέλει νομίσει ὅτι τὸν φεύγουν... ὅτι τὸν φοβοῦνται, καὶ δὲν ἀρμόζει νὰ ὑποθέσῃ τι τοιοῦτον ὁ ἀγαθὸς αὐτὸς κύριος.

— Σκεφθῆτε καλῶς, κυρία μου, εἶπα πρὸς τὴν κυρίαν Ῥαϋμόνδου, καταβαλὼν πᾶσαν προσπάθειαν διὰ νὰ μειδιάσω, ὥστε νὰ μὴ ἀποφανῇ ἡ ἀγωνία μου, — ὁ κίνδυνος πλησιάζει... ἀπειλεῖ... μετ' ὀλίγας στιγμὰς... δὲν θὰ εἴσθε πλέον εἰς κайρὸν διὰ νὰ φύγετε... καὶ θὰ ὑποστήσετε τὴν οἰκτροτέραν τῶν συναναστροφῶν...

— Ὁμολογήσατε, κυρία, εἶπε περιχαρῶς ἡ κυρία Ῥαϋμόνδου πρὸς τὴν Ἀλβίνην, ὁμολογήσατε ὅτι ὁ Κ. Δουπλέσιος ἔχει πολὺ μετρίαν ἰδέαν περὶ τῆς καρτερίας μου...

— Ὁχι, κυρία!... ἀνέκραξα ἀκούσας τὰ βήματα τοῦ ὑπηρέτου ὅστις προηγῖτο τοῦ νομάρχου, διὰ νὰ ἀναγγεῖλῃ τὴν εἰτοδὸν του, — Ὁχι, κυρία, ἐγὼ δὲν ἀμφιβάλλω ποσῶς περὶ τῆς καρτερίας σας... ἀλλὰ σᾶς βεβαιῶ ὅτι αὐτὴν τὴν στιγμήν ἡ καρτερία αὕτη εἶναι τυφλή...

— Ἐξ ἐναντίας, φίλτατε Κ. Δουπλέσιε, ὑπέλαβεν ἡ κυρία Ῥαϋμόνδου ῥίψασα πρὸς ἐμὲ βλέμμα συνεννοήσεως, — ἡ καρτερία μου εἶναι ὀξυδερκεστάτη, ἐγὼ νομίζω.

Μολις εἶπε ταῦτα, καὶ ἡ θύρα τῆς αἰθούσης ἠνοιχθῆ, ἀμέσως δὲ καὶ ἀνήγγειλαν,

— Ὁ κύριος νομάρχης.

Ἐσπευσα εἰς προὔπαντησιν τοῦ Κ. Δὲ Σαῖντ Μαρῆ, καὶ ἐπὶ τῆς φυσιογνωμίας του ἐζήτησα νὰ μαντεύσω ἂν ὁ σκοπὸς τῆς ἐλεύσεώς του ἦτον ὁ τὸν ὁποῖον ἐφοβούμεην.

Εἶδα τὸν νομάρχην ὡς βεβιασμένον· τὰ πρῶτα βλέμματά του ἔπεσαν ἐπὶ τῶν ξένων μου· πλὴν δὲν ἠδυνήθην νὰ ἐννοήσω ἂν ἦσαν βλέμματα δυσπιστίας ἢ ἀπλῆς περιεργείας.

— Σὲ παρουσιάζω, φίλη μου, ἔσπευσα νὰ εἶπω εἰς τὴν Ἀλβίνην δείξας τὸν δυσάρεστον κύριον ὅστις ἐνεφανίσθη εἰς τὸν οἶκόν μας, — τὸν Κ. Δὲ Σαῖντ Μαρῆ, τὸν νομάρχην μας... ὅστις πολὺ ἐλυπήθη τὴν ἄλλην φορὰν ὅταν ἦλθεν, διότι δὲν σὲ εἶχεν ἰδῆ.

Ὁ Κ. Δὲ Σαῖντ Μαρῆ ἐχαιρέτησεν ὑποκλινῶς.

Ἡ Ἀλβίνη ἠρυθρίασεν· ἐγὼ ἔτρεμα μήποτε ὁ νομάρχης ὑπολάβῃ τὴν ἀπειρίαν τῆς γυναικός μου ὡς τεκμήριον τῆς ταραχῆς τὴν ὁποίαν μᾶς ἐπροξένει ἡ ἐπίσκεψίς του, ταραχῆς ἥτις ἠδύνατο νὰ διεγείρῃ εἰς αὐτὸν ὑποψίας, ἂν ἤδη δὲν εἶχεν, ἢ, ἂν εἶχε, νὰ τὰς διαβεβαιώσῃ· διὸ καὶ ὅλος πλέον παραδοθεὶς εἰς τὴν τύχην, εἶπα εἰς τὸν Κ. Δὲ Σαῖντ Μαρῆ·

— Συγχωρήσατέ με, φίλτατε κύριε νομάρχα, νὰ σᾶς παρουσιάσω εἰς τὴν κυρίαν μαρκεσίαν Δὲ Βερτέλ, ἥτις κῦδόκησε καθὼς καὶ ὁ κύριος μαρκέσιος (καὶ ἔστρεψα τὸ βλέμμα πρὸς τὸν Σαρπεντιέρην) νὰ μὲ τιμήσωσιν ἐρχόμενοι νὰ διατρίψωσιν ἡμέρας τινὰς εἰς τὴν Ῥιβαλλιέρην.

Ὁ Κ. Δὲ Σαῖντ Μαρῆ μ' ἐράνη ὅτι χαιρετῶν τοὺς πρὸς οὓς ἐπαρουσιάζετο ἔρριψεν ἐπὶ τῆς κυρίας Ραϋμόνδου βλέμμα προτοχῆς καὶ δυσπιστίας, καὶ ἠτοιμάζετο βέβαια νὰ τὴν ἀπευθύνη τὸν λόγον, ὅτε ἡ ψευδὴς μαρκεσία τὸν ἐρωτᾷ ἄνευ προοιμίων, ἀλλὰ μετὰ τόλμης καὶ ἠθους τινὸς προστατευτικοῦ·

— Πῶς πηγαίνομεν ἐφέτος, κύριε νομάρχα; θὰ μᾶς κάμετε καλὰς ἐκλογὰς εἰς τὸν νομόν σας;

— Καὶ ἐχομεν τῶνόντι ἐφέτος μεγίστην ἀνάγκην καλῶν ἐκλογῶν! ἐπρόσθεσεν ἀποτόμως ὁ Σαρπεντιέρης δια τῆς τραχείας φωνῆς του· — Πρέπει, κύριε νομάρχα, πρέπει νὰ βάλωμεν ὅλα μας τὰ δυνατά... Οἱ ἐχθροὶ τῆς ἡσυχίας δὲν παίζουν.

— Ἀλλὰ, κυρία μου, ὑπέλαβεν ὁ Κ. Δὲ Σαῖντ Μαρῆ, ἐκ

πλαγείς διὰ τὴν ἄμεσον αὐτὴν τῆς κυρίας 'Ραϋμόνδου ἔφοδον, — συγχωρήσατε νὰ σᾶς κάμω τὴν παρατήρησιν, ὅτι τὰς ἐκλογὰς δὲν τὰς κάμνομεν ἡμεῖς οἱ νομάρχαι, ἀλλὰ τὰς κάμνουν οἱ ἐκλογεῖς...

— Βέβαια, ἀπήντησεν ἡ κυρία 'Ραϋμόνδου μὲ ὀλιγωρίαν τινὰ ἀλαζονικὴν ὁπωσὺν. — βέβαια κύριε νομάρχα· οἱ ἐκλογεῖς κάμνουν τὰς ἐκλογάς... πλὴν καθὼς τὰ πρόβατα ἐκλέγουν μόνον τὸν δρόμον τῶν... βοιθυντος τοῦ ποιμένου.

— Κατὰ δυστυχίαν, κυρία μου, ὑπέλαβεν ὁ νομάρχης, — ἐνίοτε τὰ πρόβατα ἀντὶ ν' ἀκολουθήσωσι τὸν ποιμένα τυφλῶς, παίρνουν τὸ κατόπιν κακῶν τινῶν κριαρίων, πεισματωδῶν καὶ ἀτιθάσσων.

— Εἰς τὴν σφαγὴν λοιπὸν ἀμέσως τὰ κακὰ κριάρια! ἐπέφε-
ρεν ὁ Σαρπεντιέρης μετὰ φλέγματος καὶ τραχύτητος. — ναί, κύριε νομάρχα, εἰς τὴν σφαγὴν ὅσα κριάρια ἀποπλανοῦν καὶ τὸ ἐπίλοιπον ποίμνιον!

— Βλέπω ὅτι ὁ κύριος δοξάζει τὰ δραστικώτερα φάρμακα ὥς τὰ μόνον σωτήρια, ὑπέλαβεν ὁ Κ. Δὲ Σαὶντ Μαρῆ, βλέψας πρὸς τὸν Σαρπεντιέρην ὡς διστάζων νὰ θεωρήσῃ τοὺς λόγους τοῦ ὡς εἰλικρινεῖς. — ὁ κύριος μαρκέσιος θέλει ἀμέσως καὶ τὰ ἔσχατα τῶν μέτρων;

— Κύριε, ἀπήντησεν ὁ Σαρπεντιέρης· εἰς τὰ 92, ὅταν ἐπολεμούσαμεν εἰς τὴν Βανδέαν, ὅλοι οἱ κυανοὶ ὅσοι περιέπιπταν εἰς τὰς χεῖράς μου ἐτουφεκίζοντο εἰς τὴν στιγμὴν. Ἐνθυμοῦμαι ὅτι εἰς τὸ χωρίον Λόναγλον, ἀπέχον ἕως πέντε λεύγας ἀπὸ τὸ Βιτρέ... Ἐπήγετε εἰς τὴν Βανδέαν, κύριε νομαρχα, ἡ εὐγενία σας;

— Ὁχι, κύριε· ποτέ.

— Κρῖμα. Θὰ ἐβλέπετε τί τόποι ἐκεῖ ἄγριοι... Σᾶς ἔλεγα λοιπὸν ὅτι εἰς τὸ Λόναγλον διέταξα καὶ ἐτουφέκισαν μίαν ἡμέραν τριαντατρεῖς κυανοὺς.

— Ἀλλὰ, κύριε μαρκέσιε, εἶπα πρὸς τὸν Σαρπεντιέρην, αὐταὶ αἱ πράξεις πρέπει νὰ προεκάλεσαν τρομεράς ἀντεκδικήσεις ἔπειτα.

— Καὶ φυσικὰ, ἀπήντησεν ὁ Σαρπεντιέρης· ἐνθυμοῦμαι ὅτι

δὲν ἐπέρασεν δεκαπέντε ἡμέραι, καὶ οἱ πυναροὶ, εἰς ἀπάντησιν τρόπον τινὰ τῇ κράξεώς μας ἐκείνης, κατέσφαξαν ἓνα τῶν λόγων μας τὸν ὁποῖον ἐδιοῖκει κάποιος Κλώστης, ὑφαντῆς τῆς Μαγέννης, ἓνας τρομερῆς, ἓνας αἰμοδόρος! Κατὰ δυστυχίαν, παρακμάζει καθημέραν ἡ δραστηριότης ἐκείνη τῶν ἀνθρώπων τῆς μερίδος μας, καὶ ποτὲ πλέον δὲν θὰ δυνηθῶμεν νὰ μετέλθωμεν ἐκεῖνα τὰ μέτρα, τὰ φρικώδη μὲν πλὴν σωτήρια.

— Πῶς παρακμάζει, κύριέ μου, πῶς;

— Ἀλλ' ἀγνοεῖτε, κύριε νομάρχᾳ, τί συμβαίνει εἰς τοὺς Παρισίους; ἀνέκραξεν ὁ Σαρπεντιέρης, ὀργίλως πως ἐνατενίσας πρὸς τὸν Κ. Δὲ Σαίντ Μαρῆ. — Δὲν ἐμάθετε τὴν νέαν καὶ ἐδελυρὰν ἀπόπειραν τῶν Ἰακωβίνων, αὐτῶν τῶν ἀξυπολύτων!

Καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν κυρίαν Ῥαϋμόνδου, ὁ Σαρπεντιέρης ἐπρόσθεσε·

— Τῇ ἀληθείᾳ, μαρκεσία, εἶναι πρᾶγμα ἀκατανόητον! Κυβερνώμεθα ἐναντίον τοῦ ὀρθοῦ λόγου τὴν σήμερον!

— Πῶς, κύριε νομάρχᾳ, ἀνέκραξεν ἡ κυρία Ῥαϋμόνδου μετόλημν τινὰ ἣτις μοὶ ἐνεποίησε ῥίγος φρίκης, — δὲν σᾶς εἰδοποίησεν ἡ κυβέρνησις περὶ τῆς τρομερᾶς συνωμοσίας ἣτις ἀνεκαλύφθη κατ' αὐτάς; παράδοξον!...

— Κυρία μαρκεσία, ἀπήντησεν ἐκπληκτος ὁ νομάρχης, εἰναί τινες ὀδηγίαι μυστικαί, ἰδιαίτεραι, τὰς ὁποίας...

— Ἀλλὰ, φίλτατε κύριε, εἶναι τῶν ἀδυνάτων νὰ μὴ σᾶς ἔβχλαν εἰς γνῶσιν αὐτοῦ τοῦ πράγματος, — εἶπεν ἡ κυρία Ῥαϋμόνδου, διακόψασα τὸν Δὲ Σαίντ Μαρῆ. — Πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς μας ἀπὸ τοὺς Παρισίους, ὁπόθεν καὶ ἐρχόμεθα, ἐμάθαμεν ἀπὸ βεβαίαν πηγὴν, (καὶ βεβαιωθῆτε ὅτι εἴμεθα ἀκριβέστατα πληροφορημένοι, ἀπὸ ἀνώτατον μέρος) ἐμάθαμεν ὅτι ἦτον ἐτοίμη νὰ ἐκραγῇ μία ἐπανάστασις, καὶ εἰς τοὺς Παρισίους καὶ εἰς ἄλλας διαφόρους μεγάλας πόλεις τῆς Γαλλίας· ἀνεκαλύφθησαν ἀποθῆκαι ὀπλων, κατεσχέθησαν γράμματα...

Εἰς τοὺς λόγους τούτους, ὁ Κ. Δὲ Σαίντ Μαρῆ ἥλλαξεν ἀμέσως τόνον, καὶ ἀποταθεὶς πρὸς τὴν κυρίαν Ῥαϋμόνδου καὶ πρὸς τὸν Σαρπεντιέρην μετὰ σεβασμοῦ βαθυτάτου, τὸν ὁποῖον συνέλαβεν ἀναμφισβόλως ὡς ἐκ τοῦ ὅτι οἱ μετὰ τῶν ὁ-

ποιῶν συνωμίλει εἶχον τοιαύτην ἐντελῇ γνῶσιν τῶν πραγμά-
των ἀπὸ ἀνώτατον μέρος, εἶπε πρὸς τὴν κυρίαν Ῥαῦμόνδου·

— Ἀφοῦ λοιπὸν, κυρία μαρκεσία, εἴσθε ἐν γνῶσει τῶν
σπουδαίων αὐτῶν πραγμάτων, τὰ ὅποια δὲν ἔγιναν ἀκόμη
γνωστὰ εἰμὴ εἰς ἓνα κάποιον κόσμον πολιτικόν, δύναμαι νὰ
σᾶς εἶπω καὶ νὰ σᾶς διαβεβαιώσω, ὅτι ἡ κυβέρνησις δὲν εἶ-
ναι ἀξία τῶν ἐλέγχων σας· ἀλλ' ἀγρυπνεῖ καὶ ἔχει ἀπόφασιν νὰ
καταδιώξῃ τοὺς ταραχοποιοὺς αὐτοὺς μὲ πᾶσαν αὐστηρότητα.

— Τὰ λέγουν κύριε νομάρχᾳ, τὰ λέγουν, πλὴν τίποτε δὲν
βλέπομεν νὰ κάμνουν. Ἡ κυβέρνησις δεικνύει μίαν ἀδυναμί-
αν, τωόντι ἀξιοθρήνητον, — ὑπέλαβεν ἀποτόμως ὁ Σαρπεν-
τιέρης· — δὲν ἔχει αὐστηρότητα! χαμένα πράγματα, κύριέ
μου! Πρέπει νὰ σχηματίσῃ στρατιωτικὰ δικαστήρια! νὰ του-
φεκίζωνται ἐν τῷ ᾧμα ὅλοι οἱ Ἰακωβῖνοι ὅσοι περιπίπτουν εἰς
τὰς χεῖρας της! Ἴδου τί κατεπείγει σήμερον. Διὰ τὰ λοιπὰ
γίνεται ἀκολούθως σκέψις.

— Νὰ εἴσθε βέβαιος, κύριε μαρκέσιε, ὅτι ἡ ἐξουσία θέλει
ἀναδειχθῇ ἀξία τῆς ἀποστολῆς της, ἀπεκρίθη ὁ νομάρχης· —
μάλιστα σᾶς λέγω ὅτι αὐτὴ μου ἡ περιοδεία σκοπὸν ἔχει τὴν
σύλληψιν ἐνὸς τῶν κινδυνωδεστέρων ἀρχηγῶν τῆς συνωμοσίας
περὶ τῆς ὁποίας εἶπετε πρὸ ὀλίγου, ἐνδὲς μέλους τῶν μυστικῶν
ἐταιριῶν αἵτινες εἶχον προπαρασκευάσει αὐτὸ τὸ κίνημα... Αὐ-
τὸς ὁ ἀλιτῆριος ἐδραπέτευσε... Διάφορα λέγονται περὶ τοῦ δρό-
μου τὸν ὁποῖον ἔλαβεν· οἱ μὲν νομίζουν ὅτι πρὸς τὴν Ἀγγλίαν
ἐκίνησεν, οἱ δὲ ὅτι πλησιάζει πρὸς τὰ νότια μέρη τῆς Γαλλίας διὰ
τῶν πόλεων Βουργῶν καὶ Κασελορόσσου. Ἐπῆρα μαζὴ μου κάμ-
πόσους χωροφύλακας, ὥστε ἢ νὰ τὸν συλλάβω ἂν μοῦ τύχῃ, ἢ
νὰ τοὺς ἐξαποστελλω πρὸς τὴν κυβέρνησιν εἰς πᾶσαν πληρο-
φορίαν τὴν ὁποίαν λαμβάνω περὶ τῆς ὁδοῦ του· ἐν ἐνὶ λόγῳ,
τὸ πρᾶγμα μὲ φαίνεται, καθὼς καὶ εἰς τὴν εὐγενίαν σας, τό-
σον σπουδαῖον, κύριε μαρκέσιε, ὥστε ἔκρινά ἀναγκαῖον νὰ ὑ-
πάγῃ αὐτοπροσώπως εἰς τὰς ἀρχὰς ὄλων τῶν πέριξ δήμων,
καὶ νὰ ταῖς συστήσῃ τὴν αὐστηροτέραν ἐπαγρύπνησιν· δια-
βαίνων δὲ καὶ ἀπὸ τὸ Σαμέλῳ, ἐξέγκλινά ὀλίγον ἐκ τῆς ὁδοῦ
μου, διὰ νὰ...

Ἐδῶ ὁ νομάρχης διέκοψε τὸν λόγον πρὸς στιγμὴν, ὡς συνεχόμενος· καὶ μὴ τολμῶν νὰ εἴπῃ· ἔπειτα δὲ ὑπέλαθεν·

— Ἐπεθύμουν νὰ ἴδω τὸν Κ. Δουπλέτιον, καὶ εἰς πᾶσαν περίστασιν νὰ τὸν ἀφῆτω τὰ σημεῖα τοῦ ἀθρώπου ὅστις ζητεῖται, διότι εἶναι χροὸς παντός καλοῦ ὑπηκόου τοῦ βασιλέως· νὰ γίνεταί συμφορηθὸς τῇ ἐξουσίᾳ εἰς τὰ τοιαῦτα σοβαρὰ περιστάσεις.

Ταῦτα δὲ εἰπὼν, ὁ Κ. Δὲ Σαίντ Μαρκὴ μοὶ ἐνεχείρισεν ἑντυπὸν τινα σημείωτιν, τὴν ὁποίαν ἔθεσα ἐπὶ τραπεζίου τινὸς πλησίον μου, καὶ εἶπα εἰς τὸν νομάρχην·

— Νὰ εἴσθε βέβαιος, φίλτατε Δὲ Σαίντ Μαρκὴ, ὅτι εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν, θέλω πράξει ὡς καλὸς ὑπῆκοος τοῦ βασιλέως, ὅποιος ὑπῆρξα πάντοτε.

— Λέγετέ με λοιπὸν τῶρα, κύριε νομάρχα, ὑπέλαθεν ὁ Σαρπεντιέρης· ἔχω ἢ δὲν ἔχω δίκαιον νὰ ζητῶ τὰ δραστηκώτερα φάρμακα, ἀπέναντι τῶν διατρεχόντων;

— Τὸ ἀληθὲς εἶναι, κύριε μαρκέσιε, ἀπήντησεν ὁ Κ. Δὲ Σαίντ Μαρκὴ, ὅτι τὸ ἀκάθεκτον αὐτῶν τῶν ἐπαναστατῶν δικαιοῦ πληρέστατα τὰ ἀπηνέστερα κατ' αὐτῶν μέτρα.

— Καὶ διατί αὐτοὶ οἱ ἐπαναστάται δὲν σωφρονίζονται ποτέ; ὑπέλαθεν ὁ Σαρπεντιέρης· διὰ τί δὲν μᾶς ἀφίνουν ποτέ ἡσυχίαν; Διότι ἡ ἐξουσία, καθὼς σᾶς εἶπα, δὲν ἐξεύρει νὰ τοὺς κερκυνώσῃ ἅπαξ διὰ παντός. Τὰ πάντα διαμφισβητοῦνται ἐκ νέου· ὁ θρόνος καὶ τὸ θυσιαστήριον δύνανται νὰ κλονισθῶσιν ἀπὸ ὀλίγα κτήνη ἐκεῖ, τοὺς ἐκλογεῖς. Καὶ, συγχωρήσετε τὴν τραχύτητά μου, κύριε νομάρχα, ἀλλὰ, κατ' ἐμέ, πρὶν νὰ δώσω ψῆφον, προτιμῶ χιλιάκις νὰ δράξω τὴν καρδίαν μου· διότι, ἀπὸ τὰ δύο τὸ ἓν, — ἐπρόσθετε μετὰ φλεγματός ὁ Σαρπεντιέρης· ἢ θὰ ἐξολοθρεύσωμεν τὸν ἐχθρὸν, ἢ θὰ ἐξολοθρευθῶμεν· Ἄλλος τρόπος δὲν γίνεται· κατ' ἐμέ, ἢ τὸ πᾶν ἢ οὐδὲν, ἢ εἶναι ἢ οὐδόλως εἶναι, ἢ τὸ παλαιὸν ἐκείνο ἀπόλυτον σύστημα νὰ ἐγκαθιδρυθῇ... ἢ νὰ μ' ἔλθῃ ἓνα μολῶδι κατὰ τῆς θάλασσας, ν' ἀποθάνω εὐμορφα εὐμορφα, ὑπερασπιζόμενος τὸν βασιλέα μου καὶ τὴν σήμεράν μου· ἰδοὺ ἡ γνώμη μου!

— Γνώμη τὸνλάχιστον ἀκεραία καὶ εὐτολμος, κύριε μαρκ

κέσι· βέβαια, —εἶπεν ὁ Κ. Δὲ Σαὶντ Μαρῆ. Ἄν ὅλοι οἱ βασιλικοὶ διανοοῦντο καὶ ἦσαν ἱκανοὶ νὰ ἐνεργῶσι μὲ αὐτὴν τὴν αὐστηρότητα, ἠθέλαμεν ἰδῆ ἐντὸς ὀλίγου τὸ παλαιὸν μᾶς πολίτευμα καθ' ὅλην αὐτοῦ τὴν μεγαλοπρέπειαν.

— Ἄ! κύριε νομάρχᾳ, ὑπέλαβεν ἡ κυρία Ραῦμόνδου μετὰ στεναγμοῦ. — Τὸ παλαιὸν μᾶς πολίτευμα... Τὸν τιμαριωτισμὸν πρὸ πάντων· φεῦ! τίς θὰ μᾶς ἐπαναφέρῃ τοὺς χουσοὺς ἐκείνους αἰῶνας τῶν ἱπποτῶν καὶ τῶν δεσποινίδων (*damoiselles*)... τῶν βάρδων (*trouvères*) καὶ τῶν κορισκίων (*jouvencelles*)! τοὺς ἡρωϊκοὺς ἐκείνους καιροὺς, ὅτε ἡ κρίσις ἐκόπτετο διὰ τῆς λόγχης καὶ τῆς σπάθης... ἀπὸ τῶν ἐρωτικῶν ἀντιζηλιῶν μέχρι τῶν πολιτικῶν δικῶν! Εἰπῆτέ μοι, κύριοί μου, εἰλικρινῶς· δὲν ἦτο χιλιάκις προτιμότερον νὰ βλέπη τις δύο ἀντιδίκους μὲ τὴν περικεφαλαίαν καὶ μὲ τὴν μάχαιραν, νὰ μάχωνται ἀνδρείως ἐντὸς περιβόλου τινὸς, παρὰ ν' ἀκούῃ δύο στρουφνοὺς δικηγόρους ἐκσφενδονίζοντας ἀμοιβαίως γυδαίας ὕβρεις; καὶ (ἐδῶ ὅπου ὁμιλοῦμεν) οὔτε νὰ θριαμβεύῃ τέλος πάντων ἡ δικαιοσύνη;... Ἄν ἐνίστε ἡ σπάθη κατέστρεφε τὸ δίκαιον εἰς ἐκείνους τοὺς καιροὺς, μήπως καὶ τὴν σήμερον τὸ δίκαιον δὲν καταστρέφεται συνεχέστερον ἀπὸ τὴν στρεψοδικίαν καὶ τὴν λεκτικὴν ἐπιτηδειότητα;

— Βέβαια, κυρία μαρκεσία, βέβαια· ἂν ὁ τιμαριωτισμὸς εἶχεν ὡς ἂν ὑμᾶς ἀποστόλους πολυαρίθμους, εἶπε χαριέντως ὁ Κ. Δὲ Σαὶντ Μαρῆ, — δὲν θὰ τὸν ἔλειπαν καὶ ὁπαδοὶ ἄπειροι... Κατὰ δυστυχίαν ὁμως, αἱ δημοτικαὶ προλήψεις ἔχουν τόσὴν ἰσχύν...

— Ναί, διότι κάθηνται οἱ μωροὶ καὶ διακωδωνίζουν εἰς τοὺς ἀπλοῦς τὰς φοβεράς δῆθεν λέξεις, ὑποτελής... ὑπόδουλος... ὄχλος... Ἦσαν ὑποτελεῖς εἰς ἓνα αὐθέντην, δὲν λέγω τὸ ἐναντίον· πλὴν ἐπὶ τίνι συμφωνίᾳ;... Ἐπὶ τῇ συμφωνίᾳ τοῦ νὰ προστατεύονται ἀπὸ τὸν πύργον αὐτοῦ τοῦ αὐθέντου, ἢ ἀπὸ τὸ μοναστήριον· ἀφοῦ ὁ ὑποτελής ἦτο τέλος πάντων κτῆμα τοῦ αὐθέντου ἢ τοῦ ἡγουμένου ἐκείνου... ἦτον ὅ,τι εἶναι οἱ αἰθίω-
πες εἰς τοὺς κυρίους των...

— Καὶ λοιπὸν, σᾶς ἐρωτῶ, κύριε νομάρχᾳ, ἐπρόσθεσε καὶ

ὁ Σαρπεντιέρης· μήπως δὲν εἶναι τοῦ συμφέροντος ἐνὸς ἀνθρώπου νὰ ἔχη φροντίδα διὰ τὸν αἰθιώπα του, διὰ τὸν ὁποῖον ἐξώδευσε δύο καὶ τρεῖς χιλιάδας φιάγκων, καθὼς καὶ δι' ἓνα ἵππον τὸν ὁποῖον ἐπλήρωσεν ἀκριβᾶ, ἀκριβᾶ;

— Ὁλωσδιόλου τὸ αὐτὸ συμφέρον· βέβαια, κύριε μαρκέσιε, ἀπήντησεν ὁ νομάρχης.

— Ἀλλ' ἡ τάξις τῶν ἀστῶν, τῶν ἀφορήτων αὐτῶν κυρίων, ὑπέλαβεν ἡ κυρία Ραϋμόνδου, ἔχει καὶ ἡχοῦ ἀδιακόπως εἰς τὰς ἀκοὰς τῶν ἀνοήτων τὴν μεγάλην λέξιν τῆς ἡ ἐλευθερίας! ἡ ἐλευθερία!...

— Ναι, ἡ ἐλευθερία... καὶ τὸ ἄλλο, πῶς τὸ λέγουν... ἡ ἀξιοπρέπεια τοῦ ἀνθρώπου, ἐπρόσθεσεν ὁ Σαρπεντιέρης· ἀναστείλας τοὺς ὤμους χλευαστικῶς. — μὰ τὴν ζωὴν μου, προξενοῦν εἶκτον αὐτοὶ οἱ κύριοι!

— Ἡ ἀξιοπρέπεια τοῦ ἀνθρώπου... ἡ ἐλευθερία!... Νὰ σὰς εἶπω, κύριοι, — ὑπέλαβε μειδιάσασα ἡ κυρία Ραϋμόνδου. — πρὸ ὀλίγου ἐλέγαμεν περὶ τοῦ χρυσοῦ ἐκείνου καιροῦ τῶν ἱπποτῶν τοῦ μεσαιῶνος... Ἐκεῖνον τὸν καιρὸν δὲν ὑπῆρχον μόνον περίβολοι μονομαχίας πρὸς ἀπόδοσιν τοῦ δικαίου, ἀλλὰ καὶ αὐλαὶ πλήρεις ἔρωτος, ὅπου εὑρίσκε στάδιον ἡ ὠραία ἐκείνη ἄμιλλα τοῦ ποῖος νὰ φανῇ πλέον ἐξευγενισμένος πρὸς τὰς κυρίας, ποῖος πλέον εὐφυής, ποῖος πλέον ἀξιέραστος ἐνώπιον βασιλίδος τινὸς τοῦ Κάλλους... καὶ κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, ἡ κυρία Δαυπλεσίου ἤθελε βέβαια κατέχει αὐτὸν τὸν θρόνον, — ἐπρόσθεσεν ἡ κυρία Ραϋμόνδου μειδιάσασα χαριέντως πρὸς τὴν Ἀλβίνην· ἔπειτα δ' ἐξηκολούθησεν. — Ἐρωτῶ λοιπὸν, ποῖοι ἦσαν οἱ καθυποβάλλοντες ταπεινότερα τὴν ἀξιοπρέπειαν καὶ τὴν ἐλευθερίαν τῶν εἰς τοὺς νόμους τῶν αὐλῶν αὐτῶν τοῦ ἔρωτος; Οἱ ἱππότες! Μακρὰν δὲ τοῦ νὰ θεωρῶσιν ὡς ταπεινῶσιν αὐτὴν τὴν γλυκεῖαν δουλείαν τῶν οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι, οἱ ἀληθῶς ἀνδρεῖοι καὶ μεγαλόφρονες καὶ ἐλεύθεροι, τὴν ὑπέμενον μετὰ χαρᾶς ἐνδομύχου, θεωρούμενοι εὐδαίμονες ὅταν ἠδύναντο νὰ δεσμεύσωσι τὴν ἐλευθερίαν τῶν εἰς τοὺς πόδας ὠρσίας τινὸς δεσποίνης... Τὸ αὐτὸ ὑπῆρχε καὶ πρὸς τοὺς ὑποτελεῖς καὶ ὑποδούλους ἐκείνων τῶν καιρῶν· τοὺς θεωροῦν ὡς μάρτυρας δῆθεν—

δὲν συλλογίζονται ὅτι οἱ μάρτυρες αὐτοὶ ἔδιδον ἐκουσίως εἰς ἀντάλλαγμα αὐτὴν τὴν ἀξιοπρέπειαν καὶ ἐλευθερίαν, τὴν ὁποίαν οὐδ' ἤξευραν εἰς τί νὰ μεταχειρισθῶσιν... ἀντὶ τῆς ἐπωφελοῦς προστασίας τῶν καλῶν ἐκείνων αὐθεντῶν καὶ τῶν ἀξίων ἐκείνων ἡγουμένων τοῦ μεσαιῶνος.

— "Α! κυρία μαρκεσία, εἶπεν ὁ Κ. Δὲ Σαὶντ Μαρῆ ἐνθουσιῶν ὀλίγον κατ' ὀλίγον, — πόσον εὐτυχῆς εἶναί τις ν' ἀκούῃ χεῖλη δοξάζοντα τοσοῦτον ἐξαισίως τὰ τοῦ παρελθόντος ἐκείνου.... Ἀλλ' εἶναι δυσκολώτατον, εἶναι ἀδύνατον νὰ εἰσάξῃ τις αὐτὰς τὰς ὑγιεῖς καὶ ὑψηλὰς ιδέας εἰς τὸ κρανίον αὐτῶν τῶν ἀστῶν (le parti bourgeois), οἵτινες φρονοῦν ὅτι ἐθριάμβευσαν μετὰ τὴν ἐπανάστασιν... Ἦθελεν εἶσθαι θαῦμα τὸ ὅποιον μόνοι ὥσάν τὴν εὐγενίαν σας; ἀπόστολοι ἠδύναντο νὰ πράξωσιν. Ἀλλὰ, — ἐπρόσθεσεν ὁ νομάρχης ἐγερθεὶς καὶ ἀποτείνας τὸν λόγον πρὸς τὴν γυναῖκά μου, ἥτις ἤκουσεν ὅλην αὐτὴν τὴν συνομιλίαν ἐν παντελῇ σιγῇ, καὶ ῥίπτουσα ἐκ διαλειμμάτων ἐπὶ τοῦ Σαρπεντιέρου βλέμματα περίφοβα, — δὲν τολμῶ, κυρία μου, νὰ καταχρασθῶ τῶν στιγμῶν σας πλειότερον· ἐντοσούτῳ θεωρῶ ἐμαυτὸν εὐτυχῇ, ὅτι ἠξιώθην αὐτὴν τὴν φορὰν τοῦλάχιστον νὰ σᾶς προσφέρω τὰς ὑποκλίσεις μου· καιρὸς νὰ ἐξακολουθήσω τὴν ὁδόν μου· πρέπει νὰ καταδιώξωμεν τοὺς αἰωνίους ἐχθροὺς μας ἀνενδότως... Κύριε μαρκέσιε...

— Χαίρω, κύριε νομάρχα, ὑπέλαβεν ἡ κυρία Ραϋμόνδου προστατευτικῶς πως τονίσασα τὴν φράσιν της· — αὐτὸς ὁ ζῆλος σᾶς περιποιεῖ τιμὴν... εἶναι οἰωνὸς ἐξαίρετος... Πιστεύσατε ὅτι θέλω θεωρηθῇ εὐτυχῆς δυναμένη, περιστάσεως δοθείσης, νὰ παραστήσω εἰς τὰ ἀνώτατα μέρη τὴν ἀφοσίωσίν σας πρὸς τὰ ἀληθῆ τῆς πατρίδος συμφέροντα· καὶ πραγματικῶς αὐριον ἔχω νὰ γράψω εἰς τὴν αὐλήν.

— Δύνασθε τόσῳ μᾶλλον, κυρία μαρκεσία, νὰ ἐπιμαρτυρήσετε τὸν ζῆλον μου, ὑπέλαβεν ὁ νομάρχης, προδήλως κολακευθεὶς ἐκ τῆς ὑποσχέσεως τῆς κυρίας Ραϋμόνδου, — καθόσον ὀλίγον ἔλειψε νὰ γίνετε καὶ ἡ εὐγενία σας θῦμα αὐτοῦ μου τοῦ ζήλου.

— Πῶς! κύριε νομάρχα· ἀνέκραξεν ἡ κυρία Ραϋμόνδου.

— Ω! κυρία μαρκεσία, ἐπρόσθεσε γελῶν ὁ Κ. Δὲ Σαϊντ Μαρῆ — νὰ σᾶς εἶπω τὸ πρᾶγμα θὰ ἐκπλαγῇτε πολὺ, καθὼς καὶ ὁ Κ. μαρκέσιος, καὶ ὁ Κ. Δουπλέσιος.

— Ἀληθινά! ὑπέλαβεν ἡ κυρία Ραϋμόνδου πάντοτε μὲ τὸ προστατευτικόν της ἡθός. — Εἰπῆτέ μας λοιπόν· εἰπῆτε νὰ ἐκπλαγῶμεν, κύριε νομάρχᾳ· σᾶς παρακαλῶ νὰ μᾶς ἐκπλήξετε...

— Δὲν ἔχετε χρεῖαν βέβαια, φίλτατέ μοι Κ. Δουπλέσιε, μὲ εἶπεν ὁ νομάρχης, ν' ἀκούσετε ἀπ' ἐμὲ ὅτι εἶσθε, ὡς ἐκ τῆς θέσεώς σας, ὡς ἐκ τῶν προηγουμένων σας, καὶ ὡς ἐκ τῆς ἐγνωσμένης ἀφοσιώσεώς σας εἰς τὸν βασιλέα, ἀνώτερος πάσης ὑποψίας.

— Τὸ νομίζω τοῦλάχιστον, φίλτατέ μοι κύριε Δὲ Σαϊντ Μαρῆ.

— Ἐντοσοῦτώ, εἰς τὴν ὑπερβολὴν αὐτοῦ μου τοῦ ζήλου... τὸν ὁποῖον ἡ κυρία μαρκεσία κατηξίωσε προσογῆς, καὶ περὶ τοῦ ὁποίου, μόλις τολμῶ νὰ τὸ ἐλπίσω, ἴσως λάβῃ ἀφορμὴν νὰ ὁμιλήσῃ εἰς τὴν αὐλὴν, ὅταν ἔμαθα, εἰς τὸ Σαμβλῦ εὕρισκόμενος, ὅ,τι εἴχετε ὑπάγει ἐκεῖ χθὲς τὸ ἑσπέρας... νὰ ζητήσετε ξένους...

— Χά! χά! χά! ἀνέκραξεν ἡ κυρία Ραϋμόνδου βαλοῦσα γέλωτα τόσον ἐγκάρδιον, τόσον φυσικόν, ὥστε ἔμεινα ὡς ἐμ-
ερόντητος. — Χά! χά! μαρκέσιε, ἀκούετε σεῖς τὸν κύριον νομάρχην... μᾶς εἶχεν ἐκλάβει ὡς τοὺς συνωμώτας τοὺς ὁποίους ἐζητεῖ...

— Καὶ εἶχε δίκαιον, μέγα δίκαιον, εἶπεν ὁ Σαρπεντιέρης μὲ τὴν τραχεῖαν φωνὴν του. — ὁ κύριος νομάρχης ἔκαμε πολὺ καλὰ!

— Πῶς! μαρκέσιε; εἶπεν ἡ κυρία Ραϋμόνδου φαινομένη ὅτι δυσκόλως ἠδύνατο νὰ κρατήσῃ τοὺς γέλωτας. — ὁ κύριος νομάρχης ἔκαμε πολὺ καλὰ νὰ... μᾶς ἐκλάβῃ ὡς τοὺς συνωμώτας τοὺς ὁποίους ζητεῖ;

— Ὅχι, μαρκεσία, ἀπεκρίθη ὁ Σαρπεντιέρης, — ἀλλ' ὁ κύριος εἶχε μέγα δίκαιον νὰ τέλῃ νὰ βεβαιωθῇ ἂν αἱ ὑποψίαι του ἦσαν εὐλογοὶ ἢ ἄτοποι... Ἄν ἡ κυζέρνησις εἶχε παντοῦ τοιού-

τους ὑπ' ἀλλήλους δοκτοηρίους, καθὼς εἶναι ὁ κύριος, δὲν ἤθελε λαμεν βλέπει τὴν ὕδραν τῆς ἐπὶ νουστάσεως ἀνεγείρουσαν αἰω-
νίως τὴν κεφαλὴν τῆς. — Καὶ ὁ Σχοπεντιέρος, σείτας ῥωμα-
λείως τὴν χεῖρα τοῦ νομάρχου, ἐπρόσθετε. — Πρὸς καλὰ, εὖγε,
κύριε μου, εὖγε! Ἄν' ἡ μαρκεσία σὰς ἐλησύνει εἰς τὴν πρὸς
τὴν αὐτὴν ἐπιστολήν τῆς, ἀναλαχθεὶς τὴν φροντίδα νὰ σὰς
ἀνακαλέσω ἐγὼ εἰς τὴν μνήμην τῆς γυναικὸς μου.

— Κύριε μαρκεσία, ὑπέλαθον ὁ νομάρχης, ἥδη βέβαια ὁ-
νειροπαλὼν τὴν θέσιν πατριάρχου ἢ συμβούλου τοῦ Κράτους, —
ἂν ἡ πληρεστέρα ἀφροσύνη εἰς τὴν κυβέρνησιν τοῦ βασιλείου,
ἂν μία ἀφροσύνη ἥτις νὰ καταντᾷ μέχρι τῆς θυσίας καὶ αὐ-
τῆς τῆς ζωῆς... ἦναι ἀξία ἀνταμιβεῖσθαι τινος, τοῦ μὲν εἰπεῖν ὅτι
θέλω φανῇ ἄξιός τῆς εὐνοίας τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος· ὅπως
καὶ ἂν στροφῶσι τὰ πράγματα, θύναται νὰ με θεωρῇ ὡς ψυχῇ
καὶ σώματι δοῦλον πιστότατον, — ἐπρόσθετε ὁ νομάρχης.

Κ. Δουπλέσιος, ὡς ἐγνωσμένος πρὸ πολλοῦ καὶ δεδοκιμασμένος,
ὑποψίαν κάμειαν διὰ νὰ ἐμπνεύσῃ περὶ τῶν ἀνθρώπων τοῦ; ὁ-
παίους δέχεται εἰς τὸν οἶκόν του εἶναι τὸ μόνον ἀδύνατον· ἀλλὰ
πῶς νὰ σὰς εἴπω; ὑπάρχουν πραγματικότητες τινὲς ἀκατανόητοι,
καὶ ἡγοῦν χωρὶς νὰ βλέπω ἀφορμὴν κάμειαν εἰς αὐτό μου τὸ
βῆμα, εἶπα· πηγαίνων εἰς τὴν Ριζοαλλιέρην νὰ δώσω εἰς τὸν
Κ. Δουπλέσιον τὴν σημείωσιν τοῦ ἐπικινδύνου ἀνθρώπου τὸν
ὁποῖον καταδιώκει ἡ ἐξουσία, πιθανόν...

— Λοιπὸν ἰδοὺ, κύριε νομάρχα, εἶπε γελῶντα ἡ κυρία Ραϋ-
μόνδου, — ἰδοὺ ἡμεῖς εἰς τὴν διακρίσιν σας... Ποῦ εἶναι οἱ χω-
ροφύλακές σας... ποῦ εἶναι αἱ ἀλύσσεις σας;

— Τὰς ἀλύσεις, κυρία μαρκεσία, τὰς ἔχετε σεῖς διὰ νὰ
δεσμεύετε εἰς τοῦ; πίδακας σας ὅλους ὅτι ἀξιοθῶν τῆς τιμῆς
νὰ σὰς πλησιάζωσιν, — ὑπέλαθον ὁ νομάρχης ἐρασμίως πῶς
— ἄλλο δὲν με μένει εἰμὴ νὰ παρακαλέσω τὴν κυρίαν Δου-
πλέσιον νὰ με ἀξιώτῃ τῆς συγνώμης της διὰ τὴν ὀχληράν μου
ἐπίσκεψιν...

Ἡ σύζυγός μου ἐχειρέτησεν, ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην λαβὼν τὴν
χεῖρα τοῦ νομάρχου.

— Νὰ μᾶς ὑποσχεθῆτε, κύριε Δὲ Σκίντ Μαρῆ, ὅτι θὰ μᾶς

Πάρετε μίαν ἀπ' αὐτὰς τὰς ἡμέρας νὰ συγνευματίσωμεν, ὡς εἶμεθα ὅλοι ὁμοῦ ἐδῶ βασιλικοί· διότι ἐπιθυμῶ νὰ σᾶς παρη-
σάσω καὶ τὸν υἱὸν τοῦ κυρίου μαρκεσίου, τὸν νέον κόμητα Δέ-
βερτέλ, ἕνα παλαιόν μου συναδελφὸν εἰς τοὺς σωματοφύλα-
κας· ἐπειδὴ εὐρίσκεται εἰς ἀνάρρωσιν μετὰ μακρὰν ἀσθένειαν
τὴν ὁποίαν ὑπέφερεν, ὁ δρόμος τὸν ἐκοπίασεν ὀλίγον, καὶ ἔμει-
νεν εἰς τὴν κλίνην του· ἀλλ' ἐπιθυμῶ νὰ γνωρισθῇτε καὶ μ' ἐ-
κεῖνον... καὶ θέλετε ἰδῇ ὅτι, ὡς πρὸς τὰ αἰσθήματα τὰ ὑπὲρ
τοῦ βασιλέως, δικαιοῦ κατὰ πάντα τὸ ῥητὸν ἐκεῖνο... Κατὰ
πατέρα καὶ υἱός...

— Δέχομαι τὴν εὐγενῆ σας πρόσκλησιν μετὰ πάσης χαρᾶς·
φίλτατε κύριε Δουπλέσιε, μ' εἶπεν ὁ νομάρχης χαιρετήσας ὑπο-
κλινῶς τὴν κυρίαν Ραῦμόνδου. — Θεωρῶ ἑμαυτὸν εὐτυχῆ
κυρία μου, ὅτι αὐτὴ ἡ εὐκαιρία θέλει μὲ γίνεи πρόσενος νὰ σᾶς
προσφέρω ἐκ νέου τὸ βαθύ μου σέβας.

Καὶ ἀφοῦ πάλιν ἐχαιρέτησε τοὺς ξένους μου, ἐξῆλθεν ὁ Κ.
Δὲ Σαίντ Μαρή· τὸν συνώδευσα δ' ἐγὼ ἕως ἑξῶ, καὶ μὲ εἶπε
καθ' ὁδὸν μετὰ θαυμασμοῦ καὶ φαιδρότητος.

— Ἀ! νὰ σᾶς εἶπω, αὐτὴ ἡ μαρκεσία Δὲ Βερτέλ εἶναι μίαν
καθὼς πρέπει γυνή! Πόσον εὐάρεστος εἶναι ἡ συναναστροφὴ τῆς,
πόσον ἐξάίρετα συνδιαλέγεται· καὶ εὐμορφῇ... ἕνας ἄγγελος!
Ἀλλ' αὐτὸς ὁ υἱὸς τῆς, ἀφοῦ μὲ λέγετε ὅτι εἶναι σχεδὸν τῆς
ἡλικίας σας, πρέπει βέβαια νὰ ᾔηται μᾶλλον προγονός τῆς· δι-
ότι αὐτὴ ἡ γυνὴ μόλις μὲ φαίνεται τριακοντοῦτις...

— Ναὶ, ἀπήντησα, διὰ νὰ διασκεδάσω πᾶσαν ὑποψίαν, —
ὁ κόμης Δὲ Βερτέλ εἶναι προγονός τῆς μαρκεσίας... Μὲ μένει,
κύριε νομάρχα, νὰ σᾶς ζητήσω συγνώμην διὰ τὴν δειλίαν τῆς
γυναικός μου... εἶναι ὀλίγον ἀγρία· ἐλπίζω ὁμῶς εἰς τὴν προ-
σεχῇ συνάντησίν μας νὰ λάβῃ πλειότερον θάρρος πρὸς τὴν εὐ-
γενίαν σας... Ἀληθινὰ, ποίαν ἡμέραν ἀγαπᾶτε νὰ μᾶς περι-
ποιήσητε αὐτὴν τὴν τιμὴν.

— Ἀλλ' αὐτὰς τὰς ἡμέρας... ἀγνοῶ, κύριε Δουπλέσιέ μου,
ἂν θὰ λάβω καιρὸν...

— Θέλετε σήμερον δεκαπέντε;

— Πολὺ καλὰ· σήμερον δεκαπέντε. Τί ᾔθελα νὰ σᾶς εἶ-

πω;.... διὰ τὸν μαρκέτιον· τῶντι.. τί ἄνθρωπος! τί ἐνεργῶν ἔχει τὸν χαρακτῆρα, μ' ὅλας τὰς λευκὰς τοῦ τρίχας! Πῶς! εἶναι τῶντι ὁ τύπος τῶν γηραλέων ἐκείνων εὐπατριδῶν...

— Δὲν εἶναι ἀληθές; καθὼς καὶ ἡ σύζυγός του, ὁ τύπος τῶν μαρκεσιῶν! τῶν μεγάλων δεσποινῶν!

— Φαίνεται ὅτι ἔχει πολλὴν χώραν εἰς τὴν αὐλήν...;

— Μεγάλην χώραν, φίλτατε κύριε νομάρχᾳ, μεγάλην· καὶ νομίζω ὅτι ἐντὸς ὀλίγου θ' ἀκούσετε κ᾽τι τί· ὅταν ἡ μαρκεσία θελήσῃ ἅπαξ νὰ προστατεύῃ τινὰ, προστατεύει... ὅλας δυνάμεις!

— Ἰδῆτε, φίλτατέ μοι κύριε Δουπλέσιε, πόσῃν τύχῃν εἶχα νὰ ἔλθω εἰς τὸν πύργον σας! Δὲν μὲ φαίνεται διόλου ἄπορον ὅτι ἡ κυρία Δὲ Βερτέλ ἔχει τόσῃν χώραν εἰς τὴν αὐλήν· μία κυρία ὑψηλῆς καταγωγῆς, τύσον εὐρυῆς, καὶ τόσον πολυθέλητρος!... Πολλῶν τὸν νοῦν πρέπει νὰ ἔχῃ κατακυριευμένον.

— Ναι, πλὴν ἄλλοί μόνον εἰς τοὺς νῆας ὅσοι κατακυριεύονται!... ἡ μαρκεσία εἶναι αὐτόχρημα ἡ ἀρετὴ.

— Ὅποια γυνὴ ἐντελής!

— Λοιπὸν, φίλτατε κύριε νομάρχᾳ, σήμερον δεκαπέντε νὰ ἔλθετε διὰ νὰ τῇ προσφέρετε τὰς ὑποκλίσεις σας· ἰδοὺ μία περιπλέον αἰτία δι' ἣν πέποιθα ὅτι θὰ σᾶς ἔχωμεν ἀλχνθάστως.

— Ἡ αἰτία αὕτη, καὶ ἂν δὲν ὑπῆρχε, φίλτατέ μοι κύριε Δουπλέσιε, θὰ ἦτο τὸ αὐτὸ, ἀλλὰ τέλος πάντων δὲ, εἶναι ποτὲ κακὸν ἢ τῶν ἀγαθῶν περίσσεια... Σᾶς ἀρίνω ὑγείαν λοιπὸν· μόνον σᾶς παρακαλῶ ν' ἀναγνώσετε μὲ προσοχὴν τὴν σημείωσιν περὶ τοῦ ἀνθρώπου τὸν ὁποῖον καταδιώκομεν. Ἀνατίεμαι εἰς τὸν ζῆλόν σας· ἂν θέλετε, δότε ν' ἀντιγραφῇ ἡ σημείωσις, καὶ νὰ διανεμηθῇ εἰς ὅλας τὰς ἐπαύλεις σας... Εἰδοποιήσετε τοὺς ἀγρονόμους σας, νὰ σᾶς πληροφοροῦν περὶ παντὸς ξένου ὅστις ἤτελε παρουσιασθῇ εἰς τὰς θύρας των· ἔδωκα ἄλλως τε τὰς ἀναγκαίας διαταγὰς εἰς τοὺς χωροφύλακας οἵτινες περιφέρονται εἰς τοὺς ἀγρούς, καὶ ὑπεσχέθην 1,000 φράγκα εἰς τὸν ὅστις μὲ φέρει τὸν ζητούμενον. Τὰ χρήματα εἶναι πάντοτε μία παρακίνησις ἰσχυρὰ, καὶ μολονότι τὸ μέτρον αὐτὸ εἶναι ἔξω τοῦ νόμου... ἀναδέχομαι τὴν εὐθύνην...

— Βέβαια, βέβαια, κύριε νομάρχα. Ἀλλὰ φρονεῖτε λοιπὸν θετικῶς ὅτι ὁ κινδυνώδης αὐτὸς ἄνθρωπος κατηυθύνθη πρὸς αὐτὰ τὰ μέρη;

— Κατὰ τοῦτο ὑπάρχει διαφωνία· οἱ μὲν λέγουν ὅτι ἐδραπέτευσεν ὁμοῦ μὲ τοὺς συναιτίους του· οἱ δὲ, καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ πιθανώτερον, διότι μόνον αὐτοῦ τοῦ ἀλιτηρίου τὰ σημεῖα μ' ἔστειλαν, ὅτι ἐδραπέτευσε μόνος.

— Ἄ! ἔχει λοιπὸν καὶ συναιτίους;

— Λέγουν ὅτι μεταξὺ αὐτῶν εἶναι καὶ ἡ μήτηρ του.

— Μία γυνὴ εἰς μίαν τοιαύτην συνωμοσίαν; Αὐτὸ, κύριε νομάρχα μου, μὲ φαίνεται ἀδύνατον.

— Ἀλλὰ μὴ νομίσετε, κύριε Δουπλέσιε, ὅτι αὐτὴ εἶναι γυνὴ ἀπὸ τὰς ἀξίας νὰ φέρωσιν αὐτὸ τὸ ὄνομα· ἡ γραῖα μέγαιρα περὶ τῆς ὁποίας πρόκειται πρέπει νὰ ᾔηται ἀπὸ τὰ φοβερά ἐκεῖνα ἐκτρώματα τοῦ 1793. Εἶναι ὁμῶς καλὰ στημένοι οἱ βρόχοι μας· ὅλοι οἱ συναδελφοί μου ἔλαβαν τὰ δραστηριώτερα μέτρα, καὶ ὅπου ἂν ὑπάγουν, θὰ περιπέσουν ἐπὶ τέλους εἰς τὰς χεῖράς μας... νὰ διασωθῶν εἶναι ἀδύνατον... Σᾶς ἀφίνω ὑγείαν, φίλτατε Κ. Δουπλέσιε.

ΚΕΦ. ΙΒ'.

Συνώδευσα τὸν νομάρχην μέχρι τοῦ ὀχήματός του· ἀφοῦ δὲ τὸν εἶδα ἀπομακρυνόμενον μετὰ τῆς συνοδίας του, ἐπέστρεψα ἀμέσως εἰς τὴν αἴθουσαν ὅπου τὸν εἶχομεν ὑποδεχθῆ. Τὴν στιγμὴν καθ' ἣν εἰσπρρχόμην, ἡ κυρία Ραϋμόνδου ἀπέθετεν ἐπὶ τῆς τραπέζης τὴν σημείωσιν τὴν ἀφορῶσαν τὸν υἱὸν της, ὡς ἀγνώτασα αὐτὴν μετὰ τοῦ Σαρπεντιέρου.

Ἄμα μὲ εἶδεν, ἡ κυρία Ραϋμόνδου, μὲ εἶπε μὲ δεδακρυμένους ὀφθαλμοὺς καὶ ἥσυχον φωνήν·

— Ἄ! τῶρα ἔχω ἀνάγκην νὰ ὑπάγω νὰ κατασπασθῶ τὸν υἱόν μου.

Καὶ στραφεῖσα πρὸς τὴν Ἀλβίνην·

— Ἐπαναβλεπόμεθα μετ' ὀλίγον κυρία μου... ἐπιθυμῶ τὰ μέγιστα νὰ σᾶς παραστήσω, ὅτι ὁ Κ. Δὲ Βερτέλ δὲν εἶναι τόνον τρυμερὸς ἄνθρωπος ὅσον σᾶς ἐφάνη, βέβαια. Εἰς τοῦτο θέλει μὲ συμβοηθήσει καὶ ὁ Κ. Δουπλέσιος, ὅστις τὸν γνωρίζει ἀρκετά.

Καὶ ἡ κυρία Ραϋμόνδου ἐξῆλθε μετὰ τοῦ Σαρπεντιέρου.

Ἀφοῦ ἔμεινα μόνος μετὰ τῆς Ἀλβίνης, ἥτις ἐφαίνετο λίχν σκυθρωπῇ, εἶπα πρὸς αὐτήν· — Τί ἔχεις, φίλη μου;

— Μ' ἐρωτᾷς τί ἔχω; μὲ λέγει. Εὐχρίστον νομίζεις ὅτι μὲ εἶναι τὸ νὰ ἔχω καθεκάστην τὴν συναναστροφὴν τοῦ αἰμοχαροῦς αὐτοῦ μαρκεσίου σου... ὅστις δὲν κάμνει ἄλλο παρὰ νὰ τουφεκίζῃ καὶ νὰ ἐξολοθρεύῃ τοὺς ἀνθρώπους. Τί φοικτὸς ἄνθρωπος εἶναι αὐτός! Τὸν ἤκουα, καὶ τόσον δέος μ' ἐκυρίευεν, ὥστε λέξιν δὲν ἠδυνάμην νὰ προφέρω. Καὶ αὐτὴ πάλιν ἡ κυρία Δὲ Βερτέλ, ἥτις τολμᾷ νὰ λέγῃ μὲ φωνὴν μελιτώδη, ὅτι κατὰ βάθος ὁ σύζυγός της ἔχει ψυχὴν ἐξαίρετον!

— Καὶ πιστευσέ την, φίλη μου· σὲ εἶπε μίαν ἀλήθειαν· ἀλλὰ πρέπει νὰ βάλλῃ τις τὰ πολιτικὰ πάθη κατὰ μέρος. Ἐν-τροσούτω, πῶς σὲ φαίνεται, πῶς τὴν ἡρεε τὴν μαρκεσίαν;

— Δὲν ἐξεύρω... λέγει πολλά καὶ τὰ λέγει πολὺ καλὰ... ἔχει ὁμῶς ἐν ἡθὸς ἀλαζονικόν, ἡθὸς προστατευτικόν, τὸ ὁποῖον δὲν μὲ ἤρεσε· μίαν τοιαύτη μεγάλη κυρία θεωρεῖ πάντοτε ὡς μικρὰν ἐνώπιόν της μίαν γυναῖκα ὡσάν ἐμὲ, τῆς τάξεως τῶν ἀστῶν. Διὰ τοῦτο καὶ θὰ μὲ ὑποχρεώσῃς νὰ συναναστρέφωμαι ὅσον τὸ δυνατόν ὀλιγώτερον τοὺς φίλους σου.

— Θὰ ἐπανέλθωμεν, φίλη μου, εἰς αὐτὸ τὸ προκείμενον· μὴ σπεῦδε νὰ κρίνης τοὺς ἀνθρώπους ἐκ τῆς ἐπιφανείας των... Πρὸς τὸ παρὸν ἔχω νὰ θεωρήσω ὑποθέσεις τινὰς μὲ τὸν ἐπιστάτην μου· δός με τὴν ἄδειαν νὰ σὲ ἀφίσω.

Καὶ οὕτως ἀφῆκα τὴν γυναῖκά μου.

Εἶχα χρεῖαν νὰ μείνω μόνος, διὰ νὰ προσηλώσω τὸν νοῦν μου εἰς τὴν κυρίαν Ραϋμόνδου ἐν πάσῃ ἐλευθερίᾳ· διὰ νὰ ἀναπολήσω εἰς τὴν μνήμην μου ὅλας τὰς θέσεις τῆς σκηνῆς καθ' ἣν ἡ γυνὴ αὕτη εἶχε δεῖξει τόσῃ ἀνδρείαν, τόσῃ ἀγχι-

νοιαν, χάριν καὶ πελυτροπίαν. Ὅταν συλλογίζωμαι ὅτι ὑπὸ τὴν κουφότητα ἐκείνην, τὴν σχεδὸν χαρμόσυνον, ἔκρυπτε τὰς τρεμερὰς ἀγωνίας μητρὸς τρεμύσης διὰ τὴν ζωὴν τοῦ υἱοῦ της· ὅταν ἐνθυμούμαι τὰς ἀπλᾶς καὶ κατανυκτικὰς λέξεις τὰς ὁποίας μὲ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς εἶπεν, ἀφοῦ ἐξώρκισε καρτεριῶς τὸν κίνδυνον· «*Α!* τώρα ἔχω ἀνάγκη· γὰρ ἰπάγω γὰρ κατασπασθῶ τὸν υἱόν μου,» ἀπορῶ τί πρῶτον γὰρ θαυμάσω· τὴν ψυχὴν ἢ τὸν νοῦν τῆς ἐρασμίας αὐτῆς γυναικός.

Καὶ ὅταν τὴν συγκρίνω πρὸς τὴν Ἀλβίνην, ἥτις ποτὲ δὲν ἐφάνη ἀδεξιωτέρα, μηδαμινωτέρα, αἰσθάνομαι πικρίαν τινὰ ἀπερίγραφτον.

ὦ! ὁποῖος λαβύρινθος!... Πῶς γὰρ κάμω... τί γὰρ γίνω... τί ν' ἀποφασίσω τέλος πάντων!

Ἄς ἐξακολουθήσω τὴν διήγησιν τῶν κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην.

Δύο ἢ τρεῖς ὥρας μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Κ. Δὲ Σαίντ Μαρῆ, ἔμαθα παρὰ τῆς κυρίας Ραϋμόνδου, ὅτι ὁ Ἰωάννης διέκειτο καλῆτερον, καὶ ἐπεθύμει νὰ μὲ ἰδῇ.

— Μὴ τὸν ἀφίνετε νὰ ὁμιλῇ πολὺ, μ' εἶπεν ἡ μήτηρ του, — σὰς παρακαλῶ· διότι τὸν εἶπα τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ νομάρχου καὶ ἐταράχθη ὅχι διὰ τὸν κίνδυνον τὸν ὁποῖον διέτρεξεν αὐτός· γνωρίζετε πολὺ καλὰ τὸν Ἰωάννην· ἀλλ' ὥς ἐκ τοῦ φόβου δι' ἐμὲ καὶ διὰ τὸν Κ. Σαρπεντιέρην.

Ἐπῆγα εἰς τὸν θάλαμον τοῦ Ραϋμόνδου, τὸν γῦρα κατακεκλιμένον. Μόλις μὲ εἶδε, καὶ τείνας πρὸς ἐμὲ τὴν ἰσχνὴν γενομένην καὶ λευκὴν χεῖρά του, — Κάθησε ἐδῶ, καλέ μου Φερνάνδε, μ' εἶπε δείξας μίαν καθέδραν πλησίον τῆς κλίνης του. — Ἐχω γὰρ σ' εἶπω τόσα, τόσα!...

— Ἰωάννη, ἡ μήτηρ σου... μ' ἐσύστησε νὰ μὴ σὲ δίδω ἀφορμὴν νὰ μὲ ὁμιλῇς.

— Μεῖνε ἡσυχος... θά σὲ εἶπω πολλὰ εἰς ὀλίγας λέξεις. —

Ἐπειτα δ' ἐπρόσθεσε· — δὲν ἐπίστευα γὰρ σὲ γίνῃ τόσοις ταχέως πρόξενος φόβων ἢ εἰς τὸν οἶκόν σου παρουσία μας. Ἦλθε σήμερον τὸ πρωὶ ὁ νομάρχης σου;

— Χάρις τῷ Θεῷ... ἡ γενναιότης, ἡ θαυμασία ἀγχίνοια τῆς μητρός σου καὶ τοῦ Σαρπεντιέρου, ἀπεμάκρυναν τὸν κίνδυνον· ἐλπίζω ὅτι αὐτὸ συνέβη διὰ τὸ καλλήτερον. Τώρα δύνασαι νὰ μείνης ἐδῶ ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ.

— Δὲν εἶναι ἀληθές, Φερνάνδε, ὅτι ἡ μήτηρ μου εἶναι μία σπανία γυνή; Σ' εἶχα εἰπεῖ ἄλλοτε περὶ τῆς καρτερίας, περὶ τῆς ἀταραξίας της· ἰδοὺ τὴν εἶδες πραγματικῶς.

— Ναὶ, διὰ νὰ τὴν θαυμάσω... Διὰ τοῦτο, σὲ λέγω λοιπὸν καὶ ἐγὼ ὡσχύτως ὅ,τι ἄλλοτε σ' εἶχα εἰπεῖ· Εὐτυχὴς σὺ ὅτι ἔχεις μίαν τοιαύτην μητέρα!

— ὦ! ἡ μήτηρ μου! ἀνέκραξεν ὁ Ἰωάννης μετ' ἐνθουσιασμοῦ, — ἡ μήτηρ μου! εἶναι ἡ ζωὴ μου! εἶναι ἡ δύναμίς μου! εἶναι ἡ πεποιθησίς μου! εἶναι ἡ θρησκεία μου! τέλος πάντων εἶναι τὸ πᾶν μου! Ἀλλ' ἄφες· νὰ ὁμιλήσωμεν τώρα περὶ σοῦ. Ὁ Σαρπεντιέρης σ' εἶπε πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ σ' ἐνδιαφέρῃ εἰς αὐτὴν τὴν δυστυχῆ περίστασίν μας. Ἐνικήθημεν, πλὴν δὲν ἀπηλπίσθημεν... Ἴσως προσεγγίζομεν εἰς ἡμέρας αἰσίας διὰ τὸ κόμμα μας.

— Ἀκόμη ἔχω τὶ νὰ σ' ἐρωτήσω ἐπὶ τοῦ παρελθόντος, Ἰωάννη μου· ὅταν ἐπανεῖδα τὸν πτωχὸν ἐκεῖνον Ὑάκινθον, εἶχα ζητήσῃ νὰ μάθω τί ἔκαμες μετὰ τὴν ἐκ τοῦ λυκείου ἐξοδὸν μας· πλὴν τὸν εἶδα ὡς δισταζόντα νὰ ἐξηγηθῇ, καὶ δὲν ἠθέλησα νὰ ἐμμείνω ἐπ' αὐτοῦ τοῦ προκειμένου... Σήμερον ὁ κόμμα μως...

Ὁ Ἰωάννης μὲ διέκοψεν εἰπὼν περιλύπως·

— Ἀληθινά... σὺ εἶδες τὸν Ὑάκινθον, τὸν δυστυχῆ, εἰς τὸν θάνατόν του...

— Ναὶ, Ἰωάννη, τὸν εἶδα, φεῦ!...

— Ὁ ταλαίπωρος... ἦτο τόσο ἀσθενοῦς κράσεως!.. ἐκεῖνος ὁ ἔως ἔζη διὰ τῆς καρδίας μόνον, καὶ πρέπει νὰ τὸν ἐθανάτωσε πάλιν κίμμία τῆς καρδίας ἀσθένεια. Εἰς τί ἀπέδωκαν τὸν θάνατόν του;... Καταλαμβάνεις ὅτι, ὅταν ἔμαθα αὐτὸ τὸ δυστύχημα ἀπὸ μίαν ἐπιστολὴν τῆς γυναικὸς του, δὲν ἐτόλμησα, εἰς τὴν πρὸς αὐτὴν ἀπάντησίν μου, νὰ τῇ ζητήσω τὰς λεπτομερείας.

— Οἱ ἰατροὶ ἀπέδωκαν τὸν θάνατόν του εἰς τὰς συνεπείας μακρᾶς τινος ἀσθενείας, ἀπὸ τὴν ὁποίαν εἶχεν ἀναλάβει πρὸ ἑνὸς μηνός. Ἄλλ' ἀφες, Ἰωάννη, νὰ ζῇς! αὐτὴ ἡ ἀνάμνησις λυπεῖ καὶ ἐμὲ καθὼς σέ. Ἄφες. Σ' ἔλεγα ὅτι ὁ μακαρίτης δὲν ἠθέλησε ν' μ' ἐξηγηθῇ, ὅταν τὸν εἶχα ἐρωτήσῃ τί ἔκαμες μετὰ τὴν ἔξοδόν σου ἀπὸ τὸ λύκειον, καὶ πῶς ἔζης ἕως τότε.

— Ἐκαμα καὶ ἔζων, Φερνανδε μου, τὰ αὐτὰ τὰ ὁποῖα καὶ εἰς τὸ λύκειον... συνωμότουν· ἰδοὺ ἴσως διατί ὁ Ὑάκινθος ἠθέλησε νὰ σὲ κρύψῃ τὰ κατ' ἐμέ.

— Ἄλλ' ἡ κλίσις τὴν ὁποίαν ἠσθάνεσο πρὸς τὴν βιομηχανίαν;

— Ἡκολούθησα τὴν κλίσιν μου, καὶ ἐσχάτως ἀκόμη ἤμην διευθυντὴς ἑνὸς μεγάλου σιδηρουργείου κατὰ τὰς ἐπαρχίας· ὡς ἐκ τῆς θέσεώς μου ταύτης εἶχα ἐνδελεχεῖς σχέσεις μετὰ τοὺς ἐργάτας, οἵτινες μὲ ἠγάπων, ἐπειδὴ καὶ ἐγὼ τοὺς ἠγάπων καὶ ἐκαταλάμβανα τὰς ἀνάγκας, τὰ δικαιώματά των καὶ τὰς ἐλπίδας των... διὰ τοῦτο καὶ ἐν καιρῷ δέοντι ἠθέλουν εἶσθαι... καὶ θέλουν εἶσθαι οἱ μαχιμώτεροι στρατιῶται τῆς ἐλευθερίας...

— Ἰωάννη, οἱ ὀφθαλμοί σου ἀστράπτουν, αἱ παρειαί σου ἐρεθίζονται. Ἡ μήτηρ σου μ' ἐσύστησε νὰ μὴ σὲ ἀφίνω νὰ ὁμιλῇς πολὺ, οὔτε νὰ συγκινῇσαι... Φθάνουν λοιπὸν ὅσα μ' εἶπες ἐπ' αὐτοῦ τοῦ προκειμένου... τῶντι ἐν ὀλίγοις λόγοις εἶπες πολλὰ. Ἐμαθα καὶ τὴν ἔφεσίν σου καὶ τὸν παρελθόντα βίον σου.

— Σὺ δέ, Φερνάνδε, πῶς εὐρίσκεσαι; πρέπει νὰ εἶσαι εὐτυχής. Ἀφῆκες τὰς ματαιότητας τοῦ κόσμου, ἐκατοίκησες εἰς αὐτὸ ἐδῶ τὸ τερπνὸν ἀναχωρητήριον μετὰ μίαν γυναῖκα ἐξαίρετον... καὶ τὴν ὁποίαν λέγουν καὶ χαριεστάτην...

— Χαριεστάτην... εἶναι ἴσως ὑπερβολή, ἀλλ' εἶναι εὐχρηστος ἀρκετά. Ἄλλως τε θὰ τὴν ἰδῇς.

— Ἐλπίζω καὶ ἐξ' ὧν ἡ μήτηρ καὶ ἐγὼ ἠκούσαμεν περὶ τῆς συζύγου σου, σὲ βεβαιῶ ὅτι ἔχει τὴν συμπάθειάν μου καὶ πρὶν προσῶ, νὰ τὴν γνωρίσω.

— Καλὰ! σὺ δέ; δὲν ἐσκέρθη; ἀκόμη νὰ νυμφευθῇς;

— Καὶ δὲν εἶμαι νυμφευμένος!

— Πῶς;

— Ἡ μήτηρ μου;

— Πάντοτε πολλὰ πράγματα, φίλτατε Ἰωάννη μου, ἐν ὀλίγαις λέξεσι· ἐννόησα... τὸ ὀλβιώτερον συνοικέσιον δὲν σὲ φαίνεται δυνάμενον νὰ σοὶ παρέξῃ τὴν οἰκιακὴν εὐδαιμονίαν, τὴν ὁποίαν εὐρίσκεις πλησίον τῆς μητρός σου.

— Καὶ σὲ φαίνεται ἄπορον αὐτό;

— "Οχι τελείως... ἀλλ' αὐτὴ ἡ πρὸς τὴν μητέρα σου λατρεία... πρέπει νὰ ἡδίκησε παντοῦ καὶ πάντοτε τὰς ἐρωμένας σου... πῶς, Ἰωάννη;

— Σὲ βεβαιῶ ὅχι.

— Ἀληθινά;

— Τώρα, Φερνάνδε, ὁμιλοῦμεν μεταξύ μας· ποτὲ δὲν ἐζήτησα καρδίας δεσμά.

— Ὑποχарιστήθης πάντοτε μὲ τὰς εὐκόλους ἡδονάς;

— "Ω! μὲ τὰς εὐκολωτέρας τοῦ κόσμου, ἀγαπητέ μου Φερνάνδε· ὁ σπουδαῖος ἔρως ὑποχρεοῖ τὸν ἄνθρωπον, καὶ δὲν εἶναι τοῦ χαρακτῆρός μου ν' ἀπατήσω κανένα ἐπὶ γῆς... Προσφέρω ὅ,τι δύναμαι, μὲ δίδουν ὅ,τι θέλουν νὰ μὲ δώσουν. Δὲν τρέχω εἰς περισσότερον, ὅταν βλέπω ὅτι ἤθελα ὑποχρεωθῇ.

— Παράδοξον... μὲ τὸν ἐνθουσιώδη σου αὐτὸν χαρακτῆρα, τὸν ἡρωϊκὸν χαρακτῆρα... δὲν ἡσθάνθης ποτὲ τὴν ἀνάγκην σπουδαίου τινὸς ἔρωτος;

— Ποτέ... διότι σὲ εἶπα, ἡ πρὸς τὴν μητέρα μου ἀγάπη πληροῖ τὴν καρδίαν μου. Καὶ ἔπειτα, παρατηρεῖς, Φερνάνδε... ὅταν κάνεις ἔχῃ τὸν πρὸς τὴν ἐλευθερίαν ἔρωτα καθὼς τὸν ἔχω ἐγὼ... ὅταν ὑπάρχῃ ἀφοσιωμένος ψυχῇ τε καὶ σώματι, κεφαλῇ τε καὶ βραχίουσιν εἰς τὸν θρίαμβον μιᾶς ιδέας... δὲν ἔχει οὔτε τὸν πόθον οὔτε τὸν καιρὸν τοῦ νὰ ἐνασχοληθῇ εἰς ἐρωτάρια.

— "Α! πτωχέ μου Ἰωάννη· κατὰ τὴν παροιμίαν πηγαίνει ὡς φαίνεται· σύρεσαι ὀπίσω διὰ νὰ πηδήσῃς καλῆτερα. Πλὴν θὰ ἐξημερώσῃ μία ἡμέρα, νὰ εὐρεθῇς ἐξαίφνης εἰς τοὺς βρόχους σφικτὰ, σφικτὰ.

— "Ελα δά!

— Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον σέ λέγω.

— Αἶ, τέλος πάντων... ἀφοῦ τὸ θέλεις ἐξ ἀποφάσεως... νὰ γίνω ἐρωτόλιπτος μίαν ἡμέραν...

— Ἐγὼ νὰ τὸ θέλω;... ἐξ ἐναντίας.

— Πῶς!... ἐξ ἐναντίας;...

— Ναὶ, ἐξ ἐναντίας... διότι ὁ Θεὸς μὴ τὸ δώσῃ, πτωχέ μου Ἰωάννη, τὸ νὰ ἐμπέσῃς σὺ εἰς μίαν τοιαύτην σφηκιάν...

Ἄ! ἂν ἐγνώριζες τὰς ἀνίας, τὰς ἀμνηχανίας, τὰ βάσανα αὐτοῦ τοῦ πράγματος τὸ ὁποῖον ἀποκαλοῦν σπουδαῖον... σοβαρὸν ἔρωτα! Ἐρώτησε ἐμέ ὅστις τὰ ἐδοκίμασα πολλάκις αὐτὰ τὰ πράγματα... Διὰ τοῦτο θὰ κάμῃς καλὰ νὰ ἐμείνῃς ὅσον δύναται εἰς τὴν ἀπόφασιν τὴν ὁποίαν ἔχεις... Φύλαξε πάντοτε τὴν ἀξιάγαστόν σου μητέρα διὰ τὴν καρδίαν σου... καὶ ἔχε εὐκόλους ἔρωτας διὰ τὴν ἡδονήν.

— Ἀλλ' αὐτὸ καὶ ἔπραξα μέχρι τοῦδε... καὶ θέλω πράξῃ πάντοτε, εἶμαι βέβαιος, ἐκτὸς ἂν, καθὼς ὀρθῶς εἶπες, εὐρεθῶ ἐξαίφνης εἰς τοὺς βρόχους.

— ὦ! σὺ, μὲ τὸν σιδηροῦν χαρακτῆρα τὸν ὁποῖον ἔχεις, μὲ τὸν πολιτικόν σου ἐνθουσιασμόν, καὶ μὲ τὴν δικαίαν λατρείαν πρὸς τὴν μητέρα σου... δύνασαι, ὑπὲρ πάντα ἄλλον, νὰ ἐγλυθηθῇς διὰ τὸ μέλλον... Πῶς; τί; διατί μειδιάς;...

— Πρὸ ὀλίγου διετεινόμενῃ ἰσχυρογνωμόνως ὅτι ποτὲ δὲν θέλω ἐρωτευθῇ, καὶ σὺ ἀντέτεινες λέγων, ὅτι δὲν γνωρίζω τί τέξεται ἡ αὔριον· καὶ ἰδοὺ τώρα ζητεῖς νὰ μὲ πείσῃς ἐξ ἐναντίας, ὅτι δὲν θέλω τρωθῇ ποτὲ ὑπὸ ἔρωτος... Σὲ βεβαιῶ, Φερνάνδε, δέκα ἔτη μὲ ἀνανεόνεις... μὲ τὰς ἀντιφάσεις σου.

— Ἐχεις δίκαιον, Ἰωάννη, ἔχεις δίκαιον· ἐνίοτε ἐπανέρχομαι εἰς τὰ παιδικά μου ἐκεῖνα. Τρώντι, τί σ' ἔλεγα πρὸ μικροῦ, καὶ τί σέ λέγω αὐτὴν τὴν στιγμήν!

— Μολοντοῦτο, νομίζω ὅτι ἡ τελευταία κρίσις σου εἶναι ὀρθοτέρα τῆς πρώτης.

— Ὅτι δηλαδὴ δὲν θέλεις ἐρασθῇ ποτέ;

— Ναί... διότι ἐδοκίμασα τὸν ἑαυτόν μου ὡς πρὸς αὐτό.

— Σὺ, Ἰωάννη;

— Αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἀποκαλεῖς σπουδαῖον ἔρωτα, δὲν εἶναι,

καθώς τουλάχιστον εἶς ἄγριος ὥσάν ἐμὲ δύναται νὰ ἐμιλήσῃ περὶ αὐτῶν τῶν πραγμάτων, δὲν εἶναι ὁ σπουδαῖος ἔρωσ τὸν ὁποῖον προξενεῖ εἰς ἓνα ἄνθρωπον ὁ χαρακτήρ καὶ τὸ κάλλος ὁμοῦ;

— Ἐν γένει, βέβαια.

— Λοιπὸν, ἐγὼ ἔζησα πολὺν καιρὸν οἰκειότατα μὲ μίαν γυναῖκα, τὴν χαριεστέραν τῶν γυναικῶν· ἦν ὡνε μετὰ τοῦ κάλλους ἓνα σπάνιον, ἓνα ιδιότυπον χαρακτήρα, ὅστις πολὺ μὲ ἤρεσκε· καὶ ὁμῶς δὲν ἐτρώθη ὑπὸ τοῦ ἐλαχίστου ἔρωτος πρὸς αὐτὴν τὴν γυναῖκα· ἐνῶ, ὁμολόγησε ὅτι ἤθελα ἔχει μέγα δίκαιον ἂν ἐτιτρωσκόμην... διότι τὴν γνωρίζεις καὶ σὺ αὐτὴν τὴν γυναῖκα.

— Ποίαν λέγεις;

— Τὴν σύζυγον τοῦ Ἰακίνθου, τοῦ πτωχοῦ.

— Τὴν...

— Ναὶ, ἐκείνην...

— Δὲν ἠγάσθης αὐτῆς ποτέ;

— Ποτέ!... Πῶς! τὸ εὐρίσκεις ἄξιον θαυμασμοῦ;

— Ὅχι, ἐπειδὴ ὑπῆρχεν ἐν τῷ μεταξὺ ἰσχυρὸς λόγος ὅστις σὲ ἠμπόδιζε βέβαια τοῦ ν' ἀφήσῃς ἐλευθέραν τὴν καρδίαν σου.

— Ποῖον λόγον ἐννοεῖς, Φερνάνδε;

— Πά!... ἀφοῦ ἦτον ἡ σύζυγος τοῦ Ἰακίνθου...

— Αἶ, καὶ τί μὲ τοῦτο;

— Καὶ τί μὲ τοῦτο, ἐρωτᾷς;

— Ἀλλὰ πόθεν ἡ ἀπορία σου αὕτη;

— Εἶσαι παράδροξος. Ἐνῶ σ' ἐδέχετο ὁ Ἰακίνθος ὡς ἄλλον ἀδελφόν του... εἰς τὴν ἐστίαν του... τέλος πάντων εἰς τὸ ἱερὸν ἄσυλον τῆς οἰκογενείας του...

— Ἐπειτα;

— Ἦθελες ποτὲ τολμήσει νὰ ἐρασθῇς τῆς γυναικὸς του;

— Διατί ὄχι;

— Ἰωάννη, τί λέγεις;... Ἐγίνες ἄλλος λοιπόν; ἀπορῶ ν' ἀκούω αὐτοὺς τοὺς λόγους ἀπὸ σέ.

— Καὶ ἐγὼ, Φερνάνδε μου, δὲν δύναμαι νὰ ἐννοήσω τὴν ἀπορίαν σου.

— Ἀλλὰ δὲν εἶναι, τῶνόντι ἄπορον τὸ ν' ἀκούῃ τις σέ, τὸν Ἰωάννην, σέ τὴν καθ' ἑαυτὸ τιμιότητα καὶ χρηστότητα, σέ, τὸν ἀνατραφέντα ἀπὸ μίαν μητέρα ὡσὰν τὴν ἰδικήν σου... μίαν γυναῖκα ἀρχαῖκην...;

— Λέγε, νὰ ἰδοῦμεν τί θὰ ἐξάξῃς ἐπὶ τέλους;

— Ὅχι, δὲν θὰ πιστεύσω ποτὲ ὅτι ἡδύνασο νὰ προδώσῃς ἀναξίως τὴν φιλίαν, τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ Ἰακίνθου πρὸς σέ.

— Ἦθελα τὸν προδώσει... ἐρώμενος τῆς γυναικὸς του;

— Ἦγουν δὲν ἤθελεν εἶσθαι αὐτὸ προδοσία, καὶ ἀπὸ τὰς πλέον ἐπονειδίστους;

— Ἀ! καλέ μου Φερνάνδε, ἀλλ' ἄς ἐννοηθῶμεν· πρὸ μικροῦ μὲ εἶχες εἰπεῖ, ὅτι δὲν πρέπει κανεῖς ποτὲ νὰ ἐγλυᾶται διὰ τὸ μέλλον· ὁ ἔρως ἔρχεται χωρὶς νὰ θέλωμεν! χωρὶς καὶ νὰ τὸν συλλογιζώμεθα; Σὺ δὲν μὲ τὸ εἶπες αὐτό;

— Ναὶ, ἀλλὰ...

— Δὲν ἔχει ἀλλά· μὲ τὸ εἶπες αὐτό, ἢ δὲν μὲ τὸ εἶπες;

— Σὲ τὸ εἶπα.

— Τότε λοιπὸν, κατὰ τί ἤθελα προδώσει τὴν φιλίαν τοῦ Ἰακίνθου, γινόμενος χωρὶς νὰ θέλω ἐρωτόληπτος διὰ τὴν γυναῖκά του; Μήπως εἶναι χρεῖα νὰ σὲ εἶπω, ὅτι, ἂν αὐτὸς ὁ ἔρως κατῆντα ἐκεῖνο τὸ ὅποῖον ἀποκαλοῦν εἰς τὰς μυθιστορίας πάθος ἀνίατον, δὲν ἤθελα προτιμήσει μᾶλλον νὰ συντρίψω διὰ μιᾶς πιστόλας τὸ κακὸν κρανίον μου, παρὰ νὰ προφέρω τὴν ἐλαχίστην ἐρωτικὴν λέξιν εἰς τὴν γυναῖκα τοῦ φίλου μου;

— Ἀ! Ἰωάννη, τώρα ναί! Τώρα σὲ ἀναγνωρίζω. Διότι εἶμαι βέβαιος, ὅτι καὶ ἤθελες πράξει καθὼς λέγεις! Γενναῖε καὶ ἄξιε φίλε· σὺ ἔπρεπε νὰ γεννηθῇς εἰς τοὺς καιροὺς τῆς ἀρχαίας Σπάρτης!

— Εὐχαριστῶ, καλέ μου Φερνάνδε, διὰ τὴν εὐχὴν σου, μὲ εἶπε γελάσας ὁ Ῥυμόνδος· — ἀλλοῦ ὅτι ἐγεννήτην εἰς τὸν παρόντα αἰῶνα καὶ ὅτι σ' ἐγνώρισα εἰς τὸ λύκειον τῆς Ἀγίας Βαρβάρας· ἡσύχασε ὁμως καὶ ποτὲ δὲν θὰ ἐρασθῶ ἀκουσίως μου, οὔτε θὰ αὐτοχειριασθῶ.

— Τὸ πιστεύω, διότι εἶναι προφανὴς ὑπερβολὴ ὅταν λέγῃ τις ὅτι ἀκουσίως συνέλαβεν ἓνα ἔρωτα· εἶναι φράσις ἀπλὴ ἥτις

συνηθίζεται, χωρίς νὰ ἔχη κάμμίαν κυριότητα. Ὡσὰν ὁ ἔρως νὰ εἶχε πυροβόλον καὶ νὰ μᾶς τὸ ἔρριπτε.

—Τὸ κατ' ἐμέ, περὶ τῆς ὕλης ταύτης δὲν γνωρίζω τίποτε, καλέ μου Φερνάνδε· ἤκουσα ὅμως ἄλλους, καθὼς καὶ σὲ πρὸ ὀλίγου, νὰ λέγουν ὅτι ὁ ἔρως ἐνίοτε ἔρχεται αἰφνιδίως καὶ ἀκαταμαχήτως.

—Ναὶ, εἰς τὰς μυθιστορίας! ἀλλ' αὐτὰ εἶναι ἀνοησίαι, ψεύδη!... Ἐφευρίσκουν πολλοὶ αὐτὰς τὰς προφάσεις διὰ νὰ δικαιολογήσουν τὰς ἐπονειδίστους παρεκτροπὰς των. Σὲ βεβαιῶ, ὅ,τι θέλει τις ἐκεῖνο καὶ πράττει· σὺ, παραδείγματος χάριν, ἀνδρεία ψυχὴ... σὺ ὅστις ἔχεις σιδηρᾶν τὴν θέλησιν καὶ ἀκλόνητον τὸν χαρακτῆρα, εἶμαι ὑπερβέβαιος ὅτι καὶ ἂν ἤρᾳσο τῆς γυναικὸς τοῦ Ἰακίνθου, ἂν ἡσθάνεσο ὅτι τοιοῦτό τι αἶσθημα σ' ἐκυρίευεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον πρὸς αὐτὴν, ἤθελες ἐσχύσει κάλλιστα νὰ κρατηθῇς...

—Πιθανότατον, ἀγαπητὲ Φερνάνδε, μολονότι δὲν δύναμαι καὶ νὰ σὲ βεβαιώσω περὶ τούτου, διότι ὡς σὲ εἶπα δὲν ἠράσθην πώποτε τῆς γυναικὸς τοῦ μακαρίτου ἐκείνου. Τί τὰ θέλεις; ὑπάρχουν αἰσθήματα εἰς τὰ ὁποῖα εἶμαι πάντῃ ξένος, καὶ ὁμιλῶ ἐνίοτε περὶ αὐτῶν, ὡς ἤθελεν ὁμιλήσει τυφλὸς τις περὶ χρωμάτων. Φαντάσου λοιπὸν πόσον ἀτελῇ ιδέαν πρέπει νὰ ἔχω περὶ τοῦ σπουδαίου ἔρωτος καὶ τῶν ἀναγκαίων συνεπειῶν του, τῆς πίστεως, τῆς ζηλίας, κτλ. κτλ.

—Ἥθελες ζηλεύει;

—Δὲν ἔτυχε ποτὲ νὰ εὗρεθῶ εἰς θέσιν ὥστε νὰ τὸ γνωρίσω.

—Ἀγκαλὰ, βέβαια, μὲ τοὺς εὐκόλους ἔρωτας τοὺς ὁποίους ἔκαμες... ἀλλ' ἂν ἠγάπας ποτὲ μίαν γυναῖκα μὲ τὰ ὅλα σου;

—Μὲ φαίνεται ὅτι ἤθελα λέγει κατ' ἐμαυτὸν, ἐκ τῶν δύο τὸ ἓν· ἢ μὲ ἀγαπᾷ ἀκόμη ἢ ἐρωμένη μου, καὶ τότε εἶμαι ἀνόητος ἂν τὴν ζηλεύω· ἢ δὲν μὲ ἀγαπᾷ πλέον... καὶ τότε τί ὠφελεῖ τὸ νὰ τὴν ζηλεύω;

—Ὁμιλεῖς ὥσὰν νὰ ἦναι κάνεις κύριος νὰ ζηλεύῃ ἢ νὰ μὴ ζηλεύῃ.

—Λοιπὸν καὶ εἰς αὐτὸ δὲν εἶναι κάνεις κύριος, καθὼς εἰς τὸν ἔρωτα;

—Εἶναι χιλιάκις χειρότερα ἢ θέσις, διότι προσβάλλεται ἡ φιλοτιμία τοῦ ἀνθρώπου.

—Τί φιλοτιμία, Φερνάνδε, τί εἶδους φιλοτιμία ὑπάρχει εἰς αὐτό;

—Διάβολε! ἀκούεις τί εἶδους φιλοτιμία! νὰ βλέπῃς ὅτι σὲ παραιτεῖ ἡ ἐρωμένη σου προτιμῶσα ἓνα ἄλλον. Καὶ γίνεται μεγαλητέρα λύσσα;

—'Αλλ' ἡ ζηλία σου, τὴν ἐμποδίζει τάχα τοῦ νὰ προτιμήσῃ τὸν ἄλλον;

—Δὲν τὴν ἐμποδίζει· ἀλλ' ἡ ζηλία δὲν ἀκούει λόγους· ἡ ζηλία εἶναι ἐν αἴσθημα τυφλὸν, μανιῶδες, θηριῶδες.

—Τί μὲ λέγεις!... εἶμαι λοιπὸν εὐτυχέστατος ὅτι δὲν θὰ δοκιμάσω ποτὲ αὐτὸ τὸ αἴσθημα.

—Θὰ τὸ δοκιμάσῃς, θὰ τὸ δοκιμάσῃς καὶ σὺ, Ἰωάννη μου... καὶ μάλιστα, ἄφες νὰ νυμφευθῇς καὶ τότε ὁμιλοῦμεν...

—Βλέπω ὅτι καὶ πάλιν, Φερνάνδε μου, θὰ ἔλθωμεν εἰς διαφωνίαν. Πολὺ τὸ φοβοῦμαι.

—Διατί;

—'Εννουεῖται ὅτι οἶαν ἀτελῇ ιδέαν ἔχω περὶ τοῦ σπουδαίου ἔρωτος, τὴν αὐτὴν ἔχω καὶ περὶ τοῦ γάμου· ὁμιλῶ τυχαίως· ἀλλὰ μὲ φαίνεται, ὅτι ἂν ἤμην νυμφευμένος, καὶ ἡ σύζυγός μου...

—Καὶ ἡ σύζυγός σου σὲ ἠπάτα... εἶπέ το κοντοσύλλαβον.

—'Εστω! ἡ ἡθελα ἀποδόσει τὴν ἀπιστίαν τῆς γυναικός μου εἰς τὴν διαγωγὴν μου πρὸς αὐτήν... καὶ τότε δὲν εἶχα νὰ εἶπω τίποτε...

—Δὲν εἶχες νὰ εἶπῃς τίποτε! Πῶς, τίποτε;

—'Αφες νὰ τελειώσω τὸν λόγον μου· Φερνάνδε, μὲ διακόπτεις· ἢ, ἂν ἐξ ἐναντίας, δὲν ἔδωκα ἐγὼ κάμμίαν κάμμίαν ἀφορμὴν εἰς τὴν γυναῖκά μου διὰ νὰ μὲ προδώσῃ τοιουτοτρόπως, αὐτὴ τότε πρέπει νὰ ᾔῃ ἀχρεῖον καὶ εὐτελέστατον πλάσμα, καὶ ἡθελα ἀπλῶς τὴν περιφρονήσῃ. Οὐδὲν ἄλλο.

—'Αλλὰ τὸν συνένοχον αὐτῆς, τὸν ἀλιτῆριον αὐτῆς συνένοχον; ὅστις ἡθελε σὲ προστρίψει καὶ γέλωτα, καὶ αἰσχος,

καὶ ὄνειδος...! δὲν ἤθελες ζητήσῃ νὰ τὸν ἐκδικηθῇς διὰ τὴν ὑβρισθεῖσαν τιμὴν σου χύνων τὸ αἷμά του;...

— Αἰ, αἰ... πάλιν, φίλτατε Φερνάνδε ἔπεσες εἰς τὰς ὑπερβολάς...

— Τί ὑπερβολάς! Δὲν εἶναι τελείως ὑπερβολαί.

— Ἀκουσε νὰ σὲ εἶπω· δι' ἓνα λόγον ἢ δι' ἄλλον ὑπόθες ὅτι ἀποκαθιστῶ τὴν γυναῖκά μου δυστυχῇ, μὴ φερόμενος πρὸς αὐτὴν ὡς ἔπρεπε, ἢ διάγων παρ' αὐτῇ ἀχρεΐως· αὕτῃ συλλαμβάνει ἔρωτα πρὸς ἄλλον τινά· κάμνει ἐραστήν. Πράττει κακῶς, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία· ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ πταίσματά μου πρὸς αὐτὴν μένουν ἀδικαιολόγητα μ' ὅλον τὸ πταῖσμά της πρὸς ἐμέ, νομίζω ὅτι τὸ καλῆτερον ἤθελεν εἶσθαι ν' ἀποφύγω τὴν ἀμαύρωσιν ἣτις ἤθελε προσγίνει καὶ εἰς ἐμέ καὶ εἰς τὴν γυναῖκά μου, ἀποφεύγων τὸ σκάνδαλον.

— Ἀλλὰ τὸν συνένοχόν της, σὲ λέγω... τὸν ἀχρεῖόν της ἐκεῖνον συνένοχον;

— Τί νὰ τὸν κάμω τὸν συνένοχον; τί πταίει ὁ συνένοχος;... ἓνας ταλαίπωρος ἐκεῖ νέος, ὅστις ἔκαμεν ὡς κάμνουν τόσοι ἄλλοι, ὡς ἔκαμες καὶ σὺ αὐτός, χαριέστατέ μου παράλυτε, πολλάκις βέβαια... ὅταν σ' ἐτύχαινε νὰ παρηγορήτης γυναῖκά τινα ἀδικουμένην ὑπὸ τοῦ ἀνδρός της ἢ μεταχειριζομένην ὑπ' αὐτοῦ ἀνοικείως· διότι τοὺς τοιούτους ἔρωτας ἀποκαλεῖς, νομίζω, σπουδαίους ἔρωτας;

— Ἡμεῖς, Ἰωάννη μου, ὁμιλοῦμεν γενικῶς· δὲν πρόκειται τῶρα περὶ ἐμοῦ... Ἀλλὰ φρονῶ, εἶμαι πεπεισμένος, ὅτι ἂν ἔβλεπες σὺ νὰ σὲ ἀπατᾷ ἀναξίως μία γυνή, τὴν ὁποίαν ἤθελες ἀγαπᾷ, μυριοτρόπως ἀποδεικνύων τοῦτο εἰς αὐτὴν... ἤθελες γίνῃ ἐξωφρενῶν, ὦ! ἤθελες κτυπηθῇ ἕως θανάτου μὲ τὸν φρεναπατήσαντα τὴν γυναῖκά σου, μὲ τὸν οὐτιδανὸν ἐκεῖνον ὅστις κατέστρεψε τὴν εὐδαιμονίαν σου, ὅστις σὲ ἠτίμασε, τέλος πάντων!

— Μὲ ἠτίμασε! Πῶς θὰ μὲ ἀτιμάσῃ; ἐννοῶ, φίλε μου, ὅσον καὶ πᾶς ἄνθρωπος εὐγενὴς τὴν ἀληθῆ τιμὴν, καὶ ὑπὲρ πάντα ἄλλον δὲν συγχωρῶ τὴν ἐλαχίστην κατ' αὐτῆς προσβολήν· πλὴν δὲν πιστεύω ποτὲ ὅτι ἤθελα θεωρήσῃ ὡς προσβεβλημένην, ἀλλ' οὔτε ἀκροθιγῶς ἐξεσμένην, ἐὰν γυνή τις τὴν ὁ-

ποίαν ἤθελα νομίζει ἀξίαν τῆς συμπαιδείας μου ἐφέρετο πρὸς ἐμέ ὡς οὐτιδανή.

— Ἰωάννη, μὲ κάμνεις νὰ λυssῶ μὲ τὴν ἀταραξίαν σου, καὶ σὲ βεβαιῶ...

Δὲν ἠδυνήθην νὰ ἐξακολουθήσω· εἰσῆλθεν αἴφνης ἡ κυρία Ῥαϋμόνδου, καὶ μὲ εἶπε μειδιῶσα·

— Κύριε Δουπλέσιε, φοβοῦμαι μήποτε βλάβη τὸν υἱόν μου ἢ παράτασις τῆς συνομιλίας σας· ἦλθα ἀπλῶς διὰ νὰ σᾶς ἀποπέμψω...

— Ἐστω, μητέρα, ὑπέλαβεν ὁ Ἰωάννης· συναινῶ εἰς τοῦτο, μὲ συμφωνίαν ὅμως νὰ μὲ ἀφήσετε πρὸς τὸ ἐσπέρας νὰ ἐγερθῶ ὀλίγον. Τούλάχιστον νὰ μὲ παρουσιάσῃ ὁ Φερνάνδος εἰς τὴν γυναῖκά του.

— Ἄν ἦσο φρόνιμος... πολὺ πολὺ φρόνιμος ἕως τὸ ἐσπέρας, ὑπέλαβεν ἡ κυρία Ῥαϋμόνδου μειδιάσασα, — ἴσως ἐσυγκατανεύαμεν εἰς αὐτὴν σου τὴν αἴτησιν... Τί λέγετε, κύριε Δουπλέσιε, καὶ ἡ εὐγενία σας;

— Δὲν τολμῶ, κυρία μου, νὰ δώσω γνώμην περὶ τούτου. Παρατηρῶ ὅτι ἔχει ἀκόμη ὀλίγην θερμὴν ὁ Ἰωάννης... καὶ δὲν τὸ νομίζω φρόνιμον νὰ ἐγερθῇ τόσον ὀγλίγωρα.

— Ἐκατάλαβα... τάττεσαι καὶ σὺ ἐκ τοῦ μέρους τῆς μητρὸς μου... ἀχάριστε φίλε.

— Νὰ εὕρωμεν ἓνα μέσον ὅρον, εἶπεν ἡ κυρία Ῥαϋμόνδου πρὸς τὸν υἱόν της· — ἂν ἡ θερμὴ σου μετριασθῇ ἕως τὸ ἐσπέρας, σὲ συγχωρῶ νὰ ἐγερθῇς ἡμίσειαν ὥραν μετὰ τὸ δεῖπνον, διὰ νὰ σὲ παρουσιάσῃ ὁ Κ. Δουπλέσιος εἰς τὴν κυρίαν του...

— Ἄς ἦναι πλέον, εἶπεν ὁ Ἰωάννης· — ἀφοῦ δὲν ἔχω θέλησιν ἰδίαν, ἀφοῦ εἴσθε δύο ἐναντίον μου... Μόνον, ἂν καταδικασθῶ νὰ μὴ ἐγερθῶ τελείως ἀπὸ τὴν κλίνην, ζητῶ νὰ ἔλθῃ ὁ Φερνάνδος διὰ νὰ μὲ κάμῃ πάλιν ὀλίγην συναναστροφὴν, εἰς ἀμοιβὴν τῆς ὑπομονῆς μου.

Ἵπεσχέθην εἰς τὸν Ἰωάννην νὰ πράξω καθὼς ἐζήτει, καὶ τὸν ἀφῆκα μόνον μετὰ τῆς μητρὸς του.

ΚΕΦ. ΙΓ'.

Εξῆλθα ἐκ τοῦ θαλάμου τοῦ Ἰωάννου Ῥαῦμόνδου πλήρης θλίψεως καὶ σχεδὸν δέους διὰ τὴν κουφότητα μὲ τὴν ὁποίαν ὠμίλησε προκειμένου λόγου περὶ ζηλίας τῶν ἀπατωμένων ἀνδρῶν· διὸ καὶ μὲ ἀνησύχει τὰ μέγιστα ἢ πρώτη συνέντευξις ἣτις ἔλαβε χώραν ἀπόψε μεταξὺ τοῦ Ἰωάννου καὶ τῆς γυναικός μου. Διὰ νὰ μετριάσω ὅσον ἔνεστι τὸν ὁποῖον ἐφοβούμην ἐκ τούτου κίνδυνον, εἰσῆλθα μετὰ μετημβρίαν εἰς τὸν τῆς γυναικός μου θάλαμον, ὅπου καὶ τὴν εὖρον μόνην, καθὼς ἤθελα.

— Αἰ, Ἀλβίνη μου, τὴν εἶπα μειδιῶν, — συνῆλθες ὅπως οὖν ἀπὸ τὸ δέος τὸ ὁποῖον σὲ προξενεῖ ὁ τρομερὸς ξένος μας, ὁ μαρκέσιος Δὲ Βερτέλ;

— Ἡ ὁμότης αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου μ'ἐπροξένησε φρίκην... Ὅχι εἶναι ἀδύνατον νὰ τὸν βλέπω ἢ νὰ τὸν ἀκούω χωρὶς νὰ αἰσθάνωμαι ῥῖγος.

— Τί θέλεις, Ἀλβίνη μου! ἡ πολιτικὴ, ὁ ἐμφύλιος πόλεμος, ἐπιφέρουν συνήθως ἀνάγκας λυπηράς· πολλάκις ἄνθρωπος ὅστις εἰς περιστάσεις τινὰς φαίνεται ἀμείλικτος, θηριώδης, εἶναι φιλοφρονέστατος καὶ ἀγαθότατος εἰς τὸν ἰδιωτικόν του βίον... Τοιοῦτός τις εἶναι καὶ ὁ μαρκέσιος... Εἰς τὸν ἄνθρωπον ὑπάρχουν δύο φύσεις.... φαινόμεναι ὁλως ἀντίθετοι... Καὶ μὴ ὑπάγης μακράν· ἰδοὺ, ὁ υἱὸς τοῦ μαρκεσίου... ὁ Ἰωάννης Δὲ Βερτέλ...

— Τί!... εἶναι καὶ αὐτὸς ὡσὰν τὸν πατέρα του; τουφεκίζει τοὺς ἀνθρώπους ἀνηλεῶς;

— Ὅχι, ἐξ ἐναντίας, φιλτάτη Ἀλβίνη... ὁ πτωχὸς ὁ Ἰωάννης δὲν εἶναι τοιοῦτος, ἀλλ' ἤθελα μόνον νὰ σὲ εἶπω, ὅτι ἐξ ἀντιθέσεως, ἐκ παραδόξου ἀντιθέσεως, μολονότι εἶναι νέος κάλλιστος... ἔχει μολοντοῦτο φάσιν τινὰ... ἢ ὁποία...

— Τελείωσε τὸν λόγον σου· πῶς ἀπεσιώπησες;

— Πῶς νὰ σὲ εἶπω, ἔχει μίαν φάσιν ὁ βίος του τόσο ἐλε-

εινὴν... ὥστε πολλάκις ἠπόρησα κατ' ἐμαυτὸν, πῶς ἓνας ἄνθρωπος, τόσον ἄλλως τε διακεκριμένος, εἶναι δυνατόν νὰ ἐξευτελίζεται εἰς τοιοῦτον βαθμόν...

— Πῶς ἐξευτελίζεται;

• — Πηγαίνει καὶ λαμβάνει συμπαθείας πρὸς ἀνάξια πάντοτε πλάσματα.

Ἡ Ἀλβίνη μὲ παρετήρησεν ἑκθαμβος, καὶ μὲ ἠρώτησεν ἀφελῶς:

— Τίνος εἵδους συμπαθείας λαμβάνει; πρὸς ποῖα πλάσματα;

— Εἶμαι εὐτυχῆς, φίλη μου, ὅτι δὲν μ' ἐννόησες· θέλω μόνον νὰ σὲ εἶπω, ὅτι ἐξευτελιζόμενος τοιουτοτρόπως, ὁ Ἰωάννης ἀποδεικνύει ὅτι ἔχει τὴν ἐλεεινοτέραν ιδέαν περὶ τῶν γυναικῶν, καὶ ὅτι εἰς τὸ ἄκρον τὰς καταφρονεῖ.

— Καὶ μὲ εἶπες ὅτι λατρεύει τὴν μητέρα του;

— Εἶναι ἡ ἀλήθεια ὅτι ἡ μήτηρ του ἀξίζει πᾶσαν λατρείαν, καθ' ὅλα.

— Τότε λοιπὸν ποίας γυναῖκας καταφρονεῖ; Διατί τὰς καταφρονεῖ;

— Ὁ Θεὸς μὴ τὸ δώσῃ νὰ φωτίσω ποτὲ τὴν ἄγνοιάν σου κατὰ τοῦτο, φίλη μου.

— Ὅπως θέλεις... δὲν ἐπιμένω· πλὴν, κατὰ τὸ λέγειν σου, ὅσον ἀσαφῶς καὶ ἂν μοὶ ἐξεφράσθης, δὲν προδιατέθην εἰς ὑπόληψιν πρὸς τὸν φίλον σου.

— Δὲν εἶναι αὐτὸ, καὶ μὲ λυπεῖ... διότι ὁ Ἰωάννης Δὲ Βερτέλ εἶναι καθὼς πρέπει νέος· τιμιώτατος καθ' ὅλα τ' ἄλλα... Ἀνυποληψίαν δηλαδὴ νὰ μὴ τὸν ἀποδείξῃς, ἀλλὰ καλὸν θὰ ᾔητο νὰ φέρεσαι πρὸς αὐτὸν... μὲ πολλὴν μὲν εὐγένειαν, πλὴν καὶ μὲ προσοχὴν, καθὼς σὲ εἶπα καὶ χθὲς, παραστήσας σε τί ἄτοπα ἠδύναντο νὰ προκύψωσιν ἀπὸ μίαν μεγάλην οἰκειότητα..

— Δὲν σὲ ἀπεκρίθην χθὲς, ὅτι κάμμίαν ὄρεξιν δὲν ἔχω νὰ οἰκειωθῶ μ' ἓνα ξένον;

— Φιλτάτῃ Ἀλβίνη, συγχώρει με ὅτι ἐμμένω τοιουτοτρόπως εἰς τὰς ὁποίας σὲ δίδω συμβουλὰς. Οὐδὲν ἄλλο ἔχω πρὸ ὀφθαλμῶν εἰμὴ τὸ συμφέρον σου. Ἄν ἤξευρες μὲ πόσῃν ἀγάπῃν προσέχω ὑπὲρ σοῦ, ὑπὲρ τῆς εὐτυχίας σου, δὲν ἤθελαν σὲ φανῇ τελείως παράδοξοι αἱ παρατηρήσεις μου.

— Καὶ παράδοξοι ἂν μ' ἐφαίνοντο, ἐπίσης ἤθελα συμμορφωθῇ.

— Ναὶ, ἀλλὰ νὰ μὲ λέγῃς εἰλικρινῶς, εἰλικρινέστατα... καὶ τὰς ἐντυπώσεις σου· πῶς; Ἐγὼ ἐπιθυμῶ νὰ ἔχω τὴν ἐμπιστοσύνην σου ὅλην.

— Ποίας ἐντυπώσεις μου νὰ σὲ λέγω;

— Τέλος πάντων, πᾶν ὅ,τι σὲ προξενεῖ αἰσθησίν τινα· πᾶν ὅ,τι σὲ φέρει εἰς σκέψιν... σὲ δίδει ἀφορμὴν νὰ συλλογίζεσαι.

— Τί πράγμα θέλεις νὰ μὲ προξενῇ αἰσθησιν;

— Ἀκουσε, μικρά μου ἀγρία· ἡμεῖς ἐδῶ ζῶμεν ἐρημικὸν βίον, δὲν εἶναι ἀληθές; ὡς εὐδαίμονες ἐρημῖται;

— Ἀκολουθῶς;

— Βέβαια, ἡ ἰδέα τοῦ ὅτι διὰ τινα καιρὸν μέλλομεν νὰ ζήσωμεν μὲ τὴν συναναστροφὴν ἀνθρώπων ξένων πρέπει νὰ ἐγινεν εἰς σὲ ἀφορμὴ σκέψεων· αὐτῶν σου λοιπὸν τῶν σκέψεων, ἀγαπητή μου Ἀλδὶνη, ἃς ἴδωμεν ποῖον εἶναι τὸ ἐξαχγόμενον;

— Ἀλλ' ἤδη σὲ τὸ εἶπα· σὲ εἶπα ὅτι αὐτὸ τὸ πράγμα μ' ἐφαίνετο ὀχληρὸν πολὺ.

— Ὀχληρὸν; ἔστω διὰ τὸν μαρκεσίον καὶ διὰ τὴν μαρκεσίαν... μολονότι ἡ μαρκεσία εἶναι μία γυνὴ ἐκ τῶν πλέον διακεκριμένων. Ἀλλὰ — ἐπρόσθεσα μειδιάσας ὀλιγωρίας πολλῆς μειδίαμα, — ἀλλὰ ἔχουν ἓνα υἱόν, ὠραιότατον νέον, ἐν παρενθέσει, εἰς τὸ ἥθος τοῦ ὁποίου δίδει μάλιστα ἡ ἀνάρρῳσις χαρακτηριστῆρα τινὰ ἐκ τῶν συμπαθεστέρων, ἐκ τῶν ῥωμαντικωτέρων· σὲ προειδοποιῶ, διὰ νὰ μὴ τύχῃ καὶ ἐκπλαγῆς αἰφνιδίως εἰς τὴν θέαν τοῦ ὠραίου ξένου αὐτοῦ.

— Εἶναι λοιπὸν ὠραῖος τόσον;

— Ὁχι ποσῶς... ἀλλ' ἀστεῖζομαι, καλὴ μου φίλη· ἡ μορφὴ τοῦ Ἰωάννου δὲν ἔχει τίποτε ἄξιον ἰδιαιτέρας δηλαδὴ προσοχῆς· τινὲς μάλιστα εὐρίσκουν τὸ ἥθος του τραχὺ καὶ ὀλίγον πρόστυχον. Ἀλλ' ἃς ὁμιλήσωμεν τώρα σπουδαίως καὶ εἰλικρινῶς· ὁμολόγησε, χαρίεσσα μικρά μου φίλη, ὅτι δὲν σὲ δυσареστεῖ τὸ νὰ ἔχῃς ἓνα νέον καὶ εὐχρεστον ἄνθρωπον, συντροφὸν εἰς αὐτὴν μὰς τὴν μοναξίαν; πῶς!

— Τῇ ἀληθείᾳ, δὲν ἐξεύρω διατί ἐπιμένεις τόσον νὰ μὲ ὁμι-
λῇς περὶ τοῦ φίλου σου... Δὲν τὸν γνωρίζω, μὲ εἶναι πάντῃ
ἀδιάφορος.

— Ἀγαπητὴ μου φίλη, ἡμεῖς τώρα συνδιαλεγόμεθα ἀπλῶς
περὶ τῶν ξένων μας· λέγομεν δηλαδὴ περὶ αὐτῶν ἀδιαφόρως,
βέβαια· Ἀληθινά! ἐλησιμόνησα νὰ σὲ εἶπω, ὅτι ἀπόψε ὁ Ἰω-
άννης Δὲ Βερτέλ θὰ ἔλθῃ εἰς τὴν συναναστροφὴν μας δι' ὀλίγην
τινὰ ὥραν.

— Ὅπως ἀγαπᾷς.

— Δὲν σὲ εἶναι τοῦτο φορτικόν;

— Μὲ εἶναι ἀδιάφορον.

— Εἰλικρινῶς εἶπέ· ὁμολόγησε ὅτι αὐτὴ ἡ συναναστροφὴ
πρέπει νὰ σ' εὐαρεστῇ... ὅτι ἔχεις ἀρκετὴν περιέργειαν νὰ γνω-
ρίσῃς τὸν Ἰωάννην Δὲ Βερτέλ...

— Σὲ βεβαιῶ, σ' ἐπαναλαμβάνω ὅτι μὲ εἶναι πάντῃ ἀδιά-
φορον· ἦλθαν εἰς τὸν οἶκόν μας φίλοι σου· ἐξ ἀνάγκης· πρέπει
νὰ τοὺς ἴδω, ἀφοῦ τὸ θέλεις.

— Ἐννοεῖται, ἐννοεῖται. Ἀλλ' ἐξεύρεις τί συλλογίζομαι;
δὲν εἶναι χρεῖα, Ἀλβίνη μου, νὰ ἐνδυθῇς ἀπόψε ἕνεκα τού-
του... μὴ ζητήσῃς νὰ στολισθῇς δηλαδὴ μὲ ὑπερβολήν...

— Διατί θὰ στολισθῶ μὲ ὑπερβολήν;

— Ὅχι δά! ἐννοῶ ἀπὸ ἀπλῆν ἀβροφροσύνην σου διὰ τοὺς
ξένους τοὺς ὁποίους δεξιούμεθα· ἐγὼ μάλιστα ἤθελα σ' εὐγνω-
μονήσῃ διὰ τὴν πρόνοιαν αὐτὴν τὴν ὁποίαν ἤθελες λάβει· πλὴν,
καταλαμβάνεις... ἡ κυρία Δὲ Βερτέλ, καθὼς καὶ πρέπει νὰ
παιρετῇσεις, εἶναι πάντοτε ἐνδεδυμένη μετριώτατα· διὰ τοῦτο
λέγω, ὅτι ἤθελεν εἶσθαι ἴδιον τῆς συνήθους φιλοκαλίας σου τὸ
νὰ ἐνδυθῇ μὲ ὅσον ἐμπορεῖς περισσοτέραν ἀπλότητα.

— Μὲ ἀπλότητα, βέβαια· θὰ ἐνδυθῶ καθὼς ἐνδύομαι πάν-
τοτε, ὅταν καθήμεθα εἰς τὴν τράπεζαν...

— Αὐτὸ ἤθελα νὰ σὲ εἶπω... Καὶ μάλιστα, ἔχεις νομίζω
μίαν ἐσθῆτα καστανόχροον... ἂν ἤκουες τὴν γνώμην μου...

— Ἀ! ναί, μίαν ἐσθῆτα ἐλεεινὴν, ἥτις ἦτον ἐπάνω μου ὡ-
σὰν σάκκος. Μὴ φοβεῖσαι καὶ ἐκείνην δὲν τὴν φορῶ· τὴν ἐχά-
ρισα εἰς τὴν κυρίαν Κλώδου.

—Τῆς τὴν ἐχάρισες, ἐκείνην τὴν εὐμορφὴν ἐσθῆτα, τὴν καστανόχρουν; Κρίμα!

—Εὐμορφὴ ἦτον ἐκείνη ἢ ἐσθῆς; Καὶ σὺ ὁ ἴδιος μὲ εἶχες εἰπεῖ ὅτι μ' ἔστεκε πολὺ ἄσχημα.

—Αἰ, τότε λοιπὸν... ἀπατῶμαι, φαίνεται· ἐξέλαβα ἄλλην ἀντ' ἄλλης· ἀλλ' ὅποιαδήποτε καὶ ἂν ᾦναι ἡ ἐσθῆς σου, σὺ, φιλτάτη μου Ἀλβίνη, θὰ εἶσαι πάντοτε ὡραία.... Δὲν μὲ ἀκούεις νὰ ἐπαινῶ τὰ κάλλη σου συνεχῶς... διότι δὲν θέλω νὰ προσβάλλω τελείως τὴν μετριοφροσύνην σου, μίαν τῶν ἐρασμιωτέρων σου ἀρετῶν...

Εἶχεν ἔλθει ὁ ἐπιστάτης μου διὰ νὰ μὲ ὁμιλήσῃ περὶ τινῶν κατεπειγουσῶν ὑποθέσεων· νὰ τὸν μετρήσω σημαντικὴν τινα ποσότητα χρημάτων· τὸ ὅποῖον, ἐν παρενθέσει, μ' ἐστενοχῶρει πολὺ· τούτου ἔνεκα ἀφῆκα τὴν γυναῖκά μου καὶ ἐξῆλθα.

Ὅσον ἐπλησίαζεν ἡ ἐσπέρα, ἠϋζαναν οἱ παλμοί μου· ἀνησυχουν. Ἐπὶ τοῦ δείπνου, ἡ κυρία Ραϋμόνδου μ' εἶπε μειδιῶσα ὅτι δὲν ἀπεκρίνετο διὰ τὸν Ἰωάννην, ἂν δὲν τὸν ἐχαρίζαμεν ἡμισείας ὥρας συναναστροφὴν μετὰ τὴν ἔγερσίν μας ἀπὸ τῆς τραπέζης. Πραγματικῶς ἐγερθέντες ἀπὸ τοῦ δείπνου, μετέβημεν εἰς τὴν αἴθουσαν.

Τοιαύτη λοιπὸν ὑπῆρξεν ἡ πρώτη συνάντησις τῆς γυναικός μου μετὰ τοῦ Ἰωάννου· δὲν προτίθεμαι νὰ παραλείψω καμμίαν λεπτομέρειαν, διότι ἴσως ἐν τῷ μέλλοντι ὠφεληθῶ, εὐρίσκων αὐτόθι τὰς ἀφορμάς.

Ἡ αἴθουσα ὅπου συνήχθημεν ἀνοίγεται εἰς τὴν αὐλὴν τῆς τιμῆς καὶ φωτίζεται ὑπὸ δύο παραθύρων, τὰ ὅποια ἡ ὡραιότης τῆς ἐσπέρας ἐσυγχώρησε ν' ἀφήσωμεν ἀνοικτά· μεταξὺ τῶν δύο παραθύρων τούτων ἔκειτο ἀνάκλιντρον, ὅπου ἐκάθητο ἡ Ἀλβίνη, ἥτις ἢ τυχαίως ἢ ἐκ προμελέτης ἦτο χαριέστατα ἐνδεδυμένη, καί τοι ἀπλούστατα. Ἐφόρει μίαν ἐσθῆτα ἀπὸ βαρέζιον πράσινον γλυκὺ, μὲ κοσύμβας ῥοδοχρόους· ἐσθῆτα ἀνοικτὴν περὶ τὸν τράχηλον, ὥστε ἐφαίνετο ἡ ἀρχὴ τῆς ὡραίας ὠμοπλάτης της. Ἡ λαμπρὰ κόμη της, ἡ ξανθὴ, διακεχωρι-

σμένη, οὖσα ἐν τῷ μέσῳ τοῦ μετώπου, ἐπιπτεν εἰς ἀγγλικούς βροτρυχοὺς ἔνθεν καὶ ἔνθεν τοῦ ἀκμαίου προσώπου της· πλατεῖαι δὲ χειρίδες ἀπὸ γάζαν, διαφανέσταται, δὲν ἐμπόδιζαν τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ νὰ διακρίνη τοὺς χαρίεντας γυμνοὺς της βραχίονας, τοὺς λευκοτέρους τῆς γάζης· ἡ φυσιογνωμία της ἦτο σοβαρὰ, σχεδὸν μελαγχολική· Ἐκάθησα ἀπέναντι αὐτῆς, ὀπισθεν στρογγύλης τινὸς τραπέζης ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁποίας ἴστατο μέγα δοχεῖον ἀνθέων, καὶ ἠδυνάμην τοιουτοτρόπως νὰ παρατηρῶ χωρὶς ν' ἀποφαίνωμαι.

Δὲν μοῦ διέφυγε τὴν προσοχὴν, ὅτι ἡ Ἀλβίνη, εἴτε ὡς ἐκ τῆς φυσικῆς δειλίας της, αὐξηνηθείσης καὶ ἐκ τῆς προσδοκίας ἐνὸς προσώπου τὸ ὁποῖον ἔμελλε νὰ ἴδῃ κατὰ πρῶτον, εἴτε διότι ἠσθάνετο μυστικὴν τινα συγκίνησιν, εἶχε τὸ στῆθος ὑπανασαῖνον τυχύτερα παρὰ τὸ σύνηθες. Ὁ Σαρπεντιέρης, ὀρθίος πλησίον τῆς γυναικὸς μου, ἀπκύθυνε πρὸς αὐτὴν λέξεις τινάς· αὕτη δὲ τὸν ἀπεκρίνετο ὡς δυσανασχετοῦσα καὶ μὴ τολμῶσα νὰ ὑψώσῃ πρὸς αὐτὸν τοὺς ὀφθαλμούς. Αἴφνης, ἠνοιχθὴ ἡ θύρα τῆς αἰθούσης, καὶ ἡ κυρία Ῥαϋμόνδου εἰσῆλθε μετὰ τοῦ Ἰωάννου, τὸν ὁποῖον διὰ νὰ φέρῃ εἶχεν ἐξέλθει πρὸ μικροῦ. Ἐντύπωσιν συμπαθείας ἀπεριγράπτου μ' ἐπροξένησεν ἀκουσίως μου ἡ θεὰ τῆς μητρὸς ἐκείνης, καθὼς ἐπαρουσιάσθη μετὰ τοῦ υἱοῦ της...

Ἡ κυρία Ῥαϋμόνδου ἐφόρει μαῦρα, κατὰ τὸ σύνηθες· ὁ υἱὸς ἐστηρίζετο ἐλαφρὰ εἰς τὸν βραχίονά της. Ὡς ἐκ τῆς πολλῆς ἀδυναμίας του, ἐβάδιζε βραδέως καὶ ὀλίγον κεκυφώς· εἰς πᾶν δὲ βῆμα, ἡ μήτηρ του, ἐνῶ τὸν ὑπεστήριζεν, ἔρριπτεν ἐπ' αὐτοῦ καὶ βλέμμα ἔμπλεων τρυφερωτάτης στοργῆς. Ἀμα ἐνεφανίσθησαν, ἔτρεξεν ὁ Σαρπεντιέρης καὶ ἔλαβε καὶ τὴν ἐτέραν χεῖρα τοῦ υἱοῦ τῆς κυρίας Ῥαϋμόνδου, διὰ νὰ τὸν βοηθήσῃ καὶ οὗτος.

Ὁ Ἰωάννης ἦτο ὠχροτάτος, ἡ δὲ ἀτονία ἣτις διαδέχεται εἰς τοὺς ἀσθενεῖς τὰς ἐφόδους τῆς θερμῆς, ἐμετρίαζεν ὀλίγον τὴν συνήθη τῶν γοργῶν καὶ μελανῶν ὀμμάτων του ζωηρότητα· ἡ φύσει οὐλὴ κόμη του, ἐπιπτε μακρὰ ὀπωσοῦν ἐπὶ τῶν παρειῶν καὶ τοῦ τραχήλου του, ἀγαλματώδους τραχήλου, γυ-

μνοῦ σχεδόν, ἐπειδὴ ὁ περὶ αὐτὸν μέλας λαιμοδέτης ἦτο στενὸς καὶ κυματούμενος· μακρὸν καὶ πλατὺ οἰκιακὸν ἔνδυμα βαθύχροον τὸν ἐκάλυπτεν ὅλον, μόνον περὶ τὴν μέσην συσφιγγόμενον ὑπὸ μεταξωτοῦ κλώσματος· τὸ ποδῆρες ἔνδυμα τοῦτο, ἔδιδε πλειότερον ὕψος εἰς τὸ εὐμηκες καὶ εὐρωστον ἀνάστημά του, καὶ πολὺ τὸν ἔπρεπεν· ἐνόμιζέ τις ὅτι ἔβλεπε ζωγραφίαν καταβάσαν ἀπὸ τῆς στεφάνης της καὶ ἐρχομένην.

Ἡγέρθη καὶ ἐπροχώρησα εἰς προὑπάντησιν τοῦ Ἰωάννου, χωρὶς ὅμως νὰ λείπω βλέπων πλαγίως καὶ τὴν Ἀλδίνην. Αὕτη, πλησιάζοντος τοῦ φίλου μου, ἠγέρθη ἐρυθριῶσα, μὲ ἥθος εἰκονίζον συμπάθειαν πρὸς τὸν πάσχοντα, πλὴν μὴ τολμῶσα νὰ ἐνατενίσῃ πρὸς αὐτὸν κατὰ πρόσωπον· ὁ δὲ Ἰωάννης, εἰλικρινὴς ὡς πάντοτε, μ' ἔρριψε βλέμμα τι, ὡς ἂν μ' ἔλεγεν ὅτι ἡ μορφή της γυναικὸς μου πολὺ τὸν ἤρεσκε.

Μετά τινα στιγμὴν σιγῆς, ἡ Ἀλδίνη ἀποταθεῖσα δειλῶς πρὸς τὴν κυρίαν Ραϋμόνδου, καὶ δείξασα τὸ ἀνάκλιντρον ὅπου ἐκάθητο πρὸ μικροῦ, — Κυρία, τὴν εἶπεν· ἂν ὁ κύριος υἱός σας ἐκάθητο ἀπ' ἐδῶ... ἴσως θὰ ἀνεπαύετο καλῆτερα...

— Πόσον εἰσθε καλὴ, κυρία! ἀπεκρίθη ἡ κυρία Ραϋμόνδου. — Σᾶς εὐχαριστῶ... διότι ἐσύστησαν εἰς τὸν υἱόν μου πρὸ πάντων νὰ κάθηται πάντοτε ἡμιεκκλιμένος... Δὲν ἤθελα τὸν συγχωρήσει νὰ ἐγερθῇ τῆς κλίνης σήμερον καὶ νὰ παρουσιασθῇ εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν, ἄνευ τῆς πολλῆς του ἐπιθυμίας τοῦ νὰ σᾶς εὐχαριστήσῃ αὐτοπροσώπως διὰ τὴν τόσον εὐγενῆ φιλοξενίαν σας... Πλὴν θὰ συμπληρώσετε ἓνα ταλαίπωρον ἀσθενῆ, κυρία μου· δὲν εἶναι ἀληθές;

— Βέβαια, κυρία, — ἀπήντησεν ἡ Ἀλδίνη ταπεινῶσάς αὐτοῦς ὀφθαλμούς.

— Μόνον πρᾶγμα, κυρία μου, εἶπεν ὁ Ἰωάννης, ὡς ἦτο σθηριγμένος ἐπὶ τῆς μητρὸς του καὶ ἐπὶ τοῦ Σαρπεντιέρου, — μόνον πρᾶγμα διὰ τὸ ὅποῖον εἶμαι ἴσως ἄξιος τῆς συγκαταστάσεώς σας, μόνον μου δικαιολόγημα ὅτι παρουσιάζομαι ἐνώπιόν σας τοιοῦτοτρόπως, εἶναι ἡ φιλία ἣτις μὲ συνδέει μετὰ τοῦ Φερνάνδου ἐκ παιδικῆς ἡλικίας· μὲ εἶναι σχεδὸν ἀδελφός. Συγχωρήσατέ με νὰ σᾶς θεωρήτῃ ὀλίγον ὡς ἀδελφόν...

— Ἡ σύζυγός μου σὲ τὸ συγχωρεῖ, σὲ τὸ συγχωρεῖ, καθὼς καὶ ἐγώ, — εἶπα εἰς τὸν Ῥαϋμόνδον, διὰ νὰ ἀπαλλάξω τὴν Ἀλβίνην τῆς ἀμνηχανίας τοῦ ν' ἀποκριθῇ.

Ἐπειτα, δείξας εἰς τὸν Ἰωάννην τὸ ἀνάκλιντρον,

— Φίλε μου, ἐδῶ κάθησαι, ν' ἀναπαυθῇς· ἐδῶ εἵμεθα ὅλοι ὡς μία οἰκογένεια· κάμε καθὼς εὐχαριστεῖσαι, ἀνενοχλήτως. Δὲν εἶσαι πρὸς τὴν γυναῖκά μου καὶ πρὸς ἐμὲ ἄλλος ἀδελφός;

Ὁ Ἰωάννης, βοηθούμενος ὑπὸ τῆς μητρός του, ἥτις ἔπειτα ἔλαβε θέσιν πλησίον του, ἐκάθησεν εἰς τὸ ἀνάκλιντρον, ὑπτιάσας ὀλίγον· ὁ δὲ Σαρπεντιέρης ἔφερε διὰ τὴν Ἀλβίνην μίαν θρονίδα πλησίον τῆς κυρίας Ῥαϋμόνδου· εἰς τρόπον ὥστε, ἀπὸ τοῦ μέρους ὅπου ἐστράφην ἐγὼ διὰ νὰ καθήσω, ἔβλεπα τὸν μὲν Ἰωάννην κατὰ πρόσωπον, τὴν δὲ Ἀλβίνην κατὰ κρόταφον· ὁ Σαρπεντιέρης τέλος ἐκάθησε πλησίον τοῦ Ἰωάννου, ἀπὸ τὴν ἄλλην ἄκραν τοῦ ἀνακλίντρον, καὶ τότε ἔλαβε χώραν ἡ ἐπομένη συνομιλία μεταξὺ τῶν πέντε ἡμῶν.

ΚΕΦ. ΙΔ'.

Πολλὰς ἀνέγνωσα μυθιστορίας, καὶ πάντοτε σχεδὸν ὁ ἥρωας καὶ ἡ ἡρώϊστα τοῦ δράματος ἐγνωρίσθησαν καὶ ἐσχετίσθησαν ἔνεκα κινδύνου τινὸς ἀπὸ τοῦ ὁποίου ὁ νέος ξένος ἐλύτρωσε τὴν ωραίαν ἀγνώριστον, ἐκθέσας εἰς κίνδυνον τὴν ἰδίαν του ζωὴν· ἀναπολῶν τὴν συναναστροφὴν τῆς ἀπόψε, λέγω ὅτι ὑπάρχουν καὶ ἡθικαὶ περιστάσεις, καὶ ἀπλάι συνομιλίας, ἱκαναὶ ν' ἀποτελέσωσιν εἰς τὴν φαντασίαν μιᾶς γυναικὸς ἐπίσης ζωηρὰν ἐντύπωσιν, ὅσον καὶ αἱ ῥωμαντικώτεραι τῶν τυχῶν.

Εἶθε νὰ εἶμαι ἀπατημένος.

Ἴδου ἐντοσούτῳ, λέξιν πρὸς λέξιν σχεδὸν, ἡ συνομιλία ἥτις πόψε χώραν προύσης τῆς συζύγου μου.

Ὁ Ἰωάννης Ῥαϋμόνδος (πρὸς τὴν γυναῖκά μου)· — Ἐλεγα, κυρία μου, σήμερον εἰς τὸν Φερνάνδον, πόσον εὐδαίμων πρέ-

πει νὰ ἦναι εἰς αὐτὸ τὸ μέρος. Ἐκτὸς τῆς εὐτυχίας ὅτι συμ-
μερίζεται αὐτὴν τὴν μοναξίαν μετὰ τῆς εὐγενίας σας, πολλὰ
θέλητ'ρα πρέπει νὰ εὕρισκῃ εἰς τὴν ζωὴν τῶν ἀγρῶν, ἕνεκα
τῶν τερπνῶν ἐνασχολήσεων τὰς ὁποίας κῦρε.

Ἀλβίνη.—Τῶνόντι, κύριε, καὶ ὁ Κ. Δουπλέσιος καὶ ἐγὼ
ἀγαπῶμεν πολὺ τὴν ἐξοχήν.

Ἡ κυρία Ραϋμόνδου.—Καὶ τοῦτο σᾶς τιμᾷ, κυρία, τὰ
μέγιστα. Ὅσοι δὲν ἐμποροῦν νὰ ζήσουν εἰμὴ τὸν πλαστὸν βίον
τῶν πόλεων, δὲν θέλουν ν' ἀκούσουν τὴν ἐξοχήν.

Ἐγώ.—Καὶ ἔπειτα, ὁμολογήσατε, κυρία μου, ὅτι οἱ ἀγρο-
δίαιτοι ἄνθρωποι εἶναι ἑκατοντάκις κρείττονες τῶν ἐμπολαί-
ων... εἰς τοὺς ὁποίους ποτὲ δὲν λείπει ὁ φθόνος... τὸ μῖσος...

Σαρπεντιέρης.—Πῶς θέλετε, κύριε Φερνάνδε! ἡ πολυτέ-
λεια, ἡ κατάρατος πολυτέλεια τῶν πόλεων! βλέπετε ἀνθρώπους
οἵτινες πολλάκις στεροῦνται καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου, ἀ-
ναγκάζονται καὶ αὐτοὶ νὰ παριστῶσι τόσον σκληρὰν ἀντίθεσιν
πρὸς τὴν ἐνδειάν των!

Ἰωάννης.—Πλὴν νὰ σᾶς εἶπω; ἐγὼ δὲν καταδικάζω ἓνα
ἄνθρωπον κακοδαίμονα ὅστις φθονεῖ τὰ περιττά... ὅταν στε-
ρεῖται τῶν ἀναγκαίων.

Ἐγώ.—Ναί, πλὴν φίλε μου, ὁ φθόνος εἶναι πάντοτε πάθος
κάκιστον.

Σαρπεντιέρης.—Ὁμολογήσατε ὅμως, κύριε Φερνάνδε, ὅτι
ἓνας πτωχὸς ἄνθρωπος, ἄστεγος, ὅταν διαβαίνει τὸ ἑσπέρα
ἀπὸ ἓνα λαμπρὸν οἶκον τοῦ ὁποίου τὰ παράθυρα εἶναι κατὰ-
φωτα, στολισμένα εἰς ἐορτὴν, πρέπει νὰ αἰσθάνεται ἀκούσιόν
τινα λύπην ὃχι ὀλίγον πικράν.

Ἐγώ.—Δὲν λέγω τὸ ἐναντίον· ἀλλὰ πῶς θέλετέ! ναί, εἶ-
ναι δυστύχημα· ἀλλὰ τί νὰ γίνη;

Ἡ κυρία Ραϋμόνδου.—Εἰς πολλὰ, κύριε Φερνάνδε, ἡμ-
πόρει νὰ γίνη θεραπείαις. Παραδείγματος χάριν, ἴσως σᾶς
φανῇ παιδαριώδης ὁ λόγος, πλὴν θὰ τὸν εἶπω. Γνωρίζετε ὅτι
οἱ τῶν νομισμάτων ἀλλάκται συνήθως ἐκθέτουν εἰς τὸ παρά-
θυρόν των σωροὺς ἀργυρίου καὶ χρυσίου ὑπὸ τὰς ὑάλους των.
Διὰ τί αὐτὸ νὰ γίνεται; σᾶς βεβαιῶ ὅτι ἀδημονῶ ὁσάκις καθ' ὅ-

δὸν ἀπαντοῦν οἱ ὀφθαλμοί μου αὐτὸ τὸ πρᾶγμα· δὲν δύναται τῶντι νὰ γίνη ὀλέθριος πειρασμός αὐτὸ τὸ θέαμα εἰς τὸν πτωχὸν ὅστις διαβαίνει ἐκεῖθεν;... καὶ ἐκτὸς τούτου, ἡ θεὰ τοῦ πλούτου ἐκείνου δὲν εἶναι πρὸς τὸν πένητα αὐτόχρομα εἰρωνία; Πόσοι ἄρά γε καὶ πόσοι, ἀφοῦ ἐστάθησαν ἱκανὴν ὥραν καὶ παρετήρησαν ἐκείνους τοὺς χρυσοῦς σωροὺς, νὰ ἀπέρχωνται μελετῶντες κατὰ νοῦν κακοῦργημά τι, ἢ καταρώμενοι τὴν τύχην των!

Ἐγώ. — Βέβαια, κυρία μου... ἡ παρατήρησίς σας εἶναι ὀρθοτάτη... αὐταὶ αἱ ἐκθέσεις ἔχουν τὸν κίνδυνόν των...

Ὁ Ἰωάννης, πρὸς τὴν Ἀλβίνην. — Ἀ! κυρία μου, δὲν εἶναι ἀληθές; Πόσοι Τάνταλοι μέσα εἰς ἐκεῖνα τὰ Παρίσια! Καὶ τὰ παιδία ἐκεῖνα τὰ πτωχά, τὰ λιμώττοντα καὶ ἄστεγα, τὰ ὅποια ἴστανται ἔξωθεν τῶν παραθύρων τινῶν ξενοδοχείων φημισμένων, καὶ βλέπουν τὰ ἐκτεθειμένα ἐνδοθεν τῶν ὑαλίων τόσα τρυφηλότατα φαγητά!

Ἀλβίνη. — Τῶντι, κύριε... τὰ ταλαίπωρα παιδία...

Ἐγώ. — Πρόσεχε ὁμῶς, πτωχέ μου Ἰωάννη, μὴ περὶ λιχνείας, διότι κακὰ πατεῖς... ὦ! κάκιστα... Ἡ σύζυγός μου ὑπεραγαπᾷ τὰ καλὰ φαγητά.

Ὁ Ἰωάννης, πρὸς τὴν Ἀλβίνην, ἐρυθρίασασαν καὶ ὡς δυσανεστηθεῖσαν. — Ἀληθινά, κυρία μου;

Ἀλβίνη ἐπὶ τὸ μᾶλλον ἀμήχανος. — Ὁ Κ. Δουπλέσιος ἠθέλησε, κύριε, ν' ἀστεῖσθῃ...

Ὁ Ἰωάννης, μειδιῶν. — ὦ! καὶ διατί νὰ τὸ ἀρνηθῇτε, κυρία μου;... ἔχετε μέγα δίκαιον. Ὁ Θεὸς ὁ πανάγαθος, βέβαια ἔδωκεν ὅλα αὐτὰ τὰ καλὰ πράγματα διὰ νὰ τρώγονται· καὶ ἔπειτα, ἤθελε ποτὲ κατασκευάσει τὰ αἰσθητήρια τῆς γεύσεως μετὰ τόσῃν λεπτότητά, ἂν ὁ ἄνθρωπος ὑπῆρχε προωρισμένος νὰ τρώγῃ μόνον ἀνόστους ἢ βαναύστους τροφάς; Το κακὸν εἶναι... ἀληθεύει Φερνάνδε; ὅτι ὀλίγοι ἀνθρώποι δύνανται νὰ εὐχριστῶσιν αὐτὴν των τὴν αἴσθησιν ἐντελῶς, ἐνῶ ἔπρεπεν ὅλοι νὰ ἀπολαύωσι ταύτης τῆς ἡδονῆς.

Ἐγώ. — ὦ!... ὅλοι...

Ἰωάννης. — Καὶ βέβαια... Διατί ὄχι;

Ἐγώ. — Καὶ αὐτὸ μὲ τὰ παράδοξα...

Σαρπεντιέρης. — Ἀκούσετε, κύριε Δουπλέσιε, ὁ Ἰωάννης δὲν ἔχει ὀλωσδιολοῦ ἄδικον. Ἄς ὑποθέσωμεν ὅτι καθὼς εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς, ἡδύνατο ἕκαστος νὰ ἔχῃ εὐτηνότατα, χάρις εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς γεωργίας καὶ εἰς τὰ ἄφθονα τοῦ τόπου μας προϊόντα, μίαν τροφὴν ὑγιᾶ, ἄφθονον, καλὸν κρέας, ἐξαίρετα ὀψάρια τῆς θαλάσσης ἢ τοῦ ποταμοῦ, πτηνὰ κυνηγετικά, ὀπωρικά... ἰδοὺ ὅλοι εἰς θέσιν νὰ εὐχαριστῶσιν ὅχι μόνον τὴν γαστέρα, ἀλλὰ καὶ τὴν γλῶσσάν των.

Ὁ Ἰωάννης γελῶν. — Ἦθελαν δὲ εἶσθαι τότε καὶ πλέον μακρόβιοι οἱ ἄνθρωποι; ἤθελαν φθάνει εἰς τὴν ἡλικίαν τῶν πατριαρχῶν.

Ἐγώ. — Ἐλα! εἶσαι τρελλός.

Ἰωάννης Ραϋμόνδος. — Σὲ ὁμιλῶ σπουδαίως· ἰατροὶ σοφώτατοι ἀπέδειξαν ὅτι ὅσον εὐάρεστος εἶναι ἡ τροφή, ὅσον εὐχυλος καὶ ποικίλη, τόσον παρατείνεται ἡ ζωὴ. — Πρὸς τὴν Ἀλβίνην μετὰ φαιδρότητος. — Παρατηρεῖτε, κυρία μου ὅτι δύνασθε νὰ εἰσθε λίγη με ὅλην τὴν ἀναπαυσιν τῆς συνειδήσεως...

Ἐγώ. — Φίλτατέ μου Ἰωάννη, αἱ γνώμαι μας εἶναι ὅλως ἀντίθετοι. Ἐγὼ θεωρῶ ὡς κινδυνῶδες τὸ νὰ δίδωμεν εἰς τοὺς ἄνθρώπους ἀνάγκας τὰς ὁποίας δὲν ἔχουν, ἢ νὰ τοὺς κάμνωμεν νὰ γνωρίζωσιν ὅτι ὑπάρχουν ἀπολαύσεις τὰς ὁποίας ἀγνοοῦν· μόνον ἤθελέ τις τοὺς λυπήσει ὅτι δὲν δύνανται νὰ τὰς χαίρωσι. Ἄφες τοὺς γεωργούς μας νὰ τρώγωσι τὸ κρίθινον ψωμίον των καὶ τὸ ἀσβεστότυρόν των, τὸ ὅποιον τοὺς φαίνεται ζάχαρις, ὅταν πίωσιν καὶ δύο ποτήρια νερὸν ἔπειτα διὰ τοὺς οἱ βολβοὶ καὶ τὰ βρεχτοκούκκια εἶναι ὅ,τι γίνεται γλυκύτερον. Μήπως διὰ τοῦτο εἶναι δυστυχέστεροι αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι;

Ἡ κυρία Ραϋμόνδου. — Ἀλλ' ὅχι, κύριε Δουπλέσιε, μὲ συγχωρεῖτε νομίζετε... καὶ ἀφίνω πλέον κατὰ μέρος τὴν λιγνιαν, ἀλλὰ θέλω ὁμιλήσει ἐπὶ τὸ γενικώτερον... Νομίζετε ὅτι εἰς φρόνιμον, ὡς δίκαιον, ὡς φιλάνθρωπον, τὸ ν' ἀφίνῃ τις διὰ τὸν αὐτὸς τὸ μέγιστον μέρος τῶν ὁμοίων του, εἰς τελείαν ἀγνοίαν

τῶν ἀπολαύσεων αἰτίθες εἶναι τροποντινὰ προνόμιον τῶν ὀλίγων, καὶ μάλιστα τῶν νοερῶν ἀπολαύσεων, ὅπου εὐρίσκομεν τόσην ψυχαγωγίαν ἡμεῖς οἱ τελειοποιηθέντες διὰ τῆς ἀνατροφῆς;

Ἐγώ. — Καὶ βέβαια, κυρία μου... διότι τέλος πάντων αὐτὰς τὰς νοεράς ἀπολαύσεις... οἱ ἀγρόται μας, παραδείγματος χάριν, τὰς ἀγνοοῦν... ἄρα δὲν αἰσθάνονται τὴν ἀνάγκην τῶν.

Ἰωάννης Ραϋμόνδος. — Ἀλλὰ, φίλε μου, αὐτὴν τὴν ἀνάγκην τῶν, δὲν ἔχομεν χρέος ἡμεῖς, ὡς πλέον πεφωτισμένοι, νὰ τὴν αἰσθανώμεθα δι' αὐτούς;

Ἐγώ. — Πρὸς τί ὄφελος; Ἀφοῦ ἐκεῖνδι εἶναι εὐτυχεῖς ἀνευ τούτου;

Ἰωάννης. — Φερνάνδε, σὺ ἀγαπᾷς τὴν μουσικὴν, δὲν εἶναι ἀληθές; Ὄταν βλέπεις μίαν ὠραίαν ζωγραφίαν εὐχαριστηῖσαι, καθὼς τέρπεσαι καὶ εἰς τὴν ἀνάγνωσιν καλοῦ τίνος βιβλίου.

Ἐγώ. — Καλά... μὲ τοῦτο τί θέλεις νὰ μὲ εἰπῇς;

Ἰωάννης. — Ὑπόθεσε ὅτι ἀνετράφης εἰς οἰκτρὰν ἀμάθειαν, ὡς ἓν παιδίον τῶν πτωχῶν αὐτῶν χωρικῶν ἀπὸ τοὺς ὑποίους περικυκλοῦσαι· ἤθελες χαίρει τὴν ψυχαγωγίαν τὴν ἐκ τῆς μουσικῆς, τῆς ζωγραφικῆς ἢ τῆς ποιήσεως;

Ἐγώ. — Ὁχι... Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ μουσικὴ, ἡ ζωγραφικὴ καὶ ἡ ποίησις θὰ μὲ ἦσαν ἀγνωστα πράγματα... δὲν θὰ ἡσθανόμην καὶ τὴν ἑλλειψιν τῆς ἐξ αὐτῶν ψυχαγωγίας· δὲν ἤθελα ἔχει ἄλλην ἀνάγκην, παρὰ τὴν ἐκ τῶν ὑλικῶν μου ὀρέξεων.

Ἡ κυρία Ραϋμόνδου. — Μέγα δυστύχημα εἶναι ὁμῶς αὐτὸ, κύριε Φερνάνδε! ὄχι μόνον δυστύχημα μέγα, ἀλλ' ἔγκλημα· διότι ὁ ἄνθρωπος δὲν πρέπει νὰ ζῇ ἀπλῶς διὰ τοῦ σώματος καὶ διὰ τῶν αἰσθήσεων... πρέπει νὰ ζῇ καὶ διὰ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ νοός.

(Ἐδῶ παρετήρησα, ὅτι ἡ Ἀλβίνη, ἀπὸ τινος ἥδη ὥρας, ἤκουε μετὰ πολλῆς περιεργείας τὴν ὁμιλίαν ταύτην· δις ἢ τρίς τὴν εἶδα σκιρτήσασαν ἢ ἐρυθριάσασαν, ὡς ἂν ἠρεύνησέ καὶ γύρε τινὰ ἐκ τῶν λεγομένων ἐφαρμοζόμενα εἰς τὴν προσωπικὴν τῆς θέσαν).

Ἐγώ. — Εἰλικρινῶς, ἀγαπητέ μου Ἰωάννη, δὲν σὲ φρονῶ

σπουδαίως ὁμιλοῦντα ὅταν μὲ λέγῃς, παραδείγματός χάριν, ὅτι εἶναι χρέος μου τὸ νὰ καταστήσω τὸν Χριστόν, ὅστις μοῦ κουβαλεῖ τὰς πέτρας, εὐαίσθητον εἰς τὴν μουσικὴν, εἰς τὴν ζωγραφικὴν καὶ εἰς τὴν ποίησιν.

Ἰωάννης. — Ἀλλὰ διατί ὄχι;

Εγώ. — Διότι εἶναι, ἐν βραχυλογίᾳ, ἀδύνατον.

Σαρπεντιέρης. — Ἀδύνατον ὄχι, κύριε Δουπλέσιε· εὐρέθην εἰς τοὺς πολέμους τῆς Γερμανίας... μὲ τὰ στρατεύματα τοῦ Κονδὲ (ἐπρόσθεσεν ὁ Σαρπεντιέρης, διὰ νὰ ἐνθυμίσῃ βέβαια τὸ ὁποῖον παρίστα πρόσωπον μαρκεσίου εἰς τὴν γυναῖκά μου), καὶ εἶδα χιλιάδας τοὺς γερμανοὺς γεωργοὺς εἰς τὰ χωρία των, τὸ ἑσπέρας, μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν ἀπὸ τοὺς ἀγροὺς των, νὰ σχηματίζωσιν ἐξαίρετον μουσικὴν, καὶ νὰ μέλπωσιν ἐν ἁρμονίᾳ φωνῶν, τόσον ἐντελῶς, ὅσον ἀκούει τις εἰς τὸ θέατρον τοῦ Μελοδράματος.

Ἡ κυρία Ραϋμόνδου. — Εἰπῆτε, κύριε Φερνάνδε· δὲν πᾶς φαίνεται ὅτι, διὰ τοὺς ἀγρότας, εἶναι τωόντι γλυκεῖα καὶ σωτήριος μία τοιαύτη διασκέδασις, μετὰ τὰ ἐπίπονα ἔργα τοῦ ἡμεροκαμιάτου των;

Σαρπεντιέρης. — Δὲν εἶναι αὐτὸ προτιμότερον παρὰ νὰ πηγαίνουν εἰς τὰ καπηλεῖα καὶ νὰ μεθύωσιν ὥσάν κτήνη, ἢ νὰ χαρτοπαίζωσι;

Εγώ. — Ὅσον δι' αὐτὸ, ἃς ᾔηναι... Ἄλλως τε οἱ Γερμανοὶ φύσει ἔχουν ἔφεσιν εἰς τὴν μουσικὴν.

Αλβίνη, μετὰ συστολῆς. — Ἰσως διότι ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας ἀκούουν μουσικὴν, καὶ οὕτως ἀναπτύσσονται πρὸς αὐτήν...

Ἡ κυρία Ραϋμόνδου. — Ἡ παρατήρησις τῆς κυρίας Δουπλεσίου εἶναι ὀρθοτάτη... Εἶδα σχολεῖα, ὅπου παιδία ἐδιδάσκοντο νὰ μέλπωσιν· εἶναι ἀπίστευτον πόσῃν ἀκρίβειαν ἀποκτοῦν εἰς τοὺς τόνους τῆς φωνῆς καὶ πόσῃν ἀκοῆς λεπτότητα.

Εγώ. — ὦ! ὅσον ἰδιά τὴν μουσικὴν, κυρία μου, συμφωνῶ ὁλωςδιόλου· πλὴν καὶ ἡ εὐγενία σας εἶμαι βέβαιος ὅτι συμφωνεῖτε ἐπίσης μὲ ἐμέ, ὅταν λέγω ὅτι εἶναι μωρία τὸ νὰ θέλῃ τις τὸν Χριστόν εὐαίσθητον εἰς τὴν ποίησιν, εἰς τὴν ζωγραφικὴν, καὶ τὰ τοιαῦτα...

Ἰωάννης. — Φερνάνδε φίλτατε, φώναξε νὰ ἔλθῃ ὁ Χρῖστος, καὶ δός με νὰ τὸν ἀνυχνώσωμεν τὴν *Χαλιμὰν*, τὸν *Ροβινσῶνα*, ἢ καὶ κανένα συναξαριστὴν... Βάλλω στοίχημα, θὰ τὸν ἰδῇς νὰ κάμῃ τόσα τὰ αὐτὰ του διὰ ν' ἀκούσῃ.

Ἐγώ. — Βέβαια, τὴν *Χαλιμὰν*! Κλασικὰ τῶντι βιβλία, ἄξια τοῦ κυρίου Χρῖστου. Ὡχία ποίησις! πρόσθε καὶ τὴν φυλλάδα τοῦ *Σπαροῦ*, καὶ τὰς πορφητείας τοῦ *Καζαμία*.

Ἰωάννης. — Τί σημαίνει, κακὲ ἄνθρωπε! φιλοσκόμουν! σὺ παρατήρησε, ὅτι ὁ σπόρος τῆς διανοητικῆς τέρψεως ὑπάρχει ἐπίσης καὶ εἰς τὸν χειρῶνακτά σου αὐτὸν, τὸν Χρῖστον, ἀφοῦ ἡδύνηται εἰς τὰ ἀφελῇ αὐτὰ καὶ αὐρὰ (ἔστω) παραμύθια. Ἀνάπτυξε ὁμῶς αὐτὴν τὴν διάνοιαν δι' ἀνατροφῆς τινος ἐπαρκυῆς, καὶ μίαν ἡμέραν θὰ ἰδῇς τὸν Μιστρὸ Χρῖστον, εἰς τὴν ἐπιστροφὴν ἀπὸ τὰς ἐργασίας του, νὰ λησμονῇ τοὺς μόχθους καὶ νὰ βελτιοῖ τὸ πνεῦμά του, ἀνυχνώσκων, ὅχι πλέον τὴν φυλλάδα τοῦ *Σπαροῦ* καὶ τὴν *Χαλιμὰν*, ἀλλὰ κυλόν τι βιβλίον περὶ γεωργικῆς, ἢ ἡρωϊκόν τι κατόρθωμα τῶν ἱστορικῶν προγόνων μας! Τὸ αὐτὸ καὶ περὶ ζωγραφικῆς. Ἦθελες μὲ εἰπεῖ ὅτι ὁ Χρῖστος εἶναι ἀναίσθητος εἰς τὴν ζωγραφικὴν;

Ἐγώ. — Νὰ ἴδωμεν τὴν ζωγραφικὴν τοῦ κυρίου Χρῖστου...

Πρέπει νὰ ᾔναι καὶ αὐτὴ τοῦ ψῆς με τὴν φιλολογίαν του.

Ἰωάννης. — Ἐλα πάλιν νὰ βάλωμεν στοίχημα, ὅτι ὁ Χρῖστος ἔχει βέβαια εἰς τὴν καλύβην τοῦ χονδροειδῆ τινὰ χαλκογραφίαν, χρωματισμένην ἀθλίως.

Ἐγώ. — Ἐννοεῖται! τὸν *Περιπλανώμενον Ἰουδαῖον*, τὴν *Βραβακτινὴν Γενεβιέβην*, ἢ τὸν *Καμπρώνην* κρᾶζοντα πρὸς τοὺς Ἀγγίλους. Οἱ φύλακες ἀποθνήσκουν καὶ δὲν παραδίδονται! ἰδοὺ τὸ μουσεῖον τοῦ κυρίου Χρῖστου καὶ αἱ ἐκστάσεις του! ἰδοὺ ἡ πινακοθήκη του... ἰδοὺ τὸ Λούβραν του· ἰδοὺ οἱ *Ραφαῆλοί* του καὶ οἱ *Τιτιανοί* του!

Ἡ κυρία Ραῦμόνδου. — Ἀλλοίμονον! κύριε Δουπλέτιε, ἀλλ' αὐτὸ συμβαίνει διότι ὁ πτωχὸς ὁ Χρῖστος δὲν ἔτυχε ποτὲ νὰ παραβάλλῃ τὸν *Ραφαῆλον* μετὰ τὴν χονδροειδῆ χαλκογραφίαν τῆς *Γενεβιέβης*, ἀπαρχάλλακτα καθὼς δὲν παρέβαλε ποτὲ καὶ τὸ κρίθινόν του ψωμί μετὰ μίαν τρυφηλὴν τράπεζαν.

Ἰωάννης. — Καθὼς ὁ Χρῖστος ἔχει πείναν καὶ εὐχαριστεῖ τὴν πείναν του τρώγων κρίθινον ψωμί, οὕτως ἔχει καὶ τὴν τοῦ καλοῦ αἰσθησιν, τὸν πρὸς τὴν ζωγραφικὴν φυσικὸν ἔρωτα, καὶ ἐν ἐλλείψει καλητέρας τινὸς εἰκόνης, εὐχαριστεῖται μὲ τὴν *Γεγεβιέβην*, ἢ μὲ τὸν *Περιπλανώμενον Ἰουδαῖόν* του.

Εγώ. — Εἰς τρόπον ὥστε, ἄς σχηματίσωμεν λοιπὸν ἐν μουσεῖον εἰς ἕκαστον τῶν 44,000 δῆμων τῆς Γαλλίας, πρὸς τέρψιν καὶ ἀνατροφὴν καλλιτεχνικὴν τῶν κυρίων Χρίστου καὶ συντροφίας... Θὰ ᾔτο περίεργον, μάλιστα δὲ καὶ ὄχι τόσον πολυδάπανον, καθὼς παρατηρεῖς.

Ἰωάννης (μειδιῶν πρὸς τὴν Ἀλβίνην). — Πόσον αὐτὸς ὁ κακὸς Φερνάνδος εἶναι σκωπτικὸς ἀπόψε, κυρία μου! Ὅμως θὰ προσπαθήσω νὰ τὸν ἀφήσω ἀναπολόγητον, πράγμα τὸ ὁποῖον δὲν θεωρῶ καὶ ὡς δύσκολον, διότι κατὰ βάθος συμμερίζεται τὴν γνώμην μου, εἶμαι βέβαιος... Ἀλλ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν πράττει μὲ ἀφοσίωσιν ἐν τῶν ὠφελιμωτέρων χρεῶν τῆς φιλοξενίας... ἐπιφέρει ἀντιρρήσεις, ἐπειδὴ ἡ ἀντίρρησης δίδει θαυμασίως ἀφορμὴν εἰς τὸ νὰ ἐξακολουθῇ ἡ συνομιλία.

Εγώ. — Ὅχι, ὄχι. Γελῶ σπουδαιότατα (κατὰ μέρος τὴν φιλοξενίαν) μὲ τὰς σαράντα τέσσαρας χιλιάδας μουσεῖα τοῦ κυρίου Χρίστου.

Ἰωάννης. — Ἐστω λοιπόν! ναι, πᾶς δῆμος ἤθελεν εἰσθαι μουσικὸς, ἐπειδὴ τὴν μουσικὴν ἤθελε τὴν διδάσκει εἰς αὐτὸν ὁ διδάσκαλος τοῦ χωρίου· καὶ πᾶς δῆμος ἤθελεν ἀναγινώσκει βιβλία καλὰ καὶ ὠφέλιμα, ἐπειδὴ πᾶς δῆμος ἤθελεν ἔχει τὴν βιβλιοθήκην του.

Εγώ (γελῶν). — Πλὴν τὸ μουσεῖον... τὸ μουσεῖον!

Ἰωάννης. — Καὶ τὸ μουσεῖόν του ὡσαύτως!

Εγώ (γελῶν δυνατώτερα). — Εὐγε! Ἰωάννη, εὐγε! Ἀστεϊότατον... ἄς ἀκούσωμεν τώρα καὶ τὴν λύσιν αὐτοῦ τοῦ αἰνίγματος.

Ἰωάννης. — Ἐξεύρεις ὅποια τις δαπάνη ἀπαιτεῖται δι' ἐ μουσεῖον, καθὼς ἐγὼ τὸ ἐννοῶ; δηλαδὴ οἷον ἤθελεν εἰσθαι ἀρκετώτατον διὰ νὰ ἀναπτύξῃ τὴν καλαιοθησίαν καὶ τὴν γνῶσιν τοῦ περὶ τὰς τέχνας ὠραίου; Ν' ἀγοράσῃ ἡ κοινότης δέκα

εἰκοσι ἀγάλματα ἀπὸ γύψου, πεπλασμένα ἐπὶ τῶν ἀρίστων πρωτοτύπων τῆς ἀρχαίας ἑρμογλυφικῆς τέχνης, καὶ ἕκαστον ἕως διακοσίας ὡραίας λιθογραφίας, κατὰ τοὺς καλητέρους πίνακας τῆς τε ἀρχαίας καὶ τῆς μεταγενεστέρας ζωγραφικῆς σχολῆς· πράγματα διὰ τὰ ὅποια δὲν ἤθελαν ἐξοδευθῆ ὑπὲρ τὰ τετρακόσια ἕως πεντακόσια φράγκα, τὸ πολὺ... Ἐν τοιοῦτο μουσεῖον εἶδα εἰς τὸ σιδηρουργεῖον τὸ ὁποῖον... (Ἄλλ' ὁ Ἰωάννης διεκόπη, ἐνθυμηθεὶς ὅτι παρίστα πρόσωπον υἱοῦ μαρκεσίου) εἰς μέγα τι σιδηρουργεῖον, διευθυνόμενον ἀπὸ ἑνα φίλον μου· ἦτον ἀληθῆς μικρὸς δῆμος ἐκεῖνο τὸ κατάστημα, διότι εἰργάζοντο ἐκεῖ μέσα χίλιοι ἕως χίλιοι διακόσιοι ἄνθρωποι... Αἱ καλὰ! μέγα μέρος τῶν ἀξίων αὐτῶν τεχνιτῶν, μολονότι ἡ περὶ τὰς ὡραίας τέχνας ἀνατροφή τοὺς ἐδόθη εἰς ἡλικίαν προχωρημένην πλέον, ἐπὶ τέλους εὗρισκαν ἀληθῆ καὶ εὐγενῆ τέρψιν, ὅταν, κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἀναπαύσεώς των, ἐθεώρουν τὰ ἀριστουργήματα ἐκεῖνα, τῶν ὁποίων καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐκαταλάμβαναν τὰς τελειότητας.

Ἐγώ. — Παραδέχομαι τοῦτο. Ὁ κύριος Χρῆστος θέλει γίνεαι μουσικὸς, θέλει ἀγαπᾶν ἡ ἀναγινώσκει τὰ ὡραῖα βιβλία, θέλει αἰσθάνεσθαι τὰ ἔργα τῆς καλλιτεχνίας. Πλὴν ἐξεύρεις τί μέλλει νὰ συμβῇ ἐκ τούτων ὅλων; Ἰδού. Αὖριον ὅταν εἴπω εἰς τὸν κύριον Χρῆστον. — Ἡ γῆ ἐβράχη, νὰ βάλῃς ἄροτρον. — Μὲ συγχωρεῖτε (θέλει μὲ ἀποκριθῆ ὁ κύριος Χρῆστος), ἔχω ἀκόμῃ ν' ἀναγνώσω μίαν πράξιν τῆς Ἰφίγενείας. — Ἡ, ὅταν τὸν εἴπω, — Παιδί μου, καιρὸς νὰ σπείρῃς· ὁ οὐρανὸς χαλᾷ, καὶ θὰ ρίψῃ βροχήν. — Μὲ συγχωρεῖτε, κύριε (θέλει μὲ ἀποκριθῆ ὁ κύριος Χρῆστος,) ἔχω νὰ μελετήσω τὸ μέρος μου εἰς τὸν χορὸν τῆς Νόρμας, τὸν ὁποῖον ἀπόψε θὰ τραγωδήσωμεν. — Ἡ ὅταν τὸν εἴπω, — Παιδί μου, τὸ σιτάρι μένει εἰς τὸ ἄλῳνι, πρέπει νὰ τὸ μεταφέρῃς εἰς τὰς ἀποθήκας, — Μὲ συγχωρεῖτε, κύριε (θέλει μὲ ἀποκριθῆ ὁ κύριος Χρῆστος), ἐπιθυμῶ νὰ ὑπάγω καὶ σήμερον εἰς τὸ μουσεῖόν μας, εἰς τὴν Ῥιβαλλιέρην, νὰ ρίψω ἐν ἀκόμῃ βλέμμα εἰς τὴν Καλλιπύγον Ἀφροδίτην ἣτις μὲ ἀρέσκει πολὺ, καὶ τῆς ὁποίας νομίζω ὅτι ἀρκετὰ ἐκατάλαβα τὴν ἔννοιαν. — Αἱ φίλτατέ μου Ἰωάννη, χίμαιραι εἶναι

αὐτὰ ὅλα, χίμαιραι! Ἡ μακαρίτισσα ἡ μάμμη μου εἶχε δίκαιον. Εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον ὑπάρχουν δύο τάξεις ἀνθρώπων, ἔλεγεν· οἱ ἄνθρωποι οἱ ἔχοντες ἐλευθέραν ἀγωγὴν καὶ οἱ ὅλως ἀνάγωγοι· οἱ ἄνθρωποι οἱ εὐδαίμονες, καὶ οἱ κακοδαίμονες. Ναί, να εἴμεθα ἐλεήμονες πρὸς τούτους· μᾶς τὸ παραγίλλει ἡ θρησκεία· ἀλλὰ νὰ θέλωμεν νὰ τοὺς καταστήσωμεν ἴσους μας κατὰ τὴν νοερὰν ἀνάπτυξιν, καὶ ἂν ἦτον αὐτὸ πρᾶγμα κατορθωτὸν, δὲν ἐγίνετο μεγαλύτερος κίνδυνος· πᾶσα τάξις, πᾶσα ὑποταγὴ ἤθελεν ἐκλείψει.

Ἰωάννης. — Ἀπατάσαι... Ομολογεῖς βέβαια, ὅτι, ὡς ἔχουσι τὰ πράγματα τὴν σήμερον, ὁ Χρῆστος σου καλλιεργεῖ τὴν γῆν, σπείρει, θεορῖζει καὶ ἀλωνίζει· ἐπειδὴ, διὰ νὰ ζήσῃ, ἀνάγκη πρὸ παντὸς ἄλλου πράγματος νὰ ἐργασθῇ· πῶς;

Εγώ. — Ναί· καὶ ἦγουν, τί θέλεις ἐκ τούτου νὰ ἐξάξης;

Ἰωάννης. — Τίποτε ἄλλο εἰμὴ ὅτι ὁ Χρῆστος ἐκπληροῖ τὸ χρέος του· ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ὀφείλει νὰ ἐργάζεται διὰ νὰ ζῇ· κατὰ σὲ ὅμως, ὁ Χρῆστος ἤθελε νομίσῃ ὅτι δὲν εἶναι πλέον ὑπόχρεως νὰ ἐργάζεται διὰ νὰ ζῇ· ἤθελε γίνῃ ὀλιγώτερον φιλόπονος, ἐὰν ἀκολουθῶν τὸ ἄροτρον τοῦ ἐμελεπε με φωνὴν ἀκριβοῦ ὠραῖόν τι ἄσμα ποιητικὸν καὶ δημοτικόν, ἀντὶ ν' ἀρίνη εἰς τοὺς ἀέρας ἑρρινόν τι καὶ ἄμουσον ἢ κακὴν τραγῳδίον; Κατὰ σὲ, ὁ Χρῆστος ἤθελε γίνῃ ὀκνηρὸς, ἐπειδὴ, ἀντὶ νὰ τέρπῃ τὴν ὄρασίν του διὰ χαλκογραφῶν δυσμόρφων, καρφωμένων εἰς τὴν καλύβην του, ἤθελε συνηθίζει τοὺς ὀφθαλμοὺς του εἰς τὸν θαυμασμὸν τῶν ὠραίων πραγμάτων καὶ εἰς τὴν ἐξ αὐτῶν τέρψιν; Κατὰ σὲ, τέλος πάντων, ὁ Χρῆστος ἤθελε γίνῃ μοχθηρὸς καὶ αὐθάδης, ἐπειδὴ, ἀντὶ νὰ ἐξομολοῦται τοῖς κτήνεσι τὴν κυριακὴν εἰς τὰ καπηλεῖα, ἤθελε πηγαίνει μόνος, ἢ μετὰ τινων φίλων, ὑπὸ πυκνὴν τινα σκιάν, διὰ ν' ἀναγινώσκῃ καλὰ βιβλία, καὶ τὸ ἐσπέρας νὰ μέλπῃ ἐν χορῷ φωνῶν, καθὼς οἱ γερμανοὶ γεωργοί; Ἐν ἐνὶ λόγῳ, ὁ Χρῆστος ἤθελε γίνῃ πρὸς σὲ ἐπίφοβος, ἐπειδὴ ἤθελε φωτίσει τὸν νοῦν του, ἐπειδὴ ἤθελε βελτιώσῃ τὴν καρδίαν του, ἐπειδὴ τέλος πάντων ἤθελε ζῇ διὰ τῆς ψυχῆς, καθιστῶν οὕτω χρησίμους καὶ ἐπωφελεῖς τὰς δυνάμεις τὰς ὁποίας ὁ Θεὸς ἐνέβαλεν εἰς ὅλα του τὰ πλάσματα;

Εγώ. — Βέβαια, ἤθελα φοβηθῇ, καὶ ἤθελα φοβηθῇ τὰ μέ-
γιστα τὸν κύριον Χριστόν, εἰάν ποτὲ τὸν ἐβλεπα ἐρυθριῶντα
διὰ τὴν κοινωνικὴν καταστατίν του, καὶ θεωροῦντα ὡς πα-
ράλογον τὸ νὰ ᾔηται αὐτὸς ἕνας σκαφτιάς, ἐνῶ ἐγὼ εἶμαι κύ-
ριος τοῦ πύργου τῆς Ριβαλλιέρης.

Ιωάννης. — Καὶ πρῶτον μὲν, νομίζεις ὅτι ὅσον καὶ ἂν ᾔ-
ηται ἀνίδεος, ὅσον ξύλον ἀπεδέχθητον, ὁ Χριστὸς σου, δὲν συγ-
κρίνει καὶ σήμερον τὰ ῥάκη του μὲ τὰ φορέματά σου; τὰς τυ-
λῶδεις χεῖράς του μὲ τὰς λευκὰς χεῖρας σου; τὸν φωλεόν του
μὲ τὸν πύργον σου;

Εγώ. — Ἐστὼ· ἀλλ' ὁ Χριστὸς λέγει τοῦλάχιστον σήμερον·
« αὐτὸ εἶναι, καὶ ὡς φαίνεται, αὐτὸ πρέπει νὰ ᾔηται! ἀλλέως
» δὲν θὰ γίνεταί. Ἐγὼ ἐγεννηθῆν διὰ νὰ ζήσω καὶ ν' ἀπω-
» θάνω εἰς μίαν καλύψην, καθὼς ὁ Κ. Δουπλέσιος ἐγεννηθῆ
» διὰ νὰ κατοικῇ ἕνα πύργον... » Ἀλλ' ἄς ἐγίνετο αὐριον ὁ Χρι-
στος κύριος Χριστός, ὡς ἐκ τῆς ἀναπτύξεως τῆς ψυχῆς καὶ
τοῦ νοός του, καὶ θὰ τὸν ἤκουες εὐθύς νὰ λέγῃ « Πα! καὶ διατί
» νὰ ᾔηται ὁ Κ. Δουπλέσιος αὐθέντης καὶ νὰ μὴν εἶμαι καὶ ἐγώ;
» Τί ἔχει αὐτὸς περισσότερον ἀπ' ἐμέ; »

Ιωάννης. — Καλέ μου Φερνάνδε, βλέπω ὅτι δὲν ἐννοού-
μεθα πλέον· αὐτοὶ οἱ λόγοι τοῦς ὁποίους ὑποθέτεις ὅτι ἤθελεν
εἰπεῖ ὁ Χριστός, πεφωτισμένος ἤδη, δηλαδὴ ἀνθρωπισμένος,
εἶναι λόγοι ἴδιοι εἰς ἄνθρωπον ἄγριον· ὁ Χριστός, ὅταν μάλι-
στα ἀναπτυχθῇ ἡ διάνοιά του, τότε θέλει καταλάβει ὀρθῶς, ὅτι
διὰ πολὺν καιρὸν ἀκόμη θέλει βέβαια ὑπάρχει ἀνισότης εἰς τὴν
περιουσίαν καὶ εἰς τὴν κατάστασιν τῶν ἀτόμων. Ὁμολογῶ
ὁμῶς καὶ ὅτι ὁ Χριστὸς ταῦτοχρόνως θέλει σκεφθῇ, — ὅτι ἂν
ὀλίγοι τινὲς δύνανται νὰ χαίρωσιν ὅλα τὰ καλὰ τῆς ζωῆς,
καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ περιττά, ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ, εἶναι θεμι-
τώτατον νὰ ὑπάρχῃ τρόπος εἰς τοὺς πολλοὺς τοῦ νὰ κερδαί-
νωσι καὶ αὐτοὶ διὰ τῆς ἐργασίας των τὰ ἀναγκαῖα, δηλαδὴ
τὸν ἄρτον τοῦ σώματος καὶ τὸν τοῦ πνεύματος, δι' ἐαυτούς τε
καὶ διὰ τοὺς οἰκείους των. Ὅταν ὁ Χριστὸς φωτισθῇ περὶ τῶν
δικαιωμάτων του, θέλει φωτισθῇ ταῦτοχρόνως καὶ περὶ τῶν
χρεῶν του· ἐν ἐνὶ λόγῳ, φίλτατε Φερνάνδε, ὁ λέγων ὅτι ἡ νο-

εἰς ἀνάπτυξιν τοῦ λαοῦ εἶναι πρᾶγμα ἐπίφοβον, λέγει ὅτι ὁ λαὸς ἄρα πρέπει νὰ κατὰκτηται εἰς αἰωνίαν ἀμάθειαν, εἰς αἰώνιον ἐξευτελισμόν... (Ἐδῶ ὁ Ἰωάννης ἠρεθίσθη εἰς ἀγανάκτησιν.) Εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς ἂν ἤξίου ὅτι πρέπει νὰ θανατώνη τὴν ψυχὴν, διὰ νὰ ὑποδουλώνη εὐκολώτερα τὸ σῶμα! Εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς ἂν ἤξίου, ὅτι λυσιτελές εἶναι ν' ἀφήσῃ τις τόσα ταλαίπωρα πλάσματα νὰ κυλίωνται εἰς τὴν ἐαυτῶν ἄγνοιαν, διὰ νὰ μὴ ἐγερθῶσι μίαν ἡμέραν καὶ εἴπωσιν «ἂν ἔχῃς σὺ δικαιώματα, ἔχω ὁμῶς καὶ ἐγώ.» Εἶναι τέλος πάντων τὸ αὐτὸ ὡς ἂν ἤξίου, καθὼς ἀγνοῶ τίνες ἐξωλέστατοι πολιτικοὶ, ὅτι διὰ νὰ δυναστεύῃ τις ἀτιμωρήτως εἰς ἓν ἔθνος, πρέπει νὰ ἀποκτηνῶν τὸν λαὸν διὰ τῆς ἀμαθείας, νὰ τὸν ἀποναρχῶν διὰ τῶν στερήσεων, καὶ ν' ἀποκοιμίζῃ τὰς μᾶλλον πεφωτισμένας τάξεις τοῦ λαοῦ ἐντὸς τῶν ὑλικῶν τρυφῶν καὶ ἀπολαύσεων... Ὁχι, ὄχι, φερνάνδε· γνωρίζω τὴν καλὴν καὶ φιλοδίκαιον καρδίαν σου, καὶ σὲ λέγω ὅτι φρονεῖς καθὼς ἐγώ. Naί· ὁ Θεὸς ἐνέδωκεν εἰς τὴν ψυχὴν μας ἐνστίγματα, χρεῖας, ἐπιθυμίας ἰσχυροτέρας τῶν τοῦ σώματος· καὶ ὅστις παρεξηγεῖ ἢ καταπνίγει αὐτὰς τὰς θείας τάσεις τῆς ψυχῆς, πράττει ἀνοσιουργίαν. (Μὲ ἀδημονίαν.) Naί, καὶ μάλιστα ὅταν τὸ κάμνῃ ἐκ προνοίας, εἶναι ἔγκλημα μυσαρὸν... ἔγκλημα ἀτιμον καὶ ἐπονείδιστον! (*)

(*) Ὅλοι σήμερον ἐξανίστανται κατὰ τῶν μυθιστοριῶν· καὶ ἡμεῖς δὲ, οἵτινες ἀδιακόπως ἐκδίδομεν μυθιστορίας, συμμαριζόμεθα τὴν γνώμην τῶν κατεξανισταμένων, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ἡμεῖς ἐπιφερόμεν τινα διάκρισιν. Αἱ μυθιστορίαι τὰς ὁποίας μέχρι τοῦδε μετεφράσαμεν, ἐκτὸς μιᾶς μόνης τοῦ Δουμᾶ, περιστρεφόμενης εἰς τὰ τῆς γαλλικῆς ἐπαναστάσεως, τῆς πρὸς τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, εἶναι τοῦ Εὐγενίου Σύνου. Ὅσοι διεξῆλθον αὐτὰς, εἶδον βεβαίως ὅτι ὁ συγγραφεὺς αὗτος ἀκολουθεῖ σύστημά τι φιλοσοφίας, κατὰ μέγα μέρος ὀρθῆς, τὴν ὁποίαν παραδίδει ἐπιτηδεῖως διὰ τῆς μυθιστορικῆς παραστάσεως. Ὁ Σύνος, ὡς πρέπει νὰ παρετήρησαν ὅσοι δὲν κρίνουσιν ἐξ ἐπιπολῆς, προτίθεται ν' ἀναδειχθῇ μᾶλλον φιλόσοφος παρὰ μυθιστοριογράφος. Naί, ὅ,τι σκαιὸν ὑπάρχει εἰς τὰ ἐπικρατοῦντα ἤθη καταφαίνεται εἰς τὰς μυθιστορίας του, καὶ πολλάκις γυμνότατον· πλὴν καὶ φαῦλον καὶ ἐστιγματισμένον ἐνταυτῷ. Ἀλλοτε δὲ πάλιν φρονήματα καὶ δόγματα κοινῶς παραδεδεγμένα, εἰς τὸν πραγματικὸν βίον ἐσωπτρίζων διὰ τῆς μυθιστορικῆς τέχνης, ἀποδεικνύει διὰ τῆς ἀναντιρρήτου λογικῆς τῶν συνεπειῶν ἀδίκαια καὶ ἄτοπα. Χαίρειν ἔωμεν λοιπὸν τοὺς καταδικάζοντας ἀνεξαιρέτως τὰς μυθιστορίας, ὡς χαίρειν ἔα αὐτοὺς καὶ ὁ μυθιστοριογραφῶν φιλόσοφος Σύνος. Διὰ τὰ παιδία δὲν λέγομεν· ἀλλ' ὅστις ἀνὴρ, μεμορφωμένην ἔχων τὴν κρίσιν, ἀκολουθεῖ σπουδάζων τὰς θεωρίας αὐτοῦ τοῦ γάλλου, θέλει βέβαια οἰκτερῆσαι τοὺς βέλ-

Ὁ Ἰωάννης ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἦλθεν εἰς μέγαν ἐρεθισμόν ψυχῆς· ἡ φωνή του ἐξήρχετο ἡχηρὰ καὶ βροντώδης, τὰ ὄμματα του ἔλαμπον, αἱ ὠχραὶ παρειαὶ του ἔγιναν ὡς τὸ πῦρ. Ἡ Ἀλβίνη τὸν ἑώρακεν ἀπὸ τινος ὥρας, προσηλωμένη εἰς τοὺς λόγους του, καὶ ὡτὰν προσκεκολλημένη εἰς τὰ χεῖλη του.

Διὰ τὴν παύσιν αὐτῇ ἡ ὁμιλία, ἥτις διὰ μυρίους λόγους μετ' ἐπλήρου ἀνησυχίας, ἔσπευσα νὰ πλησιάσω πρὸς τὴν κυρίαν Ῥαϋμόνδου, καθ' ἣν στιγμήν ὁ Ἰωάννης ἐτελείωνε τὸ λαλεῖν, καὶ πρὸς αὐτὴν ἀποταθείς,

— Κυρία! κυρία! ὁ Ἰωάννης δύναται νὰ βλαφθῇ λαμβάνων τόσο μέρος εἰς αὐτὴν τὴν ὁμιλίαν· παρατηρήσετε πόσον ἦναψε τὸ πρόσωπόν του... Ἀ! δὲν ἐκάμαμεν καλὰ συγχωρήσαντές τον νὰ καταβῇ ἀπόψε.

Δὲν ἐπίστευα ὅτι ἡμὴν προφήτης. Αἴφνης, ὁ Ἰωάννης, ὁστις ἐντὸς τῆς ὁμιλίας εἶχεν ἀνακαθήσει εἰς τὸ ἀνάκλιντρον ἀντὶ νὰ μένῃ ὑπτίος, ἐφάνη στενοχωρούμενος· πίπτει λοιπὸν εἰς τὰ ὀπίσω ὠχρότατος, βάλλει κεκρατημένην τινὰ οἰμογὴν, καὶ φέρει τὸ μανδῆλιον εἰς τὰ χεῖλη του· ἀμέσως τὸ μανδῆλιον ἐκεῖνο ἐνεπλήσθη αἵματος.

— Παιδί μου! ἀνέκραξεν ἡ κυρία Ῥαϋμόνδου τρέξασα πρὸς τὸν Ἰωάννην, κλείσαντα τοὺς ὀφθαλμούς καὶ χάσαντα πᾶσαν αἴσθησιν.

Παρετήρησα μετὰ προσοχῆς τὴν γυναῖκά μου, καθ' ἣν στιγμήν ἡ κυρία Ῥαϋμόνδου καὶ ὁ Σαρπεντιέρης ἐπροθυμοποιοῦντο νὰ ἐπιφέρωσιν εἰς τὸν Ἰωάννην θεραπείαν τινά· ἡ Ἀλβίνη, συγκεκινημένη ὀφθαλμοφανῶς, εἶχε τοὺς ὀφθαλμούς καθύγρους ἀπὸ δάκρυα.

Πλησιάζω πρὸς αὐτὴν καὶ τὴν λέγω ἀποτόμως σχεδόν·

— Δὲν εἶναι θέσις αὐτῇ διὰ σέ. Μὴ βλέπεις, διότι ἐμπορεῖς νὰ βλαφθῇς. Πήγαινε, σὲ παρακαλῶ, πήγαινε, νὰ βοηθήσω νὰ μεταφέρωμεν τὸν Ἰωάννην εἰς τὸν θάλαμόν του.

Τοῦτο δὲ καὶ ἔπραξα, καὶ οὕτως ἀφῆκα μετ' ὀλίγον τὸν Ἰ-

τίστους λογιστάτους αὐτοὺς, οἵτινες ζητοῦν νὰ συστήσωσι τὰς ἑαυτῶν εὐτελεῖς γνώσεις, γνωματεύοντες ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε κατὰ τῶν πονημάτων ἀνδρῶν ἀναμνηστικότητος ὑπεροχῆς καὶ περινοίας. — Σημ. τοῦ Μεταφραστοῦ.

ωάννην πλέον ἡτυχον καὶ μετριώτερα πάσχοντα, εἰς τὰς χεῖρας τῆς μητρὸς τοῦ καὶ τοῦ Σαρπεντιέρου.

ΚΕΦ. ΙΕ΄.

Ἀλβίρη πρὸς τὴν Ἑρμαρτίαν.

Ἑρμαντίε μου, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐνυμφεύθην, δηλαδὴ ἀφ' ἧς ἡμέρας ἦλθα εἰς τὴν Ρ. βασιέρην, ἐκνιμώμην βχθύτατον ὕπνον, ἐνίοτε διαταραττόμενον ἀπὸ κακὰ τινὰ ὄνειρα.

Ἀλλ' ἀπὸ τίνος ἤδη καιροῦ ἐξύπνησα· καὶ ἡῦρα τὸν ἑαυτὸν μου καθὼς τὸν ἤξευρα· εἶδα τὸ παρελθόν, τὸ παρόν μου... σχεδὸν δὲ δύναμαι νὰ εἶπω καὶ τὸ μέλλον... καὶ εἶμαι ἀνησυχός.

Ἀκουσέ με καλά.

Εἰς τὴν τελευταίαν μου ἐπιστολὴν σὲ εἶπα, ὅτι εἶχα λάβει τὴν ἀπόφασιν νὰ ζήσω καὶ ἔζων πραγματικῶς εἰς εἶδος ληθάργου, ὑλικῶς μὲν οὔσα εὐδαίμων, προσπαθοῦσα δὲ νὰ μὴ διανοοῦμαι τίποτε, οὔτε νὰ σκέπτομαι, καθὼς ἐπάγωσα καὶ παρελύθην ἐκ τῆς παρουσίας τοῦ συζύγου μου, τὸν ὁποῖον πάντοτε ἐφοβήθην, καὶ ὁ ὁποῖος οὔτε ἐμπιστοσύνην τινὰ μ' ἐμπνέει, οὔτε τὴν ἐλχίστην συμπάθειαν. Γνωρίζεις ἄλλως τε τὴν φυσικὴν δειλίαν μου καὶ τὴν συνήθειαν τοῦ νὰ συγκεντρῶ τὰς ἡθικὰς μου δυνάμεις καὶ νὰ συμπτύσσωμαι ἐν ἑαυτῇ, εἰς τὸ ἐλάχιστον αἶσθημα ἀποστροφῆς τὸ ὁποῖον συλλαμβάνω κατὰ συνέπειαν λοιπὸν τούτου, ἐφαινόμην εὐήθης εἰς τὸν Κ. Δουπλέσιον...

Εἰς τοιοῦτον δὲ βχθμὸν κατώρθωσα νὰ προσωθήσω τὴν ἀπάθειάν μου, ὥστε ὑπέμενα ἀγογιύστως τὴν τύχην μου.

Ἐν τούτοις, ἀδελφή μου, συνέβησαν περιστάσεις τινὲς σπουδαῖαι, καὶ τὸ πᾶν ἥλλαξε μορφήν.

Σὲ εἶχα εἰπεῖ, ὅτι δὲν εἶχομεν συναναστροφὴν συνεχῇ με κανένα· ἡ μοναξία αὕτη δὲν με δυσηρέσκει· πρότινος ὁμῶς καιροῦ, ὁ Κ. Δουπλέσιος ὑπεδέχθη τρεῖς φίλους του, εἰπὼν εἰς ἐμέ (ση-

μείωσε καλῶς τοῦτο· ΕΙΠΩΝ ΕΙΣ ΕΜΕ), ὅτι ἦσαν ὁ κύριος μαρκεσίος καὶ ἡ κυρία μαρκεσία Δὲ Βερτέλ καὶ ὁ υἱὸς των, καὶ ὅτι ἦλθαν διὰ νὰ διατρίψωσιν εἰς τὸν πύργον μας ὀλίγον καιρόν.

- Τοῦτο κατ' ἀρχὰς μ' ἐφάνη ἀνυπόφορον· ὁ Κ. μαρκεσίος μ' ἐφαίνετο ψυχρὸς τις καὶ ὠμὸς ἄνθρωπος, ἡ δὲ κυρία μαρκεσία, ναὶ μὲν γυνὴ μὲ πολὺ πνεῦμα, πλὴν ὑπερήφανος καὶ φιλοσκώμων· περὶ δὲ τοῦ υἱοῦ των, θέλω σὲ εἰπεῖ κατωτέρω.

Καταλαμβάνεις, φιλτάτη Ἑρμαντία, ὅτι ἐμέ, τὴν συνήθως ἡλίθιον μετὰ τοῦ κυρίου Δουπλεσίου, ὥφειλε νὰ καταστήσῃ πολὺ μᾶλλον ἡλιθιωτέραν ἢ ἄφρις αὐτῶν τῶν ξένων. Ἡ μαρκεσία μολοντοῦτο δὲν ἐφάνη πρὸς ἐμέ δυσμενής, ἀλλὰ μάλιστὰ τὸ ἐναντίον· ἐπειδὴ ὁμως τὴν ἐνόμιζα ὑπερήφανον γυναῖκα καὶ φιλοσκώμονα, ἐπροσπάθουν νὰ εἶμαι ὅσον τὸ δυνατόν συνεσταλμένη. Παρατήρουν πλὴν, ὅτι ἐνίοτε μ' ἔβλεπε μέ τινα περιέργειαν, ὥσαν νὰ μ' ἐπόνει καὶ νὰ μ' ἐλυπεῖτο. Ἀκολουθῶς θέλω σ' ἐξηγήσει αὐτὸ τὸ μυστήριον.

Πρὸ τινων ἡμερῶν, περιεφερόμην εἰς παράμερόν τινα τόπον τοῦ κήπου, διότι πολλὰ ὀνειροπωλῶ, πολλὰ σχεδιάζει ἡ φαντασία μου ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐξύπνησα.

Εἰς τὴν ἀγκωνὴν μιᾶς δενδροστοιχίας, ἀπαντῶ αἴφνης τὴν μαρκεσίαν, ἣτις καὶ ἔρχεται πρὸς ἐμέ, λέγουσα·

— Ἐπῆγα πρὸ ὀλίγου, ἀγαπητῇ μου κυρία Δουπλεσίου, εἰς τὰ δώματά σας, διὰ νὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ μὲ χαρίσητε ὀλίγας τινὰς στιγμὰς συνδιαλέξεως· εἶμαι εὐτυχὴς ὅτι σᾶς ἀπαντῶ ἐνταῦθα. Θέλετε νὰ συνομιλῶμεν ἐνῶ περιπατοῦμεν ἐνταυτῶ;

• — Μάλιστα, τὴν λέγω, ἄπορος καὶ περιέργος νὰ μάθω περὶ τίνος πράγματος ἤθελεν ἡ μαρκεσία νὰ μὲ ὁμιλήσῃ.

— Πρῶτον μὲν, κυρία Δουπλεσίου, — ὑπέλαβε μὲ ἀγάπης προφορὰν, θὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ μὴ ἀποδώσετε ὅσα ἔχω νὰ σᾶς εἶπω, παράδοξα ἴσως τινὰ ἐξ αὐτῶν, εἰμὴ εἰς τὴν εἰλικρινῇ συμπάθειαν τὴν ὁποίαν αἰσθάνομαι πρὸς τὴν εὐγενίαν σας... Καὶ ἔπειτα, — ἐπρόσθεσε μὲ τὴν γλυκεῖαν καὶ κατανυκτικὴν φωνήν της, — ἐγὼ, εἰς αὐτὴν μου τὴν ἡλικίαν ἡδυνάμην νὰ εἶμαι μήτηρ σας· συγχωρήσετέ με λοιπὸν νὰ σᾶς ὁμιλήσω μὲ ὅλον τὸ θάρρος...

—Σᾶς ἀκούω, κυρία, —τὴν ἀπεκρίθην συγκινηθεῖσα ἐκ τῆς καλωσύνης τὴν ὁποίαν ἐφάνερωνεν ἡ φωνή της, καὶ ἤδη αἰσθανομένη πλησίον της ἐλευθερίαν τινά, διότι γνωρίζεις, ὅτι ἡ ἀφίνομαι ὀλωσδιόλου, ἢ εἶμαι λίαν συνεσταλμένη.

—Θὰ μὲ ἀποκριθῇτε ὁμῶς καὶ ἡ εὐγενία σας μὲ ὅλην τὴν εἰλικρίνειαν;

—Ἔχω συνήθειαν, κυρία, ἢ νὰ σιωπῶ... ἢ νὰ λέγω τὴν ἀλήθειαν.

—Ναί, γνωρίζω ὅτι εἰσθε εὐγενὴς καρδιά· σᾶς γνωρίζω καλῆτερον καὶ πλειότερον παρ' ὅσον ἔχετε ιδέαν.

—Ἡ εὐγενία σας;...

—Βέβαια, καὶ ἰδοὺ διατί ἔχω πρὸς σᾶς τόσην συμπάθειαν...

—Καὶ ὁμῶς, κυρία μαρκεσία, ὀλίγον σᾶς εἶδα, μολονότι κατοικεῖτε εἰς ἡμᾶς.

—Ἀλλὰ κ' ἐγὼ δὲν σᾶς λέγω ὅτι ἐγνώρισα τὰ προτερήματά σας ἐδῶ· ἰδοὺ διατί ἀπορῶ πολὺ, μᾶλλον δὲ λυποῦμαι... ὅτι σᾶς βλέπω τόσον ὀλίγον ὁμοίαν μ' ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον κατὰ βάθος εἰσθε.

—Δὲν ἐννοῶ... τί θέλετε νὰ μὲ εἰπῇτε, κυρία μαρκεσία...

—Ἀκουσε, παιδί μου... Ναί, παιδί μου σὲ ἀποκαλῶ... αὐτὸ νομίζω ὅτι δὲν σὲ βλάπτει τίποτε... —ἐπρόσθεσε μὲ τόσην χάριν, ὥστε ὅλην μὲ κατένυξεν ὁ γλυκὺς λόγος της. —Εἰπέ με; ἔχεις μίαν φίλην στενὴν, τὴν δεσποσύνην Ἑρμαντίαν Δὲ Βιλλιέρς;

—Μάλιστα, κυρία, εἶναι ἐξαδέλφη μου· ἡ μόνη καὶ καλῆτέρα μου φίλη.

—Εἰς τὸν οἶκον τῆς μητρὸς της ἔβλεπες συνεχῶς τὴν κυρίαν Δ' Αμβερβίλ;

—Μάλιστα, κυρία, πολὺ συνεχῶς.

—Ἦκουες ἐνίοτε νὰ ἀναφέρῃ ἡ κυρία Δ' Αμβερβίλ περὶ μιᾶς φίλης της, ἣτις ὠνομάζετο κυρία Ραϋμόνδου;

—ὦ! πολὺ, κυρία... Ἡ κυρία Δ' Αμβερβίλ ἔλεγεν εἰς τὴν Ἑρμαντίαν καὶ εἰς ἐμὲ τόσα καλὰ περὶ αὐτῆς τῆς κυρίας, μᾶς τὴν παρέστηνεν ὡς τίσον ὑπερέχουσιν τῶν ἄλλων γυναικῶν, μᾶς ἐδιηγεῖτο τόσα ὠρκία, πράξεις, αὐτῇ τῆς κυρίας, ὥστε

ἡ Ἑρμαντία καὶ ἐγώ, ὅσκις ἠθέλαμεν νὰ ἐπαινέσωμεν γυναῖκά τινα σπανίων προτερημάτων, ἐλέγαμεν· *Εἶναι μία κυρία Ῥαϋμόνδου...* ἢ ἄλλοτε πάλιν· *Τί νὰ γίγῃ!*... δὲν ἐμποροῦν ὅλοι νὰ ᾔναι ὡς μία κυρία Ῥαϋμόνδου.

— ὦ! αὐτὸ τῶρα μὲ φέρει εἰς πολλὴν ἀμνηχανίαν, εἶπεν ἡ μαρκεσία μειδιάτασα· — Πῶς νὰ ἐξακολουθήσω πλέον τὴν ὁμιλίαν μου;...

— Διατί! κυρία μαρκεσία;

— Πρῶτον πάντων, παιδί μου, νὰ μὴ μὲ ἀποκλῇς πλέον κυρίαν μαρκεσίαν· δὲν θέλω νὰ σὲ ἀπατῶ· ἀφοῦ ζητῶ τὴν ἐμπιστοσύνην σου, εἶναι δίκαιον νὰ σὲ ἀποδείξω καὶ ἐγὼ ὅτι ἔχεις ὅλην τὴν ἰδικήν μου. Ἐγώ, παιδί μου, δὲν εἶμαι οὔτε μαρκεσία, οὔτε κυρία Δὲ Βερτέλ.

— Πῶς γίνεται, κυρία;...

— Πρὸ ὀλίγου τόσον ἐπήνεσες, παιδί μου, τὴν κυρίαν Ῥαϋμόνδου, ὥστε διστάζω πολὺ νὰ σὲ εἶπω, ὅτι ἡ κυρία Ῥαϋμόνδου...

— Σῆς παρακαλῶ, κυρία, τελειώσετε.

— Εἶμαι ἐγώ.

Φαντάζεσαι βέβαια, Ἑρμαντία μου, τὸν θαυμασμόν μου εἰς αὐτὸ τὸ ἄκρυσμα· καὶ ὁμῶς ἔπρεπεν ἐγὼ νὰ τὴν μαντεύσω ἐκ τῆς καλλονῆς τὴν ὁποίαν διασώζει μ' ὅλην τὴν προχωρημένην ἡλικίαν της· διότι δὲν πιστεύω νὰ ὑπάρχωσιν εἰς τὸν κόσμον δύο γυναῖκες *ἱκαναὶ νὰ ᾔναι τόσοι νέαι καὶ νὰ ἔχωσιν ἕνα υἱὸν τῆς αὐτῆς ἡλικίης τοῦ συζύγου μου.* Νὰ ἰδῇς τὴν κόμην αὐτῆς τῆς γυναικὸς πόσον ἐξαισία διατηρεῖται, νὰ ἰδῇς τοὺς ὀδόντας της, τοὺς ὠραίους ὅσον καὶ οἱ ἰδικοὶ σου, νὰ ἰδῇς τὰς ὀψεις της τὰς ζωηράς, ὅσον αἱ ἰδικαί σου, καὶ νὰ ἰδῇς τὴν μέσσην της· ὦ! ὅσον διὰ τὴν μέσσην της μάλιστα, μολονότι ἔχει τὰς ὠραιότερας τοῦ κόσμου ὠμπλάτας, ἡ ἐσθὴς τὴν ὁποίαν φορεῖ ἡ κυρία Ῥαϋμόνδου, δὲν ἤθελε μὲ κομβώτει οὐδ' ὅταν ἦμην ἰσχνή. (Μολονότι καὶ τῶρα πάλιν ἤρχισα νὰ γίνωμαι ἰσχνή). Ἀφοῦ παρῆλθεν ἡ πρώτη μου ἐκπληξίς,

— Ἡ εὐγενία σας! ἀνέκραξα· ἡ εὐγενία σας εἴσθε ἡ κυρία

Ῥαϋμόνδου; Ἄλλ' ἡ κυρία Δ' Ἀμβερβίλ μᾶς ἔλεγεν ὅτι ἦσθε χηρευμένη...

— Ὁ Κ. Δὲ Βερτέλ, ὁ λεγόμενος τούλάχιστον, δὲν εἶναι, παιδί μου, σύζυγός μου· δὲν ὀνομάζεται Κ. Δὲ Βερτέλ. Εἶναι εἷς φίλος, φίλος σπάνιος, φίλος ἀφωσιωμένος εἰς τὸν οἶκόν μου, ὁ χρηστότερος τῶν ἀνθρώπων, ὅστις ἔσωσε τὴν ζωὴν τοῦ ἀδελφοῦ μου, καὶ ἔλαβε πατρικὴν φροντίδα διὰ τὸν υἱόν μου, καθ' ὃν καιρὸν ἐγὼ ἤμην εἰς τὴν φυλακὴν... Τώρα, παιδί μου, ἰδοὺ νὰ σὲ εἶπω εἰς δύο λόγους διὰ ποίαν αἰτίαν ἔλαβα πλαστὸν ὄνομα, πλαστὸν τίτλον, καὶ... πλαστὸν σύζυγον... Ὁ υἱός μου, ἐγὼ καὶ ὁ Κ. Σαρπεντιέρης, ὁ φίλος μας, ἀναγκαζόμεθα νὰ δραπετεύσωμεν καὶ νὰ κρυφθῶμεν... Ὁ συνωμότης τοῦ ὁποίου τὰ χαρακτηριστικὰ σημεῖα εἶχε φέρει πρό τινων ἡμερῶν ὁ νομάρχης σας... εἶναι ὁ υἱός μου.

— Ἀ, κυρία!

— Ἡμεῖς, παιδί μου, ἐσώθημεν χάρις εἰς τὴν γενναίαν φιλοξενίαν τὴν ὁποίαν μᾶς ἐπρόσφερεν ὁ σύζυγός σου... τόσω μᾶλλον γενναίαν, καθ' ὅσον ὁ κύριος Δουπλέσιος ἔχει πολιτικὸν φρόνημα ἐναντίον τοῦ ἰδικοῦ μας· συμπεραίνεις ἐκ τούτου πόσον δυσεξάλειπτος θέλει εἶσθαι ἡ πρὸς τὸν Κ. Δουπλέσιον εὐγνωμοσύνη μας.

— Ἀ, κυρία Ῥαϋμόνδου! ἀκόμη φρίττω ἐνθυμουμένη ἐκείνην τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ νομάρχου εἰς τὸν οἶκόν μας. Ἐμβαίνω εἰς τὴν θέσιν σας... ὁ υἱός σας... Πόσην ἀνδρίαν κατεβάλετε διὰ νὰ φανῇτε τόσον ἀδιάφορος ἐκείνην τὴν ἡμέραν, τόσον φαιδρὰ μάλιστα... Ἄλλ' ἐννοῶ τώρα καὶ τὰ ἄλλα προσέτι ὅσα εἰς τὴν συνομιλίαν ἐκείνην μὲ εἶχαν κάμει ἐντύπωσιν· τὰς ὁμότητας καὶ τοὺς τουφεκισμοὺς περὶ τῶν ὁποίων ἔλεγεν ὁ πλαστὸς σύζυγός σας! Ἐκεῖνα ὅλα ἦσαν διὰ ν' ἀποπλανηθῇ πᾶσα ὑποψία τοῦ νομάρχου, βέβαια;

— Ναί, παιδί μου, ἰδοὺ τὸ μυστικόν μας.

Συμπεραίνεις πλέον, Ἐρμαντία, τὴν ἀπορίαν μου καὶ τὴν χαράν μου· νὰ βλέπω τέλος πάντων καὶ νὰ ἔχω εἰς τὸν οἶκόν μου τὴν περιώνυμον κυρίαν Ῥαϋμόνδου, τὴν ὁποίαν τόσον ἐθαυμάζαμεν! Ἀπ' ἐκείνης τῆς στιγμῆς ἡ δειλία μου καπνὸς

ἦτο καὶ διελύθη, ἔλαβε δὲ τὸν τόπον αὐτῆς ἀγάπη ἠνωμένη
 μὲ σέβας πρὸς αὐτὴν τὴν γυναῖκα· διότι ποτὲ ἡ ἀληθὴς ὑπε-
 ροχὴ δὲν μὲ ταραττει οὔτε μὲ πτοεῖ· γνωρίζω ὅτι αὐτὴ εἶναι
 πάντοτε ἐπιεικής· διὸ καὶ μ' ἐμπνέει θάρρος.

— Πολὺ λυποῦμαι, κυρία, εἶπα εἰς τὴν κυρίαν 'Ραϋμόνδου,
 ὅτι ὁ Κ. Δουπλέσιος δὲν μ' ἐθεώρησεν ἀξίαν τοῦ νὰ μοὶ ἐκμυ-
 στηρευθῇ τίνες εἴσθε... Πόσας εὐτυχεῖς ἡμέρας ἔχασα ὡς ἐκ
 τούτου, ἀφ' ἧς μᾶς ἤλθετε.

— Ὅσον καὶ ἂν ἦναι εὐάρεστος ὡς πρὸς ἐμὲ ὁ ἑλεγχὸς σου,
 παιδί μου, αὐτὸς πρὸς τὸν Κ. Δουπλέσιον, — ἐπρόσθεσεν ἡ κυ-
 ρία 'Ραϋμόνδου μειδιάσασα μὲ ἀγαθωσύνην, — σὲ λέγω εἰλικρι-
 νῶς ὅτι θέλω ὑπερασπισθῇ τὸν Κ. Δουπλέσιον ἐναντίον σου...

— Ἀληθινὰ, κυρία;

— Πραγματικῶς ἔχω νὰ σὲ μαλώσω διὰ τὸν ἄνδρα σου.

— Νὰ μὲ μαλώσετε;

— ὦ! καὶ πολὺ μάλιστα, καὶ σχεδὸν νὰ δικαιώσω τὸν
 Κ. Δουπλέσιον ὅτι ἐφυλάχθη τοῦ νὰ σὲ φανερώσῃ τί.

— Τῶντι, κυρία, καλὰ λέγετε· κανέν δίκαιον δὲν ἔχω νὰ
 παραπονεῖμαι διὰ τὸν τρόπον αὐτὸν τοῦ ἀνδρός μου· ἔχει πε-
 ρὶ ἐμοῦ τόσον οἰκτρὰν ιδέαν!...

— Καὶ ποῖος πταίει κατὰ τοῦτο; ἂ, παιδί μου, παιδί μου!
 δὲν πταίεις σὺ ἡ ἰδία; Ἡ κυρία Δ' Αμβερδὶλ, περὶ τῆς ὁποίας
 σὲ εἶπα καὶ ἦτις πολλάκις σὲ ἀπῆντησεν εἰς τῆς δεσποσύνης
 Ἑρμαντίας, εἶναι φίλη μου πρὸ πολλοῦ. Εἶναι γυνὴ μὲ πολὺν
 νοῦν, μὲ κρίσιν ἔξοχον. Διὰ τοῦτο καὶ ἔβαλα πᾶσαν πίστιν εἰς
 τοὺς λόγους αὐτῆς τῆς κυρίας, ὅταν σὲ παρέστησεν εἰς ἐμὲ ὡς
 μίαν νέαν διακεκριμένην, νέαν καὶ μὲ πνεῦμα πολὺ καὶ μὲ αἰ-
 σθήματα εὐγενέστατα.

— Κυρία...

— Ἀφες τὴν μετριοφροσύνην, παιδί μου· ἐγὼ ἴσα ἴσα αὐ-
 τά σου τὰ προτερήματα θέλω νὰ μεταχειρισθῶ ὡς ὄπλα ἐναν-
 τίον σου.

— Ἀλλὰ διατί, κυρία;

— Διότι, δὲν ἐξεύρω τίνος ἰδιοτροπίας ἔνεκα, ἀκατανοήτου
 ἰδιοτροπίας, ἥτις καὶ ἀπορίαν μ' ἐπροξένησε μεγάλην καὶ λύ-

πην ὁμοῦ, φαίνεσαι θέλουσα ἐπίτηδες νὰ κρύπτῃς εἰς τὸν σύζυγόν σου τὴν ἀξίαν σου· ἢ μένεις συνήθως σιωπηλὴ, ἢ ἀποκρίνεσαι μόλις διὰ μονοσυλλάβων· φαίνεσαι ὡσὰν νευραρρωμένη, ὡσὰν βεβαρυμένη, ὡσὰν ἀδιάφορος δι' ὅλα καὶ δι' ὅλους. Τί νὰ σὲ εἶπω; αὐτὴν τὴν ὥραν, ἐνῶ ὁμιλεῖς μετ' ἐμοῦ, ἡ φυσιογνωμία σου εἶναι καὶ ζωηρὰ καὶ ἐκφραστικὴ καὶ χαρίεσσα, καὶ σχεδὸν ἀγνώριστος, διὰ νὰ εἶπω οὕτω, ἐὰν θελήσω νὰ τὴν παραβάλλω μὲ τὸν ἄφροντιν καὶ σκυθρωπὸν χαρακτῆρα τὸν ὁποῖον εἶδα εἰς σὲ μέχρι τοῦδε.

—Θεωρῶ τὴν πρὸς ἐμὲ συμπάθειάν σας, κυρία, τόσον εὐλικρινῆ, ὥστε θέλω νὰ εἶπω τὴν πᾶσαν ἀλήθειαν... Τωρόντι λοιπόν· ὁ σύζυγός μου μὲ νομίζει βλάκα· πλὴν διόλου δὲν μὲ μέλει νὰ τὸν παραστήσω ὅτι ἀπατᾶται. Ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας καθ' ἣν τὸν εἶδα μὲ φόβον τινὰ... τὸν εἶδα καὶ ἐπάγωσα. Ἐν ἐνὶ λόγῳ, ἡσθάνθην ὅτι ἐνώπιόν του ἐγινόμην εὐήθης... καὶ εὐήθης θέλω μείνει εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του βέβαια διὰ παντός... Δὲν εὐρίσκω τίποτε νὰ τὸν εἶπω· εἶναι ἀνώτερον τῶν δυνάμεών μου αὐτὸ τὸ πρᾶγμα.

—Ἄλλ' ὁ Κ. Δουπλέσιος εἶναι ἀξιαγάπητος ἄνθρωπος· εἰς τὴν συναναστροφὴν ὁμιλεῖ ὡραῖα, ἔχει καρδίαν ἀγαθὴν, τὸ ἐξωτερικόν του εἶδος εἶναι εὐάρεστον, φαίνεται, παιδί μου, πρὸς σὲ πλήρης εὐγενείας.

—Δὲν ἔχω νὰ παραπονηθῶ, κυρία, τελείως διὰ τὴν διαγωγὴν τοῦ κυρίου Δουπλεσίου, καθὼς καὶ οὔτε ἐκεῖνος, νομίζω, διὰ τὴν ἰδικὴν μου· ἐκεῖνος ζῇ καθὼς τὸν ἀρέσκει· ἐγὼ εὐχαριστοῦμαι ὅπως ἔρχονται τὰ πράγματα· δὲν τὸν ἀντιλέγω ποτὲ, ἐπιτηρῶ ὅσον δύναμαι εἰς τὴν τάξιν τοῦ οἴκου του, ἐπιμελοῦμαι τὴν ὑγείαν του, τὸν συνοδεύω εἰς τὰς ἀγροτικάς του περιοδείας, τὸ ἐσπέραι τοῦ παίζω εἰς τὸ σφαιριστήριον· ἔστερξε νὰ μὴ βάλῃ ποτὲ τὸν πόδα εἰς τὸν θάλαμόν μου... ἀπὸ τῆς ἐπιούσης ἡμέρας τοῦ γάμου μας· δὲν μὲ ἠρνήθη τίποτε ἀφ' ὅσα δύνανται ν' αὐξήσωσι τὰς ἀναπαύσεις, τὴν εὐζωίαν μου· κατὰ τοῦτο μάλιστα προλαμβάνει πᾶσάν μου ἐπιθυμίαν· σὰς ὁμολογῶ, κυρία, ὅτι ἀρκεῖ νὰ ἔχω ὅλας μου τὰς ἀνέσεις, μίαν θρονίδα ἀναπαυτικὴν διὰ νὰ κάθημαι, μίαν καλὴν τρά-

πέζαν, καὶ νὰ κοιμῶμαι ἐνωρίς (διότι αἱ καλῆτεραί μου ὥραι εἶναι ἀκόμη αἱ ὥραι καθ' αἷς κοιμῶμαι) καὶ ὁ καιρὸς παρέργεται... Ἄν θέλετε, αὐτὸ δὲν εἶναι ἡ εὐτυχία· εἶναι ὁπωσοῦν ἡ ζωὴ τοῦ πτωχοῦ τοῦ Χριστοῦ, ὑπὲρ τοῦ ὁποίου εἶχετε ὁμιλήσει, κυρία, μετὰ τόσης γενναιότητος· πλὴν τί νὰ σᾶς εἶπω; ἐν ἐλλείψει τῆς εὐτυχίας, εὐχαριστοῦμαι καὶ μὲ ἀνάπαυσίν τινα ἀρνητικὴν, καθὼς εἶναι ἡ τοῦ ὕπνου, παραδείγματος χάριν.

Καθόσον ὠμίλουν εἰς τὴν κυρίαν Ῥαῦμόνδον, παρετήρουν εἰς τὸ πρόσωπόν της ἡθὺς ἄλγους παρατεινομένου· καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐφάνη ἡ γυνὴ αὕτη λίαν διαφορομένη καὶ συμπάσχουσα πρὸς τὸν βίον μου, ἔπειτα δὲ, ὀλίγον κατ' ὀλίγον τόσον ἔλεος πρὸς ἐμέ τὴν κατεκυρίευσεν, ὥστε ἐνεπλήσθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ της δακρύων.

Ἐσιώπησε πρὸς στιγμὴν· πλὴν ὥς μὴ θέλουσα νὰ ἴδω τὴν συγκίνησίν της, κατέβαλε τὰς δυνάμεις της νὰ τὴν ἀποκρύψῃ, καὶ λοιπὸν μὲ εἶπε.

— Καὶ πηγαίνεις, παιδί μου, εἰς τὴν ἐκκλησίαν καθεκαστην;

— Μάλιστα, κυρία.

— Ὑπὲρ τίνος προσεύχεσαι, παιδί μου; τί ζητεῖς ἀπὸ τὸν Δημιουργόν;

— Ἀναγινώσκω τὰς προσευχὰς καθὼς εὐρίσκονται εἰς τὸ βιβλίον... ἀπλῶς.

— Καὶ εἰς τοὺς περιπάτους σου... ὅταν περιτρέχῃς τὰς ἐπαύλεις σας... βέβαια πρέπει ν' ἀπαντᾷς πολλὴν πενίαν, διότι αὐτοὶ οἱ τόποι φαίνονται πτωχοί.

— ὦ! ναί, πολλάκις βλέπει τις σκηνὰς θλιβερωτάτας εἰς αὐτὰ τὰ μέρη.

— Καὶ δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι πολὺ πρέπει νὰ σὲ λυποῦν αὐταὶ αἱ σκηναί.

— Ἡ θεὰ τῆς πενίας μὲ λυπεῖ... ὄχι ὅμως ὅσον ἄλλοτε. Τὰ τοιαῦτα θεάματα μᾶλλον θλίβουν τοὺς ὀφθαλμούς μου παρὰ τὴν καρδίαν μου... διὰ τοῦτο καὶ προσπαθῶ πάντοτε ν' ἀποδιώκω ἀπὸ τὸν νοῦν μου τὰς ἀλγεινὰς αὐτὰς σκηνάς. Μὲ ταραττοῦν ὥς ἔλεγχος τῆς συνειδήσεως... ἐπειδὴ γνωρίζω τί ὦ-

φειλα νὰ πράττω... Σᾶς εἶπα, κυρία, δὲν ἔχω πλέον θάρρος, διὰ τίποτε.

— Ἀγαπᾶς, παιδί μου, πολὺ τὰ ἄνθη; βλέπω παντοῦ εἰς τὰ δώματά σου.

— Ναὶ... τὰ ἄνθη τὰ ἀγαπῶ πολὺ.

— Ἀλλὰ μόνον ἴσως διὰ τὴν εὐωδίαν, διὰ τὰ χρώματά των;

— Βέβαια, κυρία· διὰ τί ἄλλο δύναται ν' ἀγαπᾷ τις τὰ ἄνθη;

— Ἐπανερχόμεθα ἀκολουθῶς εἰς αὐτὸ τὸ προκείμενον... Εἰπέ με, παιδί μου, ἔχετε ἐδῶ μίαν ωραίαν βιβλιοθήκην· μετὴν ἔδειξεν ὁ Κ. Δουπλέσιος.

— Δὲν πατῶ, κυρία, εἰς τὴν βιβλιοθήκην· ἡ ἀνάγνωσις ἐπιφέρει σκέψεις... καὶ σᾶς εἶπα· δὲν θέλω νὰ ἀφίνω τὸν νοῦν μου εἰς σκέψεις...

— Ὁ Κ. Δουπλέσιος καταγίνεται πολὺ εἰς τὴν γεωργίαν;

— Εἶναι ἡ κλίσις τοῦ ἡ μεγαλητέρα.

— Καὶ δὲν τὴν συμμερίζεσαι αὐτὴν τὴν κλίσιν;

— Δὲν μ' ἐᾶρεστεῖ παντελῶς.

— Ταλαίπωρον παιδί! — με λέγει ἡ κυρία Ῥαϋμόνδου κινήσασα τὴν κεφαλὴν με συμπαθείας ἤθος, — νὰ εἴται τόσον πτωχή... ἐν τῷ μέσῳ τόσων θησαυρῶν!

— Ποῖοι εἶναι οἱ θησαυροὶ, κυρία;

— Ποῖοι εἶναι οἱ θησαυροί! — ἀνέκραξεν ἡ κυρία Ῥαϋμόνδου ὡς μητρικῶς ἐλέγχουσα με· — τὸ νὰ λατρεύῃ τις τὸν Θεόν, ὅχι ἐντὸς ἐνὸς βιβλίου ἢ μιᾶς ἐκκλησίας, ἀλλ' ἐντὸς τῆς δημιουργίας τοῦ, τῆς φύσεως· τὸ ν' ἀγαπᾷ, τὸ νὰ συντρέχῃ τοὺς ἐν θλίψεσι· τὸ νὰ σπουδάζῃ τὰ μυστήρια δι' ὧν τὰ ἄνθη βλαστάνουσι καὶ ζῶσι· τὸ νὰ ἔχῃ προχείρους ὅλους τοὺς ποιητάς, ὅλους τοὺς σοφοὺς τοῦ κόσμου· τὸ νὰ ἀπόκηται εἰς αὐτὸν, μόνον νὰ τοὺς εἴπῃ· Ἐλθετε, καὶ εἰπῇτέ μοι τὰ ωραιότερά σας ἔπη, τὰς εὐγενεστέρας σας ιδέας... τὸ ν' ἀναπαύεται ἀπὸ τῆς μέθης ταύτης τοῦ πνεύματος θεωρῶν καὶ θαυμάζων τὴν εὐρορίαν τῆς θρεπτικῆς αὐτῆς γῆς, ἥτις ἀντὶ τῶν πρὸς αὐτὴν μόχθων τοῦ ἀνθρώπου τὸν ἀνταποδίδει τόσον πλοῦτον.....

ἰδοὺ οὐ θησαυροὶ τοὺς ὁποίους παραιτεῖς, ταλαίπωρόν μου παῖδι, καὶ καθεύδεις μόνον πλησίον των, ἀποναρκωθεῖσα ὑπὸ τῆς εὐζωΐας καὶ ἐκλυθεῖσα ὑπὸ τῆς ἀκηδίας!

— Ἀλλοίμονον, κυρία! ἂν αὖριον ἀκολουθήσω τὰς συμβουλὰς σου, ἡ ζωὴ, αὐτὴ ἣτις τὴν σήμερον μ' εἶναι ἀδιάφορος, θέλει μὲ γίνεαι μισητή.

— Πῶς;

— Διότι, ἰδοὺ, κυρία· δεδοσθω ὅτι ἀκολουθῶ τὰς συμβουλὰς σου· ὅτι ἀντὶ ν' ἀναγινώσκω μηχανικῶς τὰς προσευχάς μου εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ νὰ κλίνω τὴν κεφαλὴν χωρὶς νὰ ἐξεύρω διατὶ ἐνώπιον ἐνὸς ἱερέως ἐνδεδυμένου μαῦρα ῥάσα, ἀνυψῶ τὴν ψυχὴν μου πρὸς τὸν Δημιουργὸν τῆς φύσεως· ὅτι ἀντὶ ν' ἀποστρέφω τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀπὸ τοῦ θλιβεροῦ θεάματος τῆς πενίας, πλησιάζω τοὺς δυστυχεῖς, σπογίζω τὰ δάκρυά των, τοὺς παρηγορῶ, τοὺς βοηθῶ, τοὺς ἀγαπῶ· ὅτι δὲν κατὰκειμαι πλέον εἰς τὴν ἀναλγησίαν καὶ ὀκνηρίαν, ἀλλὰ σπουδάζω μὲ ὀφθαλμοὺς γοητευμένους τὰ ἐξαίσια φαινόμενα τῆς ἀναπτύξεως τῶν ἀνθέων, ὅτι ἀφίνω τὸ πνεῦμά μου εἰς ἑκστασιν πρὸ τῶν ἀριστουργημάτων τοῦ ἀνθρωπίνου νοός· ὅτι κατανοῶ καὶ θαυμάζω τὴν σοφίαν τῆς κτίσεως... ὅτι ἀνευρίσκω τέλος πάντων τὴν πληρότητα τῆς ζωῆς μου, ὡς ζῶσα, ἂν δίδεται νὰ εἴπη τις, δι' ὅλων τῶν πόρων τοῦ σώματος· ὅτι αἰσθάνομαι τὸν πρὸς τὸν Ὑψιστον διακαῆ ἐκεῖνον ἐνθουσιασμόν. Φιλανθρωπία, ἐπιστήμη, πράξεις, θεωρίαι ἄπειροι... ἡ καρδία μου ὑπερπληροῦται, ἡ διάνοιά μου ἐνθουσιᾷ· ἡ ψυχὴ μου ἐκφωνεῖ· Ὡς μεγαλεῖον τοῦ Θεοῦ!... ἀγαλλιᾶσαι ἐκκλάλητοι τῆς ἐλεημοσύνης, θησαυροὶ τοῦ πνεύματος, θαύματα τῆς δημιουργίας, ἐξαίσια, πόσον αἱ τέρψεις αἱ ἐξ ὑμῶν εἶναι ἅγιαι, εἶναι ἄγναι! ὅτι αὐτὰ ὅλα, κυρία, τὰ διανοοῦμαι, ὅτι τὰ αἰσθάνομαι μὲ καρδίαν πάλλουσαν, ἔμπλεων ἀγάπης, μὲ ὀφθαλμοὺς δακρύνοντας ὑπὸ ἐνθουσιασμοῦ. Πλὴν, φεῦ! ἡ φωνή μου χάνεται εἰς τὴν σιωπὴν... κἀνεὶς δὲν μὲ ἀποκρίνεται. Παρατηρῶ περίξ ἐμοῦ... μόνη, αἰέποτε μόνη... Ἄ! κυρία, πιστεύσατε... καὶ κλαύτετέ με· βέβαια εἶμαι ἐν πλάσμα παράξενον, παράλογον· ἀλλ' ἅμα ἡ διάνοιά μου ἐργασθῇ, ἅμα σκεφθῶ καὶ ἐπιφέρω εἰς τὰ

πράγματα σύγκρισιν, βλέπω μὲ βαθυτάτην ὀδύνην τὴν μονό-
τητα ὅπου κατεδικάσθην διὰ παντός... Ὅχι, ὄχι, προτιμώ-
τερον νὰ σιωπᾷ τις ὀλωσδιόλου, παρὰ νὰ λαλῇ μόνος του· προ-
τιμώτερον νὰ κοιμᾶται, παρὰ νὰ γρηγορῇ διὰ νὰ ἐπιθυμῇ, νὰ λυ-
πῇται καὶ νὰ πάσχη...

—Νὰ λυπῇται, νὰ ἐπιθυμῇ, νὰ πάσχη;—ἀνέκραξεν ἡ κυ-
ρία Ῥαῦμόνδου λαβοῦσα τὴν χεῖρά μου καὶ σφίγξασα αὐτὴν
μετὰ στοργῆς· πῶς θέλεις πάσχει, παιδί μου;... Ὅταν πράτ-
της ἀγαθοεργίας! ὅταν αἰσθάνεσαι τὴν συνείδησιν ἐορτάζουσιν!
ὅταν τὸ ὄνομά σου εὐλογῇται, ὅταν τὸ πνεῦμά σου καθεκᾶσθην
εὐρύνεται! Ποίαν μονότητα μὲ λέγεις, ἐνῷ εὐρίσκεσαι μεταξὺ
αὐτῶν τῶν δυστυχῶν, οἵτινες θέλουν φιλεῖ τὰς χεῖράς σου,
ἐπειδὴ θὰ εἶσαι ἡ θεία πρόνοιά των! Μεμονωμένη εἶται σὺ,
παιδί μου, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀνθέων αὐτῶν, ἅτινα θέλουν σὲ
λέγει τὰ μυστήριά των! μεμονωμένη ἐν τῷ μέσῳ τόσων βι-
βλίων, φωνῶν ἀθανάτων πάσης μεγαλοφυΐας ἐκλαμψάσης εἰς
τὴν γῆν! μεμονωμένη ἐν τῷ μέσῳ τῶν δασῶν, τῶν λειμόνων,
τῶν πεδιάδων, εἰκόνων ἐξαισίων, νέων ἀείποτε, ζωηρῶν ἀεί-
ποτε! μεμονωμένη, ὅτε κατὰ πᾶσαν ὥραν τῆς ἡμέρας συγ-
κοινωνεῖς μὲ τὸν Θεόν, ἀνυψουμένη πρὸς αὐτὸν διὰ τῆς ψυχῆς,
ἀγνιζομένη, ἀγιαζομένη διὰ τῶν αἰσθημάτων τοῦ ὁσίου, τοῦ
δικαίου, τοῦ ωραίου!... Ὅχι, παιδί μου, ὄχι, μὴ πίπτεις εἰς
τὰς ὑπερβολάς· αὐτὰ ὅλα εἶναι ὑπερβολαί.

—Ὁμολογῶ, κυρία, ὅτι εἶναι ἀδυναμία αὐτὰ ὅλα, εἶπα
εἰς τὴν κυρίαν Ῥαῦμόνδου, πτοηθεῖσα ὑπὸ τῆς σοβαρότητος,
τῆς ἐπιπληκτικῆς σχεδὸν, τὴν ὁποίαν ἔλαβε τὸ πρόσωπόν
της,—ἀλλ' ὄχι ὑπερβολαί... Μ' ἐζητήσετε τὴν ἀλήθειαν, σὰς
εἶπα τὴν ἀλήθειαν...

— Παιδί μου, ὑπέλαβεν ἡ κυρία Ῥαῦμόνδου οἰκτειρμόνως
λαβοῦσα τὴν χεῖρά μου, ὡς μεταμεληθεῖσα διὰ τὴν σφοδρότητα
τῶν λόγων της,—σὲ ζητῶ συγνώμην ἂν σὲ προσέβαλα τε-
λείως... Ὁ Θεὸς γνωρίζει ὅτι ἡ προαίρεσίς μου δὲν ἦτο ται-
αύτη...

—ὦ! τὸ πιστεύω, κυρία...

—Ἐγὼ τί θέλω καὶ διὰ τοῦτο σὲ ὁμιλῶ κατ' αὐτὸν τὸ

πρόπον; ἐγὼ θέλω νὰ σὲ ἀνακαλέσω εἰς ἑαυτὴν, νὰ σ' ἐπαναφέρω εἰς τὴν φυσικὴν σου τὴν μεγαλοφροσύνην, ὥστε, εἰ δυνατόν, νὰ μὴ ἀποβῇ ὀλωσδιόλου ἄκαρπος ἡ διαμονὴ μου πλυσίον σου, παιδί μου· διότι αὔριον ἴσως... τίς αἶδεν... ἴσως αὔριον εὐρεθῶμεν ἀναγκασμένοι ν' ἀφήσωμεν αὐτὸ τὸ ἄσυλον.

— Σᾶς παρακαλῶ, κυρία; ἀποβάλετε αὐτὴν τὴν ιδέαν...

— Δὲν θέλω, παιδί μου, νὰ σὲ φοβίσω... θέλω μόνον νὰ σὲ δώσω νὰ ἐννεήσης τὴν σπουδὴν μου τοῦ νὰ σ' ἐξάξω ἀπὸ μίαν ζωὴν κακὴν... ζωὴν ὀλεθρίαν καὶ ἀδιέξοδον...

— Ναὶ, κυρία, ἀδιέξοδον... καὶ ἰδοὺ τί με φέρει εἰς ἄκραν ἀθυμίαν, πραγματικῶς...

— Καὶ εἶναι ἀκριβῶς ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἔπρεπε μάλιστα νὰ σ' ἐμψυχώσῃ. Ἀκουσε, παιδί μου... βλέπω τί συμβαίνει· ὑπανδρεύθης καὶ σὺ καθὼς πολλὰ κόραι... ὑπανδρεύθης διότι σὲ ὑπάνδρευσαν... Μολονότι ὁ σύζυγός σου φαίνεται ἔχων ἄρκετὰ προτερήματα ὥστε νὰ σ' ἐμπνέῃ ἄλλο τι αἰσιώτερον παρὰ ἀδιαφορίαν, παραδέχομαι μολοντοῦτο ὅτι ἡ μακρὰ τοῦ κόσμου πεῖρα, τὴν ὁποίαν ἔχει, ἡ σοβαρότης τοῦ πνεύματός του, καὶ ἄλλοι λόγοι, βέβαια, τοὺς ὁποίους ἐγὼ ἀγνοῶ, σοὶ ἐπέβαλαν μέχρι τοῦδε συστολὴν μετὰ φόβου πρὸς αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον, καὶ σ' ἐψύχραναν· παραδέχομαι προσέτι ὅτι μεταξὺ τῶν κλίσεών του καὶ τῶν ἰδικῶν σου, μεταξὺ τοῦ χαρακτῆρός του καὶ τοῦ ἰδικοῦ σου, ὑπάρχει, ἂν ὅχι ἀντιπάθεια, τοῦλάχιστον ἀσυμφωνία τίς· παραδέχομαι τέλος πάντων ὅτι δικαίως προτιμᾷς βαθύτατόν τινα ὕπνον παρὰ μίαν καθημερινὴν ἀθυμίαν· σκέψου ὅμως, ποῦ θέλει σὲ φέρει ἡ ἀξιόμιμπος αὕτῃ ἀπάθεια;

— Ἀγνοῶ.

— Τὸ ἐσπέρας ἐκάστης ἡμέρας, ποίας καλὰς καὶ γλυκείας ἀναμνήσεις ἔχεις διὰ νὰ εὐφραίνῃς τὴν καρδίαν σου μελετῶσα αὐτάς;

— Δὲν ἔχω ἀναμνήσεις τελείως... Δὲν βλέπω τὴν ὥραν νὰ κοιμηθῶ.

— Καὶ αὐτὸ τὸ ὀνομάζεις ζωὴν;

— Φεῦ! ὄχι τελείως.

— Ἐξεύρεις, παιδί μου, ποῦ θέλει σὲ καταντήσῃ αὐτὴ ἢ δίκην φυτοῦ ζωὴ τὴν ὁποῖαν διάγεις; Ἢ εἰς τὴν ἡλιθιότητα ἢ εἰς τὴν ἀπελπισίαν.

— Τό πιστεύω κυρία.

— Πίστευσε προσέτι, παιδί μου, ὅτι θὰ ἔλθῃ ἡμέρᾳ νὰ ἐξυπνήσῃς ἀπ' αὐτὸ τὸ ὅποιον λέγεις ὕπνον, καὶ νὰ πάθῃς ἴσως πολὺ. Συλλογίσου ὅτι ἔχεις μόλις δεκαεννέα ἐτῶν ἡλικίαν. Αὐτὸ τὸ ὅποιον κάμνεις εἶναι αὐτοχειρία ἠθικὴ· εἶναι βαρὺ ἁμάρτημα. Σὺ, παιδί μου, χρεωστεῖς νὰ ζήσῃς· νὰ ζήσῃς ζωὴν ἐνεργὸν, νὰ ζήσῃς διὰ τὸ καλὸν καὶ διὰ τοῦ καλοῦ. Ὁ Θεὸς σ' ἔδωκε τόσα χαρίσματα· δὲν ἔχεις δικαίωμα νὰ τὰ θάψῃς τοιουτοτρόπως, εἰς μίαν ἄγονον ἀδράνειαν. Σὺ ἐδόθησαν διὰ νὰ τὰ μεταχειρισθῇς καὶ πρὸς ἰδικήν σου εὐτυχίαν καὶ πρὸς εὐτυχίαν τῶν ἄλλων. Ἀνδρίζου, κόρη μου, ἀνδρίζου· νὰ γρηγορήσῃς, νὰ ἀναλάβῃς τὰ χρέη σου· θὰ εὔρῃς ἀρρήτους ἡδονὰς εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν αὐτῶν· θὰ εὔρῃς νέας δυνάμεις, ἰσχυρὰς δυνάμεις! Ἀνδρίζου! ὅταν αἰσθάνεταί τις τὴν συνείδησίν του ἀναπαυμένην, ὅτι ἐκπληροῖ τὰ ἐφ' ἑαυτῷ, γίνεται καὶ συγκαταβατικὸς πρὸς τοὺς ἄλλους διὰ τὰς ἐλλείψεις των... Πᾶν ὅ,τι σήμερον, δικαίως ἢ ἀδίκως, σὲ δυσαρεστεῖ πραττόμενον ὑπὸ τοῦ συζύγου σου... τότε θέλει ἐπισύρει τὴν συγχώρησίν σου. Καὶ νὰ ἰδῇς, παιδί μου, ἐν ἄλλο... ὅταν μετασχηματισθῇς τοιουτοτρόπως, τοιαύτην ὑψηλὴν θέλεις ἐμπνεύσει εἰς τὸν σύζυγόν σου ὑπόληψιν περὶ σοῦ, τοιαύτην ἀγάπην, τοιοῦτον θαυμασμόν, ὥστε θέλεις τὸν ἰδῇ εἰς τοὺς πόδας σου... καθὼς τὸν ὠνειροπόλεις ἴσως· καὶ δὲν θέλει εἶσθαι μόνη τότε πλεον ἢ καρδιά σου...

— ὦ! εὐχαριστῶ, κυρία, ἀνέκραξα ἀναλαβοῦσα ψυχὴν ἐκ τῶν ἐνθέρμων λόγων τῆς κυρίας Ῥαῦμόνδου.—Θέλω ἀκολουθήσει τὰς συμβουλὰς σας... Ναὶ, ὅσα εἶπετε εἶναι ἀληθῆ... Μὲ ἀποδίδετε εἰς ἑμαυτήν. Πρὸ πολλοῦ ἐγὼ ἤμην ἀδρανὴς, ἤμην κατεψυγμένη, ἤμην ὥσάν νὰ ἐπάγωσε καὶ ἐστάθῃ τὸ αἷμα εἰς τὰς φλέβας μου... καὶ, εἰς τὴν φωνήν σας, μὲ φαίνεται ὅτι ἐπανῆλθεν ἡ θερμὴ εἰς τὴν καρδίαν μου... Ἄ! εἴσθε ὁ σωτὴρ ἁγίελός μου.

Καὶ δὲν ἡδυνήθην νὰ μὴ προσθέσω, μετὰ πικρίας μάλιστα·

— Διὰ τί νὰ μὴν ἔχω μίαν μητέρα ὡσὰν τὴν εὐγενίαν σας;
Ἀπὸ πολλὰς λύπας ἤθελα ἀπαλλάττεσθαι... Καὶ ὅμως ἡ μή-
τηρ μου εἶναι καλὴ καὶ φιλόστοργος! πλὴν φεῦ! δὲν καταλαμ-
βάνει παντελῶς τὴν καρδίαν μου... ἴσως τοῦτο προέρχεται
ἀπ' ἐμέ.

— Ναὶ, πρέπει, παιδί μου, νὰ προέρχεται ἀπὸ σέ· ἡ μήτηρ
σου ἡπατήθη ἴσως ἀγαπῶσά σε μὲ τὸν τρόπον κατὰ τὸν ὁποῖον
σὲ ἀγαπᾷ. Ὑπάρχουν διάφοροι τρόποι καθ' οὓς ἀγαποῦν αἱ
μητέρες τὰς θυγατέρας των· νὰ σὲ εἴπω... ἐγὼ ἐν ἀπουσίᾳ τῆς
θέλω νὰ τὴν ἀντικαταστήσω πλησίον σου.

— ὦ! πόσον εἶσθε καλὴ.

— Πλὴν θὰ μὲ ὑπακούης;

— Μετὰ πάσης μου χαρᾶς, μετὰ πάσης εὐγνωμοσύνης!

— Αἶ καλὰ! αὔριον τὸ πρωῒ, ὅταν θὰ ἀπέλθης εἰς τὴν λει-
τουργίαν, πέρασε ἀπὸ τὸν θάλαμόν μου νὰ ὑπάγωμεν ὁμοῦ· ἀρ-
χίζομεν τὴν ἡμέραν μας τοιουτοτρόπως, καὶ θὰ ἰδῇς ὅτι δὲν εἶμαι
κακὴ σύμβουλος, — μ' εἶπεν ἡ κυρία Ραϋμόνδου, ἐγερθεῖσα καὶ δό-
σασά μοι τὴν χεῖρά της, τὴν ὁποίαν καὶ ἔσφιγξα ἀπὸ καρδίας. —
Ἄμα ἴδω τὸν Κ. Δουπλέσιον, θὰ τὸν εἴπω ὅτι σ' ἐνεπιστευθὴν τὸ
μουσικόν μας... ὅτι σ' ἐμάλωσα πολὺ διὰ τὴν ἀπάθειάν σου... τὴν
ὁποίαν ἐχρεώσται νὰ καταπολεμήσῃ, καὶ ὅχι νὰ τὴν ἀνέχεται,
ἢ καὶ, τὸ χεῖριστον, νὰ τὴν ἐνθαρρύνῃ... πρᾶγμα διὰ τὸ ὁ-
ποῖον πολὺ θὰ τὸν ἐλέγξω· καὶ εἶμαι βεβαία ὅτι θὰ μὲ ἀκού-
σῃ, ἐπειδὴ, πιστευσέ με, παιδί μου, ἔχει κρίσιν αὐτὸς ὁ ἄν-
θρωπος καὶ ψυχὴν καλὴν... Ἴσως ἔχει καὶ δυστροπίας τινὰς,
ἀλλὰ σὲ εἶπα· μεταβλήθητι σὺ καὶ θὰ τὸν μεταβάλῃς... Τέλος
πάντων σκέψου ὅτι συνεδέσετε τὰς τύχας σας· παραβλέπετε ὁ
εἷς τὰ τοῦ ἄλλου σφάλματα, καὶ βαστάζετε ἀλλήλων τὰ βάρη
εἰς τὴν ὁδὸν τῆς εὐποιΐας τὴν ὁποίαν σὲ ὑπέδειξα, καὶ τὴν ὁ-
ποίαν ὁ πλοῦτος εἰς σᾶς τοῦλάχιστον ἀποκαθιστᾷ εὐκόλον, ἐνῶ
εἰς τόσους ἄλλους ἀνθρώπους στερουμένους τῶν ἀγαθῶν σας, ἡ
πενία, παιδί μου, ἡ ἀμαθεια, ἡ ἐγκατάλειψις, σπεύρουσι, κατὰ
πᾶν βῆμα των ἐντὸς αὐτῆς τῆς ὁδοῦ, μυρίους κινδύνους!

Ἰδοὺ, φιλτάτη μου Ἑρμαντία ἡ μετὰ τῆς κυρίας Ῥαϋμόνδου πρώτη συνομιλία μου. Δὲν δύναμαι νὰ σ' ἐκφράσω πόσον καλὸν μ' ἐπροξένησεν· ἡσθάνθην τὰς δυνάμεις μου ἀναγεννηθείσας· ἐντράπην ὅτι εἶχα ἔλθει ἐκουσίως εἰς τόσην ταπείνωσιν, εἰς τόσην ζωότητα, καὶ ἐν ἐνὶ λόγῳ, ἐξύπνησα καὶ εἶμαι ἡ Ἀλβίνη σου ἐκείνη τὴν ὑποίαν ἐγνώρισες.

Ἀναγκάζομαι νὰ διακόψω τὴν ἐπιστολήν μου ταύτην, ἥτις πολὺ ἐκτείνεται· θέλω δὲ τὴν ἐπαναλάβει ταχέως.

.....

ΚΕΦ. ΙΓ'.

Ἀλβίνη πρὸς τὴν Ἑρμαντίαν (Συνέχεια.)

Εἶχα διακόψει τὴν ἐπιστολήν μου, φιλτάτη Ἑρμαντία ἰδοὺ τὴν ἐξακολουθῶ.

Εἰς τὴν ἀρχὴν σὲ εἶπα, ὅτι ἡ κυρία Ῥαϋμόνδου ἔχει ἓνα υἱόν, υἱὸν τὸν ὁποῖον λατρεύει καὶ παρὰ τοῦ ὁποίου λατρεύεται.

Ὅταν κατὰ πρῶτον εἶδα τὸν Κ. Ἰωάννην Ῥαϋμόνδον, ἦτον ἀκόμη πολὺ πάσχων (ἀκολούθως ἔμαθα παρὰ τῆς μητρὸς του ὅτι εἶχε τραυματισθῇ βαρέως ἐπὶ μονομαχίας). Μολονότι δὲν ἐγνώριζα τοῦτο εἰς τὴν πρώτην συνάντησίν μας, ἡ ὁπωσοῦν μαρτυροῦσα τὸν ἐκ τοῦ τραύματος πόνον φυσιογνωμία του, τόσον εὐγενὲς εἶχεν ἦθος καὶ τόσον γλυκὺ ἐνταύτῳ, ὥστε μ' ἐπροξένησεν ἐντύπωσιν. Ἄλλον ὁλωσδιόλου τὸν ἐρανταζόμεν πρὶν τὸν ἶδω, καὶ ἰδοὺ διατί.

Ὅταν ὁ σύζυγός μου μὲ εἶχεν ἀναγγεῖλει, ὅτι εἰς τὴν συναστροφὴν μας ἐκείνης τῆς ἐσπέρας ἔμελλε νὰ ἔλθῃ καὶ ὁ υἱὸς τῆς πλαστῆς μαρκεσίας Δὲ Βερτέλ, ἐνεδιέτριψε πολὺ εἰς τὴν πειριγραφὴν αὐτοῦ τοῦ νέου καὶ ἔπειτα εἶδα διαφόρους ἀντιφάσεις προχδόξους εἰς τοὺς λόγους του· τώρα μὲν τὸν παρέστηνε καλόν, τώρα δὲ κακόν· ἤρχισε νὰ μὲ λέγῃ μὲ εἰρωνικόν τι ἦθος, ὅτι ὁ φίλος του ἦτον ὠραῖος ὥσάν ἦρως μυθιστορίας, ἀλ-

λ' ὅτι τινὲς εὐρίσκουν ὅτι ἔχει τι τραχὺ καὶ πρόστυχον εἰς τὴν συμπεριφορὰν του· τέλος πάντων ἦτο μὲν ἄνθρωπος γενναίου καὶ ὑψηλοῦ χαρακτῆρος, ἀλλ' ἐξυτελιζέτο ἐνασμενιζόμενος εἰς τὰς σχέσεις ἀναξίων τινῶν πλασμάτων...

Ἐπειδὴ δὲ δὲν εἶχα ἐννοήσει τί ἤθελε νὰ εἶπῃ μὲ τοῦτο, παρεκάλεσα τὸν Κ. Δουπλέσιον νὰ μὲ τὸ ἐξηγήσῃ· πλὴν δὲν ἤθελῃ, καὶ μόνον ἐπήνεσε τὴν ἀθώαν μου ἄγνοιαν, προσθέσας ὅτι ὁ Κ. Ἰωάννης Ραϋμόνδος κατεφρόνει πολὺ τὰς γυναῖκας, καὶ εἶχε περὶ αὐτῶν τὴν ἀχρυστέραν ἰδέαν.

Αἱ ἀντιφάσεις αὐταὶ τοῦ ἀνδρός μου, ἡ ἀμνηχανία ἣτις τὸν κατεῖχεν ἐνῶ μὲ ὠμίλει περὶ τοῦ φίλου του, μὲ τόνον τινὰ φωνῆς μαρτυροῦντα δυσμένειαν ἠνωμένην μὲ εὐμένειαν, μ' ἔβαλαν εἰς τὴν ὑποψίαν μὴ τὸν ἐζήλευε... Πλὴν διατί νὰ τὸν ἐζήλευε; Ἦγνόουν.

Σὲ εἶπα τὴν συνήθη εὐήθειάν μου ἐνώπιον τοῦ Κ. Δουπλεσίου, καὶ πόσον ὁ ἐξ αὐτοῦ φόβος κρατεῖ πάντοτε κλειστὴν τὴν καρδίαν μου πρὸς αὐτόν· ὅθεν, μακρὰν τοῦ νὰ τολμήσω νὰ δείξω πρὸς αὐτόν τὴν ἀπορίαν μου διὰ τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον ὠμίλει περὶ τοῦ φίλου του, καὶ τὴν ἐκ τούτου περιέργειάν μου νὰ τὸν ἴδω, ἐσιώπησα, περιορισθεῖσα νὰ ἀπαντῶ εἰς τοὺς λόγους του δι' ἐνὸς ναὶ ἢ δι' ἐνὸς ὄχι, κατὰ τὴν συνήθειάν μου.

Ἐλησμόνησα νὰ σὲ εἶπω, ὅτι ὁ Κ. Δουπλέσιος μὲ εἶχε συστήσει κατ' ἐπανάληψιν νὰ μὴ δώσω διόλου θάρρος εἰς τὸν Κ. Ραϋμόνδον· προσέτι, τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἔμελλα νὰ ἴδω αὐτὸν τὸν ξένον κατὰ πρῶτον, ἀνέβη εἰς τὴν φαντασίαν τοῦ ἀνδρός μου νὰ μὲ δώσῃ, ὡς πρὸς τὴν στολὴν τὴν ὁποίαν ἔμελλα νὰ φορέσω, συμβουλὰς τινὰς, ἐκ τῶν ὁποίων ἐσυμπέρανα ὅτι ἐπεθύμει ἐκείνην τὴν ἡμέραν νὰ μὲ ἴδῃ ἐνδυμένην ὅσον τὸ δυνατὸν ἀθλιέστερα, πρὸς τὸ νὰ μὴ κάμω τελείως ἐπίδειξιν.

Πρὸς τίνα δὲ σκοπὸν αὐτὰ ὅλα τὰ μικρὰ στρατηγήματα, αἱ μικραὶ πανουργίαι; Ἦγνόουν. Τοῦτο ὅμως παρήγαγον· διήγειραν εἰς ἐμὲ ἄκραν ἐπιθυμίαν νὰ ἴδω τὸν Κ. Ἰωάννην Ραϋμόνδον.

Ἦλθε λοιπόν· σὲ εἶπα ὁποίαν βαθεῖαν ἐντύπωσιν μ' ἐπροξένησεν ἡ πρώτη παρουσία του. Ἐκείνην τὴν ἑσπέραν ἔγινε

συνομιλία ἐκτεταμένη. Χάρις εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ συζύγου μου, οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ὁποίου δὲν μὲ παρήτουν οὔτε στιγμὴν, καὶ χάρις εἰς τὴν δειλίαν τὴν ὁποίαν πάντοτε ἐνώπιον ξένων ἀνθρώπων αἰσθάνομαι, ἐφάνην ὑπὲρ τὸ σῦνηθε· βλάξ. Μόλις ἐτόλμων νὰ προφέρω τινὰς λέξεις· ἀλλ' ὁμως ἤκουα, ἐπρότεχα, καὶ πρὸ πάντων ἐσκεπτόμην πολὺ.

Περιῆλθεν ἡ ὁμιλία εἰς προκείμενόν τι ἐμβριθὲς καὶ ἐνταυτῷ κατανυκτικόν. Ὁ Κ. Ἰωάννης καὶ ἡ μήτηρ του, καθὼς καὶ ὁ Κ. Σαρπεντιέρης (ὅστις παρίστα τὸ πρόσωπον μαρκεσίου Δὲ Βερτέλ) ὑπεστήριζον ἀφ' ἐνός, ὅτι εἶναι ἀπάνθρωπον καὶ μυσαρὸν τὸ ν' ἀφίνη τις ἐν πλῆθος δυστυχῶν ἀνθρώπων εἰς τὴν ἀμάθειαν, σχεδὸν ὡς τὰ ζῶα, ἀντὶ ν' ἀναπτύσῃ τὴν δεξιότητα τὴν ὁποίαν ἐνέθηκεν ὁ Θεὸς ἀδιακρίτως εἰς ὅλα του τὰ πλάσματα, πρὸς τὸ νὰ αἰσθάνωνται τὰς ἐκ τῶν ὠραίων τεχνῶν ψυχαγωγίας.

Σὲ λέγω δηλαδὴ εἰς ὀλίγας λέξεις τὸ ἀντικείμενον τῆς συνομιλίας, πλὴν ποῦ εἰς ἐμέ εὐγλωττία διὰ νὰ σὲ παραστήσω μὲ πόσον ὕψος, καὶ μὲ πόσῃν φιланθρωπίαν ὁ Κ. Ἰωάννης καὶ ἡ μήτηρ του ὑπεστήριζον τὸ φρόνημά των· τοὺς ἤκουα καὶ τοὺς δύο καὶ ἐγοητευόμην, καὶ σχεδὸν ἐτεμνυνόμην, Ἑρμαντία μου· μ' ἐφαίνετο ὅτι ἐξέφραζον ὅ,τι ὑπῆρχεν ἐντὸς τῆς διανοίας μου· τόσον συμπαθῶς διεκείμην πρὸς τὰς ιδέας των.

Ὁ Κ. Δουπλέσιος ὑπεστήριζε τὰ ἐναντία τοῦ φίλου του, ἀπαντῶν εἰς αὐτὸν πολλάκις μὲν μὲ πνεῦμα καὶ μὲ ἀστειότητα, ἀλλὰ πάντοτε σχεδὸν καὶ μὲ πικρίαν, τὴν ὁποίαν ματαίως ἠγωνίζετο καὶ νὰ κρύψῃ· ἐνῶ ὁ Κ. Ἰωάννης δὲν ἔπαυσε τοῦ νὰ φαίνεται ἀπλοῦς καὶ γλυκύτατος· ἄλλως τε ἔβλεπεν ἕκαστος ὅτι δὲν τὸν παρώτρυνον εἰς αὐτὴν τὴν ὁμιλίαν οὔτε πρόθεσις φιλονεικίας, οὔτε χρεία τίς νὰ ἐπιβάλλῃ τὰς ιδέας του, οὔτε ἡ ματαιότης τοῦ νὰ φανῇ εὐγλωττος· πᾶν ὅ,τι ἔλεγε, τόσον ἀπλοῦν ἦτο καὶ γενναῖον καὶ φυσικῶς ἐκπεφρασμένον, ὥστε ἡσθάνετό τις τὴν ἑαυτοῦ καρδίαν νὰ πάλῃ, διὰ νὰ εἴπω οὕτω, εἰς ἕκαστον τῶν εὐγενῶν καὶ συμπαθητικῶν ἐκείνων λόγων του...

Καὶ ἔπειτα ἔχει μίαν φωνὴν... ποτὲ δὲν ἤκουσα ὁμοίαν.

φωνήν. Μολονότι ἄρρενωπή καὶ ἡχηρά, ἔχει ἐνίοτε φθόγγους τινὰς ἀνεκφράστου γλυκύτητος καὶ τρυφερότητος· ἡ φωνὴ αὕτη φαίνεται ἀσυμβίβαστος πρὸς τὴν δραστηρίου χαρακτῆρος φυσιογνωμίαν του καὶ πρὸς τὰ σχήματά του, τὰ ἐνίοτε ἀπότομα ὀπωσοῦν, μάλιστα δὲ ὅταν ἀδῆμονῃ. Συνεκεφαλαίωσε δὲ τὸ φρόνημά του εἰς τοὺς ἐξῆς σχεδὸν λόγους, τοὺς ὁποίους καὶ διηγήρησεν ἡ μνήμη μου.

«Ναὶ, ὁ Θεὸς ἐνέβαλεν εἰς τὴν ψυχὴν μας ἐνστίγματα, χρειᾶς, ἐπιθυμίας ἰσχυροτέρας τῶν τοῦ σώματος· καὶ ὅστις παρεξηγεῖ ἢ καταπνίγει αὐτὰς τὰς θείας τάσεις τῆς ψυχῆς... ΠΡΑΤΤΕΙ ΕΓΚΛΗΜΑ ΜΥΣΑΡΟΝ, ΕΓΚΛΗΜΑ ΕΠΟΝΕΙΔΙΣΤΟΝ!»

Μὲ εἶναι ἀδύνατον νὰ σὲ παραστήσω μὲ πρῶτον τόνον ἄλλους καὶ ἐνταυτῷ ἀγανακτήσεως ἐπρόφερεν αὐτὰς τὰς τελευταίας λέξεις, πράττει ἔγκλημα μυσαρὸν, ἔγκλημα ἐπονείδιστον. Ἔως τότε ἔκειτο ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου ὀλίγον ὑπτιάζων· ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἠγέρθη ἐπὶ ποδὸς καθ'ὅλον τὸ ὕψος τοῦ ἀναστήματός του, καὶ μὲ ὄμμα ἐλλάμπον καὶ παρειὰς πυρωθείσας, ἐφάνη ὡς στιγματίσας διὰ τινος σφοδρᾶς καὶ κατηγορητικῆς χειρονομίας τὴν ιδέαν τὴν ὁποίαν κατέκρινεν ὡς ἀναξίαν...

Τὸν ἔβλεπα, καὶ χωρὶς νὰ θέλω, Ἑρμαντία μου, συνεμεριζόμεν τὴν σφοδρότητα τῆς καταφορᾶς του· ἀλλ' ἐκεῖ, αἰφνιδίως ὠχρίᾳ, πίπτει ὑπτίος εἰς τὸ ἀνάκλιντρον, ὡς νὰ τὸν διεπέρασε μάχαιρα, φέρει ταχέως ἐπὶ τοῦ στόματος τὸ μανδῆλιον του, καὶ ἀμέσως σχεδὸν τὸ λευκὸν ἐκεῖνο ὕφασμα γίνεται αἱματόβρεκτον· ἔπειτα λειποθυμεῖ.

Ἦσθάνθην ὅτι παρ'ὀλίγον καὶ ἐγὼ ἐλειποθύμουν. Ἡ κυρία Ραῦμόνδου ἔτρεξε πρὸς τὸν υἱὸν της. Τὸν ἐπῆραν εἰς τὸν θάλαμόν του. Ἐπειτα ἔμαθα ὅτι τοῦτο προῆλθε ἀπὸ βαρὺ τι τραῦμα σπασίου, τὸ ὁποῖον εἶχεν εἰς τὸ στήθος.

Καὶ οἱ μὲν ἄλλοι μετέφερον τὸν Κ. Ἰωάννην, ἐγὼ δὲ μείνασα μόνη ἐσκεπτόμην ἐπὶ τῶν ὅσα ἤκουσα. Εἰς ἐμὲ αὐτὰ ἦσαν ἀποκάλυψις. Εἶδα σαφῶς τὴν ἀληθῆ ἀφορμὴν τῆς πρὸς ἐμὲ διαγωγῆς τοῦ συζύγου μου· μὲ εἶχεν ἀποκοιμίσει ἐντὸς τῶν

ἀπολαύσεων τῆς ζωῆς, διὰ νὰ μὲ ἀφίστη εἰς τὴν περὶ ἐμαυτῆς ἄγνοιαν, καὶ διὰ νὰ μὴ προσέξω ποτὲ εἰς τὰς ἀνάγκας ἐκείνας τῆς ψυχῆς, αἵτινες, καθὼς γνωρίζεις, πολὺ προτοῦ νὰ ὑπανδρευθῶ ἐπαρουσιάζοντο εἰς τὴν διάνοιάν μου κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦστον ἀμυδρῶς διὰ ταύτης τῆς ιδέας·

»—Νὰ εὕρω εἰς τὸ συνοικέσιον τὴν ἐορτὴν τῆς νεότητός μου... μ' ἓνα σύντροφον τῆς ἡλικίας καὶ τῶν ὀρέξεών μου...»

Ὁ Κ. Δουπλέσιος, μὴ θέλων ἢ μὴ δυνάμενος ν' ἀνταποκριθῇ εἰς αὐτὰ τὰ ἐνστίγματα τῆς καρδίας μου, ἐπροσπαθήσει νὰ τὰ κατασιγάσῃ, νὰ τ' ἀποσβέσῃ.

Σὲ βεβαιῶ, Ἑρμαντία μου, μολιγνότε ὁ ἐγωϊσμός καὶ ἡ ξηρότης τῆς καρδίας τοῦ ἀνδρός μου εἶναι πρόδηλα πλέον, δὲν ἠθάνθην πρὸς αὐτὸν οὐδ' ἐλάχιστον μῖσος· ἐξ ἐναντίας μάλιστα τὸν οἰκτείρω συλλογιζομένη τὰς βασάνους ἀπὸ τὰς ὁποίας πρέπει νὰ κατατρύχεται ἀδιακόπως αὐτός ὁ ἄνθρωπος! Δὲν εὐρίσκεται αὐτός τωόντι εἰς τὴν παράξενον θέσιν ἀνθρώπου τοῦ ὁποίου ὅλη ἡ ἡτυχία, ὅλη ἡ ἐπὶ ζωῆς εὐημερία, ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸν ὕπνον ἐνὸς ἄλλου ἀνθρώπου; καὶ ὅστις, ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς προσηλωμένους ἐπὶ τοῦ κοιμωμένου, βλέπει μὲ παλμούς ἀγωνίας τὰς ἐλάχιστας κινήσεις τοῦ προσώπου του, τρέμων μήποτε τὸν ἴδῃ νὰ ἐξυπνήσῃ;

Τόσον δὲ ἀληθὴς ὑπῆρχεν αὐτός μου ὁ οἶκτος, ὥστε, ὅταν ὁ Κ. Δουπλέσιος ἀφίσας τὸν φίλον του ἦλθεν εἰς τὸν θάλαμόν μου καὶ μὲ ἠρώτησε, περιδεῆς σχεδὸν, ὁποίαν ἐντύπωσιν μ' ἐπρεξένησεν ἡ συνομιλία τῆς ἐσπέρας ἐκείνης, κατέβαλα πᾶσαν δύναμιν νὰ τὸν πείσω διὰ τῶν ἀποκρίσεών μου, ὅτι τίποτε δὲν ἐννόησα, καὶ ὅτι αἱ τοιαῦται ιδέαι εἶναι δι' ἐμὲ ὑψηλὰ πολὺ καὶ ὅλως ἀκατάληπτοι. Τότε ἐννόησα καὶ τὸ εἶδος τῆς ζηλίας ἣτις διεφαίνετο εἰς ὅλας τὰς περὶ τοῦ Κ. Ἰωάννου Ῥαϋμόνδου ἀντιφάσεις τοῦ ἀνδρός μου· ἐγνώριζε βέβαια τὰς γενναίας ιδέας τοῦ φίλου του, καὶ ἠθέλησε νὰ μὲ προδιαθέτῃ κατ' αὐτῶν, νὰ μὲ καταστήσῃ δύσπιστον.

Ὀλίγας ἡμέρας μετ' ἐκείνην, ἔλαβα μετὰ τῆς κυρίας Ῥαϋμόνδου τὴν ἐπὶ κεφαλῆς τῆς παρούσης μου μακρὰν συνομιλίαν, τὴν ἐντὸς τοῦ κήπου κατὰ μόνας γενομένην.

Καθὼς εἶδες, ἡ ἀγαθὴ καὶ ἀξιογάπητος αὐτὴ γυνὴ μ' ἐπέ-
πληξε μητρικῶς περὶ τῆς ἀπαθείας μου· καὶ μολονότι τότε ἐ-
γνώριζα ἤδη πρὸς τίνα σκοπὸν ὁ Κ. Δουπλέσιος μὲ εἶχε καταν-
τήσει νὰ λησμονήσω ὀλοτελῶς ἐμαυτὴν, ἐπειράθην μολοντοῦτο
ν' ἀντισταθῶ εἰς τὰς συμβουλὰς τῆς κυρίας 'Ραϋμόνδου, αὐτὰς
αἵτινες κατ' ἀρχὰς μὲ εἶχαν ἐνθουσιάσει! Ἡ ἀνακάλυψις τῆς
προαιρέσεως τοῦ ἀνδρός μου ὡς πρὸς ἐμὲ, καὶ τῆς διαγωγῆς
του, ἀντὶ νὰ μὲ φέρῃ εἰς ἀδημονίαν καὶ νὰ μὲ ἐξαναστήσῃ,
ἐξ ἐναντίας μου παρέλυσε περισσότερον τὰς δυνάμεις· ἡσθίν-
θην τότε ὡς μεγαλητέραν παρὰ ποτὲ τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ φεύ-
γω παντὶ σθένει τὰς περὶ τῆς θέσεώς μου σκέψεις καὶ μελέτας,
καὶ νὰ ζῶ πλέον ἄφροντις, ἢ μᾶλλον πλέον ἡλίθιος, παρὰ εἰς
τὸ παρελθόν.

— « Νὰ ἐμβλέψω, εἶπα κατ' ἐμαυτὴν, νὰ ἐμβλέψω εἰς τὸ
ἐνεστώς μου, νὰ τὸ ἐξετάσω, νὰ ἴδω τὴν ὀδυνηρὰν αὐτοῦ πραγ-
ματικότητα; ἀλλ' ἤθελα γίνεαι παράφορος ἐκ τῆς θλίψεως, ἤθελα
ἐμπλήσῃ τὴν καρδίαν μου ἐχθροπαθῶν αἰσθημάτων, εἰς οὐδὲν
ὠφελούντων με κατὰ τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν ὁποῖον μὲ συνέ-
δεσεν ἡ εἰμαρμένη μου. »

Χάρις τῷ Θεῷ, ἡ ἐπιμονὴ καὶ ἡ ἀνυπέρβλητος ἐπιρροὴ τῆς
κυρίας 'Ραϋμόνδου μου ἀνεζωπύρησαν τὴν ψυχὴν, μὲ ἀνύψω-
σαν εἰς τοὺς ἰδίους μου ὀφθαλμοὺς, καὶ, μετὰ τινὰς ἀκόμῃ συν-
διαλέξεις μετ' αὐτῆς, ἡ νωτρότης καὶ ἡ ἀπελπισία μου ἔδωσαν
τόπον εἰς τὴν ἐλπίδα, καὶ μ' ἐνέπνευσαν τὴν στερεὰν ἀπόφα-
σιν νὰ ζητῶ τὴν λήθην τῆς ἀδιορθώτου κακοτυχίας μου εἰς τὴν
ἐκπλήρωσιν μεγάλων χρεῶν.

« Σὺ, παιδί μου, μὲ εἶπεν ἡ κυρία 'Ραϋμόνδου προωρίσθης
πλέον νὰ ζήσης μὲ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον· προσπάθησε λοιπὸν
νὰ τὸν μεταβάλῃς, μεταβαλλομένη καὶ σὺ αὐτῇ... (ματαίχῃ τως
ἐλπίς!) ἢ τοῦλάχιστον νὰ καταστήσῃς ὑποφερτότερον τὸν κοι-
νὸν καὶ εἰς τοὺς δύο σας εἶον. »

Γνωρίζεις, Ἑρμαντία μου, ὅτι ἀφοῦ ὑπανδρεύθην, αὐτὴ ἦτο
ἡ ἰδέα μου· καὶ σχεδὸν τὸ εἶχα κατορθώσει συυμορφωθείσα μὲ
τὰς ὁρέξεις του· ζῶσα καθὼς ἔζων· τῶρα ὅμως πρόκειται δι' ἄλ-
λων τρόπων διαφόρων νὰ ἐπιτύχω ἐκδοσὶν τίνα ὑψηλὴν, ὅσον

ἡ πρώτη ὑπῆρχεν εὐτελὴς καὶ ἀθλία· διότι ἀντὶ νὰ ζητῶ τὴν εὐδαιμονίαν εἰς μίαν αἰσχροὴν καὶ ἄγονον ἀπονάρκωσιν τοῦ νοῦ μου, τοῦ λοιποῦ θέλω τὴν ζητήσῃ εἰς τὰ γενναιότερα τῶν διανοημάτων καὶ ἔργων.

Πολλὰς ἤδη μεταμορφώσεις, ἀδελφὴ, με εἶδες νὰ πάθω· εἴθε αὕτη νὰ ᾔηται ἡ ἐσχάτη, πρὸ πάντων δὲ ἡ αἰσιωτέρα πασῶν.

Δὲν κλείω ἀκόμη τὴν παροῦσάν μου· θὰ τὴν ἀφίσω ἀνοικτὴν διὰ νὰ σοὶ προσθέσω καὶ ἄλλα· ἡ παρουσία τῶν ξένων μας ἐπέφερε πλειοτέραν δυσκολίαν εἰς τὸν μόνον ὑπάρχοντα τρόπον τῆς ἀλληλογραφίας μας. Α. Δ.

ΚΕΦ. ΙΖ'.

Συνέχεια τοῦ 'Ημερολογίου.

Σήμερον τὸ πρωῒ, μετὰ τὸ πρόγευμα, με παρεκάλεσεν ἡ κυρία 'Ραῦμόνδου νὰ τῇ δώσω τὴν ὑποστήριξιν τοῦ βραχίονός μου διὰ νὰ ἐξέλθωμεν, με εἶπεν, εἰς ἐπίσκεψιν τῆς νέας φάτνης τὴν ὁποίαν κατεσκεύασα διὰ τὰς δαμάλεις μου· ἦτο πρόφασις διὰ νὰ εὖρη καιρὸν νὰ με ὁμιλήσῃ κατ'ἐκτασιν.

Ἴδου ἡ συνομιλία μας.

— Ἐγὼ, κύριε Δουπλέσιε, με λέγει ἡ κυρία 'Ραῦμόνδου, ἀφοῦ ἐμακρύνθημεν ὀλίγον ἀπὸ τοῦ πύργου, — πρέπει νὰ γνωρίσετε ὅτι ἐθεώρησα ὡς χρέος μου νὰ φανερώσω τὸ μυστικόν μας εἰς τὴν σύζυγόν σας, καὶ τὸ ἐφανέρωσα.

— Κυρία μου, νομίζω ὅτι φρόνιμον ἤθελεν εἶσθαι ἂν τὴν ἀφίνετε νὰ τὸ ἀγνοῇ.

— Μὴ φοβεῖσθε, Κ. Δουπλέσιε... Ἀλλ' εἶχα καὶ διαφόρους λόγους νὰ μὴ κρύψω εἰς τὴν κυρίαν Δουπλεσίου τὸ ἀληθὲς ὄνομά μου περισσότερον. Πρῶτον, — ἐπρόσθεσε μειδιάσασα ἡ κυρία 'Ραῦμόνδου, — ἐθλιβόμην νὰ βλέπω ὅτι ὁ πτωχός μου φίλος, ὁ Σαρπεντιέρης, ἐνέπνεεν ἀποστροφὴν εἰς τὴν σύζυγόν

... ἥτις τὸν ἐθεώρει ὡς θηρίον αἰμοχαρές... καὶ δεύτερον, (ὡς ὁμιλοῦμεν μετὰ ξύμας) οὔτε εἰς ἐμὲ εὐηρέττει νὰ ἐκλαμβάνωμαι ὡς ἀνόητός τις μαρκεσία ἐξ ἐκείνων τῶν φανατικῶν τοῦ παλαιοῦ τιμαριωτικοῦ καιοῦ... Τέλος πάντων, — ἐπανελάβεν ἡ κυρία Ραϋμόνδου σοβαρευθεῖσα, — ἐπεθύμουν ν' ἀποκτήσω τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς κυρίας Δουπλεσίου, καὶ, πρὸς τοῦτο, ἦτο ἀνάγκη νὰ δώσω εἰς αὐτὴν τεκμήριόν τι εἰλικρινείας· οὕτως εἶπα εἰς τὴν καλὴν κόρην τὰ πράγματα καθὼς ἦσαν ἀληθῶς, καὶ τὴν ἐξήγαγα ἐκ τῆς ἀπάτης.

— Σᾶς εἶπα, κυρία μου, τίνος ἔνεκα ἐνόμισα φρόνιμον νὰ μὴ ἐμπιστεύωμαι κἀνὲν μυστικὸν εἰς τὴν γυναῖκά μου... Εἴθε τὸ μέλλον νὰ μὲ ἀποδείξῃ ἡπατημένον.

— Σᾶς εἶχα εἰπεῖ, κύριε Δουπλέσιε, ὅτι ἐπεθύμουν ν' ἀποκτήσω τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς γυναικὸς σας... Γνωρίζετε πρὸς τίνα σκοπόν;

— Ὅχι, κυρία μου.

— Δὲν σᾶς προξενεῖ ἀπορίαν ἡ ἀδράνεια, ἡ ἀπάθεια τῆς Ἀλβίνης;... Λέγω Ἀλβίνης· τὴν οἰκειότητα ταύτην θέλετε συγχωρήσει εἰς μίαν γυναῖκα τῆς ἡλικίας μου.

— Μετὰ ξύμας καθὼς ὁμιλοῦμεν, κυρία, νὰ σᾶς εἶπω· ὡς πρὸς τὴν ἐρημικὴν ζωὴν τὴν ὁποίαν διάγω εἰς τὰ ἐδῶ, προτιμῶ μίαν γυναῖκα κοιμημένου πνεύματος, πρὸς μίαν γυναῖκα πολὺ ἔξυπνον.

— Διατί, Κ. Δουπλέσιε;

— Πλέον ἡσυχὸς νομίζω ὅτι εἶμαι, κυρία μου, πλέον ἀσφαλής· καὶ ἐγὼ εἶμαι τοιοῦτοτρόπως ἀναπαυμένος, καὶ ἡ σύζυγός μου εὐτυχής.

— Τ, νομίζετε αὐτό;

— Εἶμαι βέβαιος.

— Εἴσθε βέβαιος ὅτι ἡ Ἀλβίνη εἶναι εὐτυχής;

— Εὐτυχής... σχετικῶς· καθὼς καὶ ἐγὼ εἶμαι εὐτυχής... ὡσαύτως σχετικῶς... Ποῖος ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον εἶναι εὐτυχής ἀπολύτως, καθ' ὅλας αὐτοῦ τὰς εὐχάς;

— Ἀλλὰ τί σᾶς λείπει; Ἔχετε μίαν γυναῖκα νέαν, εὐειδέστατην, πλήρη καρδίας καὶ πνεύματος, ναι, πνεύματος... πολ-

λοῦ πνεύματος· μὴ μειδιάτε ὡς μὴ πιστεύων· ἀκολουθῶς θέλω
σᾶς εἰπεῖ, καὶ βλέπετε...

— Πρὶν ἐν τούτοις ν' ἀκούσω ὅ,τι θέλετε μὲ εἰπεῖ ἐπὶ τοῦ
προκειμένου τούτου, γνωρίσετε, κυρία μου, ὅτι ἔζησα ἐντὸς τῶν
χρόνων τῆς νεότητός μου ζωὴν πολλήν, πολλοτάτην... τὰ
διῆλθα ταχέως... ἔχω ἡλικίαν διπλασίαν τῆς πραγματι-
κῆς ἡλικίας μου, ἐνῶ ἡ Ἀλβίνη εἶναι μόλις δεκαεννέα ἐτῶν.

— Εἰς τρόπον ὥστε θεωρῶν τὴν γυναῖκά σας πολὺ νέαν...
καὶ μὴ δυνάμενος νὰ τὴν γηράσετε...

— Προσπαθῶ νὰ τὴν ἀποκοιμίζω, ἕως ἡ ἡλικία νὰ δώσῃ
εἰς τὸ πνεῦμά της ὠριμότητά τινα ἱκανὴν νὰ μὴ μ' ἔχῃ ἀ-
νήσυχον.

— Καὶ φρονεῖτε ὅτι αὐτὸ τὸ πρᾶγμα εἶναι δίκαιον; ὅτι κα-
λὸν πρᾶγμα εἶναι αὐτὸ τὸ ὁποῖον κάμνετε;

— Σᾶς βεβαιῶ, κυρία μου... ὅτι τὸ φρονῶ...

— Δὲν συλλογίζεσθε ποτέ, ὅτι εἰς αὐτὴν τὴν νέαν, τῆς ὁποίας
τὰ αἰσθήματα κατασιγαῖτε καταθλίβων αὐτὰ, ὁ Θεὸς ἔδωκε καρ-
δίαν ἐπιδεκτικὴν παντὸς τρυφεροῦ αἰσθήματος, πάσης ἠθικῆς
ἀπολαύσεως; Φρονεῖτε ὅτι ἐξεπληρώσετε τὰ χρέη παντὸς εὐσυ-
νειδήτου ἀνθρώπου ἐπειδὴ παρέχετε εἰς τὴν γυναῖκα σας ὅλην
τὴν ὑλικὴν εὐζωίαν ὅσην δύναται νὰ ἐπιθυμήσῃ μία γυνή;...
ἐπειδὴ τὴν ἀπονέμετε τὴν τιμὴν τὴν ὁποίαν ὀφείλετε εἰς τὴν
γυναῖκα ἣτις φέρει τὸ ὄνομά σας;

— Τί θέλει νὰ τὴν παρέξω περισσότερον;

— Ἐκείνη νὰ θελήσῃ; ἐκείνη νὰ ζητήσῃ; ὄχι, ἐκείνη δὲν ζητεῖ·
σπεύδω νὰ σᾶς διαβεβαιώσω ὅτι ἐκείνη δὲν προφέρει τὸ ἐλά-
χιστον παράπονον· ὄχι, ὄχι· σήμερον τὸ πρωτὶ ὠμίλησα μὲ τὴν
ιδίαν κατ' ἑκτασιν· οὔτε λέξις θλίψεως δὲν ἐξῆλθεν ἀπὸ τὰ
χείλη της.

— Ἰδοὺ λοιπὸν βλέπετε, κυρία, ὅτι...

— Ὅχι μόνον δὲν παρεπονήθη ποσῶς, ἀλλὰ μάλιστα σᾶς
ἐδικαίωσε ὅτι τὴν θεωρεῖτε ὡς ἄμοιρον πνεύματος.

— Ἄ! δόξα σοι ὁ Θεός, —εἶπα μειδιάσας. — Ὁμολογήσα-
τε, κυρία μου, ἐν τούτοις, ὅτι δὲν εἶχα χρεῖαν τῆς δικαίωσεως
τῆς γυναικός μου διὰ ν' ἀθωωθῶ... Ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας

τῆς διατριβῆς σας πλησίον μας, πρέπει μόνη νὰ τὸ ἐκρίνετε.

— Σήμερον τὸ πρῶτ', σήμερον μόλις ἠδυνήθην νὰ τὴν ἐκτιμήσω. "Α! κύριε Δουπλέσιε, διατί νὰ μὴν εἴσθε ἐκεῖ παρών! "Ἡθελε σᾶς μαγεύσει, σᾶς κατανύξει μέχρι μέσης ψυχῆς ὁ εὐγλωττος, ὁ ἀφελής, ὁ φρόνιμος λόγος της, καθὼς ἐμάγευσε, καθὼς κατένυξεν ἐμέ! ἠθέλετε μείνει ἐκπληκτος, καθὼς ἐγὼ, πρὸ τῆς ἀόροφροσύνης της, ἐνίστε δὲ καὶ πρὸ τοῦ ὕψους τῶν ἰδεῶν της. "Α! τωόντι, διατί νὰ μὴν εἴσθε ἐκεῖ παρών! ἠθέλετε γονυπετήσῃ εἰς τοὺς πόδας της, καθὼς θέλετε πράξῃ τὴν θέλῃαν καθ' ἣν καταστηθῇτε ἄξιοι νὰ ἀνοίξῃ πρὸς σᾶς τὴν καρδίαν της.

— Τόσον σπουδαίως σᾶς βλέπω νὰ ὁμιλῇτε, κυρία μου, ἀπῆντησα εἰς τὴν κυρίαν 'Ραϋμόνδου, — ὥστε μ' εἶναι ἀδύνατον τὸ νὰ μὴ σᾶς πιστεύσω... Ἀλλὰ πιστεύων τὴν εὐγενίαν σας, πρέπει λοιπὸν νὰ κατηγορήσω τὴν γυναῖκά μου ὅτι ἔχει μίαν ὑποκρισίαν ἀπίστευτον.

— Ὑποκρισίαν! ἀνέκραξεν ἡ κυρία 'Ραϋμόνδου, ὡς ἐλέγχουσα μου τὸν λόγον. — Καὶ εἶναι λοιπὸν ὑποκριταὶ ὅσοι σιωποῦν καὶ σκυθρωπάζουσιν ἐνώπιον τῆς ψυχρότητος ἢ τῆς καταφρονήσεως; Εἶναι ὑποκριταὶ οἱ μᾶλλον μένοντες μετὰ τὰ χεῖλη ἄφωνα, παρὰ νὰ ψευσθῶσιν εἰς τὴν καρδίαν των; Νὰ κατηγορήσετε τὴν γυναῖκά σας ὅτι ἔχει ὑποκρισίαν! καὶ μετὰ τί δικαίωμα, κύριε; Δὲν με λέγετε τί ἐκάμετε διὰ νὰ φανῇτε ἄξιοι τοῦ νὰ σᾶς ἐκφράσῃ, νὰ σᾶς διακοινώσῃ ὅ,τι ὑπάρχει ἐντὸς τῆς διανοίας της; Τί ἀπεπειράθητε διὰ νὰ σᾶς ἀνοίξῃ τοὺς θησαυροὺς τῆς ψυχῆς της, μιᾶς ψυχῆς ἥτις, σᾶς λέγω ἐγὼ, σᾶς τὸ λέγω καὶ τὸ ἐπαναλαμβάνω, εἶναι μεγάλη, εἶναι ὠρχία, εἶναι καθαρά ὡς λαμπηδὼν ἡλιακή! Πλὴν σεῖς δοξάζετε, φαίνεται, καθὼς δὲν ἐνθυμοῦμαι τίνος συνόδου ἐπίσκοποι, οἵτινες ἠρνοῦντο ὡσχύτως ὅτι αἱ γυναῖκες ἔχουσι ψυχὴν, καὶ λέγετε: « Πά! ἀρκεῖ ἡ γυναῖκά μου νὰ τρώγῃ, νὰ πίῃ, νὰ κοιμᾶται, νὰ μὴ κρυώνῃ, νὰ ἐνδύεται κομψῶς... καὶ ἄλλο δὲν τὴν χρεωστῶ! Ἡ ψυχὴ, ἡ καρδία... αὐτὰ ὅλα εἶναι χίμαιραι! εἶναι προλήψεις! Οἱ ποιηταὶ καὶ οἱ ὀνειροπόλοι ἀξιοῦν ὅτι ὁ Θεὸς ἐπλασεν ἐκαστὴν γυναῖκα μετὰ τὴν ιδιότητά τοῦ νὰ γνωρίσῃ μίαν ἡμέ-

ραν τὰς ἀγγελικὰς ἀπολαύσεις, τὰ οὐράνια χρέη τοῦ ἀμοιβαίου ἔρωτος, πλησίον ἐνὸς ἀνδρὸς τὸν ὁποῖον αὐτὴ ἐξελέξατο. Ἀπάτη! ἀφροσύνη! Πόσαι γυναῖκες γνωρίζουν τὸν ἰδανικὸν αὐτὸν ἔρωτα; Μία εἰς τὰς χιλιάς! Καὶ μήπως αἱ ἄλλαι εἶναι δυστυχέστεραι ὅτι ἀποθνήσκουν χωρὶς νὰ γνωρίσωσι ποτὲ αὐτὴν τὴν εὐδαιμονίαν;» —Ναὶ, κύριε, ἀποθνήσκουν αὐταὶ αἱ γυναῖκες, ἀγνοοῦσαι ἑαυτὰς, ἀλλ' ὁμως συναποθνήσκουν μετ' αὐτῶν καὶ θησαυροὶ ἄγνωστοι εὐαισθησίας, αὐταπαρνήσεως, ἀρετῆς, πολ-
 λάκις ἡρωϊσμοῦ, τοὺς ὁποίους ὁ ἔρως ἤθελεν ἀποκαλύψει εἰς τὸν ἄνδρα ὅστις ἤθελεν ἀγαπηθῆ ὑπ' αὐτῶν... Ἀ! κύριε, τοὺς ἄνδρας μᾶλλον τῶν γυναικῶν πρέπει νὰ κλαύσῃ τις, διότι δὲν γνωρίζουν τί χάνουν οἱ ἄνδρες φερόμενοι πρὸς τὰς γυναῖκας, καθὼς συνήθως φέρονται!

—Πιστεύσατε, κυρία... ὅτι εἶναι καὶ ἄλλοι τινὲς ἄνδρες ἄξιοι ἐλέους... Εἶναι οἱ ἄνδρες οἵτινες ὑπῆρχον σχεδὸν εὐδαιμονες... μέχρι τῆς στιγμῆς καθ' ἣν μία αἰφνίδιος ἀνακάλυψις... δὲν θέλω νὰ εἶπω μία ὀλεθρία σύγκρισις, τοὺς δεικνύει τὴν ματαιότητα τῆς παρελθούσης αὐτῶν εὐδαιμονίας... καὶ ἐνταυτῷ βλέπουν ὅτι εἰς τὸ μέλλον ἀπώλεσαν διὰ παντὸς τὴν εὐδαιμονίαν των... Τοῦτο συμβαίνει σήμερον εἰς ἐμέ.

—Εἰς σᾶς, κύριε;

—Ἀ! διατί ἀντὶ νὰ νυμφευθῶ μίαν νέαν εἰς τὴν ὁποίαν ἡ θεά μου ἐπιβάλλει κατήφειαν, ἥτις δὲν ἔχει θάρρος νὰ μ' ἐκφράσῃ τὰ αἰσθήματά της, ἥτις αἰσθάνεται τὸν πάγον πλησίον μου, δὲν ἐνυμφεύθην μίαν τῶν γυναικῶν αἵτινες συγκατέχουν ὅλου μὲ τὰ θέλγητρα τῆς νεότητος, τὸν ὀρθὸν νοῦν, τὴν ὑγιᾶ κρίσιν τῆς ὠρίμου ἡλικίας!

Καί τοι μὴ θέλων, εἶχα δόσει τοιοῦτόν τινα τόνον εἰς αὐτάς μου τὰς λέξεις, ὥστε ἤλπισα ἢ μᾶλλον ἐφοβήθην μήποτε ἡ κυρία Ῥαϋμόνδου μὲ ἐννόησε· πλὴν τόσον ἀπεῖχε τῆς ιδέας ταύτης, ὥστε, βαλοῦσα γέλωτα, μὲ εἶπε·

—Μίαν γυναῖκα τῆς ἡλικίας μου, πῶς;!... τοιαύτην γυναῖκα ἠθέλετε; Εἶναι δυνατόν Κ. Φερνάνδε, νὰ παραγνωρίσῃ τις εἰς τοιοῦτον βαθμὸν τὴν εὐτυχίαν τὴν ὁποίαν ἔχει! Ἀλλὰ, σᾶς παρακαλῶ, νὰ ὁμιλήσωμεν σπουδαίως... καὶ συγχωρήσα-

τέ με ὅτι ἐγέλασα εἰς τὴν ἐπὶ κλησίν σας πρὸς τὰς γυναῖκας τῶν σαράντα καὶ πενήντα ἐτῶν... Πιστεύσατέ με, ἀπὸ σᾶς ἐξαρτᾶται νὰ γίνεταί ὁ εὐτυχέστερος τῶν ἀνθρώπων, νὰ κάμετε τὴν σύζυγόν σας νὰ σᾶς λατρεύῃ... Πιστεύετε ποτὲ ὅτι ἤθελα σᾶς ἀνοίξει ὁμιλίαν περὶ ἀντικειμένου τότον ἀκροσφαλοῦς καὶ σπουδαίου... ἂν δὲν ἐγνώριζα τί ἐπεχείρουν ἢ πρὸς τί ἔτεινα;... Καταλαμβάνετε, κύριε Δουπλέσιε, ὅτι δὲν δύναται νὰ ᾔῃναι ὁ σκοπός μου ἄλλος τις, εἰμὴ τὸ νὰ σᾶς ἀποδείξω τὴν εὐγνωμοσύνην μου... πρὸς τὴν εὐγενίαν σας... πρὸς σᾶς ὅστις σώζετε τὴν σήμερον τὴν ζωὴν τοῦ υἱοῦ μου... — ἐπρόσθεσεν ἡ κυρία Ραϋμόνδου μὲ δακρυόρεκτους ὀφθαλμοὺς, — διότι ἄνευ τῆς γενναίας αὐτῆς φιλοξενίας σας, ὁ Ἰωάννης ἤθελεν ἀποθά-νει εἰς τὴν φυλακὴν ἐκ τῶν συνεπειῶν τοῦ τραύματός του! Λοιπὸν, ἔλεγα καὶ εἰς τὴν γυναῖκά σας σήμερον τὸ πρωῒ, ἡ μόνη μου ἐπιθυμία εἶναι νὰ μὴ ἀποβῇ ἀνωφελὴς καὶ εἰς τοὺς δύο σας ἢ εἰς τὰ ἐνταῦθα διατριβή μου, ὅτον καὶ ἂν ὑπάρξῃ βρα-χεῖα. Κύριε Δουπλέσιε, ἐπρόσθεσεν ἡ κυρία Ραϋμόνδου μὲ μειδί-αμα ἀνεκφράστου γλυκύτητος, — κύριε Δουπλέσιε... θὰ σᾶς ὁμιλή-σω καθὼς σᾶς ὠμίλουν πρὸ ἑνδεκά ἐτῶν... ὅταν ἦσθε συμμαθητῆς τοῦ υἱοῦ μου, παιδίον ἀκόμη, καὶ ἤρχεσθε εἰς τὸν οἶκόν μου... ἐν-θυμεῖσθε;... ὅταν σᾶς ἔδιδα νοουθεσίας;... Δότε με λοιπὸν καὶ σή-μερον νὰ φέρω πρὸς ὑμᾶς πρόσωπον γυναικὸς ἡλικιωμένης, καὶ νὰ μὲ ἀκροασθῇτε μὲ τὴν πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους ὑπακοήν. Γίνετε δικχιώτερος, κύριε Δουπλέσιε. Ἐγὼ δὲν σᾶς δίδω πολὺ ἄδι-κον· ἀκολουθεῖτε καὶ ἡ εὐγενία σας τὴν κοινὴν πλάνην. Εἰς τῶν ὀφθαλμοὺς τοῦ κόσμου, ἡ πρὸς τὴν γυναῖκά σας διαγωγὴ σας εἶναι διόλου ἀνεπίληπτος, σύμφημι· φέρεσθε πρὸς αὐτὴν εὐγενῶς, δὲν τὴν λείπει τίποτε. Τί πλεϊότερον δύναται νὰ ἐ-πιθυμήσῃ; Ἀλλὰ σᾶς θεωρῶ καὶ ἄρκετὰ ἀνώτερον τῶν συνη-θῶν ἀνθρώπων, ἄρκετὰ πλέον εὐχίσθητον παρὰ τοὺς κοινούς ἀνθρώπους, ὥστε νὰ αἰσθανθῇτε, ὅτι μία γυνὴ ὡτὰν τὴν ἰδι-κὴν σας εἶναι ἀξία πλεϊότερου παρ' ὅσον ἀπολαμβάνει.

— Ἀλλὰ τί θέλετε νὰ κάμω; Αὐτὰ τὰ ὁποῖα μὲ λέγετε περὶ αὐτῆς μὲ φέρουν εἰς μίαν ἀμηχανίαν, εἰς μίαν ἀνησυχί-αν, τὴν ὁποίαν δὲν δύναμαι νὰ σᾶς παραστήσω.

— Τί θέλω νὰ κάμετε; εἶναι ἀπλούστατον ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δύνασθε νὰ κάμετε· γίνετε καλὸς πρὸς τὴν Ἀλβίνην, γίνετε τρυφερώτερος· μὴ θωρακίζεσθε ὑπὸ τῆς ψυχρᾶς ἀξιοπρεπείας· μὴ σχετίζεσθε τὴν πτωχὴν αὐτὴν κόρην, τὴν τόσον δειλὴν, ἐκ τοῦ ὕψους τῆς περὶ τὴν ζωὴν πείρας σας· μὴ εἴσθε πρὸς αὐτὴν ὡς βαρὺς τις κηδεμὼν πρὸς τὴν ἐπιτροπευομένην του· ἐξ ἐναντίας, γίνετε ὅσον δύνασθε τῆς ἡλικίας τῆς Ἀλβίνης... Ἀντὶ νὰ τὴν ἐπιβάλλετε φόβον τινὰ, ἐλκύσετε, καθυδύνατε, περιθαλψετε τὴν πτωχὴν αὐτὴν νεαρὰν καρδίαν, καὶ νὰ ἰδῇτε πῶς θέλει διαλυθῇ, ὡς ἐκ θαύματος, ὁ πάγος ὅστις σᾶς χωρίζει τὸν ἓνα ἀπὸ τοῦ ἄλλου· τέλος πάντων, προσπαθήσετε νὰ σᾶς ἀγαπήσῃ, ἀντὶ νὰ σᾶς ὑπομένη, ἢ καὶ νὰ σᾶς σέβεται ἀπλῶς· εἶναι ἀκόμη καιρός· ἡ Ἀλβίνη ἀκόμη δὲν εἶναι δεκαεννέα ἐτῶν· πᾶν ὅ,τι ὑπάρχει ἐντὸς αὐτῆς, εὐαισθησία, ἀγάπη, συμπάθεια, προσμένει μίαν πνοήν σας διὰ νὰ ἀνοιχθῇ, διὰ ν' ἀνθήσῃ. Ἄλλως τε, μὴ φοβεῖσθε μήποτε ἡ ἀγάπη τῆς ἡθέλε σᾶς φέρει ὀχληρίαν... ἔλαβαν πρόνοιαν περὶ τούτου.

— Τί πράγμα, κυρία μου;

— Αὐρίον σᾶς λέγω τὸ μυστικόν μου· λοιπὸν, σᾶς ἐπαναλαμβάνω ὅτι δὲν ὑπάρχει φόβος μήποτε, ὅταν λάβῃ θάρρος ὅτι τὴν ἀγαπᾶτε, ἔλθῃ εἰς τὴν ἀδιακρισίαν νὰ μὴ ἀποσπᾶται στιγμὴν ἀπὸ πλησίον σας, ὡς μὴ ἔχουσιν ἄλλο τι νὰ πράξῃ ἐπίσης γλυκύ. Μόνον, κύριε φερνάνδε, ἐνθαρρύνετε τὴν ἀξιόραστον αὐτὴν κόρην, στρίξατέ την εἰς τὴν καλὴν ὁδὸν τὴν ὁποίαν τῇ ὑπέδειξα, μεταχειρισθῇτε πρὸς κοινὴν εἰς ἀμφοτέρους εὐτυχίαν τὴν εὐγενῇ ζέσιν τὴν ὁποίαν δίδει ἡ ἑξὺς τῶν γενναίων ἰδεῶν καὶ ἔργων... Ἐπαινεῖτέ την, πλὴν νὰ τὴν ἐπαινῇτε τόσον τρυφερῶς, ὥστε νὰ σᾶς ἀκούῃ καὶ μᾶλλον νὰ εὐφραίνεται παρὰ νὰ σεμνύνεται διὰ τὰς ἀγαθὰς ἀρετάς της... Νὰ κάμετε τρόπον ὥστε τὸ αἶσθημα τοῦ καλοῦ, τοῦ δικαίου καὶ τοῦ ωραίου νὰ συγχέετε μὲ τὸν ἔρωτά της πρὸς σᾶς· ἐν ἐνὶ λόγῳ, νὰ γνωρίσῃ δι' ὧν τὴν γλυκυτάτην ἐκείνην ἀγαλλίασιν τὴν ἐκ τοῦ ἀγαπᾶν καὶ ἀγαπᾶσθαι... Ἰδοὺ τέλος πάντων· ἀπὸ τῆς σήμερον... ἀρχίσετε νὰ κάμνετε ἔρωτα πρὸς τὴν γυναῖκά σας... πρὸς τοῦτο ἔχετε ὅλα τὰ μέσα, — ἐπρόσθεσεν ἡ

κυρία 'Ραϋμόνδου μειδιάσασα με πνεῦμα, — ἔχετε τόσα πλεονεκτήματα... Κάνένα ζηλότυπον, κάνένα ἀντεραστήν... "Α! ἂν ἦμην εἰς τὴν θέσιν σας... ἤθελα ἐνασχοληθῇ νὰ γίνω ἐραστής τῆς γυναικός μου... καὶ νὰ μὴ παρέλθῃ μὴν, καὶ νὰ τὴν κάμω νὰ μὲ λατρεύῃ...

Τοιαύτη πειθὼ ὑπῆρχεν εἰς τοὺς γλυκεῖς αὐτοὺς λόγους τῆς κυρίας 'Ραϋμόνδου· τοσοῦτον ἐπαγωγὸν παρίστα τὸ καθῆκον καὶ τὸν ὀρθὸν λόγον· ἡ φωνή, ἡ μορφή, ἡ προφορά, ὅλα αὐτὰ τέλος πάντων, τόσῃν ἐλαφάνῃ ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς καρδίας μου, ὥστε καὶ ἐνίκηθην ὑπὸ τῆς ἐπιρροῆς ταύτης οὐχ ἥττον αἰφνιδίως καθὼς πρὸ ἑνδεκα ἐτῶν, ὅτε μαγευθεὶς ὑπὸ τῆς παραδόξου ταύτης γυναικός, εἶχα ἀποφασίσαι νὰ εἰτέλθω μετὰ τοῦ 'Ιωάννου εἰς τὸ Πολυτεχνικὸν Σχολεῖον, ἀντὶ ν' ἀκολουθήσω τὸ στρατιωτικὸν στάδιον.

Πρόκειται τώρα νὰ ἴδωμεν ἂν ἤελω ἐμμείνει εἰς τὴν ἀπόφασιν τὴν ὁποίαν ἔλαβα σήμερον τὸ πρωῒ, ἢ, μ' ὅλην τὴν μεθ' ὅρκου ὑπόσχεσίν μου, θέλει ἀποδῇ καὶ αὐτὴ ματαίᾳ, καθὼς ἐκείνη ἢ πρὸ ἑνδεκα ἐτῶν ὑπ' ἐμοῦ γενομένη. Τῇ ἀληθείᾳ, ἀγνοῶ· ἀλλ' εἰς τὴν φωνὴν τῆς κυρίας 'Ραϋμόδου, ἦλθα εἰς ἐμαυτὸν, ἡσθάνθην τὴν ἀπόγνωσιν τοῦ πρὸς αὐτὴν ἔρωτός μου, ἡσθάνθην τὴν ὀρθότητα τῶν συμβουλῶν της, τὰς ὁποίας τόσῳ μᾶλλον παρεδεχόμην ὅσον κατειχόμην καὶ ὑπὸ τῆς μυστηριώδους πρὸς τὸν 'Ιωάννην ζηλίας μου, καὶ τέλος πάντων, κεντηθεὶς ὑπὸ τῆς φιλοτιμίας τοῦ νὰ ἐπισπάσω τῶντι τὸν ἔρωτα τῆς γυναικός μου, μετὰ ἐνός πεοίπου ἔτους συμβίωσιν μετ' αὐτῆς, καὶ νὰ τὴν ἴδω ὑπὸ νέαν ὀλωσδιόλου φάσιν, διετέθην ν' ἀκολουθήσω τὰς ἐντολάς τῆς κυρίας 'Ραϋμόνδου, καὶ τὴν ἀπεκρίθην εἰλικρινῶς καὶ ἐν μέσῃς καρδίᾳς·

— Ναὶ, ναὶ, κυρία, ἔχετε δίκαιον... Ἐντρέπομαι καὶ μετανοῶ διὰ τὴν διαγωγὴν μου πρὸς τὴν 'Αλβείνην· ἐνόμιζα ὅτι φερόμενος τοιοῦτοτρόπως ἐξησφάλιζα περισσότερον τὸ μέλλον μου... Ὅμως ἡπατώμην... Ἀλλὰ καὶ ὀρθὴ ἂν ἦτο αὐτὴ μου ἡ κρίσις... ἐνυπῆρχεν εἰς αὐτὴν σκληρὸς τις ἐγωϊσμός. Ἡ φωνή σας μὲ φωτίζει· ἡ 'Αλβείνη θέλει γνωρίσει τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ ἀγαπᾶν, καὶ θέλει τὴν ἀπολαμβάνει ἀφόδως καὶ ἄνευ τύψεως

τινός... "Ο,τι καὶ ἂν συμῶῃ, ἐγὼ τοῦλάχιστον θέλω λέγει· ὅτι ἔπραξα ὡς ἄνθρωπος εὐτυνείδητος... ἀφοῦ, κυρία μου, εἶμαι βέβαιος ὅτι θέλω σᾶς ἀκούσει νὰ μὲ εἰπῇτε· — Καλά... εἶμαι εὐχαριστημένη.

— Καὶ σᾶς τὸ λέγω, κύριε Φερνάνδε, ἀπὸ ταύτης τῆς ὥρας· Καλά· εἶμαι εὐχαριστημένη, — ὑπέλαβεν ἡ κυρία 'Ραϋμόνδου δόσασά μοι τὴν χεῖρά της μετὰ κατανύξεως. — Ναι, ἔχετε μίαν καλὴν καὶ ἀξίαν καρδίαν, κύριε Φερνάνδε, καὶ εἰς αὐτὴν πάντοτε τὴν καρδίαν πρέπει ν' ἀπευθύνεσθε, διότι ποτὲ ἡ πρώτη ὁρμή της δὲν σᾶς ἀπατᾷ!

Καὶ ἡ κυρία 'Ραϋμόνδου ἔσφιγξε τὴν χεῖρά μου ἐγκαρδίως.

Τί ἡσθάνθην ἀποκριθεὶς εἰς τὴν θλίψιν τῆς μικρᾶς αὐτῆς καὶ ἀπαλοτάτης καὶ χαριεστάτης χειρὸς, εἶναι ἀνεξήγητον. Τὸ αἶμα ἀνέβη εἰς τὴν καρδίαν μου καὶ εἰς τὸ πρόσωπον, μ' ὅλα ὅσα πρὸ μιᾶς στιγμῆς εἶχα εἰπεῖ εἰς τὴν κυρίαν 'Ραϋμόνδου περὶ τῶν φρονίμων ἀποφάσεών μου. Ἀγαθῇ τύχῃ ἀπηντήσαμεν τὸν Σαρπεντιέρην, ὅστις καὶ ἐξηκολούθησε μεθ' ἡμῶν τὸν περίπατον.

ΚΕΦ. ΙΗ'.

Ἀλβίρη πρὸς τὴν Ἐρμαντίαν.

Α! φίλη μου, ὁποῖαν χαρὰν ἔχω ὅτι ἠκολούθησα τὰς συμβουλὰς τῆς κυρίας 'Ραϋμόνδου! Μὲ ἀνέστησεν αὐτὴ ἡ γυνή.

"Ημην νεκρὰ, καὶ τώρα ζῶ. Ἐκ τούτου συμπέρανε.

Σ' εἶπα πολλάκις πῶς διήγαγον τὰς ἡμέρας μου, εἰς ποίαν ῥαθυμίαν καὶ νάρκωσιν. Ἴδου ἡ ἀπλὴ διήγησις μιᾶς ἡμέρας ἣτις ἐσημειώθη ἐντὸς τῆς ζωῆς μου, καὶ τὴν ὁποίαν ἠκολούθησαν καὶ ἄλλαι οὐχ' ἥττον χαρμόσυνοι.

Θέλεις παραβάλλει τὸ ἐνεστὼς μὲ τὸ παρελθόν μου καὶ μόνη σου θέλεις ἐπιφέρει τὰ σχόλια.

Εἶναι σήμερον ὀκτὼ ἡμέραι· τὴν ἐπιοῦσαν τῆς μακρᾶς μου

καὶ σπουδαίας ἐκείνης συνομιλίας τὴν ὁπίαν ἔλαβα μετὰ τῆς κυρίας 'Ραϋμόνδου, ἐξήλθομεν ἀμφότεραι πολὺ πρῶτ' διὰ νὰ ὑπάγωμεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν· ἦτο μία ἡμέρα λαμπρά· ὁ δρόμος ἀπ' ἐδῶ ἕως ἐκεῖ εἶναι τερπνότατος· μακρὰ δενδροστοιχία ἀπὸ πλατάνους ἐκτείνεται ἀπὸ τοῦ πύργου μέχρι τοῦ χωρίου· ἀριστερόθεν ἐκτείνεται χαρίεσσά τις κοιλάς, εἰς τὸ βάθος τῆς ὁποίας ῥεῖ ἐν πλατὺ καὶ ταχὺ ῥυάκιον, εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ὁποίου ὑπάρχουν πεφυτευμέναι ἱτέαι, καὶ ἐκ διαλειμμάτων κόπτονται τὰ ῥεῖθρά του ἀπὸ φυσικοὺς φράκτας, οἵτινες σχηματίζουν τόσους καταρράκτας· μεγάλαι δρυς, ὀπισθεν τῶν ὁποίων ἀνέτελλεν ὁ ἥλιος, σκιάζουν τοῦ λόφου τὰς κορυφάς...

—Θεέ μου! λέγω εἰς τὴν κυρίαν 'Ραϋμόνδου, —ἰδῆτε, κυρίε, τί ὠραία τοποθεσία! 'Εδῶ βλέπει τις τὰ πάντα θαλερότατα· λάμπουν ὡς ἂν τὸ σμαράγδιον· ἐνῶ ἐκεῖ κάτω φαίνονται ὡς ἂν σκεπασμένα ἀπὸ μίαν γάζαν... Εἶναι αἱ ἀναθυμιάσεις τῆς κοιλάδος, ἀναδιδόμεναι εἰς τὰς πρῶτας ἀκτίνας τοῦ ἡλίου... Παρατηρήσετε, καθόσον αὐτὸς ἀναδραίνει καὶ ἀκτινοβολεῖ ἐπὶ τῶν κρημνιζομένων ὑδάτων, πῶς λαμβάνει ὅλα τὰ χρώματα τῆς ἱριδος... Θεέ μου! τί θέα τερπνὴ! Καὶ ἔπειτα, αἰσθάνεσθε μίαν γλυκεῖαν εὐωδίαν ἀπὸ τοὺς ἀγρίους ναρκίσσους καὶ ἀπὸ τὰ χόρτα τῶν ἀγρῶν;...

—Βλέπω, παιδί μου, μὲ ἄκραν εὐχαρίστησιν, ὅτι ἡ ἔξις δὲ ἐλαττόνει τὸν θαυμασμόν σου· διότι ἀπὸ τοῦτον τὸν δρόμον νομίζω ὅτι διαδραίνεις καθεκástην, δὲν εἶναι ἀληθές;

—Εἶναι ἀληθές... καὶ ὅμως ποτὲ δὲν ἐνθυμοῦμαι νὰ μὲ ἠΰφρανε καθὼς σήμερον αὕτῃ ἡ τοποθεσία· νὰ σὰς ἐξομολογήθῃ τὴν ἁμαρτίαν μου; οὔτε ἐπρόσεχα.

—Καὶ ποῦ λοιπὸν εἶχες τοὺς ὀφθαλμούς, προσφιλές μου ἀδύμματος;

—Ὅταν ἐπήγαινα εἰς τὴν ἐκκλησίαν μὲ τὸ ὄχημα, δὲν ἔβλεπα τίποτε... καὶ ὅταν ἐπήγαινα πεζῶς, ἄλλοῦ δὲν εἶχα τοὺς ὀφθαλμούς μου παρὰ εἰς τὴν ἄμμον τοῦ δρόμου.

—Συμπεραίνω... πρέπει καὶ εἰς μίαν ἀκόμη ἀπλὴν καὶ χροποῖαν τοποθεσίαν καθὼς εἶναι αὕτῃ, νὰ ἔχη τις γαλήνην τινὰ πνεύματος διὰ νὰ δυνήθῃ νὰ τὴν ἐκτιμήσῃ.

Μετά τινων λεπτῶν δρόμον, ἐνῷ ἐπλησιάζομεν εἰς ἀθλίαν τινὰ καλύβην, ἥτις ἔκειτο ἔξω τοῦ χωρίου, μεμονωμένη, ἡ κυρία Ραῦμόνδου, εἰς τὸν βραχίονα τῆς ὁποίας ἐστηρίζομην, μου σφίγσει αἰφνιδίως τὴν χεῖρα μεταξύ τῆς πλευρᾶς της καὶ τοῦ ἀγκῶνος, ἵσταται καὶ με λέγει χαμηλῇ τῇ φωνῇ.

— Παρατήρησε, παιδί μου, αὐτὴν τὴν γυναῖκα...

Θέλω τίποτα νὰ σὲ προκατήσω εἰς ποῖόν τι ὃ ἐπέστησεν ἡ κυρία Ραῦμόνδου τὴν προσοχήν μου.

Φαντάσου μίαν γυναῖκα ἡλικίας... Πραγματικῶς, ἤθελεν εἶσθαι δύσκολον νὰ εἴπῃ τις ὁποίας ἡλικίας ἦτον ἡ ταλαίπωρος αὐτὴ, μετὰ τὸ ἡλιοκαυμένον της ἐκεῖνο, ἢ μᾶλλον βυρσοδεψημένον ὑπὸ τοῦ ἡλίου, καὶ κατεσκαμμένον ὑπὸ τῆς καχεξίας πρόσωπον. Ὅμως ἔβλεπέ τις ὅτι δὲν ἦτο νέα, καὶ οὔτε γραῖαν ἠδύνατο νὰ τὴν εἴπῃ· τὴν κόμην της ἐκράτει δεδεμένην ἐλεεινόν τι κυανοῦν μανδήλιον· τὸ φουστάνιόν της, ὅπου χίλια ἐμβαλλώματα, μὴ καταβαῖνον κάτωθεν τῶν κνημῶν, ἄφηνεν ἀσκεπεῖς τοὺς γυμνοὺς καὶ ἀνυποδύτους πόδας της, τοὺς ὡσὰν τὸ κεραμίδιον· ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὠλένης ἐβάσταζεν ἓν βρέφος, μόνον ἑνδύμα τοῦ ὁποίου ὑπῆρχεν εἰς ἄθλιος χιτῶν. Ἐβλέπαμεν αὐτὴν τὴν γυναῖκα κατὰ κρόταφον, διότι ἵστατο παρατηροῦσα πρὸς τὸ μέρος τοῦ χωρίου, ὡσὰν οἱ ὀφθαλμοί της νὰ ἐζητοῦν ἢ νὰ ἐπρόσμεναν με πολλὴν ἀγωνίαν τὴν ἔλευσιν ἀνθρώπου τινός. Ἐκλαίε σιωπηλῶς, ἐνῷ ἀπ' ἐναντίας τὸ παιδίον, μολονότι ὠχρὸν καὶ λειπόταρκον, ἐγέλα πολλοὺς γέλωτας καὶ ἐκρότει τὰς μικρὰς τοῦ χεῖρας εὐπλεων φαιδρότητος. Τέλος πάντων, εἰς τοὺς πόδας αὐτῆς τῆς γυναικὸς, ἐπάνω εἰς τὰ χῶματα τοῦ δρόμου καθήμενα, ἦσαν δύο ἄλλα παιδία, τετραετῇ ἢ πενταετῇ, ῥακόδυτα, καὶ ἔπαιζαν μετὰ χαλικία.

Ἐστρεψα τὰ βλέμματα πρὸς τὴν κυρίαν Ραῦμόνδου καὶ αὐτὴ πρὸς ἐμὲ, ὑπὸ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ιδέας κινούμεναι· ἡ ἀντιθεσις τῆς δυστυχοῦς αὐτῆς μητρὸς πρὸς τοὺς γλυκεῖς γέλωτας τοῦ μικροῦ της βρέφους καὶ πρὸς τὰ παιγνίδια τῶν ἄλλων δύο τέκνων της, μᾶς ἐνέπλησεν ἐλέους.

Τὰ τέσσαρα αὐτὰ πρότωπα παρίσταντο ἐπὶ τοῦ σκότους τῆς ἀνεωγμένης θύρας τῆς καλύβης ὡς ζωγραφία ἐπὶ βάσεως με-

λανῆς· ἡ γυνή, ὡς προσέχουσα ἀείποτε πρὸς τὸ μέρος τοῦ χωρίου, δὲν εἶχεν ἀκούσει τὸν κρότον τῶν βημάτων μας. Ἐπλησίασαμεν περισσότερον. Ἡ κυρία Ῥαϋμόνδου, διὰ νὰ εὖρη ἀφορμὴν ὁμιλίας, τὴν λέγει μὲ φωνὴν συμπαθῇ.

— Τί χαριτωμένα εἶναι ἡ μικρὴ σου! Πόσον χρόνων εἶναι;

Εἰς τοὺς λόγους τούτους καὶ εἰς τὴν θέαν μας, τὰ δύο μεγαλήτερά της ἔτρεξαν καὶ ἐκρύβησαν ἐντὸς τῆς καλύβης· ἡ γυνὴ ἔφερεν εὐθὺς τὴν κατεσκληκυῖαν χεῖρα ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν, διὰ νὰ σπογρίσῃ τὰ δάκρυά της, καὶ ἀφοῦ ὑπέκλινεν ὅσον καλήτερον ἠδύνατο, ἀπηυθύνθη πρὸς τὴν κυρίαν Ῥαϋμόνδου, ἣτις τὴν εἶχεν ἐρωτήσῃ τὴν ἡλικίαν τοῦ παιδίου τὸ ὁποῖον ἐβασάζε.

— Πολλή σου ἡ καλωσύνη, κυρά μου· ἀμ' ἐνὸς χρόνου προπατεῖ, τὸ μωρό μου.

— Τί πρόσχαρο παιδί! νὰ σοῦ ζήσῃ· θὰ εἶναι καλῆς υγείας, ἀφοῦ φαίνεται τόσον χαρούμενο.

— Ὅχι, κυρά μου· ἔχει θέρμην, τὸ ταλαίπωρο καὶ αὐτό.

— Θέρμην εἰς αὐτὴν τὴν ἡλικίαν;

— Εἶναι πέντε μῆνες ὅπου τὸ τυραννεῖ... Τὸ χρῶμά του, κυρά μου, παρατήρησε... τὸ παιδάκι μου...

Τῶνόντι, ἰδοῦσαι πλησέστερον, παρετηρήσαμεν τὴν ὠχρότητα τοῦ δυστυχοῦς βρέφους καὶ τὴν λευκότητα τῶν χειλέων του· καὶ ὁμῶς ἐγέλα, ἡ ἐμειδία μὲ τόσῃν γλυκύτητά, ὥστε δὲν τὸ ἔλεγε τις πάσχον, ποσῶς.

— Τί εἶναι ποῦ φωνάζουν τ' ἄλλα τὰ μωρά, δὲν τὸ ἔξεύρει αὐτὸ τὸ παιδί, — ἐπρόσθεσεν ἡ μήτηρ του. — Ὅταν τὸ πιάνῃ ἡ θέρμη, κλαίει σιγὰ, ὅπου δὲν ἀκούεται... καὶ ὅταν ἔλθῃ καὶ τοῦ περάσῃ, ἀρχίζει πάλιν καὶ ὅλο γελά... Εἶναι μυριάκριβο τὸ κορίτσι μου!!...

Καὶ, ἀφοῦ ἐκ νέου κατησπάσθη τὸ παιδίον, ἀπέσρεψε τὸ πρόσωπον, καὶ πάλιν ἐσπόγγισε τοὺς ὀφθαλμούς της διὰ τῆς χειρός.

— Τὸ ἄθλιον βρέφος, μὲ εἶπε μετὰ φωνῆς ἡμισείας ἡ κυρία Ῥαϋμόνδου, — ὥσάν νὰ προσμειδιᾷ εἰς τὴν ζωὴν... καὶ ὁποῖαν ζωὴν, Θεέ μου! θέλει ἰδῇ ἄρά γε!

— Καὶ δὲν τὸ πηγαίνει εἰς κανένα ἱατρὸν, — ἠρώτησα αὐτὴν τὴν γυναῖκα, νὰ τὸ ἰδῇ;

— Εἶναι, κυρά μου, ἓνας ἰατρὸς, ἓνας ἐλεήμων ἄνθρωπος, ὅπου ἔρχεται δύο φοραῖς τὴν ἐβδομάδα καὶ κυττάζει τὸν ἄνδρα μου· σήμερον, ἀπὸ τὸ πρῶτ' τὸν προσμένω... καὶ ἀκόμῃ δὲν ἐράνηκε... καὶ εἶμαι νὰ χαθῶ, ἐπειδὴ ὁ ἄνδρας μου εἶναι πολὺ ἀνήμεπος.

— Ἔχεις τὸν ἄνδρα σου ἀσθενῆ, πολὺ;

— Ὡχ! κυρά μου, εἶναι πέντε μῆνες ὅπου ὅλο κοίτεται. Ἐπεσε καὶ πλέον δὲν σηκώνεται.

— Καὶ τί ἔχει;

— Εἶναι, λέγει ὁ ἰατρὸς, ἀρρώστια τοῦ πνευμονιοῦ· τί νὰ κάμωμεν! Ἡμεθα τόσον καλὰ προτήτερα! τόσον καλὰ!

— Τί δουλειὰ ἔκαμνεν ὁ ἄνδρας σου;

— Τὸν εἶχαν καὶ ἔστρωνε τοὺς δρόμους, κυρά μου· ἀπὸ τὸν Ἀσπρόσταυρον ἕως εἰς τὴν Καβιά τοὺς εἶχαν εἰς τὴν ἐπιστασία του· ἓνα ἥμισυ φράγκον ἔπερνε τὴν ἡμέρα, ἀσφαλές· τοῦ τὰ ἐπλήρωνε καθ' ἐβδομάδα ἢ κυβέρνησις... Ἦτον αὐτὸ καθημερινόν, κυρά μου· ἡ δουλειὰ ποτὲ δὲν τοῦ ἔλειπε· πράγμα ὅπου τὴν σήμερον ἡμέρα εἶναι σπάνιον.

— Καὶ σᾶς ἔφθαναν τόσα;

— Βέβαια καὶ μᾶς ἔφθαναν· εἶχαμεν χωριστὰ ἀπ' αὐτὸ καὶ δύο γίδαις ὅπου ἐπήγαιναν καὶ τὰς ἔβασκαν τὰ δύο μου τὰ μεγαλύτερα παιδιὰ εἰς τὸ δάσος· εἶχαμεν καὶ ἓνα μικρὸν μέρος γῆς, ὅπου μᾶς ἐνοίκιαζαν μαζῇ μετὰ τὸ σπῆτι, καὶ ὅπου ἐκαλλιεργοῦσεν ὁ ἄνδρας μου, ἀφοῦ ἤρχετο ἀπὸ τὸ ἡμεροκάματο του... ἦταν καλὰ. Ἐξαφνα πίπτει ὁ ἄνδρας μου, κυρά μου, ἄρρωστος; νὰ καὶ ἡ πτώχεια, νὰ καὶ ἡ δυστυχία. Ἄν δὲν ἦταν οἱ χριστιανοὶ νὰ μᾶς βοηθοῦν, θὰ ἀπεθαίναμεν τῆς πείνης. Εἶναι κάμποσος καιρὸς ὅπου πηγαίνει ὅλο εἰς τὸ χειρότερον· ἀπίψε παρ' ὀλίγον νὰ πνιγῇ· πιάνεται ἡ ἀναπνοή του. Σήμερον εἶναι ἡ ἡμέρα τοῦ ἰατροῦ... τὸν προσμένω, καὶ δὲν φαίνεται. Νὰ ἔκαμνεν ὁ Θεὸς νὰ φανῇ!...

— Ἀπὸ ποῦ εἶναι ὁ ἰατρὸς αὐτός; τὴν ἠρώτησα·— πῶς ὀνομάζεται;

— Ἀπὸ τὸ Σαμβῆλῦ εἶναι, κυρά μου. Τὸν λέγουν ὁ Λωρὰν, ἂν ἔχῃς ἐξ ἀκοῆς.

— Ὁ δόκτωρ Λωρὰν ἀπὸ τὸ Σαμβλῦ, πολὺ καλὰ, — τὴν εἶπα διατηρήσασα τὸ ὄνομα τοῦτο εἰς τὴν μνήμην μου — Ἄν ἔλθῃ σήμερον, νὰ τὸν εἰπῇς, ὅτι τὸν παρακαλῶ νὰ ἔλθῃ ἕως εἰς τὴν Ῥιβαλλιέρην· ῥεύρεις, ἐδῶ σιμὰ, καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν κυρίαν Δουπλεσίου.

— Ἀς ἦναι, κυρά μου, ἄς ἦναι· ἐγὼ τὴν αὐθεντιά σου σὲ γνωρίζω· εἴται ἡ κυρά ὅπου ὀρίζεις τὸν πύργον· σὲ βλέπω ὅπου περνᾷς καθημέραν σχεδὸν καὶ πηγαίνεις εἰς τὴν ἐκκλησιά.

— Μὴ στενοχωρεῖσαι λοιπὸν, καλὴ γυναῖκα, τὴν λέγω· μή σε μέλη καὶ ὁ ἄνδρας σου δὲν θὰ χάσῃ τὴν θέσιν ὅπου εἶχε, ἢ καὶ ἂν τὴν χάσῃ, τοῦ εὐρίσκομεν ἄλλο ἔργον ὅταν γίνῃ καλὰ· τὰ ἱατρικὰ ὅσα χρειασθοῦν θὰ τὰ ἔχῃ, καὶ ὅσον διὰ τὴν μικράν σου, — ἐπρόσθεσα, — τὴν ἐβαπτίσετε, δὲν εἶναι ἀληθές;

— Ναί, κυρά μου, εἶπεν ἡ πτωχὴ γυνὴ ἣτις μὲ ἤκουε χωρὶς ἀκόμῃ νὰ μ' ἐννοῇ, — ναί, κυρά μου· ἂμ' ἡ ἀδελφὴ τοῦ ἀνδρός μου εἶναι ἡ ἀνάδοχός της.

— Αἶ καλὰ! θὰ ἔχῃ λοιπὸν δύο ἀναδόχους· τὴν παίρνω καὶ ἐγὼ ὡς βαπτιστικὴν μου... καὶ ἀναδέχομαι τὴν φροντίδα της... Θέλεις; Ὅσον διὰ τ' ἄλλα δύο σου, τὰ μικρά, τὰ στέλλομεν εἰς τὸ σχολεῖον καὶ τὰ ἐπιμελούμεθα.

— Ὁ Θεὸς νὰ σὲ πολυχρονῇ, κυρά μου· ὁ Θεὸς νὰ κόπῃ τὰς ἡμέρας μου καὶ νὰ σὲ τὰς δίδει χρόνους! — μὲ ἀπεκρίθη ἡ ταλαίπωρος μὲ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς· — ἀλλὰ πῶς μοῦ κάμνεις, κυρά μου, αὐτὸ τὸ καλό;... Τί ἔκαμα, Θεέ μου! τί ἐκάμαμεν καὶ μᾶς στέλλεις αὐτὴν τὴν χάρι σου.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην, ἠκούσαμεν ἀσθενῆ οἰμωγὴν ἐξερχομένην ἐκ τῶν ἐντὸς τῆς καλύβης, καὶ φωνὴν ἄρρώστον, κρίζουσαν,

— Γεωργοῦλα... Γεωργοῦλα!

— Ὁ ἄνδρας μου... Νά με! νά με! — ἀνέκραξεν ἡ Γεωργοῦλα καὶ εἰσῆλθε μετὰ σπουδῆς εἰς τὸν οἶκον· ἐγὼ δὲ καὶ ἡ κυρία Ῥαϋμόνδου τότε ἀπεμακρύνθημεν ἐξακολουθήσασαι τὴν πρὸς τὴν ἐκκλησίαν ὁδόν.

— Φαντασθῆτε... εἶπα εἰς τὴν κυρίαν Ῥαϋμόνδου, — χρόνον σχεδὸν διαβαίνω ἀπ' ἐδῶ καθημέραν, καὶ δὲν παρετήρησα τοὺς

πτωχού; αὐτοὺς ἀνθρώπους, καθὼς οὔτε τὴν τερπνὴν τροφὴσίαν αὐτῆς τῆς κοιλάδος. "Α, κυρια! καὶ πῶς μοῦ ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς;... σεῖς... σεῖς... — ἐπρόθετα μετὰ κατανύξεως.

Εἵχομεν ἤδη πλησιάσει εἰς τὴν θύραν τοῦ αὐλῶνος τῆς ἐκκλησίας, καὶ εἶδα ἐξερχομένας γυναῖκας τινάς.

— "Α! ἡ ἐκκλησία ἀπέλυσεν, εἶπα εἰς τὴν κυρίαν 'Ραϋμόνδου. Ἠργήσαμεν.

— Τί σημαίνει, παιδί μου; μὲ ἀπήντησε μειδιάσασα, — δὲν προστυχθήτης ἤδη εἰς τὸν Θεόν, ἐπίσης καὶ ἴσως καλῆτερον παρὰ εἰς τὴν ἐκκλησίαν;

Ἐπιστρέψασα εἰς τὴν 'Ριβαλλιέρην, ἐδέχθην τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ ἱατροῦ κυρίου Λωραν. Μ' ἔδωκε τὰς καλλίστας τῶν πληροφοριῶν περὶ τῆς πτωχῆς οἰκογενείας τῆς ὁποίας ἀνέλαβα τὴν προστασίαν. Τὸν παρεκάλεσα νὰ ἐπιφορτισθῇ τὴν ἀγορὰν ὅλων τῶν ἀναγκαίων ἱατρικῶν. Ἐπειτα δ' ἔλαβα μακρὰν συνομιλίαν μετὰ τῆς κυρίας 'Ραϋμόνδου καὶ τῆς κυρίας Κλώδου, τῆς θαλαμηπόλου μου, περὶ τῶν ὅσα ἐχοιῶντο, πρὸ πάντων ὑφάσματα, εἰς τὴν δυστυχῇ ἐκείνην οἰκογένειαν. Τρεῖς ἦλθαν καὶ μᾶς προσεκάλεσαν εἰς τὸ πρόγευμα, ὅτι ἦτον ἑτοιμον, καὶ τέλος μετέβημεν εἰς τὸ ἐστιατόριον, ὅπου εὔρωμεν τὸν Κ. Ἰωάννην, τὸν Κ. Σαρπεντιέρην καὶ τὸν ἄνδρα μου.

Δὲν ἤμην φαιδρὰ, ἀλλ' ἠσθάνομην ἐντὸς τῆς ψυχῆς μίαν τινὰ ἀγαλλίασιν, τόσον ἐλαφρὰν, ὥστε, εἰς τὸν προφανῆ διὰ τὴν μεταβολὴν μου θαυμασμὸν τοῦ Κ. Δουπλεσίου, ὠμίλησα... Μ' ἐφάνη δὲ ὅτι μὲ κῦρε λαλοῦσαν ὅχι ὀλωσδιόλου ὡς παλαβὴν· μὲ ἤκουεν ἀνοίγων τοὺς ὀφθαλμούς του μεγάλους. Ἡ μικρὰ αὕτη ἐπιτυχία μ' ἐνεψύχωσεν· ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἔλαβα πλεῖότερον θάρρος· μοῦ ἐλύθη ἡ γλῶσσα, καθὼς λέγει ἡ Γραφή, καὶ νομίζω ὅτι ἐπὶ τέλους κατέκτησα τὸ πνεῦμα τοῦ Κ. Δουπλεσίου.

Ἀδελφὴ Ἑρμαντία, βέβαια ὑπάρχει τι τόσον κολακευτικὸν δι' ἡμᾶς ὅταν κάμωμεν κατάκτησιν τινὰ (εἶναι ἡ πρώτη μου), ὥστε ἠτθάνθην εὐγνωμοσύνην πρὸς τὸν Κ. Δουπλέσιον ὅτι ἀφῆκε τοιοῦτοτρόπως τὸ πνεῦμά του νὰ κατακτηθῇ· ὑτῆρξε πρὸς ἐμὲ ἐρατμιώτερος, προθυμότερος παρ' ὅτον μέχρι τοῦδε, καὶ

ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἡ βελτίωσις αὕτη ἐξακολουθεῖ. Ἐν-
θυμήθην τοὺς λόγους τῆς κυρίας Ῥαϋμόνδου. — Μετάβαλε
τὸν ἑαυτόν σου... καὶ θέλεις μεταβάλει καὶ τὸν ἄνδρα σου...
— Πραγματικῶς... εἶναι δυνατόν αὐτὸ τὸ θαῦμα; Ἦρχησα
νὰ τὸ πιστεύω.

Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι, καθόσον ἀποδύμαι τοῦ βλακώδους
προσχήματος τὸ ὁποῖον ἔφερα, βλέπω μεταβαλλόμενα καὶ τοὺς
τρόπους τοῦ ἀνδρός μου, καὶ τὴν ὁμιλίαν του, καὶ αὐτὴν του
δὲ ἀκόμη τὴν φυσιογνωμίαν· αὐτὸς, ὁ μέχρι τοῦδε τόσον ψυ-
χρὸς, ὁ τότε προστατευτικὸς (εἶναι λέξις τὴν ὁποίαν χάριν
εὐρημίας μεταχειρίζομαι ἀντὶ τοῦ ὑπερόπτης), φαίνεται σή-
μερον ὥσάν νὰ λέγῃ. — Δύναμαι νὰ συναναστρέφωμαι ὡς
ἴσος πρὸς ἴσην μὲ τὴν ξανθὴν αὐτὴν νεαρὰν κεφαλὴν. — ἐν
συντόμῳ, ὁ Κ. Δουπλέσιος καταβαίνει ἀπὸ τοῦ ὑψηλοῦ βάθρου
ὅπου ἴστατο, διὰ νὰ ἔλθῃ εὐγενῶς εἰς τὸ αὐτὸ ὕψος μ' ἐμέ,
καὶ σὲ βεβαιῶ ὅτι πολὺ κερδαίνει μὴ φεινόμενος πλέον ἐπάνω
ἐκεῖ ὅπου ἴστατο.

Ἀφοῦ ἠγέρθημεν ἐκ τῆς τραπέζης (ἐξακολουθῶ τὴν διήγησιν
τῆς ἡμέρας μου), ἐπειδὴ ἦτο ζέστη πολλή, καὶ ἡ βιβλιο-
θήκη εἶναι εἰς εὐρύχωρόν τινα αἴθουσαν, πολὺ δροσεράν. εἰς τὰ
κάτω τοῦ πύργου κειμένην, ἡ κυρία Ῥαϋμόνδου ἐπρότειν, νὰ
κάμωμεν ἀγνώστίν τινα, ἕως νὰ ἔλθῃ καὶ ἡ ὥρα τοῦ περι-
πάτου. Μεταβαίνοντες λοιπὸν εἰς τὴν βιβλιοθήκην, διέβημεν
ἀπὸ τὸ μικρὸν ὑαλοσκεπαστον φυτοκομεῖον, τὸ ὁποῖον ὁ σύ-
ζυγός μου κατεσκεύασε πλησίον τοῦ ἐστιατορίου· ἀρῆκα ἐκεῖ
πρὸς στιγμὴν τὸν βραχίονα τῆς κυρίας Ῥαϋμόνδου, εἰποῦσα
πρὸς αὐτὴν, ὅτι ἀπὸ χθὲς παρεμόνευα νὰ ἀνοίξῃ ἓνας κάκτος,
τοῦ ὁποίου τὸ βασιλικώτατον ἄνθος ἔλεγεν ὁ κηπουρὸς ὅτι ἀ-
ναδίδει γλυκυτάτην τινὰ εὐωδίαν βανιλλίας.

— Ἐνόσω διαρκεῖ ἡ ἡμέρα, κυρία μου, μὲ εἶπε μειδιῶν ὁ
Κ. Ἰωάννης Ῥαϋμόνδος, — ματαίως θέλετε παραμονεύει·
αὐτὸ τὸ φυτόν δὲν θέλει ἀνθήσει.

— Διατί, κύριε;... τὸν λέγω δεικνύουσα τὸν κάκτον. — πα-
ρατηρήσετε πόσον εἶναι ἤδη μέγας ὁ κάλυξ· δὲν σᾶς φαίνεται
ἔτοιμος ν' ἀνοίξῃ;

— Ποτὲ τὴν ἡμέραν, κυρία μου... ὅλοι αὐτοὶ οἱ κάκτοι ἐκ τοῦ γένους τῶν εὐόσμων, καὶ ὁ μεγαλοπέταλος αὐτὸς (μὲ συγχωρεῖτε ὅτι μεταχειρίζομαι ἓνα ἐπιστημονικὸν ὄρον) εἶναι ἐξ αὐτοῦ τοῦ εἶδους· ὅλοι αὐτοὶ, λέγω, οἱ κάκτοι, ποτὲ δὲν ἀνοίγουν εἰμὴ μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου· τὴν αὐγὴν δὲ... καὶ πρῆλθον καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦσαν. Ἐξανθοῦν.

— Παράδοξον, κύριε Ῥαϋμόνδε· καὶ εἰσθε περὶ τούτου βέβαιος;

— Τὴν μητέρα μου ἐρωτήσατε, κυρία, διὰ νὰ σᾶς εἴπῃ ὅτι ἀρκετὸν καιρὸν ἐνησχολήθην εἰς τὴν βοτανικὴν μετὰ ζέσεως· δύναμαι νὰ σᾶς βεβαιώσω ὅτι ἀπόψε, διότι ὠρίμασεν αὐτὸ τὸ ἄνθος, θέλετε ἰδῆ τὸ ἄχαρι τοῦτο περικάλυμμα, τὸ σκεπασμένον ἀπὸ ταῦτα τὰ μακρὰ μετάξια, τὰ φαῖα, νὰ ἀνοιχθῇ εἰς μεγαλοπρεπῆ τινα κάλυκα, ἔσωθεν μὲν ἀργυροειδῆ, ἔξωθεν δὲ πορτογαλλόχροον. Ἡ δὲ ὁσμὴ τοῦ ἄνθους, ὁμοία πολὺ μὲ τὴν τῆς βανιλλίας, τόσον δυνατὴ θέλει διαχυθῇ, ὥστε νὰ τὴν αἰσθανθῆτε εἰς τὰ ἐνδότατα τῆς οἰκίας σας.

— Καὶ ἐν ἄνθος λαμπρὸν ὥσαν αὐτὸ δὲν ἀνοίγει εἰμὴ τὴν νύκτα, καὶ μόνον μίαν νύκτα ζῇ;

— Ποτὲ περισσότερον παρὰ μίαν νύκτα, εἶπεν ὁ Κ. Ἰωάννης· ἀλλ' ἀφ' ἐτέρου, πόσῃν ἔχει ὠραιότητα, πόσῃν εὐωδίαν!

— Εἰπέ με Ἀλβίνη, ὑπέλαβεν ὁ Κ. Δουπλέσιος στραφεὶς πρὸς ἐμέ· ἂν ἦσο ἄνθος, ἤθελες προτιμήσει νὰ ζήσης ὀλίγας τινὰς ὥρας, καὶ νὰ θαυμάσῃς καθὼς αὐτὸ τὸ μεγαλοπρεπέστατον... ἢ νὰ ζήσης μὲν πολὺν καιρὸν, ἀλλὰ νὰ ζήσης ἄγνωστος ὀλωσδιόλου ὡς ἀνθύλλιά τινα τοῦ βουνοῦ;

— Ἀλλ' ἔπρεπε πρῶτον νὰ γνωρίζω, — τὸν ἀπεκρίθην, ἂν τὰ ἄνθη ζοῦν ὡς ἐγωῖσταί, διὰ μόνον τὸν ἑαυτόν των, ἢ ἔχουν φιλοτιμίαν τινὰ ἢ φιλαρέσκειαν καὶ αὐτὰ, καὶ αἰσθάνονται ὅταν προξενοῦν θαυμασμόν;

— Ἀς ὑποθέσωμεν ὅτι αἰσθάνονται, — μὲ λέγει ὁ σύζυγός μου. Τί ἤθελες προτιμήσει νὰ ἦσαι;

— Ἀλλὰ νομίζω ὅτι ἡ ἐρώτησις αὕτη ἀπαιτεῖ ἄλλον τινὰ σχηματισμόν, — ὑπέλαβε περιχαρῶς ἡ κυρία Ῥαϋμόνδου. — Ἐγὼ ἤθελα εἰπεῖ ἀπλῶς· Τί εἶναι προτιμότερον; νὰ θαυμάσῃ

τις μίαν στιγμήν καὶ νὰ ἐξαλειφθῇ... ἢ νὰ ἀρέσκη πάντοτε;

— Ἄλλ' ἀπὸ ποῖου, κυρία μου, νὰ θαυμασθῇ; — εἶπεν ὁ σύζυγός μου. — εἰς ποῖον νὰ ἀρέσκη;

— Εἰς ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον ἀγαπᾷ τις, ὑπέλαβεν ὁ Κ. Ἰωάννης Ραϋμόνδος.

— ὦ! εἶπε γελάσας ὁ Κ. Δουπλέσιος· σὺ νὰ σιωπᾷς· δὲν ἔχεις δικαίωμα νὰ ὁμιλῇς περὶ ἔρωτος.

— Διατί;

— Διότι μὲ εἶπες ὅτι δὲν ἠγάπησες ποτέ, καὶ οὔτε θέλεις ἀγαπήσει ποτέ, οὔτε πιστεύεις ποτέ εἰς τὸν ἔρωτα...

— Μὲ συγχωρεῖς, Φερνάνδε· διὰ τοὺς ἄλλους πιστεύω...

— Ἀλλὰ διὰ σέ;

— Ὅταν ἀγαπήσω, ἐξ ἀνάγκης θὰ πιστεύσω,

— Πά! πά! σὺ δὲν θ' ἀγαπήσης ποτέ.

— Τὸ ἐλπίζω, καλέ μου Φερνάνδε, διότι φρονῶ ὅτι ἤθελα εἶσθαι ἄθλιος ἐραστής. Ἀλλ' ὅμως ἠμπόδισες τὴν κυρίαν Δουπλεσίου τοῦ ν' ἀποκριθῇ εἰς τὴν ἐρώτησιν τῆς μητρὸς μου· προτιμότερον εἶναι τὸ νὰ ἐπισύρῃ τις διὰ μίαν ἡμέραν τὸν ἄκρον θαυμασμόν ἐκείνου τὸν ὁποῖον ἀγαπᾷ, καὶ ἔπειτα νὰ παρέλθῃ ὥσεὶ σκιά... ἢ νὰ ἀρέσκη ἀδιαλείπτως εἰς αὐτόν;

— Νομίζω ὅτι ἂν ἀγαπᾷ τις περισσότερον παρ' ὅσον ἀγαπᾶται, ὀφείλει νὰ προτιμήσῃ τὸ νὰ ἀρέσκη ἀδιαλείπτως, — εἶπα πρὸς τὴν κυρίαν Ραϋμόνδου. — ἂν ὅμως ἀγαπᾷ ὀλιγώτερον παρ' ὅσον ἀγαπᾶται, κάλλιον θὰ ᾔηναι νὰ θαυμασθῇ μίαν ὥραν.

— Ἐξ ἐναντίας, ἀπήντησεν ὁ σύζυγός μου.

— Ἡ κυρία ἔχει δίκαιον, ὑπέλαβεν ὁ Κ. Ἰωάννης.

— Ἡ κυρία Δουπλεσίου δὲν ἔχει ἄδικον, ἀλλ' οὔτε ὁ Κ. Δουπλέσιος, ἐπρόσθεσεν ἡ κυρία Ραϋμόνδου.

Παραλείπω τὴν ἔκθεσιν αὐτῆς ὅλης τῆς φιλονεικίας μας, ἥτις ὑπῆρξε φαιδροτάτη καὶ διήρκεσεν ὅλην τὴν ὥραν καθ' ἣν μετεβαίναμεν ἀπὸ τοῦ φυτοκομείου εἰς τὴν βιβλιοθήκην, ὅπου καὶ ἐφθάσαμεν μετ' οὐ πολὺ.

ΚΕΦ. ΙΘ'.

(Συνέχεια τῆς ἐπιστολῆς τῆς Ἀλβίνης.)

Όταν εἰσῆλθαμεν εἰς τὴν βιβλιοθήκην, ὁ Κ. Ἰωάννης ῥίψας τὴν προτοχὴν ἐπὶ μιᾷς σειρᾷς βιβλίων, τῶν προχειροτέρων, εἶπεν εἰς τὸν σύζυγόν μου·

— Ἴδου, Φερνάνδε· λέγουν ὅτι ἡ ψυχὴ εἶναι ἀθάνατος, καὶ τὸ πιστεύω... Διότι ἴδου τί ἀποδεικνύει ψηλαφητὶ τὴν ἀθανασία τοῦ νοῦς, ὅστις εἶναι μετὰ τῶν ἀντανακλάσεων τῆς ψυχῆς· Ὅμηρος... Μάρκος Αὐρήλιος... Σοφοκλῆς... Ὀβίδιος... Ραβελαῖος... Μονταῖγρος... Λαφονταῖρος... Ρακίνας... Μολιέρος... Βυρὼν... Λαμαρτῖνος!...

Ἐλθετε, προσφιλὴς μου κυρία Δουπλεσίου, — μέ λέγει ἡ κυρία Ραϋμόνδου· — ποῖον ἀπ' αὐτοὺς τοὺς μεγάλους νόας θὰ παρακαλέσωμεν τώρα μέ ὅλην τὴν ἀπλότητα νὰ καταβῇ ἀπὸ τὴν ἀθανασίαν τοῦ διὰ νὰ περάσῃ ὀλίγας τινὰς στιγμὰς μετὰξὺ ἡμῶν, τῶν ταπεινῶν θνητῶν;...

— Ἀφιεροῦμαι εἰς τὴν ἐκλογὴν σας, κυρία.

— Κυρία, μέ λέγει ὁ Κ. Ἰωάννης, — θέλετε ν' ἀκούσετε τὴν ἀνάγνωσιν τεμαχίων τινῶν τῆς κωμωδίας τοῦ Μισανθρώπου, ἐκεῖ ὅπου λαλεῖ ὁ Ἀλκέτης; ἀλλὰ μίαν ἀνάγνωσιν ὁποῖαν ἴσως ποτὲ δὲν ἤκούσετε;

— Καὶ βέβαια, κύριε.

— Παρακαλέσετε λοιπὸν τὸν Κ, Σαρπεντιέρην νὰ λάβῃ αὐτὸν τὸν τόμον τοῦ Μολιέρου, μέ εἶπεν ἡ κυρία Ραϋμόνδου, — ἀκροασθῇτέ τον, καὶ θὰ εἰπῇτε καὶ ἡ εὐγενία σας, καθὼς ὁ υἱός μου καὶ καθὼς ἐγὼ, ὅτι ποτὲ ἡ τραχεῖα τοῦ Ἀλκέτου ἀρετὴ, ὅτι ποτὲ ἡ χρηστὴ καὶ πικρὰ ἐνταυτῷ ἀγανάκτησίς του, δὲν θέλουν εὖρει διερμηνέα καλῆτερον τοῦ φίλου μας!

— Ἄν τὸ ἐπιθυμῇ ἡ κυρία Δουπλεσίου, — μέ λέγει ὁ Κ. Σαρπεντιέρος, μὴ ἀνεχόμενος νὰ τὸν παρακαλέσωμεν, — εἶμαι εἰς τὰς προσταγὰς της.

—Θαυμάσια, ὑπέλαβεν ὁ σύζυγός μου.—Καὶ ἡ κυρία 'Ραϋμόνδου θέλει ἴσως εὐαρεστηθῇ νὰ ἀναγνώσῃ τὸ μέρος τῆς *Κελαινοῦς*...

—Πολὺ εἶναι αὐτὸ δι' ἐμέ, —ὑπέλαβεν ἡ κυρία 'Ραϋμόνδου μειδιάσασα, —εἶναι ἀνώτερον τῶν δυνάμεών μου... μολοντοῦτο, ἀφοῦ καὶ ὁ νομάρχης σας τὰς προάλλας μὲ κῦρε, νομίζω, ὑποφερτὴν εἰς τὸ πρόσωπον τῆς μαρκεσίας, τὸ ὁποῖον παρέστησα πρὸς αὐτὸν, θέλω δότει τὰς ἀποκρίσεις εἰς τὸν Κ. Σαρπεντιέρην, διὰ νὰ συμπληρωθῇ ὁ διάλογος.

—Ἰσα, ἴσα ἔχω καὶ δύο ἐκδόσεις τοῦ Μολιέρου, —εἶπεν ὁ Κ. Δουπλέσιος· λάβετε κυρία μου, —ἐπρόσθεσεν ἐγχειρίσας εἰς τὴν κυρίαν 'Ραϋμόνδου ἓνα τόμον, καὶ εἰς τὸν Κ. Σαρπεντιέρην ἓνα ἄλλον.

—Ἀγαπᾶτε νὰ σᾶς ἀναγνώσωμεν τὴν σκηνὴν τοῦ 'Αλκέτου καὶ τῆς Κελαινοῦς, εἰς τὴν Δ' Πράξιν; —ῥώτησεν ἡ κυρία 'Ραϋμόνδου φυλλομετροῦσα τὸ βιβλίον.

—Μάλιστα, κυρία, μάλιστα, ἡ ἐκλογὴ εἶναι ἐξαίρετος, εἶπεν ὁ Κ. Δουπλέσιος· —εἶναι μία τῶν θαυμασιωτέρων σκηνῶν τοῦ *Μισανθρώπου*.

Ἦμην, δὲν σὲ λέγω ἀνήσυχος, ἀλλὰ περίεργος πολὺ νὰ ἴδω πῶς ἔμελλε νὰ κάμῃ ὁ Κ. Σαρπεντιέρης αὐτὴν τὴν ἀνάγνωσιν· ἔμαθα παρὰ τῆς κυρίας 'Ραϋμόνδου ὅτι αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ἦτο διὰ καιρὸν πολὺν τεχνίτης ἀπλοῦς, καὶ ἠπόρουν λοιπὸν πῶς ἤθελεν ἀπαγγεῖλει τὸ δύσκολον ἐκεῖνο μέρος τῆς κωμωδίας ταύτης, μέρος ὅπου χρειάζεται πολλὴ μιμικὴ, πολὺ παρὰστατικόν. Σὲ βεβαιῶ, Ἑρμαντία μου, ἡ ψυχὴ, ἡ δεξιὰ φύσις, ἡ ἀπλότης, τόσῃν ἔχουν τὴν ἰσχὺν, τόσῃν τὴν ἀλήθειαν, ὥστε ὁ Κ. Σαρπεντιέρης μᾶς ἔτερψε τὰ μέγιστα· ἀδύνατον νὰ δείξῃ τις τόσῃν τραχύτητα καὶ ἐνταυτῷ τόσῃν ἀφέλειαν καὶ εὐαισθησίαν. Ὅλα, μέχρι τῆς φωνῆς τῆς ὀπωσοῦν ἀποτόμου τοῦ Κ. Σαρπεντιέρου, καὶ μέχρι τῆς μορφῆς του, τῆς αὐστηράς, καὶ τοι διαφαινούσης σοβαρὰν τινα ἀγαθότητα, ἥξανον ὅσον δὲν δύναμαι νὰ σὲ παραστήσω τὴν ἀλήθειαν τῆς παραστάσεως τοῦ παιζομένου προσώπου, καὶ τὸν ἀποκατέστηνον ἓνα Ἀλκέτην κατ' ἐμέ ἀμίμητον.

Περὶ δὲ τῆς κυρίας 'Ραϋμόνδου, ὑπερέβη πᾶν ὅ,τι ἐπροσέ-
 ναμεν παρ' αὐτῆς· ὁ σύζυγός μου ἦτο ὅλος ἐκπληξίς, ὅλος θαυ-
 μασμός ἐνῶ τὴν ἤκουε· καὶ ἐγὼ δὲ συνεμεριζόμεν τὸν θαυμα-
 σμὸν τοῦτον· διότι μέχρι τοῦδε, μ' ὅλην τὴν ὑπεροχὴν τοῦ χα-
 ρακτῆρος καὶ τοῦ πνεύματός της, ἡ κυρία 'Ραϋμόνδου εἶχε φανῇ
 πάντοτε μία ἀγαθὴ γυνή, ὡς οὕτως εἶπεῖν, ἐκτὸς τὴν ἡμέραν
 καθ' ἣν εἶχε παραστήσει τόσον ἐπιτηδεύως τὸ πρόσωπον μαρκε-
 σίας καὶ μεγάλης δεσποίνης· ἀλλ' εἰς τὸ πρόσωπον τῆς Κελαι-
 νοῦς, ὅχι μόνον τὴν χάριν ἐπετηδεύθη ἐξαιτίως, ἀλλὰ καὶ ἐρω-
 τοτροπίας τινὰς ἀπεριγράπτους, ἀδελφή· ἔδιδε τόνους τινὰς εἰς
 τὴν φωνὴν της, ἐλάμβανε θέσεις τινὰς εἰς τὸ σῶμά της, χειρονο-
 μίας, σχήματα κεφαλῆς, διπλασιάζοντα τὰ θέλγητρα καὶ τὴν
 καλλονὴν της. Ὁ σύζυγός μου ἔμεινε νὰ τὴν βλέπῃ, καὶ εἰς
 τὸν ἐνθουσιασμόν του διεφαίνετο λεπτὴ τις μελαγχολία τὴν
 ὁποίαν δὲν ἐξεύρω πῶς νὰ ἐξηγήσω· ἤμην πλήρης γοητείας.
 "Α! φιλτάτη 'Ερμαντία, ὁποῖα γόητσα εἶναι αὐτὴ ἡ κυρία
 'Ραϋμόνδου!

"Ἦγουν ἀπορῶ λόγων, 'Ερμαντίε μου, διὰ νὰ σὲ δώσω ἰ-
 δέαν τοῦ ἐπαφροδίτου τρόπου της, ὅταν ἀπηύθυνεν εἰς τὸν 'Αλ-
 κέτην τοὺς σχεδὸν θωπευτικοὺς ἐλεγμοὺς ἐκείνους, τοὺς ἐν-
 ταυτῷ πνέοντας τὴν ἡπίαν ἀδημονίαν εἰς τὴν ὁποίαν μία
 ἄδικος ὑποψία φέρει πάντα ἄνθρωπον εὐσυνείδητον. "Οθεν,
 μόλις ἐτελείωσε τὴν ἀνάγνωσιν ἐκείνης τῆς σκηνῆς, καὶ ὁ σύζυ-
 γός μου ἀνέκραξε·

— Θαυμάσια! "Α! κυρία, μ' ἐκάμετε νὰ σχηματίσω γνώ-
 μην εὐνουστέραν περὶ τῆς Κελαινοῦς... "Οχι, ἡ Κελαινὴ δὲν
 εἶναι μία γυνὴ ἐρωτότροπος, μία ἐρωμένη ἄπιστος! ὅχι, τὸ
 ραδάσιόν της ἐκεῖνο δὲν ἀπηυθύνετο εἰς τὸν 'Ορόντην· ὅχι, ὅχι·
 ἀλλ' ἠγάπα τὸν 'Αλκέτην εἰλικρινῶς. Δὲν ἦτο γυνὴ χωρὶς χα-
 ρακτῆρα, ἀλλ' εὐγενὴς καὶ ἀξιολάτρευτος.

—"Α! κύριε Δουπλέσιε, αὐτὸ τὸ ὁποῖον μὲ λέγετε εἶναι
 μομφὴ καὶ ὅχι ἔπαινος. Ἴδου ὁμῶς διὰ ποίαν αἰτίαν τὸ δέ-
 γομαι, — ὑπέλαβε γελῶσα ἡ κυρία 'Ραϋμόνδου· ἡ ὑπόκρισις,
 ὅσον καὶ ἂν ᾖ περικεκοσμημένη μὲ ἐκπικραίνει εἰς τοιοῦτον
 βαθμὸν, καὶ τόσον εἶναι γενναία τοῦ 'Αλκέτου ἡ καρδία, ὥς

τῶντι ἀπήγγειλα αὐτοῦ; τοὺς στίχους, ὡς νὰ μὴν εἶχα στείλει τελείως εἰς τὸν Ὀρόντην τὸ ῥαβδάσιον, καὶ ὡς νὰ ἡγάπων πραγματικῶς τὸν Ἀλκέτην. Ἀλλ' ἡ Κελαινὼ τοῦ Μολιέρου δὲν πρέπει νὰ ἀπήγγειλεν αὐτὴν τὴν σκηνὴν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, βέβαια· ἐγὼ δὲ κακῶς τὴν παρέστησα ὡς μίαν γυναικᾶ ἐρωτότροπον μὲν, ἀλλ' ὅχι ἐκ προαιρέσεως, ὅχι ἐκ μοχθηρᾶς προθέσεως τυραννοῦσαν τὸν Ἀλκέτην· εἶναι ὅμως νέα εἰκοσαετής... βλέπει περὶ αὐτὴν μυρίας λατρείας...

— ὦ! μητέρα, συγχωρήσατε νὰ μὴν εἶμαι μὲ τὴν γνώμην σας, — ὑπέλαβεν ὁ Ἰωάννης· ἡ Κελαινὼ ἔχει ξηρὰν τὴν ψυχὴν... ἔχει σκληρὰν τὴν καρδίαν...

— Ἐννοεῖται, ἀνέκραξεν ὁ Κ. Σαρπεντιέρος μὲ θυμῶδιν τινὰ φωνήν· — ἡ ἀληθινὴ Κελαινὼ εἶναι διαβολικὸν πλάσμα! Παίζει μ' ἐμέ ὡς ἡ γάττα μὲ τὸ ποντίκιον.

— Σὺ δὲ, φίλε μου, τί λέγεις; ἠρώτησα τὸν ἄνδρα μου, ὅστις ἀφοῦ ἐξέφρασεν εἰς τὴν κυρίαν Ῥαϋμόνδου τὸν θαυμασμόν του, ἔμενε μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς προσηλωμένους ἐπ' αὐτῆς ἀλλακότως· — ποίας γνώμης εἶσαι; καλὴν ἢ κακὴν νομίζεις τὴν Κελαινὼ τοῦ Μολιέρου, μ' ὅλας τὰς ἐρωτοτροπίας της;

Ἡ πόρησα μεγάλως ἰδοῦσα ὅτι ὁ Κ. Δουπλέσιος ἐσκίρτησεν ὅλος καὶ ἐταπείνωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς, ὡς φοβηθεὶς μήποτε τὸν ἐπρόφθασα νὰ βλέπῃ τὴν κυρίαν Ῥαϋμόνδου· εἰς δὲ τὴν ἐρώτησίν μου ἀπεκρίθη μὲ φανεράν ἀπροσεξίαν. Προφασισθεὶς δὲ πάραυτα ὅτι εἶχε νὰ δώσῃ διαταγὰς τινας, μᾶς ἀφῆκεν αἰφνιδίως ὅλους καὶ ἐξῆλθεν, εἰπὼν μόνον ὅτι εἰς τὰς τέσσαρας ὥρας ἔμελλε νὰ ἔλθῃ, διὰ νὰ μᾶς παραλάβῃ καὶ νὰ κάμωμεν ἓνα περίπατον μὲ τὸ ὄχημα.

Ἡ ἐξοδος τοῦ ἀνδρός μου δὲν ἦτο φυσικὴ· τόσον τεταραγμένος καὶ ἀπρόσεκτος ἐφάνη, ὥστε τὸ παρετήρησε καὶ ἡ κυρία Ῥαϋμόνδου, καὶ μὲ εἶπε χαμηλῇ τῇ φωνῇ·

— Τί ἔχει ὁ Κ. Δουπλέσιος; ἔφυγε παραδόξως πῶς.

— Ἴσως, ἀπεκρίθη μειδιῶσα, — Ἴσως, κυρία μου, ἐφοβήθη μὴ σᾶς γίνῃ ὀχληρὸν μὲ τὰς ἐκφράσεις τοῦ ἐνθουσιασμοῦ του, καὶ ἐπῆγε διὰ νὰ τὸν διακρινώτῃ εἰς τοὺς λειμῶνας, εἰς τὰ δάση, εἰς τὰ σύννεφα...

Μετὰ τὴν περίστασιν ταύτην, τὴν ὁποίαν καὶ ταχέως ἐκ-
σμονήσαμεν ὡς μηδένα χαρακτῆρα σοβαρὸν ἔχουσιν, ἡ συνομι-
λία ἐξηκολούθησε μεταξὺ τῆς κυρίας 'Ραϋμόνδου, τοῦ υἱοῦ της,
τοῦ Κ. Σαρπεντιέρου καὶ ἐμοῦ, περιστρεφομένη εἰς τὴν φιλολο-
γίαν· οὕτως ἀνεφέραμεν τὸν Λαμαρτῖνον, τὸν ἀγαπητὸν μας,
'Ερμαντία, ποιητὴν· καὶ ὠμίλησα λοιπὸν περὶ αὐτοῦ τοσούτον
περιπαθῶς, ὥστε μὲ εἶπεν ἡ κυρία 'Ραϋμόνδου·

— Λοιπὸν, φίλτάτη κυρία Δουπλεσίου, ἃς ἀναγνώσωμεν
τὸν Λαμαρτῖνον· εἶναι ἡ σειρὰ τοῦ 'Ιωάννου νὰ σᾶς πληρώσῃ
τὸ χρέος του.

Ὁ Κ. 'Ραϋμόνδος ἠγέρθη ἀμέσως, καὶ πορευθεὶς ἔλαβε τὸν
τόμον τῶν *Ποιητικῶν Ἀρμονιῶν*, τὸν ὁποῖον καὶ ἐγχειρίσας
εἰς ἐμὲ, εἶπεν·— Εὐαρεστηθῆτε, κυρία, νὰ μὲ δείξετε τί ἀγα-
πᾶτε νὰ σᾶς ἀναγνώσω;

— ὦ! κύριε 'Ιωάννη, ἀπῆντησα, — εἰς αὐτὰ δὲν ὑπάρχει
ἐκλογὴ, ὅλα εἶναι ἐξαίρετα.

— Ἀνοιξε λοιπὸν, υἱέ μου, — ὑπέλαβεν ἡ κυρία 'Ραϋμόν-
δου, — ἀνοιξε τυχαίως καὶ ἀνάγνωσέ μας...

— Ἐνῶ ἡ κυρία 'Ραϋμόνδου ἔλεγε ταῦτα πρὸς τὸν υἱὸν της,
μὲ ἦλθε κατὰ νοῦν παράδοξος ἰδέα. Ἐπεθύμησα ν' ἀνοίξῃ καὶ
ν' ἀναγνώσῃ ἐρωτικόν τι ποιημάτιον, ὡς περίεργος νὰ ἴδω πῶς
ἤθελεν ἀπαγγεῖλει τοὺς στίχους του, αὐτὸς ὅστις δὲν ἠγάπησε
ποτέ καὶ ἠλπίζεν οὔτε νὰ ἀγαπήσῃ ποτέ... καθὼς εἶχεν εἰπεῖ
ὁ σύζυγός μου.

Ἡ τύχη ὁμῶς δὲν ἀπεκρίθη εἰς τὴν ἐπιθυμίαν μου· τὸ βι-
βλίον ἠνοίχθη εἰς ἁρμονίαν τινὰ ἐπιγραφομένην, *Εὐλογία*
τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς ἐρημικῆς ζωῆς· καὶ ὁ Κ. 'Ιωάννης ἤρξατο
ἀναγινώσκων.

Δὲν ἐξεύρω ἂν ἐνθυμῆσαι, 'Ερμαντία, τὴν ὑπόθεσιν αὐτῆς
τῆς ἁρμονίας· περιγράφεται αὐτόθι ὁ μονήρης βίος, ὁ μετὰ
φιλανθρωπίας καὶ μελέτης καὶ ὀλίγου δὲ ῥεμβασμοῦ διαγόμε-
νος μεταξὺ εὐαρίθμων τινῶν ἀνθρώπων, ὑπὸ κοινῆς συνδεδε-
μένων φιλίας. Ὁμολόγησε ὅτι ἤρμοζε πολὺ εἰς τὴν θέσιν μας·
τὸ ποίημα τοῦτο ἦτο, διὰ νὰ εἶπω οὕτω, ἡ ἡμέρα τὴν ὁποίαν
ἐπεράσαμεν, διὰ ποιητικῶν χρωμάτων διαγραφεῖσα.

Ο Κ. Ἰωάννης ἀνέγνωσε τοὺς στίχους μὲ ὅσον φαντάζεσαι θέλητρον. Ἦκουσα κάλιν τὰς τροπὰς ἐκείνας τὰς γλυκείας καὶ τρυφεράς τῆς φωνῆς του, αἵτινες ἤδη μὲ εἶχαν προξενήσει τόσῃ ἐντύπωσιν· τώρα ὁμῶς καθίσταντο μελωδικαὶ σχεδὸν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ὠραίων αὐτῶν στίχων, τῶν δικαιοτάτα ἐπικληθέντων *Ἀρμονίαι*. Ἦσθαι νόμην ἀπερίγραφτον εὐφροσύνην ἀκροωμένη αὐτὴν τὴν ποίησιν, οὕτως ἀναγινωσκομένην, διὰ τῆς συμπαθεστάτης καὶ εὐήχου ἐκείνης φωνῆς. Ἡ ἀνέκφραστος μελωδία ἐκείνη ἀνελίκνιζε τὴν ψυχὴν μου ὡς βρέφος εἰς τὴν κοιτίδα· ἐνόμιζα ὅτι ἔβλεπα ὄνειρον χρυσοῦν, ὅτι ἤκουα θεσπέσιόν τι πνεῦμα δοξάζον ἡμᾶς· ἡμᾶς οἵτινες, συνηγμένοι ἐκεῖσε, ἤμεθα ὡσαύτως ἄξιοι τῆς εὐλογίας τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν ἐρημικὴν ζωὴν μας.

Σὲ ὁμολογῶ, Ἑρμαντία, ὅτι ἡ καρδιά μου περιῆλθεν εἰς ἔλεος ἐνῶ ἤκουα τὸν Κ. Ἰωάννην ἀναγινώσκοντα μὲ τόσον πάθος καὶ θέλητρον τὰς τέρψεις τῆς ἀγνώστου καὶ εἰρηνικῆς καὶ ὁλβίας ταύτης ζωῆς· ἐνθυμήθην ὅτι ἡ μήτηρ του, καθὼς καὶ αὐτὸς καὶ ὁ φίλος των ὁ Σαρπεντιέρης, ἦσαν προγεγραμμένοι, πολιτικοὶ κατὰδικοι... ὅτι ἐφίστατο εἰς τὰς κεφαλὰς των ἀδιαλείπτως ὁ κίνδυνος, καὶ ὅτι μία προδοσία ἠδύνατο νὰ τοὺς καταστρέψῃ... αὔριον... σήμερον ἴσως! Ὅποιαν ἀνδρίαν ψυχῆς, ὅποιαν μεγαλοφροσύνην ἢ ὅποιαν ἔξιν τοῦ κινδύνου πρέπει νὰ ἔχουν καὶ οἱ τρεῖς αὐτοὶ ἄνθρωποι διὰ νὰ λησμονῶσιν ἑαυτοὺς τοιουτοτρόπως!

Πόσον γενναία γυνὴ εἶναι αὕτῃ ἡ κυρία Ραϋμόνδου! νὰ προσέχῃ ὅλη εἰς ἐμὲ, ἐνῶ τόσαι πρέπει νὰ περιπολοῦν ἀνησυχία θλιβεραὶ τὸ πνεῦμά της· νὰ μὲ ποδηγετῇ εἰς τὴν νέαν ὁδὸν, ὅπου θέλω εὖρει, ὅπου ἤδη εὖρον, καθὼς παρατηρεῖς ἐκ τῆς ἐπιστολῆς μου ταύτης, τόσῃ εὐχαρίστησιν ἐξ ἑμαυτῆς, τόσας ἀφορμὰς ἐλπίδος!

Πρὸς τὰς τέσσαρας ὥρας, ἐπέστρεψεν ὁ Κ. Δουπλέσιος, κατὰ τὴν ὑπόσχεσίν του, διὰ νὰ μᾶς παραλάβῃ καὶ νὰ ἐξέλθωμεν εἰς περίπατον ἐπὶ τοῦ ὀχήματος· ὁ Κ. Ἰωάννης καὶ ὁ Σαρπεντιέρης μᾶς ἐζήτησαν συγγνώμην ὅτι δὲν ἤθελαν νὰ μᾶς συνοδεύσωσι· φρονίμως ποιοῦντες δὲν ἐνέκριναν, κατὰ τὸ σύνηδες,

νὰ ἐξέλθωσι τοῦ κήπου, ἐπειδὴ τὰ χαρακτηριστικὰ σημεῖα τοῦ Κ. Ἰωάννου ἐδόθησαν εἰς ὅλας τὰς πέριξ ἐπαύλεις.

Δὲν εἶδα πλέον εἰς τὸν Κ. Δουπλέσιον οὔτε τὸ ἐλάχιστον ἔχνος τῆς πρωϊνῆς ταραχῆς του, τῆς ὁποίας ἠγνόουν καὶ ἀγνοῶ εἰσέτι τὴν ἀφορμὴν. Δὲν ἐξεύρω ἂν ἡ πρόρρησις τῆς κυρίας Ῥαϋμόνδου θέλει πληρωθῇ κατὰ πάντα, καὶ ἂν ἡ μεταβολή μου θέλει συνεπιφέρει τὴν τοῦ ἀνδρός μου· εἶδα ὁμῶς ἀληθῶς, ὅτι ἐπὶ τοῦ περιπάτου ἐφάνη ὅσον δίδεται ἐράσμιος· μάλιστα τόσον ἀποκλειστικῶς μὲ περιεποιεῖτο, ὥστε ἀτυνῆθιςτος οὔσα εἰς τοιαύτας προθυμίας ἐξ αὐτοῦ, καὶ εἰς τόσην εὐγένειαν, ἥτελα φοβήθῃ μὴ ἦσαν ὅλα ἐπιτήδευσις, ἂν ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν ἐν βλέμμα ἢ μειδίαμα τῆς κυρίας Ῥαϋμόνδου πρὸς ἐμέ, δὲν μ' ἐφαίνοντο λέγοντα. — τί σὲ εἶχα ὑποσχεθῇ;

Το βέβαιον εἶναι ὅτι ὁ σύζυγός μου δὲν ἦτο πλέον ὁ αὐτός· καθόσον δὲ καθίστατο ἐγκαρδιώτερος καὶ γλυκύτερος, ἐνεθάρρυνόν μιν καὶ ἐγὼ περισσότερον, καὶ ἀληθῶς τὸν εὕρισκα ἐρασμιώτερον. Συνήθως, ὅταν τὸν συνώδευα εἰς τὰς μακρὰς περιόδους τὰς ὁποίας ἔκαμνεν εἰς τὰς γαῖάς του, ἔδιδε τὰς προσταγὰς του, συνωμίλει μὲ τοὺς γεωργούς του, πλὴν σπανίως ἀπῆλθονεν εἰς ἐμέ λόγον τινά· ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἐξ ἐναντίας ὑπῆρξεν ὁμιλητικώτατος καὶ μᾶς διεσχέδασε πολὺ.

— Τὴν γεωργίαν, μᾶς ἔλεγεν ἡ κυρία Ῥαϋμόνδου, — ὅταν τὴν θεωρήσῃ τις ὑπὸ τὴν ὑψηλὴν τῆς ἔποψιν, καθὼς καὶ πρέπει νὰ τὴν θεωρῇ, δὲν ὑπάρχει ὠραιότερα αὐτῆς θεωρία. Εἶναι τῶντι φαινόμενον ἄξιον πάσης περιεργείας, καὶ σχεδὸν συμπαθείας δύναμαι νὰ εἶπω, ἢ ἀνεξάντλητος αὐτὴ γενναιοῦς τῆς γῆς, τῆς καλῆς αὐτῆς μητρὸς καὶ τροφοῦ, τῆς δαψιλοῦς ὡς πᾶσα μήτηρ, τῆς διδούσης πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ δώσῃ, καὶ πλειότερα μάλιστα τῶν ὅσα δύναται, μέχρις οὗ ἐξηντλημένη, ἀποξηραμένη ἐκ τῆς ἀπληστίας τῶν τέκνων τῆς, ἀπληστίας προερχομένης ἢ ἐκ τῆς ἀγνοίας αὐτῶν ἢ ἐκ τῆς πλεονεξίας, δὲν ἔχει πλέον προαγωγικὴν δύναμιν.

— Ἄν ἐξ ἐναντίας, δὲν καταχρασθῇ τις τῆς θείας γονιμότητός της, ἀλλὰ τὴν περιποιηθῇ φειδομένως, ἐρωτικῶς, — ἐπρόσθεσε γελάσας ὁ σύζυγός μου, — εἶναι ἀνεξάντλητος.

Ἡ κυρία Ραϋμόνδου ὑπῆρξε προσέτι λίαν εὐγλωττος καὶ ὅταν μᾶς πρέσβησε τὴν ζωὴν τῶν ἀγροῶν, ἠνωμένην μετὰ τῆς βιομηχανίας, καὶ πάσης ἄλλης μαθήσεως ἐξ ἧς πηγάζουσιν αἱ νοεραὶ τέρψεις, προσθέσασα ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ σκοπὸς καὶ τὸ ἰδανικὸν τέρμα τοῦ ἀνθρωπίνου βίου.

— Ὅσον θέλει προοδεύει ἡ γενικὴ διάχυσις τῆς παιδείας καὶ ὁ πολιτισμὸς, ἔλεγεν ἡ κυρία Ραϋμόνδου, τόσον οἱ ἄνθρωποι θέλουν ἀπομικρύνεσθαι ἀπὸ τὴν πλαστὴν καὶ ἠθικῶς φθοροποιὰν ζωὴν τῶν πόλεων. — ἐπρόσθεσε δ' ἐπὶ τέλους τὴν ἐπομένην ἐμβριθεστάτην σκέψιν. — ὅτι μόνον εἰς τὴν ἐξοχὴν καταλαμβάνει τις τὴν ἀληθῆ ἰξίαν τῶν χρημάτων, διότι ἐκεῖ βλέπει, ὅτι ἡ τιμὴ τοῦ ἐλαχίστου περιττοῦ πράγματος, δέκα φράγκα παραδείγματος χάριν, ἀρκεῖ διὰ νὰ πληρωθῶσι δέκα ἡμεροκάματα ἑνὸς ἐργάτου.

Καὶ τὰς ὁμιλίαις ταύτας, αἵτινες βέβαια θέλουν σὲ φανῇ πολὺ σπουδαῖαι, ἡ κυρία Ραϋμόνδου μὲ τόσην χάριν τὰς ἔκαμνε, καὶ τόσον καλὰς τὰς ἐπαρουσίαζε, καὶ τόσον σωτηρίους εἰς τὴν καρδίαν, ὥστε τὴν ἤκουέ τις μετὰ πάσης χαρᾶς καὶ εὐγνωμοσύνης μάλιστα.

Ἐπεστρέψαμεν διαβάντες ἀπὸ τὴν φάτνην τῶν δαμάλεων, καθ' ἣν στιγμὴν ἐπέστρεφαν αἱ ἀγέλαι διὰ νὰ μανδρισθῶσι, διερχόμεναι ἀπέραντόν τινα λειμῶνα, σκιαζόμενον τῇ δε καίκεϊσε ἀπὸ ὀμίλους μεγάλων δρυῶν. καὶ ὁ ἥλιος ταυτοχρόνως ἔδωε, καὶ τὰ χρυσᾶς του ἑρρίπτεν ἀκτῖνας ἐπὶ τῶν ὠραίων ἐκείνων δαμάλεων, αἵτινες ἤρχοντο βραδέως διασχίζουσαι τὰ ὑψηλὰ χόρτα, ἰστάμεναι πρὸς στιγμὴν εἰς τὴν θέαν μας, καὶ προσηλόνουσαι ἐφ' ἡμῶν τὰ μεγάλα των ὄρματα, τὰ ἥσυχά καὶ ἡμερά.

— Δὲν σᾶς φαίνεται, πραγματικῶς, μᾶς ἔλεγεν ἡ κυρία Ραϋμόνδου, — ὅτι αἱ ὠραῖαι αὗται ἀγελάδες παριστοῦν προσωποποιημένην τὴν εἰρήνην τοῦ ἀγροτικοῦ βίου καὶ τὴν μητρικὴν μάλιστα γενναιότητα, ὅταν μὲ τὴν ὑπομονητικὴν πραότητά των ἀφίνουν νὰ ἀποστίδωμεν τοῦς γεμάτους ἀπὸ γάλα μαστούς των;

— Ἀλλὰ διὰ τοῦτο καὶ οἱ χωρικοί μας, ὑπέλαβεν ὁ σύζυγος

γός μου, — ὀνομάζουν δικαίως, κυρία, τὴν δάμαλίν των, τὸ ἀληθινὸν καλὸν ζῶον τοῦ παραγάθου Θεοῦ.

— Καὶ πηγαίνομεν, κύριε Δουπλέσιε, εἰς τὰ Μουσεῖα, — ὑπέλαβεν ἡ κυρία Ραϋμόνδου, νὰ θαυμάζωμεν τὰς ζωγραφίας τοῦ Παύλου Ποττέρου! Παρατηρήσετε ἂν ἡ ἐξαισιωτέρα τέχνη πλησιάζῃ ποτὲ αὐτὴν τὴν πραγματικότητα· μία ὥρα ὁλόκληρος δὲν ἀρκεῖ διὰ νὰ θαυμάσῃ τις μίαν εἰκόνα ὡσὰν αὐτὴν τὴν ὁποίαν ἔχομεν ὑπ' ὄψιν μας... Ὁμολογήσετε ὅτι εἶναι λυπηρὸν, ὅτι εἶναι ἀπάνθρωπον, κύριε Δουπλέσιε, νὰ χαίρωμεν ἡμεῖς μόνοι τὰς ὠραιότητας ταύτας, νὰ ἐκτιμῶμεν τὴν ἐν αὐταῖς ποίησιν καὶ τὰ χρώματά των, καὶ ὁ βοσκὸς ὁ ταλαίπωρος, ὅστις ὁδηγεῖ τὸ ποίμνιον ἐκεῖνο ἐκεῖ, νὰ ᾔηται ὡσὰν ἓνας τυφλὸς ἐν τῷ μέσῳ τῶν καλλονῶν τῆς φύσεως, αὐτῶν αἵτινες καταγοητεύουν ἡμᾶς τοὺς ἄλλους. Τί κακὸν ἤθελε προκύψει ἂν ἠσθάνετο, ἂν ἑώραπε καὶ αὐτὸς καθὼς ἡμεῖς, τὴν τερπνοτάτην αὐτὴν εἰκόνα, τῆς ὁποίας ἀποτελεῖ μέρος, καὶ ἂν ἀπῆλαυνεν ὡσαύτως τῆς τέρψεώς της; Ἐξ ἐναντίας, ἤθελε μετὰ τοῦτο μεγαλυνθῇ ἡ ψυχὴ του, ἀνυψουμένη πρὸς τὸν Θεόν... τὸν δημιουργὸν αὐτῶν ὅλων τῶν μεγαλοπρεπειῶν...

Ἄ! ἀδελφὴ Ἑρμαντία! πόσον ὠραία, πόσον κατανυκτικὴ ἦτον ἡ κυρία Ραϋμόνδου λαλοῦσα οὕτω πῶς!

Τότε δὲ μάλιστα ἡ ἐκφρασις τῆς φυσιογνωμίας καὶ τῆς φωνῆς της καθίσταται ἀνυπέρθετος, ὅταν ἡ ἀξιολάτρευτος αὐτὴ γυνὴ ὁμιλῇ περὶ ζητημάτων ἀναγομένων εἰς τὸν κόσμον τῶν αἰσθημάτων καὶ εἰς τὴν φιλανθρωπίαν. Ἀλλ' εἶχεν ὁμως καὶ δίκαιον νὰ ἐκθειάζῃ τὴν ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμούς μας εἰκόνα ἐκεῖνην. Ὁ μεγαλύτερος τοῦ κόσμου ζωγράφος εἶναι ἴσως ἀδύνατον νὰ μιμηθῇ διὰ βραβῶν τοιαύτην εἰκόνα θεόγραπτον, καθὼς ἔλεγεν ἡ μήτηρ τοῦ Κ. Ἰωάννου, διότι δὲν δύναμαι νὰ χωρίσω τὸν υἱὸν ἐκ τῆς μητρός· ὑπάρχει μεταξὺ αὐτῶν τοιαύτη ὁμοιότης ἰδεῶν, λόγων καὶ προφορᾶς, ὥστε, δι' ἐμέ, ἢ τὸν ἓνα ἀκούω ἢ τὸν ἄλλον, εἶναι ἓν καὶ τὸ αὐτό.

Διεκείμην ὑπὸ τὴν γοητείαν τῆς εἰκόνης ἐκείνης τὴν ὁποίαν χιλιάκις εἶχα ἰδῆ χωρὶς νὰ προσέξω. Τὰ ὑπερήφανα ἐκεῖνα ζῶα... ἐξεύρεις, Ἑρμαντία; μὴ ἐκεῖνα τὰ χρώματά τω

κοιλία, ἀπὸ τοῦ ἀργυροειδοῦς λευκοῦ μέχρι τοῦ πυρρόξανθου, καὶ μέχρι τοῦ ἐβενώδους μελανοῦ... ἦσαν διεσπαρμένα εἰς τὸν κάμπον· καὶ ὁ δῦων ἥλιος ἐφαίνετο χύνων ἐπ' αὐτῶν χρυσὴν τινα ἐπίχρωσιν, καθὼς καὶ ἐπὶ τοῦ χόρτου καὶ ἐπὶ τῶν δένδρων, τῶν ὁποίων τὸ πράσινον καθίσταται περὶ δυσμὰς ἡλίου τόσον ζωηρόν· ὁ ὑψηλὸς λόφος, ὅστις πρὸς τὸ βάθος ἀποτελεῖ τὸ ὄριον τῆς κοιλάδος, καὶ ὀπισθεν τοῦ ὁποίου ἔδυεν ὁ ἥλιος, ἐκαλύπτετο ἀπὸ κυανοειδῆ τινα καὶ χρυσίζουσιν ἀναθυμιάσιν, ἐνῷ τὰ ὑαλῖα τῶν οἰκημάτων τῆς φάτνης, ἐφαίνοντο φλεγόμενα ὑπὸ τὸ πρηνὲς τῶν ὑψηλῶν στεγῶν των, τῶν σκεπασμένων ἀπὸ κόκκινα κεραμίδια.

Σὲ εἶπα· χιλιάκις εἶχα ἰδῆ αὐτὸ τὸ θέαμα, χωρὶς ποτὲ νὰ μὲ προξενήσῃ αἴσθησιν. Ἀλλ' ἐκεῖνο τὸ ἑσπέρας, — καθὼς μ' ἔλεγε καὶ ἡ κυρία Ῥαϋμόνδου, — ἤμην ἱκανὴ νὰ περάσω ὅλοκληρον ὥραν, μόνον θεωροῦσα ἐκεῖνα ὅλα τὰ πράγματα, τὰ ὅποια ἐπλήρουν τὴν ψυχὴν μου γαλήνης, θαυμασμοῦ καὶ ἀγαλλιάσεως.

Ἐπεστρέψαμεν εἰς τὴν Ῥιβαλλιέρην διὰ νὰ δειπνήσωμεν. Ἡ συναναστροφὴ τῆς νυκτὸς συνεπλήρωσε τερπνότατα τὴν ἡμέραν μας· ἐμουσουργήσαμεν, ἡ κυρία Ῥαϋμόνδου καὶ ἐγώ· δὲν εἶχα ἀνοίξει τὸ κλειδοκύμβαλόν μου πρὸ πολλοῦ, καὶ ἐδίσταζα νὰ παίξω· ἀλλ' ἠναγκάσθην νὰ ἐνδώσω εἰς τὰς προσκλήσεις τῶν φίλων· εἶχα διάφορα τεμάχια μουσικῆς ἐξ ἐκείνων τὰ ὅποια ἐπαίζαμεν διὰ τεσσάρων χειρῶν, ἐνθυμεῖσαι· τὰς μεθαρμογὰς (variations) μάλιστα ἐκεῖνας ἐπὶ τῶν ἐπαγωγῶν μελωδιῶν τοῦ Μαγικοῦ αὐλοῦ τοῦ Μοζάρτου, τὰς ὁποίας τοσάκις ἐμελετήσαμεν ὁμοῦ ἀμφότεραι. Ἡ κυρία Ῥαϋμόνδου εἶναι τοῦλάχιστον τῶν δυνάμεών σου, Ἑρμαντία μου, εἰς τὸ κλειδοκύμβαλον· ὅθεν καὶ πλησίον της, καθὼς πλησίον σου, δὲν εἶμαι παρὰ μία μαθήτρια. Ἀφοῦ ἐπλήρωσα τὸ χρέος μου, ἡ κυρία Ῥαϋμόνδου, τῆς ὁποίας ἡ εὐπροσηγορία εἶναι ἀνεξάντλητος, ἔστερξε νὰ μουσουργήσῃ ἐκ τοῦ προχείρου λαβοῦσα ὡς θέμα τὸν Τελευταῖον στοχασμὸν τοῦ Οὐέβερ.

Ἑρμαντία, σὲ βεβαιῶ ὅτι, ὑπὸ τὴν χεῖρα τῆς ἀμιμήτου αὐτῆς γυναικὸς, τὸ κλειδοκύμβαλον ἔλαβε φωνὴν τόσον μελαγ-

χολικὴν, τόσον παθητικὴν, ὥστε λόγοι, οὐδ' αὐτοὶ οἱ τοῦ Ἀμαρτίνου, δὲν ἤθελαν ἐκφράσει πλειότερας ἐννοίας παρ' οὐσας οἱ ἀπλοῖ ἤχοι ἐκείνου τοῦ μουσουργήματος, ἢ μᾶλλον ἄσματος...

Ὅλοι διεκείμεθα ἔμπλεοι κατανύξεως· καὶ αὐτὴ δὲ ἡ ἰδία ἔπαθε τὴν ἐπιρροὴν τῶν ἤχων τῆς· ἐν μειδίαμα μεστὸν πηχρόν· περιεφέρετο εἰς τὰ χεῖλη τῆς· οἱ μεγάλοι κυανοὶ ὀφθαλμοὶ τῆς ἦσαν ὀλίγον ὑγροὶ, ἔσειεν ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν περιλύπως τὴν κεφαλὴν, μὲ τὴν λαμπρὰν ἐκείνην ξανθὴν κόμην τῆς, ὥς νὰ παρευρίσκετο εἰς τὸ σπαραξικάρδιον θέαμα μιᾶς ψυχῆς σβυνομένης, ἣτις παλαίει μὲ τὸν θάνατον καὶ ἀγωνίζεται νὰ κολληθῇ ἐκ νέου εἰς τὴν ζωὴν διὰ πανυστάτου τινὸς στοχασμοῦ... στοχασμοῦ συμπαθοῦς ὡς ἡ ἐσχάτη προσπάθεια τῆς μεγαλοφυΐας ψυχροῦραγούσης.

Ὁ Κ. Δουπλέσιος ἐφάνη κύριος τοῦ ἐνθουσιασμοῦ τοῦ περισσότερον παρὰ τὸ πρῶτ'· ἀλλ' ὑπῆρξεν οὐχ' ἥττον βαθυτέρα ἢ προξενηθεῖσα εἰς αὐτὸν ἐντύπωσις. Διότι, πρᾶγμα ἄγνωστον μέχρι τοῦδε εἰς ἐμέ, καὶ τὸ ὁποῖον δὲν ἐπίστευα, τὸν εἶδα δακρύσαντα. Ἐνῶ ἐσπύγγιζε λαθραίως τοὺς ὀφθαλμούς του, στραφεῖσα εἶπα πρὸς τὴν μητέρα τοῦ Κ. Ἰωάννου·

— Παρατηρήσατε, παρατηρήσατε τὸν Κ. Δουπλέσιον, πόσον εἶναι συγκεκινημένος... Αὐτὸ τὸ δάκρυ του δὲν εἶναι ἡ εἰλικρινεστέρα τῶν ἀνευφημιῶν;

— Ἦθελα λυπεῖσθαι διὰ τὴν ἐπιτυχίαν μου, — μὲ ἀπεκρίθη, — ἂν ἔμελλα ν' ἀφήσω τὸν Κ. Δουπλέσιον ὑπὸ τὴν θλιβεράν αὐτὴν ἐντύπωσιν· ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ τελειώσῃ ἡ συναναστροφή μας τοιουτοτρόπως, εἰπῆτε τὸν υἱόν μου νὰ σᾶς τραγωδήσῃ τὸν παιᾶνα τῆς Ἐλευθερίας τῆς Ἀραγῶνος, ὡχρὰν μετάφρασιν εἰς τὸ γαλλικόν, εἶναι ἀληθές, πλὴν ἐξαίσιον θούριον ὕμνον τῶν Ἰσπανῶν, οἵτινες ἐσχάτως εἶχον ἀγωνισθῇ ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας των· ὁ ἤχος ἔχει ἀρχαῖόν τινα τύπον καὶ εἶναι ἀριμάνειος πολὺ· λέγουν ὅτι ἐσύνθεσεν αὐτὸν τὸν ὕμνον εἰς τῶν πρωταγωνιστῶν των ὀνόματι Ρομῆρος Λοπέζ, ὅστις καὶ ἐτουφεκίσθη ἀκολούθως· τὸν ἐφήρμοσε δὲ εἰς δημώδη τινὰ ἤχον τῆς Ἀραγῶνος, ἤχον πλήρη ἀγρίου τινὸς καὶ ὑπερηφάνου χαρακτῆρος, καθὼς θέλετε ἰδῆ.

Ἀπετάθην τότε πρὸς τὸν Κ. Ἰωάννην καὶ τὸν παρεκάλεσα νὰ μέλψῃ αὐτὸν τὸν ὕμνον· ὁ Κ. Δουπλέσιος ἐντούτοις ἔμενε σιωπηλὸς, καὶ οὔτε μίαν εὐχαριστίαν εἶχεν ἀπευθύνει πρὸς τὴν κυρίαν Ῥαϋμόνδου· τόσον θυθισμένος ὑπῆρχεν ὁ νοῦς του.

Εἶναι χρεῖα νὰ σὲ εἶπω ὅτι ὁ Κ. Ἰωάννης ὑπήκουσεν εἰς τὴν ἐπιθυμίαν μου μὲ πολλὴν καλωσύνην; Καθὼς γνωρίζεις, Ἑρμαντία μου, ὀλίγον πολεμικὴ εἶμαι· ἐξ ἐναντίας μάλιστα λίαν φοφοδεὴς, καὶ δὲν ἔχω τίποτε Ἀμαζόνειον ἐπάνω μου· ἐντο-
σούτῳ μὲ τόσῃ ἐνέργειαν ἔμελψεν ὁ Κ. Ἰωάννης αὐτὸν τὸν ἡρωϊκὸν παιᾶνα, καὶ τόσον ἐνθουσιωδῶς ἐτόνισε τὴν ἄλλως τε τετριμμένην ταύτην ἐπωδὸν·

Ἔως πότε τυραννία!

Ζήτω ἡ ἐλευθερία!

ὥστε ἀνέβη τὸ αἷμα ἐπὶ τοῦ μετώπου μου. Πρώτην φορὰν ἡσθάνθην τί δύναται νὰ ᾔηται ὁ ἡρωϊσμός τῆς ἐθνεγερσίας, ὁ φανατισμὸς τῆς ἐλευθερίας. Ἄλλως τε ἦτο πράγμα φυσικώτα-
τον τὸ πάθος τοῦ Κ. Ἰωάννου, μέλποντος τὸν θούριον ἐκεῖνον ὕμνον· ἐξέφραζε τὰ οἰκεῖα αἰσθήματα, καὶ τοῦτο ὅχι μὲ φωνὰς μεγάλας, ἢ μὲ σφοδρὰς χειρονομίας· ὅχι· ἡ φωνὴ του εἶ-
χεν ὄγκον, ἀλλ' ὑπῆρχεν ὡς κεκαλυμμένη ὑπὸ βαθεῖάν τινα συγκίνησιν, σχεδὸν θρησκευτικὴν.

Τότε ἐνόησα καὶ ὅ,τι μέχρι τοῦδε μ' ἐφαίνετο παράδοξον· ὅτι ὁ Κ. Ἰωάννης Ῥαϋμόνδος δὲν ἠδύνατο ν' ἀγαπήσῃ ποτὲ εἰμὴ τὴν μητέρα του καὶ τὴν ἐλευθερίαν.

Τοιαύτη ὑπῆρξε, φιλτάτη Ἑρμαντία μου, ἡ ἡμέρα αὕτη· παραβάλε την μὲ τὰς ἀπεράντους ἐκεῖνας, τὰς ὁποίας διήγαγα πρότερον ἐντὸς βλακώδους τινὸς ληθαργίας, καὶ εἶπέ με ἂν ἡ μήτηρ τοῦ Κ. Ἰωάννου δὲν ᾔηται ἀγαθοποιόν τι Πνεῦμα; Οὐ-
δὲν μετεβλήθη περὶ ἐμὲ, καὶ ὁμῶς τὰ πάντα ἥλλαξαν ὅψιν· τὰ πάντα, μέχρι τοῦ συζύγου μου, ὅστις ἀπὸ τῆς τρισολβίας αὐτῆς ἡμέρας, τόσον ἐφάνη χάρις, ὥστε δὲν ἀπελπίζομαι πλέον τοῦ νὰ εὕρω ἴσως μίαν ἡμέραν εἰς αὐτὸν, ἐξεύρεις...
τὸν τρυφερὸν καὶ παιδρὸν ἐκεῖνον σύντροφον τῆς ἐορτῆς τῆς

ρεότητός μου!... Εἶναι ἀληθές ὅτι ἀκόμη δὲν αἰσθάνομαι ἐπιθυμία· γὰρ τὸν ἀσπασθῶ, ἀλλ' ἡ κυρία 'Ραϋμόνδου εἶναι τὸν μεγάλη γόησσα, ὥστε πιθανὸν νὰ μ' ἔλθῃ καὶ αὕτῃ ἡ ἐπιθυμία... Ἴσως, τῶνόντι· ἴσως.

Ἀλλ' ἄς ὁμιλήσωμεν, Ἑρμαντία, σπουδαίως· δὲν εἶναι τῶνόντι ὃν ἄξιον λατρείας ἡ μήτηρ τοῦ Κ. Ἰωάννου; Δὲν σὲ φαίνεται ἔτι ἀνωτέρα παρ' ὅ,τι μᾶς ἔλεγεν ἡ φίλη τῆς μητρός σου; Ὅποία ψυχὴ, ὅποῖον πνεῦμα, ὅποῖος νοῦς ἔξοχος! Καὶ νὰ ᾔῃναι μολαταῦτα τὸσον ἀπλῆ, τὸσον φιλόφρων, τὸσον ὁμοία εἰς ὅλας τὰς στιγμάς... Ἀ! Ἑρμαντία... Ἑρμαντία, κατανοῶ κάλλιστα ὅτι ὁ Κ. Ἰωάννης ἀπολαύων τῆς σπανίας εὐτυχίας τοῦ νὰ ἔχῃ μίαν μητέρα τοιαύτην... δὲν ἀγαπᾷ εἰς τὸν κόσμον εἰμὴ αὐτήν... καὶ τὴν ἐλευθερίαν.

Ὑγιαίνει, φίλη μου ἀγαπητή. Εὐφραίνομαι καὶ μόνον συμπεραίνουσα τὴν χαρὰν τὴν ὁποίαν θέλει σὲ προξενήσῃ ἡ μακρὰ αὕτη ἐπιστολή.

Παρακάλει τὸν Θεὸν καὶ ὅλους τοὺς ἁγίους τοῦ νὰ ἔλθωσιν εἰς βοήθειαν τῶν θαυμάτων τῆς κυρίας 'Ραϋμόνδου... διὰ νὰ ἀποπληρώσῃ ἡ γυνὴ αὕτη ταχέως τὴν τελείαν καὶ αἰσίαν μεταμόρφωσιν τοῦ συζύγου μου.

Ἀγνοῶ διατί ἡ μεταμόρφωσις αὕτη εἰς ἐμὲ ἤθελε φανῇ ὡς διπλοῦν εὐτύχημα...

—Διατί διπλοῦν; θὰ μ' ἐρωτήσης.

—Ἀγνοῶ... μόνον τὸ πρεαισθάνομαι.

Ἀμα πληροφορηθῶ περὶ ἐμαυτῆς καλῆτερον, θέλω σὲ γράφει ταχέως.

Ἐρῶ σο... Σὲ κατασπάζομαι.

Ἡ πανευδαίμων καὶ πλήρης ἐλπίδων φίλη σου,

Δ. Δ.

ΚΕΦ. Κ'.

Συνέχεια τοῦ Ἡμερολογίου.

Χάνω τὰς φρένας... Ἡ υἡγεία μου, ἥτις πρὸ δύο μηνῶν εἶχεν ἀναλάβει σχεδὸν ἐντελῶς, ἤρχισε πάλιν νὰ πάσχη κακῶς· μία θερμὴ μὲ κατέχει, εἰς ἀδιάλειπτος ἐρεθισμός· μόλις εὐρίσκω τὸν ὕπνον, καὶ ἂν ὀλίγον κοιμηθῶ, ἡ γοητευτικὴ εἰκὼν τῆς κυρίας Ραῦμόνδου ἔρχεται καὶ διαταράττει τὴν βραχυτάτην μου ἀνάπαυσιν.

Ἀντὶ δὲ νὰ σταθῶ εἰς τὴν ὀλεθρίαν ὁδὸν ὅπου μὲ ὠθεῖ ἡ τύχη, ὑπείκω εἰς τὴν ὁρμὴν τοῦ τυφλοῦ πάθους μου, τὸ ὅποῖον θέλει ἕως τέλους ἐπιφέρει δεινὴν τινα ῥῆξιν... εἶμαι βέβαιος.

Δὲν παρέρχεται ἡμέρα καθ' ἣν νὰ μὴ ἀνακαλύψω νέον τι θέλγητρον εἰς τὴν κυρίαν Ραῦμόνδου. Προχθὲς, πόσην χάριν, πόσην εὐφυΐαν ἔδειξεν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ προσώπου τῆς Κελαινοῦς, καὶ τὸ ἑσπέρας, ὅταν ἐκάθησεν εἰς τὸ κλειδοκύμβαλον, ὁποῖαν εὐαισθησίαν, ὁποῖαν ψυχὴν κατέβαλε παίζουσα!

Κατ' αὐτὰς ἀνεγνώσαμεν τὸν *Κίδην* τοῦ Κορνηλίου καὶ δύο μύθους τοῦ Λαφονταίνου· ἀγνοῶ τί μ' ἐπροξένησε τὴν μεγαλητέραν ἐντύπωσιν, ὁ τρόπος τοῦ ἀναγινώσκειν τῆς ἀπαραμίλλου ταύτης γυναικὸς, ἢ ἡ ἀδρότης καὶ τὸ ὕψος τῶν κρίσεών της περὶ τοῦ Κορνηλίου καὶ τοῦ Λαφονταίνου... Καὶ πάντοτε τόσον ἐπαφρόδιτος καὶ τόσον ὠραία!

Ναὶ, ὠραία, τόσον ἐρωτικῶς ὠραία, μ' ὅλην της τὴν ἡλικίαν, ὥστε τὴν ποθῶ, τὴν περιποθῶ μὲ τὴν αὐτὴν ζέσιν μὲ τὴν ὁποῖαν καὶ πρὸ ἑνδεκα ἐτῶν...

Τί θέλει νὰ μὲ λέγῃ, περὶ τῆς γυναικὸς μου; νὰ μ' ἐπαινῇ τὴν νεότητά, τὸ πνεῦμα, τὸ κάλλος της! Τί πρὸς ἐμέ; ἀφοῦ ἡ Ἀλβίνη οὐδὲν μ' ἐμπνέει· παρεκινήθην ὑπὸ τῆς ἀκατανοήτου ἐπιρροῆς, ὑπὸ τῆς μαγικῆς δυνάμεως τὴν ὁποῖαν ἔχει ἐπ' ἐμοῦ ἡ κυρία Ραῦμόνδου, διὰ νὰ τὴν ὑποσχεθῶ εἰλικρινῶς (ἤμην εἰ-

λικρινῆς τότε) ὅτι θέλω ἀλλάξει διαγωγὴν πρὸς τὴν γυναῖκα μου, ὅτι θέλω ἐπιζητήσει τὸν ἔρωτά της, ὅτι θέλω προσπαθήσει τέλος πάντων νὰ γίνω ἐραστής της.

Καὶ ἡσθάνθην τωόντι πρὸς στιγμὴν ὅτι ἐν τούτῳ ὑφίστατο ἡ ὀλβιότης, ἡ σωτηρία τοῦ μέλλοντός μου, καὶ ἴσως ἤθελα πληρώσει τὴν ὑπόσχεσίν μου, ἂν δὲν εἶχα καθεκάστην ὑπ' ὄψιν τὴν κυρίαν 'Ραῦμόνδου, πρὸς τὴν ὁποίαν παραβαλλομένη ἡ σύζυγός μου ποτὲ δὲν θέλει δυνηθῇ νὰ φανῇ εἰμὴ ὡς ὠχρὸν ὑπόγραμμα, ὡς αὐχμηρὸν ἀντίγραφον.

Καὶ ὁμως, κατέβαλα τὴν μεγίστην προσπάθειαν πρὸς τὸ ν' ἀκολουθήσω τὰς συμβουλὰς τῆς κυρίας 'Ραυμόνδου· ἐπροθυμῆθην νὰ φανῶ εἰς τὴν 'Αλβίνην ἐράσμιος· δὲν ἡδυνήθην νὰ προσποιηθῶ ταῦτα ἐπὶ πολὺ· ἀφοῦ τίποτε πρὸς αὐτὴν δὲν αἰσθάνομαι· πᾶν ὅ,τι γλυκὺ καὶ παθητικὸν ἐπειρώμην νὰ τὴν εἶπω, μ' ἐφαίνετο ὅτι ἦτο πρᾶγμα τῆς κυρίας 'Ραῦμόνδου, τὸ ὁποῖον ἐκλεπτα.

Δὲν ἡδυνήθην νὰ προσποιηθῶ περισσότερον· κατὰ πᾶσαν στιγμὴν, καὶ οἱ λόγοι μ' ἔλειπαν καὶ ἡ ψυχὴ.

Γνωρίζω τὰς συνεπείας τῆς ἐπιστροφῆς εἰς τὴν πρώτην μου ψυχρότητα πρὸς τὴν 'Αλβίνην· ἡ ἐπιστροφή αὕτη τόσῳ μᾶλλον θέλει τὴν προσβάλει καὶ ταπεινώσει, καθόσον ἡ 'Αλβίνη ἀνταπεκρίθη εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς εἰλικρινῶς εἰς τὰ διαθήματά μου· εἶχεν ἱλαρυνθῇ ἀμέσως· ἐφαίνετο τόσον εὐτυχὴς διὰ τὴν εἰς ἐμὲ συμβαίνουσαν μεταβολήν! ἐπροσπάθει ν' ἀρέσῃ καὶ αὐτὴ εἰς ἐμὲ, καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι ἄλλο δὲν ἐπεθύμει ὅσον τὸ νὰ με ἀγαπήσῃ καὶ ν' ἀγαπηθῇ ὑπ' ἐμοῦ!...

'Αλλ' ἰδοὺ αἰφνιδίως καθίσταμαι πάλιν πρὸς αὐτὴν ψυχρὸς, ψυχρότερος παρὰ πρότερον. Μολοντοῦτο δὲν μ' ἐφάνέρωσε ποσῶς μέχρι τοῦδε πικρίαν τινά... Δὲν σημαίνει ὁμως, διότι ἡ ὑπόκοις εἶναι αὐτῆς τῆς νέας ὁ κυριώτερος χαρακτήρ.

'Α! ἡ εὐκαιρία εἶναι λαμπρά διὰ τὸν 'Ιωάννην... Δὲν πιστεύω ποσῶς ὅτι, μ' ὅλην τὴν φαινομένην ἀδιαφορίαν του, καθὼς αὐτὸς ζῇ ἐν οἰκειότητι μὲ μίαν γυναῖκα νέαν καὶ εὐειδῆ, καὶ καθὼς βέβαια πρέπει νὰ παρετήρησῃ τὴν πρὸς αὐτὴν ψυχρότητά μου, καὶ τὸ πείσμα τὸ ὁποῖον ἐγγοεῖται ὅτι αὐτὴ αἰ-

σθάνεται ἔνεκα τῆς ἀδιαφορίας μου πρὸς τὸ ἄτομόν της, δὲν πιστεύω ποτὶ νὰ μὴ τὸν ἦλθεν ἡ ιδέα νὰ ὠφεληθῇ ἐκ τῆς περιετάρσεως...

Τί μὲ μέλει; ἄς ὠφεληθῇ! Μήπως προτέχω ἐγὼ τελείως εἰς τὴν γυναῖκά μου; Διὰ νὰ ζηλεύτω δὲν ἔχω σήμερον καιρὸν, καὶ οὔτε ποτὲ ἐζήλευσα εἰμὴ ὑπὸ φιλοτιμίας κινούμενος· κατέστην ἀναίσθητος εἰς τὸν φόβον μήποτε ἀτιμασθῶ, μήποτε γελασθῶ· πᾶσα ζωσα δύναμις τῆς καρδίας μου τὴν σήμερον εἶναι συγκεντρωμένη εἰς τὸ ἀπεγνωσμένον πάθος μου, καὶ καταβάλλω ὅλην μου τὴν προσοχὴν εἰς τὸ νὰ τὸ κρύψω εἰς ὅλους, μάλιστα δὲ εἰς τὴν κυρίαν Ῥαϋμόνδου. Νομίζω δὲ ὅτι μέχρι τοῦδε τὸ κατώρθωσα· ἀλλ' ἑκατοντάκις ἦλθεν εἰς τὰ χεῖλη μου ἡ ἔκφρασις, καὶ ὁ φόβος μὲ ἀνεχαίτισε... Ἐγνώρισα ἤδη ἄρκετὰ τὴν κυρίαν Ῥαϋμόνδου ὥστε νὰ μαντεύω τὴν ἀπόκρισίν της· νομίζω ὅτι τὴν βλέπω νὰ μὲ λέγῃ ἄνευ ὀργῆς ἢ περιφρονήσεως τινός, ἀλλὰ μάλιστα μειδιῶσα ὡς ἀγαθὴ τις καὶ τιμὴ γυνὴ, ἥτις οἰκτεῖρει εὐήθη τινὰ ἢ πικράφορον ἄνθρωπον.

« — Μὴ δά! κύριε Δουπλέσιε, μὴ σᾶς παρακαλῶ τοιούτους κακοὺς ἀστεϊσμούς· φεισθῆτε, φεισθῆτε ὀλίγον τῆς μετριότητος μιᾶς πτωχῆς γυναικὸς γραίας τεσσαράκοντα καὶ πέντε ἐτῶν, ἥτις ἔχει υἱὸν πρεσβύτερον ἀπὸ σᾶς· ὑποσχεθῆτε νὰ μὴ μὲ ἀναφέρετε πλέον τοιαύτας τρέλλας· ἐπιστρέψετε εἰς τὴν ἐρατμιωτάτην γυναῖκά σας, ἥτις, μόνη, εἶναι ἀξία τοῦ ἔρωτος τὸν ὑποῖον μὲ κᾶμνετε τὴν ὑπερχείσιον τιμὴν νὰ προσφέρετε εἰς ἐμὲ, καὶ ἔχετε νὰ μείνωμεν καλὴ φίλοι, ὡς εἴμεθα. »

Ναὶ, ἰδοὺ τί ἤθελε μὲ ἀποκριθῇ ἡ κυρία Ῥαϋμόνδου, ἐκτὸς ἂν μὲ εἶπη περιφρονητικῶς.

« — Κύριε, πολὺ ἀκριβὰ θέλετε νὰ σᾶς πληρώσω τὴν ὁποίαν μ' ἐπροσφέρετε φιλοξενίαν· μετὰ μίαν ὥραν ἀφίνομεν τὸν οἶκόν σας. »

Προβλέπω, γνωρίζω ὅτι οὕτως ἤθελεν ἀποκριθῇ εἰς τὰς ἐκφράσεις μου· καὶ ὅμως δὲν δύναμαι νὰ κρατήσω τὴν καρδίαν μου ἀπὸ τὸ νὰ τὴν ἀγαπᾶ, ἀπὸ τὸ νὰ τὴν ἐπιποθῇ μὲ παραφορὰν, μὲ μανίαν.

.

Πῶς νὰ κάμῃ τίς; τί ν' ἀποφασίσῃ; Φρίττω βλέπων ὅτι τὸ πάθος μου εἶναι ἐξ ἐκείνων τὰ ὁποῖα σιωπᾷ τις εἰς τὴν γυναῖκα ἐξ ἧς ὑπάρχει τετρωμένος, καὶ τὰ ὁποῖα μολοντοῦτο δὲν χαλινοῦνται ἀπέναντι τοῦ ἀδυνάτου.

ὦ! πόσον πάσχω, Θεέ μου! πόσον πάσχω!

Ἦμην βέβαιος ἐγὼ ὅτι ταχέως ἢ βραδέως πάντοτε ἤθελα ὑποκύψει εἰς αὐτὸν τὸν αἰσχροὺν πειρασμόν...

Τί ἐκέρδησα;

ὦ ἂν ἡ κατέχουσά με προαίσθησις πραγματοποιηθῇ! ὅτι τὸ παράφορον αὐτὸ πάθος θελεῖ ἀπολήξει εἰς αἰσχρόν τινα κρότον.

Ἄς συγκεντρώσω τὰς ἀναμνήσεις μου.

Ἴσως ὅταν τὰς ἴδω γραπτὰς, ὁρατῶς ἐκτεθειμένας, αἰσχυνοῦμαι ἐμαυτὸν καὶ σταθῶ ἐπὶ τοῦ κρημνοῦ τῆς ἀέυσσου ὅπου τρέχω.

Ὁ θάλαμος ὅπου κοιμᾶται ἡ κυρία Ῥαῦμόνδου ἔχει ἐπὶ τοῦ τοίχου ἀφανῆ τινα θυρίδα τετράγωνον, ἡ ὁποία σκεπάζεται ἀπὸ στόλισμά τι ἢ φάτνωμα ἐν εἴδει εἰκόνας· τοῦτο δὲ τὸ στόλισμα ὅταν σύρῃ τις, χώνεται ἐντὸς τοῦ τοίχου, καὶ ἡ θυρίς ἀνοίγεται. Ἐξωθεν τῆς θυρίδος ὑπάρχει στενὸς διάδρομος, ἄγων πρὸς ἓνα τῶν ἐξωτερικῶν θαλάμων.

Εἶχα διορίσει νὰ θάλωσι τοὺς ξένους μου πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος, μὲ τὸν σκοπὸν, ὅτι, ἂν πατήσῃ ἡ ἐξουσία τὸν οἶκόν μου, ἀναζητοῦσα αὐτοὺς, νὰ τοὺς σώσω διὰ τῆς μυστικῆς ταύτης ἐξόδου· ἐπειδὴ καὶ τοῦ Ἰωάννου, καὶ τοῦ Σαρπεντιέρου οἱ θάλαμοι δύνανται νὰ ἔχωσιν ἐνδοθεν συγκοινωνίαν μὲ τὸν τῆς κυρίας Ῥαῦμόνδου.

Καθόσον ὁμῶς τὸ πρὸς τὴν κυρίαν Ῥαῦμόνδου πάθος μὲ παρέσυρεν, ἡ ἀφανὴς ἐπὶ τοῦ τοίχου θυρίς παρίστατο εἰς τὴν φαντασίαν μου ὡς χρησιμεύουσα πρὸς τοὺς αἰσχροὺς μου σκοποὺς ἐξαίρετα. Σήμερον δὲ τὸ πρῶτ', ἐξελθούσης τῆς κυρίας Ῥαῦμόνδου μετὰ τῆς Ἀλβίνης εἰς περίπατον, εὖρον καιρὸν νὰ ἐκείθω εἰς τὸν στενὸν διάδρομον καὶ νὰ βεβαιωθῶ ἂν ὁ φραγ-

μὲς τῆς θυρίδος ὑπῆρχε πάντοτε ἐν καλῇ καταστάσει· ἐδοκίμασα λοιπὸν, καὶ εἶδα ὅτι ἠνοίγετο μὲ εὐκολίαν ἢ ὅπῃ ἐκείνη· ἀναχωρῶν δὲ ἀφῆκα λεπτύνει ἀνοιγμα, ἀνεπαίσθητον, διὰ νὰ βλέπω ἐκεῖθεν καὶ ν' ἀκούω πᾶν ὅ,τι συνέβαινε εἰς τὸν κοιτῶνα τῆς κυρίας 'Ραῦμόνδου.

Ἀπόψε συνώδευτα, κατὰ τὸ σῦνηθε, τοὺς ξένους μου ἕως εἰς τὴν θύραν τοῦ οἰκήματός των· ἔπειτα, ἀφοῦ ὠδήγησα καὶ τὴν γυναῖκά μου εἰς τὰ δώματά της, ἐμβῆκα εἰς τὰ ἰδικά μου δώματα.

Μετὰ παρέλευσιν μιᾶς ὥρας, καθ' ἣν ἡ καρδιά μου ἔπαλλε σφοδρῶς ὅσον εἰς τὴν πρώτην ἐρωτικὴν μου συνάντησιν, εἰσῆλθα εἰς τὸ σκότος τοῦ κυρίου διαδρόμου. Ἐκ τῆς λεπτῆς γραμμῆς φωτὸς ἥτις διήρχετο διὰ τοῦ ἀνεπαίσθητου ἀνοιγματος τῆς ὀπῆς, παρετήρησα ὅτι ἡ κυρία 'Ραῦμόνδου εἰσῆλθεν εἰς τὸν κοιτῶνά της, ἀφοῦ, κατὰ τὸ σῦνηθε, διέτριψε στιγμὰς τινὰς πλησίον τοῦ υἱοῦ της, συνομιλοῦσα μετ' αὐτοῦ. Ὁ υἱὸς της ἐκατοίκει εἰς ἓν δωμάτιον ὑψηλότερον, ἀπὸ τοῦ ὁποίου κατέβαινέ τις εἰς ἓνα θάλαμον μικρὸν, ἐξαρτώμενον ἐκ τοῦ κοιτῶνος τῆς κυρίας 'Ραῦμόνδου.

Ἐκ τοῦ μέρους ὅπου ἤμην κεκρυμμένος, ἔβλεπα τρεῖς πλευρὰς τοῦ κοιτῶνος της· εἰς τὸ βάθος μὲν ἔβλεπα τὴν κλίνην, ἀπέναντί μου δὲ τὴν ἐστίαν, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὰ δύο παράθυρα, ἀνοιγόμενα πρὸς τὸν κήπον.

Ἡ κυρία 'Ραῦμόνδου ἵστατο ὀρθίᾳ πρὸ τοῦ κατόπτρου τῆς ἐστίας· καὶ πρῶτον μὲν ἀρήρесе τὴν ἀπλουστάτην καλύπτραν της, ἔπειτα διέζευξε τὰς πόρπας τῆς μελανῆς ἐσθῆτός της, ἥτις πεσοῦσα εἰς τοὺς πόδας αὐτῆς, ἀρῆκε γυμνὸν τὸν τράχηλον, τὸ στήθος, τοὺς ὤμους, τοὺς βραχίονάς της. Ἦμην ὅλος θάμβος... Τὸ ὠραιότερον ἑλληνικὸν μάρμαρον δὲν ἔχει οὔτε λευκότητα τόσην, οὔτε γλυκύτητα γραμμῶν· ἀλλ' ὅ,τι δὲν ὑπάρχει πρὸς εἰς τὸ μάρμαρόν, καὶ οὔτε εἶχα ἰδῆ μέχρι τοῦδε εἰς κάμριαν γυναῖκα, ἦτο ἡ ἀσρότης καὶ ἡ καθαρότης ἐκείνη τῆς ἐπιδερμίδος της· ἔβλεπες μίαν λάμψιν ὁποίαν ἀποκτᾷ στιγμιαίως τὸ σῶμα ὅταν μόλις ἐξέλθῃ τοῦ λουτροῦ.

Τὸ φέγγος τοῦ λύχνου ἔπαιζεν ἐπὶ τῶν πλατέων καὶ στερ-

ῥῶν ἐκείνων στέρνων, ἐπὶ τῆς λαμπρᾶς ἐκείνης ὠμοπλάτ^{ης}, τῆς πλουτούσης ἀπὸ λακκίσκους, ἐπὶ τῶν^ο τορνευτῶν ἐκείνων βραχιόνων. Οὐδὲν χαριέστερον τῆς καμπύλης τοῦ ἀλαβαστρίνου ἐκείνου λαιμοῦ πρὸς τὰ νῶτα, ὅπου ἔπιπτεν ἕως χαμηλὰ ἢ μεγαλοπρεπῆς ξανθὴ κόμη, ἐστριμμένη ὀπίσθεν τῆς κεφαλῆς εἰς ψιάθαν πυκνοτάτην καὶ χρυσίζουσαν.

Ἄγνοῶ ἂν ἡ κυρία Ῥαῦμόνδου εἶχεν κυριευθῇ ὑπὸ ἀκουσίου τινὸς μεγαλαυχίας ἰδοῦσα κατ'ἐκείνην τὴν στιγμὴν πόσον εἰσέτι ἦτο ὡραία· μὲ φαίνεται ὅμως ὅτι, ὡς ἴστατο ὀρθία πρὸ τοῦ κατόπτρου, καὶ εἶχε τοὺς βραχίονας ἀμφοτέρους ὑψωμένους ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς, διὰ τὴν διορθώσῃ τὴν κόμην, ἐμειδίασε μίαν στιγμὴν πρὸς τὴν εἰκόνα της.

Ἐπειτα, σκυθρωπάσασα αἰφνιδίως, ἀντὶ τὴν ἐξακολουθήσῃ ἐκδυομένη, μὲ τὸν στηθόδεσμον ἀκόμη καὶ μὲ τὸ μεσοφούστανον, ἐκάθησεν εἰς θρονίδα τινὰ, ἀπλώσασα τοὺς μικροὺς πόδας, σταυρώσασα τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ κόλπου, ὡς ἂν ὑπεχώρησεν εἰς αἶσθημα αἰδοῦς, καὶ ἔκλινεν ἐπὶ τοῦ στήθους τὴν κεφαλὴν.

Τίνες ἦσαν οἱ στοχασμοὶ οἱ περιπολήσαντες τὴν κυρίαν Ῥαῦμόνδου ὅλον τέταρτον τῆς ὥρας, καθ' ὃ ἔμεινεν εἰς τὴν θέσιν ἐκείνην, ἄγνοῶ· ἀλλ' ἡ μορφή της ὀλίγον κατ'ὀλίγον ἐτράπη ἐπὶ τὸ μελαγχολικώτερον· οἱ μεγάλοι γλαυκοὶ ὀφθαλμοὶ της προσηλώθησαν εἰς τὸ κενόν, καὶ δὶς ἢ τρίς ὑπανύψωσε μακρὸς ἀναστεναγμὸς τὸ στήθος της... Ἐπειτα δὲ, ἐξελθοῦσα τῆς περισκέψεως, καὶ ἀπὸ τοῦ κόλπου ἐξαγαγοῦσα μικρόν τι εἰκονισμάτιον στρογγύλον, ἐκ χρυσῆς ἐξαρτώμενον ἀλύσσου, τὴν ὁποίαν εἶχε περὶ τὸν τράχηλον καὶ τὴν ὁποίαν θίσει δὲν εἶχα παρατηρήσει μέχρι τοῦδε, ἐκόλλησε τὰ χεῖλη της ἐπὶ τοῦ εἰκονισματίου μετὰ πόθου τινὸς διακαεστάτου... ἐνταυτῷ ψιθυρίσασα·

—Ἄ! μὲ μένει τοῦλάχιστον... ὁ υἱός σου.

Καὶ ἔφερε τὴν χεῖρα ἐπὶ τῶν κατύγρων ὀφθαλμῶν της.

Βέβαια ἀνεμίμνησκε τὸν σύζυγόν της, τὸν πρὸ πολλοῦ ἀποθανόντα.

Ἐκεῖ ἐσήμανε μεσονύκτιον.

Εἰς τὸν ἦχον τοῦτον, ἡ κυρία Ῥαῦμόνδου ἐσχίρτησεν ἐντὸς

τῆς θρηνίδος της, ὤνηγέρθη, ἐξηκολούθησε νὰ ἐκδύεται βραδέως, καὶ.

Ἐδῶ, τὸ ἡμερολόγιόν μου ὑπῆρχε διακεκομμένον καὶ σχισμένον.

Διεκόπη, ἐπειδὴ τόσον ἀθρόα καὶ σπουδαῖα ἐπῆλθον συμβεβηκότα, ὥστε δὲν ἠδυνήθην νὰ τὸ ἐπαναλάβω εἰμὴ πολὺν καιρὸν μετὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην.

Ἐσχίσθη δ' ἐνταυτῷ τὸ φύλλον ἐκεῖνο, διότι ἀφοῦ διὰ γραμματῶν πυρὸς περιέγραψα τὰς τελευταίας ἀναμνήσεις τῆς ὀλεθρείας ἐκείνης νυκτός, δὲν ἠθέλησα πλέον νὰ ἴδωσιν οἱ ὀφθαλμοί μου τὰς σελίδας ταύτας, ἀφοῦ ὡς εὐεργέτημα πρὸς ἐμὲ ἤθελα θεωρήσει τὸ νὰ ἐξαλείφετο καὶ ἀπὸ τῆς μνήμης μου ἡ ἐνθύμησις τῆς φλογερᾶς εἰκόνης ἧτις μοῦ κατακυρίευσεν τὴν φαντασίαν...

Ἀφοῦ ὦραν ὀλόκληρον διέμεινα παραμονεύων οὕτως αἰσχροῦς καὶ ἀτίμως τὴν κυρίαν Ῥαῦμόνδου, εἶχα ἐπιστρέψει εἰς τὸν θάλαμόν μου, παράφρων, βεβακχευμένος, μαινόμενος ὑπὸ ἔρωτος καὶ ἐπιθυμιῶν...

Τὸ πρῶτ', πολλὰ πρῶτ', ἱππεύω, προφασισθεὶς ὅτι εἶχα νὰ θεωρήσω ὑποθέσεις μου τινὰς εἰς τὸ Σαμβλύ. Εἶπα δὲ νὰ εἰδοποιήσωσι τὴν γυναῖκά μου νὰ μὴ μὲ προσμένωσιν εἰς τὸ γεῦμα, οὔτε ἴσως εἰς τὸ δεῖπνον, ἐπειδὴ ἔμελλα νὰ ἐπιστρέψω πολὺ ἄργά.

Ἦλπιζα ὅτι κατὰ τὴν ἐρημικὴν ἡμέραν ταύτην, ἴσως ἤθελα κατορθώσαι νὰ χαλιναγωγήσω τὸ πάθος μου διὰ τῆς σκέψεως. Ἐνταυτῷ δὲ ἠσθάνομην καὶ τινα ἐντροπὴν νὰ παρουσιασθῶ εἰς τὴν κυρίαν Ῥαῦμόνδου, ἐνῶ, ἐν ἀγνοίᾳ της, ἐβεβήλωσα ἀναξίως τὸ ἄσυλον ὅπου ἦλθε καὶ κατέφυγε.

Ἀληθῶς κατέβαλα δύναμιν ὑπὲρ ἄνθρωπον διὰ νὰ μὴ εἰσέλθω εἰς τὸν κοιτῶνα τῆς κυρίας Ῥαῦμόνδου· ἠδύνατο δὲ νὰ προκύψῃ μέγα σκάνδαλον ἐκ τῆς ἀφροσύνης μου ταύτης, διότι ὁ Ἰωάννης καὶ ὁ Σαρπεντιέρης ἐκοιμῶντο ἐκεῖ πλησίον· ἠσθάνομην μολαταῦτα, ὅτι ἂν ἔπραττα τὴν ἀνοησίαν τοῦ νὰ ἐκ-

τεθῶ ἐκ δευτέρου εἰς τὸν πειρασμὸν ἐκεῖνον, ἤθελα προχωρή-
σει, ὅ,τι καὶ ἂν συνέβαινε...

Ὅσον ἐνεβάθυνα εἰς τὴν ἰδέαν τῆς ἀτίμου πράξεώς μου, τό-
σον τὴν ἐθεώρουν βδελυράν καὶ ἀπαισίαν καθ' ὅλγας τὰς συνε-
πείας της. Ἐπέστρεψα εἰς τὸν οἶκόν μου ἡσυχώτερος, καὶ σχε-
δὸν μετανοημένος διὰ τὸ παρελθόν. Πρὸς πλειοτέραν ὁμως
ἀσφάλειαν, ἐπροτίμησα νὰ μὴ ἐπανίδω τὴν κυρίαν Ῥαῦμόνδου
κατ' ἐκεῖνο τὸ ἑσπέρας· εἶπα διὰ τῶν ὑπηρετῶν ὅτι ἤμην ὀ-
λίγον ἀδιάθετος, καὶ ἔμεινα περιορισμένος εἰς τὸν κοιτῶνά μου.

Ἦσαν σχεδὸν ἑνδεκα ὥραι καὶ ἤτοιμαζόμην νὰ κατακλινθῶ,
ὅτε εἰσελθὼν ὁ θαλαμηπόλος μὲ εἶπεν, ὅτι ἡ κυρία Κλώδου ἐ-
πεθύμει νὰ μὲ ὁμιλήσῃ μίαν στιγμὴν· διέταξα νὰ εἰσέλθῃ. Ἐκ
τοῦ μυστηριώδους καὶ ἀνησύχου ἥθους της ἐνόησα ἀμέσως ὅτι
εἶχε νὰ μὲ εἴπῃ τι σπουδαῖον· ἀπέπεμψα λοιπὸν τὸν ὑπηρετήν,
καὶ ἔμεινα μόνος μετ' αὐτῆς.

—Τί τρέχει, κυρία Κλώδου; τὴν λέγω.

—Φοβοῦμαι μήπως δὲν ἐφάνην μέχρι τοῦδε ἀξία τῆς ἐμпи·
στοσύνης τοῦ αὐθέντου...

—Πῶς;

—Ἀλλὰ τοῦλάχιστον ἐδιόρθωσα κατὰ μέρος τὸ πταῖσμά
μου.

—Εἰπέ με, κυρία Κλώδου, τί συνέβη;

—Εἶχα παρατηρήσει ἀπὸ καιροῦ ὅτι ἡ κυρὰ ἔγραφεν ἐνίοτε
μακρὰς ἐπιστολάς, τὰς ὁποίας διέκοπτε καὶ ἐπανελάμβανε
πολλάκις· διὰ τοῦτο καὶ μετανοῶ σήμερον ὅτι δὲν εἰδοποι-
οῦσα τὸν αὐθέντην...

—Βέβαια, ἡ σύζυγός μου θὰ ἔγραφε πρὸς τὴν μητέρα της,
πῶς;

—Ὁχι, αὐθέντη, διότι αἱ ἐπιστολαὶ τὰς ὁποίας ἡ κυρὰ
ἔγραψε μέχρι τοῦδε εἰς τὴν μητέρα της... ἐδίδοντο εἰς ἐμὲ νὰ
τας ῥίπτω εἰς τὸ ταχυδρομεῖον.

—Αὐταὶ δὲ αἱ ἐπιστολαὶ περὶ τῶν ὁποίων μὲ λέγεις;

—Δὲν ἐξεύρω πρὸς ποῖον ἢ διὰ τίνος μέσου ἡ κυρὰ τὰς
ἔστελλεν, ἀλλ' ἀπόψε, προτοῦ νὰ κοιμηθῇ, μὲ εἶπε· «Καλή
μου κυρία Κλώδου, λάβε μίαν γραφὴν, τὴν ὁποίαν σὲ παρα-

καλῶ νὰ ὑπάγῃς αὐριον τὸ πρῶτ' ἡ ἰδία σὺ εἰς τὸ ταχυδρομεῖον, μὲ ἐννοεῖς;... σὺ ἡ ἰδία, — ἐπρόσθεσεν ἡ κυρά, — καὶ μὴ σε μέλη· εἶναι περιττὸν νὰ εἴπῃς εἰς καένενα τῶν ὑπηρετῶν ὅτι σ' ἐπεφόρτισα αὐτὴν τὴν παραγγελίαν.»

— Καὶ πρὸς ποῖον ἐπεγράφετο αὐτὴ ἡ ἐπιστολή;

— Ἴδου αὐθέντη, τὴν ἔχω, μὲ εἶπεν ἡ κυρία Κλώδου, ἐξά-
ξασα ἐκ τοῦ κόλπου της τὴν γραφὴν.

Τὴν ἔλαβα ἀμέσως ἐκ τῶν χειρῶν της, καὶ ἀνέγνωσα τὴν ἐπομένην ἐπιγραφὴν· *Πρὸς τὴν Δεσποσύνην Ἑρμαρτίαν Δὲ Βιλλιέρ, ὁδὸς Ἀνδεγαυίας ἀριθ. 17. εἰς Παρίσιους.*

— Δὲν θέλω λησμονήσῃ αὐτὸ τὸ τεκμήριον τοῦ ζήλου σου, κυρία Κλώδου· ἐννοεῖται ὅτι, ἂν ἡ σύζυγός μου σὲ δώσῃ καὶ ἄλλας της ἐπιστολάς...

— Θὰ τὰς φέρω εἰς τὸν αὐθέντην, καθὼς καὶ αὐτήν.

Ἡ κυρία Κλώδου ἐξῆλθεν, ἐγὼ δὲ ἀνέγνωσα ἐντὸς τῆς ἐπι-
στολῆς τὰ ἐπόμενα·

ΚΕΦ. ΚΑ'.

Ἀλβίνη πρὸς τὴν Ἑρμαρτίαν.

Ἀνέγνωσε μετὰ προσοχῆς τὴν παροῦσάν μου περιπόθητέ μοι φίλη· αὐτὴν τὴν φορὰν προσμένω... ἀπαιτῶ ταχεῖαν σου ἀπάντησιν· εἰς τοιοῦτο χάος εὐρίσκεται ὁ νοῦς μου, ὥστε ἀφοῦ σὲ διηγηθῶ τὰ πάντα, ἴσως σὺ διακρίνης σαφέστερον παρ' ὅσον ἐγὼ αὐτὴ καὶ καθαρότερον τὴν θέσιν μου· καὶ τότε θέλεις μὲ συμβουλεύσει, ἢ μᾶλλον θέλεις μὲ εἰπεῖ· « Ἴδου ποῦ εὐρίσκεισαι... ἰδου ποῦ βαδίζεις... κρίνε, φυλάξου καὶ ἀποφά-
σισε... »

Ἐκ περιόδων τινῶν τῆς ἐπιστολῆς ταύτης θέλεις ἰδῆ τίνας ἔνεκα, εἰς τοιαύτας κρισίμους περιστάσεις, δὲν ἀπευδύνομαι πρὸς τὴν κυρίαν Ραϋμόνδου, πρὸς τὴν ὁποίαν ἔχω πᾶσαν ἐμ-
πιστοσύνην, καὶ δικαίως.

Ἐμαθες ἐκ τῆς τελευταίας μου ἐπιστολῆς, τὰς ὁποῖας με εἶχε δόσει ἡ ἀξιολάτρευτος αὕτη γυνὴ συμβουλὰς· καὶ πῶς, χάρις εἰς αὐτὴν, ἐξῆλθα ἀπὸ τὴν ζωώδη ληθαργίαν καὶ ἀξιόμειπτον χαυνότητα ὅπου κατεκείμην.

Σ' ἐδιηγρήθην μίαν ὁλόκληρον ἡμέραν μας πῶς τὴν διήλθομεν· καὶ αἱ ἄλλαι δὲ ὁμοίως ὑπῆρξαν οὐχ' ἥττον ὀλβιαί, οὐχ' ἥττον πλήρεις, διότι αἱ τρυφαὶ τῆς καρδίας καὶ τοῦ πνεύματος εἶναι ἀνεξάντλητοι· τέλος πάντων ἔμαθες τὴν ἀπόφασίν μου τοῦ νὰ φανῶ ἄλλη εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Κ. Δουπλεσίου, με τὴν ἐλπίδα τοῦ νὰ τύχω παρ' αὐτῷ ἀγάπης τρυφεραῖς, μόνης εὐτυχίας ἣτις μ' ἔλειπε, πρὸς συμπλήρωσιν τῆς νέας ζωῆς, ἣν με ὑπέδειξεν ἡ μήτηρ τοῦ Κ. Ἰωάνκου.

Πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ἐφετοῦ τούτου, ἐπειράθην παρὰ τῷ συζύγῳ μου τὰ πάντα· ἐλησμόνησα τὸν ἀπηνῆ ἐγωϊσμόν του διὰ τοῦ ὁποίου τόσον καιρὸν κατέπνιξεν ἐντός μου πᾶν ὅ,τι ἠδύνατο νὰ ὑπάρχῃ νοῦμον καὶ γενναῖον· κατέβαλα πᾶν σθένος νὰ ἀρέσω εἰς αὐτόν, νὰ ἐπισύρω τὸν ἔρωτά του, καθὼς καὶ φρονῶ ὅτι εἶμαι ἀξία αὐτοῦ. Τέλος πάντων, σὲ τὸ εἶπα εἰς τὴν τελευταίαν μου, ἀνεξήγητόν τι ἔνστιγμα, μ' ἐπλησίαζε πρὸς τὸν ἄνδρα μου, ὡς ἂν ἔμελλα νὰ εὕρω εἰς τὴν τρυφεράν του ἀγάπην, σκέπην τινὰ ἢ αἰγίδα κατὰ τινος κινδύνου τὸν ὅποῖον ἀμυδρῶς προησθάνομην. Αὐτὸν τὸν κίνδυνον (εἶναι ἄρα γε κίνδυνος;) τὸν γνωρίζω πλέον σήμερον... ἴσως δὲ ποτὲ δὲν ἤθελα τὸν μαντεύσει, ἂν δὲν συνέβαινεν εἰς τοὺς πρὸς ἐμὲ τρόπους τοῦ ἀνδρός μου αἰφνίδιος παλινδρομή.

Ὅφείλω μολοντοῦτο καὶ νὰ τὸν ἀποδώσω τὴν δικαιοσύνην ταύτην, ὅτι διὰ τινὰ καιρὸν κατέβαλε πᾶσαν δύναμίν του πρὸς τὸ νὰ με δείξῃ ἀγάπην τινά... ὦ! ἂν ἤξευρες, Ἑρμαντία μου, με πόσῃ μου χαρὰν ἠνωμένην με τὰς γλυκυτέρας τῶν ἐλπίδων, τὸν ἔβλεπα τοιοῦτοτρόπως μεταμορφούμενον, με πόσον στερεὰν θέλησιν ἀπῆλαυνα ἀπὸ τῆς μνήμης μου πᾶν ὅ,τι ἠδύνατο νὰ με ἀναπολήσῃ τὰς παλαιὰς ἀφορμὰς τῆς πρὸς αὐτὸν ἀποστροφῆς μου! πόσα ἐπενόουν διὰ νὰ ἐνθαρρύνω τὸν Κ. Δουπλέσιον εἰς αὐτὴν τὴν ὁδόν, ὅπου ἠδυνάμεθα ἴσως ν' ἀπαντήσωμεν μίαν ἡμέραν τὴν κοινὴν εὐδαιμονίαν μας!

Πλὴν, φεῦ! βαρυνθεὶς ταχέως τὸ νὰ προσποιηται πράγματα τὰ ὅποια δὲν ἠσθάνετο, ὁ σύζυγός μου ἐπανῆλθεν εἰς τὰς κοῦφας ἑξέεις· ἔγινε πάλιν ζηρότατος πρὸς ἐμὲ καὶ ψυχρότατος· πολλάκις μάλιστα ἀπῆντησε μὲ δυστροπίαν τινὰ καὶ καταφρόνησιν κακῶς κεκρατημένην, εἰς τὴν προθυμίαν μου τοῦ νὰ τὸν πλησιάσω, κρύπτων μόνις τὴν τραχύτητα ταύτην ὑπὸ πρῶσχημα γλυκυθυμίας ἐνώπιον τῆς κυρίας 'Ραῦμόνδου, τὴν ὁποίαν σέβεται καὶ ἀκούει μὲ πολλὴν εὐλάβειαν.

Ἀφ' ἧς στιγμῆς εἶδα ὅτι μὲ ἀπελάκτιζεν ὁ σύζυγός μου τοιοῦτοτρόπως, προσβλήθεῖσα εἰς τὸ φιλότιμον, τραυματισθεῖσα εἰς τὰς γενναιοτέρας τῶν ἐλπίδων μου, συνέλαβα πλεον πρὸς αὐτὸν τὴν ψυχροτέραν δυσαρέσκειαν· τόσον ὥστε τίποτε εἰς τὸν κόσμον, τίποτε, τίποτε δὲν θέλει συντείνει νὰ ἐξελείψῃ αὐτὴν τὴν κακὴν ἐντύπωσιν τὴν ὁποίαν μ' ἐπρωξένησε.

Χάρις τῷ Θεῷ, ἡ νέα ζωὴ τὴν ὁποίαν χρεωστῶ εἰς τὴν κυρίαν 'Ραῦμόνδου εἶναι τόσον πλουσία ἀπὸ εὐγενεῖς παραμυθίας, ὥστε δὲν ἤθελε μὲ μέλει τελείως ἡ διαγωγὴ τοῦ Κ. Δουπλεσίου, ἂν αὕτῃ, διὰ τὴν μοχθηρίαν της, δὲν διήγειρεν ἀκουσίως εἰς τὴν καρδίαν μου μίαν ἐπικίνδυνον σύγκρισιν.

Τὸν Κ. 'Ιωάννην 'Ραῦμόνδον σὺ τώρα τὸν γνωρίζεις ὅσον καὶ ἐγὼ, διότι σὲ εἶπα περὶ αὐτοῦ· ἴσως δὲν θέλει σὲ φανῇ ἄπορον ἂν σὲ ὁμολογήσω... πράγμα τὸ ὅποῖον, ἀφοῦ πολὺν καιρὸν δὲν ἤξευρα οὗτ' ἐγὼ αὕτῃ, τέλος πάντων τὸ ἐκατάλαβα... ἀγαπῶ τὸν Κ. 'Ιωάννην 'Ραῦμόνδον.

Σὲ ὁμολογῶ δὲ τοῦτο, Ἑρμαντία μου, ἀνερυθριάστως, διότι δὲν ἔχω τίνος ἕνεκα νὰ ἐρυθριάσω. Ὁ Κ. 'Ιωάννης 'Ραῦμόνδος ἀγνοεῖ καὶ θέλει ἀγνοεῖ διὰ παντὸς αὐτὸν τὸν ἔρωτα· δὲν δύναται νὰ τὸν συμμερισθῇ, διότι πρῶτον αὐτὸς ἀγαπᾷ μόνον τὴν μητέρα του, καὶ δεύτερον, διότι εἶμαι γυνὴ ὑπανδρος...

Εἶναι λοιπὸν ἔρως χωρὶς ἐλπίδα ἐκθάσεως.

Ἀγαπῶ διὰ τὴν χαρὰν τὴν ἐκ τοῦ ἀγαπᾶν, καὶ διὰ τὴν λύπην τὴν ἐκ τοῦ ἀγαπᾶν...

Μέχρι τοῦδε, τόσον συγκεχυμένον ὑπάρχει καὶ τόσον νέαν

τὸ ὅ,τι αἰσθάνομαι!... ἡ καρδιά μου ἄλλοτε μὲν ἀναπνεύεται, ἄλλοτε δὲ ἐξ ἐναντίας συστέλλεται, ὑπὸ πόνων κατεχομένη, σκληρῶν πόνων Ἑρμαντία μου, καὶ ταῦτα χωρὶς καμμίαν ὀρισμένην αἰτίαν· τόσον ὥστε ἀγνοῶ εἰσέτι, μὰ τὴν ἀλήθειαν, ποία εἶναι περισσοτέρα, ἢ θλίψις ἢ ἡ ἄνεσις... ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἀγαπᾷ;

Πᾶν ὅ,τι γνωρίζω, εἶναι ὅτι ἀγαπῶ... εἶναι ὅτι δὲν παρέχεται ἡμέρα χωρὶς νὰ ἀναπολήσω, ἐνθυμεῖσθαι, τὴν παλαιάν μου ἐπωδὸν· «Ἄν ὁ Κ. Ἰωάννης ἡμπόρει ν' ἀγαπήσῃ, ἤθελεν εἰσθαι... ὁ τὸν ὁποῖον τόσον ὠνειροπόλησα σύντροφος τῆς ἐορτῆς τῆς νεότητός μου... ἔχει ψυχὴν διάπυρον, περιπαθῶς ἀγαπῶσαν τὰ καλὰ, ἔχει πνεῦμα γοργὸν καὶ φαιδρὸν, μ' ὅλας τὰς θλίβεράς μερίμνας αἵτινες τὸν περικυκλοῦν, ἔχει ἓνα χαρακτῆρα εὐθὺν, φανερόν ὡς τὸ φῶς, ὁμοιον πάντοτε καὶ χαριέστατον... Ἄ! ἂν ἦτον, Ἑρμαντία μου, ὁ ἄνθρωπος κύριος νὰ σχηματίσῃ τὴν εἰμαρμένην του, ἤθελεν ὑπάρχει ἐπὶ γῆς ἢ ἐπ' οὐρανοῦ εἰμαρμένη εὐτυχεστέρα παρ' αὐτήν;»

Εἰπέ με τῶντι ἂν ἐνυμφευόμην τὸν Κ. Ἰωάννην Ῥαῦμόνδον, καὶ διῆγον τὴν ζωὴν μου μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς μητρός του... δὲν θὰ ἦτον αὐτὸ ἡ ἰδανικὴ ὀλβιότης;

Ἴδου ἡ θέσις μου ὁποία τις εἶναι σήμερον, ἀκριβῶς.

Παραπορεύομαι ἴσως εἰς φοβερόν τινα κρημνὸν, τὸν ὁποῖον ὁμῶς δὲν βλέπω· καὶ μέχρι τοῦδε, μακρὰν τοῦ νὰ τρέμω καὶ νὰ ταραττωμαι, αἰσθάνομαι βελτίωσιν εἰς τὸν ἑαυτόν μου· αἰσθάνομαι ὅτι εἶμαι γενναιοτέρα, εὐφρεστέρα, εὐαισθητοτέρα εἰς τὰς καλλονὰς τῆς φύσεως, εἰς τὸ ὕψος τοῦ νοῦς, τέλος πάντων αἰσθάνομαι ὅτι εἶμαι λίαν ἥσυχος, λίαν ἰσχυρά καὶ λίαν εὐτολμος.

Ἄν μ' ἐρωτήσῃς εἰς τί προτίθεμαι νὰ μεταχειρισθῶ αὐτὴν τὴν ἰσχύν μου, αὐτὴν τὴν εὐτολμίαν μου, θέλω σὲ ἀποκριθῆ· Ἀγνοῶ· πλὴν μὲ φαίνεται ὅτι αὐτὸς ὁ ἔρως ἐκράτυνε πολὺ τὴν καρδίαν μου, τὴν ἐνεδυνάμωσεν εἰς τὸ ἄκρον. ἔχω ἀκμαία δυνάμεις καὶ εἶμαι ἐτοίμη εἰς πᾶσαν περιπέτειαν... Ὅποιοι δὲ εἶδους περιπέτειαι μὲ προσμένουν; καὶ τοῦτο ἐπίσης ἀγνοῶ, ἀλλὰ προαισθάνομαι ὅτι προσεγγίζουσι δειναί.

Ἀνέγνωσα ἐξ ἀρχῆς τὴν ἐπιστολήν μου καὶ τὴν εὕρισκω
τελείαν, καθότι μάλιστα παριστᾷ πᾶν ὃ, τι ὑπάρχει εἰσέτι σκο-
τεινὸν καὶ ἀόριστον εἰς τὴν θέσιν μου.

Ἴδὲ τώρα, φίλη μου, νὰ μὲ συμβουλευῇς.

Νὰ μείνω ἐδῶ;

Νὰ ζητήσω παρὰ τοῦ ἀνδρός μου νὰ μὲ ἀφήσῃ νὰ ἔλθω εἰς
τὰ Παρίσια, διὰ νὰ περάσω ὀλίγον καιρὸν πλησίον τῆς μη-
τρός μου;

Νὰ φανερώσω τὴν θέσιν μου εἰς τὴν κυρίαν Ῥαϋμόνδου,
πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν ἐτόλμησα, ἐπειδὴ πρόκειται περὶ τοῦ
υἱοῦ της;

Νὰ ἐγκαταλείψω ἑμαυτὴν εἰς τὰς τέρψεις καὶ τὰ ἄλγη αὐ-
τοῦ τοῦ ἔρωτος;

Νὰ προσπαθῇσω νὰ τὸν κατασιγᾷσω ὡς ἰδέαν, ὡς πρᾶξιν
κακὴν;

Νὰ τὸν διατηρήσω ἐξ ἐναντίας, νὰ τὸν καλλιεργήσω, θρη-
σκευτικῶς εἰς τὸ βάθος τῆς καρδίας μου, καθὼς θαπτεῖ τις ἕνα
θησαυρὸν διὰ νὰ τὸν ἔχῃ εἰς ἡμέρας θλίψεων;

Νὰ δώσω τὴν προσοχήν μου εἰς τὸ μέλλον, ἵσως ἐμβλέψω
εἰς αὐτὸ καὶ γνωρίσω τί μ' ἐπιφυλάττει;

Ἡ ἐξ ἐναντίας νὰ πράξω καθὼς ἔπραξα μέχρι τοῦδε, νὰ
ἐνασχοληθῶ τόσον εἰς αὐτὸ, νὰ καταβάλω τόσον ἐνεργῶς ὅλας
τὰς ὥρας καὶ ὅλα τὰ λεπτὰ τῆς σήμερον, ὥστε νὰ μὴ μὲ μένη
καιρὸς νὰ συλλογισθῶ τὴν αὔριον;...

Σὲ καθικετεύω, Ἑρμαντία μου, ν' ἀποκριθῇς ταχέως εἰς ὅ-
λας μου αὐτὰς τὰς ἐρωτήσεις· ὅποιαδήποτε καὶ ἂν ᾖναι ἡ
γνώμη σου, θέλει μὲ φωτίσει ἀναμφιβύλως.

Τί εἶμαι τέλος πάντων; εἶμαι ἔνοχος τις;

Ἡ γυνὴ εὐτυχής;

Ἡ τρελλή τις ἀξία οἴκτου;

Ἄν τὸ ἐξεύρῃς, εἰπέ με τοῦ βιάζει ὁ καιρὸς· προσμένω τὴν
ἐπιστολήν σου.

Ἡ ὅλη σὴ διὰ βίου καὶ ἐκ βάθους ψυχῆς

Α. Δ.

Εἰς τὴν ἀπάντησίν σου, νὰ βάλῃς τὴν ἐπιγραφὴν τῆς μαρ-

κεσίας Δὲ Βερτέλ, καὶ ἐγὼ εἰδοποιῶ τὴν κυρίαν Ῥαϋμόνδου, διότι δὲν ἐπιθυμῶ νὰ περιπέσῃ ἡ ἐπιστολή σου εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Κ. Δουπλεσίον.

Ἐνόμιζα ὅτι ἡ καρδιά μου ἦτο χαλκὸς πρὸς τὸ αἶσθημα τῆς ζηλίας, ἀλλ' ἡ ἐπιστολή αὕτη τῆς Ἀλβίνης διασκέδασε τὴν ἀπάτην μου· οἱ λόγοι τῆς ἐπιστολῆς καὶ τὰ ἐν αὐτῇ καθέκαστα βεβαίως δὲν μὲ παρεῖχον κανέν δικαίωμα νὰ ὑποπτευθῶ ὡς ἔνοχον τὸν Ἰωάννην, ἢ νὰ κατακρίνω τὴν γυναῖκά μου δι' ἄλλο τί, εἰμὴ διὰ τὸν ἀκούσιον ἔρωτα τὸν ὅποιον ἐμαρτύρει. Μολοντοῦτο ἡ ἀνάγνωσις αὕτη μ' ἔφερεν ἐκτὸς ἐμαυτοῦ· μὲ ἐνέπλησεν ὀργῆς.

— Ψεῦδος, προδοσία εἶναι αὐτὰ ὅλα, εἶπα μετὰ πικρίας· — Ὁ Ἰωάννης καὶ ἂν δὲν ἀγαπᾷ ἤδη τὴν γυναῖκά μου, θέλει τὴν ἀγαπήσει... μολονότι εἶμαι βέβαιος ὅτι καὶ τώρα τὴν ἀγαπᾷ. Δὲν τολμᾷ ἀκόμη νὰ ὁμολογήσῃ ὅλην τὴν μαχθηρίαν της εἰς τὴν φίλην της, καὶ τὴν προητοίμασε πρὸς τὸ παρόν. Ὅσον ἀναιδὴς καὶ ἂν ἦναι μία γυνή, δὲν φανερόναι ἀμέσως μίαν πρᾶξιν τοιαύτην οὔτε εἰς τὴν στενωτέραν φίλην της... Ἡ ἀχρεία!... ὦ! δὲν εἶμαι εὐήθης ἐγὼ, ὄχι. Δὲν εἶμαι ἐξ ἐκείνων οἵτινες πιστεύουν εἰς τὸν πλατωνικὸν ἔρωτα, τὸν ἀγνοούμενον ὑπὸ τοῦ ἐμπνέοντος αὐτόν. Ὁ Κ. Ῥαϋμόνδος μὲ πολὺ ἐλαφρὸν τρόπον θεωρεῖ τὸ συνοικέσιον· ὀλίγον τὸν μέλει· τίς οἶδε τί ἀδικήματα ἐφαντάσθη ὅτι πράττω πρὸς τὴν γυναῖκά μου; βέβαια θὰ τὸν ἐξεμυστηρεύθῃ ἡ σύζυγός μου παράπονα περὶ τῆς διαγωγῆς μου πρὸς αὐτήν, καὶ ἐκεῖνος τὴν ἐδικαίωσε. Δὲν μὲ εἶπεν ὁ ἴδιος ὅτι τὰ πταίσματα τοῦ ἀνδρὸς πρὸς τὴν γυναῖκα δικαιόνοῦσι τὴν παρεκτροπὴν τῆς γυναικός; ὦ! ὁ Κ. Ῥαϋμόνδος εἶναι παμπόνηρος· βέβαια συνεννοεῖται μὲ τὴν Ἀλβίνην· βέβαια, ὅταν ἐγὼ εἶμαι ἀπὼν, αὐτοὶ δρᾷτσουν τὴν ὥραν! ὦ! οὐτιδανοὶ καὶ οἱ δύο! εἰς αὐτὴν τὴν ιδέαν μὲ πνίγει τὸ μῖσος, ἡ ὀργή. Ἐγὼ νὰ προδοθῶ, ἐγὼ ν' ἀτιμασθῶ, νὰ πλησθῶ αἰσχύους καὶ γέλωτος ἀπὸ τὸν φίλον μου... ἀπὸ ἑνα ἄνθρωπον τὸν ὅποιον ἔτρωτα δόσας ἐδῶ εἰς αὐτὸν ἄστυλον! Ἀτιμος, διπλασίως ἄτιμος πρᾶξις! Ν' ἀπατηθῶ κα-

ὥς ἀπατῶνται τόσοι ἄλλοι. Καὶ τί ζωὴ πλέον εἶναι ἢ ἰδική μου ζωὴ! ὦ! θὰ τοὺς παραμονεύσω... θὰ τοὺς θανατώσω καὶ τοὺς δύο... Καὶ ἡ μήτηρ του παλιν... ἡ μήτηρ του, αὐτὴ ἡ κυρία Ῥαϋμόνδου... Καθὼς τίποτε δὲν ἔχει κρυπτόν ἀπὸ αὐτὴν, πρέπει νὰ τὴν ἐξεμυστηρεύθῃ καὶ τοῦτο... καθὼς καὶ εἰς τὸν Σαρπεντιέρην! Φρίκη! τίς οἶδε πῶς θὰ μὲ φενακίσουν, πῶς θὰ μὲ γελοῦν!... Ἡ μήτηρ ἔκρυψε τὴν ἐπιβουλὴν τοῦ υἱοῦ τῆς φαινομένη ὅτι ἐζήτει νὰ μὲ πλησιάσῃ πρὸς τὴν γυναῖκά μου... Ἰδὲ τί ἐπιδέξιός διαβόλος εἶναι αὐτὴ ἡ γυνή!

Καὶ ἔπειτα ἡ κυρία Ῥαϋμόνδου πρέπει νὰ ἐνόησεν τὸν ἀπεγνωσμένον ἔρωτά μου πρὸς αὐτήν... Ναί, καὶ ἐνῶ ἐγὼ σενάζω ἐν σιωπῇ διὰ τὰ κάλλη της, ὡς κοῦφος καὶ ἐπτοημένος ἔρωτόληπτος, θεωρεῖ ὡς ἀστεῖον τὸ νὰ χειραγωγῇ τὸν υἱόν της εἰς τὸ νὰ πλανήσῃ τὴν γυναῖκά μου, τὴν γυναῖκα ἐνὸς ὀπαδοῦ τοῦ βασιλικοῦ κόμματος. Εἶναι τῶνόντι τόσῳ μᾶλλον ἀστεῖον, καθόσον ὁ ὀπαδὸς τοῦ βασιλικοῦ κόμματος ἔσωσεν αὐτοὺς τοὺς ἰακωβίνους ἀπὸ τὴν τύχην τῆς ὁποίας ἦσαν ἔνοχοι. Τὸ πρᾶγμα εἶναι τῶνόντι καλὰ παιγμένον... οἰκεῖον ὅμως μᾶλλον εἰς ἀνθρώπους τῆς αὐλῆς, παρὰ εἰς αὐτοὺς τοὺς στωϊκοὺς τῆς ἀρχαίας Ῥώμης. Ὁ! μυρία κολάσεις! ὁ Ἰωάννης ἐπλάνησε τὴν γυναῖκά μου!... Νὰ ἰδῇ λοιπὸν καὶ ἐγώ... ἀπόψε.. αὐτὴν τὴν νύκτα... τώρα... θὰ πλανήσω καὶ ἐγὼ τὴν μητέρα του... θέλουσεν μὴ θέλουσεν... διὰ τῆς βίας... Πά! διὰ τῆς βίας!... τίς οἶδεν;... Αὐταὶ αἱ γυναῖκες μὲ τοὺς ὑψηλοὺς χαρακτῆρας, ἐν γένει οἰκτεῖρουν τὴν ἠθικὴν τῶν χυδαίων... Γνωρίζομεν τὴν παροιμιώδη σεμνότητα τῶν Σεμπρονιῶν, τῶν δουκισσῶν Δέ Λογγεβίλ, τῶν Θερουαγνιῶν Δέ Μιρκούρ, καὶ ἄλλων συνωμότιδων ἀρχαίων τε καὶ νεωτέρων... Ἐπομένως δὲν πρόκειται νὰ ἐκλέξω δυοῖν θάτερον. Ἐγώ! νὰ τὴν ἐκφράσω ἐλεεινῶς τὰ ἐρωτικά μαρτύριά μου... νὰ βάλῃ ἐμπρὸς μου τοὺς γέλωτας. Ὅχι ποτέ. Ἄν ἀντισταθῇ, ἂν φωνάξῃ, καλὰ· τί καὶ ἂν φωνάξῃ;... θὰ τρέξῃ ὁ υἱός της· ἂς ἔλθῃ· τόσον τὸ καλῆτερον!... Μονομαχίαν μέχρι θανάτου... ἔστω· μονομαχίαν μέχρι θανάτου... αἱ ὕβρεις τοῦ ἐνὸς πρὸς τὸν ἄλλον εἶναι ἴσαι... Ἄν μὲ θανατώσῃ αὐτὸς, τοῦλάχιστον δὲν θέλω θανατωθῇ ὥσῃν ἄθλι-

ος. ὦ! ἡ μήτηρ του! αὐτὴ, αὐτὴ ἡ γυνὴ! Δὲν εἶναι πλέον ἔρως τὸ ὅ,τι αἰσθάνομαι, δὲν εἶναι φλόξ· τώρα, σχεδὸν εἶναι μῖσος! εἶναι ἀγνοῶ ὅποια τις καταχθόνιος ἐπιθυμία νὰ στιγματίσω ὅ,τι ὑπῆρξε πάντοτε ἀγνὸν, οὐράνιον, ἐξαίτιον! εἶναι ἀγνοῶ ὅποια τὶς θηριώδης ἀνάγκη νὰ μιάνω τὴν ὑψηλὴν αὐτὴν ἀρετὴν, τὸ ἥρωϊκὸν αὐτὸ μεγαλεῖον, τὸ ὅποῖον θέτει αὐτὴν τὴν γυναῖκα ὑπεράνω τῶν ἄλλων γυναικῶν, διὰ τε τοῦ χαρακτῆρος καὶ διὰ τοῦ κάλλους της... Τόσον τὸ καλῆτερον! Ὅσον μεγαλῆτερον ὑπῆρξε τὸ ὕψος της, τόσον βαθυτέρα ἡ πτώσις! Νὰ τὴν ταπεινώσω, νὰ τρίψῃ χαμαὶ τὴν ὀφρῦν τὸ τετυφωμένον αὐτὸ πλᾶσμα, αὐτὴ ἦτις, καὶ μ' ὅλα τὰ ἀκαταμάχητά της θέλγητρα, μ' ἐπέβαλε τόσον καιρὸν σχεδὸν σέβας μετὰ φόβου... Ἄ! συμπεραίνω ὅτι ἡ τρυφὴ τοῦ Ταρκουίνιου πρέπει νὰ ὑπῆρξεν ἄπειρος, τρομερά... ὅταν εἶδεν εἰς τοὺς πόδας του τὴν σεμνὴν Λουκρητίαν!

Καὶ καθὼς οἱ φονεῖς ἐκεῖνοι, οἱ μεθύοντες ἐκ τῆς μέθης αὐτῆς τοῦ ἐγκλήματός των, ἱλιγίζων καὶ σχεδὸν φρενόληπτος, ἔτρεξα εἰς τὸν διάδρομον ὅστις ἦγεν εἰς τὸν κοιτῶνα τῆς κυρίας Ῥαῦμόνδου.

Μυστικόν τι ἔνστιγμα μ' ἔλεγεν ἀναμφιβόλως, ὅτι ἂν καὶ μίαν μόνην στιγμὴν ἐσκεπτόμην, ἤθελα ἰδῇ τὸ αἰσχρὸν τῆς διαγωγῆς μου καὶ καταδικάσει τὴν μωρὰν πρόφασιν δι' ἧς ἐζήτουν νὰ καλύψω τὸ βδελυρὸν μου σχέδιον· — τὴν πρόφασιν ὅτι ὁ Ἰωάννης πρέπει νὰ ἐπλάνησε τὴν γυναῖκά μου.

Ἐσπρωξα λοιπὸν βιαίως τὴν σανίδα ὑφ' ἣν ἐκρύπτετο ἡ κρυφία θυρὶς, καὶ εἰσῆλθα ἀποτόμως εἰς τὸν κοιτῶνα τῆς κυρίας Ῥαῦμόνδου.

ΚΕΦ. ΚΒ'.

Ἡ κυρία 'Ραϋμόνδου δὲν εἶχε πέσει εἰσέτι εἰς τὴν κλίνην της, ἀλλ' ἐκάθητο πλησίον τῆς ἐστίας μετὰ τὰ νυκτικά της ἤδη, ἀναγινώσκουσα εἰς τὸ φῶς ἐνὸς κηρίου. Ὅταν μὲ εἶδεν οὕτω παραδόξως ἐνώπιόν της ἐμφανισθέντα, ἀνεσκίρτησεν εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ τὸ βιβλίον ἔπεσεν εἰς τὴν ἐκπληξιν ἐκείνην ἀπὸ τὰς χειρὰς της· ἀλλ' αἶφνης ἐγερθεῖσα καὶ πρὸς ἐμὲ τρέξασα, χωρὶς νὰ στοχασθῇ τὴν ἀταξίαν τῆς ἐνδυμασίας της, ἀνέκραξε μὲ περιδεῆ φωνήν·

— Τὸν υἱόν μου... τὸν συνέλαβαν;

Ἐνόησα τὴν ἰδέαν της. Ἡ κυρία 'Ραϋμόνδου, ἀφοῦ παρῆλθεν ἡ πρώτη ἐκπληξίς της, δὲν ἠδύνατο πῶς ἄλλως νὰ ἐξηγήτῃ τὴν ἀπότομον καὶ μυστηριώδη παρουσίαν μου, εἰμὴ ὅτι ἦλθα νὰ τὴν εἰδοποιήσω περὶ κινδύνου τινὸς τὸν ὅποιον διέτρεχεν ὁ υἱός της, καὶ νὰ τὴν πρέξω τρόπον ὑπεκφυγῆς.

Οὐδόλως μὲ συνεκίνησεν ἡ μητρικῆς φιλοστοργίας ἔμπλεως κραυγὴ αὕτη· ἀλλ' ἔβλεπα τὴν κυρίαν 'Ραϋμόνδου, ἡμίγυμνον ὡς ἦτο, μὲ ὀφθαλμοὺς διαπύρους καὶ κακῶς ἡθεις. Λαβὼν δὲ τὴν μίαν τῶν τρεμουσῶν χειρῶν της, τὰς ὁποίας ἔτεινε πρὸς ἐμὲ,

— Ὅχι, τὴν εἶπα... ἡσυχεῖτε... ὁ υἱός σας δὲν διατρέχει τὸν ἐλάχιστον κίνδυνον...

— Ἀ! εὐχαριστῶ! ἀπῆντησε σφίγξασα τὴν χειρὰ μου, εἰς τὴν πρώτην ἐκείνην ὁρμὴν τῆς χαρᾶς καὶ εὐγνωμοσύνης της.

Ἐπειτα δὲ, σκεφθεῖσα τοῦτο μόνον, ὅτι ἡ ἐνδυμασία της δὲν ἦτο ἐνώπιόν μου συμπεπῆς, ἐσταύρωσε διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς τὴν νυκτικὴν ἐσθῆτα, καὶ, ζητοῦσα ν' ἀποσπάσῃ ἐκ τῶν χειρῶν μου τὴν ἄλλην χειρὰ της, τὴν ὁποίαν ἔσφιγγα σπασμωδικῶς, μὲ εἶπε μὲ τρόπον, μᾶλλον θαυμασμὸν μέγαν ὑποφαίνοντα παρὰ δυσπιστίαν τινά,

— Ἀλλ' ἀφοῦ λοιπὸν ὁ Ἰωάννης δὲν διατρέχει κανένα κίνδυνον, πῶς συμβαίνει κύριε Δουπλέτιε, νὰ εἰσέλθετε εἰς τὸν θά-

λαμόν μου κατ' αὐτὴν τὴν ὥραν... διὰ μιᾶς εἰσόδου κρυφίας;...

— Ἐκ τοῦ ὅτι ἐγὼ σὲ λατρεύω! εἶπα χαμηλῇ τῇ φωνῇ· καὶ κατεφίλησα τὴν ὁποίαν ἐκράτουν χεῖρα, προσπαθῶν νὰ περιζώσω διὰ τοῦ ἄλλου μου βραχίονος τὴν μέσην τῆς κυρίας Ῥαϋμόνδου. Ἀλλ' ἡ ἀγανάκτησις καὶ ἡ ὀργὴ ἔδωκαν εἰς τὴν γυναῖκα παράδοξον δύναμιν· ἀπεσπάσθη λοιπὸν μετὰ βίᾳς ἀπὸ τὰς ἀγκάλας μου, καὶ ἀπεσκίρτησε, κράξασα·

— Ἐπονείδιστε!... ἄτιμε!

Παρῆλθον ἔτη πολλὰ ἀπ' ἐκείνης τῆς νυκτός, καὶ ἀκόμη νομίζω ὅτι βλέπω τὴν κυρίαν Ῥαϋμόνδου, ὡχρὰν ὡς τὴν εἶδα τότε, παρωργισμένην, τρέμουσαν, μὲ σπινθηροβόλους τοὺς ὀφθαλμούς· ἡ κόμη της, ἥτις εἶχε λυθῇ καὶ πέσει ἐπὶ τῆς πάλης ἐκείνης, διαρκεσάσης ἐν δευτερόλεπτον, ἐσκέπαζεν ἐξ ἡμισείας τοὺς ὤμους της. Ἦτο θαυμασία τὸ κάλλος, τὸν θυμὸν, τὴν βλοσυρὰν μεγαλοφροσύνην!...

Μακρὰν τοῦ νὰ μὲ καταβάλῃ, ἡ θεὰ της ἤρξατο πὴν μανίαν μου, καὶ ἐπροχώρουν πάλιν πρὸς αὐτὴν, ὅτε αἰφνιδίως ἤκουσα νὰ κρούωσιν ἔξωθεν ἡσυχῶς τὴν θύραν τῆς κυρίας Ῥαϋμόνδου, καὶ τὴν φωνὴν τοῦ Ἰωάννου λέγουσαν·

— Μητέρα, ἐπλαγιάσετε;...

— Ὁ υἱός μου... τώρα θά θανατώσῃ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον! ἀνέκραξεν ἡ κυρία Ῥαϋμόνδου.

Δὲν θέλω δυνηθῇ νὰ περιγράψω ὅ,τι ἡσθάνθην κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν· ἀγνοῶ ἂν ἦτο ἀνανδρία μου, τύψις, ἢ σκοτισμὸς τῶν φρενῶν, ἀλλ' εἰς τὴν φωνὴν τοῦ Ἰωάννου, ἔχασα τὴν ἀντίληψιν τοῦ νοός· μόνον τὸ ὁποῖον ἐνθυμοῦμαι, εἶναι ὅτι, ἐπανελθὼν εἰς ἐμαυτὸν, εὗρέθην εἰς τὸν στενὸν διάδρομον ὅπου βέβαια ἡ κυρία Ῥαϋμόνδου μὲ εἶχε σπρώξει, κλείσασα ἔπειτα μόνη τὸ διάφραγμα. Ἀφοῦ δὲ συνεκέντρωσα ἐκ νέου τὸν νοῦν, ἤκουσα τὴν φωνὴν τοῦ Ἰωάννου.

Ἡ συνομιλία του μετὰ τῆς μητρὸς ἦτο αὕτη· τὴν ἀρχὴν δὲν ἠδυνήθην ν' ἀκούσω·

— Σᾶς βεβαιῶ, μητέρα, ἔλεγεν ὁ Ἰωάννης, σᾶς βεβαιῶ ὅτι εἰς πολλὴν ἀνησυχίαν μὲ φέρετε... σᾶς βλέπω ὡχροτάτην... καὶ ἐκ διαλειμάτων τρέμετε. Ἰδοὺ... καὶ τώρα ἀκόμη τρέμετε.

— Καὶ ἐγὼ, παιδί μου, σὲ βεβαιῶ, ὅτι δὲν ἔχω τίποτε...
 Ἀνεγίνωσκα, καὶ μὲ εἶχεν ἐπάρει ὁ ὕπνος ἐπάνω εἰς αὐτὴν
 τὴν θρονίδα... ἔκρουτες τὴν θύραν καὶ ἐξύπνησα... ἐδράδυνα
 νὰ σὲ ἀνοίξω ἕως νὰ ῥίψω ἐπάνω μου αὐτὸ τὸ ἐπανωφόρεμα.
 Ὡχρὰ εἶμαι, λέγεις; ἴσως ὡς ἐκ τοῦ ψύχους τὸ ὁποῖον μ' ἐκυ-
 ρίευσεν ἐνῶ ἐκνιμώμην· μὴ σε μέλη· μὴ ἀνησύχει... ἀλλ' εἴ-
 πέ με, πῶς ἔτυχε νὰ ἔλθῃς αὐτὴν τὴν ὥραν; ἐγὼ ἐνόμιζα ὅτι
 πρὸ πολλοῦ εἶχες πέσει εἰς τὴν κλίνην σου.

— Ἀληθινὰ μὲ λέγετε, μητέρα μου; τελείως δὲν πάσχετε;

— Σὲ λέγω ὅχι, δὲν πάσχω, ἐπίμονος ἀγαπητὴ κεφαλὴ...
 Λέγε με μόνον, διατί ἤλθες αὐτὴν τὴν ὥραν νὰ μ' εὔρῃς;

— Σκεπασθῆτε μὲ αὐτὸ τοῦλάχιστον τὸ σάλι, μητέρα μου.

— Αἶ καλὰ. Ὡχарιστήθης τώρα; Ἴδου ἐσκεπάσθην καὶ
 μὲ αὐτὸ τὸ σάλι... Τώρα λέγε.

— Ἀπὸ τὸ πρῶτ' σήμερον, μία ἰδέα μὲ τρώγει... Ὄταν
 πρὸ μιᾶς ὥρας ἤλθετε νὰ μὲ εἰπῆτε καληνύκτα... ἐκινήθην
 νὰ σᾶς ἀνοιχθῶ... πλὴν δὲν ἐτόλμησα... διότι εἶναι πιθανὸν
 καὶ νὰ λανθάνωμαι. Ἀλλ' ἂν δὲν ἀπατῶμαι, τὸ πρᾶγμα εἶ-
 ναι τόσον σπουδαῖον, ὥστε μετὰ πολλὴν καὶ ὥριμον σκέψιν
 κατέβην, καὶ τοι κινδυνεύων νὰ σᾶς ἐξυπνήσω.

— Περὶ τίνος λοιπὸν πρόκειται;

— Πρόκειται περὶ τοῦ Φερνάνδου.

— Πά!...

— Γνωρίζετε, μητέρα, πόσον γενναίως μᾶς φιλοξενεῖ.

— Γνωρίζω βέβαια...

— Διὰ τῆς φιλικῆς ἀφοσιώσεως τὴν ὁποίαν ἔδειξεν εἰς αὐ-
 τὴν τὴν περίστασιν, ἐξήλειψεν ὅλα τὰ πταίσματα δι' ὅσα ἄλ-
 λοτε ἠδυνάμεθα νὰ κατακρίνωμεν τὴν ἐλαφρότητα του· πλὴν
 παρατηρεῖτε ὅτι ἡ καρδία του ἔμεινεν ἡ αὐτὴ ὁποία ἦτο...

— Τῶόντι... ἔμεινεν ἡ αὐτὴ ὁποία ἦτο.

— Καταλαμβάνετε λοιπὸν, μητέρα, ὅτι πολὺ ἤθελα λυπηθῆ-
 ῖν, καὶ χωρὶς νὰ θέλω... ἐπροξένουν εἰς τὸν Φερνάνδον τὴν ἐ-
 λαχίστην ἀθυρίαν.

— Καὶ πόθεν δύνασαι νὰ προξενήσῃς σὺ, παιδί μου, ἀθυ-
 ρίαν τινὰ εἰς τὸν Κ. Δουπλέσιον;

— Τί νὰ σᾶς εἶπω, μητέρα, ἤθελα εὐρεθῇ εἰς δεινὴν ἀμύχανίαν ἂν ὠμίλουν εἰς πάντα ἄλλον ἐκτὸς εἰς σᾶς· καὶ ὁμῶς καὶ εἰς σᾶς τὴν ἰδίαν...

— Καὶ εἰς ἐμέ τὴν ἰδίαν;

— Δὲν ἐξεύρω πῶς νὰ ἐξηγηθῶ, μὰ τὴν ἀλήθειαν· διότι τὸ πρᾶγμα εἶναι τόσον σπουδαῖον, καὶ τόσον ἐνταυτῷ γελοῖον... καὶ τόσον ἀνόητον ἴσως...

— Θὰ μὲ εἰπῇς τί τρέχει;

— Παρατηρήσετε ὅτι ὁ Φερνάνδος, ὅστις μᾶς εἶχε φανῇ πάντοτε περιποιητικώτατος πρὸς τὴν γυναῖκά του καὶ εὐγενέστατος, καὶ πολὺ περισσότερον κατὰ τὰς τελευταίας αὐτὰς ἡμέρας, παρατηρήσετε ὅτι ἐσχάτως φέρεται πρὸς αὐτὴν μὲ τινα ψυχρότητα, τὴν ὁποίαν ζητεῖ μὲν νὰ κρύψῃ, πλὴν εἰς μάτην;

— Ναί, τὸ εἶχα παρατηρήσει, καὶ τὸ ἀπέδωκα εἰς τὰ ἐλαφρὰ νέφη τὰ ὁποῖα ἔρχεται ἡμέρα καὶ σκιάζουν ὁπωσοῦν καὶ αὐτὰ τὰ εὐτυχέστερα τῶν συνοικεσίων· ἀλλὰ τί θέλεις μετῴτο νὰ εἶπῃς;

— Πολλάκις ἐκάμαμεν ὅλοι ὁμοῦ ἀνάγνωσιν. Ἀναγινώσκων ἐνίοτε, ἤγειρα τυχαίως τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὴν κυρίαν Δουπλεσίου, καὶ πάντοτε σχεδὸν ἀπῆντησα τὸ βλέμμα της προσηλωμένον ἐπὶ τοῦ ἰδικοῦ μου... μὲ παρὰ δούξόν τι ἦθος. Προχθὲς τὸ ἐσπέρας, ἀφοῦ ἠγέρθημεν ἐκ τῆς τραπέζης, εἶχα μεταβῇ εἰς τὸ φυτοκομεῖον, καὶ ἐκεῖ ἔκοψα ἓν ἄνθος· ἦτο ἓν παθίφλωρον· τὸ ἐκράτησα διὰ τινὰς στιγμὰς εἰς τὰς χεῖράς μου· ἔπειτα μὲ εἶχε κράζει ὁ Φερνάνδος διὰ νὰ ἀντικαταστήσω τὸν Σαρπεντιέρην εἰς τὸ σφαιριστήριον, καὶ εἶχα παραιτήσῃ τὸ ἄνθος ἐπάνω εἰς ἓνα μαρμάρινον τρίποδα· πάραυτα σχεδὸν βλέπω εἰς ἓνα καθρέπτην τὴν κυρίαν Δουπλεσίου καὶ λαμβάνει τὸ ἄνθος ἐκεῖνο ῥίψασα τὸ μανδάλιόν της ἐπ' αὐτοῦ, διὰ νὰ μὴ τὴν ἴδῃ κανεὶς· ἔπειτα ἐξῆλθε μίαν στιγμὴν, καὶ πάλιν ἀμέσως ἐπέστρεψε. Σᾶς εἶπα, μητέρα, καὶ σᾶς ἐπαναλέγω, ὅτι ὅλα αὐτὰ εἶναι γελοιωδέτατα... πλὴν...

— Ὅχι, Ἰωάννη, παιδί μου, ὄχι· δὲν εἶναι γελοιώδη πράγματα αὐτά, ἀλλὰ μάλιστα σπουδαῖα εἰς τὸ ἄκρον... Αἱ παρατηρήσεις σου μ' ἐνθυμίζουσιν περιστάσεις τινάς, αἱ ὁποῖαι μ' ἐ-

φάνησαν ἀτήμντοι μέχοι τοῦδε... καθὼς καὶ τὰς νομίζω πραγματικῶς ἀτημέντους, ἐπειδὴ ἡ κυρία Δουπλεσίου εἶναι, ἄγγελος ἀθωότητος καὶ ἀρετῆς...

—Τὸ γνωρίζω, μητέρα· διὰ τοῦτο καὶ οὔτε ἤθελα θεωρήσει ὡς ἔχοντα τὴν ἐλαχίστην βχυρύτητα τοιαῦτα παίγνια, ἴδια εἰς τὰς κόρας τῶν παρθεναγωγείων, ἂν δὲν ἐφρόνουν τὸν Φερνάνδον εἰς τὸν ἔσχατον βχυμὸν ζηλότυπον... ὅσον δὲ ἀνυπόστατος καὶ ἂν ἦναι ἡ ζηλοτυπία αὐτῇ τοῦ Φερνάνδου, δὲν ἀνέχομαι κατ' οὐδένα τρόπον νὰ γίνωμαι, ἀλλ' οὔτε ἀκουτίως, ἀφορμὴ πρὸς τὸ νὰ διεγείρεται ἐντὸς τῆς καρδίας τοῦ φίλου μου τοιοῦτο αἶσθημα. Ναι, ἡ κυρία Δουπλεσίου εἶναι μία γυνὴ χαρυστάτη, ἐστιμῶ τὰ πλεονεκτήματά της, ἔρωτα ὁμῶς ἀπέχω τοῦ νὰ συλλάβω πρὸς αὐτήν... Ὅλος μου ὁ φόβος εἶναι μήπως ἡ ψυχρότης τὴν ὁποίαν τὴν δεικνύει ὁ Φερνάνδος ἀπὸ τινος καιροῦ, ἔχη ἀφορμὴν τὴν ζηλοτυπίαν· ἴτως μάλιστα συνήρπατε καὶ ὁ ἴδιος κἀνὲν ἐκ τῶν βλεμμάτων ἢ παιγνίων τὰ ὁποῖα παρετήρησα καὶ σὰς εἶπα.

—Εἶδες καθόλου τὸν Κ. Δουπλέσιον νὰ δείξῃ δυσπιστίαν τινὰ ἢ ψυχρότητα πρὸς σέ;

—Ὁχι... δὲν μὲ ἀπέδειξε τίποτε... μολοντοῦτο προαίσθημά τι μὲ λέγει ὅτι ὑπάρχει τί μεταξὺ ἐμοῦ καὶ ἐκείνου... Διὰ τοῦτο καὶ σὰς λέγω, μητέρα μου, ὅτι ὡς εἶμαι πρὸς τὸν Φερνάνδον ὑπόχρεω· τὴν σήμερον, θεωρῶν ἀκροσφαλῇ τὴν τοιαύτην θέσιν τῶν πραγμάτων, ἐγὼ τοῦλάχιστον εἶμαι μιᾶς γνώμης, τὴν ὁποίαν θέλω νὰ καθυποβάλω καὶ εἰς σὰς, ἂν τὴν ἐγκρίνετε.

—Ποίας γνώμης;

—Αὔριον τὸ ἐσπέρας... νὰ ἀναχωρήσω...

—Εἶναι χρέος σου, παιδί μου. Αὐτὸ νὰ κάμῃς.

—Θὰ εὔρω εἰς τὸν Φερνάνδον μίαν πρόφασιν εὐλογοφανῇ διὰ τὴν ἀναχώρησίν μου... καὶ σὰς ἀφίνω ἐδῶ μὲ τὸν Σαρπεντιέρην...

—Ὁχι, οὔτε ἡμεῖς δὲν μένομεν· θὰ φύγωμεν καὶ οἱ τρεῖς.

—Ἀλλὰ, μητέρα, αὐτὸ εἶναι ἀδύνατον. Ἐδῶ εἰσθε ἀσφαλεῖς· συλλογισθῆτε ὀλίγον... Ν' ἀναχωρήσετε ἀπ' αὐτὸν ἐδῶ τὸν οἶκον, νύκτα, χωρὶς νὰ γνωρίζετε ποῦ κατευθύνεσθε;

— Καὶ μήπως σὺ θὰ γνωρίζῃς ποῦ κατευθύνεσαι;

— Ἀλλ' ἐγὼ...

— Ἀλλὰ σὺ, εἶσαι ἄλλο, καθὼς λέγει καὶ ἡ κωμωδία· πῶς;

— Μητέρα, σᾶς παρακαλῶ, ἀκούτετε.

— Αἰ, σιῶπα, παιδί μου· ἄφες αὐτὰ, νὰ ζῇς.

— Ἔστω λοιπὸν, ἄς ἔλθῃ μετ' ἐμοῦ ὁ Σαρπεντιέρης, ἀλλὰ σεῖς, σᾶς παρακαλῶ νὰ μείνετε ἐδῶ· θὰ εἴσθε ἀσφαλῆς.

— Ἀσφαλῆς... Καὶ ἤθελες εἶσθαι σὺ ἀσφαλῆς, ἂν μὲ ἦσ-
θάνεσο ἐκτεθειμένην εἰς τοὺς κινδύνους τοὺς ὁποίους πηγαίνεις
νὰ διατρέξῃς;

— Ἀλλ' ἐγὼ... μητέρα μου...

— Ἀλλὰ σὺ, εἶσαι ἄλλο... πάλιν κατὰ τὴν κωμω-
δίαν... Ἀκουσε, παιδί μου, μὴ κυριευόμεθα ἀπὸ ἀδυνα-
μίας· δὲν ἐπεράσαμεν δεινότερας δοκιμασίας, ὅταν ὁ ἀδελφός
μου ἦγετο εἰς τὴν λαιμητόμον;... Μὴ ἀπελπίζώμεθα πρὸ τῆς
ῥαγας. Τὸ τραῦμά σου ἰατρεύθη, αὐτὸ ἦτο ἡ μεγαλητέρα μου
μέριμνα· ὅσον διὰ τ' ἄλλα... ἄς συλλογισθῶμεν ὅτι πολλοὶ
τῶν ἀδελφῶν μας ὑπομένουσι τὴν ῥαγαν ταύτην καρτερικῶς τὴν
τύχην τὴν ὁποίαν φοβεῖσαι μὴ πάθω καὶ ἐγώ...

— Ἐχετε δίκαιον, μητέρα... δὲν εἶναι δυνατόν ἡμεῖς οἱ
δύο νὰ χωρισθῶμεν. Τὸν πτωχὸν τὸν Φερνάνδον λυποῦμαι...
Πόσον θέλει λυπηθῇ καὶ ἀνησυχήσῃ, ὅταν μάθῃ τὴν ἀπόφασίν
μας αὐτήν... ἐνῶ ἐλογίζετο τόσον εὐτυχῆς ὅτι μέχρι τοῦδε μᾶς
ἐπροφύλαττεν ὑπὸ τὴν στέγην τοῦ ἀπὸ πάσης καταδρομῆς!

— Βέβαια· πλὴν καθὼς εἶπες, παιδί μου, κάλλιον νὰ δια-
κινδυνεύσῃ τις, παρὰ νὰ προξενήσῃ τὴν ἐλαχίστην θλίψιν εἰς
τὸν φίλον του... Ἀς συμβουλευθῶμεν τώρα μετὰ τοῦ Σαρπεν-
τιέρου, νὰ ἴδωμεν ποῖον δρόμον δυνάμεθα νὰ λάβωμεν ὡς ἀ-
σφαλέστερον, καὶ ποίας προφυλάξεις ὡς καταλληλοτέρας... Ἡ
νύξ ἔμεινεν ὀλίγη, πρέπει νὰ σκεφθῶμεν ἔως νὰ ἐξημερώσῃ.

— Πηγαίνω νὰ ἐξυπνήσω τὸν Σαρπεντιέρην, καὶ νὰ τὸν
φέρω ἐδῶ.

— Ὁχι· ἐξύπνησέ τον, καὶ ἐγὼ ἔρχομαι εἰς τὸν θάλαμον
τὸν πρὸ τοῦ κοιτῶνός του, καὶ ἐκεῖ συσκεπτόμεθα...

Ἦκρυσα δὲ τότε τὸν Ἰωάννην καὶ τὴν μητέρα του ἐξελθόν-
τας τοῦ κοιτῶνος καὶ κλείσαντας τὴν θύραν.

ΚΕΦ. ΚΓ'.

Ἐπέστρεψα εἰς τὰ δώματά μου διὰ τοῦ στενοῦ διαδρόμου.

Ἐκεῖ, εἰς τὸν κοιτῶνά μου, ὅταν εἰσῆλθα, ἤρχησε νὰ με
τύπτῃ ἡ συνείδησις διὰ τὴν διαγωγὴν μου. Ἡ γενναιότης τοῦ
Ἰωάννου ἀφίνοντος ἐν ἄσυλον καὶ ἐκθετομένου εἰς τοὺς κινδύ-
νους τῆς προγραφῆς μᾶλλον παρὰ νὰ μοὶ γίνῃ παραίτιος θλί-
ψεώς τινος, ἡ σιωπὴ τῆς κυρίας Ῥαϋμόνδου πρὸς τὸν υἱὸν της
περὶ τοῦ αἰσχροῦ μου ἀτοπήματος, μ' ἐνέπλησαν αἰσχους καὶ
ὀδυνῶν.

Ἀλλὰ διενοήθην καὶ τὸ μέλλον μου.

Ἐμελλὰ νὰ μείνω πάλιν κατάμονος μετὰ τῆς γυναικός μου,
ἀναπολούσης τώρα ἀδιαλείπτως βέβαια τὸν Ἰωάννην, καὶ τοὶ
ἀπόντα νὰ με τύπτῃ ἐνταυτῷ ἀδιακόπως ἡ συνείδησις· νὰ με
κατέχῃ πρὸς τούτοις ὁ ἀπεγνωσμένος ἔρως... διότι ὅλαι αἱ
ἀναμνήσεις τῆς ὀλεθρίας νυκτὸς καθ' ἣν εἶχα σφίγξει πρὸς σιγ-
μὴν εἰς τὰς ἀγκάλας μου τὴν μέσθην τῆς κυρίας Ῥαϋμόνδου,
ἦσαν ἀδιαλείπτως παροῦσαι εἰς τὴν φαντασίαν μου.

Μυρία ἐτέκταινα κατὰ νοῦν σχέδια, σκεπτόμενος τίνι τρόπῳ
ν' ἀποτρέψω τὴν κυρίαν Ῥαϋμόνδου καὶ τὸν υἱὸν της τῆς κιν-
δυνώδους ἀποφάσεως τὴν ὁποίαν ἔλαβον. Δὲν ἐκοιμήθην οὐδ' ἐ-
γὼ ὅλην ἐκείνην τὴν νύκτα· τὸν ἐγκέφαλόν μου εἶχε καταλάβει
πυρετὸς ἀγρυπνίας. Ἐξημέρωσε. Ἐλπίσας νὰ εὔρω εἰς τὸ ὕπαι-
θρον γαλήνην τινὰ πνεύματος, καὶ νὰ σκεφθῶ ἡσυχότερον,
κατέβην εἰς τὸ ἵπποστάσιον· διέταξα καὶ μοῦ ἐτοίμασαν ἓνα
ἵππον, καὶ ἵππεύσας ἐξῆλθα ἀσκόπως εἰς τοὺς ἀγρούς.

Εἶχα πρὸ ἐμοῦ ὅλην τὴν ἡμέραν διὰ ν' ἀποφασίσω τὸ πρα-
κτέον, φρονῶν ὅτι ὁ Ἰωάννης καὶ ἡ μήτηρ του δὲν ἤθελον ἀνα-
χωρήσει ἐκ τοῦ πύργου προτοῦ νὰ νυκτώσῃ· αὐτὸ τοῦλάχιστον
ἦτο τὸ φρόνιμον. Τὸ νὰ ὑποστήσω τὰ βλέμματα τῆς κυρίας

Ῥαῦμόνδου μετὰ τὴν σκηνὴν τῆς νυκτὸς ἐκείνης, ἦτο ἀνώτερον τῶν δυνάμεών μου· τὸ νὰ καθικετεύσω τὸν Ἰωάννην νὰ μείνῃ, δὲν ἦτο πρᾶγμα ἐφικτὸν, διότι ἐγνώριζα τὸν ἄκαμπτον χαρακτῆρά του ὅταν ἐπρόκειτο περὶ ἐκπληρώσεως καθήκοντος· τέλος πάντων ἦτο τῶν ἀδυνάτων νὰ στέρξῃ πλέον ἢ μήτηρ του νὰ διατρίψῃ ὑπὸ τὴν αὐτὴν στέγην ὅπου καὶ ἐγώ.

Ἐστοχάσθην τότε πῶς νὰ διευκολύνω τοῦλάχιστον τὴν φυγὴν των, ἢ νὰ τοὺς εὕρω ἄλλο κἀνὲν καταφύγιον, καὶ ἤρχισα νὰ σκέπτομαι ποῖος τῶν ἀγρονόμων μου ἦτο πιστὸς ἀρκετὰ, ὥστε νὰ τὸν εἶπω νὰ κρύψῃ αὐτὸς τοὺς ξένους μου· μυρίας ὁμῶς δυσκολίας ἀπῆντων εἰς τὸ μέτρον τοῦτο· τὰ χαρακτηριστικὰ σημεῖα τοῦ Ἰωάννου εἶχον διαδοθῇ παντοῦ· οἱ ἀγρονόμοι μου εἶχον περὶ αὐτοὺς πλῆθος ὑπηρετῶν, εἰς τὴν ἐχεμυθίαν τῶν ὁποίων ἦτο ἀδύνατον νὰ βάλῃ τις βάσιν.

Μετὰ μυρία τέλος πάντων σχέδια, ὅλα παραιτηθέντα ὡς ἀσύμφορα, ἔλαβα τὴν ἐπομένην ἀπόφασιν, ἥτις μ' ἐφάνη συμβιάζουσα τὰ πάντα· τοῦλάχιστον ἔδιδε καιρόν τινα εἰς τὴν κυρίαν Ῥαῦμόνδου καὶ εἰς τὸν Ἰωάννην πρὸς τὸ νὰ σκεφθῶσιν ὠρίμως, καὶ οὕτω νὰ ἀποβῇ ἡ φυγὴ των ὅσον ἐνεστὶν ἀκιδνωτέρα.

Κατηυθύνθην εἰς τὸ Σαμβλὺ, ὁπόθεν εἶχα σκοπὸν νὰ στείλω τὸν ἵππον μου εἰς τὸν πύργον, καὶ νὰ γράψω εἰς τὴν γυναῖκά μου, ὅτι ἐνεκεν ὑποθέσεων ἀπροσδοκῆτων, ἀπηρχόμην εἰς τὸ Καστελλορόσον διὰ τινὰς ἡμέρας· ὅτι ἔμελλα νὰ τὴν εἰδοποιήσω ἀκολούθως πότε ἤθελα ἐπιστρέψῃ, ἐντούτοις δὲ νὰ ἐξακολουθῇ περιποιουμένα μετὰ τῆς προσηκούσης τιμῆς τοὺς ξένους μας... Καθ' ὁδὸν ἀπεπλανήθην εἰς τοὺς ἀγροὺς, καὶ ἀντὶ νὰ πλησιάσω ἀπεμακρυνόμην τοῦ Σαμβλὺ· ἕως οὗ εἶδα ὅτι ἀπεῖχα ἐκεῖθεν τέσσαρας περίπου λεύγας· πρὸς τὰς δέκα τῆς πρωίας ἔφθασα εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τοῦ Λευκοῦ Σταυροῦ, ὅπου ἡ κυρία Ῥαῦμόνδου, ὁ υἱὸς τῆς καὶ ὁ Σαρπεντιέρης εἶχον καταλύσει πρὶν ἔλθωσιν εἰς τὸν οἶκόν μου. Ζητῶ τὸν ξενοδόχον· ἔρχεται, μὲ βλέπει μὲ ἀπορίαν, καὶ μὲ λέγει,

— Ἀλλ' ἐκεῖνοι, κύριε... θὰ εἶναι δύο ὥραι καὶ περισσότερον ὅπου ἀνεχώρησαν...

— Ποῖοι ἀνεχώρησαν;

— Ὁ κύριος μαρκέσιος μετὰ τὴν κυρίαν μαρκεσίαν καὶ μετὰ τὸν υἱὸν των... Τοῦς ἔδωσα τὸ καλλήτερόν μου ἄλογον καὶ ἓνα δί-τροχον ὄχημα, καὶ ἔφυγαν εὐθὺς, διὰ νὰ προφθάσουν εἰς τὸ Καστελορόσσον τὸ ἐκεῖθεν διαβαῖνον δημόσιον ὄχημα.

Μετὰ ἦλθε κεραυνὸς, πλὴν κατώρθωσα νὰ μὴ ἀποδείξω τὴν δεινὴν ἀμνηχανίαν μου, καὶ ἀπεκρίθην εἰς τὸν ξενοδόχον,

— Ἡλπίζα νὰ τοῦς προφθάσω· κρίμα! ὁ κύριος Δὲ Βερτέλ ἐλησμόνησεν εἰς τὸν οἶκόν μου ἓν χαρτοφυλάκιον τὸ ὁποῖον τοῦ ἔφερα ὁ ἴδιος, μετὰ τὴν ἐλπίδα νὰ τοῦ σφίγξω τὴν χεῖρα ἀκόμη μίαν φοράν... Κατὰ δυστυχίαν δὲν τὸ κατώρθωσα.

Ἰππευσα λοιπὸν καὶ ἐπέστρεψα μετὰ σπουδῆς εἰς τὸν οἶκόν μου, διὰ νὰ μάθω πῶς ἀνεχώρησαν, καὶ κατεστράφησαν τοιουτοτρόπως τὰ σχέδιά μου. Ἐτυχῶς εἰς τὸν πρόδρομον τὴν κυρίαν Κλώδου τὴν ἔνευσα νὰ με ἀκολουθήσῃ, καὶ ἀναβὰς εἰς τὸν θάλαμόν μου, τὴν εἶπα, διὰ νὰ παραστήσω εὐλογοφανῆ τὴν αἰφνίδιον ἀναχώρησιν τῶν ξένων μου, καὶ νὰ μακρύνω ἀπὸ τοῦ νοός της πᾶσαν ὑποψίαν.

— Εἶδες μετὰ τί ἐπιτηδειότητα ἀνεχώρησεν ὁ μαρκέσιος Δὲ Βερτέλ; Πάντοτε ὁ ἴδιος, αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος!... Δὲν με λέγεις τί σὰς εἶπεν ὅταν ἔφυγε;

— Τὸ πρῶτ', περὶ τὰς ἑξ ὥρας, — μετὰ ἀπεκρίθη ἡ κυρία Κλώδου, — ἡ κυρία μαρκεσία μετὰ εἶχε μηνύσει ὅτι με παρακαλεῖ ν' ἀναβῶ. — Καλὴ μου κυρία Κλώδου, με λέγει, θὰ με κάμῃς μίαν μικρὰν ἐκδούλευσιν. Εἶναι τρόπος νὰ ἔχωμεν σήμερον τὸ πρῶτ' ἐν ὄχημα, διὰ νὰ ὑπάγωμεν ἕως εἰς τὸ Σαμβλύ; Μὰς ἦλθε νὰ κάμωμεν μίαν μικρὰν ἐκδρομὴν ἕως εἰς τὸ Βουργον. Εἶναι τόσον λαμπρὰ ἡ ἡμέρα! Βέβαια ὁ Κ. καὶ ἡ κυρία Δουπλεσίου δὲν θὰ ἐξύπνησαν ἀκόμη· εἶναι ἀνωφελὲς νὰ ταραξώμεν τὴν ἡσυχίαν των. — Ἡ κυρὰ, ἀπεκρίθην, εἰς τὴν κυρίαν μαρκεσίαν, ἀκόμη δὲν ἐσήμανε, πλὴν ὁ αὐθέντης εἶναι μία ὥρα ὅπου ἔφυγεν ἑφιππος. — Τότε λοιπὸν, καλὴ μου κυρία Κλώδου, κάμε μας τὴν χάριν νὰ εἰπῇς νὰ ζεύξουν μίαν στείγμην τὸ ὄχημα. — Ἐσπευσα νὰ ἐκπληρώσω τὴν ἐπιθυμίαν τῆς κυρίας μαρκεσίας...

— Ἐπειτα;

— Ἀφοῦ ἡτοιμάσθη τὸ ὄχημα, ἐπῆγα νὰ τὸ ἀναγείλω εἰς τὴν κυρίαν μαρκεσίαν, καὶ τότε εἶδα μὲ ἄκρον θαυμασμόν μου, ἔτοιμα ὅλα των τὰ ἐπιπλα, καὶ δεμένα ὥσάν νὰ ἀνεχώρουν διὰ παντός· εἶχε δὲ εἰσέλθει καὶ ὁ κύριος μαρκέσιος καὶ ὁ υἱός του, κρατοῦντες εἰς χεῖρας τοὺς ὁδοιπορικοὺς σάκκους των. Καταλαμβάνετε, αὐθέντη, ὅτι μ' ὅλην μου τὴν ἀπορίαν, δὲν ἔλαβα τὸ θάρρος νὰ ἐπιφέρω κάμμίαν παρατήρησιν.

— Ἀ! τὸν μαρκέσιον, τὸν μαρκέσιον! τὰ συνηθισμένα του, — εἶπα εἰς τὴν κυρίαν Κλώδου· — πάντοτε ιδιότυπος... ἀποστρέφεται τοὺς ἀποχαιρετισμοὺς ὥσάν τὸν διάβολόν του, καὶ πάντοτε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀναχωρεῖ ἀπὸ ὅπου τὸν φιλοξενήσωσι...

— Δι' αὐτὸ λοιπὸν, αὐθέντη! Τώρα λοιπὸν ἐννοῶ· τὸ πρᾶγμα τοιουτοτρόπως καταντᾷ ἀπλούστατον.

— Καὶ λοιπὸν οὔτε τὴν γυναῖκά μου θὰ εἶδεν ἡ κυρία Δὲ Βερτέλ ἀναχωροῦσα...

— Οὔτε, αὐθέντη, οὔτε· μόνον μὲ ἄφησεν ἡ κυρία μαρκεσία μίαν ἐπιστολὴν νὰ δώσω εἰς τὴν κυράν... καθὼς καὶ ὁ Κ. Ἰωάννης Δὲ Βερτέλ μίαν ἄλλην διὰ τὴν εὐγενίαν σας.

Ἐλαβα τὴν ἐπιστολὴν, καὶ ἠρώτησα τὴν κυρίαν Κλώδου ποῦ ἦτο ἡ ἄλλη, ἡ δοθεῖσα ὑπὸ τῆς κυρίας μαρκεσίας διὰ τὴν γυναῖκά μου.

— Τὴν ἔδωσα εἰς τὴν κυράν... Ἄν κατὰ τοῦτο ἔσφαλα, ζητῶ συγγνώμην ἀπὸ τὸν αὐθέντην...

— Μέσα εἶναι ἡ κυρά σου;

— Μάλιστα, αὐθέντη, εἶναι μέσα... μόνον εἶναι κλειδωμένη.

— Πῶς κλειδωμένη!

— Ἐκλείδωσεν ἀπὸ μέσα. Ὅταν τὴν ἐπῆγα τὴν γραφὴν τὴν ὁποίαν μ' ἔδωσαν διὰ τὴν εὐγενίαν της, καὶ τὴν εἶπα ὅτι ὁ Κ. μαρκέσιος ἀνεχώρησε μετὰ τῆς οἰκογενείας του, δύο φορές μὲ ἠρώτησε κατ' ἐπανάληψιν· τόση ἦτον ἡ ἀπορία της, ὥστε δὲν ἠδύνατο νὰ τὸ πιστεύσῃ· ἀφοῦ δὲ ἀνέγνωσε τὴν ὁποίαν τὴν ἐνεχείρισχ ἐπιστολὴν, τὴν ἐπῆραν εὐθὺς τὰ δάκρυα,

μ' ἐπρόσταξε νὰ κλείσω τὰ παράθυρα, καὶ ἂν δὲν μὲ φωνάξῃ νὰ μὴ ἔμβω εἰς τὸν κοιτῶνά της παντελῶς. Κᾶτι ἠθέλησα τότε νὰ τὴν εἰπῶ, ἀλλ' ἡ κυρὰ μ' ἐπρόσταξεν ἀποτόμως νὰ σιωπήσω... καὶ ἀφοῦ ἐξῆλθα, ἤκουσα νὰ σύρῃ ἀπὸ μέσα τὰ περάντια τῆς θύρας της.

— Καλά! πήγαινε, καὶ ὅταν σὲ ζητήσῃ, ἔρχεσαι καὶ μὲ δίδεις εἰδήσιν.

Ἐμεινα μόνος καὶ ἀνέγνωσα τὴν τοῦ Ἰωάννου ἐπιστολὴν· περιεῖχε δὲ τὰ ἐξῆς:

« Σὺγγνωθί μοι, παμφίλτατε Φερνάνδε, ὅτι ἀναχωρῶ χωρὶς νὰ λάβω τὴν χεῖρά σου καὶ νὰ σ' εἰπῶ ἐκ βάθους ψυχῆς, πόσον καὶ ἡ μήτηρ μου, καὶ ὁ Σαρπεντιέρης καὶ ἐγὼ, σ' εἰμεθα εὐγνώμονες διὰ τὴν γενναίαν φιλοξενίαν σου.

» Λόγοι, οὐδ' ὅλως ἐνδιαφέροντές σε, μᾶς ὑποχρεοῦν νὰ παραιτήσωμεν τὸ ὅποῖον μᾶς προσέφερες ἄσυλον· οὔτε φοβοῦ περὶ ἡμῶν, διότι νομίζω ὅτι, καθὼς ἐσχεδιάσαμεν τὸν δρόμον τῆς φυγῆς μας, δυνάμεθα νὰ διαφύγωμεν τὰς ἐρεύνας τῆς ἐξουσίας. Τὸ τραῦμά μου ἰατρεύθη, καὶ δύναμαι λοιπὸν ἀκινδύνως νὰ ὑπομείνω τοὺς κόπους καὶ τὰς τύχας τῆς ἀπροόπτου ταύτης ὁδοιπορίας.

» Ἐν βίᾳ λοιπὸν σὲ λέγω ἔρρωσο· ἐν εἰᾳ, διότι μετὰ ὥριμον σκέψιν, σήμερον μόλις τὸ πρῶτ' ἀπεφασίσαμεν ν' ἀναχωρήσωμεν, καὶ διὰ νὰ προφθάσωμεν τὸ δημόσιον ὄχημα τὸ ὅποῖον μᾶς λέγουν ὅτι διαβαίνει ἀπὸ τὸ Καστελορόσστον εἰς τὰς ἐννέχ πρὸ μεσημβρίας, δὲν πρέπει νὰ χρονοτριβώμεν. Ἀμα δὲ φθάσωμεν εἰς μέρος ὅπως οὖν ἀσφαλές, θέλω σοὶ γράψῃ κατὰ πλάτος, ὅπως πραῦνω τὴν ἀνησυχίαν τῆς φιλίας σου.

» Καὶ πάλιν ἔρρωσο, Φερνάνδε· γενναία ψυχὴ. Σὲ ἀγαπῶ καὶ θέλω σὲ ἀγαπᾶ ἀείποτε ὡς τὸν ἄριστον φίλον μου.

» Ὅλος σὸς,

» I. P.

» Θεωρῶ περιττὸν τὸ νὰ σ' εἰπῶ, ὅτι καὶ ἡ μήτηρ μου καὶ ὁ Σαρπεντιέρης μετέχουσιν ἐξ ἡμισείας εἰς τε τὴν εὐγνωμοσύνην μου, καὶ εἰς τὴν λύπην ὅτι σὲ ἀφίνομεν οὕτως αἰφνιδίως.»

Μολονότι ἐπρόσμενα παρὰ τοῦ Ἰωάννου τοιούτους βέβαια

λόγους ἐντὸς τῆς ἐπιστολῆς του, ἀνενεώθη μολοντοῦτο ἡ λύπη μου. Ἡ ἀναχώρησις των αὐτῇ ὑπῆρχε μὲ ἀπερίσκεπτος, πλὴν τὸ καλὸν ἦτο, ὅτι εἰς τὸ Σαμβλὺ ἤξευρον ὅτι οἱ ξένοι οὗτοι ἐκατοίκησαν εἰς τὸν πύργον μου διὰ τινὰ καιρὸν, καὶ οὕτω τοὺς εἶδον μεταβαίνοντας εἰς τὸ Καστελορότσον ἀνυπόπτως.

Πρὸς τὰς δύο μετὰ μεσημβρίαν, ἔρχεται ἡ κυρία Κλώδου καὶ με λέγει ὅτι ἡ σύζυγός μου ἠχέρθη ἐκ τῆς κλίνης, ὅτι ἐφαίνετο πολὺ πάσχουσα, ὅτι εἶχε κλαύσει πολὺ, ἀλλὰ μ' ἐπρόσμενε εἰς τὸ δωμάτιόν της, ἂν ἐπεθύμουν νὰ τὴν ὑμιλήσω,

Μετέβην εἰς τὸ δωμάτιον τῆς Ἀλβίνης.

ΚΕΦ. ΚΔ'.

(Συνέχεια τοῦ Ἡμερολογίου.)

Εἰσελθὼν πῦρα τὴν Ἀλβίνην ὠχρὰν, ἀσθενῆ, τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχουσιν ἐρυθροὺς ἀπὸ πρόσφατα δάκρυα.

— Αἱ! τὴν λέγω, — ἀνεχώρησαν λοιπὸν οἱ φίλοι μας;

— Ναι, κατὰ δυστυχίαν μου καὶ δυστυχίαν των...

— Τῶντι, μεγάλην ἀπερισκεψίαν ἔκαμον ν' ἀναχωρήσωσι...

— Καὶ ἡ ἀναχώρησις αὐτῇ με ἄφησε λύπην ἀπαραμύθητον.

— Εἶσαι πολὺ εἰλικρινής...

— Εἰλικρινῆς βέβαια· μήπως πρέπει νὰ σὲ κρύψω ὅτι ἡ παρουσία τῆς κυρίας Ραϋμόνδου μ' ἦτο ποθεινοτάτη καὶ πολύτιμος, καθὼς καὶ ἡ φιλία της;

— Σ' ἔγραψε;

— Μ' ἔγραψε.

— Ἐμπορῶ νὰ ἴδω τὴν γραφὴν της;

— Ἴδου αὐτὴ, — μ' εἶπεν ἡ Ἀλβίνη.

Ἐκλαβα τὴν ἐπιστολὴν καὶ ἀνέγνωσα τὰ ἐπόμενα:

« Δόγοι, προσφιλῆς μου κόρη, σπουδαῖοι μᾶς ἀναγκάζουσι ν' ἀναχωρήσωμεν· οἱ ἀποχαιρετισμοὶ εἶναι πάντοτε θλιβεροί,

τούτου ἔνεκα καὶ ἠθέλησα νὰ σὲ φεισθῶ αὐτῶν· μὴ ἀνησύχει· πάντως ἐλπίζομεν ὅτι ἡ ὁδοιπορία μας θέλει ἀποβῇ αἰσία μέχρι τοῦ τέλους.

» Πλὴν θέλω, φιλτάτη Ἀλβίνη, νὰ σ' εἶπω καὶ ἀναχωροῦσα ὀλίγας λέξεις, τὰς ὁποίας ν' ἀκούσῃς μετὰ πάσης πίστεως· σοὶ ὁμιλεῖ μία φίλη εἰλικρινὴς καὶ σχεδὸν μία μήτηρ, καὶ σοὶ ὁμιλεῖ ἐσχάτην φορὰν ἴσως, διότι σχεδὸν ἔχω τὴν πεποίθησιν ὅτι δὲν θέλομεν συναντηθῇ πλέον ποτέ.

» Ὁ τρόπος μας τοῦ ζῆν κατὰ τοὺς παρελθόντας αὐτοὺς μῆνας, σοὶ ἀπέδειξεν ὁποίους θησαυροὺς ψυχαγωγίας καὶ παραμυθίας δύναται τις νὰ εὔρῃ ἐντὸς ἑαυτοῦ εἰς τὸν μονήρη βίον.

» Σὺ ὁμως δὲν εἶσαι μόνη... ἀκυκλοθυσοῦσα τὰς συμβουλάς μου ἐπειράθῃς νὰ ἐμβιβάζῃς καὶ ἐνεβάθυνες περαιτέρω εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ συζύγου σου, ὅστις ἀφ' ἐτέρου ἐφάνη πρὸς σὲ καὶ ἀγαθότερος καὶ προθυμότερος νὰ σοὶ εὐχρεστῇ, τόσον ὥστε πολλάκις μοὶ ἐνεπιστεύθῃς μετὰ χαρᾶς ἐνδομύχου τὰς ἐλπίδας τὰς ὁποίας ἔβλεπες ἀνατελλούσας ἐν τῷ μέλλοντι ὡς ἐκ ταύτης τῆς πλησιάσεως.

» Βαρυθυμία τις, τὴν ἀφορμὴν τῆς ὁποίας ἀγνοῶ, ἐπέφερεν ἂν δὲν ἀπαιτῶμαι ὀλίγην τινὰ ψυχρότητα μεταξὺ τοῦ Κ. Δουπλεσίου καὶ σοῦ, ἀπὸ τινων ἤδη ἡμερῶν· πέπεισμαι ὅτι ἡ βαρυθυμία αὕτη θέλει παρέλθει· σεῖς ἔχετε ἀνάγκην ὁ εἷς τοῦ ἄλλου, ἡ καλὴ σας σύμπνοια δύναται καὶ πάντως ὀφείλει νὰ ἔχῃ συνεπείας τοσοῦτον αἰσίας πρὸς τὴν κοινήν σας εὐδαιμονίαν, ὥστε τὸ ἐλαφρὸν νέφος περὶ οὗ σοὶ λέγω θέλει διαλυθῇ τάχιστα.

» Ἄν ὁμως, παρὰ πᾶσάν μου προσδοκίαν καὶ ἐναντίον τῶν προσπαθειῶν σου, ἐξακολουθήσῃ ἡ ψυχρότης αὕτη, ἡ καὶ αὐξήσῃ· ἂν, πράγμα τὸ ὁποῖον θεωρῶ ὡς ἀδύνατον, ὁ Κ. Δουπλέσιος συμβῇ νὰ φέρεται πρὸς σὲ καθὼς πρότερον, τότε, παιδί μου, σὲ ὀρκίζω ἐν ὀνόματι τῆς φιλίας περὶ ἧς πολλάκις μ' εἶπες ὅτι σ' εἶναι περισπούδαστος, ἐξακολουθεῖ νὰ ἀρύεσαι παραμυθίας εὐγενεῖς ἐκ τῶν ἀγνῶν καὶ ἡδείων ἀπολαύσεων αἵτινες καὶ ἤδη σ' ἐπαρηγόρησαν τόσον· βλέπε νὰ εἶσαι πάντοτε εὐχαριστημένη ἐκ τοῦ ἑαυτοῦ σου, αἰσθανομένη ὅτι ἐξεπλήρωτες τὰ χρεῖα σου κελῶς· εἰς τὴν εὐχαρίστησιν δὲ ταύτην

ἀναζωπύρει τὰ θάρρη σου· πρὸ πάντων ἔσο συγκαταβάτικῃ· καρτέρει, ἔλπιζε, ἀδύνατον εἶναι νὰ μὴ παρατηρήσῃ ὁ σύζυγός σου καὶ νὰ μὴ λατρεύσῃ ἐπὶ τέλους πᾶν ὅ,τι ὑπάρχει εἰς σέ ὠραῖον καὶ ἀξιάγαστον. Ὅ,τι καὶ ἂν συμβῇ, ὅ,τι καὶ ἂν πράξῃ, πρόσσεχε νὰ μὴ πύσῃ ποτὲ τοῦ νὰ σέ ὑπολήπτεται καὶ νὰ σέ σέβεται· στέργε ἀνδρείως τὴν τύχην σου· περιορίζου καρτερικῶς εἰς τὸν κύκλον τῶν χρεῶν σου· ἐπέκεινα μὴ ζήτηί τίποτε, διότι ἐπέκεινα ἐνδεχόμενον ν' ἀπαντήσῃς ἄλλο παρ' ὅ,τι προσεδόκας, ὄνειρα κινδυνώδη ἢ πικρίας καὶ ὀδύνας.

» Τέλος πάντων, διὰ τὸν φόβον μήποτε οἱ στοχασμοί σου καὶ αἱ ἐπιθυμίαι πχρεκτραπῶσιν ἐν ἀγνοίᾳ σου, ἐξέταζε πάντοτε αὐστηρῶς ἐν τῇ συνειδήσει σου τί τὸ δίκαιον καὶ τί τὸ ἄδίκον, τί τὸ καλὸν καὶ τί τὸ κακόν· μετὰ δὲ τὴν ἀλάνθαστον ταύτην δοκιμασίαν, σέ γνωρίζω, παιδί μου, καὶ εἶμαι βεβαία ὅτι θέλεις ἀντισταθῇ εἰς πᾶσαν ὁρμὴν κακὴν.

» Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι διὰ νὰ βαδίσῃς τοιοιτοτρόπως μόνη, μὲ ἀκλόνητον καὶ ἀσφαλὲς βῆμα, ἐν τῷ μέσῳ τῶν δοκιμασιῶν τῆς ζωῆς, οὔτε ἄλλοθεν ἀρωομένη δυνάμεις εἰμὴ πάλιν ἐξ ἑαυτῆς, πολλὴν θέλεις χρειασθῇ δύναμιν, πολλὴν καρτερίαν καὶ ἀνδρίαν· καὶ θέλεις ὑποστήσῃς ἀγῶνας βέβαια καὶ θέλεις ὑποφέρει, πτωχὸν καὶ προσφιλὲς παιδί· ἀλλ' ὁμως, πιστευσέ με· καθόσον θέλεις μεγαλύνεσθαι πρὸ τῶν ἰδίων σου ὀφθαλμῶν, καθόσον θέλεις ἀνυψοῦσθαι περισσότερον πρὸς τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν τοῦ καθήκοντος, ὀλίγον κατ' ὀλίγον θέλεις ἐλέπει ἐξαλειφομένας αὐτὰς ὅλας τὰς δυσκολίας καὶ θλίψεις, αἵτινες κατ' ἀρχὰς μέλλουν νὰ σέ πτοήσωσι. Περὶ καθήκοντος δὲ ὅταν σέ λέγω, δὲν ἐννοῶ μόνον τὰ συζυγικά σου χρέη, ἀλλὰ καὶ τὰ χρέη ἅτινα ἔχεις πρὸς ἑαυτήν, καθὼς καὶ πρὸς τοὺς ἐν Θεῷ ἀδελφοὺς καὶ ἀδελφάς σου, τοὺς πλησίον σου.

» Τὰ χρέη ταῦτα συγκεφαλαιοῦνται εἰς ὀλίγας λέξεις· — Καλλιέργει τὸν νοῦν, στερέωνε τὸν ὀρθὸν λόγον, ἀνύψωνε, βελτίου τὴν ψυχὴν σου, παρηγόρει, ἀνακούφιζε τὰς θλίψεις καὶ δυσφορίας τῶν πασχόντων· ἐν ἐνὶ λόγῳ, καθὼς τοσάκις τὸ εἶομεν· — πρέπει νὰ ζῶμεν ἐν ἡμῖν καὶ περὶ ἡμᾶς διὰ τε τῆς διανοίας καὶ διὰ τῆς καρδίας.

» Οὕτω, παιδί μου, νὰ ζήσης, καὶ μὴ φοβοῦ τὰς ἀπαισιω-
τέρας τῶν ἡμερῶν· ἂν τέλος πάντων ἡσθάνεσο ποτὲ ὅτι σὲ
κυριεύη ἀκουσίως μελαγχολία τις ἐπαχθῆς, οὐδεμίαν ἔχουσα ἀ-
φορμὴν, ἢ μελαγχολία τὴν ὁποίαν ἐγὼ θέλω ἀποκαλέσει ἀθυ-
μίαν τὴν ἐκ τῆς πολυτελείας, στρέφε τοὺς ὀφθαλμοὺς περὶ
σὲ, σύγκρινε τὴν τύχην σου μὲ τὴν τύχην χιλιάδων ἀνθρώ-
πων τιμίων, φιλοπόνων, νοημόνων, ὀλεθρία μοῖρα καταδεδικα-
σμένων καὶ αὐτῶν καὶ τῶν οἰκογενειῶν των, ὡς ἐκ τῆς ἀγνοίας ἢ
ὡς ἐκ τῆς μοχθηρίας τῆς κοινωνίας, εἰς ἀπείρους στερήσεις, εἰς
τὴν ἐσχάτην ἐνδειαν, καὶ τότε, ἀπέναντι τῶν δεινῶν τούτων,
τῶν πραγματικῶν φεῦ! δεινῶν, θέλεις ἐρυθριάσει διὰ τὰς φαν-
τασιώδεις ὀδύνας σου· θέλεις ὑπερνικήσει, διὰ τῶν ἀγαθῶν ἰ-
διοτήτων τοῦ πνεύματος καὶ τῆς καρδίας σου, τὴν κενὴν αὐτὴν
ἀθυμίαν, τὴν νοσώδη καὶ ἀσεβῆ, ἣτις πάντοτε σχεδὸν εἶναι μία
τῶν συνεπειῶν τῆς κατὰ κόρον ἀπολαύσεως τῶν γήινων ἀγα-
θῶν, τῆς ἀδρανείας, τῆς ὀκνηρίας ἢ τῆς θεοστυγοῦς ἀδιαφορίας
περὶ τοῦ δικαίου, τοῦ καλοῦ, τοῦ ωραίου.

» Μακρὰν ἐμοῦ ἡ ἰδέα, ὅτι σὺ, παιδί μου, θέλεις περιέλθει
ποτὲ εἰς τὴν ἠθικὴν ταύτην διαφθοράν ὡς εἶπεῖν, τὴν κοινὴν
εἰς τοὺς κορεσθέντας ἐκ τῶν περιττῶν τῆς ζωῆς ἀπολαύσεων,
οἵτινες, ἐνῶ πλῆθος ἄλλων ἀνθρώπων πάσχουσιν ἑλλειψιν
τῶν ἀναγκαιοτέρων, ζητοῦσι τὴν πικρὰν καὶ ἀναξίαν τρυ-
φήν τῶν χιμαιρικῶν θλίψεων! Ἄ! ἔπρεπε νὰ βλέπωσιν οἱ
μανιακοὶ οὗτοι σπληνικοὶ, οἱ ὀκνηρότατοι καὶ ὑπερτεθραμμέ-
νοι, τοὺς ἐνδεεῖς ὑπὸ τῶν ὁποίων περικυκλοῦνται πανταχό-
θεν, καὶ ἐκ τούτου μᾶλλον νὰ θλίβωνται! Τούλάχιστον ἤθε-
λεν εἶσθαι ἀληθῆς καὶ γενναία ἡ ἀφορμὴ τῆς θλίψεώς των, καὶ
δυναμένη νὰ κατευνασθῇ δι' ἔργων φιланθρωπικῶν πρὸς τοὺς
πλησίον των.

» Ἄλλ' ὅχι, ὅχι, τοιαῦται μάταιαι ἀθυμίαι καὶ ἀνίαι εἶναι
ἀλλότριοι, φιλτάτη Ἀλβίνη, εἰς σέ· σὺ θέλεις εἶσθαι ὀλβία· θέ-
λεις καταστήσει ἑαυτὴν ὀλβίαν, διότι θέλεις ἐκπληροῖ ἀνδρείως
τὰ καθήκοντά σου· μὲ τοιαύτην γλυκεῖαν πεποίθησιν ἀναχωρῶ,
σεμνυνομένη κατ' ἰδέαν ὅτι, τούλάχιστον δὲν ἀπέδωκε εἰς σὲ ὅ-
λως ἄκαρπος ἡ φιλία μας.

» Ἐχε θυγατέρα, προσφιλή μου καὶ ἐνάρετος κόρη· ἡ ποιεῖν ἡ καὶ συμπαθῆς σου μνήμην συνεχῶς θέλει ἀναπαύει τὸ πνεῦμά μου ἐν τῷ μέσῳ τῶν μεριμνῶν καὶ ἀνησυχιῶν, τῶν ἀχώριστων ἐκ τῆς ζωῆς μου καὶ τῆς ζωῆς τοῦ υἱοῦ μου.

» Καὶ πάλιν, ἔχε θυγατέρα, Ἀλβίνη φιλότατη, ἐνθυμοῦ με συνεχῶς, συνεχέστατα, καὶ ἀγάπα με με ὅσην στοργὴν ἐγὼ σέ.

» ΙΟΥΛΙΤΤΑ ΡΑΓΜΟΝΔΟΥ.»

Θελήσας νὰ μεταχειρισθῶ ὡς ὄπλον τὴν φρονιμωτάτην καὶ μητρικωτάτην ἐπιστολὴν ταύτην, γραφεῖσαν πρὸς τὴν γυναῖκα μου ὑπὸ τῆς κυρίας Ῥαϋμόνδου ὀλίγας τινὰς ὥρας ἀφοῦ καθύβρισα τὴν κυρίαν αὐτὴν τοσοῦτον ἐπιδεικνύσας... εἶπα εἰς τὴν Ἀλβίνην με σαρδονικὴν τι μειδίαμα·

— Ἐξαίρετοι συμβουλαί... Ἐλπίζω ὅτι καὶ θὰ τὰς ἀκολουθήσης...

— Θὰ προσπαθήσω.

— Μιτὰ τῶν συμβουλῶν αὐτῶν, εἶναι μία μάλιστα, ἀπρῶσα εὐχὰς τινὰς καὶ ἐπιθυμίας, τὰς ὁποίας διὰ νὰ ἔχης, πρέπει νὰ καταπατήσης τὰ καθήκοντά σου... Αὐτὰς ὅλας τὰς συμβουλάς, τὰς ὁποίας δὲν σ' ἔδωκε βέβαια χωρὶς αἰτίαν, χωρὶς σπουδαίαν αἰτίαν... μία γυνὴ τόσον ἔμπειρος ὅσον ἡ κυρία Ῥαϋμόνδου... σὲ παρακινῶ νὰ τὰς μελετήσης καλὰ... πολὺ νὰ τὰς μελετήσης.

— Δὲν σᾶς ἐννοῶ, κύριε.

— Μὲ ἐννοεῖς ἐξαίρετα... ἀφοῦ καὶ ἐρυθριάς.

— Ἐξηγηθῆτε σαφέστερον, σᾶς παρακαλῶ.

— Συμφέρον σου εἶναι νὰ μὴ με ἀναγκάσης νὰ ἐξηγηθῶ.

— Ὁχι, σᾶς τὸ παρακαλῶ· ἤγουν μὲ ἀπειλεῖτε;

— Ἰσως...

— Ἀκούσατε, κύριε Δουπλέσι... πιστεύσατέ με, νὰ εἴμεθα εἰλικρινεῖς· συμφέρει τοῦτο καὶ εἰς τοὺς δύο μας· τοῦλάχιστον θὰ μάθωμεν εἰς τί νὰ στηριζώμεθα ἐν τῷ παρόντι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι.

— Δός μου σὺ πρότερον τὸ παράδειγμα αὐτῆς τῆς εἰλικρινείας... καὶ βλέπω ἀκολουθῶς τί μένει καὶ εἰς ἐμὲ νὰ πράξω.

— Ἴδου λοιπόν, κύριε· νὰ σᾶς εἶπω τὴν ὁδὸν τὴν ὁποίαν ἀπαφάσῃς ν' ἀκολουθήσῃς τοῦ λοιποῦ... Πρῶτον μὲν θέλω νὰ λησμονήσῃς... νὰ συγχωρήσῃς, ἂν δυνήθῃς...

— Νὰ συγχωρήσῃς;... ποῖον δηλαδὴ;

— Τὴν εὐγενίαν σου.

— Ἡ ἀξίωσις εἶναι παράδοξος... ἐμὲ σὺ νὰ συγχωρήσῃς;

— Μὴ ἐμμείνετε εἰς αὐτὸ τὸ προκείμενον... κάνεις δὲν εἶναι καλλήτερος κριτὴς περὶ τῶν ὅσα ἔπαθέ τις, παρὰ αὐτὸς ὁ ἴδιος ὁ παθὼν. Ἴσως μὲ προσεδάλατε χωρὶς πρόθεσιν κακὴν... Αὐτὸ τὸ ἐπιθυμῶ, καὶ τὸ νομίζω· διὸ καὶ σᾶς λέγω ὅτι θὰ προσπαθήσῃς νὰ λησμονήσῃς τὰ πάντα... καὶ νὰ μὴ αἰσθάνομαι πρὸς σᾶς εἰμὴ ἀδιαφορίαν.

— Ἀληθινά;... ἰδου πρᾶγμα τὸ ὁποῖον προξενεῖ εὐχαρίστησιν.

— Ὅχι, εὐχαρίστησιν, κύριε, ἀλλὰ θλίψιν... εἶναι τῶντι θλιψιμώτατον τὸ νὰ συλλογίζεται τις ὅτι ἔχει πρὸ αὐτοῦ νὰ διέλθῃ μακρὰν ἴσως ζωὴν, πλησίον ἑνὸς ἀνδρὸς πρὸς τὸν ὁποῖον εἶναι ἀδιάφορος, καὶ ὅστις τὸν εἶναι ἀδιάφορος· πλὴν, κατὰ τὰς συμβουλὰς τῆς κυρίας Ῥαϋμόνδου, θέλω ἐνασχολήσῃ αὐτὴν τὴν ζωὴν εἰς τρόπον ὥστε...

— Εἰς τρόπον ὥστε νὰ εἶμαι πρὸς σὲ ὡτάν νὰ μὴ ὑπῆρχα;

— Ὅχι, κύριε· θέλω ἐκπληροῦν τὰ πρὸς σᾶς καθήκοντά μου θρησκευτικῶς, καθῶ· καὶ μέχρι τοῦδε τὰ ἐξεπλήρωσα... Δὲν σᾶς ζητῶ ν' ἀλλάξετε τρόπον τοῦ ζῆν, θέλω καθυπατάσσεσθαι εἰς ὅλας σας τὰς θελήσεις, θέλω διατρέψῃ εἰς αὐτὸν τὸν πύργον... ὅσον καιρὸν σεῖς θέλετε, καὶ ὅσον μεμονωμένη σεῖς θέλετε... τέλος πάντων θέλω εἶσθαι τοιαύτη ὁποία ἤμην καὶ κατὰ τὸ παρελθόν... Μόνον, εἰς τὸ ἐξῆς θέλω ἐνασχολεῖν τὸν καιρὸν μου ἀρροδιώτερον...

— Διὰ νὰ γίνῃς βέβαια μία δευτέρα κυρία Ῥαϋμόνδου;

— Διὰ νὰ ὑπομείνω ἐντιμότεραν μίαν ζωὴν τοιαύτην ὁποίαν μὲ τὴν κατεστήσετε, κύριε.

— ὦ! αὐτὴ πάλιν ἡ αὐθάδεια...

— Κύριε Δουπλέσιε, — μὲ λέγει ἡ Ἀλβίνη μὲ τὰ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς· σᾶς ἐξορκίζω, ἐστὲ γενναῖος· μὴ μὲ καταθλίβετε, μὴ μὲ ἀπελπίζετε· τί κακὸν σᾶς ἔκχρη; Δὲν ἔπρεπεν,

ἐξ ἐναντίας, ἂν ὄχι νὰ μ' ἐπαινέσετε, τοῦλάχιστον νὰ φανῇτε πρὸς ἐμὲ ἡπιώτερος, ἐνῶ μὲ βλέπετε διατεθειμένην ν' ἀκοιουθήσω τὰς νοουθεσίας μιᾶς γυναικὸς, τῆς ὁποίας μυριάκις μοὶ ἐξεθειάσετε τὸν μέγαν νοῦν;

— Καὶ λοιπὸν ἐνυμφεύθην... διὰ νὰ ἔχω πλησίον μου σχεδὸν μίαν ξένην, ἣτις θέλει φρονῇ ὅτι ἐκπληροῦ ὅλα τὰ πρὸς ἐμὲ χρέη της, ὅταν μόνον ἐπιστατῇ εἰς τὸν οἶκόν μου καὶ μ' ἐπιμελῇται ὅταν ἡμαι ἀσθενής;

— Πραγματικῶς δὲν μ' ἐβίασαν νὰ σᾶς νυμφευθῶ, κύριε· ἡδυνάμην νὰ εἶπω ὄχι, ὅταν εἶπα τὸ καί· ἀλλ' ἔστερξα εἰς αὐτὸν τὸν γάμον, ἄρα ὀφείλω νὰ ὑπομένω καὶ τὰς συνεπείας... τὰς ὑποφερτάς... Ὅσον ὁμως περὶ τῆς συμπαθείας ἢ τῆς ἀδιαφορίας... τὰ αἰσθήματα ταῦτα δὲν ἐπιβάλλονται ἐκόντος ἀέκοντος ἑνὸς ἀνθρώπου... ἢ μᾶλλον, ἀπατῶμαι... ἰδοὺ καὶ ἐπιβάλλονται.

— Ἐγὼ σὲ λέγω, ὅτι, ἀπὸ τῆς ἀδιαφορίας μιᾶς γυναικὸς πρὸς τὸν ἄνδρα της, μέχρι τῆς παραμελήσεως τῶν ἱερωτέρων χρεῶν της πρὸς αὐτὸν, ἡ ἀπόστασις εἶναι μικροτάτη, εἶναι ἀπστάσις ἑνὸς βήματος.

— Διὰ τινὰς γυναῖκας, βέβαια.

— Καὶ διὰ σὲ ὡσαύτως, διότι μὴ μὲ νομίζης τυφλόν· ἔχω ὀξυδέρκειαν περισσοτέραν παρ' ὅσην ὑποθέτεις. Τώρα δὲ ὅτε ἡ ἀναχώρησις τοῦ Ἰωάννου μὲ ἀφίνει ἐλεύθερον νὰ ὁμιλήσω, νὰ ἀνακουφίσω τὴν καρδίαν μου σὲ λέγω· Τόλμησε νὰ μὲ ἰδῇς κατὰ πρόσωπον, τόλμησε νὰ ἀρνηθῇς... ὅτι ἀγαπᾷς τὸν Ἰωάννην Ῥαῦμόνδον...

— Δὲν ἔχω νὰ δώσω ἐπὶ τοῦ προκειμένου τούτου ἀπόκρισιν.

— Ἄνανδρος τρόπος ἀποσιωπήσεως!

— Σᾶς παρακαλῶ, ἄλλην ὁμιλίαν δὲν ἔχετε;

— Ἀγαπᾷς τὸν Ἰωάννην, τὸν ἀγαπᾷς!

— Πίστευσε ὅτι ἐπροσπάθησα πάντοτε νὰ πράξω κατὰ τὰς συμβουλὰς τῆς κυρίας Ῥαῦμόνδου· νὰ φέρωμαι πρὸς σὲ ἐντίμως καὶ εὐσυνειδήτως, τέλος πάντων ν' ἀποκαταστήσω τὴν ζωὴν σου ὅσον εἶναι δυνατὸν εὐτυχῇ.

— Ἐγὼ τί σὲ λέγω, καὶ σὺ τί μὲ ἀποκρίνεσαι. Σὲ λέγω,

ἀγαπᾷς τὸν Ἰωάννην... Σιωπᾷς... Ἄ! ἀναξία... ὡς εἶσαι ὑπὸ τὸ ἄλθος τῆς αἰσχύνης, βέβαια σιωπᾷς.

— Τῆς αἰσχύνης;... ποίας αἰσχύνης! Ἔστω λοιπόν... ἀφοῦ μὲ φέρεις ἕως εἰς αὐτὴν τὴν ἀκμὴν, ναὶ, ἀγαπῶ τὸν κύριον Ἰωάννην Ῥαῦμόνδου!

— Τὸν ἀγαπᾷς!...

— Τὸν ἀγαπῶ.

— Καὶ ἔχεις τὴν ἀναισχυντίαν καὶ νὰ τὸ ὁμολογῇς τοιούτῳ τρόπῳ... ἀνερυθριάστως καὶ αὐθαδῶς! χωρὶς οὔτε νὰ ταπεινώσης τοὺς ὀφθαλμούς! ἀντὶ νὰ μείνης εἰς τὸν τόπον, ἀπνους, χωρὶς νὰ κεραυνωθῇς ἐκ τῆς ἐντροπῆς!

— Δὲν μὲ τύπτει ἡ συνείδησις εἰς τίποτε... Εἶναι βέβαιον, βεβαιότατον ὅτι δὲν θέλω ἐπανίδει τὸν Κ. Ῥαῦμόνδον ποτέ· ἀγνοεῖ καὶ θέλει ἀγνοεῖ... διὰ παντὸς τὸ αἶσθημα τὸ ὁποῖον ἀκουσίως μ' ἐνέπνεεν.

— ὦ! πέπεισο ὅτι δὲν θέλεις τὸν ἐπανίδει ποτέ· ποτέ· αὐτὸ σὲ τὸ λέγω ἐγώ.

— Τὸ γνωρίζω...

— Καὶ μὲ φρονεῖς τόσον ἀνόητον, ὥστε νὰ ἔχω ἐγὼ πλησίον μου μίαν γυναῖκα, διὰ τὴν ὁποίαν θέλω γνωρίζει ὅτι κατέχεται ἀδιαλείπτως ὑπὸ ἔρωτος πρὸς ἓνα ἄλλον ἄνδρα;

— Θέλεις νὰ μὲ στείλῃς εἰς τὴν μητέρα μου; Ὅταν τὸ ἐπιθυμήσῃς ἀναχωρῶ παρευθύς.

— Εἰς τὴν μητέρα σου, διὰ νὰ ζήσῃς μόνη καὶ καθὼς ἀγαπᾷς, πῶς; Διὰ νὰ κάμῃς τρόπον νὰ ἐπανεύρῃς τὸν Ἰωάννην, νὰ τὸν παγιδεύσῃς θέλοντα μὴ θέλοντα, καὶ νὰ προπηλακίσῃς τὸ ἰδικόν μου ὄνομα;

— Ἴδου λόγοι τοὺς ὁποίους φοβοῦμαι ὅτι δυσκόλως θέλω δυνηθῇ νὰ λησμονήσω· ὅπως ἂν ἔχῃ, τὸ ὄνομα τὸ ὁποῖον φέρω, δύνασαι νὰ εἶσαι βέβαιος ὅτι θέλει τηρηθῇ ἀκηλίδωτον· δὲν ἐμπορεῖς ὁμῶς νὰ ὀρίσῃς καὶ τὴν διάνοιάν μου.

— Νὰ μὲ φέρῃς λοιπὸν ἐκτὸς ἐμαυτοῦ ὥστε ὡς φαίνεται!

— Δὲν πρέπει, κύριε, νὰ ὀργίζεται κατ' ἐμοῦ· ἐγὼ εἶχα λησμονήσει ὅλα τὰ παρελθόντα· ἐγὼ εἶχα πειραθῇ παντίοις τρόποις νὰ νικήσω τὴν πρὸς ἐμὲ ψυχρότητα σου, διὰ νὰ φανῇ ὅτι

ξία μιᾶς ἀγάπης τὴν ὁποίαν ἕως τότε μὲ εἶχες ἀποποιηθῇ, πλὴν παρηγκωνίσθην περιφρονητικῶς καὶ ἀψηφήθην· ἐντοσούτῳ δὲν ἐπρόφερα κἀνὲν παράπονον, οὔτε τῶρα προφέρω· μίμῃσου με, κλίνει μὲ ὑπομονὴν τὸν αὐχένα ὑπὸ μίαν τῶν θλίβε-
ρῶν συνεπειῶν τοῦ ὑμεναίου μας.

— Καὶ ἐγὼ σὲ λέγω, ὅτι ἀπ' αὐτὸν τὸν ἀδιέξοδον δρόμον πρέπει ἀφεύκτως, ἢ κατ' ἓνα τρόπον ἢ κατ' ἄλλον, νὰ ἐξέλθωμεν.

— Σὲ εἶπα, ἂν ἡ παρουσία μου σὲ θλίβῃ, στεῖλέ με εἰς τοὺς γονεῖς μου...

— ὦ! αὐτὸ, εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ σ' ἐσύμφερε πολὺ... Πλὴν ἔπρεπε νὰ εἶμαι καὶ εὐηθέστατος διὰ νὰ συναινέσω.

— Προτιμᾷς νὰ ταξιδεύσης, νὰ ἀποδημήσης; Ἄφες με ἐδῶ, καὶ δὲν παραπονοῦμαι διὰ τὴν μοναξίαν μου.

— Νὰ φύγω, ν' ἀφήσω τὰ κτήματά μου, ὅπου ἔχω τόσα καὶ τόσα συμφέροντα; ὅπου ἔχω τὰ χρήματά μου διεσπαρμέ-
να;... τρελλὴ εἶσαι σύ;...

— Αἶ, ἄς ζήσωμεν λοιπὸν ἐδῶ... καθὼς καὶ εἰς τὸ παρελ-
θόν· οὔτε περισσώτερόν τι ζητῶ... οὔτε ὀλιγώτερον.

— Καθὼς καὶ εἰς τὸ παρελθόν; Ἀπατᾶσαι· αὐτὸ πλέον εἶ-
ναι πράγμα ἀδύνατον· τὰ ὄνειρά μου ὅλα ἐματαιώθησαν πλέον·
Ἐνόμιζα ὅτι ἐνυμφεύθην μίαν γυναῖκα εὐλαβῇ, εὐπειθῇ, διὰ
μόνα τὰ χρέη τῆς φροντίζουσαν...

— Καὶ ἤμην, καὶ εἶμαι, καὶ ἔσομαι πάντοτε, κύριε, ἡ γυνὴ
αὐτῇ.

— Μ' ἓνα ἔρωτα πρὸς ἄλλον ἄνδρα εἰς τὴν καρδίαν, πῶς;

— Τί βλάπτει αὐτό;

— ὦ! ἂν ἡ γλῶσσά σου δὲν ἐλύετο ὕστερον ἀπὸ ἐνὸς ἔτους
καὶ ἡμίσεως ὑπόκρισιν, ἤθελα εἰπεῖ ὅτι ἡ ἀπάντησίς σου αὕτη
εἶναι τὸ ἄκρον ἄωτον τῆς ἀφελείας... Ἀλλὰ γνωρίζεις ἐντελῶς
τὴν δύναμιν, τὴν σημασίαν τῶν λόγων· διὸ καὶ σὲ λέγω ὅτι
αὐτό σου τὸ, *Τί βλάπτει αὐτό*, εἶναι ἡ ἐσχάτη ἀναίδεια.

— Εἶναι οὐδὲν ἄλλο εἰμὴ εἰλικρίνεια.

— Καὶ νομίζεις λοιπὸν ὅτι σὲ εἶναι συγχωρημένον τὸ ν' ἁ-
γαπᾷς τὸν Ἰωάννην Ῥαῦμόδον;

— Ναί, τὸ νομίζω· διότι πραγματικῶς, αὐτὸ τί σὲ πειράζει;

— Τὴ μὲ πειράζει!...

— Ὅταν ἐνυμφεύθημεν, μὲ ἠρώτησες τελείως· ἂν εἶχα καρδία; Ὁχι! μὲ κῦρες βεβαία τοιαύτην ὁποίαν μ' ἐπεθύμεις, καὶ μ' ἐνυμφεύθης· τοιαύτη λοιπὸν καὶ θέλω εἶσθαι πάντοτε· διατί νὰ μεμψιμοιρῇς σήμερον;

— Μεμψιμοιρῶ, διότι μὲ εἶναι μυσαρὸν τὸ νὰ περιέχῃ ἡ καρδία σου, ἥτις μὲ ἀνῆκει καθὼς καὶ ὅλη σὺ, ἄλλον παρὰ ἐμέ.

— Παρακαλῶ, κύριε... αὐτὴ ἡ ὁμιλία ἐμπορεῖ νὰ διαρκέσῃ ὅλην τὴν ἡμέραν, χωρὶς νὰ ἐπιφέρῃ τὴν ἐλαχίστην μεταβολὴν εἰς τὴν θέσιν μας. Ἄς μείνῃ ἕως ἐδῶ· πάσχω... εἶμαι ἀσθενής...

— Πά! ὡς ἐκ τῆς λύπης τὴν ὁποίαν σὲ προξενεῖ ἡ ἀναχώρησις τοῦ Ἰωάννου· πῶς;

— Τρώντι... Κατ' ἀρχὰς αὐτὴ ἡ ἀναχώρησις μ' ἐπροξένησε σφοδρὰν ἀθυμίαν... Τώρα αἰσθάνομαι ὅτι ἀνεκουφίσθην ὀπωποῦν.

— Ἄλλ' ἄφρον καὶ ἀπεγνωσμένη! Νομίζεις ὅτι ὁ Ἰωάννης σὲ ἀγαπᾷ. Οὔτε σὲ ἀγαπᾷ οὔτε θέλει σὲ ἀγαπήσῃ ποτέ.

— Τὸ γνωρίζω· πλὴν διὰ τοῦτο καὶ ἀφίνω τὴν καρδίαν μου ἀνερυθριάττως καὶ ἀφόδως εἰς αὐτὴν τὴν κλίσιν της.

— Ναί, κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον συνειθίζουν ὀλίγον κατ' ὀλίγον νὰ παρεκτρέπωνται αἱ ὑπανδροὶ γυναῖκες ἀπὸ τὸ χρέος των· ἔπειτα ἔρχεται ἡμέρα, καὶ, βαρυνθεῖσαι ν' ἀγαποῦν τὸ ἀδύνατον, ζητοῦν τὸ δυνατόν... καὶ περιπίπτουν εἰς τὴν ἐξαχρείωσιν.

— Σὲ εἶπα, κύριε, ἄς κοπῇ παρακαλῶ αὐτὴ ἡ ὁμιλία, διότι δὲν θὰ ἔχῃ τέλος... Καὶ πάσχω...

— Ἔστω, ἄς κοπῇ αὐτὴ ἡ ὁμιλία, πλὴν ἐνθυμοῦ τοῦτο μόνον· ὅτι ἐνόσφ' ἐγὼ ζῶ, ποτὲ δὲν θέλω γίνῃ οὔτε παίγνιόν σου, οὔτε θῦμά σου. Δὲν μὲ φαινακίζεις σὺ, ὄχι.

Καὶ μὲ καρδίαν πλήρη χολῆς, ἀφῆκα τὴν γυναῖκά μου εἰς τὸν θάλαμόν της καὶ ἐπέστρεψα εἰς τὰ δώματά μου.

Ὅσα ὑπέφερα κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τὰς μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῆς κυρίας Ῥαῦμόνδου, δὲν περιγράφονται· περιστρε-

φόμενος αείποτε ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ κύκλου, δὲν ἠδυνάμην νὰ ἐξέλθω τῶν ἐπομένων ἀλληλοδιαδόχων σκέψεων.

Νὰ στείλω τὴν γυναῖκά μου εἰς τοὺς γονεῖς της, πρῶτον ἤθελε γίνεи μέγα σκάνδαλον εἰς τὸν κόσμον, καὶ δεύτερον, νέα αὐτῇ δεκαεννέα ἐτῶν, φέρουσα τὸ ὄνομά μου, ἤθελεν ἀφεθῇ χωρὶς κανένα χαλινὸν εἰς τὰς ὁρμὰς τῶν παθῶν της. Εἰς τὴν ιδέαν ταύτην ἡσθανόμην προσβολὴν φιλοτιμίας, ἡσθανόμην δὲ καὶ ζηλίαν.

Ἐπειτα ἐσυλλογιζόμην καὶ τοῦτο, τὸ ὅποῖον δὲν ἦτο ὀλιγώτερον σκληρόν· ὁ χωρισμός μας ἤθελε γίνεи φιλικῶς τῷ τρόπῳ, διότι δὲν ὑπῆρχε λόγος τις σπουδαῖος ὥστε νὰ χωρισθῶμεν διὰ τοῦ νόμου· ἐν περιπτώσει λοιπὸν καθ' ἣν ἡ γυνή μου ἤθελε λάβει τέκνα, ἔπρεπεν ἐγὼ νὰ κλείσω τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ ν' ἀφήσω τὰ νόθα ταῦτα νὰ φέρωσι τὸ ὄνομά μου, ἢ νὰ κινήσω κατὰ τῆς Ἀλβίνης ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων μίαν ἀγωγὴν ἐλεεινὴν.

Νὰ ἀποδημήσω, νὰ παραιτήσω τὰ κτήματά μου, ὅπου καὶ ἡ κλίσις μου καὶ σπουδαῖα συμφέροντα μὲ κατεῖχον ἀνυπερθέτως, καὶ ν' ἀφήσω μόνην τὴν γυναῖκά μου... καὶ τοῦτο ἀδύνατον· οἱ αὐτοὶ κίνδυνοι.

Ἰδανικὸς διὰ νὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ ἦναι ὁ ἔρως της, δὲν μ' ἐφαίνετο πιστευτόν· ὅταν ἅπαξ ἡ καρδία ἐξυπνήσῃ, δὲν ἀποκοιμᾶται πλέον· ἐλλείποντος τοῦ Ἰωάννου, καὶ λησμονηθέντος αὐτοῦ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ταχέως, ἡ Ἀλβίνη ἠδύνατο ἐπὶ τῆς ἀπουσίας μου νὰ τύχῃ ἄλλων εὐκαιριῶν εἰς τὰ πέριξ, καὶ ν' ἀντικαταστήσῃ τὸ ἰδανικὸν διὰ τοῦ πραγματικοῦ.

Ἐπρεπε λοιπὸν ἐξ ἀνάγκης νὰ ἐξακολουθήσω ζῶν μετὰ τῆς γυναικὸς μου, καὶ, τὸ χεῖριστον, νὰ ζῶ μετ' αὐτῆς κατ' ἀμόνοον· διότι, καθὼς ἤμην βχσανιζόμενος ὑπὸ τῆς συνειδήσεως τοῦ παρόντος μου καὶ ὑπὸ τῆς ἀναμνήσεως τῆς κυρίας Ραῦμόνδου, δὲν ἠδυνάμην νὰ ζητήσω ψυχαγωγίαν τινὰ δέχόμενος συναναστροφὰς εἰς τὸν οἶκόν μου.

Ἦλπιζα ὅτι ἴσως ἤθελα συνοικειωθῇ μὲ τὴν ἑξὶν τοῦ φρονεῖν ὅτι ἡ σέζυγός μου ἠγάπα πλατωνικῶς τὸν Ἰωάννην Ραῦμόνδον· καὶ συνελθὼν ἀπὸ τοὺς πρώτους μου φόβους, εἶπα ὅτι

ἴσως αὐτὸς ὁ ἀνέφικτος ἔρως θέλει τὴν προφυλάττει ἀπὸ παντὸς ἐφικτοῦ ἔρωτος.

Ἀλλῶς τε, μ' ὅλον τὸ ἀπότομον τῶν ἐλεγμῶν μου, ἡ Ἀλβίνη δὲν ἐξέκλινε πρῶτος ἀπὸ τῶν ὑποσχέσεών της, καὶ ἐκτὸς τοῦ καιροῦ τὸν ὁποῖον διῆγεν ἀναγινώσκουσα, μουσουργοῦσα καὶ ἐπισκεπτομένη ἐνδεεῖς, τοὺς ὀπίους ἐβοήθει, τὴν ἐβλεπα ὅλως ὁμοίαν καθὼς εἰς τὸ παρελθόν· ἐπηγρύπνει ἐξαίρετα εἰς τὰ τοῦ οἴκου μου, καὶ μάλιστα ἐδιπλασίωσε τὴν πρὸς ἐμὲ νοσηλείαν της, διότι ἡ ὑγεία μου, εἶχε πᾶθει ἐκ νέου, ὡς κλονισθεῖσα ὑπὸ τοσούτων ἡθικῶν περισπασμῶν. Εἶχα μάλιστα διέλθει μίαν βρεῖαν ἀσθένειαν, καὶ ἡ Ἀλβίνη προσφέρθη πρὸς ἀνάρρυσίν μου μετὰ πάσης ψυχῆς.

Φεῦ! ἐνθυμούμην, πρὸς δικαίαν βέβαια τιμωρίαν μου, ὅτι καὶ ἡ Καισαρίνη ὁμοίως, ἐνῶ ἡπάτα ἀναξίως τὸν Ὑάκινθον, ὅταν εἶχεν ἀσθενήσει καὶ ἐκεῖνος τὸν ἐνοσήλευσε μὲ τὴν ἐγκαρδιωτέραν ἀφοσίωσιν!

Ἡ Ἀλβίνη, ἀφοῦ ἐξεπλήρωνε τὰ πρὸς ἐμὲ χρέη της, διέτέλει συνεσταλμένη καὶ σιωπηλή· ποτὲ δὲν μοὶ ἀπηύθυνεν αὐτὴ τὸν λόγον, ὡς φοβουμένη μὴ δοθῇ ἀφορμή τις εἰς δυσἀρεσκείαν, ἐνῶ ἐφαινόμην πάντοτε ἕτοιμος εἰς ἐρεθισμόν ψυχῆς, ἢ διατελῶν ὑπὸ τὸ ἄχθος θλιβεράς τινος διασκέψεως· πλὴν μοὶ ἀπεκρίνετο πάντοτε μετὰ προθυμίας, ἕως οὗ ἐγὼ πάλιν ἀφίνα τὴν ὁμιλίαν, ὅταν ἐξηντλεῖτο τὸ προκείμενον. Μολονότι ἦτο κατ' ἐπιφάνειαν γαλήνιος, πρέπει ὁμῶς ἡ Ἀλβίνη νὰ ἔπαυσε· διότι τυχέως ἡ ζωηρότης ἐκείνη τοῦ προσώπου της ἐχάθη, καὶ τὸ σῶμά της ἤρχισε νὰ καθίσταται ὀτημέραι ἰσχνότερον.

Ἐνα περὶ πρὸς μῆνα μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῆς κυρίας Ραϋμόνδου, ἡ κυρία Κλώδου, πρὸς τὴν ὁποίαν ἡ σύζυγός μου ἐξηκολούθει νὰ ἔχη ἄκραν ἐμπιστοσύνην, μοὶ ἔδωκε δευτέραν ἐπιστολήν της πρὸς τὴν δεσποσύνην Ἑρμαντίαν Δὲ Βιλλιέρ.

Εἶχα εἰπεῖ τὴν κυρίαν Κλώδου καὶ ἔρριψε τὴν πρώτην εἰς τὸ ταχυδρομεῖον, ἀφοῦ τὴν ἀνέγνωσα καὶ ἐσφράγισα ἐκ νέου ἐπιμελῶς.

Ἡ δὲ δευτέρα αὕτη ἐπιστολὴ περιεῖχε τὰ ἐπόμενα·

Ἀλβίνη πρὸς τὴν Ἑρμαντίαν.

« Ἐλαβα τὴν ἀπάντησίν σου ἐπιγεγραμμένην εἰς ὄνομα τῆς μαρκεσίας Δὲ Βερτέλ, ὅταν ἡ κυρία Ραϋμόνδου καὶ ὁ υἱὸς τῆς ἤδη εἶχον ἀναχωρήσει ἀπὸ τὸν πύργον μας. Τὸ δ' αἰφνίδιον τῆς ἀναχωρήσεως ταύτης προῆλθε, καθ' ἃ μ' ἔγραψεν ἡ κυρία Ραϋμόνδου, ἀπὸ σπουδαίας περιστάσεως· ἄλλο περισσότερον δὲν γνωρίζω. Ἀφῆκεν ἐν ἄσυχον ἀσφαλὲς διὰ νὰ ἐκτεθῇ εἰς ὅλους τοὺς κινδύνους ὅσοι παρέπονται εἰς μίαν πολιτικὴν προγραφὴν· ἔνεκα τούτου καὶ μὴν ἐρωτᾷς, ἀδελφὴ, εἰς πόσην ἀνησυχίαν εὐρίσκομαι· ἀνοίγω καθεκάστην τὰς ἐφημερίδας μὲ δεινούς καρδίας παλμούς.

» Ἀγαθὴ τύχη, οὐδὲν νέον μέχρι τοῦδε περὶ τῶν δυστυχῶν αὐτῶν φίλων.

» Εὐχαριστῶ διὰ τὴν ἐτοιμότητα τῆς ἀπαντήσεώς σου μὲ λέγεις, ἀδελφὴ, νὰ ἔλθω εἰς τῆς μητρός μου, διὰ ν' ἀποφύγω τὴν παρουσίαν τοῦ Κ. Ἰωάννου Ραϋμόνδου, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι τοιοῦτοτρόπως θέλω τὸν λησμονήσει.

» Δὲν εἶναι λοιπὸν χρεῖα νὰ φύγω πλέον τὴν παρουσίαν του, ἀφοῦ αὐτὸς ἀνεχώρησεν... ὁ Κ. Δουπλέσιος θέλει νὰ μὲ φυλάττῃ ἐδῶ, ἄρα μένω, καὶ μένω λίαν εὐχαρίστως· κατωτέρω σὲ λέγω διατί.

» Ὅσον περὶ τοῦ νὰ καταβάλω τὰς δυνάμεις μου καὶ νὰ λησμονήσω τὸν Κ. Ἰωάννην, ἐξ ἐναντίας ἀπέχω τῆς τοιαύτης προσπαθείας· ἀπέχω, διότι εὐρῆκα ὅλην ζωὴν νέαν εἰς τὰς ἰδέας τὰς ὁποίας μ' ἐμπνέει. Εἶναι χρεῖα νὰ σὲ εἴπω, ὅτι ἠκούθησα μέχρι τοῦδε τὰς συμβουλάς τῆς κυρίας Ραϋμόνδου, καὶ ὅτι οὐδὲν μετέβαλα εἰς τὰς νέας ἔξεις τὰς ὁποίας μ' ἔκαμε νὰ λάβω, καὶ εἰς τὰς ὁποίας εὐρίσκω παραμυθίας ἀπεριγράπτους;

« Ἐξαιρῶ μόνον τὰς πρώτας στιγμὰς τῆς ἀναχωρήσεως αὐτῆς τῆς ἀξιαγάστου γυναικὸς, ἀπροσδοκίτου ἀναχωρήσεως, καθ' ἣν ἄκρα μὲ εἶχε κυριεύσει ἀθυμία καὶ ἀπελπισία· ἀλλ' ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἀνακτῶ νέας καθεκάστην δυνάμεις· ἠθικὰς ὅμως δυνάμεις καὶ ὄχι φυσικὰς, διότι καθόσον ζῶ πλειότερον διὰ τῆς καρδίας καὶ τοῦ νοῦς, καθίσταμαι ἰσχνὴ, μοῦ κόπτεται ἡ ὀρεξις, ὁ ὕπνος. Μὴ ὑπολάβῃς ὅμως ὅτι καὶ πάσχω·

ὅχι, ὅχι· δὲν πάσχω τοῦλάχιστον πλειότερον παρ' ὅσον ἔπασχα ὅταν ἐκασχυνόμην σωματικῶς, ἠθικῶς δὲ καὶ πνευματικῶς ἐνεκρούμην· ὕστερον ἀπὸ μίαν ὑπερβολὴν, συμβαίνει φυσικῶ τῷ λόγῳ ἐναντία τις μετάβασις, καὶ ἔπειτα ἐπέρχεται πλεον ἢ ἰσορροπία.

» Ἐν ὁλόκληρον ἔτος εἶχα ζήσει ὑπερβαλλόντως διὰ τοῦ σώματος, ὅθεν τὴν ὥραν ταύτην ζῶ ἐξ ἐναντίας ὑπερβαλλόντως διὰ τῆς ψυχῆς· ἐλπίζω ὅτι ἐντὸς ὀλίγου θέλει ἐπέλθει ὁ μέσος ὁρος μεταξὺ τῶν δύο τούτων ὑπερβολῶν.

» Σὲ εἶπα, καλή μου Ἑρμαντία, τὸν Κ. Ἰωάννην Ῥαϋμόνδον δὲν ἤθελα στέρξει νὰ τὸν λησμονήσω διὰ τὸν κόσμον ὅλον· ἂν σὲ εἶχα πλησίον μου, βέβαια ἤθελε λάβει χώραν μεταξὺ μας ὁ ἐπόμενος διάλογος... Φαντάσου λοιπὸν ὅτι εἴμεθα ὁμοῦ αἱ δύο, καὶ ἐκ τοῦ διαλόγου τούτου θέλεις ἐννοήσῃ πᾶν ὅ, τι ἄνευ αὐτοῦ ἤθελε σὲ φανῇ ἀναξήγητον.

» Σὺ πρὸς ἐμέ· — Τρελλή!... τέρπεσαι ἀναπολοῦσα ἄνθρωπον τὸν ὁποῖον δὲν θέλεις ἐπανίδει ποτέ;

» Ἐγὼ πρὸς σέ· — Ἀλλὰ δι' αὐτὸ τοῦτο μάλιστα τέρπομαι ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ μου.

» Σὺ. — Ἀλλὰ, Ἀλβίνη... ὁμολογεῖς, ὅτι ὁ Κ. Ἰωάννης δὲν σὲ ἀγαπᾷ· ὅτι δὲν ἀγαπᾷ εἰμὴ τὴν μητέρα του... καὶ τὴν ἐλευθερίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀφιέρωσε τὴν ζωὴν του.

» Ἐγὼ. — Ναί, ὁ Κ. Ἰωάννης δὲν μὲ ἀγαπᾷ... οὔτε θέλει μὲ ἀγαπήσῃ ποτέ, τὸ γνωρίζω· δὲν δύνασαι ὁμῶς νὰ μοὶ ἀρνηθῇς ὅτι, καθὼς σὲ τὸν ἐξεικόνισα, εἶναι ἄξιος ἔρωτος.

» Σὺ. — Ἔστω.

» Ἐγὼ. — Οὔτε δύνασαι νὰ μοὶ ἀρνηθῇς ὅτι τὸ νὰ φαντάζωμαι ὡς ἐνδεχόμενον τὸ νὰ μὲ ἡγάπα ὁ Κ. Ἰωάννης, δὲν εἶναι εἰκασία ὁλωσδιόλου παράδοξος.

» Σὺ. — Ἔστω καὶ τοῦτο· πλὴν τί ὄφελος ἀποβαίνει, πτωχή μου Ἀλβίνη! Διατί νὰ ἐμμένῃς εἰς τοιαῦτα ὄνειρα;

» Ἐγὼ. — Αὐτὸ ἐπρόσμενα νὰ μὲ εἰπῇς... Ὅχι λοιπὸν, σὲ ἀποκρίνομαι, ὅχι· αὐτὸ δὲν εἶναι ὄνειρον!

» Σὺ. — Πῶς δὲν εἶναι ὄνειρον;

» Ἐγὼ. — Εἶναι πλεον παρὰ πραγματικόν· διότι πᾶν πραγ-

ματικὸν δύναται μίαν ἡμέραν νὰ φθαρῇ, ἐνῶ ἡ εἰκασία μου εἶναι ἐν ἀγαθὸν ἀφθαρτον.

» Σὺ. — Ἀλβίνη, μὲ τρομάζεις... Φοβοῦμαι μήπως ζῶσα καθὼς ζῇς τὴν σήμερον, ἀποκλειστικῶς διὰ τοῦ πνεύματος, πάθουν, ἀδελφή μου, αἱ φρένες σου ἐκ τῆς πολλῆς των κορυφώσεως.

» Ἐγώ. — Μὴ γίνω φρενόληπτος δηλαδή;

» Σὺ. — Βέβαια!...

» Ἐγώ. — Ἡσύχει, καὶ ἀκουσέ με. Φαντάζεσαι νὰ ὑπάρχῃ τι εἰς τὸν κόσμον πλέον εὐφρόσυνον τοῦ νὰ δύναται τις νὰ λέγῃ καθ' ἑαυτὸν, καὶ ὅχι ἅπαξ, ἀλλ' ἑκατοντάκις τῆς ἡμέρας (διότι τώρα ἡ ιδέα αὕτη ἀναμιγνύεται εἰς ὅλας τὰς περιστάσεις τῆς ζωῆς μου). — Ὑπόθεσ ὅτι ἤμην ἀκόμη κόρη ἄνυμρος. Ἡ κυρία Δ' Ἀμβερδὶλ, ἡ φίλη τῆς μητρὸς σου, εἶπεν εἰς τὴν κυρίαν Ῥαϋμόνδου μυρία καλὰ δι' ἐμέ. Ἡ κυρία Ῥαϋμόνδου, ἔχουσα τὴν διάθεσιν νὰ νυμφεύσῃ τὸν υἱὸν της, ἔρχεται μίαν ἡμέραν μετὰ τῆς κυρίας Δ' Ἀμβερδὶλ εἰς τὸν οἶκόν σας· εὐρίσκομαι κατὰ τύχην ἐκεῖ, ἀρέσκω εἰς τὴν κυρίαν Ῥαϋμόνδου, κάμνω τὴν κατάκτησίν της. Ἡ κυρία Ῥαϋμόνδου ὁμιλεῖ περὶ ἐμοῦ εἰς τὸν υἱὸν της μὲ πολλὴν εὐμένειαν, ὁ υἱὸς της ἐπιθυμεῖ νὰ μὲ γνωρίσῃ, ἔρχεται εἰς τὸν οἶκόν σας ὁμοῦ μὲ τὴν μητέρα του· ἐκεῖ βλέπομεθα συνεχῶς· συνεννοούμεθα, ἀνταγαπώμεθα. Οἱ γονεῖς μου συναινοῦν εἰς τὸν γάμον μας· ἰδοὺ ἡμεῖς ἡνωμένοι. Εἰλικρινῶς τώρα εἶπέ με, Ἑρμαντία, ἔχει τι καθ' ὑπερβολὴν ῥωμαντικὸν αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις; καὶ ἀποπλινῶμαι ἄρά γε εἰς τὰς χώρας τῆς χιμαίρας, ὅταν τὴν διανοοῦμαι;

» Σὺ. — Ὅχι, Ἀλβίνη, ὅχι· ὅλα αὐτὰ εἶναι πιθανὰ, ὅλα ἡδύναντε νὰ πραγματοποιηθῶσι κάλλιστα.

» Ἐγώ. — Τὸ ὁμολογεῖς λοιπόν;

» Σὺ. — Ναι, ἀλλὰ τί καλὸν δύναται ν' ἀποβῇ διὰ σέ ἐξ αὐτῆς μου τῆς ὁμολογίας, προσφιλέ μου τρελλή;

» Ἐγώ. — Ὁφελος μέγιστον, καὶ ἰδού· λέγω κατ' ἑμαυτὴν, καθὼς παραδείγματος χάριν σήμερον τὸ πρωῒ, ὅταν ἐπήγαινα εἰς τὴν γυναῖκα τοῦ πτωχοῦ ἐκείνου ὁδοποιοῦ, περὶ τοῦ ὁποίου σέ προέγραψα. — Αὐτὴν τὴν ὥραν, ἀντὶ νὰ πηγαίνω μόνη νὰ

Φέρω βοηθείας καὶ παραμυθίας εἰς αὐτὴν τὴν πτωχὴν γυναῖκα, θὰ ἐπήγωνα στηριγμένη τρυφερῶς εἰς τὸν βραχίονα τοῦ Ἰωάννου (σὲ ἡμολογῶ ὅτι εἰς αὐτὰς μου τὰς στιγμὰς τὸν λέγω Ἰωάννην ἀπλῶς), ἢ θὰ μᾶς συνώδευε καὶ ἡ μήτηρ του, ἥτις ἤθελε μὲ ἀποκαλεῖ παιδί της, κόρη της...—Οὕτω καὶ πρὸ ὀλίγου, βλέπουσα παράδοξόν τι ἄνθος ὥραϊον τὸ ὁποῖον ἔχω εἰς τὸ φυτικομεῖόν μου, ἔλεγα κατ' ἐμαυτήν·—Ἡδυνάμην τώρα νὰ ἔχω πλησίον μου τὸν διδάσκαλόν μου, τὸν Ἰωάννην μου τὸν πολυπόθητον, εἰς τὸν ὁποῖον ἤθελα ὑποσχεθῇ νὰ τὸν ἀφήσω νὰ μὲ δώσῃ ἓνα γλυκὺν ἀτπασμόν, ἂν μὲ μυσήσῃ εἰς τὰ μυστήρια τῆς ζωῆς αὐτοῦ τοῦ ἀλλοκότου φυτοῦ.—Καὶ ὅτε πρὸ τινος ὥρας, οὔσα μόνη, κατὰμονος, ἐντὸς τῆς βιβλιοθήκης, ἐκαθήμην εἰς τὴν θέσιν ὅπου πολλάκις ἐκάθητο ἢ ἡ μήτηρ του ἢ ἐκεῖνος, καὶ ἀνεγίνωσκα μὲ κατάνυξιν τόσα ὥραϊα βιβλία, ἔλεγα κατ' ἐμαυτήν·—Ἐκεῖναι αἱ τερπναὶ ὥραι, καθ' ἃς ὁ νοῦς καὶ ἡ ψυχὴ μας τοσάκις ἀνεμίχθησαν εἰς ἓνα κοινὸν ἐνθουσιασμόν πρὸς τα ἀριστουργήματα τόσων ἀνδρῶν μεγαλοφυῶν... ἀντὶ νὰ ἦναι πρὸς ἐμὲ παρελθόν, ἀντὶ νὰ στενάζω διὰ παντὸς ὅτι παρήλθον, ἤθελον εἶσθαι μία τῶν γλυκυτέρων ἔξεων τοῦ καθημερινοῦ βίου μου.—Καὶ εἰς τὸν μακρὸν περίπατόν μου ἀπόψε, ἐνῶ σιωπηλὴ καὶ ἐρήμη ἐθεώρουν μὲ ἐκστάσεις ἐκ τῆς κοιλάδος τὴν μεγαλοπρεπεστέραν τῶν δύσεων τοῦ ἡλίου τὰς ὁποίας ἐπὶ ζωῆς μου εἶδα, ἔλεγα πάλιν·—Ὁ Ἰωάννης καὶ ἡ μήτηρ του ἰδύναντο αὐτὴν τὴν ὥραν νὰ ἦναι παρόντες, καὶ νὰ καθιστῶσι διπλασίας τὰς ἐκστάσεις μου, συμμεριζόμενοι αὐτάς.—Καὶ εἰς τὸ δεῖπνον δὲ πάλιν ἔλεγα· τώρα, ἀντὶ νὰ εἶμαι κατὰμονος μὲ τὸν Κ. Δουπλέσιον, τοῦ ὁποίου ἡ ψυχρὰ καὶ δύσθυρος φυσιογνωμία μὲ φέρει παγετὸν ἢ μὲ κινεῖ πραγματικῶς εἰς οἶκτον, διότι φεῦ! πάσχει, καὶ εἰς τὴν ἀσθένειάν του δὲν δύναμαι τίποτε,—ἂν εἶχα τὸν Ἰωάννην καὶ τὴν μητέρα του, πόσον φαιδρὰ ἤθελεν εἶσθαι ἢ τράπεζά μας, πόσον εὐφρόσυτος!—Καὶ τὰς μακρὰς ἐκείνας νύκτας τοῦ χειμῶνος, ὅτε ἡ σιωμιλία ἢ οἰκιακὴ εἶναι τόσον γλυκεῖα, ἂν μάλιστα τὴν διακόπτῃ τις ἐκ διαλειμμάτων διὰ νὰ μουσουργήσῃ καὶ αἰγόν, πόσον ὥραϊα ἤθελα τὰς διάγει αὐτάς, τὰς

καλὰς νύκτας! Ἐπειτα, ὅταν ἤθελεν ἔρχεσθαι ἡ ὥρα τοῦ ὕπνου, νὰ φιλῶ εἰς τὸ μέτωπον τὴν κυρίαν Ῥαῦμὸνδαν, λέγουσα εἰς αὐτὴν, καληνύκτα μητέρα, καὶ ν' ἀποσυρώμεθα μετὸν Ἰωάννην οἱ δύο μας, εἰς τὸν θάλαμόν μας, εἰς τὴν μυριοπόθητον ἐκείνην φωλεάν τῆς τουφερότητος καὶ ἀγάπης μας... — Εἶπέ, εἶπε, Ἑρμαντία... ἀδύνατον ἦτον αὐτὸ τὸ ὀλβιον ὄνειρον; αὕτῃ ἡ εἰκὼν τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τῆς γῆς;

» Σὺ. — Ἀλλὰ, δυστυχὴς Ἀλβίνη, διὰ τοῦτο μάλιστα, διότι αὐτὸ τὸ ὄνειρον ἤθελεν εἶσθαι δυνατόν, καὶ τώρα εἶναι ἀδύνατον, δὲν πρέπει ν' ἀφίνης τὸ πνεῦμά σου νὰ τρέχῃ εἰς αὐτό· θὰ σὲ βλάβῃ, θὰ σὲ θανατώσῃ... Νὰ στενάζῃς ἀδιακόπως, διὰτί νὰ μὴ ἀπολαύῃς αὐτῶν ὅλων τῶν ἐφετῶν... αὐτὸ θὰ σὲ φέρῃ βαθμηδὸν εἰς τὴν ἀπελπισίαν.

» Ἐγώ. — Εἰς τὴν ἀπελπισίαν; ὦ! ἂν ἠδύνασο νὰ με ἴδῃς ἀφ' ἐνὸς μέρους, ὅταν κατέχωμαι ὑπὸ τῶν γλυκυτάτων τούτων στοχασμῶν, θὰ ἑβλεπες ἂν ἡ ἐλαχίστη ἀπελπισία φαίνεται ἐπὶ τῶν χαρακτήρων τοῦ προσώπου μου. Καὶ διατί ν' ἀπελπισθῶ; Ἄν εἶχα ἔρωτα πρὸς βασιλέα τινά, καὶ ἐφантаζόμην νὰ νυμφευθῶ τὸν κραταῖον αὐτὸν κυρίαρχον, ἐννοῶ τὴν ἀπελπισίαν εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν... Ἀλλὰ σκεπτομένη ὅτι διὰ νὰ τύχω τῆς ὑπερτάτης εὐδαιμονίας, ἤρκει ὀλίγιστον, σχεδὸν τίποτε... μία ἐκ τῶν τυχαίων ἐκείνων συμπτώσεων, αἵτινες πολλάκις ἀποφασίζουν τὴν εἰμαρμένην ἡμῶν τῶν γυναικῶν... εὐρίσκω ἐξ ἐναντίας εἰς τοῦτο τὴν μεγίστην τῶν παραμυθιῶν· καὶ ἔπειτα, καθὼς σὲ εἶπα καὶ ἀνωτέρω, τὸ ὄνειρον αὐτὸ, ἂν ἐξ ἀποφάσεως θέλῃς νὰ τὸ θεωρήσῃς ὡς ὄνειρον, εἶναι πολὺ ὑπερτερον τῆς πραγματικότητος, διότι τέλος πάντων, ἂν ὁ Ἰωάννης ἐγίνετο σύζυγός μου πραγματικῶς, ἠδύνατο ν' ἀποθάνῃ. Μυρίαί περιπέτειαί ἀπρόοπτοι ἠδύναντο, ἂν ὅχι νὰ καταστρέψωσιν, ἀλλὰ νὰ ἐπηρεάσωσι τὴν εὐδαιμονίαν μας· ἐνῶ εἰς αὐτὸ τὸ ὅποιον σὺ ἀποκαλεῖς ὄνειρόν μου, δρέπω μόνον τὰ ἀχρότερα καὶ εὐωδέστερα ἄνθη τῆς ἰδανικῆς ταύτης ὀλβιότητος· τὰ διορθόνω κατὰ τὴν ἀρέσκειάν μου, καθὼς τὰ ἄνθη μιᾶς ἀνθοδέσμης... καὶ δὲν με ὀρίζουν αἱ περιπέτειαί, ἀλλ' ἐγὼ ὀρίζω τὰς περιπετείας. Εἶμαι τῇ θεῷ. Πρόνοια αὕτῃ ἐμαυτῆς· διατάττω τὰ

πάντα καὶ συναθροίζονται κατὰ τὰς γλυκυτέρας εὐχὰς, ἐμοῦ καὶ τοῦ Ἰωάννου· καὶ αὐτὸ σὺ τὸ θεωρεῖς ὡς ἀπελπισίαν! Ἀλλ' Ἐρμαντία μου, ἡ ἀπελπισία ἔχει ἐπόμενον τὴν λύπην, τὴν πικρίαν, ἐνίοτε μάλιστα τὸ μῖσος πρὸς τοὺς πλησίον μας ἢ καὶ πρὸς τὸν ἴδιον τὸν ἑαυτὸν μας· ἐνῶ ἐγὼ, χάρις τῷ Θεῷ, δὲν αἰσθάνομαι κανέν ἀπὸ τὰ κακὰ αὐτὰ αἰσθήματα. Ἐξυπνῶ μὲ τὴν καρδίαν εὐθυμον καὶ γαλήνιον, καὶ πρὸς τὰς προειρημένας εὐχάρεστους ψυχαγωγίας μου, ἐνασχολοῦμαι εἰς τὰ τοῦ οἴκου μου καθὼς εἰς τὸ παρελθόν· ἐπιμελοῦμαι προθυμότατα τὸν Κ. Δουπλέσιον· ἐσχάτως ἦτο ἀσθενής, τὸν ἐνοσήλευσα μὲ ὅλην μου τὴν προσπάθειαν. Τί τὰ θέλεις; πληρώνω ὡς τιμία γυνὴ τὰ χρέη μου τὰ ἐκ τοῦ παιγνιδίου τὸ ὁποῖον ἔπαιζα καὶ ἔχασα· διότι ὑπῆρξα ἀρκετὰ ἀνόητος νὰ ρίψω ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε τὸν μέγαν αὐτὸν κῦβον ὅστις ὀνομάζεται γάμος, καὶ νὰ χάσω... Αἶ! ἀφοῦ ἔχασα, ἄς πληρώνω λοιπόν!

Σὺ. — Ὅχι, Ἀλβίνη, ὄχι· οἱ λόγοι σου δὲν με πείθουν. Εἰσαι ἀκόμη εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ ἀπονενοημένου πάθους σου. Σήμερον σὲ βακχεύει ἐν ὄνειρον... Θὰ λέγῃς διὰ κάμποσον καιρὸν· « αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ἠδύνατο νὰ γίνη καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον » καὶ ἴσως θὰ παρηγορεῖσαι, ἀλλ' αὔριον θέλεις εἰπεῖ· « αὐτὸ εἶναι πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν γίνεται· ὦ! δυστυχὴς ἐγὼ· εἶναι πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν θέλει γίνει ποτέ! »

» Ἐγώ. — Ἐρμαντία, ἀδικεῖς τὴν φρόνησιν τῆς φίλης σου· ἡ φίλη αὕτη εὐχρεστεῖται νὰ τραγωδῇ καθὼς εἰς τοὺς παιδικούς μας χρόνους. — Ἀχ! καὶ νὰ γίνουμουν πουλί. — Πλὴν δὲν εἶναι, δὲν θα τὴν ἰδῇς ποτέ τόσο ἀνόητον ὥστε νὰ κλαυθυμυρίζῃ λέγουσα· Ἀλλοίμονον εἰς ἐμὲ ὅτι δὲν εἶμαι πουλί! Ἀλλοίμονον εἰς ἐμέ! ἐγὼ θέλω νὰ ᾔμαι πουλί!

« Σὺ (μὴ ἔχουσα τί νὰ με ἀποκριθῇς). — Τέλος πάντων, θὰ ἰδῇς, Ἀλβίνη! θὰ ἰδῇς!

« Ἐγώ. — Θὰ ἰδῇς, φιλτάτη Ἐρμαντία, θὰ ἰδῇς.

» Πῶς σὲ φαίνονται λοιπόν αὐτὰ, ἀγαθὴ καὶ μυριοπόθη φίλη μου; Ἐλπίζω ὅτι ἀπῆντησα ἀνωτέρω εἰς ὅλας τὰς παρα

τηρήσεις τὰς ὑποίας ἡδύνασο νὰ μὲ κάμῃς. Ἦθελα τοῦτο, διὰ νὰ μὴ πτοεῖσαι, οὔτε νὰ θλίβεσαι διὰ τὴν θέσιν μου.

» Ἐνθυμήσου τί σ' ἔγραφα εἰς τὴν τελευταίαν μου ἐπιστολὴν, καθέσθαι ἀφορᾷ τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ πρὸς τὸν Ἰωάννην ἔρωτός μου· σ' ἔλεγα, — Ἀγνοῶ τί μ' ἐπιφυλάττει ἡ τύχη μου, πλὴν χάρις εἰς τὴν αἰτίαν καὶ ἐνεργὸν ἐπιρροὴν τῶν συμβουλῶν τῆς κυρίας Ῥαϋμόνδου, αἰσθάνομαι ὅτι ἀνεγεννήθην, ὅτι ἔλαβα νέαν ψυχὴν, νέαν δύναμιν πλήρη, καὶ ὅτι εἶμαι ἐτοιμὴ νὰ ὑποστήσω καρτερικῶς πᾶσαν θλιβεράν περίπτωσιν.

» Δὲν εἶχα δίκαιον, Ἑρμαντία μου, νὰ σὲ εἴπω αὐτοῦς τοὺς λόγους; Παρεκτὸς τῆς πρώτης ἀθυμίας ἥτις μ' ἐπροξενήθη ἴσως καὶ ἐκ τῆς ἐκπλήξεως ὅσον ἐκ τῆς λύπης εἰς τὴν ἀναχώρησιν τῆς κυρίας Ῥαϋμόνδου, δὲν ἔδειξα καὶ ἀνδρίαν ἀρκετὴν καὶ ἀπόφασιν, καὶ ἐτοιμότητα εἰς πᾶσαν θλιβεράν περίπτωσιν;

» Μὴ λοιπὸν πτοῦ ἐπὶ ματαίῳ, ἀγαπητὴ Ἑρμαντία· ποτὲ δὲν ἡσθάνθην τὸν νοῦν μου πλέον ἀπηλλαγμένον καὶ ἐλεύθερον, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, πλέον πτερωτόν· τόσον ἀνυψοῦμαι πολλάκις δια τῆς διανοίας· μὲ φαίνεται ὥσάν ἡ ψυχὴ μου νὰ ἀποχωρίζεται βαθμὴδὸν ἐκ τῆς ὕλης ἡ ὁποία τὴν περικαλύπτει.....

» Ἀναγκάζομαι νὰ διακόψω τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, διὰ νὰ σ' ἔλθῃ, καὶ νὰ σὲ καθησυχάσῃ ὅσον τάχος περὶ ἐμοῦ.

» Πρὸς σὲ διὰ βίου ἀπὸ καρδίας.

» Α. Δ.»

ΚΕΦ. ΚΕ'.

(Συνέχεια τοῦ Ἡμερολογίου.)

Φαντάζεταιί τις ὁποία ἦτο ἡ κατάστασις τῆς ψυχῆς μου, ἀφοῦ ἡ ἐπιστολὴ αὕτη μὲ παρώργισε κατὰ τῆς Ἀλβίνης. Εἰς τὰς πρὸς μίαν φίλην τῆς ἐξομολογήσεις ταύτας ἔβλεπα καὶ τὴν καταδίκην τῆς παρελθούσης διαγωγῆς μου πρὸς τὴν γυναῖκά μου, καὶ προσέτι μάθημά τι ὡς πρὸς τὸν ἀπεγνωσμένον μου πρὸς τὴν κυρίαν Ῥαϋμόνδου ἔρωτα. Ἠγάπων καὶ ἐγὼ, καθὼς ἡ Ἀλβίνη, χωρὶς ἐλπίδα· ἀντὶ ὅμως καὶ νὰ ζητῶ, καθὼς αὕτη, ἀ-

θῶαν ἀνακούφισιν εἰς ὄνειρα παρήγορα, ἡσθανόμην ἐντὸς τῆς καρδίας μου πικρίαν καὶ ἀγανάκτησιν.

Καθεκάστην ἐγινόμην δυστροπώτερος· ἡ χολή μου ἐπέρασε, κατὰ τὸν κοινὸν λόγον, μέσα εἰς τὸ αἷμά μου· μέχρι τοῦδε εἶχα προσφερθῇ πάντοτε εἰς τὴν γυναῖκά μου μὲ τρόπους εὐγενεῖς· ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἔγινε τραχὺς πρὸς αὐτὴν καὶ σχεδὸν βάρβαρος. Ἀλλ' ὑπέφερε τὴν τραχύτητά μου ταύτην καὶ τοὺς σαρκασμοὺς μὲ ἀξιοπρεπῇ τινα γαλήνην καὶ πραεῖαν εὐπειθειαν, ἐκπληροῦσα θρησκευτικῶς τὰ πρὸς με χρέη της, ὡς ἐξᾱκολουθοῦσα, καθὼς εἶπεν εἰς τὴν φίλην της, — γὰ πληρώνη ὡς τιμία γυνὴ ὅσα ἔχασε παίξασα.

Δύο μῆνας μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Ἰωάννου, ἡ Ἀλβίνη εἶχε καταντήσει ἡ σκιά της πλέον καὶ ὄχι ἐκείνη· ἐχάθη ὅλη ἐκείνη ἡ ζωηρότης της, ἔγινε κάτωχρον τὸ πρόσωπόν της, καὶ μόνον πρὸς τὰ ἄνω τῶν παρειῶν της ἔβλεπέ τις πυρετώδη τινὰ ἐρυθρότητα. Σχεδὸν ἔχασε τὸν ὕπνον· ἡ κυρία Κλώδου μ' ἔλεγεν ὅτι πολλάκις ἤκουε τὴν γυναῖκά μου προπατοῦσαν βραδέως διὰ νυκτὸς ἐντὸς τοῦ κοιτῶνός της, καὶ ὅτι τὸ πλεῖστον τοῦ καιροῦ καθ' ὃν ἐκοίτετο ἐπὶ τῆς κλίνης, ἐκράτει βιβλία καὶ ἀνεγίνωσκε· διότι πάντοτε ἐλάμβανε τὸ ἑσπέρας βιβλία εἰς τὸν θάλαμόν της, καὶ τὸ πρωῒ τὰ κηρία ἦσαν σχεδὸν κατηναλωμένα ἕως κάτω. Καὶ ὅμως, τὸ παράδοξον εἶναι ὅτι οὐδεμία ὀδύνη ἐφαίνετο ἐπὶ τῶν χαρακτήρων τοῦ προσώπου της· ὑπῆρχε μὲν ὠχροτάτη καὶ καθημέραν ἰσχυνότερα, πλὴν ἡ μορφή της ἐνέφαινεν ἄκραν γαλήνην· τὰ κυανᾶ της ὄμματα, τὰ ὁποῖα κατέσκησεν ἔτι μεγαλήτερα ἡ κοιλότης τῶν παρειῶν της, ἦσαν λαμπρὰ καὶ καθαρότατα, τὰ χεῖλη της ἐφαίνοντο πλέον κόκκινα παρὰ ῥοδινὰ, καὶ ἡ χιονώδης τῶν ὀδόντων της λευκότης δὲν ἐμαρτύρει ποσῶς ὅτι τὴν ὑπέσκαπτε βραδεῖά τις ἀσθένεια. Ἐν ἐνὶ λόγῳ ἐφαίνετο ὡς μία γυνὴ φύσει ἰσχνὴ καὶ ὠχρὰ, ἔχουσα ὅμως κατὰ τὴν ὑγείαν κάλλιστα.

Ἡ φιλοπονία της ἦτο ἀκατανόητος· ἐνίοτε ἐπεριπάτει δύο καὶ τρεῖς λεύγας πεζῶς, ἀπερχομένη εἰς ἐπίσκεψιν τῶν ἐπαύλεών μου καὶ πρὸς βοήθειαν τῶν πτωχῶν τοῦς ὁποίους εὔρισκε. Ἀνεγίνωσκεν ὑπερμέτρως, ἐλάμβανε πολλὰς σημειώσεις, καὶ

ένιοτε αἱ ἀποκρίσεις τῆς, εἰς τὰς σπανίας μας συνομιλίας, ἐμαρτύρουν τὰς πολυπληθεῖς γνώσεις τὰς ὁποίας καθόλας τὴν ἀπόκτα· δὲν παρήρχετο ἐσπέρα χωρὶς νὰ μουσουγγήσῃ. Ἐγὼ δὲ, ὀργιζόμενος ἐκ τῆς ιδέας, ὅτι τινὰ ἐκ τῶν μουσικῶν τσιμαχίων ἅτινα ἔπαιζεν ἀνεφέροντο ἰσως εἰς ἀνάμνησιν τινὰ τοῦ Ἰωάννου, κατήντησα μίαν ἡμέραν νὰ τὴν εἶπω βρῆδῶς, — ὅτι ἡ μουσικὴ μου ἔσποῦσε τὸ κεφάλι μετὰ τὸ δεῖπνον, καὶ θὰ ἔκαμνε καλὰ νὰ μεταφέρῃ τὸ ἀνυπόφορόν της κλειδοκύμβαλον εἰς τὰ δώματά της. Μ' ἐζήτησε συγνώμην, ὅτι δὲν ἤξευρεν ὅτι μ' ἐπείραζε, καὶ πλέον δὲν ἔπαιζεν ἐπὶ παρουσίᾳ μου.

Τότε, κατὰ παράδοξον ἀντίφασιν, πολλάκις ἐπήγαινα καὶ ἐκρυπτόμην διὰ νὰ τὴν ἀκούσω ὑπὸ τὰ παράθυρά της, τὰ ὁποῖα ἄρinen ἀνοικτὰ, ὅταν ἡ νύξ ἦτο αἰθρία καὶ ἡ σελήνη παμφαής· αἱ μελωδίαί της ἐκεῖναι, αἱ πάντοτε μελαγχολικαὶ καὶ κατανυκτικώταται, παιζόμεναι καὶ μετέχνην τῶντι σπανίαν, διότι ἡ Ἀλβίνη εἶχε κάμει ἀπιστεύτου; προόδους, ένιοτε μου κατλύναν τὴν ψυχὴν. Ἡ φωνή της ἐφάνετο τότε μελωδικωτέρα, τόσῳ αἰθεριωτέρα, ὥς οὕτως εἶπεῖν, ὅσον τὸ σῶμά της ἐξησθένει, καὶ πολλάκις ἐνῶ τὴν ἠκρόμην μετ' ἤρχοντο δάκρυα... Ἐπειτα δὲ πάλιν, ἐνθυμούμενος ὅτι τὰ ἄσματα ταῦτα ἀπηυθύνοντο εἰς τὸν Ἰωάννην βέβαια, ἀπεμακρυνόμεν ὅσον ἔμπλεως

Δὲν ἔζων· ἡ ἀνάμνησις τῆς κυρίας Ραϋμόνδου ἀκουσίως με κατακυρίευσεν· πολλάκις ὁ ὀρθὸς λόγος μ' ἔλεγεν, ὅτι ἂν εἶχα τὴν γενναιότητα ν' ἀκολουθήσω τὰς συμβουλάς τῆς μητρὸς τοῦ Ἰωάννου, γινόμενος, καθὼς εἶπεν, ἐραστὴς τῆς γυναικὸς μου, ἤθελα γίνεαι εὐτυχὴς καθὼς ἦαυν δυστυχής· ἀλλὰ τετέλεστα πλέον· εἶχα ἀπωθήσει τὴν Ἀλβίνην πειραθεῖσαν νὰ με πλησιάσῃ· εἶχα προσβάλει τὴν φιλοτιμίαν της, καταθλίψει τὴν προαίρεσίν της, τὴν ἀνάγκην ἀγάπης καὶ ἔρωτος τὴν ὁποίαν ἠσθάνετο, καὶ ἐδιάσθη πλέον νὰ τρέψῃ αὐτὴν τὴν ἀνάγκην πρὸς τὸν Ἰωάννην. Εὐρισκόμην εἰς μίαν τῶν ἀπαισιῶν ἐκείνων ὁδῶν αἵτινες γνωρίζει τις ὅτι ἀπολήγουσιν εἰς τὸν ὀλεθρον, καὶ διὰ τὴν ἔλλειψιν ἀρετῆς, προχωρεῖ μολοντοῦτο καὶ βυθίζεται εἰς αὐτὰς μετ' ἀγρίαν τινὰ εὐχαρίστησιν.

ὦ! πτωχή μάμμη, ἀγαθὴ μάμμη μου, πόσκις κατηράσθην, ὅχι σέ, διότι μὲ ἠγάπας κατὰ τὴν καρδίαν σου καὶ κατὰ τὴν φύσιν τοῦ πνεύματός σου, ἀλλὰ τὴν φιλοσοφίαν σου, τὴν εὐκόλον καὶ ἀφρόντιδα καὶ κούφην! Αὕτη ἡ φιλοσοφία μ' ἐδίδασκεν ἐκ νηπιότητος νὰ θεωρῶ τὴν ζωὴν ὡς στάδιον ἡδονῆς, καὶ φιλαρεσκείας, καὶ ὅχι χρεῶν ἀνδρικῶν πρὸς τὸν πλησίον καὶ αὐστηρᾶς ὑπολήψεως πρὸς ἑαυτόν.

Ἐν τοιαύτῃ καταστάσει νοὸς διακείμενος ἐξηκολούθησα τὸ ἀπό τινος καιροῦ διακοπὴν ἡμερολόγιόν μου.

Ἀναλαμβάνω τὸ ἡμερολόγιον τοῦτο ἀπὸ τῆς σελίδος τὴν ὁποίαν ἐσχισα ἀκολουθῶς, ὡς διαλαμβάνουσιν τὰ τῆς νυκτὸς ἐκείνης καθ' ἣν ἐθεώρουν λάθρα καὶ διαπύρως τὰ κάλλη τῆς κυρίας Ῥαϋμόνδου. Ἄ! ἡδυνήθην καὶ ἀπέσπασα τὴν σελίδα ταύτην ἐκ τοῦ ἡμερολογίου μου... ποτὲ δὲν θέλω λησμονήσῃ τὰς φλογερὰς ἀναμνήσεις, τὰς ἐντὸς αὐτῆς γεγραμμένας.

Ἀλλ' ἐξακολουθῶ τὴν θλιβεράν ταύτην περὶ ἑμαυτοῦ σπουδὴν.

Ὁσημέρι κατίσταμαι δυστροπώτερος. Ἡ παρουσία τῆς Ἀλβίνης μὲ φαίνεται κηθεκάστην ἀπεχθεστέρα· δὲν τὴν ὑποφέρω· τὴν μισῶ διότι ἀγαπᾷ τὸν Ἰωάννην, τὴν μισῶ ὅτι ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἔρωτός της, τοῦ προσβάλλοντος καιρίως τὴν φιλοτιμίαν μου, ἐσχημάτισεν ὄνειρον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου εὕρισκει τὴν εὐδαιμονίαν· τὴν μισῶ καὶ διὰ τὴν ἀναλλοίωτον γαλήνην της, ἐνῶ ἡ ψυχὴ ἡ ἰδική μου κλυδωνίζεται καὶ ναυαγεῖ.

Καὶ ὅμως δὲν θέλω νὰ τὴν χωρισθῶ· ἤθελα ἴσως τὴν καταστήσει λίαν εὐτυχῇ ἂν τὴν ἐχωρίζομην· τὴν θέλω λοιπὸν μετ' ἐμοῦ. Αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ποῦ θέλει ἀπολήξῃ; ἀγνοῶ. Ἐνόμιζα ὅτι, τοῦ καιροῦ προΐόντος, ἤθελα συνηθίσει εἰς τὴν ιδέαν, ὅτι ἡ σύζυγός μου τρέφει πρὸς τὸν Ἰωάννην πλατωνικὸν ἔρωτα... Τίποτε ὅμως. Ἡ ιδέα αὕτη μ' ἐρεθίζει εἰς ἀγανάκτησιν καθὼς καὶ τὴν πρώτην ἡμέραν αὐτῆς τῆς ἀνακαλύψεως.

Ὡς ἐκ τῶν μεριμνῶν τοῦ νοὸς καὶ τῆς καρδίας μου ἔμειναν καὶ αἱ ὑποθέσεις μου ὀπίσω, καὶ παραλύονται· ἐπαγρουπνῶ ὀλιγώτερον παρὰ πρότερον εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν χωραφίων μου, βλέπω πραττομένας καταχρήσεις, κατέθεσα τόσα χρήματα εἰς

ἐκεῖνο τὸ ἀμυλοποιεῖον καὶ ἔπρεπεν ἀλλέως πῶς νὰ ἐπιστατῶ...
πλήν, καθὼς ἄλλοτε ἢ σύζυγός μου, οὕτω καὶ ἐγὼ λέγω σήμε-
ρον· μὲ εἶναι ἀδιάφορον. Ἦδη αἱ ζημίαι μου εἶναι αἰσθανταὶ καὶ.

Βέβαια ἡ κατάστασις αὕτη τῶν ὑποθέσεών μου ἐπενεργεῖ καὶ
εἰς τὸν χαρακτῆρά μου· περιπλέον ἡ ὑγεία μου, ἥτις κατὰ τοὺς
πρώτους καιροὺς τῆς εἰς τὰ ἐνταῦθα ἐγκαταστάσεώς μου ὑπῆρ-
χεν ἀνθηροτάτη, τώρα ἔπαθε καὶ αὕτη μεγάλως· ἡ ὄψις τοῦ π
σώπου μου κατέστη χολερικὴ, καθὼς εἶναι πλήρης χολῆς καὶ
καρδία μου.

Ἐνίοτε μ' ἔρχεται ν' ἀποδημήσω, νὰ ὑπάγω πάλιν εἰς τ
Ἰταλίαν... ἀλλὰ πρέπει τότε ν' ἀφίσω τὴν γυναῖκά μου ἐδ
μόνην· καὶ σήμερον δὲν ἔχω εἰς αὐτὴν κάμμίαν πίστιν... Ὡ
ἐδέθην ἀπὸ μιᾶς ἀλύσσου... Ἀνάγκη πλέον νὰ σύρω αὐτὴν τῇ
ἀλύσσον... ἀλλ' ἕως πότε, ἕως πότε!... Τφόντι ἕως πότε;...

Αἰ καλὰ! ἐγὼ δὲν λέγω νὰ γίνη... ἀλλ' ἀπλῶς ὑποθέτω. Τὸ
νὰ ὑποθέτῃ τις δὲν εἶναι βέβαια ἁμαρτία...

Ἡ γυνή μου λέγει· — *Νὰ ἦτον!* — δύναμαι λοιπὸν καὶ ἐγὼ
ὥσαύτως νὰ εἶπω· — *Νὰ συνέβαινε!*

Μήπως δύναμαι νὰ ἐμποδίσω τὴν γυναῖκά μου τοῦ νὰ τή-
κεται τὴν σήμερον, ἐκλίπουσα βαθμηδὸν καθὼς εἰς τὸν λύχνον
τὸ ἔλαιον; Μήπως εἶναι εἰς τὰς χεῖράς μου τὸ ψαλίδιον τῶν
Μοιρῶν; Μήπως ἀπόκειται εἰς τὴν ἐξουσίαν μου νὰ δώσω εἰς
τὴν γυναῖκά μου ζωὴν ὀγδοήκοντα ἔτων, ἂν τὴν ἦναι πεπρω-
μένον ν' ἀποθάνῃ νέα; Μήπως αὐτὸ δὲν εἶναι πρᾶγμα ἐνδεχό-
μενον;... Ὁ θάνατος τφόντι τῆς γυναικός μου... ἂν συνέβαινε
ποτὲ αὐτὸ τὸ δυστύχημα, ἡδύνατο μόνος νὰ μ' ἐξάξῃ ἀπὸ τὸν
σιδηροῦν αὐτὸν κύκλον, ὅπου περιστρέφομαι ἀδιακόπως καταβι-
βρώσκων τὴν καρδίαν μου, καὶ ὅπου εἶμαι καταδεδικασμένος
νὰ περιστρέφωμαι μέχρι τῆς τελευταίας ἡμέρας τῆς ζωῆς μου.

Θεέ μου! κατήντησα λοιπὸν νὰ ἐπιθυμῶ καὶ τὸν θάνατον
τῆς ἀθλίας αὐτῆς νέας; Ὡ! ἔγινα κάκιστος.

Νὰ ἐπιθυμήσω τὸν θάνατόν της... ὄχι! Ὡ! μακρὰν ἀπ' ἐμοῦ
ἡ φρικώδης αὕτη ιδέα· ἀλλ' ἂν τὸ δυστύχημα τοῦτο συνέβαι-

νεν, εύκόλως ἤθελα ἴσω; παρηγορηθῇ... Εἰλικρινῶς ἀνεκφρα-
σθῶ, ἀφοῦ ἅπαξ ἦλθα εἰς τοιούτους στυγεροὺς στοχασμούς. Ἄν
ἔρθαν· μόνον νὰ ἐπίθυμήτη τις ἐν πράγμα διὰ νὰ τὸ ἴδῃ εὐθὺς
καὶ πραγματοποιημένον; ἂν ἔφθανε νὰ εἶπω...

Ἄλλ' εἶναι φρικῶδες! ἄλλ' εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς ἂν ἔπραττα καὶ
τὸ ἔγκλημα... Ἄ! φοβοῦμαι τὸν ἴδιον τὸν ἑαυτόν μου... Φο-
βοῦμαι... οἱ ἴδιοι οἱ στοχασμοί μου μὲ καθιστῶσι περιδεῆ.

Ἄλλ' εἶναι φρικῶδες! ἄλλ' εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς ἂν ἔπραττα καὶ
τὸ ἔγκλημα... Ἄ! φοβοῦμαι τὸν ἴδιον τὸν ἑαυτόν μου... Φο-
βοῦμαι... οἱ ἴδιοι οἱ στοχασμοί μου μὲ καθιστῶσι περιδεῆ.

Ἄλλ' εἶναι φρικῶδες! ἄλλ' εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς ἂν ἔπραττα καὶ
τὸ ἔγκλημα... Ἄ! φοβοῦμαι τὸν ἴδιον τὸν ἑαυτόν μου... Φο-
βοῦμαι... οἱ ἴδιοι οἱ στοχασμοί μου μὲ καθιστῶσι περιδεῆ.

Ἄλλ' εἶναι φρικῶδες! ἄλλ' εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς ἂν ἔπραττα καὶ
τὸ ἔγκλημα... Ἄ! φοβοῦμαι τὸν ἴδιον τὸν ἑαυτόν μου... Φο-
βοῦμαι... οἱ ἴδιοι οἱ στοχασμοί μου μὲ καθιστῶσι περιδεῆ.

Ἄλλ' εἶναι φρικῶδες! ἄλλ' εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς ἂν ἔπραττα καὶ
τὸ ἔγκλημα... Ἄ! φοβοῦμαι τὸν ἴδιον τὸν ἑαυτόν μου... Φο-
βοῦμαι... οἱ ἴδιοι οἱ στοχασμοί μου μὲ καθιστῶσι περιδεῆ.

Ἄλλ' εἶναι φρικῶδες! ἄλλ' εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς ἂν ἔπραττα καὶ
τὸ ἔγκλημα... Ἄ! φοβοῦμαι τὸν ἴδιον τὸν ἑαυτόν μου... Φο-
βοῦμαι... οἱ ἴδιοι οἱ στοχασμοί μου μὲ καθιστῶσι περιδεῆ.

Ἄλλ' εἶναι φρικῶδες! ἄλλ' εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς ἂν ἔπραττα καὶ
τὸ ἔγκλημα... Ἄ! φοβοῦμαι τὸν ἴδιον τὸν ἑαυτόν μου... Φο-
βοῦμαι... οἱ ἴδιοι οἱ στοχασμοί μου μὲ καθιστῶσι περιδεῆ.

Ἄλλ' εἶναι φρικῶδες! ἄλλ' εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς ἂν ἔπραττα καὶ
τὸ ἔγκλημα... Ἄ! φοβοῦμαι τὸν ἴδιον τὸν ἑαυτόν μου... Φο-
βοῦμαι... οἱ ἴδιοι οἱ στοχασμοί μου μὲ καθιστῶσι περιδεῆ.

Ἄλλ' εἶναι φρικῶδες! ἄλλ' εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς ἂν ἔπραττα καὶ
τὸ ἔγκλημα... Ἄ! φοβοῦμαι τὸν ἴδιον τὸν ἑαυτόν μου... Φο-
βοῦμαι... οἱ ἴδιοι οἱ στοχασμοί μου μὲ καθιστῶσι περιδεῆ.

Ἄλλ' εἶναι φρικῶδες! ἄλλ' εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς ἂν ἔπραττα καὶ
τὸ ἔγκλημα... Ἄ! φοβοῦμαι τὸν ἴδιον τὸν ἑαυτόν μου... Φο-
βοῦμαι... οἱ ἴδιοι οἱ στοχασμοί μου μὲ καθιστῶσι περιδεῆ.

Ἄλλ' εἶναι φρικῶδες! ἄλλ' εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς ἂν ἔπραττα καὶ
τὸ ἔγκλημα... Ἄ! φοβοῦμαι τὸν ἴδιον τὸν ἑαυτόν μου... Φο-
βοῦμαι... οἱ ἴδιοι οἱ στοχασμοί μου μὲ καθιστῶσι περιδεῆ.

Ἄλλ' εἶναι φρικῶδες! ἄλλ' εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς ἂν ἔπραττα καὶ
τὸ ἔγκλημα... Ἄ! φοβοῦμαι τὸν ἴδιον τὸν ἑαυτόν μου... Φο-
βοῦμαι... οἱ ἴδιοι οἱ στοχασμοί μου μὲ καθιστῶσι περιδεῆ.

Ἦσαν κρυμμένοι εἰς τὸν οἶκον ἐνὸς παλαιοῦ στρατιώτου, φίλου καὶ συναδελφοῦ των. "Α! ὁ συναδελφός μου, ὁ νομάρχης τῶν Λιμογῶν, εἶναι εὐτυχής! Τὸν περιποιεῖ μεγάλην τιμὴν αὐτοῦ τὸ κατόρθωμα! Τί ἁμαρτία νὰ μὴν ἔχετε πλέον ἐδῶ τὴν ὠραίαν ἐκείνην μαρκεσίαν μετὸν γηραιὸν ἐκείνον μαχητὴν τῆς Βανδαίας... πόσον ἤτελαν συμμερισθῇ τὴν χαράν μας!

— Καὶ... ἐμποροῦμεν, κύριε, ν' ἀκούσωμεν τὰ καθέκαστα αὐτῆς τῆς λαμπρᾶς συλλήψεως; ἠρώτησεν ἡ Ἀλβίνη γαληνίως.

Τότε δὲ μόνον ἐνθυμήθην τὴν γυναῖκά μου· ἐστράφην λοιπὸν ἄμέσως πρὸς αὐτὴν καὶ τὴν εἶδα· τὸ πρόσωπόν της δὲν ἦτο ὠχρότερον παρὰ τὸ σὺνήθες, πλὴν τὰ χεῖλη της, τὰ συνήθως ῥοδοκόκκινα, εἶχον λευκανθῇ αἰφνιδίως.

— "Α! κυρία μου... εἶπεν ὁ Κ. Δὲ Σαὶντ Μαρῆ ὡς θορυβηθεὶς, — ζητῶ μυριάκις συγνώμην ὅτι δὲν σᾶς ἐπρόσφερα ἀκόμη τὸ βαθύ μου σέβας... ἀλλ' εἴσθε ἄρκετὰ συγκαταβατικὴ ὥστε νὰ παραβλέψετε τὴν ἔνεκα τῆς πολιτικῆς τύρβης ἀσύγνωστον αὐτὴν ἀμβλυωπίαν μου... Ἡ ἄμετρος χαρά μου ὅτι συνελήφθησαν οἱ κατάρατοι αὐτοὶ ἰακωβῖνοι...

— Λοιπὸν, κύριε νομάρχα... ὑπέλαβεν ἡ Ἀλβίνη με φλέγμα τι τὸ ὁποῖον καὶ μ' ἐπτόησεν, — εἶναι δυνατόν νὰ μάθωμεν τίνι τρόπῳ τοὺς συνέλαβαν;

— Φίλη μου, ἔσπευσα νὰ εἶπω πρὸς τὴν Ἀλβίνην, πλειότερον φοβηθεὶς ἐκ τῆς παραδόξου ἀταραξίας της, παρὰ ἂν τὴν ἑώραπα βαθέως συγκεκινημένην, — δὲν στοχάζομαι καλὸν τὸ ν' ἀκούσῃς αὐτὰς ὅλας τὰς λεπτομερείας... δύνανται νὰ σὲ συγκινήσωσι πολὺ... Συγχώρησέ με νὰ παραλάβω τὸν Κ. Δὲ Σαὶντ Μαρῆ εἰς τὰ δώματά μου...

— "Οχι, ἀπήντησεν ἡ Ἀλβίνη με μειδίαιμα τὸ ὁποῖον μ' ἐπροξένησε ῥῖγος φρίκης. — ἐξ ἐναντίας, ἐπιθυμῶ ν' ἀκούσω. Παρακαλῶ τὸν κύριον νομάρχην νὰ μᾶς εἴπῃ.

— Εἶμαι εἰς τὰς προσταγὰς σας, κυρία μου, — ἀπήντησεν ὁ Δὲ Σαὶντ Μαρῆ. — ἰδοὺ πῶς ἔγινεν· οἱ ἰακωβῖνοί μας, καθὼς σᾶς εἶπα, ἦσαν λοιπὸν κρυμμένοι εἰς μίαν ἑπαυλιν ἐξαρτωμένην ἀπὸ μικρόν τι χωρίον, ἀπέχον ἀπὸ τὰς Λιμόγας μόλις τρεῖς λεύγας. Βίδοποιηθεὶς περὶ τούτου ὁ εἰταγφέλευς, πηγαίνει ἐκεῖ.

παρὰ κούων ἕνα λοχαγὸν τῆς χωροφυλακῆς καὶ εἰκοσιπέντε στρατιώτας, μὲ τὰς καρχαδίνους των καὶ τὰ πιστόλια, πλήρη καὶ ἑτοιμα. Φιλάνουν εἰς τὴν ἑπαυλιν, ἦτο νῦν, δύο ὥραι μετὰ τὸ μεσονύκτιον· κτυπᾷ τὴν θύραν ὁ λοχαγός, καὶ οἱ χωροφύλακες, ἐκτὸς τεσσάρων οἵτινες ἴσταντο μὲ τὰ ὅπλα ἑτοιμα, περιζώουσι τὴν οἰκοδομήν. Κτυποῦν, τίποτε· κτυποῦν ἐκ δευτέρου, ἡ αὐτὴ σιωπὴ· τότε διατάττει ὁ εἰσταγμένος νὰ συντρίψουν τὴν θύραν. Ἐνῶ ἐγίνετο τοῦτο, ἀκούουν τοὺς ἄλλους χωροφύλακας νὰ βῆλλουν τὰς φωλάς· εἶχαν πειραχθῇ οἱ φίλοι νὰ δραπετεύσουν ἄνθρωπον ἀπὸ μίαν ἄλλην θύραν ἣτις ὑπῆρχεν εἰς τὰ ὀπίσω...

— Τωόντι, τί ἄνθρωποι! εἶπεν ἡ Ἀλβίνη μὲ πικρὸν καὶ σαρδονικὸν μειδίαμα. Ἦσαν δύο ἐναντίον εἰκοσιπέντε ἐνόπλων ἀνθρώπων, καὶ ἐζήτησαν νὰ δραπετεύσουν χωρὶς νὰ πολεμήσωσι!

Ὁ νομάρχης δὲν ἐπρότεξεν εἰς τὸ βάθος τῆς εἰρωνείας.

— Νὰ ἰδῇτε λοιπὸν, κυρία μου, — ἐξηκολούθησεν ὁ Κ. Δὲ Σαίντ Μιχρή. — τοὺς περικυκλόνουν λοιπὸν, τοὺς καλοῦς σας, ἐμβάινουν εἰς τὴν ἑπαυλιν, καὶ εὐρίσκουν τὸν Ἰωάννην Ραϋμόνδον, αὐτὸ τὸ θηρίον... ἕνα ἄλλον αἰμοδόρην ἄνθρωπον, ὀνόματι Σχοπεντιέρην, καὶ περιπλέον, φαντασθῆτε ποῖον ἄλλον!...

— Δὲν ἔχω τόσον τὸ μαντικὸν χάρισμα, κύριε νομάρχα.

— Εὐρίσκουν, κυρία μου, καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ τοῦ νέου Ἰακωβίνου, μίαν γραῖαν μέγαιραν ἀπ' ἐκείνας τοῦ 1793, καὶ αὐτὴν μὲ τοὺς συνωμότες τὸ ἕνα. Εὐθύς ὁ λοχαγός, ὁρμᾷ κατὰ τοῦ Ἰωάννου Ραϋμόνδου, τὸν ἀρπάζει, εἰς ἄλλος στρατιώτης συλλαμβάνει τὸν ἕτερον Ἰακωβῖνον, καὶ τέλος πάντων εἰς τρίτος τὴν γραῖαν μέγαιραν ἀπὸ τὸν λαιμόν, καὶ τὴν κολλᾷ εἰς τὸν τοῖχον, διὰ νὰ τῆς δέσουν οἱ ἄλλοι τὰς χεῖρας, πρᾶξις ἐπὶ τῆς ὁποίας αὐτὴ ἐφώναζεν ὅτι παρ' ὀλίγον τῆς ἐσύντριβαν τὰ κόκκαλα ἀπὸ τὸ σφίγγξιμον. Εἰς τὴν φωνὴν αὐτὴν ὁ υἱός, ὅστις ἕως τότε δὲν εἶχε δείξει κάμμίαν ἀντίστασιν, καθὼς οὔτε ὁ σύντροφός του, ἀρπάζει αἰφνιδίως τὸ σπαθί τοῦ λοχαγοῦ, ὁρμᾷ κατὰ τοῦ χωροφύλακος ὅστις ἐκράτει τὴν μέγαιραν ἀπὸ τὸν λαιμόν, καὶ καταφέρει μὲ ὅλην του τὴν δύναμιν τὸ ὅπλον ἐκεῖνο εἰς τὴν ῥάχιν τοῦ πτωχοῦ αὐτοῦ χωροφύλακος· (φαντασθῆτε τί

ἄνανδρος, νὰ κτυπήσῃ τὸν ἄνθρωπον ὅπισθεν!). Πίπτει ὁ ταλαίπωρος χωροφύλαξ καιρίως πληγωμένος· τόσον, ὥστε αὐτὴν τὴν ὥραν εἶναι ἡ ζωὴ του εἰς μέγαν κίνδυνον. Οἱ ἄλλοι χωροφύλακες, ἰδόντες τὸν συναδελφόν των εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν, ἐχύθησαν ν' ἀφήσουν εἰς τὸν τόπον τὸν μαινόμενον ἐκεῖνον, καὶ ἄνευ τῆς παρουσίας τοῦ εἰσαγγελέως, βέβαια δὲν θὰ τὸν ἔμενε ζωή. Τέλος πάντων, κυρία μου, ἡ μήτηρ του, ἐνῶ ἐπὶ τῆς συμπλοκῆς ἐπροσπάθει νὰ προφυλάξῃ τὸ σῶμα τοῦ ἀγαπημένου της υἱοῦ διὰ τοῦ ἰδικοῦ της σώματος, ἔλαβε καὶ μίαν πληγὴν εἰς τὸν ὦμον ἐκ τῆς λόγχης ἐνὸς τουφεκίου· ἔπειτα τοὺς ἔδεσαν καλὰ καὶ τοὺς τρεῖς, τοὺς ἔβαλαν εἰς ἓν ἀμάξιον, καὶ τοὺς ἔφεραν εἰς τὰς Λιμόγας, ὅπου κάθηνται φυλακισμένοι, ἕως νὰ ἔλθωσιν ὁδηγίαι ἀπὸ τὰ Παρίσια τί νὰ τοὺς κάμωσι... ὦ! ὅσον διὰ τὸν Ἰωάννην Ραϋμόνδον, τὸν ἔχω διὰ τὴν λαιμητόμον ἀφευκτα.

— Πολὺ πιθανὸν, ὑπέλαβεν ἡ Ἀλβίνη. — Κρῖμα τῶντι, κύριε νομάρχᾳ ν' ἀφίσετε τὸν συναδελφόν σας τὸν εἰς τὰς Λιμόγας νὰ φανῇ εἰς τὴν κυβέρνησιν ὅτι ὑπῆρξε τόσον ἄξιος, ἐνῶ πολὺ εὐκόλως ἠδύνασθε μᾶλλον ἢ εὐγενία σας νὰ φανῇτε τοιοῦτος, ἂν συνελαμβάνετε ἐντὸς αὐτοῦ ἐδῶ τοῦ πύργου τὸν Κ. Ἰωάννην Ραϋμόνδον, τὴν μητέρα του καὶ τὸν Κ. Σαρπεντιέρην.

— Ἐντὸς αὐτοῦ ἐδῶ τοῦ πύργου, λέγετε; Δὲν σᾶς ἐννοῶ κυρία μου.

— Ἡ χαριτόβρυτος ἐκείνη μαρκεσία Δὲ Βερτέλ... ἥτις σᾶς ἤρεσε τόσον τόσον, κύριε νομάρχᾳ... ὁ μαρκέσιος ἐκεῖνος, ὁ αἰμοχαρὴς μαρκέσιος... ἐρωτήσετε τὸν Κ. Δουπλέσιον νὰ σᾶς εἴπῃ τίνες ἦσαν, καθὼς καὶ ὁ υἱός των, τὸν ὁποῖον ἐπίτηδες δὲν σᾶς ἐπαρουσιάσαμεν... Ἦσαν αὐτοὶ ἐκεῖνοι, ὁ Κ. Σαρπεντιέρης, ἡ κυρία Ραϋμόνδου καὶ ὁ υἱός των.

— Κυρία μου, ὁ ἀστεῖσμός εἶναι χαριέστατος χωρὶς ἀμφιβολίαν, πλὴν...

— ὦχι, δὲν σᾶς ἀστεῖται ἡ σύζυγός μου, κύριε, εἶπα τότε πρὸς τὸν νομάρχην. — Εἶναι ἡ ἀλήθεια.

— Ἡ ἀλήθεια!... ἀνέκραξεν ὁ Κ. Δὲ Σαὶντ Μαρῆ μετὰ θαυμασμοῦ καὶ ὀργῆς. — Μ' ἐφενάκισετε λοιπόν! Εἰς τοιοῦτον

βαθμὸν λοιπὸν μὲ ἠπάτησεν ἡ εὐγλωττία αὐτῆς τῆς λεγομένης μαρκεσίας!... Σεῖς νὰ μὲ φενακίσετε τοιουτοτρόπως!

— Ὅ, τι θέλετε εἰπῆτε, κύριέ μου, — ἀπεκρίθην εἰς τὸν Κ. Δὲ Σαίנט Μαρῆ — μόνον ἐπιθυμῶ νὰ σᾶς προσθέσω, ὅτι διὰ τοῦτο μάλιστα, διότι ὁ Κ. Ἰωάννης Ραϋμόνδος, παλαιός μου φίλος, ἦτο καταδεδιωγμένος ἀπὸ τὴν κυβέρνησιν διὰ φρονήματα ἐναντία τῶν ἰδικῶν μου, ἔκρινα χρέος μου νὰ τῷ προσφέρω ἄσυλον... καὶ νὰ μὴ σᾶς τὸν παραδώσω... οὔτε αὐτὸν, οὔτε τὴν μητέρα του, οὔτε τὸν Κ. Σαρπεντιέρην, διότι ἀλλέως ἤθελα εἶσθαι ἄνθρωπος χωρὶς χαρακτῆρα.

— Ὡς ἰδιώτης, πιθανὸν ἤθελα ἐννοήσῃ αὐτὴν σας τὴν διαγωγὴν, κύριε, — ἀπεκρίθη ὁ νομάρχης — ὡς δημόσιος ὑπάλληλος ὁμῶς, τὴν θεωρῶ ἀξιόμεμπτον, καὶ δὲν δύναμαι νὰ μὴ τὴν γνωστοποιήσω εἰς τὴν Α. Ἐξ. τὸν ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργόν· διότι πᾶς καλὸς Γάλλος ὀφείλει ν' ἀφορᾷ, πρὸ παντὸς ἄλλου, εἰς τὴν σωτηρίαν τοῦ θρόνου καὶ τῆς κοινωνίας.

Ταῦτα δ'εἰπὼν διὰ πανδῆμου φωνῆς, ὁ Κ. Δὲ Σαίנט Μαρῆ ἀνεχώρησε μὲ κακῶς συνεχομένην ἀγανάκτησιν.

ΚΕΦ. ΚΖ'.

(Συνέχεια τοῦ Ἡμερολογίου.)

Ἀφοῦ ἐμείναμεν ἐγὼ καὶ ἡ Ἀλβίνη μόνοι, ἐφυλάξαμεν σιωπὴν. Ἡ ψυχὴ μου τόσον κατείχετο ὑπὸ τῆς ιδέας μήποτε ἡ κυρία Ραϋμόνδου ἐπληγώθη βαρέως, καὶ ἴσως θανατηφόρως... ὥστε δὲν ἐπῆγεν ὁ νοῦς μου εἰς τὴν δεινὴν συγκίνησιν τὴν ὁποίαν ὤφειλε νὰ προξενήσῃ εἰς τὴν γυναῖκά μου ἡ περὶ τῆς τύχης τοῦ Ἰωάννου μέριμνα. Ὅταν ἔστρεψα τοὺς ὀφθαλμούς μου πρὸς αὐτήν, εἶχε τὴν δεξιὰν χεῖρα ἐπὶ τῆς καρδίας, ὡς καταστέλλουσα ἢ μετρῶσα τοὺς παλμούς τῆς καρδίας, τῆς· τὰ ὄμματά της ἦσαν στεγνὰ, πλὴν ἔλαμπον παραδόξως· πικρὸν δέ τι μειδίαμα συνεῖχε τὰ λευκὰ χεῖλη της, καὶ ἐκ δακρυμμάτων τὴν ἤρχοντο ῥίγη καὶ ἔκλειε τὰ βλέφαρά της.

— Παράδοξον! μ' εἶπε μὲ φωνὴν κατ' ἀρχὰς μὲν πεπιεσμέ-

νην, ὀλίγον δὲ κατ' ὀλίγον ἐλευθερωτέραν, μολονότι οἱ ὀδόντες
τῆς ἐνίοτε συνεκρούοντο σπασμωδικῶς. — πρὸ μικροῦ ἔφανεν
ὅτι ἤλθε νὰ με πνίξῃ τὸ αἷμά μου· ἡ καρδία μου εἶχε παύσει
νὰ κτυπᾷ... τώρα ὁμοῦς ἐπανῆλθεν ὁ τακτικός της παλμός...

— Φοβεῖσαι διὰ τὸν Ἰωάννην;

— Ὅχι δι' ἐκεῖνον... ἡ τύχη του εἶναι ἀναπόφευκτος... Φο-
βοῦμαι διὰ τὴν μητέρα του... ὅτι ἂν ἀποθάνῃ, δὲν θέλει ἀπο-
θάνει ἀπὸ τὸ τραῦμά της, ἀλλ' ἀπὸ τὸν θάνατον τοῦ υἱοῦ της...

— Ὅμιλεῖς περὶ θανάτου τοῦ Ἰωάννου... με ψυχρότητα!

— Μὲ πολλὴν ψυχρότητα, καθὼς βλέπεις· δὲν δύναμαι οὐ-
δέν· λοιπὸν, ἀπόφασις... Τί μόνον; ἀποθνήσκει νέος ὁ φίλος
μας, καὶ ἀποθνήσκει μὲ φρικώδη θάνατον... δὲν εἶναι ἀληθές;

— Ἀλβίνη, με πτοεῖς... Ὁμολογῶ ὅτι ὑπῆρξα σκληρὸς...
συγχώρησέ με.

— Σκληρὸς, ὅχι· εἶχες δίκαιον νὰ εἰπῇς ὅτι ὁμιλῶ περὶ τοῦ
θανάτου τοῦ ἐπικειμένου εἰς τὸν φίλον μας χωρὶς δάκρυα, χω-
ρὶς δάκρυα, χωρὶς στεναγμοὺς, χωρὶς σπαραγμοὺς καρδίας...
Καὶ ἐγὼ ἡ ἰδία ἀπορῶ διὰ τοῦτο· νὰ με τὸ ἔλεγον δὲν ἤθελα
τὸ πιστεύσει... Μάλιστα, τὸ παράδοξον εἶναι, ὅτι καὶ τοι
πόρρω ἀπέχουσα τοῦ νὰ προῖδω τοιαύτην φρικτὴν εἵδησιν... δὲν
ἐξεπλάγην· με φαίνεται ὡς νὰ τὴν ἐπρόσμενα...

— Παρακαλῶ, Ἀλβίνη, σύνελθε...

— Ἐχω σώας ὅλας μου τὰς νοεράς δυνάμεις· συναισθάνομαι
καὶ τοὺς λόγους μου ὅλους, καὶ αὐτὸ τὸ εἶδος τῆς ἀναισθησίας
μου, διὰ τὴν ὁποίαν ἀπορῶ καὶ ἐγὼ καθὼς σύ.

— Ἡ ἀναισθησία αὕτῃ με πτοεῖ· δὲν εἶναι πρᾶγμα φυσι-
κόν... Ἡ εἵδησις ἦτο τόσον σφοδρὰ, τόσον βαρεῖα, ὥστε ἀ-
κόμη εἶσαι ζαλισμένη ἐξ αὐτῆς... Δὲν εἶδον ἀκόμη οἱ ὀφθαλ-
μοὶ τοῦ νοός σου ἐναργῶς ἐντὸς τῆς καρδίας σου!

— Ἴσως εἶναι αὐτὸ, διότι αἰσθάνομαι ὅτι αὐτὴν τὴν στιγ-
μὴν ἀγαπῶ τὸν κύριον Ἰωάννην βαθύτερον παρὰ ποτέ... ἡ
τύχη τῆς μητρός του τὴν ὁποίαν ἠγάπησα υἱικώτατα με φαί-
νεται φρικώδης... Πλὴν... ἰδοὺ θὰ ζητήσω κ' ἐγὼ τώρα συγ-
χώρησιν ἀπὸ σέ... ὅτι ὑπῆρξα σκληρὰ, λέγουσα εἰς σέ περὶ τοῦ
κυρίου Ἰωάννου... Κλαίεις...

— Α! διότι πλέον ἡ καρδία μου ραγίζεται, — ἀπεκρίθην μὴ
 νὰ κρατήσω τοὺς κλαυθμούς. — Θεέ μου, Θεέ μου! νὰ
 συλλογίζωμαι ὅτι αὐτὴν τὴν ὥραν... τραυματισμένη... ἴσως
 ψυχορροήσουσα!... χωρισμένη ἀπὸ τὸν υἱὸν της... κατὰκειται
 εἰς μίαν εἰρκτὴν... Α! εἶναι φρικῶδες!... διότι τὴν ἀγαπῶ
 ἐγὼ... ἐκείνην τὴν γυναῖκα ἐγὼ τὴν ἀγαπῶ... Τέλος πάντων,
 ἀφοῦ μοῦ ὁμολόγησες σὺ τὸν ἔρωτά σου πρὸς τὸν υἱὸν της, λάβε
 καὶ τὴν ἰδικήν μου ὁμολογίαν περὶ αὐτῆς... Τὴν ἀγαπῶ ἐπίσης
 περιπαθέστατα ὅσον σὺ τὸν Ἰωάννην...

— Ἀγαπᾷς τὴν κυρίαν Ραῦμόνδου! ἀνέκραξεν ἡ σύζυγός
 μου συνάψασα τὰς χεῖρας μετὰ θάμβους. — Τὴν ἀγαπᾷς ἐ-
 ρωτικῶς;

— Ἐρωτικῶς, ἐρωτικῶς... ἐμμανῶς!

— Καὶ τὴν ἀγαπᾷς πρὸ καιροῦ;...

— Πρὸ πολλοῦ καιροῦ ἤμην δεκαεξαετῆς ὅταν ἡ καρδία
 μου ἠσθάνθη τὸν πρῶτόν της ἐρωτικὸν παλμὸν ἐξ αὐτῆς τῆς γυ-
 ναικὸς... καθὼς αἰσθάνεται καὶ τὸν τελευταῖον ἐκ τῆς ἰδίας...
 καὶ τώρα σπαράττεται!

— Καὶ γνωρίζει ἐκείνη αὐτόν σου τὸν ἔρωτα;

— Ὡ! ὄχι, δὲν γνωρίζει τίποτε, — ἀνέκραξα ἐρυθριάσας καὶ
 ταπεινώσας τοὺς ὀφθαλμούς πρὸ τῶν τῆς Ἀλβίνης. — ποτὲ
 δὲν ἔμαθεν, οὔτε θέλει μάθει τὸν ὀλέθριον αὐτὸν ἔρωτα!

— Α! δὲν ἔχω πλέον δικαίωμα νὰ παραπονοῦμαι διὰ τὴν
 πρὸς ἐμὲ ἀδιαφορίαν σου! ἀνέκραξεν ἡ σύζυγός μου ἀτενίσασα
 μὲ ἀνέκφραστον συμπάθειαν πρὸς ἐμέ. — δὲν ἔχω πλέον δικαί-
 ωμα νὰ μέμφωμαι τὴν καρδίαν σου. Ὡ! ὄχι, ὄχι, τοιοῦτος
 ἔρως πρὸς τοιαύτην γυναῖκα, τὰ πάντα μὲ φέρει νὰ ἐννοήσω
 καὶ τὰ πάντα νὰ συγχωρήσω! Κακῶς σ' ἔκρινα μέχρι τοῦδε,
 κακῶς σ' ἔκρινα... Δός με, Φερνάνδε τὴν χεῖρά σου... δός με
 τὴν χεῖρά σου...

— Ἡὼς... οὔτε μίαν ἐπίπληξιν; τὸν ἐλάχιστον ἐλεγμόν;

— Ἐλεγμούς δι' ἓνα ἔρωτα ὅστις σέ τιμᾷ, ὅστις πρὸ τῶν
 ὀφθαλμῶν μου σέ ἀνυψοῖ! Ἐλεγμούς! διότι προτιμᾷς πλησίον
 μου μίαν γυναῖκα ἀσυγκρίτῳ λόγῳ ἀνωτέραν μου! Ἐλεγμούς,
 ὅτε πᾶσχεις, ὅτε σπαράττεσαι ἀπὸ ἓνα ἀπηλπισμένον ἔρωτα!...

— Ἄλλ' αὐτὸν τὸν ἔρωτα, τὸν εἶχα ἐγὼ εἰς τὴν καρδίαν ὅταν σ' ἐνυμφεύθην... νέα ταλαίπωρος...

— Ἔστω! μήπως καὶ ἐγὼ δὲν σ' ἐνυμφεύθην χωρὶς ἔρωτα; Κάνεις δὲν μ' ἐδίαζεν... Ἄν ἀπεποιούμην σταθερῶς τὴν χειρὰ σου, ἂν ἤκουα μυστικὴν τινα τῆς ψυχῆς μου προαίσθησιν, ἥτις μ' ἔλεγε νὰ μὴ συναινέσω εἰς αὐτὸν τὸν ὑμέναιον, δὲν ἠθέλαμεν εἶσθαι σήμερον ὅπου εἴμεθα· πλὴν τί νὰ σέ εἶπω; αἱ παρακινήσεις τῆς μητρός μου, ἡ ἀξιόμειπτος ἀδυναμία τοῦ χαρακτῆρός μου, καὶ προσέτι, ἄς τὸ ὁμολογήσω· εἶναι παιδαριῶδες, γελοῖον, πλὴν καὶ ἀληθές· ἡ θεὰ τῶν νυμφικῶν σου δώρων, ἡ μικροφιλοτιμία νὰ γίνω μία κυρὰ ἥτις ἔχει πύργον ἰδικόν της, καὶ τέλος πάντων ἡ ἐλπίς... ἡ θεία ἐλπίς, ἥτις ποτὲ δὲν ἐγκαταλείπει μίαν καρδίαν δεκαοκταετῇ, ὅλα αὐτὰ μὲ παρεκίνησαν νὰ στέρξω. Ἐσφάλα μόνη, ἄς ὑποφέρω λοιπὸν καὶ τὰς συνεπείας τοῦ σφάλματος. Καὶ ἔπειτα, εἶναι πλέον περιτταὶ αἱ μεμψιμοιρίαι. Ἀκουσέ με, Φερνάνδε· ἐλθέ νὰ γίνωμεν πρὸς ἀλλήλους συγκαταβατικοί... ἐλθέ κοινὰς ἔχοντες καὶ οἱ δύο τὰς συμφορὰς νὰ συμφιλιωθῶμεν... Καὶ τί λέγω συμφορὰς; ὁ θάνατος τοῦ Ἰωάννου πρὸς ἐμέ δὲν εἶναι συμφορά... δὲν ῥαγίζει τὴν καρδίαν μου.... αἰσθάνομαι ἀνέκφραστόν τινα κατάνυξιν, ὑπομονὴν τινα ἄνευ πικρίας, καὶ, ἂν δώσω πίστιν εἰς τὰς προαισθήσεις μου, δὲν ἀξίζει ἀληθῶς τὸν κόπον τοῦ νὰ κάθεται κανεὶς νὰ πάσχη.

— Ἀλβίνη, τί θέλεις νὰ εἰπῇς; — ἀνέκραξα ζητῶν νὰ ἐξιχνιάσω τὴν ἔννοιαν τῶν σκοτεινῶν αὐτῶν λόγων της, μάλιστα δὲ φοβηθεὶς ἐκ τοῦ ἥθους τοῦ προσώπου τῆς γυναικός μου· αὕτη ὁμῶς ἐξηκολούθησε χωρὶς νὰ δώσῃ ἀπόκρισιν.

— Ἄφες ἐμέ· ἐμὲ πλέον ἄφες· διὰ σέ νὰ ἴδωμεν. Πῶς θὰ καθησυχάσῃς, καθὼς σὺ τώρα εἶσαι ἀνήσυχος; Ἐγὼ λέγω, φίλε μου, νὰ ἀναχωρήσωμεν.

— Ἡὰ ἀναχωρήσωμεν;

— Νὰ ὑπάγωμεν χωρὶς ἀναβολὴν εἰς τὰς Λιμόγας.

— Θέλεις νὰ ὑπάγωμεν;

— Εὐκόλως, νομίζω, θὰ σέ δοθῇ ἡ ἄδεια τοῦ νὰ ἐπισκεφθῶμεν τὴν κυρίαν Ῥαϋμόνδου καὶ τὸν Ἰωάννην εἰς τὴν φυλακὴν

των. Εἶναι πρῶτον μὲν χρέος μας. Ἐκεῖνοι τῶρα, φίλε μου, θὰ μᾶς προσμένουν· εἴμαι βεβαία ὅτι μᾶς προσμένουν. Νὰ σπεύσωμεν λοιπὸν νὰ ὑπάγωμεν... μετὰ μίαν ὥραν ἀναχωροῦμεν· δὸς τὰς ἀναγκαίας πρὸς τοῦτο διαταγὰς.

— Πλὴν σὺ... θὰ δυνηθῇς νὰ κάμῃς τόσον δρόμον;

— Δύνασαι ἀκόμη νὰ αἰσθάνεσαι πρὸς τὸν Ἰωάννην ζηλίαν τινά; — μ' εἶπεν ἡ Ἀλβίνη· μὲ μειδίαμα ἐκ τοῦ ὁποίου ῥίγος μ' ἐκυρίευσεν φρίκης... ἦτο ὥσάν νὰ μ' ἔλεγεν· ἓνα νεκρὸν ἄνθρωπον τὸν ζηλεύεις πλέον;

— Ὅχι, ζηλίαν δὲν αἰσθάνομαι, τὴν ἀπεκρίθην, — ἀλλὰ φοβοῦμαι μήπως ὁ κόπος τῆς ὁδοιπορίας καὶ αἱ ἐπ' αὐτῆς συγκινήσεις ὑπερνικήσωσι τὰς δυνάμεις σου, μετὰ τὴν πληγὴν τὴν ὁποίαν ἔλαβες ἐκ τοῦ σημερινοῦ δεινοῦ ἀκούσματος.

— Ὅ, τι πράγμα θέλει τις ἐκεῖνο καὶ δύναται. Εἶναι χρέος μας νὰ ὑπάγωμεν εἰς τὰς Λιμόγας... Θὰ εὔρω δυνάμεις διὰ νὰ σὲ συνοδεύσω· φαντάσου πόσον θὰ χαροῦν οἱ πτωχοί μας φίλοι νὰ μᾶς ἴδωσι... νὰ τοὺς...

Ἡ Ἀλβίνη, τῆς ὁποίας ἡ φωνὴ εἶχεν ἀσθενήσῃ, δὲν ἠδυνήθη νὰ τελειώσῃ τὸν λόγον της· ἀλλὰ ῥίψασα εἰς τὰ ὀπίσω ὡς ἐκλελυμένην τὴν κεφαλὴν, τὴν ἐστήριξεν ἥρέμα ἐπὶ τῆς ῥάχεως τῆς καθέδρας της· βαρεῖαι δὲ ἰδρῶτος ψυχροῦ ἔρρευσαν ἀπὸ τοῦ μετώπου της σταγόνες· ἐσίγησε πρὸς ὀλίγον, ἔπειτα εἶπε προσπαθήσασα νὰ μειδιάσῃ.

— Μία λειποψυχία μὲ ἦλθε στιγμιαία... Καλῆτερον ὅτι μὲ ἦλθε τῶρα... πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς μας.

— Ἀλβίνη, σὲ καθικετεύω, πήγαινε εἰς τὴν κλίνην σου νὰ ἡσυχάσῃς... Ἄφες νὰ κράξω τὴν κυρίαν Κλώδου... νὰ στείλῃ κάνα ὑπηρέτην διὰ νὰ ἔλθῃ ὁ ἰατρὸς ὁ Λωρὰν ἀπὸ τὸ Σαμβλύ.

— Ὅχι... ὄχι... δὲν ἔχω τίποτε, — ἐπρόσθεσε στηρίζασα τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν βραχιόνων τῆς καθέδρας της διὰ νὰ ἐγερθῇ. — θὰ ἰδῇς, ὅτι μὲ ὀλίγην θέλησιν δύναμαι καὶ περιπατῶ... Ἐσυνήθισα ἀπὸ τινος ἡδὴ καιροῦ τὰς τοιούτου εἵδους λειποψυχίας, καὶ τὰς ὑπερνικῶ ..

Μόλις ὅμως ἔκαμεν ὀλίγα τινὰ βήματα, εἰς τὰ ὁποῖα τὴν ἐπρόσεχα συμπαθῶς, καὶ ἠναγκάσθη νὰ καθήσῃ ἐκ νέου· ἡ δ

χειρ της, τὴν ὁποίαν ἔλαβα, ἦτο ὑγρὰ καὶ παγετώδης. — Βλέπεις! ἀνέκραξα ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον περιδεῆς διὰ τὴν κατάστασίν της, — δὲν εἶσαι εἰς κατάστασιν νὰ περιπατήσης...

— Πρὸς τὸ παρὸν, εἶναι ἀληθές... μίαν ἀδυναμίαν αἰσθάνομαι παράδοξον· πλὴν, ὀλίγον ἀφοῦ ἀναπαυθῶ... μὴ σε μέλη...

— Σὺ διάταξε νὰ ἐτοιμάσουν τὰ περὶ τὴν ἀναχώρησίν μας.

— Ἀλλὰ, Ἀλβίνη, δὲν εἶναι διόλου φρόνιμον νὰ ἔμβῃς εἰς ὁδοιπορίαν, καθὼς πάσχεις!

— Ἀλλ' ἐκεῖνοι μᾶς προσμένουν! Ἀλλὰ φαντάσου τὴν χαράν των νὰ ἰδοῦν μέσα εἰς τὴν φυλακὴν των δύο φιλικὰ πρόσωπα.

— Ἀλβίνη, δὲν θέλω νὰ ἐκθέσω εἰς κίνδυνον τὴν υἱείαν σου, τὴν ζωὴν σου, ἀφίνων σε νὰ μὲ ἀκολουθήσης εἰς τόσον μακρὸν δρόμον. Ἐπομένως, τῶρα διστάζω ἂν καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος πρέπει ν' ἀναχωρήσω, νὰ σὲ ἀφίσω εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν.

— Φερ' ἀνδρὲς... ἂν καὶ μετὰ δύο ὥρας αἰσθηνθῶ, ὅτι τῶντι δὲν ἔχω δύναμιν νὰ ἔμβω εἰς ὁδοιπορίαν, σὲ ἀρίνω καὶ ἀναχωρεῖς μόνος... διότι σὺ πρέπει νὰ ὑπάγῃς νὰ τοὺς ἰδῇς. Νὰ εἰπῇς ὅτι αἱ δυνάμεις μου ἐξέλιπαν, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἦλθα μαζὶ σου... Αὐτὸ νὰ τοὺς εἰπῇς καὶ ἐκεῖνοι σὲ πιστεύουν.

Καθὼς τὸ προέβλεπα, ἡ Ἀλβίνη ἠπατήθη περὶ τῶν δυνάμεων τοῦ σώματός της· μολονότι δ' ἐκοιμήθη ὀλίγον ἐνῶ ἐγὼ ἠτοίμαζόμην διὰ τὴν προκειμένην ὁδοιπορίαν, ἀφοῦ ἐξύπνησε παρητήθη ἀφ' ἐαυτῆς ἀπὸ τὴν ιδέαν τοῦ νὰ ἔλθῃ μετ' ἐμοῦ· τότε ὑπῆρχεν ἡ σωματικὴ ἀδυναμία της. Ὁ ἰατρὸς τοῦ Σκυβλῶ, τὸν ὁποῖον εἶχα στείλει νὰ ζητήσωτι, κατ' ἀρχὰς δὲν μ' ἐράνη ἀνήσυχος· τὴν διώρισε τινικὰ ἰατροικὰ. Ἐγὼ ὅμως, ἔχων ὑπ' ὄψιν λόγους τινὰς τῆς κυρίας Κλώδου, ἥτις μ' ἐφύβριζε μήποτε χειροτερεύσῃ ἢ κατὰστασις τῆς Ἀλβίνης, ἐκρίνα φρόνιμον, διαβάνων ἀπὸ τὸ Καστελορόσσιν, νὰ παρακαλέσω τὸν καλλήτερον τοῦ τόπου ἰατρὸν νὰ ὑτάγῃ ἀμέσως εἰς τὴν Ριβιλλιέρην, καὶ νὰ ἐξακολουθῇ ἐρχόμενος καθεκάστην εἰς ἐπίσκεψιν τῆς Ἀλβίνης.

ΚΕΦ. ΚΖ'.

(Συνέχεια τοῦ Ἡμερολογίου.)

Ανεχώρησα διὰ τὰς Λιμόγας κατεχόμενος ὑπὸ παλμῶν ὀδύνης εἰς τὴν ιδέαν, ὅτι ἂν μ' ἐδίδετο ἡ ἄδεια νὰ ἴδω ἐντὸς τῆς φυλακῆς τὸν Ἰωάννην καὶ τὴν μητέρα του, ἔμελλα νὰ ἐκτεθῶ εἰς τὴν περιφρόνησιν τῆς γυναικὸς ταύτης, ὡς ἀναξίως περιυβριθείσης ὑπ' ἐμοῦ. Τόσον ὁμως ἀνησυχουν διὰ τὴν τύχην, διὰ τὴν ζωὴν τῆς κυρίας Ραϋμόνδου, καὶ τόσην ἔτρεφα ἐλπίδα τοῦ νὰ λησμονήσῃ ἴσως τὴν ὕβριν μου διὰ τοῦ τεκμηρίου τούτου τῆς ἀφοσιώσεώς μου, ἀφοσιώσεως φεῦ! ἄνευ τινὸς συμφέροντος πλέον, ὥστε δὲν ἐψήφουν τὸν κίνδυνον τῆς ὑποδοχῆς τῆς ὁποίας ἤθελα τύχει· μ' ἐστήριζε δὲ εἰς τοῦτο καὶ ἡ ιδέα, ὅτι ἡ ἀπόφασίς μου ἦτο γενναία τοῦλάχιστον, ἀφοῦ μετὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ τελευταίου τούτου χρέους μου, ὅποια-δήποτε καὶ ἂν ὑπῆρχεν ἡ τύχη τῆς κυρίας Ραϋμόνδου, ἡ ἀπέθνησκεν αὐτὴ ἐκ τοῦ τραύματος τὸ ὁποῖον ἔλαβεν, ἡ ἔμενε πεφυλακισμένη διὰ βίου, ὡς συνένοχος τοῦ υἱοῦ της, δὲν ἔμελλα πλέον νὰ τοὺς ἴδω ἄλλην φοράν.

Ἡ τρομερὰ ποινὴ ἣτις ἐφίστατο ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ Ἰωάννου μου ἐνέπλησσε τὴν καρδίαν ἄχθους· ὅχι ὅτι ἀνέβαινε ποτὲ εἰς τὸν νοῦν μου ἡ ιδιοτελὴς καὶ μυσαρὰ ιδέα τῆς μετὰ θάνατον αὐτοῦ ἐκλείψεως πάσης ἀφορμῆς ζηλίας μου, ἀλλ' ἡ σθανόμην εἰλικρινῶς ἀναγεννωμένην ὅλην τὴν παλαιὰν πρὸς αὐτὸν φιλίαν, θερμότεραν παρὰ ποτέ.

Ἐπειτα, μ' ἤρχοντο εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς δάκρυα, ὅταν ἐνθυμούμην τοὺς σεμνοὺς καὶ συμπαθεῖς λόγους τῆς Ἀλδίνης, ὅταν ἔμαθε τὸν πρὸς τὴν κυρίαν Ραϋμόνδου ἔρωτά μου.... Οἱ ὀλίγοι ἐκεῖνοι λόγοι της, οἱ ἀπλοῖ καὶ εἰλικρινεῖς, ἤρκεσαν νὰ σβέσωσι τὰς ἀδίκους ἀντιπαθείας μου, τὰς πρὸς τὴν δυστυχῆ αὐτὴν νέαν. Εἶχα ἀπόφασιν νὰ τὴν ἀνταποδώσω συγκατά-θασιν ἀντὶ συγκαταβάσεως, οἶκτον ἀντὶ οἴκτου.

Ὅσον καὶ ἂν ἐγνώρισα ἐκ πείρας ὅτι ἦτο ματαία πᾶσα

καλὴ ἀπόφασιν τὴν ὁποίαν ἐλάμβανα, διότι ποτὲ δὲν τὴν ἐξεπλήρουν, πάλιν μολοντοῦτο μ' ἐφαίνετο ὅτι διέβλεπα εἰς τὸ μέλλον μεταξὺ τῆς Ἀλβίνης καὶ ἐμοῦ ἀγνοῶ τίνα μελαγχολικὴν ἀνταλλαγὴν θλίψεων, γινομένην ἐντὸς ἀμοιβαίας ἐμπιστοσύνης καὶ κατανύξεως, καὶ ἥτις ἠδύνατο βαθμηδὸν νὰ τραπῇ εἰς αἴσθημά τι τρυφερώτερον· ἀλλ' αἱ ἀσθενεῖς αὗται λαμπηδόνες ἐλπίδος ἐξηλείφοντο αἰέτως πρὸ τῶν ζοφερῶν καὶ πενθίμων στοχασμῶν εἰς τοὺς ὁποίους ἔφερε τὸ πνεῦμά μου ἡ τύχη τῆς κυρίας Ῥαϋμόνδου· καὶ ἔφθασα εἰς τὰς Λιμόγας ἀπὸ ἀνεκφράστους παλμοὺς κατεχόμενος.

Μετὰ κόπου πολλοῦ μ' ἐσυγχωρήθη νὰ ἴδω τοὺς ὑποδίκους. Ἀγαθῇ μου τύχῃ, τὴν στιγμὴν καθ' ἣν εἰσῆλθα εἰς τὴν φυλακὴν, ὁ Ἰωάννης εὐρίσκετο πλησίον τῆς μητρὸς του, διότι ἀλλέως, δὲν ἤθελα ἴσως τολμήσει, μ' ὅλην μου τὴν ἀπόφασιν, νὰ παρουσιασθῶ ἐνώπιον τῆς κυρίας Ῥαϋμόνδου.

Τοὺς εἶχον εἰς ἓνα παλαιὸν πύργον, μαῦρα ἔχοντα τὰ τεῖχη καὶ βαρεῖαν τὴν ἀρχιτεκτονικὴν· μοῦ προηγεῖτο εἰς κλειδοκράτωρ· διέβην διαφόρους διαύλους σκοτεινοῦς· τέλος πάντων ἔφθασα πρὸ μιᾶς θύρας μὲ παχείας σανίδας, ἔχουσιν ἐπ' αὐτῆς θυρίδιον.

Παρεκάλεσα τὸν δεσμοφύλακα νὰ εἰσέλθῃ πρῶτος καὶ νὰ ἐρωτήσῃ τὴν κυρίαν Ῥαϋμόνδου ἂν ἠδύνατο νὰ δεχθῇ τὸν Κ. Φερνάνδον Δουπλέσιον· ἔπειτα ἔμεινα μόνος, πρυσμένων μὲ ἀγωνίαν ψυχῆς τὴν ἀπόκρισιν, ἥτις καὶ δὲν ἐβράδυνε νὰ ἔλθῃ.

— Ἐμβῆτε, κύριε, μὲ λέγει ὁ δεσμοφύλαξ.

Δὲν θέλω ποτὲ λησμονήσῃ τὴν θλιβεράν ἐκείνην εἰκόνα· ἐν μικρὸν παράθυρον ὑψηλὸν, σχεδὸν ὅλον σκιαζόμενον ἀπὸ βαρέα, σταυροειδῆ σίδηρα, μόλις ἄφινε τὸ φῶς τῆς ἡμέρας νὰ εἰσδύῃ εἰς ἐκεῖνο τὸ δωμάτιον· οἱ τέσσαρες τοῖχοι ἦσαν ἀπὸ γυμνὰς πελεκυτὰς πέτρας, τῇ δε κακεῖσε φερούσας σχεδιογραφήματα κακόσχημα ἢ ἀλλοκότους ἐπιγραφάς, καρποὺς τῆς θλιβερᾶς ἀργίας τῶν φυλακισμένων. Τὰ ἔπιπλα συνίσταντο ἀπὸ μίαν μικρὰν σιδηρᾶν κλίνην μ' ἐν ἀχυρόστρωμα, ἀπέναντι αὐτῆς ἐν κιβώτιον ἐκ λευκοῦ ξύλου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔκειτο τὸ σάλιον καὶ τὸ καπελλῖνον τῆς κυρίας Ῥαϋμόνδου· κάτωθεν δὲ τοῦ πα-

ραθύρου. μία καθέδρα καὶ μία βάναντος τράπεζα, ἐπὶ τῆς ὁποίας παρετήρησα πῆλινόν τι σκεῦος περιέχον λαμπρὰν ἀνθοδέσμεν ἀπὸ ῥόδων· τούτων τὸ θαλερώτατον χρῶμα ἀπετέλει παρὰ δόξαν ἀντίθεσιν πρὸς τὴν σκιερότητα τοῦ τόπου ἐκείνου καὶ τὴν κατήρειαν.

Ἡ κυρία Ραῦμόνδου, οἰκιακὴν ἐσθῆτα φοροῦσα ἀπὸ ὕφασμα βαθύ, καὶ τοὺς πόδας ἔχουσα κεκρυμμένους ὑπὸ μάλλινόν τι χονδρὸν ἐπάπλωμα, ἐκάθητο ἐπὶ τῆς κλίνης τῆς στηρίζουσα τὴν ῥάχιν ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου. Ἦτο ὠχρά· μικρά τις καλύπτρα ἀπλουστάτη καὶ λευκοτάτη ἔκρυπτεν ἐξ ἡμισείας τὴν ξανθὴν κόμην τῆς. Εἰς τὴν θέαν μου συνωφρυώθη ὀλίγον, ἔπειτα ἐπανάλαβε τὴν συνήθη σοβαρότητα καὶ γλυκύτητα.

Εἰς τὴν εἴσοδόν μου ἔτρεξεν εὐθύς ὁ Ἰωάννης πρὸς ἐμέ, ἔλαβε καὶ τὰς δύο μου χεῖρας καὶ μὲ εἶπε μετὰ συγκινήσεως· — "Ελεγα πάντοτε ὅτι θὰ ἔλθης ἅμα ἐμάνθανες ὅτι μᾶς συνέλαβαν.

— Ἐμαθα, τὸν εἶπα, τὰ πάντα ἀπὸ τὸν νομάρχην μας. — Καὶ κατασπασθεὶς ἐγκαρδίως τὸν Ἰωάννην, ἐστράφην πρὸς τὴν κυρίαν Ραῦμόνδου, καὶ ἐπρόσθεσα ἀπευθύνας τὴν πρὸς αὐτὴν ὑπόκλισίν μου μὲ ἀμνηχανίαν τινά· — Θὰ συγχωρήσετε, κυρία, τὸ θάρρος μου... ὅτι ἦλθα ἄνευ προηγουμένης προσκλήσεώς σας;

— Σᾶς εὐχαριστῶ, κύριε Δουπλέσιε, δι' αὐτὸ τὸ δεῖγμα τῆς ἀγάπης σας πρὸς τὸν υἱόν μου... Πῶς εἶναι ἡ φιλτάτη Ἀλβίνη;

— Ἡ Ἀλβίνη, κυρία μου, ἔπασχεν ἀπὸ τινος ἥδη καιροῦ· κατὰ δυστυχίαν, ἤκουσε καὶ αὐτὴ αἰφνιδίως, καθὼς ἐγὼ, τὴν κράτησίν σας.

— Ἡ πτωχὴ νέα! ὑπέλαβε θλιβερώς ἡ κυρία Ραῦμόνδου. — συμπεραίνω πόσον θὰ ἀνησυχῇ· γνωρίζω τὴν πρὸς ἡμᾶς φιλίαν τῆς.

— Αὐτὸ τὸ ἀπροσδόκητον ἄκουσμα τὴν κατεπτόησε, κυρία μου· ἤθελε νὰ ἔλθῃ ἐδῶ μαζὶ μου... ἐδοκίμασε, πλὴν αἱ δυνάμεις τὴν ἐγκατέλειψαν. Ὁ ἰατρὸς ὅστις ἦλθε καὶ τὴν εἶδε μὲ καθησύχασεν ὅπως οὖν, χωρὶς ὁμως νὰ διαλύσῃ πάντα φόβον μου. Ἀλλὰ σεῖς, κυρία μου; ἔμαθα μὲ πόσῃν βαρβαρότητα σᾶς μετεχειρίσθησαν!... Καὶ τώρα τὸ τραῦμά σας;

— Ἐλπίζω, κύριε, νὰ μὴν ἔχῃ σοβαρὰς συνεπειάς· κατ' εὐ-

τυχίαν, καὶ ὁ ἄνθρωπος τὸν ὁποῖον ὁ υἱός μου ἐκτύπησεν... εἶναι ἐκτὸς κινδύνου, καθὼς μᾶς λέγουν... ἀλλέως ἤθελε μὲ τύπτει αἰωνίως ἢ συνείδησις διὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ τοῦ δυσυχούς.

— Μὴ στοχασθῆς, Φερνάνδε, μ' εἶπεν ὁ Ἰωάννης, — ὅτι ἀφ' ἧς στιγμῆς μᾶς ἐφυλάκισαν συλλογίζεται ἡ μήτηρ μου ἄλλο τι ἐλησμόνησε τὴν κτηνωδίαν τοῦ ἀθλίου ἐκείνου... τὴν θηριωδίαν τῶν συναδελφῶν του, οἵτινες παρ' ὀλίγον τὴν ἐθανάτωναν ζητοῦντες νὰ μὲ κρατήσωσι. Πάντοτε γενναία!

— Αὐτὸ δὲν εἶναι γενναιότης, φίλε μου, ἀλλὰ δικαιοσύνη· οἱ πτωχοὶ αὐτοὶ χωροφύλακες θὰ κάμουν βέβαια τὸ χρέος τῆς ὑπηρεσίας των... κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον βαναύσως· κατὰ τὸν βαθμὸν εἰς τὸν ὁποῖον νομίζουν ὅτι θέλουν εὐαρεστήσει εἰς τοὺς ἀρχηγούς των. Ἡ πρώτη σου ὁρμὴ ἦτον ὁρμὴ εὐλογος, πλὴν σ' ἐσπρωξεν ἐπέκεινα τοῦ δέοντος. Δὲν πρέπει βέβαια νὰ προσμένωμεν ἐξ αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων, νὰ μᾶς λέγωσι μὲ εὐγένειαν· « Συγχωρήσατε, κυρία μου, νὰ λάβω τὴν τιμὴν νὰ σὰς βάλω τὰς χειροπέδας... »

— Τὴν ἀκούεις, Φερνάνδε; Καὶ μὴ νομίσῃς ὅτι τὴν ἐγκατέλειψε στιγμὴν ἡ εἰρήνη αὕτη τοῦ πνεύματος, ἐκτὸς μόνον ὅταν ὥρμησε πρὸ τῶν λογχῶν τῶν τουφεκίων διὰ νὰ μοῦ γίνη ἀσπίς μὲ τὸ σῶμά της...

— Ἀλλ' ἐκείνη ἡ στιγμὴ τὸ ἀπῆτει, φίλε μου· δὲν δύναται τις νὰ μὴ χάσῃ τὴν ἀταραξίαν του εἰς τοιαύτας ὥρας· ἔπειτα ὅμως πρέπει νὰ μετριάζώμεθα.

— Ἄ! Ἰωάννη, ἀνέκραξα, — ὅποια ἐξαίσιος ἀνδρία!

— Τί νὰ σὲ εἶπω, Φερνάνδε... ἡ μητέρα μου μὲ κάμνει ἐνίστε νὰ λησμονῶ καὶ αὐτὸν τὸν κίνδυνον τὸν ὁποῖον διατρέχει. Ὁμιλεῖ ἐδῶ μὲ τόσῃν ἐλευθερίᾳ πνεύματος, μὲ ὅσῃν εἰς τὸν πύργον σου, ὅταν ὅλοι ὁμοῦ συνανестρεφόμεθα.

— Ἀλλ' ἄκουσε, παιδί μου, ὑπέλαβεν ἡ κυρία Ῥαϋμόνδου· — μήπως εἰς αὐτὸ τὸ στάδιον, ὅπου πρέπει νὰ εὐχαριστῇ καὶ νεῖς τὸν Θεὸν ὅταν ἰδῇ μίαν ἡμέραν ἀνέσεως, εἶναι μόλις ἀπὸ χθὲς τὰ πρῶτά μας βήματα; Εἶναι ποτὲ δυνατόν νὰ κυνηγήσῃ καὶ νὰ ἐπιτύχῃ τις τὸν σκοπὸν πρὸς τὸν ὁποῖον ἡμεῖς τεινομεν, ἀπόνως, ἀκινδύνως, ἄνευ μαρτυρίου πολλάκις... καθὼς ἔπαθον τόσοι ἀδελφοί μας, τῶν ὁποίων ἐχύθη τὸ αἷμα;...

Δὲν εἶπομεν χιλιάκις, ὅτι ἡ ζωὴ δὲν ἀνήκει εἰς ἡμᾶς, ἀλλ' εἰς τὸν ἱερὸν βωμὸν τῆς ἐλευθερίας, διὰ τὴν ὁποίαν ὁ πατήρ σου ἀπέσταλεν εἰς τὴν λαιμητόμην; Μήπως ἀφ' ἧς ὥρας ἤλθες εἰς οὐκίαν νὰ αἰσθανθῇς τὸν κόσμον δὲν συνοικειώθημεν μὲ αὐτὴν τὴν ιδέαν, ὅτι δηλαδὴ εἶναι ἐνδεχόμενον, εἰς μίαν ἡμέραν ἐπαναστάσεως ἢ ἥττας, ἢ ἐγὼ νὰ κλείσω εὐλαβῶς τὰ βλέφαρά σου ἢ σὺ τὰ ἰδικά μου; Εἶναι πράγμα διὰ νὰ θλίβεται κανεὶς ἀκαίρως; Μὲ βλέπεις ποτὲ σκυθρωπὴν, περίλυπον, ἐνῶ ζῶ ἀείποτε μὲ τὴν ἱερὰν καὶ ποθεινὴν ἀνάμνησιν τοῦ πατρός σου, τοῦ ὁποίου ἡσπασθὴν τὸ αἵματόβρεκτον μέτωπον, καὶ τὸν ὁποῖον ἔθαψα μὲ τὰς ἰδίας μου χεῖρας; Ἡμεῖς πιστεύομεν, καθὼς οἱ πρόγονοι ἡμῶν, οἱ Γαλάται, εἰς τὴν ἀένναον ἀναγέννησιν τῶν σωμάτων καὶ τῶν ψυχῶν, ἀπερχομένων νὰ κατοικήσωσιν εἰς τὴν ἀπειρίαν τῶν κόσμων. Τί εἶναι λοιπὸν ὁ θάνατος δι' ἡμᾶς; μία μετástασις· ἡ ἐπανάληψις ἄλλης ζωῆς· οὐδὲν ἄλλο. Εἴμεθα εἰς τὰ ἐντεῦθεν τοῦ παραπετάσματος· μεταβαίνομεν εἰς τὰ ἐκεῖθεν... ὅπου προσμένουν τὰ ὄμματά μας θεαὶ πρωτοφανεῖς, ἄγνωστοι. Τὸ κατ' ἐμέ, ἀγνοῶ ἂν τοῦτο προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι εἶμαι θυγάτηρ τῆς Εὐας, — ἐπρόσθεσεν ἡ κυρία Ῥαϋμόνδου ὑπομειδιάσασα, — πλὴν τὸ φαινόμενον τοῦ θανάτου ἄλλο αἶσθημα δὲν μὲ διήγειρε ποτὲ εἰμὴ ἄκραν περιέργειαν...

— Ἀ! κυρία... μ' ὅλον αὐτὸν τὸν κατ' ἐπιφάνειαν στωϊκισμόν... ἡ μητρικὴ σας καρδιά ἐρράχγιζετο ὅταν ἐφοβεῖσθε μήποτε ὁ Ἰωάννης, ἀναγκαζόμενος νὰ φύγῃ διὰ νὰ μὴ τὸν συλλάβῃ ἡ ἐξουσία, πάθῃ ἐκ τοῦ τραύματος ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐπάσχε. Εἶδα ἐγὼ εἰς τὴν οἰκίαν μου τὴν ἀνησυχίαν σας, τὰ δάκρυα σας ὁπότεν ἦτο ἀσθενής.

— Ναί, εἶναι ἀληθὲς ὅτι τὸ μητρικὸν φίλτρον ἔχει ὁρμάς τὰς ὁποίας δὲν δύναται τις νὰ καθέξῃ· μολοντοῦτο οὔτε θέλω παύσει τοῦ νὰ λέγω εἰς τὸν υἱόν μου, προκειμένης μονομαχίας τινὸς ἢ πολέμου ὑπὲρ πατρίδος· Πήγαινε, παιδί μου, καὶ κάμε τὸ χρέος σου.

— ὦ! μητέρα μου! εἶπεν ὁ Ἰωάννης μὲ ἀπερίγραπτον στοργὴν καὶ ἐνθουσιασμόν, πεσὼν γονυκλινῆς πλησίον τῆς κλίνης

τῆς κυρίας 'Ραϋμόνδου, καὶ ἀσπαζόμενος εὐλαβῶς τὰς χεῖράς της — οὕτως ἀγαπῶσα τὸν υἱὸν σου, τὸν ἐσυνήθισες νὰ μὴ φοβῆται δι' ἑαυτὸν τίποτε, καθὼς γνωρίζεις νὰ πρᾶνῃς καὶ πάντα φόβον τὸν ὁποῖον συλλαμβάνει περὶ τῆς τύχης σου!

Δὲν δύναμαι νὰ παραστήσω τὴν βαθεῖαν, τὴν ἱερὰν σχεδὸν συγκίνησιν ἣτις μὲ κατέλαβεν εἰς τὴν θέαν τῆς συμπαθητικῆς εἰκόνης ταύτης, εἰς τὸ ἄκουσμα τῶν εὐγενῶν καὶ γαληνίων αὐτῶν λόγων, μεταξὺ μητρὸς καὶ υἱοῦ, εἰς τὸ βάθος μιᾶς φυλακῆς, καὶ ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ φοβερωτέρου τῶν κινδύνων. Τὸ παράδειγμα τῶν ἡρώϊκων αἰσθημάτων εἶναι κολλητικόν, καὶ μάλιστα εἰς ἐμέ. Μία αἰφνίδιος μὲ ἦλθεν ιδέα, καὶ ἀποταθεὶς πρὸς τὸν 'Ιωάννην, τὸν ὁποῖον ἡ μήτηρ του ἐνηγκαλίζετο καὶ ἡσπάζετο φιλοστόργως εἰς τὸ μέτωπον, — Φίλε μου, τὸν λέγω — αἰσιγμαί μας ἐδῶ κατὰ δυσυχίαν μετρῶνται... Μίαν ἀπονενοημένην ἔχω ιδέαν... ἀκατόρθωτον ἴσως, πλὴν πρέπει νὰ σὲ τὴν εἶπω.

— Πτωχέ μου καὶ ἀγαθὲ Φερνάνδε... πάντοτε ὁ ἴδιος. Νὰ ἴδωμεν τὴν ιδέαν σου.

— Εἰπέ με, θὰ σᾶς ἔχουν ἀκόμη ἐδῶ ἡμέρας;

— Ὁχι... αὔριον θὰ μοῦ γίνη ἡ τελευταία ἀνάκρισις, καὶ μεθαύριον μᾶς πέμπουν εἰς τοὺς Παρισίους.

— Ἴδου τί σχέδιον ἔκαμα... Δὲν εἶναι πάντῃ ἰδικόν μου· ἔλαβα τὴν νύξιν ἀπὸ τὸ γενναῖον ἐκεῖνο τόλμημα τοῦ Κ. Σαρπεντιέρου, ὅστις ἐλύτρωσε τὸν θεῖόν σου.

— Ἐξηγήσου.

— Τώρα, ἐρχόμενος ἀπὸ τὸ Καστελορόσσον εἰς τὰς Λιμόγας, παρετήρησα καθ' ὁδὸν, εἰς πέντε λευγῶν ἀπόστασιν ἀπ' ἐδῶ, ἓν στενὸν πέρασμα μεταξὺ βράχων ἀποτόμων... Ἐκεῖ νὰ βάλῃ τις δέκα ἢ δεκαπέντε ἄνδρας ἐξ ἐκείνων τῶν τολμηρῶν, νὰ παραμονεύσουν τὸ ὄχημα ἐντὸς τοῦ ὁποίου θὰ σᾶς μεταφέρουν καὶ τοὺς τρεῖς, αὐτοὶ εἶναι ἱκανοὶ νὰ κτυπήσουν τοὺς φύλακας οἵτινες θὰ σᾶς συνοδεύουν... καὶ οὕτω νὰ σᾶς ἐλευθερώσουν.

Ὁ 'Ιωάννης ἐστράφη καὶ εἶδε τὴν μητέρα του.

— Ὁ γενναῖος αὐτὸς Φερνάνδος! τὴν εἶπε — πάντοτε μὲ τὴν αὐτὴν ἀφοσίωσιν!

Ἡ κυρία 'Ραϋμόνδου ἔμεινε σιωπῶσα· ἐγὼ ἐξηκολούθησα.

— Έχω μεταξύ τῶν γεωργῶν μου, ὅλων σχεδὸν παλαιῶν στρατιωτῶν, ἕως δέκα ἀνθρώπους μὲ καρδίαν· εὐκόλως εὐρίσκω ἄλλους πέντε· τοὺς κάμνω δεκαπέντε· Ἄκουσε. Ἐντὸς μιᾶς ὥρας ἀναχωρῶ· ἀπ' ἐδῶ ἐπιστρέφω εἰς τὴν Ῥιβαλλιέρην καὶ διοργανίζω εὐθὺς τὰ πράγματα· οἱ ἄνθρωποί μου ἀπέρχονται ἕκαστος κατὰ μόνος εἰς τὸ μέρος τὸ προσδιωρισμένον· ἐγὼ μὲ πέντε ἢ ἕξ, τοὺς ἀνδρειότερους, ἱππεύομεν, καὶ...

— Κύριε Δουπλέσιε, μὲ εἶπεν ἡ κυρία Ῥαϋμόνδου διακόψασά με· —εἴμεθα λίαν εὐγνώμονες διὰ τὴν ἀγαθὴν σας αὐτὴν προαίρεσιν, πλὴν εἶναι ἀδύνατον νὰ δεχθῶμεν τὴν προσφορὰν σας.

— Διατί, κυρία μου;

— Πρῶτον... διότι οἱ καλοὶ ἄνθρωποι οἵτινες ἤθελον σᾶς ἀκολουθήσει, ἔμελλον τοιοῦτοτρόπως νὰ ἐνοχοποιηθῶσι βαρύτατα, καὶ ἐπομένως καὶ ἡ εὐγενία σας.

— ὦ! κυρία μου, καὶ τί σημαίνει...

— Δι' ἐμέ, κύριέ μου, σημαίνει πολὺ... —μὲ ἀπεκρίθη ἡ κυρία Ῥαϋμόνδου μὲ ψυχρότητά τινα ὑπερήφανον, τόσον ὅμως λεπτὴν, ὥστε ὁ Ἰωάννης δὲν τὴν παρετήρησε.

Εἶδα μετὰ θλίψεως ὅτι ἡ μήτηρ του δὲν ἤθελε νὰ δεχθῇ καμμίαν ὑπηρεσίαν παρ' ἐνὸς ἀνθρώπου ὅστις τὴν προσέβαλε. Ἐμεινα ἄφωνος καὶ ἐταπείνωσα τὴν κεφαλὴν.

— Εἶναι ἀδύνατον, κύριε Δουπλέσιε, νὰ καταχρασθῶμεν μέχρις αὐτοῦ τοῦ βαθμοῦ τὴν ἀγαθὴν σας προαίρεσιν, —ἐπρόσθεσεν ἡ κυρία Ῥαϋμόνδου, διὰ νὰ δώσῃ βέβαια εἰς τὸν υἱὸν τῆς ὑποψίαν τινὰ περὶ τοῦ πρὸς ἐμέ ἡθους τῆς.

— Βλέπεις, Φερνάνδε μου, ὑπέλαβεν ὁ Ἰωάννης, —αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ἤθελε γίνεαι ἀφεύκτως πασίγνωστον· διότι ἤθελον ἰδῇ τὰς προετοιμασίας. Προσβολὴ ἔνοπλος... φαντάσου, φίλε μου, πόσον σπουδαίας συνεπείας ἡδύνατο νὰ ἔχῃ ἐν τοιοῦτον κίνημα...

— Δὲν ἐξεύρω· τοῦτο μόνον, Ἰωάννη, λυποῦμαι πολὺ, ὅτι δὲν μὲ φρονεῖς ἱκανὸν νὰ σὲ χρησιμεύσω εἰμὴ εἰς πράγματα χωρὶς κανένα κίνδυνον δι' ἐμέ...

— Ἐγὼ νὰ σὲ ἀδικήσω εἰς αὐτὸν τὸν βαθμὸν, φίλε μου! ἀνέκραξεν ὁ Ἰωάννης, λαβὼν καὶ σφίγγας τὰς χεῖράς μου· —

καὶ δὲν σ' ἐξέθεσα εἰς κίνδυνον, σέ, ἄνθρωπον τοῦ βασιλικῆς
κόμματος, ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκόν σου καὶ εὐρὼν ἄσυλον;

—Τοιτοτρόπως λοιπὸν, ἦλθα ὁλωσδιόλου ἀνωφελῶς εἰς τὴν
φυλακὴν σου... ἐνῷ ἤλπιζα νὰ σέ γίνω κατὰ τι χρήσιμος; Ὁ
μὲ ἀφήσης λοιπὸν νὰ φύγω ἀπαρηγόρητος;

—Καλέ μου Φερνάνδε, ἀπεκρίθη ὁ Ἰωάννης. —διὰ νὰ μὴ
μεμψιμοιρῇς, ἀκουσε λοιπὸν· ἡ μητέρα μου καὶ ἐγὼ ἔχομεν νὰ
σέ ζητήσωμεν μίαν ὑπηρεσίαν... πλὴν...

—Ἰωάννη! ἔσπευσε νὰ εἶπῃ ἡ κυρία Ῥαϋμόνδου, ἐπιβα-
λοῦσα εἰς τὸν υἱὸν τῆς σιωπῆς δι' ἐνὸς νεύματος.

Ὁ Ἰωάννης εἶδε τὴν μητέρα του ἔκθαμβος.

—Πλὴν γνωρίζετε, μητέρα, νομίζω, περὶ τίνος πράγματος
θέλω νὰ εἶπω εἰς τὸν Φερνάνδον. Ἀσφαλέστερον μέσον δὲν
εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρχῃ· ὁ Φερνάνδος εἶναι ὡς ἂν ἡμεῖς ἡμεῖς
οἱ ἴδιοι....

—Αὐτὸ εἶναι ἀληθές, παιδί μου.

—Τότε λοιπὸν, μητέρα, διατὶ νὰ μὴ δεχθῶμεν τὴν προσ-
φορὰν τοῦ Φερνάνδου;

—Διότι, παιδί μου, δὲν πρέπει νὰ καταχρώμεθα τῆς κα-
λωσύνης τοῦ κυρίου Δουπλεσίου.

—Τάχα, θὰ σέ ᾔτο κόπος πολὺς, Φερνάνδε, νὰ ὑπάγῃς
ἕως εἰς τὰ Παρίσια;—μὲ ἠρώτησεν ὁ Ἰωάννης.

—Εἰς ἐμὲ κόπος;

—Ἄφες φίλε μου, ἐπανέλαβεν ἡ κυρία Ῥαϋμόνδου πρὸς τὸν
υἱὸν τῆς· σὲ παρακαλῶ μὴ ἐπιμένῃς.

—Ὅπως θέλετε, μητέρα, ἀπεκρίθη ὁ Ἰωάννης μὲ σέβας·
καὶ ἐπρόσθεσε μειδιάσας. —Παρατηρεῖς, πτωχέ μου Φερνάνδε,
τὸ σφάλμα δὲν προέρχεται ἀπ' ἐμέ.

Ἐμείνα περίλυπος· περίλυπος διότι εἶδα σαφῶς ὅτι ἡ κυρία
Ῥαϋμόνδου, εἰς τὴν δικαίαν πρὸς ἐμὲ δυσαρέσκειάν της διὰ
τὴν ἀχρεΐάν μου ἐκείνην πρᾶξιν, τὴν ὁποίαν ὁμῶς ἔκρυψεν εἰς
τὸν υἱὸν της, μὲ κατεφρόνησεν ἐν τῇ διανοίᾳ της τόσον, ὥστε
οὔτε μ' ἐμπιστεύετο πλέον μυστικόν τι σπουδαῖον βέβαια.

Ὁ Ἰωάννης παρετήρησεν ὅτι ἔμεινα κατηφής.

—Ἰδῆτε, μητέρα, εἶπε, —πότον τῶρα ἐλυπήσαμεν τὸν

Φερνάνδον, ἄρνούμενοι τὴν εὐκαιρίαν τοῦ νὰ μᾶς ἀποδείξῃ τὴν ἀφοσίωσίν του καὶ διὰ τελευταίαν φορὰν πλέον. Δὲν τολμῶ νὰ ἐπιμείνω... ἀλλὰ συγχωρήσετε νὰ σᾶς κάμω τὴν παρατήρησιν, ὅτι...

— Παιδί μου, εἶπεν ἡ κυρία Ραϋμόνδου διακόψασα ἐκ νέου τὸν υἱὸν της· — λησμονεῖς ὅτι ὁ κύριος μᾶς εἶπεν, ὅτι ἄφησε τὴν κυρίαν Δουπλεσίου πάσχουσαν; καὶ ὅτι μάλιστα ἡ ἀσθένειά της τὸν ἀνησυχεῖ. Θέλεις λοιπὸν εἰς τοιαύτην περίστασιν νὰ ὑπάγῃ εἰς τοὺς Παρισίους;... ν' ἀφήσῃ τὴν σύζυγόν του ἐνῶ ἐκείνη ἔχει χρεῖαν τῆς παρουσίας του;...

Ὁ λόγος οὗτος ἐφάνη ὅτι ἔπεισε τὸν Ἰωάννην· ἤτοιμάζετο δὲ αὐτὸς νὰ ὁμιλήσῃ, ὅτε ἰδοὺ ἡκούσαμεν βήματα πλησιάζοντα, καὶ κρότον ὀπλῶν εἰς τὸν δίαυλον. Ἐπτοήθην εἰς ταῦτα καὶ ἠρώτησα τὸν Ἰωάννην, — Τί εἶναι;

— Τίποτε, μὲ ἀπεκρίθη μειδιῶν· — πιστεύω ὅτι ἔρχονται νὰ μ' ἐπάρουν εἰς τὴν ἀνάκρισιν. Βλέπεις, μὲ προσφέρουν τὰς στρατιωτικὰς τιμὰς. — Καὶ τείνας τὴν χεῖρα, — Μετὰ τὴν ἐξέτασιν, εἶπε, θὰ μὲ ὑπάγουν εἰς τὴν φυλακὴν μου· λοιπὸν δὲν θὰ σ' ἐπκνίδω ἐδῶ πλέον... διότι, ἐλτίζω σὺ θὰ μείνης ἀκόμη ὀλίγας στιγμὰς νὰ κρατήσῃς συναναστροφὴν εἰς τὴν μητέρα μου... Ὑγίαινε λοιπὸν Φερνάνδε... καὶ διὰ παντὸς ὑγίαινε! Δὲν θέλομεν λησμονήτῃ ποτὲ ὅτι ὑπῆρξες μέχοι τέλους φίλος μας... Καὶ πάλιν, σὲ ἀφίνω ὑγείαν, καὶ ἔλα νὰ φιληθῶμεν πρὶν εἰσελθῶσιν αὐτοί...

Μὲ ὀφθαλμοῦς δακρυβρέκτους ἐρρίφθην εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Ἰωάννου.

Ἡ θύρα τότε ἠνοίχθη, ὁ δεσμοφύλαξ παρεκάλεσε τὸν Ραϋμόνδον νὰ ἔλθῃ μετ' ἐκείνου, εἰς ἐμὲ δὲ εἶπε·

— Κύριε... ἡ ἀδειά σας λήγει ἐντὸς ἡμισείας ὥρας.

— Κύριε, μὲ λέγει πρόθυμος ἡ κυρία Ραϋμόνδου ἐνώπιον τοῦ δεσμοφύλακος, διὰ νὰ μὲ παρακινήσῃ νὰ τὴν ἀφίσω μόνην, — φοβοῦμαι μὴ καταχρῶμαι τῶν στιγμῶν σας...

— Ἐξ ἐναντίας, κυρία, ἂν μὲ συγχωρῇτε, δὲν θέλω νὰ χάσω οὔτε στιγμὴν τῶν ὅσας μὲ παραχωρεῖ ἡ ἀδεια τὴν ὁποίαν ἔλαβα, — ἀπεκρίθη ὑποκλίνας.

Ὁ δεσμοφύλαξ τότε ἐξῆλθε καὶ ἔμεινα μόνος μετὰ τῆς κυρίας Ῥαῦμόνδου. — Κύριε, με λέγει με ψυχρότητα, πολὺ ἀπηνῶ καταχρᾶσθε τῆς θέσεώς μου, καθὼς εἶμαι φυλακισμένη.

— Κυρία, τὴν ἀπεκρίθην περιαλγῶς, — μεγάλη με χρειάζεταιται ἀνδρεία ψυχῆς διὰ νὰ ἐκθέσω τὸν ἑαυτόν μου εἰς τὴν δικαίαν σας ἀγανάκτησιν· πλὴν καὶ ἂν ἔμελλα νὰ πέσω νεκρὸς εἰς τοὺς πόδας σας, οὐδὲν θέλει μ' ἐμποδίσει τοῦ νὰ σᾶς καθικετεύσω, μ' ἐσταυρωμένας τὰς χεῖρας, γονυκλινῶς, ὅχι νὰ με συγχωρήσετε, ἀλλὰ νὰ με δώσετε καιρὸν τοῦλάχιστον τοῦ νὰ δώσω δίκην τοῦ πταίσματός μου, μιᾶς προσβολῆς τῆς ὁποίας ἡ ἀνάμνησις θέλει εἶσθαι ὁ αἰώνιος τῆς ζωῆς μου ἔλεγχος.

— Ἀρκεῖ, κύριε! αἱ βαρβαρότητες ἐνὸς μεθύτου δὲν με εἰναι προσβολή· τὸν θεωρῶ ἀνάξιον καὶ αὐτῆς τῆς ὀργῆς μου· με προξενεῖ τόσην ἀηδίαν ὅσον οἶκτον· τὸν ἀφίνω καὶ διαβαίνω ἐμπρός... Διαβαίνομεν λοιπὸν, κύριε, ὁ καθεὶς τὸν δρόμον του.

— Οἶκτον, κυρία μου, διὰ τὸν μέθυσον, οἶκτον διὰ τὸν παράφορον, τοῦ ὁποίου ἡ ἀπόγνωσις διατηρεῖται ἑνδεκα ἔτη σήμερον, καὶ ὅστις μόλις σήμερον ἀνέλαβε τὰς φρένας, ἐντὸς αὐτῆς τῆς φυλακῆς, αἰσθανθεὶς θαυμασμόν τινα θρησκευτικόν, ἑντικαθιστῶντα ἐντὸς τῆς καρδίας του ἐν πάθος μανιωδές, ν... Ἄ! βέβαια ἔπρεπε νὰ ᾔηται μανιωδέστατον καὶ τυφλοτατον αὐτὸ τὸ πάθος, κυρία μου, διὰ νὰ με ἀποπλανήσῃ μέχρι τοῦ νὰ πράξω τὸ ἀνανδρον καὶ ἄτιμον ἐκεῖνο κίνημα, διὰ τὸ ὁποῖον καὶ ὁ ἔσχατος τῶν ἀνθρώπων ἠθέλεν ἐρυθριάσει! Σύνοιδα τὸ αἰσχρὸς μου· πλὴν σᾶς καθικετεύω, ἄφετέ με νὰ σᾶς ἀποδείξω διὰ τινος ὑπηρεσίας τὴν ἀφοσίωσίν μου. Τὴν ζωὴν μου αὐτὴν ἠθέλα δώσει διὰ νὰ...

— Κύριε, με εἶπε ψυχρῶς ἡ κυρία Ῥαῦμόνδου, διακόψασά με, — διὰ νὰ δεχθῇ τις τὴν ἀφοσίωσιν ἐνὸς ἀνθρώπου πρέπει αὐτὸν νὰ τὸν ὑπολήπτεται· διότι ὅστις δέχεται σήμερον ὑποχρεοῦται τοιοῦτοτρόπως ν' ἀνταποδώσῃ αὐτοῖον. Ἀλλὰ πλὴν μεταξὺ τῆς εὐγενίας σας καὶ ἐμοῦ δὲν ὑπάρχει χώρα πρὸς ἀμοιβαιότητα τοιαύτης γενναιότητος. Ἀγνοῶ ἂν ἀπολίπεται εἰς τὴν καρδίαν σας χρηστόν τι αἰσθημα· ἀλλ' ἂν ἀπολίπεται, μίαν μόνον, μίαν τελευταίαν χάριν ἠθέλα ζητήσαι παρ' αὐτοῦ...

—Εἰπῆτε, κυρία μου... προστάξετε...

—Δέν πρόκειται περὶ ἐμοῦ, κύριε, ἀλλὰ περὶ τῆς συζύγου
σας μιᾶς ἀξιολατρεύτου νέας τὴν ὁποίαν παραγνωρίζετε· ἐπαι-
νήν· πρὸς σᾶς, καὶ σεῖς τὴν ἀπωθήσετε βαρβάρως...

—Παρακαλῶ, κυρία μου, ἓνα μόνον λόγον νὰ σᾶς ἐπιφέ-
ρῶ. Τὴν νύκτα ἐκείνην τὴν ὀλεθρίαν, εἶχα ἀκούσει τὴν συνο-
μιλίαν σας μετὰ τοῦ Ἰωάννου... Ναὶ, ἔμαθα τοιοῦτοτρόπως
μὲ ὁποίαν γενναίαν ὑπομονὴν ἐθυσιάζετο εἰς τὴν ἡσυχίαν μου,
ἀψηφῶν μυρίους νέους κινδύνους... εἰς τοῦς ὁποίους καὶ περιέ-
πεσε, φεῦ! μετὰ τῆς εὐγενίας σας.

—Ἄφοῦ λοιπὸν ἠκούσατε τὴν συνομιλίαν μας ἐκείνην, μά-
θετε, κύριε, ὅτι ὁ υἱός μου ἐνέδωκε... καὶ τὸν ἐπαινῶ πολὺ, εἰς
ἐν αἴσθημα ὑπερβολικῆς ἀβροφροσύνης. Χάρις τῷ Θεῷ, ὁ φό-
βος τοῦ ὑπῆρχε χωρὶς τινὰ βάσιν...

—Λαυθάνεσθε, κυρία μου· ἡ Ἀλβίνη... τὸν ἀγαπᾷ...

—Ἡ Ἀλβίνη!

—Ἡ ἰδίᾳ μὲ τὸ ἐφανερῶσε...

—Ἄ! τὴν δυστυχῇ νέαν!

—Ναὶ, κυρία μου, εἶναι δυστυχής· διότι ὅταν μ' ἐρханέρω-
σεν αὐτὸ τὸ αἴσθημά της μὲ ὅλην τὴν εἰλικρίνειαν, ἐγὼ ὑπῆρ-
ξα πρὸς αὐτὴν σκληρὸς, ὠμότατος... Καὶ ὁμως, ἀκολουθοῦσα
ἡ Ἀλβίνη τὰς συμβουλὰς σας, καταγινομένη ἀπ' ἐνὸς εἰς πράξεις
εὐγενεῖς, ἐξεπλήρου ἀφ' ἐτέρου τὰ πρὸς ἐμὲ χρέη τῆς θρησκευτι-
κῶς. Ἡ ὑπομονὴ της αὕτη, ἡ γαλήνη της, ἀντὶ νὰ μὲ φέρω-
σιν εἰς οἶκτον, μὲ παρώξυνον περισσότερον· ἔβλεπα τὴν ὑγείαν
τῆς χειροτερεύουσαν, καὶ τί νὰ σᾶς εἶπω, κυρία μου;... ἡ εἰλι-
κρίνεια τῆς ἐξομολογήσεώς μου θέλει σᾶς πείσει ἴσως περὶ τῆς
εἰλικρινείας τῆς μετανοίας μου... ναὶ, γνωρίζων ὅτι ἡ ψυχὴ της
ἀποσπασθεῖσα ἀπ' ἐμοῦ εἶχε δοθῇ εἰς τὸν Ἰωάννην... κατήν-
τησα μέχρι τῆς μυσαρᾶς σκέψεως... ὅτι ἂν ἡ τύχη μ' ἐστέρει
τῆς Ἀλβίνης...

—Κύριε, ἄς παύσῃ ἕως αὐτοῦ ὁ λόγος! ἀνέκραξεν ἡ κυρία
Ῥαϋμόνδου μακρυνθεῖσα ἀπ' ἐμοῦ μετὰ φρίκης, — ὦ! σιω-
πήσετε.

—Τὴν ἀποστροφὴν αὐτὴν τὴν ὁποίαν σᾶς ἐμπνέω, κυρία

μου, τὴν ἡσθάνθηκα πρὸς τὸν ἴδιον ἑαυτὸν μου, ὅταν ἡ συζυγὴς μου καὶ ἐγὼ, τρέμοντες διὰ τὴν ζωὴν σας καὶ τὴν τοῦ Ἰωάννου, ἀμφότεροι ἦλθομεν εἰς συντριβὴν, καὶ μετ' ἡνοιξε τὴν θύραν της. "Α! πιστεύσατε ὅτι ὅλον τὸ μῖσος τὸ ἐντὸς τῆς ψυχῆς μου μετεβλήθη εἰς βαθύτατον οἶκτον... ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, της διὰ τὸν κίνδυνον τὸν ὁποῖον διετρέχετε... Τέλος πάντων, κυρία μου, διὰ τὴν ἀγάπην αὐτῆς τῆς δυστυχοῦς νέας ἣτις σᾶς ἀποκαλεῖ μητέρα της, ἄφετε ἀκόμη ἓνα να σᾶς εἶπω λόγον... ὅστις ἴσως θέλει σᾶς δυσαρεστήσει, πλὴν θὰ τὸν συγχωρήσετε, ὅταν ἀκούσετε καὶ τὴν συμπαθεῖ ἀπόκρισιν τὴν ὁποίαν ὁ λόγος οὗτος προεκάλεσε. Δὲν ἠδυνήθην, μαθὼν τὴν κράτησίν σας, νὰ κρύψω εἰς τὴν γυναῖκά μου τὸ ἀπεγνωσμένον πάθος τὸ ὁποῖον ἔτρεφα πρὸς ὑμᾶς, ἀποσιωπήσας μόνον τὴν ὕβριν ἣτις μετ' ἐμὲ πληροῖ αἰσχύνης. — «"Α! δὲν ἔχω πλέον, μετ' εἶπε, » δικαίωμα νὰ παραπονοῦμαι διὰ τὴν πρὸς ἐμὲ ἀδιαφορίαν σου. » ἀφοῦ τρέφεις ἓνα ἔρωτα ὅστις σὲ τιμᾷ, καὶ τὸν ὁποῖον ἐν- » νοῶ, διότι ἐγὼ, τί εἶμαι παραβαλλομένη πρὸς τὴν κυρίαν » 'Ραῦμόνδου!»

Ἰδὼν δὲ ὅτι ἡ μήτηρ τοῦ Ἰωάννου τότε ἐδάκρυσε, — Σᾶς ἔρχονται, κυρία μου, δάκρυα. "Α! τὸ πιστεύω, διότι καὶ ἐγὼ ἔκλαισα, συλλαβὼν ἑκτοτε πρὸς τὴν Ἀλβίνην τὴν τρυφερωτέραν τῶν συμπαθειῶν. Ἠνοιξαν οἱ ὀφθαλμοί μου καὶ ἀνέβλεψα. Εἶδα πόσον ἠδίκησα αὐτὴν τὴν δυστυχῆ νέαν, τῆς ὁποίας τὴν ἀρετὴν ἀργὰ πλέον, ἀργὰ, κατὰ δυστυχίαν, ἐγνώρισα... Μετὰ σᾶς, κυρία μου, δὲν εἶδα γυναῖκα ὡσαν αὐτὴν ἔξοχον. Καὶ ὥμοσα λοιπὸν... ὁμνύω ἐνώπιόν σας, νὰ καθιερώσω τοῦ λοιποῦ ὅλην μου τὴν ζωὴν εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τῆς Ἀλβίνης. Γνωρίζω ὅτι ἀγαπᾷ τὸν Ἰωάννην, πλὴν ἐγὼ πταίω· θέλω σεβασθῇ αὐτό της τὸ αἶσθημα, θέλω εἶσθαι πρὸς αὐτὴν φίλος, ἀδελφός, ἀλλ' ἔφίλοστοργότερος τῶν ἀδελφῶν...

—Θελῶ, διὰ τὴν εὐτυχίαν τῆς Ἀλβίνης, νὰ σᾶς πιστεύσω, κύριε, καὶ ὁμῶς δὲν δύναμαι. Αὐτὴν τὴν ὥραν νομίζεσθε εἰλικρινῆς, καθὼς ἐνομίζεσθε καὶ ὅταν ἠθελήσετε ν' ἀκολουθήσετε τὸ αὐτὸ στάδιον τοῦ υἱοῦ μου· καὶ τὴν ἄλλην ἡμέραν ἦσθε εἰς ἓκ τῶν ἀκολουθῶν τοῦ βασιλέως...

— Ἄ! κυρία, μὴν εἴσθε ἀνιλεής.

— Καὶ εἰς τὸν οἶκόν σας ὁμοίως, ἐνομίζεσθε εἰλικρινής, ὅταν μὲ ἐπέσχεσθε νὰ πράξετε κατὰ τὰς συμβουλὰς μου, νὰ καταστήσετε εὐτυχῇ τὴν γυναῖκά σας, ὡς ὑπῆρχεν ἀξία.

— Ἀλλὰ τότε, κυρία μου, ποτὲ μὲν ἤμην ἄφρων, ποτὲ δὲ φρόνιμος... Σήμερον ὅμως ἡ ἀφροσύνη ἀπῆλθε καὶ μόνη ἔμεινεν ἡ φρόνησις. Σᾶς καθικετεύω, πιστεύσατε εἰς τὰς ὑποσχέσεις μου, καὶ εἰπῆτέ με ποίαν δίκην νὰ δώσω διὰ τὰ παρελθόντα μου πταίσματα.

— Καταστήσετε τὴν Ἀλβίνην εὐτυχῇ καὶ μὴν ἦναι ἐφῆμερος καὶ ἡ σημερινὴ ἀπόφασίς σας, καθὼς τόσαι ἄλλαι... ἡ εὐδαιμονία τῆς γυναικὸς σας νὰ γίνῃ ἡ ἐρωτέρα δίκη τῶν παρελθόντων πταισμάτων σας.

— Καὶ τώρα, κυρία μου, δὲν μ' ἐπιτρέπετε νὰ ἐκτελέσω τὴν παραγγελίαν τὴν ὁποίαν ἤθελεν ὁ Ἰωάννης νὰ μὲ δώσῃ;

— Ὁχι.

— Δὲν μὲ θεωρεῖτε ἄξιον ν' ἀφοσιωθῶ πρὸς ὑμᾶς; Μὲ θεωρεῖτε ὡς ἄνθρωπον ἀνάξιον πίστεως.

— Κύριε, μόνος μὲ εἶπετε ὅτι εἶχετε στιγμὰς ἀφροσύνης· δὲν νομίζω νὰ ἐσωφρονίσθητε ἀκόμη ἄρκετὰ, ὥστε νὰ σᾶς ἐμπιστευθῶ. Ἄν ἀκολουθῶς μάθω ὅτι ἀποκατεστήσετε τὴν Ἀλβίνην εὐδαίμονα, τότε θέλω πεισθῇ ὅτι δὲν ὑπάρχει ἐσβεσμένον εἰς τὴν ψυχὴν σας πᾶν αἶσθημα τιμῆς.

— Καὶ λοιπὸν, κυρία μου, δὲν θέλω ἀπέλθαι τοῦλάχιστον μὲ τὴν παρηγορίαν ὅτι ἠδυνήθην νὰ σᾶς γίνω κατὰ τι χρήσιμος;

Ἡ κυρία Ραϋμόνδου, ἀντὶ νὰ μὲ ἀποκριθῇ, εἶδε τὸ ὥρολόγιόν της, κείμενον πλησίον τοῦ προσκεφαλαίου τῆς κλίνης, καὶ μὲ εἶπε μετὰ ψυχρότητος. — Καιρὸς εἶναι, κύριε, ν' ἀπέλθετε· ἡ ὥρα τῆς ἐπισκέψεως ἐξεμετρήθη· τώρα θὰ ἔλθουν νὰ σᾶς τὸ εἴπωσι.

— Κυρία μου, σᾶς καθικετεύω...

— Ἐλπίζω νὰ μὲ γράψῃ ἡ Ἀλβίνη. Παρακαλέσετέ την, κύριε, νὰ πέμπῃ τὰς ἐπιστολάς της εἰς Παρισίους, κατ'εὐθεΐαν εἰς ὄνομά μου, καὶ ἐγὼ φροντίζω νὰ μὲ τὰς φέρωσιν εἰς τὴν φυλακὴν μου.

Εἰσῆλθεν ἐν τούτοις ὁ δεσμοφύλαξ καὶ μὲ εἶπεν, ὅτι ἦτον

ώρα ν' ἀπέλθω. Ἐχαιρέτησα λοιπὸν ὑποκλινέστατα τὴν κυρίαν Ῥαϋμόνδου καὶ ἐξῆλθα, τόσῳ μᾶλλον τεθλιμμένος ὥστε δὲν ἠθέλησε κατ' οὐδένα τρόπον νὰ μ' ἐμπιστευθῇ, καθ' ὅσον τότε δὲν ὑπῆρξα τοσοῦτον εἰλικρινής. Διὸ καὶ ἀνεχώρησα ἐκ τοῦ φυλακῆς μὲ ἀπόφασιν ν' ἀφιερῶσω τὴν ζωὴν μου εἰς τὴν ευδαιμονίαν τῆς Ἀλβίνης.

Ἐβλήθην καθ' ὁδὸν διὰ τὴν Ῥιβαλλιέρην, χωρὶς νὰ προσμείνω μίαν ἐπιστολὴν τὴν ὁποίαν ἡ κυρία Κλώδου ἔμελλε νὰ μὲ στείλῃ εἰς τὰς Λιμόγας, διὰ νὰ μὲ εἴπῃ νεώτερα περὶ τῆς ἀσθενείας τῆς γυναικός μου.

Ἦτο, ἐνθυμοῦμαι, ἡ πρώτη αὐγούστου 1830. Ὀλίγας τινὰς λεύγας μακρὰν τῶν Λιμογῶν, παρατηρῶ εἰς ἓν πολίχνιον πλῆθος ἀνθρώπων, καὶ θόρυβον πολὺν μεταξὺ αὐτῶν. Ἐρωτῶ, καὶ μανθάνω ὅτι ἐπανάστασις ἐξερράγη εἰς τοὺς Παρισίους, διὰ τὴν ἔκδοσιν νόμου τινὸς περιορίζοντος τὴν ἐλευθεροτυπίαν, καὶ ὅτι ὁ θρόνος ἐκλονεῖτο. Δὲν ἐπίστευσα κατ' ἀρχάς· μολοντοῦτο εἴχομεν δύο ἡμέρας νὰ λάβωμεν ἐφημερίδας, καὶ οἱ ταχυδρόμοι δὲν ἤρχοντο· πιθανὸν, εἶπα κατὰ νοῦν, νὰ συμβαίῃ τι σπουδαῖον. Μολονότι δὲ εἰς τοιαύτην περίστασιν ἐπέκειντο συμφορὰ εἰς τοὺς ἀνθρώπους τῆς μερίδος μου, ἐπηρεγομένην σκεπτόμενος, ὅτι μὲ τὸν θρίαμβον τοῦ κόμματος τῶν φιλελευθέρων, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνῆκεν ὁ Ἰωάννης καὶ ἡ μήτηρ του, οὗτοι ἔμελλον νὰ ἐλευθερωθῶσιν ἀφεύκτως.

Ὅσον ἐπροχώρουν, τόσον αἱ φῆμαι ἐπεβεβαιοῦντο. Ἐλεγον ὅτι ὁ Κάρολος Ι' ἐδραπέτευσεν· καὶ οἱ μὲν ἐβεβαίουν ὅτι ἐκηρύχθη ἡ Δημοκρατία, οἱ δὲ ὅτι τὸ στέμμα προσεφέρετο εἰς τὸν Λαδοβῆκον Φίλιππον, ὅστις τότε ἐπωνομάζετο δούξ τῆς Αὐρηλίας (duc d'Orleans).

Εἰς τὸν τελευταῖον σταθμὸν, προτοῦ νὰ φθάσω εἰς τὸ Καστέλορόσσον, ἀπαντῶ ἐν ταχυδρομικὸν ὄχημα φέρον σημαίας τριχρόους· ὁ ὁδηγὸς δὲ τοῦ ὀχήματος διένειμε διακηρύξεις καὶ ἐφημερίδας. Ἀμφιβολία πλέον δὲν μ' ἔμεινεν· ὁ Κάρολος Ι' ἐξεθρονίσθη, καὶ ὁ δούξ τῆς Αὐρηλίας ἀνηγορεύθη τοποτηρητὴς τοῦ βασιλείου.

Εἴτε ἡ Δημοκρατία ἐκηρύττετο εἴτε καὶ ὄχι, ἔμελλε νὰ δοθῇ

ἀμνηστία εἶναι ὅλους τοὺς πολιτικούς καταδίκους ἢ ὑποδίκους· ἄρα ὁ Ἰωάννης καὶ ἡ μήτηρ του ἐσώζοντο. Μ' ἦλθε κατ' ἀρχάς ἡ ἰδέα νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὰς Λιμόγας πρὸ τοῦ ταχυδρόμου καὶ τοὺς δώσω πρῶτος ἐγὼ τὴν χαροποιὰν καὶ ἀνέλκτον εἰσήσιν· ἀλλ' ἡ ἀνησυχία μου διὰ τὴν υἱεὶαν τῆς Ἀλβίνης, καὶ ὁ στοχασμὸς προσέτι ὅτι κάλλιον εἶναι νὰ τρέχη τις εἰς τοὺς φίλους του τὴν ἡμέραν τῆς δυστυχίας καὶ ὄχι τοῦ θριάμβου των, μὲ ἀπέτρεψαν ἀπ' αὐτὸ τὸ σχέδιον.

Ἠκολούθησα τὴν ὁδὸν μου, θαυμάζων τότε, ὄχι μόνον τὸν ἥρωϊσμόν καὶ τὴν σταθερὰν καρτεροψυχίαν τῆς κυρίας Ραυμόνδου καὶ τοῦ υἱοῦ της, ἀλλὰ καὶ τὴν ὀρθότητα τῆς κρίσεως των, καὶ τὴν ἰσχὺν τοῦ κόμματός των, ἀφοῦ ἡ κυβέρνησις αὕτη τὴν ὁποίαν ὑπέσκαπτον καὶ ἐπολέμουν πρὸ πολλοῦ καιροῦ, ἐπιπτε τέλος πάντων, καὶ ὁμολογητέον, μεταξὺ γενικῆς χαρᾶς· διότι καθ' ὅλην τὴν ὁδὸν, ἡ θέα τῆς τριχρόου σημαίας ἤγειρεν ἄπειρον ἐνθουσιασμόν πανταχοῦ. Εἰς τὸ Καστελορόσσον, ἐνῶ ἱστάμην διὰ ν' ἀλλάξω ἵππους, βλέπω τὸν νομάρχην μας, τὸν Κ. Δὲ Σαϊντ Μαρῆ, τρέχοντα πρὸς ἐμέ, μὲ μίαν κοκάρδαν τρισμεγίστην ἐπὶ τοῦ πύλου του ἀπὸ ταινίας τριχρόους.

— "Α! φίλτατε, μὲ λέγει, φίλτατε· πόσον εὐτυχῆς ὑπῆρξα ὅτι δὲν συνέλαβα εἰς τὸν οἶκόν σας τὴν πλαστὴν ἐκείνην μαρκεσίαν καὶ τὸν υἱόν της, καθὼς καὶ τὸν ἄλλον ὅστις ἦτο μαζῇ των... Ἐγὼ τοὺς εἶχα ὑποπτευθῆ, πλὴν ἔκλεισα ἐπίτηδες τοὺς ὀφθαλμούς. Ἰδοὺ τώρα τὸ κόμμα των θριαμβεύει, καὶ δικαίως. Τὸ ὑπουργεῖον Πολιννιακ εἶχε σχηματισθῆ εἰς τὸ πείσμα τροποντινὰ τοῦ λαοῦ. Οἱ ἄθλιοι αὐτοὶ ὀπισθοδρομικοὶ ἤθελαν νὰ μᾶς ἐπαναφέρουν εἰς τοὺς καιροὺς τοῦ τιμαριωτισμοῦ! Οἱ ἐθνοκατάρατοι· ἐπεριπατούσαμεν, ἀδελφὲ, ἐπάνω εἰς ἓν ἡφαιστιον, καὶ ἐγὼ πάντοτε τὸ ἔλεγα, προσπαθῶν ὅσον ἡδυνάμην νὰ μετριάξω τὰς ἀπηνεῖς διαταγὰς τὰς ὁποίας μ' ἔστελλαν. Τώρα ποῖος τὴν χάριν σας πλέον· ἀφοῦ εἵχετε κρύψει εἰς τὸν οἶκόν σας τρεῖς τῶν σημαντικωτέρων συνωμοτῶν τοῦ κόμματος τὸ ὁποῖον ἐνίκησε. Νὰ τοὺς ἐνθυμήσετε ἐν καιρῷ δέοντι ὅτι δὲν ἠθέλησα νὰ τοὺς συλλάβω ὅταν τοὺς ἤυρα εἰς τὸν οἶκόν σας. Α! εἰ ἐπανάστασις! Μὲ ἦλθεν ὡσὰν κεραυνός! Παρ' ὅ-

λίγον νὰ μὲ καταβῇ ἀποπληξία αὐτὴν τὴν νύκτα... Καὶ τὸ χεῖριστον ἀπὸ ὅλα ἦτο, ὅτι ὁ ἱατρός μου, ὁ καλῆτερος τῶν ἱατρῶν τοῦ Καστελορόσσου εὐρίσκετο εἰς τὴν οἰκίαν σα

— Εἰς τὴν οἰκίαν μου! — ἀνέκραξα περίφοβος, διότι εἶχα λησμονήσει πρὸς στιγμὴν τὴν Ἀλθίνην, ἀκούων τὸν ἄθλιον νομάρχην, ὁ ἄλλοπρόσαλλος τοῦ ὁποίου χαρακτὴρ μ' ἐπροξένει ἀηδίαν καὶ οἶκτον. — Τὸν ἱατρόν σας ἐμήνυσαν ἀπὸ τὴν οἰκίαν μου;

— Ἀληθινὰ, εἶδετε νὰ λησμονήσω!... ἔχασα τὸν νοῦν μὲ αὐτὰ τὰ πολιτικὰ γεγονότα... Δὲν μὲ λέγετε πῶς εἶναι ἡ τάλαιπωρος κυρία Δουπλεσίου;...

— Πῶς νὰ ἦναι δηλαδή;

— Δὲν ἐστείλετε αὐτὴν τὴν νύκτα ἓνα ὑπρέτην ἔφιππον, διὰ νὰ εἰπῇ εἰς τὸν ἱατρόν μου νὰ προφθάσῃ ὅσον τάχιστα;

— Δὲν ἔρχομαι ἀπὸ τὸν οἶκόν μου· ἤμην εἰς τὰς Λιμόγας. Τί μὲ λέγετε!... ἀνέκραξα περιδεῶς, καὶ ἀφῆκα τὸν Κ. Δὲ Σαίντ Μαρή. Ἐσπευσα τότε τὸ βῆμα τῶν ἵππων μου ὅσον ἦτο δυνατόν, καὶ ἔφθασα εἰς τὴν Ριβαλλιέρην πρὸς τὸ ἑσπέρας.

Ἐπὶ τῇ ἀπουσίᾳ μου, ἡ Ἀλθίνη εἶχε γράψῃ πρὸς τὴν φίλην της τὴν ἐπομένην ἐπιστολήν·

α. Ἡ ἐξουσία συνέλαβε τὴν κυρίαν Ραϋμόνδου καὶ τὸν υἱόν της. Ὁ Ἰωάννης ἐθανάτωσεν ἓνα τῶν στρατιωτῶν ὅστις ἐτυράννει τὴν μητέρα του, καὶ αὐτὴ δὲ ἐπληγώθη βχρέως καλύπτουσα τὸν υἱὸν διὰ τοῦ σώματός της διὰ νὰ μὴ τὸν θυσιάσωσιν οἱ χωροφύλακες. Ὁ Ἰωάννης ὑπόκειται εἰς τὸν διὰ λαίμητόμου θάνατον· ἡ μήτηρ του εἰς ἰσόβια δεσμά.

» Ἐμαθα ταῦτα πάντα χθὲς καὶ ἀπροσδοκῆτως. Φαντάσου κεραυνόν. Ὁ σύζυγός μου ἐφάνη γενναῖος καὶ ἀγαθός· ἀνεχώρησεν ἀμέσως διὰ τὰς Λιμόγας, ὅπου ἤγαγον τοὺς φίλους μας εἰς τὴν φυλακὴν· δὲν εἶχα ἥπατα διὰ νὰ συνοδεύσω τὸν Κ. Δουπλέσιον. Σὲ γράφω ἐκ τῆς κλίνης μου, φιλτάτη Ἑρμαντία· μόλις δύνανται αἱ δάκτυλοί μου νὰ κρατῶσι τὸν κάλαμον· ἐκ τοῦ γραφικοῦ χαρακτῆρός μου τὸ βλέπεις.

» Ἑρμαντία μου, ποτὲ δὲν ὑπῆρξα εὐτυχεστέρα... ἀποθ. ἡ.

σχω... Πρὸ πολλοῦ ἤδη ἡσθάνομην τὴν ψυχὴν μου καίουσαν τὸ σῶμά μου, ὡς καίεται ὑπὸ ζωηρᾶς φλογὸς ἡ περιέχουσα αὐτὴν ἐσθλὰ εἶχα χάσει τὴν ὄρεξιν, τὸν ὕπνον, κατειχόμεν ὑπὸ πυρετώδους τινὸς παροξυσμοῦ ἀδιακόπου· τὸ πνεῦμά μου δὲν εἶχε στιγμὴν ἡσυχίας, ἡ καρδία μου ἔπαλλε δις δυνατώτερα καὶ ταχύτερα παρὰ τὸ σύνηθες.

» Ὅλη αὐτὴ ἡ ἐποχὴ ὑπῆρξεν εὐφρόσυτος... ἔζων ἀδιαλείπτως κατὰ διάνοιαν μετὰ τοῦ Ἰωάννου καὶ τῆς μητρὸς του, καὶ εἶχα τὴν συνείδησιν ὅτι ἐξεπλήρουν τὰ πρὸς τὸν Κ. Δουπλέσιον χρέη μου.

» Ὅταν ἔμαθα ὅτι συνέλαβεν ἡ ἐξουσία τὸν Ἰωάννην, καὶ ὅποια τις τύχη τοῦς ἐπεφυλάττετο, μυστικῇ φωνῇ μ' εἶπε ταυτοχρόνως ὅτι δὲν ἔμελλα νὰ ἐπιζήσω, καὶ ὅτι δὲν ἤξιζε τὸν κόπον ν' ἀρχίσω νὰ θλίβωμαι. Αὐτὸ σὺ θέλεις τὸ κατακρίνει, πλὴν οὔτε πρὸς στιγμὴν συνέλαβα τὴν ιδέαν νὰ τὸν λυπηθῶ· ὁ θάνατός του εἶναι ὠραῖος καὶ ἅγιος θάνατος· θέλει ἀποθάνει καθὼς ὁ πατήρ του, μάρτυς τῆς ἐλευθερίας. Ἡ κυρία Ῥαϋμόνδου, γυνὴ ἀρχαϊκοῦ χαρακτῆρος, θέλει ὑποστήσει τὴν συμφορὰν ταύτην καθὼς ἡ μήτηρ τῶν Γράκχων· πᾶσα ἀποτυχία ἐπιτυχία· βέβαια ὁ Θεὸς γνωρίζει τί πράττει καὶ τί βούλεται!

» Ω! εἶμαι ὅλη κατεχομένη ὑπὸ ἀγαλλιᾶσεως. Τὰ πάντα λαμβάνουν ἐντὸς ὀλίγου πέρας. Ἡ συνείδησίς μου εἶναι ἀναπαυμένη· δὲν ἐλύπησα πατὲρ ἄνθρωπον· ὁ Ἰωάννης ἀγνοεῖ τὸν ἔρωτά μου· δὲν θέλει ἔχει νὰ κλαίῃ τὸ θύμά του· λυτρώνω καὶ τὸν ἄνδρα μου ἀπὸ μέγα ἐμπόδιον. Μ' ὅλας τὰς ἀγαθὰς του ἀποφάσεις, ἡ παρουσία μου ἤθελεν ἐπὶ τέλους τὸν γίνει ἀνυπόφορος· τὸν δικαιόνω ὅτι δὲν με ἠγάπησε ποτέ. Δὲν δύναμαι, φιλτάτη Ἑρμάντια, νὰ σ' ἐξηγηθῶ περὶ τούτου· εἶναι μυστικὸν ἐκεῖνου· δὲν εἶναι ἰδικόν μου. Τὸ σφάλμα μας, καὶ ἐμοῦ καὶ τοῦ Κ. Δουπλεσίου, εἶναι ὅτι συνεζεύχθημεν ἄνευ προηγουμένου ἔρωτος. Λέγεις ὅτι φυλάττεις τὰς ἐπιστολάς μου· ἐπιθυμῶ, φίλη μου, νὰ τὰς στείλῃς εἰς τὸν ἄνδρα μου, ἀφοῦ ἀποθάνω. Εἶναι ἀκόμη νέος· θέλει νυμφευθῇ πάλιν, καὶ ἴσως ὅταν μάθῃ τί ὑπῆρξε πρὸς ἐμὲ αὐτὸς ὁ ὑμέναιος, θέλει σκεφθῇ καὶ ἀποφύ-

γαι τὸ νὰ νυμφευθῇ ὑπὸ τὰς αὐτὰς πάλιν περιστάσεις, καὶ νὰ ἐκθέσῃ καὶ ἄλλην πτωχὴν νέαν νὰ πάθῃ ὅσα ἐγὼ, ἢ καὶ χεῖρονα.

» Ἐκτός σου, ἀγαθὴ καὶ τρυφερά μου φίλη, κἀνὲν δὲν λυποῦμαι ὅτι ἀφίνω ἐπὶ γῆς... Ἡ μητέρα μου θὰ μὲ κλαύσῃ τρεῖς μῆνας· καθὼς καὶ ὁ πατήρ μου. Ἡ μητέρα μου... εἶναι τοιαύτη ἡ φύσις της. Μὴ νομίσῃς, Ἑρμαντία μου, ὅτι ἔχω τὴν ἐλαχίστην βαρυθυμίαν πρὸς τὴν πτωχὴν τὴν μητέρα μου· ὅχι τελείως· μὲ ἡγάπα ὅσον ἡδύνατο νὰ μὲ ἀγαπᾷ. Κατὰ δυστυχίαν, δὲν ἤμην θυγάτηρ της ἠθικῶς· ἂν ἤμην, ἤθελα ζήσει ὡς ἐκείνη, γηράσει ὡς ἐκείνη, καὶ εἰς τὴν θέσιν της, ἂν καὶ ἐγὼ εἶχα κόρην, ἤθελα τὴν νυμφεύσει ὡς ἐνύμφευσεν ἐμέ, βεβαία ὅτι τὴν καθιστῶ εὐτυχῇ, δίδουσα εἰς αὐτὴν ἑκατὸν πενήντα χιλιάδας σκούδων εἰς προῖκα, καὶ ἓνα νέον χαριέστατον εἰσὺζυγον.

» Ἡ ἐορτὴ τῆς νεότητός μου δὲν διήρκεσε βλέπεις, Ἑρμαντία μου, πολὺ! διήρκεσεν ὅσον ἦτο ἐδῶ ἡ κυρία Ῥαῦμόνδου, ἔτι δὲ καὶ μετὰ τὴν ἀναχώρησίν της εἶδα καλὰς τινὰς ἡμέρας. Μὴ με κλαίεις· εἰς αὐτὸ τὸ διάστημα ἔζησα περισσότερον καιρὸν, χάρις εἰς τὴν κυρίαν Ῥαῦμόνδου καὶ εἰς τὸν υἱὸν της, παρ' ὅσον ἤθελα ζήσει ἐφ' ὅλης μου τῆς ζωῆς.

« Ἡ εἰμαρμένη τοῦ ἀνθρώπου, φιλτάτη μου Ἑρμαντία, τι πρᾶγμα παράδοξον! Τίς νὰ μ' ἔλεγε πρὸ δεκαπέντε μηνῶν, ὅτι μοὶ ἐπέπρωτο νὰ ὑπάγω ν' ἀποθάνω εἰς αὐτὸν ἐδῶ τὸν πύργον, περὶ τοῦ ὁποίου οὔτε ἤκουσα ποτὲ, καὶ ν' ἀποθάνω κατὰμονος, μεμακρυσμένη ἀπὸ σέ καὶ ἀπὸ τοὺς γονεῖς μου, καὶ ὅτ' τὰ τελευταῖά μου ὀλέμματα ἤθελον βλέπει αὐτὰ τὰ λευκὰ ἐρπετάσματα τῶν τοίχων τοῦ κοιτῶνός μου, μὲ τοὺς ἐπ' αὐτῶν ζωγραφημένους διὰ κοκκίνης βαφῆς Κινέζους... πρᾶγμα τὸ ὁποῖον αὐτὴν τὴν ὥραν μου ἀποτελεῖ εἰς τὸ πνεῦμα ἀλλόκοτον ἐντύπωσιν...

« Ποῦ θὰ ἤμην, πῶς θὰ ἤμην ἂν δὲν κατέβαινε μίαν ἡμέρα εἰς τὸν Κ. Δουπλέσιον ἡ ἰδέα νὰ νυμφευθῇ, καὶ ἂν δὲν ἐγνώριζ' τελείως τὸν καλὸν ἐκεῖνον Κ. Βαρεντῖνον, τὸν συμβολαιογράφον μας; Ἴδὲ τὰς συμπτώσεις τῶν πρᾶγματων εἰς τὸν βίον τὸν ἀνθρώπινον.

»Πόσον θὰ ἐκπλαγῇ ὁ σύζυγός μου ὅταν ἐπιστρέψῃ! διότι προαισθάνομαι ὅτι δὲν θέλω πλέον τὸν ἐπανίδει. Ἡ τελευταία ἐντύπωσις τὴν ὁποίαν μὲ ἄφησεν ὑπῆρξε γλυκεῖα καὶ ἀγαθή· τὸν εὐγνωμῶ... Ἄν ἐπανήρχετο εἰς ἐμὲ ὅταν ἐγὼ ἐπειράθην νὰ ἐπανεέλθω εἰς ἐκεῖνον, ἴσως ἐζούσαμεν εὐτυχῶς...

»Λοιπὸν, Ἑρμαντία μου, πᾶσα ἀποτυχία ἐπιτυχία. Πιστεύω ὅτι δὲν θὰ περάσω αὐτὴν τὴν ἡμέραν ὀλόκληρον... Φαντάσου, ἀφοῦ δὲν αἰσθάνομαι πλέον τὸ ἴδιόν μου σῶμα. Ἰδοὺ, αὐτὴν τὴν ὥραν βλέπω τὰ δάκτυλά μου νὰ γράφουν... ὥσάν νὰ ἔβλεπα ξένην τινὰ χεῖρα· καὶ ἔπειτα, ἐν ἄλλο παράδοξον τὸ ὁποῖον τώρα μόλις παρετήρησα... τὰ βλέπω ὅλα ὥσάν νὰ ἔβλεπα δι' ὀμματοῦ ἄλων κυανοειδῶν καὶ τεθαμβωμένων... ὦ! πλήν, τόσον τεθαμβωμένων, ὥστε πλέον.

.

Ἐδῶ ἡ ἐπιστολὴ ἦτο διακεκομμένη... Χαρακτῆρες τινες ἀτελεῖς ἐμαρτύρουν, ὅτι ἐζήτησεν ἡ δυστυχὴς νέα νὰ ἐξακολουθήσῃ γράφουσα, πλὴν εἶχον ἐκλείψει πλέον αἱ δυνάμεις τῆς. Τωόντι, κυριευθεῖσα ὑπὸ δυσπνοίας τινός, ἔμεινε λειποθυμημένη εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς κυρίας Κλώδου, ἥτις τότε εἶχεν ἐξαποστείλει τὸν ὑπηρέτην ἐκεῖνον εἰς τὸ Καστελορόσσον, διὰ νὰ φέρῃ τὸν καλῆτερον τῶν ἱατρῶν τῆς πόλεως.

Ἐγὼ εἶχα φθάσει εἰς τὴν Ῥιβαλλιέρην τὴν ἐπαύριον τῆς ἡμέρας ἐκείνης. Μακρόθεν τὰ κωδῶνια τῶν ἵππων τοῦ ὀχήματός μου εἰδοποίησαν περὶ τῆς ἀφίξεώς μου τὴν κυρίαν Κλώδου, ἥτις καὶ κατέβη ἀμέσως εἰς τὴν θύραν τοῦ πύργου. Μολονότι ἦτον ἐσπέρας πλέον, τὸ φῶς ὁμῶς τῆς ἡμέρας διεσώζετο ἀκόμη ἀρκετά· ἔνεκα τούτου ἠπόρησα ἰδὼν ὅτι τὰ παράθυρα τοῦ θαλάμου τῆς Ἀλβίνης ἦσαν ἔσωθεν πεφωτισμένα διὰ κηρίων. Καταβαίνω πάραυτα ἀπὸ τῆς ἀμάξης, καὶ τρέχω ν' ἀναβῶ τὴν κλίμακα. Ἡ κυρία Κλώδου, τείνασα τότε τὰς χεῖρας, ζητεῖ τροποντινὰ νὰ μ' ἐμποδίσῃ. — Αὐθέντη... μὲ λέγει, αὐθέντη, μὴν ἀναβῆτε!

Συγχρόνως ὁσφραίνομαι λίθανον. Βλέπω καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς κυρίας Κλώδου καὶ ἦσαν ἐρυθροὶ ἀπὸ δάκρυα. Ἐμείνα ὥς

ἐμβρόντητος· μοῦ ἐκόπη ἡ φωνή· ψυχρὸς κατέρρεεν ἀπὸ τοῦ μετώπου μου ἰδρώς.

— Μὴ ἀναστῆτε, αὐθέντη μου, σᾶς καθικετεύω. μ' ἐλπί-
λαμβάνει μετὰ κλαυθμηρᾶς φωνῆς ἡ κυρία Κλώδου.

— Διατί; τὴν ἐρωτῶ τέλος πάντων.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἤκουσα ὑποκώφους κτύπους σφυρί-
ου· ἐκαρφώνετο τὸ σκέπασμα τοῦ φερέτρου· ἔβγαλα φωνὴν σπα-
ραγμοῦ... Καὶ τότε ἐπῆραν τὴν κυρίαν Κλώδου ἄφθονα πλέον
δάκρυα μετὰ λυγμῶν.

— Ἀπὸ χθὲς, αὐθέντη... ἀπὸ χθὲς αὐτὴν τὴν ὥραν... ἐτε-
λείωτε... Τὸ φῶς ὅπου βλέπετε εἰς τὰ παράθυρα, εἶναι αἱ λαμ-
πάδες τὰς ὁποίας τῆς ἔχομεν ἀναμμένας.

Παρὰ τῆς κυρίας Κλώδου ἔμαθα, ὅτι ἡ ἀγωνία τῆς Ἀλβίνης
ψυχρὸρραγούσης ὑπῆρξεν ἡσυχος· ἐσβέσθη ἀνοδύνως.

Κατὰ τὴν παραγγελίαν τῆς Ἀλβίνης, ἡ Ἑρμαντία Δὲ Βιλ-
λιέρ μ' ἔστειλε τὰς ἐπιστολάς ὅλας τῆς Ἀλβίνης, ὅσαι ἀνεφέ-
ροντο εἰς τὸ συνοικέσιόν μας.

Ἡ οἰκογένεια τῆς Ἀλβίνης ἠθέλησε νὰ μετακομισθῇ ὁ νε-
κρὸς τῆς εἰς τοὺς Παρισίους, ὅπου ἐκηδεύθη μεγαλοπρεπῶς.

Τὸ πρῶτον τοῦτο ἐπεισόδιον τοῦ συζυγικοῦ βίου μου δὲν
ἔχει χρεῖαν σχολίων. Βαρυνθεὶς καὶ ἀηδιάσας τὴν ἀκολασίαν,
εἶχα ἔλθει εἰς γάμον τὸν ἐκ συνθήκης, καθὼς συνήθως εἰς τὴν
Γαλλίαν λέγουσι.

ΤΕΛΟΣ

ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΣΥΖΥΓΟΥ.

W. A.

Sue, Eugène,

[Nichtlateinische Schriftzeichen] [Nichtlateinische Schriftzeichen]

Bd.: 2

1852

P.o.gall. 2546 s-2

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10100972-5